KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA.

32.

1919.

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOKONTTORIN
JULKAISEMA.

HELSINKI.
1922.

HELSINGISSÄ
SANOMALEHTI- JA KIRJAPAINO-OSAKEYHTIÖN KIRJAPAINO
1922.

SISÄLLYSLUETTELO.

		Siv.
Alkulause		V
I.	**Kaupunginvaltuusto.**	
	A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	2
	1. Kaupunginasemakaavaa koskevat kysymykset	2
	2. Kiinteän omaisuuden hankintaa tai kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat	8
	3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset	18
	4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat	29
	5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	38
	B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat	48
	C. Muut asiat	142
II.	**Rahatoimikamari.**	
	A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	208
	1. Kysymykset kaupungin kiinteän omaisuuden siirrosta	208
	2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta sekä tilapäistä käyttöoikeutta koskevat asiat	210
	3. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	226
	B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat	234
	C. Muut asiat	242
III.	**Tilastokonttori**	249
IV.	**Palotoimikunta**	261
V.	**Vaivaishoitohallitus**	266
VI.	**Kaupunginkirjasto**	281
VII.	**Rakennustarkastuskonttori**	287
VIII.	**Kaupungin yleisten töiden hallitus**	289
IX.	**Majoituslautakunta**	300
X.	**Holhouslautakunta**	302
XI.	**Oikeusaputoimisto**	304
XII.	**Sosialilautakunta**	307
XIII.	**Kunnan työnvälitystoimisto**	314
XIV.	**Hätäapukomitea**	321
XV.	**Huoneenvuokralautakunta**	327
XVI.	**Verotusvalmistelukunta**	329
XVII.	**Museolautakunta**	331
XVIII.	**Musiikkilautakunta**	332
XIX.	**Palkkalautakunta**	335
Asialuettelo		336

ALKULAUSE.

Esillä oleva vuosikerta „Kertomusta Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta" on toimitettu pääasiallisesti saman suunnitelman mukaan kuin aikaisemmin julkaistut saman julkaisusarjan vuosikerrat. Osastojen luku on lisääntynyt kahdella sen johdosta että rakennustarkastuskonttorin vuosilta 1918—19 [1]*) sekä palkkalautakunnan laatimat kertomukset ovat liitetyt tähän julkaisuun.*

Osaston I (kaupunginvaltuusto) on laatinut aktuaari, filosofianmaisteri O. Groundstroem, jonka rahatoimikamari oli ottanut vuoden 1920 kertomuksen mainitun osaston toimittajaksi. Käsikirjoitus on tilastokonttorissa osittain muovailtu uudestaan ja sitä paitsi, valtuuston päätöksen mukaisesti, tarkistettu kaupunginvaltuuston kansliassa.

Muuten on kertomuksen eri osastojen muodollista puolta muovailtu, jonka ohella osa vuosikertomuksia on lyhennetty jättämällä pois vähemmän tärkeitä yksityisseikkoja. Kaikki päivämäärät ja numerotiedot on, mikäli se on käynyt päinsä, tilastokonttorissa tarkistettu, jolloin, kuten aikaisemmissakin konttorin toimittamissa vuosikerroissa, lukuisia korjauksia on tehty.

Asialuettelo on laadittu saman suunnitelman mukaan kuin lähinnä edellisissäkin vuosikerroissa.

Helsingin kaupungin tilastokonttorissa, marraskuun 7 päivänä 1922.

Otto Bruun.

---

[1]) Vuosilta 1914—17 annettiin kertomukset vasta vuonna 1921, minkä tähden ne eivät voineet sisältyä mainitun vuoden kunnalliskertomuksiin, vaan säilytetään ne käsikirjoituksina tilastokonttorin arkistossa.

I. Kaupunginvaltuusto.

Joulukuun 27 ja 28 päivänä 1918 toimitetussa vaalissa valittiin seuraavat henkilöt kaupunginvaltuutetuiksi:

Filosofiantohtori J. Ailio.
Maalari A. Airisto.
Viilaaja M. Ampuja.
Agronoomi F. Behm.
Junailija K. Th. Boström.
Pankinjohtaja G. Estlander.
Filosofiantohtori J. af Forselles.
Diploomi-insinööri E. von Frenckell.
Lakitieteentohtori A. Frey.
Rouva H. Gebhard.
Veturinkuljettaja F. V. Gröndal.
Maalarimestari A. Haanoja.
Lakitieteenkandidaatti V. Hakkila.
Kirvesmies A. Halme.
Kassanhoitaja K. Heinonen.
Kirjaltaja K. F. Hellgren.
Kirvesmies S. Hellstén.
Opettajatar P. af Heurlin.
Professori A. L. Hjelmman.
Leskirouva E. Holmberg.
Toimittaja V. Hupli.
Kansankeittiönomistaja E. J. Hämäläinen.
Filosofiantohtori S. Ivalo.
Kassanhoitajatar T. Johansson.
Filosofianmaisteri J. W. Keto.
Insinööri I. Killinen.
Kamreeri J. Laherma.
Lääketieteentohtori F. Langenskiöld.
Varatuomari A. M. Lassenius.
Muurari A. E. Leino.
Arkkitehti H. Lindberg.
Kirjanpitäjä K. Hj. Lindberg.
Mallipuuseppä K. L. Lydman.
Maalari A. F. Lyly.
Puuseppä W. Långholm.
Kirjaltaja V. Mikkola.
Muurari J. Nevalainen.
Johtaja A. Niklander.
Opettaja A. Noponen.
Opettajatar O. Oinola.
Toimittaja M. Paasivuori.
Filosofiantohtori K. A. Paloheimo.
Lakitieteenkandidaatti E. Pekkala.
Varatuomari Hj. J. Procopé.
Kirjelajittelija P. Rahikainen.
Filosofiantohtori H. Ramsay.
Kouluneuvos V. T. Rosenqvist.
Sähköteknikko V. V. Salovaara.
Tarkastajatar M. Sillanpää.
Lääketieteenlisensiaatti E. Suolahti.
Pankinjohtaja A. Söderholm.
Kirjanpitäjä B. Tabelle.
Johtaja V. Tanner.
Ylijohtaja O. Tarjanne.
Lääketieteenlisensiaatti A. Tollet.
Professori G. von Wendt.
Puuseppä J. Virtanen.
Ylim. professori V. Voionmaa.
Ylihoitajatar E. Åström.
Pankinjohtaja C. A. Öhman.

Valtuutettujen varamiehiksi valittiin seuraavat henkilöt:

Johtaja A. Björkenheim.
Kunnallisneuvos N. L. Eskola.
Konttoristi E. Fagerholm.
Rappaaja H. Markkanen.
Lehtori E. Meinander.
Kauppias O. Nikander.

Ylim. professori A. af Forselles.
Seppä B. Haarala.
Professori A. Jusélius.
Kirvesmies J. Järvinen.
Varatuomari G. Leopold.
Palvelijatar M. Lindberg.
Teollisuudenharjoittaja V. E. Lybäck.
Verhoilija V. Lähteinen.
Kouluneuvos O. Mantere.
Lakitieteenkandidaatti G. Norrmén.
Työnjohtaja F. Nummivuori.
Sähkötyöntekijä O. W. Oksanen.
Toimittaja O. H. Puro.
Rakennusmestari K. J. Rousti.
Varastonhoitaja K. V. Saxell.
Rehtori M. Sergelius.

Vtn Procopén tultua valituksi kansanedustajaksi myönnettiin [1]) hänelle anomansa vapautus kaupunginvaltuutetun tehtävästä ja hänen sijaansa tuli varamies Norrmén. Vtn Hämäläisen kuoleman jälkeen sai [2]) varamies M. Lindberg sijan valtuustossa.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana toimi vuoden varrella vt Frey ja varapuheenjohtajana vt Paloheimo.

Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokuntaan kuuluivat, paitsi valtuuston puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa, vuoden alkupuoliskolla vtt Heinonen, Ivalo, Lassenius, Rosenqvist, Salovaara, Tanner, Tarjanne, Tollet ja Voionmaa sekä vuoden jälkipuoliskolla vtt Ailio, Ivalo, Lassenius, Rosenqvist, Salovaara, Tanner, Tarjanne, Tollet ja Voionmaa.

Kun kaupunginvaltuutettujen uusintavaali toimitettaisiin aikaisintaan helmikuun 25 päivänä 1920, pitensi [3]) kaupunginvaltuusto puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja valmisteluvaliokunnan toimikauden, kunnes valtuusto uudessa kokoonpanossaan oli toimittanut uudet vaalit.

Kaupunginvaltuuston ensimmäisen sihteerin tointa hoiti pormestari K. Furuhjelm ja toisen sihteerin tointa filosofianmaisteri K. A. Rein. Notaarina oli toimittaja K. V. Puuska.

Kaupunginvaltuusto kokoontui vuoden varrella 26 kertaa.

Vuoden varrella saapui 1,057 asiaa. Näistä ja vuoden alussa edelliseltä vuodelta jäljellä olevista 140 asiasta ratkaistiin 1,003 ja poistettiin 20, joten vuoteen 1920 siirtyi 174 asiaa.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjain pykäläluku oli kertomusvuonna 906 ja valtuuston puolesta lähetettyjen kirjeiden luku 1,371.

Kaupunginvaltuuston vuonna 1919 käsittelemistä asioista mainitaan seuraavat:

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. Kaupunginasemakaavaa koskevat kysymykset.

Edustajan valitseminen kaupunginaseman järjestelyä koskevaan neuvottelukuntaan. Valtion rakennustaidelautakunta oli valtioneuvostolle huomauttanut, että epäsuotuisain seikkain johdosta, jotka saattoivat useiden pääkaupungille tärkeiden rakennus- ja kaupunginasemakysymysten luonnollisen kehityksen

[1]) Kvston pöytäk. 15. 4. 15 §. — [2]) S:n 19. 8. 1 §. — [3]) S:n 22. 12. 3 §.

mahdottomaksi, useita uusia uudestijärjestämis- ja uutisrakennuskysymyksiä yhtaikaa odotti ratkaisuaan siellä. Kaikki nämä kysymykset keskittyivät samaan elimelliseen ykseyteen, Helsingin kaupunkiin, minkätähden ne olisi ratkaistava yhdenmukaisen, kaupungin etua kokonaisuudessaan tyydyttävän suunnitelman mukaan. Kun ajankohtaa epäsuotuisiin rakennusoloihin nähden saattoi pitää erittäin sopivana mainittujen kysymysten kaikinpuoliselle harkinnalle ja näillä sen ohessa täytyi katsoa olevan laajakantoinen merkitys pääkaupungin ja maamme kehitykselle, oli rakennustaidelautakunta esittänyt, että hallitus kutsuisi Helsingin kaupunkikunnan yhteisiin neuvotteluihin edellä mainituista uutisrakennus- ja kaupunginaseman järjestelykysymyksistä näiden saattamiseksi onnelliseen ratkaisuun; että tätä tarkoitusta varten valittaisiin kolmijäseninen, laajalla toimivallalla varustettu järjestelylautakunta, jolla olisi tehtävänä jo olemassa olevain erikoistoimikuntain tekemäin aloitteiden ja niiden antamain lausuntojen pohjalla sekä huomioon ottamalla yhtenäisyyden vaatimuksia laatia yleissuunnitelma; että mainittuun lautakuntaan hallitus, kunta ja valtion rakennustaidelautakunta kukin valitsisivat yhden jäsenen; sekä että lautakunnan töiden kustannukset jaettaisiin tasan valtion ja kunnan kesken.

Kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriö oli asian tärkeyteen nähden havainnut tarpeelliseksi, että ennen sen ratkaisemista valtioneuvostossa pidettiin alustava neuvottelukokous sekä että Helsingin kaupunki valitsisi yhden edustajan siihen.

Kaupunginvaltuusto valitsi [1]) kaupungin edustajaksi neuvottelukokoukseen vtn Tolletin.

Unioninkadun n:o 1 ja Siltavuorenrannan n:o 18 tonttien kaupunginasemakaavan muutos. Aktiebolaget Unionsgatan n:o 45, joka omisti sekä korttelissa n:o 45 sijaitsevan Unioninkadun tontin n:o 1, osoitenumero 45, että korttelin n:o 132 a käsittävän Siltavuorenrannan tontin n:o 18, oli anonut semmoista kaupunginasemakaavan muutosta, että nämä tontit voitaisiin yhtenäisesti rakentaa. Siltavuorenrannan tontti n:o 18 oli epäsuotuisan kolmiomaisen muotonsa johdosta, sillä kun oli ainoastaan noin 6 m. pitkä julkisivu Unioninkatua vasten, mahdoton kauneusaistia tyydyttävällä tavalla rakentaa, ja tämä epäkohta poistettaisiin ehdotetun järjestelyn mukaan rakentamalla yhteen tämä ja Unioninkadun tontti n:o 45 siten, että näiden tonttien välisen kadun päällitse teetettäisiin rakennus jättämällä avoimeksi noin 9 m. leveä, kahden kerroksen korkeuteen ulottuva yleinen käytävä. Oikeudesta teettää mainittu päällysrakennus sekä käyttää 115.5 m^2:n laajuista kolmionmuotoista lisäalaa Unioninkadun ja Siltavuorenrannan kulmauksessa suostuisi yhtiö viimeksi mainitun kadun tontista n:o 18 luovuttamaan 543 m^2, ja näin ehdotettu järjestely tuottaisi sen edun, että tonteille voitaisiin rakentaa luvalliseen suureen rakennuskorkeuteen suhteellinen ja tilavuudellaan vaikuttava rakennus, joka sopivasti päättäisi Pitkänsillan puoleisen Unioninkadun viereisen rakennusjakson.

Kaupungin yleisten töiden hallituksessa valmisteli tätä asiaa valiokunta, joka esittämäinsä näkökohtain perusteella puolsi hakemusta sillä edellytyksellä, että hakija suoritti tarpeellisten kadunpäällystystöiden ja johtojen uudestisijoituksen kustannukset, minkä ohessa suunnitellun uutisrakennuksen julkisivupiirustuksille oli hankittava kaupunginvaltuuston hyväksyminen.

---

[1]) Kvston pöytäk. 23. 9. 19 §.

Kaupungin yleisten töiden hallitus yhtyi valiokunnan lausuntoon, mutta oli sitä mieltä että, koska edellä mainittua kujaa pidettäisiin avoinna liikenteelle, rakennuksen teettäminen sen päällitse tuotti hakijalle edun, joka vastasi sitä tappiota, mikä hakijalle koituisi korttelin n:o 132 a itäosan luovuttamisesta kaupungille, kun taas, valiokunnan mainitsemain ehtojen lisäksi, korvausta muodossa tai toisessa olisi maksettava oikeudesta yhdistää ehdotettuun uuteen tonttiin Siltavuorenrannan kolmionmuotoinen osa, ja ehdotti hallitus, että hakija sitoutuisi korttelin n:o 132 a rakentamattomaan osaan laittamaan kaupunginpuutarhurin osoituksen mukaisen istutuksen ja ainiaan omalla kustannuksellaan pitämään sen kunnossa, minkä lisäksi hakijan tulisi katsoa, että mahdollisimman mukava ja välitön kulkuväylä hakijan kustannuksella aikaansaataisiin Siltavuorenrannan ja Siltavuorenpenkereelle johtavan kujan välille. Nämä ehdot olikin hakija kirjallisella sitoumuksella hyväksynyt.

Rahatoimikamarin kaikilta kohdin kannatettua kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotusta päätti [1]) kaupunginvaltuusto:

periaatteessa hyväksyä ehdotuksen Unioninkadun n:o 1 ja Siltavuorenrannan tontin n:o 18 kaupunginasemakaavan muutokseksi ja antaa rahatoimikamarin tehtäväksi ryhtyä tästä johtuviin toimenpiteisiin; sekä

myöntää Aktiebolaget Unionsgatan 45 yhtiölle omistusoikeuden Unioninkadun ja Siltavuorenrannan kulmauksessa olevaan kolmionmuotoiseen alueeseen sekä oikeuttaa yhtiön teettämään rakennuksen edellä mainittujen tonttien välisen kujan päällitse sitä vastaan, että yhtiö kaupungille luovuttaa pääasiassa saman laajuisen alan, millä tontit täten laajenevat, sekä sitoutuu täyttämään seuraavat ehdot:

a) kustantamaan järjestelystä johtuvat kadun päällystys- ja tasoitustyöt sekä hakijan tonttiin yhdistettävässä Siltavuorenrannan osassa olevain johtojen uudistuksen;

b) kaupungin maahan yhdistettävään Siltavuorenrannan tontin n:o 18 osaan kaupunginpuutarhurin ohjauksen mukaan laittamaan ja siinä ainiaan kunnossapitämään avonaisen istutuksen;

c) tähän istutukseen tai sen vierelle laittamaan sopivan kulkuväylän Siltavuorenrannasta Siltavuorenpenkereelle vievään kujaan, jonka hakija niinikään on velvollinen pitämään kunnossa;

d) ainiaan pitämään tontin halki kulkevaa, nykyisen kujan levyistä liikenneväylää, jossa on 4 m. leveä ajotie ja jonka holvi alimmalta kohdalta on 4 m. korkea ja jota ei yöllä eikä päivällä saa sulkea;

e) kaupungin omistamain Siltavuorenpenkereen tonttien n:ojen 1, 2 ja 3 rajalta jättämään rakentamatta vähintään 4.5 metriä leveän ja noin 28 metriä pitkän pihamaan, luettuna Unioninkadun tontin n:o 1 etelärajalta; sekä

f) alistamaan suunnitellun uutisrakennuksen julkisivupiirustukset kaupunginvaltuuston tarkastettaviksi.

b, c, d ja e kohdassa olevat määräykset merkittäisiin kaupungin tonttikirjaan.

Sittemmin lähetti rahatoimikamari valtuustolle lopullisen ehdotuksen I kaupunginosan korttelien n:ojen 45 ja 132 a kaupunginasemakaavan muutokseksi, ja päätti [2]) kaupunginvaltuusto sen hyväksyä sekä sille hankkia asianmukaisen vahvistuksen.

Sisäasiainministeriö vahvisti [3]) mainitun kaupunginasemakaavan muutoksen elokuun 18 päivänä.

---

[1]) Kvston pöytäk. 11. 2. 33 §. — [2]) S:n 17. 6. 19 §. — [3]) S:n 23. 9. 1 §.

Ruotsalaisen teatteritalon alueen laajennus ja sen yhteydessä oleva kaupunginasemakaavan muutos. Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli vuonna 1917 paneminsa ehdoin hyväksynyt Nya teaterhusaktiebolaget yhtiön esityksen että se ruotsalaisen teatteritalon lisärakennusta varten saisi käyttää hiukan laajemman alan sitä kaupunginmaata, joka oli maksutta luovutettu [1]) yhtiölle, oli yhtiö tehnyt uuden anomuksen ja lähettänyt uudet piirustukset, jotka kaupungin yleisten töiden hallitus ja rahatoimikamari olivat havainneet liikennekannalta ehdottomasti edullisemmiksi valtuuston aikaisemmin hyväksymiä piirustuksia [2]). Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [3]):

Nya teaterhusaktiebolaget yhtiölle myöntää käyttöoikeuden siihen kaupungille kuuluvaan maahan, mikä teatteritalon laajentamiseksi laaditun asemapiirroksen mukaan tarvitaan, samoilla ehdoilla kuin yhtiöllä on hallussaan nykyisen teatteritalon paikka;

kaupunginvaltuustolle varata oikeuden tarkastaa ja hyväksyä piirustukset ennen niiden antamista asianmukaisesti vahvistettaviksi; sekä

hyväksyä laaditun kaupunginasemakaavan muutosehdotuksen ja lähettää sen hallituksen tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Sisäasiainministeriö vahvisti [4]) sittemmin elokuun 11 päivänä puheenalaisen kaupunginasemakaavan muutoksen.

Eräiden XI ja XII kaupunginosan korttelien kaupunginasemakaavan muutos. Kaupungin yleisten töiden hallituksen laadittua ehdotuksen Kallion liikenneväyläin parantamiseksi teettämällä uusi yhdysväylä Sturen- ja Helsinginkadun välille käyttämättömän ja tasoittamattoman korttelin n:o 354 halki ja tämän yhteydessä laajentamalla 18 m levyiseksi Ensimmäisen linjan jatke pohjoista kohti korttelin n:o 304 ja valtionrautateiden alueen välillä sekä esitettyä, että rahatoimikamari tekisi diakonissalaitoksen kanssa sopimuksen kaduntasoituksiin tarpeellisten korttelin n:o 393 osien luovuttamisesta samoin kuin hankkisi muutoksen XI ja XII kaupunginosan korttelien n:ojen 304, 311, 322, 353, 354 ja 393 kaupunginasemakaavaan, oli kamari tehnyt kaupunginvaltuustolle sen suuntaisen esityksen [5]) ja ilmoittanut diakonissalaitoksen suostuvan luovuttamaan pyydetyt maa-alueet siinä toivossa, että laitos vastikkeeksi saisi lisäalueen korttelin n:o 393 koilliskolkasta. Kamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [6]) valtuuttaa kamarin diakonissalaitoksen kanssa tekemään semmoisen sopimuksen, että laitos kadunjärjestelyyn tarpeellisten korttelien n:ojen 304 ja 393 alueiden sijaan saa korttelin n:o 393 erään kolkan, minkä ohessa valtuusto hyväksyi kaupunginasemakaavan muutosehdotuksen ja päätti alistaa sen valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Sisäasiainministeriö vahvisti [4]) sittemmin elokuun 11 päivänä puheenalaisen kaupunginasemakaavan muutoksen.

Eräiden XIV kaupunginosan korttelien kaupunginasemakaavan muutos. Kun yhdenperheenasuntojen tontteja oli alettu kysellä eikä myymättömiä tällaisia tontteja ollut käytettävänä, oli kaupungin yleisten töiden hallitus rahatoimikamariin lähettänyt korttelien n:ojen 503, 510, 511 ja 517 järjestelyehdotuksen ilmaantuneen tarpeen tyydyttämiseksi. Rahatoimikamarin ehdotuksesta [7]) kaupunginvaltuusto päätti [8]) hyväksyä sen ja sille hankkia asianmukaisen vahvistuksen.

---

[1]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 32. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 19. — [3]) Kvston pöytäk. 6. 5. 16 §. — [4]) S:n 23. 9. 1 §. — [5]) Kvston pain. asiakirj. n:o 16. — [6]) Kvston pöytäk. 6. 5. 17 §. — [7]) Kvston pain. asiakirj. n:o 17. — [8]) Kvston pöytäk. 20. 5. 9 §.

Korttelin n:o 51 kaupunginasemakaavan muutos vahvistettu. Sisäasiainministeriö vahvisti [1]) tammikuun 30 päivänä 1919 semmoisen muutoksen III kaupunginosan korttelin n:o 51 kaupunginasemakaavaan, että Miekkakalan kiinteistöosakeyhtiön omistaman Ludviginkadun tontin n:o 3 sai yhdistää yhtiön omistamiin, aikaisemmin yhteen rakennettuihin saman kadun tontteihin n:oihin 5 ja 6 [2]).

Korttelien n:ojen 402 ja 403 kaupunginasemakaavan muutos. Kaupunginvaltuuston vuonna 1917 päätettyä oopperatalon tonttipaikaksi varata suurimman osan Töölön korttelia n:o 403 siinä muodossa, minkä mainittu korttelі oli saanut valtuuston samalla kertaa hyväksymässä kaupunginasemakaavan muutosehdotuksessa, ja saman korttelin kaakkoisosan ynnä niinikään järjestämättömässä korttelissa n:o 402 sijaitsevan Pohjois Rautatiekadun tontin n:o 9 varattavaksi Helsingin musiikkiopiston tarpeisiin [3]), olivat Suomalainen oopperaosakeyhtiö sekä Aktiebolaget Helsingfors musikinstitut osakeyhtiö rahatoimikamariin lähettämässään kirjelmässä huomauttaneet, ettei edellä mainittujen kahden korttelin muodostus ollut täysin onnistunut, vaan että niiden järjestely olisi kumpaisellekin yhtiölle edullinen ja myöskin kaupungin edun mukainen.

Asiassa kuultuna oli kaupungin yleisten töiden hallituskin puoltanut kaupunginasemakaavan muutosta, jota varten ehdotuksen oli laatinut erikoisvaliokunta yksissä neuvoin hakijain teknillisen apulaisen kanssa. Sittemmin asian käsittely viivästyi, sen johdosta että eräät siihen kuuluvat asiakirjat olivat kapinan aikana joutuneet syrjään ja vasta myöhemmin löydetyt. Rahatoimikamarin mielestä olivat sekä hakijat että asiassa kuullut ammattimiehet esittäneet hyviä syitä mainittujen korttelien kaupunginasemakaavan muuttamiseksi, ja esitti [4]) kamari, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

hyväksyä ja hankkia kaupunginasemakaavan muutoksen XIII kaupunginosan kortteleille n:oille 402 ja 403 laaditun järjestelykaavan mukaisesti;

varata uuden korttelin n:o 403 a kokonaisuudessaan Suomalaisen oopperaosakeyhtiön vastaisen oopperatalon paikaksi;

antaa rahatoimikamarin tehtäväksi esittää ehdotuksen mainitun paikan luovutusehdoiksi, kohta kun kaupunginasemakaavanmuutos on saanut vahvistuksen;

Helsingin musiikkiopistolle varattavaksi tonttitilaa korttelissa n:o 402; sekä

kysymyksen tämän tonttialueen rajoista ja luovutusehdoista jätettäväksi siksi, kunnes vastaisen ehdotuksen varassa oleva korttelin n:o 402 tonttijaoitus on vahvistettu.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [5]) rahatoimikamarin esitykseen.

Sittemmin vahvisti [6]) sisäasiainministeriö puheenalaisen kaupunginasemakaavanmuutoksen kesäkuun 7 päivänä.

Korttelien n:ojen 473 ja 448 osittainen kaupunginasemakaavan muutos. Päätettyään [7]) vuonna 1918. periaatteessa hyväksyä ehdotuksen XIV kaupunginosan korttelin n:o 473 kaupunginasemakaavan osittaiseksi muutokseksi kaupunginvaltuusto päätti [8]) sille hankkia asianmukaisen vahvistuksen.

Sisäasiainministeriö vahvisti [9]) ehdotuksen elokuun 11 päivänä.

Vuonna 1918 tekemänsä periaatteellisen päätöksen mukaisesti [7]) kaupunginvaltuusto päätti [10]) valtioneuvostolle tehdä alistuksen semmoisen kau-

---

[1]) Kvston pöytäk. 11. 3. 1 §. — [2]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 190. — [3]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 9 ja 31. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 27 vuod. 1918. — [5]) Kvston pöytäk. 11. 2. 16 §. — [6]) S:n 20. 6. 5 §. — [7]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 3. — [8]) Kvston pöytäk. 1. 4. 16 §. — [9]) S:n 9. 9. 39 §. — [10]) S:n 15. 4. 21 §.

punginasemakaavan muutoksen vahvistamisesta, että Apollokadun tontti n:o 5 jaettaisiin kahtia. Sisäasiainministeriö vahvisti [1]) mainitun kaupunginasemakaavanmuutoksen elokuun 11 päivänä.

Tonttien yhdistäminen. Kauppias A. Lindin anomukseen IV kaupunginosan korttelissa n:o 81 sijaitsevain, yhteensä 709.4125 m²:n laajuisten Wladimirinkadun tonttien n:ojen 33 ja 34 yhdistämisestä kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) sekä päätti yhdistämällä syntyneen uuden tontin merkittäväksi Hietalahdenkadun n:o 10:ksi, minkä ohessa päätös oli alistettava valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Sisäasiainministeriö vahvisti [3]) puheenalaisen kaupunginasemakaavanmuutoksen kesäkuun 7 päivänä.

Aktiebolaget Cityn samanlaiseen, II kaupunginosan korttelissa n:o 95 sijaitsevia Itä Heikinkadun tonttia n:o 1 ja Aleksanterinkadun tonttia n:o 25 koskevaan anomukseen, jota maistraatti oli puoltanut, samalla kuitenkin määräten ryhdyttäväksi eräisiin järjestelyihin riittävän ilman ja valon hankkimiseksi sekä tulensammutuksen mahdolliseksi saattamiseksi, joita ehtoja maaherra harkitsisi viime kädessä, kaupunginvaltuusto myöntyi [2]), samalla päättäen, että yhdistämällä syntynyt uusi tontti oli oleva Itä Heikinkadun tontti n:o 3, minkä ohessa päätös oli alistettava valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Sisäasiainministeriö vahvisti [4]) vastamainitun kaupunginasemakaavanmuutoksen heinäkuun 15 päivänä.

Yhteiskirjapaino osakeyhtiön anomuksen saada XIII kaupunginosan korttelissa n:o 409 sijaitsevaan Dagmarinkadun tonttiin n:o 14 yhdistää 2.55 m²:n laajuisen alueen rajakkaisesta Fredrikinkadun tontista n:o 77 sekä tämän johdosta tehdyn ehdotuksen uudeksi tonttijaoitukseksi kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]) ja alisti päätöksen valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Päätös vahvistettiin [1]) elokuun 18 päivänä.

Osakeyhtiö G. W. Sohlberg aktiebolagin anomukseen VII kaupunginosan korttelissa n:o 109 olevain Vuorimiehenkadun tontin n:o 29 ja Metsästäjänkadun tontin n:o 4 yhdistämisestä niinikään myönnyttiin [6]), ja oli yhdistetty tontti merkittävä Vuorimiehenkadun tontiksi n:o 19. Päätös alistettiin valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Tontinrajain muutos. Kauppias J. Pelinin anomukseen XII kaupunginosan korttelissa n:o 358 sijaitsevain Itäisen viertotien tonttien n:ojen 55 ja 57 välisen rajan muuttamisesta kaupunginvaltuusto myöntyi [7]). Päätös alistettiin valtioneuvoston vahvistettavaksi ja vahvistus saatiin [8]) syyskuun 2 päivänä.

Sisäisten rakennusrajain muutos. Kauppaneuvos W. Sofronoffin anomukseen VI kaupunginosan korttelissa n:o 219 sijaitsevan Ehrensvärdintien tontin n:o 31 sisäisten rakennusrajain muuttamisesta kaupunginvaltuusto myöntyi [9]), minkä ohessa päätös alistettiin hallituksen tutkittavaksi ja vahvistettavaksi. Sisäasiainministeriö vahvisti [1]) muutoksen elokuun 11 päivänä.

---

[1]) Kvston pöytäk. 9. 9. 39 §. — [2]) S:n 11. 2. 5 §. — [3]) S:n 19. 8. 2 §. — [4]) S:n 9. 9. 6 §. — [5]) S:n 3. 6. 7 §. — [6]) S:n 26. 11. 11 §. — [7]) S:n 20. 6. 17 §. — [8]) S:n 7. 10. 2 §. — [9]) S:n 15. 4. 12 §.

2. *Kiinteän omaisuuden hankintaa tai kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat.*

Esitys Fredriksperin ampumarataan kuuluvan alueen hankkimisesta. Kirjelmässä marraskuun 14 päivältä 1918 rahatoimikamari huomautti [1]), että kaupunki oli syyskuun 24 päivänä 1896 tehdyllä välikirjalla valtiolle vuokrannut eräät omistamansa Fredriksperin pohjoispuoleiset alueet sikäläisen sotilasampumaradan laajentamiseksi, joka vuokra päättyi lokakuun 1 päivänä 1921. Kun eräät kaupungin maan osat ympäröivät tätä ampumarataa, oli se sangen haitallinen näiden väliselle kulkuyhteydelle ja kaupungin kehitykselle pohjoista kohti, minkätähden kamari kaupunginvaltuustolle esitti ryhdyttäväksi sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että valtiolle kuuluvat puheenalaisen ampumaradan osat sopivasta vastikkeesta luovutettaisiin kaupungille.

Yhtyen rahatoimikamariin siinä, että omistusoikeuden hankkiminen siihen maahan, missä ampumarata sijaitsi, oli kaupungin kehitykselle sangen tärkeä, päätti [2]) kaupunginvaltuusto, koska asia ei tällä haavaa näyttänyt voivan aiheuttaa valtuuston puolelta sen suuntaista toimenpidettä kuin kamari oli ehdottanut, palauttaa sen kamariin, jonka tuli ryhtyä valtion kanssa keskusteluihin sekä ampumarata-alueella sijaitsevan että myös sitä rajoittavan, valtiolle kuuluvan maan luovuttamisesta kaupungille.

Määräraha kauppakirjain kartoitukseen. Kun Oulunkylässä sijaitsevan Kullan torpan kauppakirjain kartoitusta varten, joka tilus kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti oli vuonna 1918 hankittu kaupungille [3]), ei ollut merkitty määrärahaa kuluvan vuoden menosääntöön, päätti [4]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan osoittaa 3,503 markkaa puheenalaiseen tarkoitukseen.

Hertonäs gods aktiebolag yhtiön osake-enemmistön osto. Kaupunginvaltuuston vuonna 1917 annettua rahatoimikamarin tehtäväksi ryhtyä keskusteluihin Helsingin pitäjässä sijaitsevan Hertonäsin maatilan hankkimisesta kaupungille [5]), oli Hertonäs gods aktiebolagin pääosakas, Aktiebolaget Brändö villastad, kaupungille tarjonnut ensin mainitun yhtiön osake-enemmistön eli 2,016 kaikkiaan 4,000 osakkeesta 3,000 markan hinnasta osakkeen, joka hinta oli niiden nimellisarvon, 1,000 markan, kolminkertainen määrä, sillä ehdolla että kaupunki sitoutui määräajan kuluessa lunastamaan muut 1,984 osaketta 3,500 markan hinnasta osakkeen, että Brändö spårvägsaktiebolag oikeutetaan korvauksetta saamaan tarpeellinen maa raitiotien johtamiseksi Hertonäsin maatilan alueen halki, että Etelä-Suomen voima-osakeyhtiö oikeutetaan niinikään korvauksetta rakentamaan johtonsa mainitun maatilan alueelle ja että Aktiebolaget Brändö villastad yhtiöllä pysytetään sopimuksen mukainen oikeutensa vedenottoon, sitä varten tarpeelliseen suojelualueeseen sekä johtojen laskemiseen maatilan alueelle, jota vastoin myyjä Brändö spårvägsaktiebolagin osake-enemmistön omistajana sitoutui sen ajan kuluessa, mikä eräissä Hertonäsin maa-alueiden myyntiä koskevissa välikirjoissa määrättiin, eli kolmen vuoden kuluessa sodan päättymisestä, ulottamaan viimeksi mainitun yhtiön raitiotien Hertonäsiin tai ainakin Brändön kartanon ja Hertonäsin väliseen rajaan sekä oikeuttamaan kaupungin liittymään yhdysliikenteeseen mainitun raitiotien kanssa; sen ohessa tarjoutui

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 49 vuodelta 1918. — [2]) Kvston pöytäk. 15. 4. 34 §. — [3]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 8. — [4]) Kvston pöytäk. 20. 5. 4 §. — [5]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 16.

Aktiebolaget Brändö villastad luovuttamaan kaupungille erään vesialueen Turholman selältä, sillä ehdolla että Brändö spårvägsaktiebolag yhtiön Brändön salmen siltarakennusta varten haltuunsa ottama vesi- ja maa-alue korvauksetta luovutettiin viimeksi mainitulle yhtiölle.

Rahatoimikamari asetti asiaa valmistelemaan erityisen komitean. Sen antamassa mietinnössä [1]) huomautettiin, että Hertonäsin maatilan pinta-ala oli 735 ha, josta alasta kuitenkin noin 44 ha oli myyty teollisuustonteiksi ja 15 ha maanviljelysneuvos J. G. Bergbomin testamenttimääräyksen johdosta oli varattu puistoksi. Käytettävänä oleva pinta-ala oli siis 676 ha, mistä tavarasuoja- ja varastopaikoiksi voitiin käyttää 145 ha. Suunniteltujen rantasiltain pituus oli noin 3,000 m., siitä noin 2,000 m. syvän veden varrella. Kauppahinta oli, edellyttäen kaikki osakkeet lunastettavan, 12,992,000 markkaa. Kun yhtiön varat ylittivät velkain määrän 3,182,935: 89 markalla, joutuisi kaupunki maatilasta maksamaan 9,809,064: 11 markkaa eli 1: 45 markkaa m²:ltä. Komitean mielestä oli Hertonäs erittäin sopiva satama- ja varastopaikka Vikille, ja sen hyödyksi käyttämistä helpottaisi Vikiin suunnitellun rautatieraiteen jatkaminen noin 3 km:n pituudelta Hertonäsiin. Edelleen tulisi kaupunki tämän oston kautta Etelä-Suomen voimaosakeyhtiön osakkaaksi 2,000,000 markalla mainitun yhtiön koko osakepääoman ollessa 8,000,000 markkaa. Niistä velvoituksista, joihin Hertonäs gods aktiebolag oli eräiden alueiden myynnissä sitoutunut, komitea mainitsi, että ne käsittivät velvollisuuden haararaiteella yhdistää Hertonäs valtionrautateihin, rakentaa satamapaikka Turholmanselän partaalle ja yhdistää se rautatieraiteella sekä antaa sähkövoimaa ja -valaistusta, niin pian kuin sitä tarvittiin; ellei näitä sitoumuksia täytetty, oli tontinomistajilla oikeus palauttamalla ostamansa alueet vaatia takaisin kauppahinnan suoritettu osa ynnä 6 %:n korko. Komitea piti osakkeiden ostoa kaupungille edullisena ja sen mielestä oli myöskin tarjottu Turholmanselän vesialue ehdottomasti kuuluva kauppaan.

Rahatoimikamarikin puolsi kauppaa, kuitenkin siten että kauppakirjaan oli pantava takeita Brändön kautta Hertonäsiin kulkevan liikenteen tyydyttämisestä ja kaupungille varattava oikeus Brändön halki rakentaa kaasu-, sähkö- ja vesijohtoja ostetulle alueelle.

Pääasiassa rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [2]):

a) hyväksyä Aktiebolaget Brändö villastad yhtiön tekemän tarjouksen myydä Helsingin kaupungille 2,016 Hertonäs gods aktiebolag yhtiön osaketta 3,000 markan kappalehinnasta ja muutoin seuraavin ehdoin:

1) kaupunki sitoutuu 3,500 markan kurssista lunastamaan yhtiön jäljellä olevat 1,984 osaketta, jos ne ennen ensitulevan lokakuun 1 päivää tarjotaan kaupungin lunastettaviksi järjestyksessä, jonka rahatoimikamari saa lähemmin määrätä ja josta vähintään 2 viikkoa ennen mainittua päivää on sanomalehdissä ilmoitettava;

2) luovutettavain osakkeiden mukana tulee seurata täysi osinkolippu vuodelta 1919;

3) osakkeiden hinnan suorittaa kaupunki obligatioilla;

4) osakkeiden myynnin yhteydessä luovuttaa Aktiebolaget Brändö villastad kaupungille sen osan Turholmanselkää, joka on karttaan merkitty mustilla viivoilla, jota vastoin kaupunki luopuu vaatimasta minkäänlaista korvausta siitä, että Brändö spårvägsaktiebolag pitää siltaa Sörnäsin salmen yli;

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 27. — [2]) Kvston pöytäk. 20. 6. 38 §.

5) Brändö spårvägsaktiebolag yhtiön pääosakkaana Aktiebolaget Brändö villastad velvoittaa ensinmainitun yhtiön kolmen vuoden kuluessa yleisestä rauhanteosta jatkamaan raitiotien Brändön kartanon ja Hertonäsin väliseen rajaan asti sekä sallimaan kaupungin yhdistää raitiotiensä yhdysliikenteeseen mainitun raitiotien kanssa, jonka raidelaitteet Brändö spårvägsaktiebolag yhtiön toimesta on kehitettävä sikäli kuin liikenne vaatii;

6) Aktiebolaget Brändö villastad sitoutuu Hertonäsin ja kaupungin välisen ajoneuvoliikenteen tyydyttämiseksi alueellaan pitämään avoinna tarpeelliset ajotiet, joiden käyttämisestä Helsingin kaupungin asukkaat eivät ole velvolliset suorittamaan muuta maksua kuin sen, mikä ehkä määrätään Brändön asukkaiden suoritettavaksi Sörnäsin salmen poikki vievän sillan liikennöimisestä. Jos kaupungin ja Aktiebolaget Brändö villastad yhtiön kesken ei voida sopia siitä, mistä ajankohdasta lähtien mainittu maksu on lakkaava, on maksu lakkautettava kohta, kun sillan rakennuskustannukset on sillä saatu korvatuiksi;

7) Brändö spårvägsaktiebolag oikeutetaan, Hertonäs gods aktiebolag yhtiön antamain lähempäin osoitusten mukaan, korvauksetta saamaan tarpeellinen maa raitiotien johtamiseksi jälkimmäisen yhtiön omistaman alueen halki;

8) Etelä-Suomen voimaosakeyhtiö oikeutetaan, niinikään korvausta suorittamatta, johtamaan johtonsa Hertonäsin maatilan alueen halki, joka oikeus ei kuitenkaan sisällä lupaa sähkövirran jakeluun siellä;

9) Aktiebolaget Brändö villastad oikeutetaan pitämään vedenottopaikkaa Hertonäsin alueella sekä sitä varten enintään 3,000 m²:n laajuista suojelusaluetta, mutta velvoitetaan vesijohtoa laskiessaan noudattamaan vastaisten katujen suuntaa;

10) kaupunki varaa itselleen oikeuden saada korvausta suorittamatta johtaa tarpeelliset kaasu-, sähkö- ja vesijohdot Brändön alueen halki;

b) edellä mainittujen osakkeiden lunastamiseksi ottaa 12,992,000 markan suuruisen, 5 ½ %:n korolla tammikuun 1 päivästä 1919 juoksevan ja 50 vuoden kuluessa kuoletettavan obligatiolainan, josta muutoin ovat voimassa samat ehdot kuin kaupungin tammikuun 2 päivänä 1919 ottamasta obligatiolainasta;

c) valtioneuvostolta anoa asianmukaista vahvistusta edellä kerrotulle päätökselle;

d) antaa rahatoimikamarin toimeksi vahvistaa puheena olevan lainan obligatioiden arvomäärät, obligatioiden ja osinkolippujen tekstin sekä kuoletussuunnitelman; samoin kuin

e) rahatoimikamarille siirtää määräysvallan yhtiön asioissa.

Lapinniemen käyttöoikeuden hankinta. Kaupunginvaltuuston vuonna 1918 päätettyä periaatteessa hyväksyä ehdotuksen, että kaupunki koettaisi valtiolta saada takaisin hallintaoikeuden Lapinniemeen luovuttamalla valtiolle sijaan toisen alueen, sekä lausuttua mielipiteenään, että mainittuun suuntaan aloitettuja keskusteluja oli jatkettava [1]), oli rahatoimikamari asiaa valmistelemaan asettanut valiokunnan, jonka työhön valtionkin edustajat olivat ottaneet osaa.

Valiokunta huomautti mietinnössään [2]), että psykiatristen ja tietopuolislääketieteellisten laitosten sijoittaminen ehdotetulle Meilansin alueelle, joka käsitti osin ne korttelit, jotka Meilansin alueen kaupunginasemakaavaehdo-

[1]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 16. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 5.

tukseen oli merkitty n:oilla 529 ja 603, osin korttelien n:ojen 637—646 täyttämän alueen, joka oli kortteliin n:o 526 rakenteilla olevain yliopistoklinikkain lähimmässä naapuristossa ja ehdotuksen mukaan järjestettäisiin uudestaan, tuotti suoranaista etua sekä opetukseen että hallintoon nähden, että ehdotetun alueen laajuus täytti tarpeellisen tilan vaatimukset, että psykiatrisen klinikan vastainen alue osittain oli viljelyskelpoista maata, missä hoidokit hyvin voivat suorittaa ulkotyötä, sekä että tilusryhmä hyvin soveltui rakennussuunnitelmain toteuttamiseen. Tämän johdosta ja koska Lapinniemen hankkiminen oli Helsingin kaupungille pakottava tarve, valiokunta yksimielisesti puolsi edellä mainitun laajuista tilusvaihtoa. Kun Lapinniemellä oli tosin vanhanlaisia, mutta kuitenkin käyttökelpoisia rakennuksia, olisi kaupungin suoritettava valtiolle korvausta mainittujen rakennusten arvon pohjalla niiden hintain mukaan arvioituna, joiden saattoi edellyttää vallitsevan sodan päätyttyä; rakennuskonttorin toimittamain laskelmain mukaan olisi tämä korvaus 2,280,000 markkaa. Kun uuden psykiatrisen klinikan sairassijain vähälukuisuus vaikeuttaisi lääkärikasvatusta, oli valtion edustajain mielestä kaupungin sitouduttava siellä käyttämään vähintään 50 sairassijaa kaupungin vastaanottolaitoksena; näille sijoille otettujen potilaiden puolesta olisi kaupungin suoritettava ainoastaan valtion sairaaloissa säädetyt alhaiset päivämaksut. Näitä ehtoja pitivät kaupungin edustajat kaupungille edullisina. Valiokunta ehdotti:

että valtion käytettävänä oleva Lapinniemen alue luovutetaan Helsingin kaupungille sitä vastaan, että se luovuttaa lääketieteellisille laitoksille tarvittavan 12.6 hehtaarin alan Meilansista valtiolle täysin omistusoikeuksin;

että Helsingin kaupunki mielisairaalalle toistaiseksi luovuttaa käyttöoikeuden vähäiseen rantakaistaleeseen Pikku Kalastajalahden viereltä vartijatuvan ja venehuoneen paikaksi, jotka rakennukset valtion kuitenkin tulee muuttaa toiseen, kaupungin osoittamaan sopivaan paikkaan, kohta kuin rantaalue järjestetään;

että Helsingin kaupunki suorittaa valtiolle 2,280,000 markkaa korvauksena kaupungin omiksi siirtyvistä Lapinniemen alueen rakennuksista sekä 220,000 markkaa apumaksuksi uuden klinikka-alueen tasoitustöiden kustannuksiin;

että Helsingin kaupunki sitoutuu mielisairaiden vastaanottolaitoksena käyttämään Meilansin vastaisessa psykiatrisessa klinikassa sitä sairassijamäärää, jonka valtio tähän tarkoitukseen edellä mainituin ehdoin luovuttaa ja joka ei saa olla 50 vähempi; sekä

että se osa sairaalan aluetta, jota ei tarvita psykiatristen klinikkain voimassapitoon, luovutetaan kaupungin käytettäväksi, kohta kun kumpikin asianosainen on hyväksynyt tilusvaihtoa koskevan sopimuksen.

Kaupungin sairaalaylihallitus ja rahatoimikamari yhtyivät valiokunnan ehdotukseen, mutta olivat sitä mieltä, että valtionkin puolestaan tulisi sitoutua alinomaa pitämään vähintään 50 sijaa uudessa klinikassa varattuina kaupungin tarpeisiin, minkätähden 4 kohdan jälkeiseen ponteen olisi lisättävä seuraava uusi kohta:

että valtio puolestaan sitoutuu alinomaa pitämään vähintään 50 sijaa mielisairaiden vastaanottolaitoksessa varattuina kaupungin tarpeisiin.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]) hyväksyä ehdotuksen Lapinniemen alueen vaihtamisesta rahatoimikamarin esittämin ehdoin sillä lisäyksellä, että tar-

[1]) Kvston pöytäk. 11. 3. 5 §.

jous oli voimassa vuoden loppuun, sekä tehdä valtioneuvostolle alistuksen, että valtion kanssa tehtäisiin sopimus pääasiassa valiokunnan ja rahatoimikamarin esittämäin ehtojen pohjalla, joka sopimus sitten alistettaisiin kaupunginvaltuuston tutkittavaksi.

Nikkilän mielisairaalan hautauspaikka. Sipoon kirkkoherran ilmoitettua, ettei Sipoon seurakunta vastedes luovuttanut kirkkomaalta hautapaikkoja Nikkilän mielisairaalassa kuolleille potilaille, oli kaupungin sairaalaylihallitus kaupunginvaltuustolle tehnyt esityksen,[1]) että kaupunki Nikkilän sairaalan hautauspaikaksi ostaisi noin 4,000 m²:n laajuisen, sairaala-alueen läheisyydessä sijaitsevan maakappaleen, jonka omistaja suostui kaupungille myymään 1 markan hinnasta m²:n, että kauppahinnan suoritukseen, paikan salaojitukseen ja aitaamiseen sekä katoksen rakentamiseksi sinne osoitettaisiin 14,500 markkaa sekä että asianmukainen lupa paikan käyttämiseen hautausmaaksi hankittaisiin. Kaupunginvaltuusto hyväksyi[2]) ehdotuksen ja antoi rahatoimikamarin tehtäväksi laatia aluetta koskevan kauppakirjan, edellyttäen saatavan lupa käyttää paikkaa hautausmaana, minkä ohessa kaupungin sairaalaylihallitusta kehoitettiin teettämään paikan ympärille ehdotettua arvokkaampi aita sekä kaupunginvaltuustolta aikanansa hankkimaan tästä johtuva lisämääräraha.

Hermannin lentoparakkien osto ja Harakan rakennusten ottaminen kaupungin haltuun. Kaupungissa vallitsevan asunnonpuutteen lieventämiseksi jossain määrin oli rahatoimikamari ryhtynyt sotasaaliskeskusosaston kanssa keskusteluihin Hermannin lentoaseman kaikkien parakkien eli yhden isomman ja neljän pienemmän rakennuksen hankkimisesta kaupungille asuntojen sisustamiseksi niihin kaupungin kustannuksella. Sisustustöistä, jotka teettämällä voitaisiin vuokrattaviksi saada 40 asuinhuonetta, oli laskettu olevan kustannuksia 100,000 markkaa; rakennusten kauppahinta oli 14,000 markkaa. Edelleen oli sotaministeriö rahatoimikamarille ilmoittanut, ettei valtion puolelta mikään estänyt tekemästä kaupungin kanssa semmoista sopimusta, että kaupunki saisi ainakin 10 vuoden ajaksi Harakan saarella Viaporin linnoitusalueella olevain kasarmi- ja muiden rakennusten käyttöoikeuden. Mainitulla saarella olevista rakennuksista voitiin kolme panettaa asuttavaan kuntoon, ja oli niissä kaikkiaan 17 huonetta, joissa oli tilaa 11 perheelle; tarpeellisista korjaustöistä olisi kustannuksia enintään 25,000 markkaa. Asian kiireelliseen laatuun nähden oli rahatoimikamari kehoittanut rakennuskonttoria viipymättä ryhtymään tarpeellisia töitä teettämään. Viimeksi mainitun toimenpiteen hyväksyen kaupunginvaltuusto päätti[3]) 14,000 markan hinnasta valtiolta ostaa Hermannin n. s. lentoparakit sekä tehdä sopimuksen Harakan saarella olevain rakennusten ottamisesta kaupungin haltuun vähintään 10 vuodeksi, antaa puheenalaisten rakennusten hallinnon sosialilautakunnan toimeksi sekä käyttövaroistaan osoittaa 139,000 markkaa mainitusta kaupasta ja rakennusten kuntoonpanettamisesta koituvain kustannusten suoritukseen.

Rouvasväenyhdistyksen omistamain rakennusten osto. Rouvasväenyhdistyksen tarjouduttua kaupungille luovuttamaan omistamansa VII kaupunginosan korttelissa n:o 135 sijaitsevalla Neitsytpolun tontilla n:o 5 olevat rakennukset ja kun kaupunki tarvitsi lisätilaa esimerkiksi valmistavalle poikain ammattikoululle, päätti[4]) kaupunginvaltuusto lunastaa rakennukset 180,000

---

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 36. — [2]) Kvston pöytäk. 23. 9. 17 §. — [3]) S:n 9. 9. 1 §. — [4]) S:n 17. 6. 10 §.

markalla. Tämän rahamäärän suorittamiseksi osoitettaisiin kaupunginkassasta 100,000 markkaa merkittäväksi 1920 vuoden budjettiin, kun taas yhdistykselle annettaisiin ylijäämästä 80,000 markan määräinen, 5 ½ % korolla juokseva ja 3 kuukauden kuluttua irtisanomisesta maksettava velkakirja.

Korttelissa n:o 473 olevain rakennusten osto. Niinikään päätti[1]) kaupunginvaltuusto lunastaa korttelissa n:o 473 sijaitsevalla talonomistajatar B. Simolan vuokrapalstalla olevat rakennukset 50,000 markasta, joka rahamäärä osoitettiin valtuuston käyttövaroista. Rahatoimikamari sai toimekseen tehdä esityksen määrärahan myöntämisestä rakennusten sisustamiseksi Töölön poliisivartiokonttorin huoneistoksi.

Leppäsuon asuntotontin n:o 68 c lunastus. Everstinleski A. Berens von Rautenfeld oli kaupunginvaltuustolta anonut oikeutta lunastaa kaupungille kuuluvan ja hänen 1918 vuoden loppuun vuokraamansa Leppäsuon asuntotontin n:o 68 c sekä 1918 vuoden umpeen mentyä hallita tonttia, kunnes kysymys sen lunastamisesta oli ratkaistu. Rahatoimikamari, joka sillä välin oli vuokraajalle myöntänyt vuokranpitennystä 2 vuotta, kesäkuun 1 päivästä 1918 lukien, huomautti, että vuokraaja vuokrasopimuksen mukaan oli oikeutettu ja velvollinen arvion mukaan lunastamaan puheenalaisen tonttipalstan, siinä tapauksessa että se vuokrakauden kuluessa otettiin kaupunginasemakaavaan, ja esitti että, kun kamarin mielestä ei näin ollut laita ja kun kaupunki välttämättä tarvitsi mainittua aluetta, anomus tontin lunastamisesta evättäisiin ja vuokranpitennystä myönnettäisiin ainoastaan kesäkuun 1 päivään 1920 sillä nimenomaisella ehdolla, ettei tämä pitennys tuottanut vuokraajalle oikeutta tontin lunastamiseen, jota ehtoa vuokraaja ei kuitenkaan ollut hyväksynyt. Rouva von Rautenfeldin joulukuun 3 päivänä 1918 kuoltua oli filosofiantohtori G. Landtman vainajan perillisenä ilmoittanut haluavansa ajaa hänen vaatimustaan edelleen.

Asian ollessa valmisteltavana ilmoitti Marian sairaalan johtokunta että, kun kaupungin sairaaloihin tarvittiin lisää kouluutettuja hoitajattaria ja Marian sairaalasta sairaanhoitajatarkoululle luovutettu huoneisto oli ylen ahdas, mainittua tarkoitusta varten olisi hankittava tuntuvasti suurempi huoneisto, mihin oli tilaisuutta lunastamalla mainitun Leppäsuon huvilapalstan n:o 68 c vuokraoikeus ynnä siinä oleva huvilarakennus, jonka sen omistaja olikin tarjonnut kaupungin lunastettavaksi 70,000 markan hinnasta. Johtokunnan myöhemmin kaupungin sairaalaylihallitukselle lähetettyä kustannusarvion laajennettuun oppilaskouluun tarpeellisen kaluston hankkimisesta ja koulun vuotuisista voimassapitokustannuksista ylihallitus esitti Marian sairaalan oppilaskoulua laajennettavaksi niin, että siihen vuosittain voitaisiin ottaa 40 oppilasta, että huoneiston hankkimiseksi koululle Leppäsuon huvilapalsta n:o 68 c rakennuksineen ostettaisiin 70,000 markasta sekä että koko tuon osittain palovahingoittuneen rakennuksen kuntoon panettamiseksi ja sähkövalaistuksen johtamiseksi siihen myönnettäisiin 118,800 markkaa, kaluston hankkimiseksi kouluun 72,840 markkaa ja koulun voimassa pitämiseksi maaliskuun 1 päivästä 1919 vuoden loppuun 128,462: 50 markkaa; jos rakennuksen palovahingoittuneen osan korjaus katsottiin voivan lykätä toistaiseksi, tarvittiin vahingoittumattoman osan kuntoonpanettamiseen 39,400 markkaa.

Tämän johdosta rahatoimikamari ammattimiesten toimitettua rakennusten katselmuksen ehdotti, että kysymys niiden käyttämisestä toistaiseksi

[1]) Kvston pöytäk. 17. 6. 13 §.

jätettäisiin avoimeksi ja että kaupunginvaltuusto päättäisi rouva von Rautenfeldin oikeudenomistajalta ostaa Leppäsuon palstalla n:o 68 c olevan huvilarakennuksen ynnä ulkohuoneet 65,000 markkaan huojistetusta hinnasta.

Kun ei voinut edeltäpäin varmasti tietää, miten oikeudenkäynti vuokraajan oikeudesta lunastaa alue vuokrakauden lopussa päättyisi ja rakennuksen rakennusaineiden katsottiin likimain vastaavan pyydettyä hintaa, päätti [1]) kaupunginvaltuusto puheenalaisen huvilapalstan vuokraoikeuden ja siihen teetettyjen rakennusten omistusoikeuden lunastettavaksi 65,000 markasta, joka rahamäärä maksettaisiin valtuuston käyttövaroista, minkä ohessa rahatoimikamaria kehoitettiin antamaan lausunto Marian sairaalan sairaanhoitajataroppilaskoulun laajentamista koskevasta ehdotuksesta.

Anomus saada huutokaupatta ostaa kortteli n:o 449. Arkkitehti L. Sonck oli rahatoimikamarilta anonut, että XIII kaupunginosan kortteli n:o 449 myytäisiin rahatoimikamarin panemasta hinnasta hänen edustamalleen yhtymälle tai myös lohkomattomana tarjottaisiin julkisella huutokaupalla. Jottei myynti kävisi kaupungille epäedulliseksi sen johdosta, että kaduntasoitus- ja kanavoimistöitä täytyisi teettää yksin ajoin rakennustöiden kanssa, ilmoitti ostaja suostuvansa tonteista maksamaan lisähintaa sen määrän, millä kaduntasoitustyöt ehkä ylittäisivät korttelin lunastushinnan puolen määrän. Kaupungin yleisten töiden hallitus puolsi myöntymistä hakemukseen sillä edellytyksellä, että puheenalaisista tonteista, jotka myytäisiin huutokaupatta ja joiden kokonaispinta-ala oli 13,591 m², maksettaisiin hintaa 1,025,500 markkaa ja että kauppakirjaan pantiin tonttikeinottelun estämistä tarkoittavia määräyksiä. Rahatoimikamari puolestaan katsoi myyntihintaa olevan korotettava 10 %:lla eli 1,128,050 markkaan, ja ehdotti lisäkorotuksen määrättäväksi, siltä varalta, ettei yritystä toteutettu määräajan kuluessa.

Kaupunginvaltuusto päätti [2]) arkkitehti Sonckin edustamalle yhtymälle myydä XIII kaupunginosan korttelissa n:o 449 sijaitsevat 12 tonttia 1,128,050 markan kauppahinnasta seuraavin ehdoin:

1) XIII kaupunginosan korttelia n:o 449 on rakennustaiteelliselta kannalta pidettävä yhtenä kokonaisuutena.

2) Liittymän on tonttien hintana suoritettava 1,128,050 markkaa. Jollei rakennusyritys kokonaisuudessaan ole vesikaton alla ennen 1922 vuoden loppua, tulee liittymän tammikuun 2 päivänä 1923 maksaa lisähintaa 20 % 1,128,050 markalle, sekä edelleen tammikuun 2 päivänä 1925 saman määräinen lisäys, jollei rakennusyritys 1924 vuoden lopussa ole vesikaton alla.

3) Ostajan tulee korttelia ympäröiväin Mechelinin- ja Museokadun sekä Etel. Hesperiankadun tasoittamisesta puoleen leveyteen ennen 1922 vuoden loppua suorittaa vähintään puolet tonttien kauppahinnasta kamarin lähemmin määrääminä aikoina.

4) Jos näiden katutöiden teettämisestä on kustannuksia yli 564,095 markan, on ostajan suoritettava ylittävä määrä kaupunginkassaan ennen 1922 vuoden loppua.

5) Kaupunki puolestaan sitoutuu hankkimaan semmoisen vahvistuksen kaupunginasemakaavan muutokselle, että XIII kaupunginosan kortteli n:o 449 katsotaan yhdeksi tontiksi.

---

[1]) Kvston pöytäk. 11. 2. 34 §. — [2]) S:n 15. 4. 3 §.

Rahatoimikamari sai toimekseen antaa ehdotuksen puheenalaiseksi kaupunginasemakaavanmuutokseksi.

Kysymys korttelin n:o 198 tonttien myynnistä. Svenska gården i Helsingfors fastighetsaktiebolag nimistä yhtiötä edustava komitea oli rahatoimikamarille esittänyt, että kaupungin IV kaupunginosan korttelissa n:ossa 198 omistamat tontit myytäisiin mainitulle osakeyhtiölle, joka aikoi sinne rakennuttaa yhteisen kokoustalon niille lukuisille, yleishyödyllisessä tarkoituksessa toimiville yhdistyksille ja liikeyrityksille, joilla oli toimintansa ja kotipaikkansa pääkaupungissa. Antamassaan lausunnossa kaupungin yleisten töiden hallitus ehdotti, että puheenalainen kortteli myytäisiin yhtiölle ja että tonttien hinta luettaisiin 500 markan yksikköhinnan mukaan m²:ltä. Rahatoimikamari, joka asettui periaatteellisesti epäävälle kannalle asiassa, esitti, että kortteli myytäessä järjesteltäisiin laaditussa karttaluonnoksessa osoitetulla tavalla, joten pinta-ala vähenisi 950 m²:llä eli kaikkiaan 4,400 m²:iin, sekä että hinta, siltä varalta että tontti myydään, määrättäisiin 800 markaksi m²:ltä eli kaikkiaan 3,500,000 markaksi.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]) evätä yhtiön anomuksen.

Anomus tonttipaikan luovuttamisesta Töölöön rakennettavalle rukoushuoneelle. Töölön rukoushuoneyhdistyksen anomuksen XIV kaupunginosan korttelissa n:o 478 sijaitsevan Runeberginkadun tontin n:o 54 luovuttamisesta yhdistykselle rukoushuoneen paikaksi kaupunginvaltuusto epäsi. [2])

Apollonkadun tontin n:o 12 luovutus koulutarkoituksiin. Kaupunginvaltuusto oli vuonna 1918 päättänyt [3]) eräin ehdoin föreningen Privata svenska flickskolan i Helsingfors nimiselle yhdistykselle myydä XIII kaupunginosan korttelissa n:o 436 sijaitsevan Apollonkadun tontin n:o 12. Yhdistys oli sittemmin anonut rahatoimikamarilta semmoista muutosta valtuuston päätökseen että, jos saadaan aikaan osakeyhtiö, jonka tarkoituksena on rakennuttaa ja voimassa pitää taloa mainitulle koululle, tontin saisi luovuttaa ja myydä tälle yhtiölle aikaisemmin vahvistetuin ehdoin, minkä ohessa puheenalainen Privata svenska flickskolans byggnadsaktiebolag oli kamarilta pyytänyt tontin kauppakirjaa laadittavaksi, ja oli kamari katsonut voivansa myöntyä yhtiön pyyntöön.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [4]) rahatoimikamarin vastamainitun toimenpiteen.

Oikeus Vaasankadun tontin n:o 23 omaksi lunastamiseen. Neiti B. Causén hakemuksesta XII kaupunginosan korttelissa n:o 361 sijaitsevan Vaasankadun tontin n:o 23 vuokraajain valtuutettuna asiamiehenä, joille vuokraajille tontin vuokraoikeus oli helmikuun 5 päivänä 1900 tehdyn testamentin nojalla siirtynyt, kaupunginvaltuusto päätti [5]) myydä puheenalaisen tontin silloisille vuokraajille 58,725 markan hinnasta ja asuntotonteista muutoin voimassa olevin ehdoin.

Oikeus lunastaa tontti sairaalatarkoituksiin. Ilmoittaen aikovansa perustaa osakeyhtiön, joka rakennuttaisi ja voimassa pitäisi vähintään 50 sairassijaa käsittävän sairaalan sekä sisätautien että kirurgisten ja synnytystapausten hoitoa varten, olivat eräät kaupungissa toimivat lääkärit anoneet saada tätä tarkoitusta varten ostaa XIV kaupunginosan korttelissa n:o 510 sijaitsevat Valhallankadun tontin n:o 10 ja Tavaststjernankadun tontin n:o 4. Katsoen m. m. yrityksen ihmisystävälliseen tarkoitukseen olivat hakijat sen ohessa

---

[1]) Kvston pöytäk. 22. 4. 11 §. — [2]) S:n 17. 6. 46 §. — [3]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 17. — [4]) Kvston pöytäk. 9. 9. 10 §. — [5]) S:n 23. 9. 26 §.

anoneet, että heille myönnettäisiin joko kauppahinnan määrää vastaava koroton laina tai muita mahdollisia etuja.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti[1]): 80,000 markan kauppahinnasta hakijoille myydä puheenalaiset tontit, jotka kaupunginvaltuuston hyväksymän[2]) ja valtioneuvostolle lähettämän korttelien n:ojen 503, 510, 511 ja 512 kaupunginasemakaavan muutosehdotuksen mukaan yhdistettäisiin yhdeksi, Tavaststjernankadun tontiksi n:o 4; kauppahinnan saavan olla kiinteistöihin kiinnitettynä korottomana lainana niin kauan kuin näitä tontteja käytettiin sairaalatarkoituksiin, sillä ehdolla että sairaalasta kaupungin tarpeisiin luovutettiin 450 maksutonta sairaanhoitopäivää vuodessa; sairaalan rakennettavaksi viiden vuoden kuluessa, sen uhalla että tontinluovutus muutoin raukeaisi; valtuuttaa rahatoimikamarin ryhtymään päätöksestä johtuviin toimenpiteisiin, kuitenkin vasta sittenkuin vahvistus edellä mainitulle kaupunginasemakaavan muutokselle oli saatu.

Anomus tontin luovuttamisesta kunnan viranpitäjäin muodostamalle rakennusyhtymälle. Ilmoittaen aikovansa perustaa asuntorakennusosakeyhtiön tiedustelivat kaasulaitoksen rahastajat E. Jansson ja A. E. Erflund mainitun laitoksen kaikkien rahastajain puolesta, suostuisiko kaupunki maksutta tai mahdollisimman alhaisesta hinnasta luovuttamaan tontin rakennusyritykselle sekä voisiko yritys tähän tarkoitukseen toivoa saavansa lisäavustusta huokeana lainana tai muussa muodossa, ja mainitsivat hakijat XIII kaupunginosan korttelissa n:o 419 b sijaitsevan Alavudenkadun tontin n:o 3 tarkoitukseen sopivana.

Rahatoimikamari ehdotti anomusta evättäväksi, m. m. koska rakennusjärjestys esti puheenalaiselle tontille teettämästä puurakennuksia, niinkuin oli hakijain aikomus, ja kaupunginvaltuusto teki päätöksensä[3]) tämän mukaisesti.

Kammion sairaala-alueeseen kuuluvain tonttien myynti. Lääketieteentohtori F. Geitlin, joka aikoi ostaa Aktiebolaget Kammio sjukhem osakeyhtiön osake-enemmistön sairaalan lääkärinä edelleen pitääkseen sitä voimassa, oli anonut saada yhtiölle mahdollisimman huokeasta hinnasta lunastaa XIV kaupunginosan korttelissa n:o 478 sijaitsevat Ruusulankadun tontit n:ot 4, 8 ja 10 sekä Töölönkadun tontit n:ot 31, 33 (=Ruusulankadun tontti n:o 6), 35 ja 37, jotka kuuluivat yhtiölle joulukuun 31 päivään 1940 asti vuokralle annettuun alueeseen. Yhtiö suostui maksamaan 50 markkaa m²:ltä, mutta sairaalan taloudellinen tila ja voimassa pysyminen vaati, että kauppahinta saisi olla maksamatta vuokrakauden loppuun asti. Luovutuksessa olisi edelleen määrättävä että, jos sairaalakäyttö jostakin arvaamattomasta syystä lopetetaan, yhtiö on oikeutettu 40 %:lla korotetusta hinnasta eli 70 markasta m²:ltä lunastamaan tontit. Yhtiö puolestaan suostui, kohta kun Töölönkadun tontit tasoitettaisiin, luopumaan vuokraoikeudestaan vuokra-alueella sijaitsevaan mainitun kadun osaan sekä muuttamaan pois siinä olevat rakennukset, jota vastoin vuokrasopimus muilta kohdin pysyisi voimassa.

Rahatoimikamari ehdotti, että puheenalaiset tontit luovutettaisiin yhtiölle 50 markan hinnasta m²:ltä sekä että kauppahinnasta 15% maksettaisiin 1929 vuoden alussa ja loput ynnä 6 %:n korko maksamattomalle osalle 8½ %:n määräisissä erissä vuosittain, ollen kuitenkin ostaja oikeutettu aikaisemminkin suorittamaan velan. Sitä vastoin luovuttaisi yhtiö vaadittaessa hallustaan sen

---

[1]) Kvston pöytäk. 28. 10. 33 §. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 5. — [3]) Kvston pöytäk. 26. 11. 47 §.

vuokra-alueella olevan maan, mihin Töölönkatu vahvistetun kaupunginasemakaavan mukaan teetettäisiin, samoin kuin myös Ruusulankadun tontit n:ot 12 ja 15 ynnä niiden välisen katuosan, niin pian kuin mainitut tontit oli myyty rakennettaviksi. Yhtiön vuokraaman jäljellä olevan alueen vuosivuokra olisi vuokrakauden loppuun asti määrättävä 1,000 markaksi. Edelleen olisi yhtiö oikeutettava, siinä tapauksessa että sairaalaliike lopetettiin, lunastamaan ostamansa tontit silloin toimitettavan arvion mukaan lukemalla pois aikaisemmin maksettu kauppahinta.

Tohtori Geitlinin sittemmin kuitenkin ilmoitettua, ettei hän voinut hyväksyä rahatoimikamarin asettamia ehtoja, mutta mainittua suostuvansa keskustelemaan asiasta kaupungin yleisten töiden hallituksen aikaisemman ehdotuksen pohjalla että tonteille pantaisiin määrätty hinta, palautti [1]) kaupunginvaltuusto asian rahatoimikamariin keskustelujen jatkamiseksi hakijan kanssa.

Uudessa esityksessä [2]) rahatoimikamari huomautti, ettei voimassa olevan vuokrasopimuksen sanamuodosta käynyt selvästi ilmi, oliko kaupunki oikeutettu tarpeen tullen korvauksetta saamaan haltuunsa niitä vuokra-alueen osia, jotka tarvittiin alueen halki kulkevia katuja varten, vai täytyikö tarkoitusta varten käyttää pakkolunastusmenettelyä, ellei sopimusta mielisuosiolla saatu aikaan. Sitä vastoin oli selvä että, jos sairaalaliike lakkautettiin, palautui vuokra-alue kokonaisuudessaan korvauksetta kaupungille. Hakijan kanssa tehtävän uuden sopimuksen ehdotus oli aikaisempaa sopimusta edullisempi kaupungille sikäli, että hakija oli luopunut anomuksestaan Ruusulankadun tontteihin n:oihin 8 ja 10 sekä Töölönkadun tontteihin n:oihin 35 ja 37 nähden ja että jäljellä oleville tonteille, Ruusulankadun n:olle 4 ja Töölönkadun n:oille 31 ja 33, vahvistettiin yksikköhinnaksi 100 markkaa m²:ltä. Tämän 5,842 m²:n laajuisen tonttiryhmän kauppahinta nousisi siis 584,200 markkaan. Kun kuitenkin sairaalan päärakennuksen vierellä sijaitsevat Ruusulankadun tontti n:o 8 ja Töölönkadun tontti n:o 35 olivat sairaalalle välttämättömät ja edelleen Töölönkadun tontti n:o 37 ja Ruusulankadun tontti n:o 10 olivat tarpeelliset sairaalan mielisairasosastolle, kävi luovutus tarkoituksettomaksi, ellei näidenkin tonttien hallintaoikeutta taattu sairaalayhtiölle. Tämän johdosta oli kamari sitä mieltä, että yhtiö olisi oikeutettava, siinä tapauksessa että sairaalaa vielä 1935 pidettiin voimassa, silloin toimitettavan arvion mukaan lunastamaan molemmat ensin mainitut ja vuokrakauden päättyessä molemmat viimeksi mainitut tontit, ja suostui hakija siinä tapauksessa ei ainoastaan luopumaan kamarin aikaisemmin ehdottamista alueista, kuitenkin niin että Ruusulankadun tontti n:o 13 tarjottiin saman kadun tontin n:o 12 sijasta, että myös niistä korvausvaatimuksista, joita oli syntynyt siitä, että kaupunki oli ottanut haltuunsa senaatin vuonna 1915 vuokraajalle myöntämän osan Kammionkatua.

Rahatoimikamarin myöhemmän ehdotuksen mukaisesti päätti [3]) kaupunginvaltuusto Aktiebolaget Kammio sjukhem osakeyhtiölle luovuttaa Ruusulankadun tontin n:o 4 sekä Töölönkadun tontit n:ot 31 ja 33 XIV kaupunginosan korttelista n:o 478 Kammion sairaalan tonttipaikaksi seuraavin ehdoin:

tonteista maksetaan hintaa 100 markkaa neliömetriltä eli yhteensä 584,200 markkaa niin, että 15 % kauppahinnasta suoritetaan 1929 vuoden alussa ja jäljellä oleva määrä sekä 6 % korkoa maksamattomalle kauppahinnalle 8½ %:n vuotuismaksuin, ollen ostaja kuitenkin esteetön lyhyemmän ajan kuluessa kuolettamaan velan tai yhdellä kertaa maksamaan koko summan;

[1]) Kvston pöytäk. 28. 1. 23 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 24. — [3]) Kvston pöytäk. 6. 5. 11 §.

yhtiö luovuttaa vaadittaessa sen maan, mihin Töölönkatu on vahvistetun kaupunginasemakaavan mukaan tehtävä, ja poistaa omalla kustannuksellaan siinä olevat rakennukset;

yhtiö luopuu niinikään vaadittaessa Ruusulankadun tonteista n:oista 13 ja 15 sekä näiden tonttien viereisestä Ruusulankadun osasta kadun koko leveydeltä;

yhtiö on velvollinen pitämään alueensa aidattuna;

yhtiö luopuu niistä vaatimuksista, mitä laatua lienevätkin, joita on syntynyt sen johdosta, että kaupunki on ottanut haltuunsa sen osan Kammionkatua, mikä senaatin huhtikuun 21 päivänä 1915 antamalla päätöksellä on tuomittu yhtiölle;

yhtiö oikeutetaan, siinä tapauksessa että sairaalaa 1935 vuoden päättyessä pidetään voimassa, silloin toimitettavan arvion mukaan omikseen lunastamaan Ruusulankadun tontti n:o 8 ja Töölönkadun tontti n:o 35 sekä, jos sairaalaa vielä vuokrakauden päättyessä vuonna 1940 pidetään voimassa, Ruusulankadun tontti n:o 10 ja Töölönkadun tontti n:o 37;

siitä maasta, mikä yhtiöllä edelleen on vuokralla hallussaan 1940 vuoden loppuun, on vuosivuokra 1,000 markkaa.

Tonttia anottu vapaaehtoiselle palokunnalle. Helsingin kaupungin vapaaehtoisen palo- ja pelastuskunnan johtokunta oli anonut, että kaupunginvaltuusto määrätessään n. s. Kampinnummen tonttien käytöstä luovuttaisi kunnalle sen omiin tarpeisiin käytettävän tontin tai myös, ellei tonttia täysin omistusoikeuksin voitaisi luovuttaa, vuokraisi kunnalle tontin sieltä. Rahatoimikamari oli pitänyt kysymystä liian aikaisin herätettynä, koska Kampinnummen tontteja edelleen käytettiin sotaväen tarpeisiin eikä kaupungin käyttöoikeutta mainittuun alueeseen sentähden vielä ollut selvitetty. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) olla ottamatta huomioon johtokunnan anomusta.

Hieta- ja Jätkäsaaren tavarasuojain myynti. Rahatoimikamari ehdotti, että kaupungin sota-aikana Hieta- ja Jätkäsaarelle puusta rakennuttamat viisi tavarasuojaa myytäisiin 180,000 markan hinnasta Helsingin makasiiniosakeyhtiölle, joka hinta tosin olisi alempi tavarasuojain arvioarvoa, 259,000 markkaa, mutta tavarasuojain kunnossapito kävisi kalliiksi kaupungille. Kaupunginvaltuusto päätti [2]) hyväksyä ehdotuksen kuitenkin siten, ettei kauppahinta saanut olla 240,000 markkaa vähempi.

3. *Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset.*

Teollisuuden tilantarvekysymyksen valmistelu. Antaessaan lausunnon Vallilan korttelin n:o 534 [3]) osoittamisesta ja vuokraamisesta kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta huomautti, että oli kaupungin eittämätön velvollisuus viivyttelemättä saattaa teollisuuden tilantarvetta koskeva polttava kysymys ratkaisuun. Kun kaupunginvaltuuston vuonna 1916 kaupungin maanhankintapolitiikkaa ja teollisuuden tilantarvetta koskevia kysymyksiä käsittelemään asettama komitea [4]), joka jo oli lopullisesti käsitellyt tehtävänsä edellisen puolen, oli katsonut kysymyksen alueiden osoittamisesta teollisuus-

[1]) Kvston pöytäk. 19. 8. 45 §. — [2]) S:n 20. 6. 20 §. — [3]) Ks. tätä kert. siv. 21. — [4]) Ks. 1916 vuod. kert. siv. 6.

tontteja varten liittyvän kysymykseen kaupungin satamaolojen järjestämisestä tai joka tapauksessa riippuvan siitä, miten viimeksi mainittu kysymys ratkaistiin [1]), ehdotti valmisteluvaliokunta, että vastamainitulle komitealle annettu tehtävä peruutettaisiin ja kysymys teollisuustonttien ja varastopaikkain osoittamisesta välittömästi annettaisiin erikoiskomitean valmisteltavaksi. Kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) tähän esitykseen ja lähetti asian vuonna 1918 asetettuun satamatoimikuntaan [3]), johon lisäksi valittiin vtt H. Lindberg ja Tanner, johtaja I. Lindfors ja professori J. Castrén.

Kysymys kaupungin pääkirjaston tonttipaikasta. Kaupunginvaltuuston vuonna 1917 kysymystä tonttipaikan varaamisesta kaupungin pääkirjaston uudelle rakennukselle valmistelemaan asettama komitea [4]) antoi mietinnön [5]), jossa komitea luotuaan laajanlaisen katsauksen asian aikaisempiin vaiheisiin ja osoitettuaan ne esteet, joita eräiden asiassa tehtyjen ehdotusten toteuttaminen kohtasi, seikkaperäisesti esitti, mitkä syyt puolsivat ja vastustivat niitä kahta pääkirjaston tonttikysymyksen ratkaisua, joita hartaimmin oli puollettu ja joista toinen tarkoitti kirjastotalon sijoittamista XIII kaupunginosan korttelin n:o 416 itäosaan, toinen Hakasalmen puistoon. Kun kaupunginvaltuusto oli varannut kaksi ensinmainitun korttelin tonttia suomalaiselle kansakoululle [6]) ja asianomainen kansakoulujohtokunta oli vastustanut ehdotusta näiden tonttien vaihtamisesta kortteliin n:o 430, ei komitea katsonut korttelin n:o 416 voivan tulla kysymykseen. Hakasalmen puistossa kirjastotalo sitä vastoin voisi mainittavasti anastamatta puistotilaa saada samalla rauhallisen ja helposti käytettävissä olevan paikan. Ehdotettu puiston uudesti järjestely ei vaikuttanut tähän tonttikysymykseen eikä muutoin saisi aiheuttaa sen ratkaisun toistaiseksi lykkääntymistä. Komitea sentähden ehdotti, että kaupungin pääkirjaston uusi rakennus sijoitettaisiin Hakasalmen puistoalueelle.

Asiaa kaupunginvaltuustolle esiteltäessä, jolloin eri mielipiteitä ilmeni, se palautettiin [7]) komiteaan, joka sai tehtäväkseen valtuustossa olleen keskustelun pohjalla antaa valtuustolle uuden ehdotuksen asiasta.

Lumenkaatopaikkain lukumäärän lisääminen. Helsingin pohjoinen talonomistajayhdistys oli esittänyt, että sen talonomistajilla olevan rasituksen helpottamiseksi, minkä lumen kuljettaminen etäisille kaatopaikoille tuotti, eri osiin kaupunkia järjestettäisiin mahdollisimman monta tuollaista paikkaa. Puhtaanapitolaitos ehdotti tarkoitukseen luovutettaviksi edelleen seuraavat neljä paikkaa: sen kohdan Töölönlahdella, missä lokaviemäri päättyi Töölön sokeritehtaan kohdalla, rankkurin asunnolle vievän tien pohjoispuoleisen metsän, Kyläsaaren sekä Viipurin- ja Kotkankadun kulmauksessa olevan tontin.

Rahatoimikamari oli puoltanut ehdotusta ja osoittanut paikat heti käytettäviksi, minkä toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi [8]).

Lupa panna hiiliä y. m. varastoon Skatåkubbenille. Merenkulkuhallituksen anomukseen saada käytettävänään olevalle Skatuddskubbenin (Skatakubbenin) saarelle panna hiiliä varastoon ja teettää tavarasuojan ynnä laivalaiturin kaupunginvaltuusto myöntyi [9]).

Anomus tontin luovuttamisesta »naisten talolle.» Naisjärjestöjen rakennuskomitea oli anonut »naisten talon» rakennuttamiseksi saada maksutta käytettäväkseen kaupungilta jonkin tontin, esimerkiksi IV kaupunginosan

[1]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 234. — [2]) Kvston pöytäk. 11. 2. 14 §. — [3]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 40. — [4]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 46. — [5]) Kvston pain. asiakirj. n:o 15. — [6]) Ks. 1914 vuod. kert. siv. 73. — [7]) Kvston pöytäk. 15. 4. 39 §. — [8]) S:n 25. 2. 41 §. — [9]) S:n 20. 6. 32 §.

korttelissa n:o 162 sijaitsevan Kansakoulukadun rakentamattoman tontin n:o 3. Kaupunginvaltuusto epäsi [1]) komitean anomuksen.

Paikan luovutus kalain tukkukauppaa varten. Kalastushallituksen, Helsingin kalapörssin johtokunnan sekä erinäisten kalain tukkukauppaa harjoittavain toiminimien anomuksen johdosta, että kalapörssin aikaisemmin käyttämää Etel. Makasiinikadun tontin n:o 1 aluetta saisi kalapörssin lakkauttamisen jälkeen edelleen käyttää kalanmyyntipaikkana, jota anomusta terveydenhoitolautakunta oli vastustanut, esitti rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle, että puheenalainen alue toistaiseksi luovutettaisiin kalain tukkukauppaa varten, että alueen hallintoa ja kunnossapitoa varten syyskuun 1 päivästä kuluvan vuoden loppuun valtuuston käyttövaroista osoitettaisiin 6,000 markkaa ja erinäisen kaluston ostoon 2,000 markkaa sekä että kamarille annettaisiin tehtäväksi ryhtyä siitä johtuviin toimenpiteisiin. Tähän esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) semmoisin lisäyksin, että tonttialue toistaiseksi luovutettaisiin puheenalaiseen tarkoitukseen ainoastaan sikäli kuin tonttia ei tarvittu kunnan työnvälitystoimiston huoneiston laajentamista varten, ja tuli kamarin ryhtyä sen suuntaisiin toimiin, että terveydenhoitojärjestyksen määräyksiä terveysoloihin nähden tarkoin noudatettiin.

Hieta- ja Jätkäsaaren käyttöä koskeva vuokrasopimus. Kaupunginvaltuuston päätöksen [3]) johdosta oli rahatoimikamari laatinut ehdotuksen kaupungin ja Helsingin makasiiniosakeyhtiön väliseksi, Hieta- ja Jätkäsaaren käyttöä koskevaksi vuokrasopimukseksi, minkä ohessa yhtiön säännöt oli kaupunginvaltuuston päätöksen [4]) mukaisesti muutettu. Kaupunginvaltuusto päätti [5]) vähäisin muutoksin hyväksyä vuokrasopimusehdotuksen seuraavana:

»Kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin lokakuun 9 päivänä 1917 tekemän päätöksen mukaisesti luovutetaan täten Helsingin makasiiniyhtiölle alempana mainituista, kaupunginvaltuuston marraskuun 16 päivänä 1915 vahvistamista vuokramaksuista, viidenkolmatta (25) vuoden ajaksi, heinäkuun 1 päivästä 1919 lukien, käyttöoikeus Hieta- ja Jätkäsaareen, sikäli kuin se on liikenteelle tarpeellista sekä kaupunki on alueen tasoituttanut ja muutoin panettanut kuntoon semmoisia tarkoituksia varten, seuraavilla ehdoilla, ollen kuitenkin vuokrakauteen nähden noudatettava, että mainittu 25 vuoden aika älköön saattako mahdottomaksi pitemmän vuokrakauden myöntämistä kalliimpia kivirakennuksia varten kussakin eri tapauksessa:

1) Yhtiön tulee kaupan ja liikenteen kannalta tyydyttävällä tavalla sekä kaupungin viranomaisten tarpeelliseksi katsoman valvonnan alaisena mahdollisimman pian ja tarpeen mukaan järjestää varastopaikkoja ynnä tarpeellisia rakennuksia liikennöitsijäin käytettäväksi.

2) Jos kaupunki haluaa jotakin isonlaista laitosta varten tai omiin tarpeisiinsa käyttää yhtiön haltuunsa ottamaa tai jo rakennettua tonttia tai vahvistettuun kaupunginasemakaavaan tehdä muutoksen kadun tai rautatieraiteen johtamiseksi, on yhtiö velvollinen luovuttamaan tähän tarpeellisen alueen ja rakennuksen nauttimalla korvauksen maan tasoitukseen ja rakennuksen teettämiseen käyttämistään kustannuksista, niistä poisluettua mahdollisesti tehty tilinpoisto.

3) Kaupunki sitoutuu harkinnan ja tarpeen mukaan yhtiön esityksestä teettämään ja kustantamaan katuja, rantasiltoja ja rautatieraiteita, kaikki

---

[1]) Kvston pöytäk. 3. 6. 35 §. — [2]) S:n 9. 9. 9 §. — [3]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 38. — [4]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 274. — [5]) Kvston pöytäk. 15. 4. 35.

kaupungin viranomaisten laatiman suunnitelman mukaisesti, sekä suorittamaan menot katujen, rantasiltain ja rautatieraiteiden valaistuksesta ja puhtaanapidosta, mutta pidättää itselleen oikeuden kantaa satamamaksut ja siltarahat.

4) Yhtiön käyttöoikeus ei saa rajoittaa kaupungin oikeutta laittaa, kun tarpeelliseksi harkitaan, ratasilloille kuormausta ja purkamista varten tarpeelliset konelaitteet, niinkuin nosturit y. m. semmoiset.

5) Jos tuollaisia laitteita ei saada aikaan kaupungin toimesta, tulee yhtiön tarpeen mukaan varustaa rantasillat kaikilla liikenteen vaatimilla laitteilla.

6) Yhtiö on velvollinen vastedes sovittavin ehdoin ottamaan käytettäväkseen kaikki uutislaitokset, mitkä kaupungin toimesta puheena olevalle alueelle teetetään.

7) Jos yhtiö lakkauttaa toimintansa, on kaupunki oikeutettu lunastamaan kaikki ne osakkeet, joita sillä ennestään ei ole hallussaan, kahdeksallasadalla (800) markalla osakkeen.

8) Korttelien n:ojen IV, VI, VII, 259 ja 261 tonteista on vuokra 1 markka ja muista tonteista 1 markka 50 penniä neliömetriltä vuodessa paitsi korttelien n:ojen II ja III vielä täyttämättä olevista tonteista, joista alin vuokra on 50 penniä neliömetriltä vuodessa ja jotka luovutetaan sillä ehdolla, että vuokraaja ne täyttää. Vuokramaksu luetaan siitä päivästä, jona yhtiö ottaa tontit haltuunsa.

9) Jos sopimuskumppanien kesken syntyy erimielisyyttä tämän sopimuksen sisällyksestä taikka muutoin kaupungin ja yhtiön suhtautumisesta Hieta- ja Jätkäsaaren käyttämiseen, on asianosaisten jätettävä riita Helsingin sovintolautakunnan tutkittavaksi ja ratkaistavaksi.

Tätä sopimusta on laadittu ja allekirjoitettu kaksi samanlaista kappaletta, yksi kumpaisellekin sopimuskumppanille.»

Vuokranluovutusta koskeva valitus hyljätty. Talonomistaja G. Malmströmin tekemän valituksen kaupunginvaltuuston päätöksestä [1]) eräin ehdoin pihamaaksi ja varastopaikaksi vuokrata osakeyhtiö Hietalahden laivatokalle ja konepajalle yhtiön tehdastontin Tokankadun n:o 6 viereisen alueen oli Uudenmaan läänin maaherra lokakuun 23 päivänä hyljännyt [2]).

Esitys korttelin n:o 534 jakamisesta kolmeen tonttiin sekä näiden vuokraamisesta. Suomen sähköteollisuus-osakeyhtiö oli anonut saada ostaa Vallilan korttelin n:o 534 tai myös joko lunastaa tai vuokrata X kaupunginosan korttelissa n:o 283 sijaitsevan Sörnäsin rantatien tehdastontin n:o 31. Kaupungin yleisten töiden hallitus huomautti, että viimeksi mainittu tontti, joka aikanaan oli ostettu venäläisen sotaväen tarpeisiin käytettäväksi, olisi edullisen asemansa johdosta rautatieraiteen ja sataman vierellä varattava kaupungin omiin tarpeisiin, esimerkiksi jonkin teknillisen laitoksen työpajahuoneistojen paikaksi, kun taas Vallilan korttelia n:o 534 ei voitu myydä, syystä ettei aluetta ollut otettu vahvistettuun kaupunginasemakaavaan, jota vastoin ei mikään estänyt antamasta aluetta tai sen osia vuokralle. Asiakirjain oheisessa kartassa oli hallitus jaoituttanut korttelin kolmeen noin 3,200 m²:n laajuiseen tonttiin, jotka voitiin antaa vuokralle määräämällä alimmaksi vuosivuokraksi 30 markkaa m²:ltä luoteisimmasta epätasaisesta tontista ja 40 markkaa m²:ltä molemmista muista tonteista, joten vuosivuokra olisi kaikkiaan 17,600 markkaa.

---

[1]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 40 ja 1918 vuod. kert. siv. 19. — [2]) Kvston pöytäk. 15. 12. 2 §.

Rahatoimikamari yhtyi hallituksen ehdotukseen ja esitti tonttien vuokrakauden määrättäväksi 30 vuodeksi.

Kaupunginvaltuusto lähetti [1]) asian lisättyyn satamatoimikuntaan.

Kangasalantien tonttien n:ojen 5 ja 7 sekä Itäisen viertotien tontin n:o 85 vuokraus. Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oli rahatoimikamarilta anonut saada tarpeellisten uusien tavarasuojain ja vaunuhallien sekä järjestelyraiteiden rakennuttamista varten toimilupakautensa jäljellä olevaksi ajaksi eli 1945 vuoden loppuun vuokrata korttelissa n:o 581 sijaitsevat Kangasalantien tontit n:ot 5 ja 7 sekä Itäisen viertotien tontin n:o 85, jotka tontit sijaitsivat yhtiölle aikaisemmin vuokrattujen, viimeksi mainitun kadun tonttien n:ojen 81 ja 83 vierellä.

Likimmiten rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [2]) valtuuttaa kamarin joulukuun 31 päivään 1940, jolloin yhtiön muiden likellä sijaitsevain tonttien vuokrakausi päättyi, vuokraamaan puheenalaiset tontit noin 2 markan maksusta m²:n eli tasaluvuin 5,000 markasta, sillä ehdolla että tontteja käytettiin ainoastaan tavarasuoja- ja vaunuhallirakennusten sekä vartijan asunnon paikaksi.

Viljelyspalstain vuokraaminen vähävaraisille. Mainiten että kaupungin mailta oli kesäksi 1918 vuokrattu viljelyspalstoja kokonaiselle 5,435 henkilölle sekä että vastedes varmaankin oli odotettavana tuollaisten palstain lisääntynyttä kysyntää esitti kansanravintohallitus kaupunginvaltuustolle, että tuollaisia palstoja vastedes saisi vuokrata viideksi tai ainakin kolmeksi vuodeksi kerrallaan, kuitenkin niin että, jos vuokralle annettu alue havaittiin tarpeelliseksi kaduntasoitukseen tai muuhun tarkoitukseen, vuokraaja oli velvollinen tyytymään toisesta paikasta osoitettuun palstaan.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [3]) esitykseen siten, että vuokrakausi oli oleva enintään viisi vuotta, minkä lisäksi määrättiin, että aikaisemmalla vuokraajalla oli etuoikeus vuokran jatkamiseen.

Erään Kumtähden viljelyspalstan n:o 39 osan vuokraus. Taiteilija R. Partasen anomukseen saada asunto- ja viljelystarkoituksia varten vuokrata 1,733 ha:n laajuisen osan Kumtähden entistä viljelyspalstaa n:o 39 kaupunginvaltuusto myöntyi [4]), kuitenkin sillä ehdolla että, koska kaupunki saattoi tarvita puheenalaista aluetta Oulunkylässä sijaitsevain tilustensa uudesti järjestämistä varten, vuokrakausi määrättiin 10 vuodeksi, tammikuun 1 päivästä 1919 lukien, ja vuokraaja sitoutui suhteellista vuokran alennusta vastaan vuokrakauden kuluessa kaupungille luovuttamaan ne alueen osat, joita kaupunki saattoi tarvita katujen ja muiden liikenneväyläin teettämistä varten.

Oulunkylän viljelyspalstain vuokraus. Vuokraaja C. G. Carlsson oli anonut saada edelleen käyttää Oulunkylän kartanon maalla sijaitsevia palstoja n:oja 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8 ja 10 sekä Rödjanin alueita A ja B niihin kuuluvine rakennuksineen. Kun kuitenkin alueiden hoito oli ollut epätyydyttävä, oli rahatoimikamari anomuksen evännyt. Koska ei myöskään kaupungingeodeetin ehdotusta Oulunkylän kartanon tilusten vuokralle antamisesta pienempinä palstoina pidetty sopivana, ehdotti kamari, että puheenalaiset alueet ynnä muut aikaisemmin yksityisille henkilöille vuokratut Oulunkylän kartanon osat vuokrattaisiin Boxbacka aktiebolagille. Semmoinen toimenpide tietäisi kaupungin puolelta melko suurta askelta järkiperäistä maanviljelyspolitiik-

---

[1]) Kvston pöytäk. 11. 2. 14 §; ks. tätä kert. siv. 18. — [2]) Kvston pöytäk. 11. 2. 18 §. — [3]) S:n 11. 2. 26 §. — [4]) S:n 25. 2. 15 §.

kaa kohti. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) mainitulle yhtiölle vuokrattaviksi erinäiset Oulunkylän palstat vähintään viideksi vuodeksi, toukokuun 1 päivästä 1919 lukien, 15,000 markan vuosivuokrasta, kuitenkin sillä nimenomaisella ehdolla, että yhtiön tuli mikäli mahdollista pysyttää aikaisemmat kelvolliset vuokraajat alivuokraajina, minkä ohessa rahatoimikamaria kehoitettiin, koska pienempäin viljelyspalstain kysynnän lisääntymistä oli odotettavana, kansanravintohallituksen kanssa neuvoteltuaan yhtiön vuokramaksun suhteellista huojistusta vastaan varaamaan tähän tarkoitukseen tarvittava maa, joka annettaisiin vuokralle viideksi vuodeksi, ollen asianomaisilla vuokraajilla etuoikeus vuokran jatkamiseen luovutuksen laadun mukaan sovitetusta vuokramaksusta.

Viljelyspalstain vuokraaminen Kumtähdestä. Puutarhuri C. Lüningin anottua saada viideksi vuodeksi viljelystarkoituksiin vuokrata osan Kumtähden viljelyspalstaa n:o 39 päätti [2]) kaupunginvaltuusto, että puheenalaisen viljelyspalstan sai hakijalle vuokrata joulukuun 31 päivään 1928 asti 1,350 markan vuosivuokrasta, sillä ehdolla että kaupunki oli oikeutettu suhteellista vuokranhuojistusta vastaan murtamaan erilleen osia alueesta.

Erään Mustikkamaan alueen vuokraus. Aktiebolaget Nya varvet yhtiön anottua saada vuokrata lisäalueen Mustikkamaalla olevaan veistämöalueeseensa [3]) lausui kaupungin yleisten töiden hallitus edelleen olevansa sitä mieltä, että Mustikkamaa oli vastedes luovutettava kansanpuistoksi eikä saaren osia sentähden olisi käytettävä teollisuustarkoituksiin, mutta kun yhtiö kuitenkin jo oli saanut haltuunsa melko laajan alueen eikä anottua lisäaluetta sopivasti voinut erikseen käyttää muuhun tarkoitukseen, ehdotti hallitus mainitun lisäalueen yhtiölle vuokrattavaksi kuuden kuukauden molemminpuolisin irtisanomisehdoin ja 12,000 markan vuosivuokrasta. Kaupunginvaltuusto myöntyi [4]) anomukseen hallituksen esittämin ehdoin.

Taivalsaaren vuokraus. Herrat A. W. Malmi, K. V. Angervuori ja J. N. Syvähuoko, joilla oli Taivalsaari hallussaan vuokralla 1920 vuoden loppuun ja jotka olivat ilmoittaneet aikovansa mainitulle saarelle rakentaa tehtaan kalkkihiekkatiilien valmistusta varten, olivat rahatoimikamarilta anoneet puheenalaisen saaren joko myymistä tai vuokraamista heille vähintään 50 vuodeksi. Sittemmin olivat herrat Malmi ja Angervuori ilmoittaneet ainakin toistaiseksi luopuvansa tiilitehtaan rakennushankkeista ja anoneet, että rahatoimikamari vuokraisi Taivalsaaren herra Syvähuoolle yksinään betoniseinä- ja välikattotehtaan rakentamista varten sekä konelaitteilla toimitettavan hiekanpurkauksen paikaksi.

Rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuustolle, että Taivalsaari vuokrattaisiin rakennusmestari J. N. Syvähuoolle tammikuun 1 päivän 1921 ja tammikuun 1 päivän 1941 väliseksi ajaksi edellä mainittujen laitosten paikaksi 12,000 markan vuosivuokrasta sekä seuraavin ehdoin:

1) saarelle ei saa teettää asuinrakennuksia;

2) saareen rajoittuvaa vesialuetta ei saa täyttää eikä saaren pinta-alaa laajentaa, ei myöskään rantaviivoja muuttaa kaupunginviranomaisten erityisettä luvatta, mutta saarelle johtavan tien saa laajentaa 10 metrin levyiseksi rakennuskonttorin osoitusten mukaan;

3) jos tehdaskäytön johdosta käy tarpeelliseksi teettää saarelle vesijohto, on se vuokraajan kustannettava;

---

[1]) Kvston pöytäk. 15. 4. 31 §. — [2]) S:n 19. 8. 9 §. — [3]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 20. — [4]) Kvston pöytäk. 11. 2. 29 §.

4) kaupunki ei ole velvollinen vuokrakauden päättyessä antamaan korvausta vuokraajan teettämistä rakennuksista eikä muistakaan hänellä olleista kuluista.

Asiaa kaupunginvaltuustolle esiteltäessä lähetettiin [1]) se satamatoimikuntaan, minkä jälkeen valtuusto hyväksyi [2]) rahatoimikamarin ehdotuksen semmoisin toimikunnan ehdottamin lisäyksin, että kaupungille varattiin oikeus vuokrakauden kuluessa vapaasti toimittaa saareen rajoittuvan vesialueen täyttämistä.

Erään Greijuksen maa-alueen vuokraus. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) maanviljelijä E. J. Hohdille maanviljelystarkoituksiin vuokrata erään Bölen esikaupungista länteen Greijuksen maalla sijaitsevan alueen 15 vuodeksi, syyskuun 1 päivästä 1919 lukien, 150 markan vuosivuokrasta viitenä ensimmäisenä, 300 markan vuosivuokrasta viitenä seuraavana sekä 600 markan vuosivuokrasta vuokrakauden jäljellä olevana aikana ja varaamalla kaupungille oikeuden kaduntasoituksiin tai muihin yleisiin tarpeisiin vuoden kuluttua irtisanomisesta käyttää alueen osia suhteellista vuokrahuojistusta vastaan.

Erään Tilkan viereisen maa-alueen vuokraus. Niinikään päätti [4]) kaupunginvaltuusto ajuri H. Lindforsille vuokrata erään n. s. Tilkan torpan vierellä sijaitsevan 4,150 m²:n laajuisen maa-alueen 5 vuodeksi, lokakuun 1 päivästä 1919 lukien, 500 markan vuosivuokrasta sekä vuokraajalle myydä alueella sijaitsevan asuinrakennuksen 1,000 markasta ja ladon 500 markasta.

Alueen maksuton luovutus asunnonpuutteen poistamiseksi. Tod. valtioneuvos C. Ruin ja johtaja A. V. Streng olivat ilmoittaneet haluavansa eräin edellytyksin yrittää perustaa kiinteistöosakeyhtiötä, joka sitoutuisi seuraavana talvena ja viimeistään vuoden kuluessa kaupungin maalle rakennuttamaan puutaloja, joissa olisi noin 2,000, pieniin, 1—4 huoneen osakehuoneistoihin jaettua huonetta vuokrattaviksi etusijassa yhtiön osakkaille verraten huokeasta vuokrasta; huoneistot myytäisiin noin 10 vuokravuoden kuluttua asianomaisille osakkeenomistajille omain kustannusten hinnasta. Yrityksen edellytyksiä oli, että kaupunki vuokravapaasti 1930 vuoden loppuun ja sitten säännöllisestä vuokrasta seuraavina neljänäkymmenenä vuotena yhtiölle luovuttaisi tarkoitukseen tarpeellisen maa-alueen, nimittäin XV kaupunginosan korttelit n:ot 618—634 oikeuttamalla yhtiön siirtämään maapalstain vuokraoikeuden osakkeenomistajille.

Rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi, edellyttäen valtion myöntävän hakijoille taloudellista kannatusta niin laajassa mitassa, että yrityksen toteuttaminen oli taloudelliselta kannalta katsoen ajateltavissa, toistaiseksi periaatteessa suostua hakijain anomukseen saada asuinrakennusten paikaksi viidenkymmenen vuoden ajaksi (siitä kymmenenä ensimmäisenä vuotena vuokravapaasti) vuokrata XII kaupunginosan korttelit n:ot 382, 383 ja 384 sekä Meilansin (XV kaupunginosan) korttelit n:ot 623, 624, 625, 632, 633 ja 634, yhteensä n. 72,500 m², kuitenkin sillä ehdolla: a) että kaupunginviranomaiset hyväksyvät vastaisen yhtiön säännöt; b) että yhtiö on perustautunut ja tarpeellinen pääoma taattu viimeistään 6 kuukauden kuluttua siitä, kun kaupunginvaltuusto on periaatteessa myöntynyt hakijain anomukseen; c) että rakennusyritys koko laajuudessaan on toteutettu viimeistään 2 vuoden kuluessa siitä, kuin valtuusto on lopullisesti päättänyt luovuttaa edellä mai-

[1]) Kvston pöytäk. 9. 9. 19 §. — [2]) S:n 28. 10. 15 §. — [3]) S:n 23. 9. 4 §. — [4]) S:n 23. 9. 8 §.

nitut korttelit hakijoille; sekä d) että kaikki rakennusyritystä varten tarpeelliset uuden tonttijaoituksen ja uusien tonttirajain ehdotukset sekä rakennusten piirustukset alistetaan kaupunginvaltuuston tutkittaviksi, kaikki sen uhalla että, jollei näitä ehtoja täytetä, yhtiölle luovutettujen alueiden käyttöoikeus heti palautuu kaupungille.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]) periaatteessa hyväksyä ehdotuksen rahatoimikamarin ehdottamain alueiden luovuttamisesta hakijoille vuokralle viidenkymmenen vuoden ajaksi, siitä kymmeneksi ensimmäiseksi vuodeksi vuokravapaasti, valtuuston vastedes määrättävin ehdoin.

Sittemmin anoivat hakijat, että kaupunginvaltuusto puheenalaiseen tarkoitukseen luovuttaisi lisäksi noin 12,000 m² maa-alaa jommastakummasta edellä mainitusta kaupunginosasta, sekä tiedustelivat, suostuisiko kaupunki hakijain siihen aikaan suunnittelemalle osuuskunnalle myymään rakennusyritystä varten tarpeelliset alueet. Siinä tapauksessa että tämä tonttimaan luovutusmuoto hyväksyttiin, toivoivat hakijat kauppahinnan määrättäväksi enintään 18 vuoden lainaksi, joka olisi koroton 1931 vuoden loppuun ja siitä lähtien juoksisi 6 %:n vuosikorolla, ollen osuuskunta velvollinen vähintään 1,000,000 markan vuotuisin kuoletuksin maksamaan lainan takaisin.

Asiasta antamassaan lausunnossa rahatoimikamari kaikilta kohdin pysyi aikaisemmassa ehdotuksessaan hakijoille luovutettavaan tonttimaahan nähden. Mitä taas tuli kysymykseen anottujen alueiden myymisestä, huomautti kamari, ettei kaupungilla ollut oikeutta myydä kaupunginasemakaavaan ottamatonta aluettaan, minkätähden suunniteltuun XV kaupunginosaan kuuluvan alueen myynti ei voinut tulla kysymykseen; myöskään XII kaupunginosan korttelien myynti ei ollut suotava. Kamari sentähden ehdotti hakijain anomusta evättäväksi, mikä tulikin kaupunginvaltuuston päätökseksi [2]).

Reimarsin talon käyttö. Kun Talin kylässä sijaitsevan Reimarsin talon vuokrakausi oli marraskuun 1 päivänä päättynyt eikä lopullista ehdotusta talon vastaisesta käytöstä vielä ollut olemassa sekä entisen vuokraajan kuoltua hänen leskensä, vapaaherratar J. Ramsay oli anonut oikeutta vuokrata erään alueen mainitun talon maalta, päätti [3]) kaupunginvaltuusto laaditussa kartassa tarkemmin osoitetun, kaikkiaan 27.1 ha:n laajuisen Reimarsin talon alueen marraskuun 1 päivästä vuokrattavaksi 10 vuoden ajaksi vapaaherra A. Ramsayn perillisille 11,000 markan vuosivuokrasta viitenä ensimmäisenä ja 14,000 markan vuosivuokrasta viitenä seuraavana vuonna, ollen kaupungilla oikeus suhteellista vuokranhuojistusta vastaan ennen vuokrakauden päättymistä ottaa haltuunsa ne vuokra-alueen osat, jotka saattoivat käydä tarpeellisiksi talon itärajalle suunniteltuihin teollisuuskortteleihin teetettäviä raide- ja tielaitteita varten.

Varastopaikkain vuokraus Katajanokalta. Eräiden Katajanokan varastopaikkain vuokraajat, joiden vuokraoikeus oli päättynyt kesäkuun 1 päivänä 1919, olivat rahatoimikamarilta anoneet hallintaoikeutensa pitentämistä, ja kaupunginvaltuusto valtuutti [4]) kamarin viideksi vuodeksi, edellä mainitusta päivästä lukien, entisille vuokraajille vuokraamaan laaditussa asemapiirroksessa tarkemmin osoitetut varastopaikat seuraavin yleisehdoin:

a) vuokraaja on velvollinen, siinä tapauksessa että kaupunki vaatii, 6 kuukauden kuluttua irtisanomisesta, suhteellista vuokranhuojistusta vastaan luovuttamaan hallustaan suuremman tai pienemmän osan vuokra-alueesta;

[1]) Kvston pöytäk. 28. 10. 46 §. — [2]) S:n 15. 12. 28 §. — [3]) S:n 26. 11. 15 §. — [4]) S:n 22. 12. 10 §.

b) jos katu-, satama-, rautatie- tai muun semmoisen laitteen teettäminen ennen vuokrakauden umpeen menemistä sitä vaatii, on vuokraaja niinikään velvollinen 6 kuukauden kuluttua irtisanomisesta luovuttamaan koko vuokra-alueen kaupungin vapaasti käytettäväksi;

c) vuokraaja on velvollinen siistillä lauta-aidalla ympäröimään vuokra-alueensa, pitämään alueen aidan ja katokset hyvässä kunnossa sekä ennen toukokuun loppua 1920 lietevärillä maalauttamaan sekä aidan että katokset, sen uhalla että kaupunki muussa tapauksessa on ilman muuta oikeutettu irtisanomaan vuokrasopimuksen, jossa tapauksessa vuokraaja on velvollinen heti luovuttamaan vuokra-alueen hallustaan;

d) vuokraaja ei ole oikeutettu rahatoimikamarin luvatta siirtämään vuokraoikeuttaan toiselle;

e) jos vuokra-alue on pitemmän aikaa ollut käyttämättä, on kaupunki oikeutettu irtisanomaan vuokrasopimuksen ja vuokraaja velvollinen 6 kuukauden kuluttua irtisanomisesta palauttamaan alueen kaupungin vapaasti käytettäväksi.

Rakennusten myynti sekä tonttien vuokraus näitä varten. Kun eräät Kumtähdessä, Meilansissa ja Greijuksessa sijaitsevat, kaupungille kuuluvat asuin- ja talousrakennukset olivat sota-aikana joutuneet rappiolle, esitti rahatoimikamari, että eräät näistä rakennuksista, joilla oli ainoastaan polttoainearvo, saisi myydä, sillä ehdolla että ostaja poisti ne, sekä että jotkut harvalukuiset asuinrakennukset niinikään saisi myydä takaamalla ostajalle oikeus saada vuokrata kutakin rakennusta lähinnä sijaitsevan maa-alueen 10 vuodeksi, syyskuun 1 päivästä 1919 lukien, sillä ehdolla että ostaja vuokrakauden kuluessa vaadittaessa luovutti katuja ja teitä varten tarvittavan maan suhteellista vuokranhuojistusta vastaan tai saamalla muuta maata vastikkeeksi. Näistä palstoista sijaitsi 5 Kumtähdessä, 2 Meilansissa ja yksi, Rödbackan torppa, Greijuksessa. Vuosivuokra ehdotettiin 250 markaksi kustakin palstasta, lukuun ottamatta erästä Kumtähden palstaa, jonka vuosivuokra ehdotettiin 200 markaksi.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [1]) tähän esitykseen.

Mustikkamaan laitosten vuokraoikeus. Aktiebolaget nya varvet yhtiön kaupunginvaltuustolle tekemän anomuksen että sille myönnettäisiin määräaikainen vuokraoikeus Mustikkamaalla oleviin laitoksiinsa, jonka anomuksen mainitun yhtiön konkurssipesä sittemmin uudisti, pani [2]) kaupunginvaltuusto toistaiseksi pöydälle.

Korttelin n:o 555 vuokravapaus. Kaupunginvaltuuston vuonna 1916 päätettyä Kone- ja siltarakennusosakeyhtiölle vuokrata kaikki Vallilan korttelin n:o 555 tontit, sillä ehdolla m. m. että mainittu kortteli vuokrakauden kuluessa täydellisesti rakennettiin niin, että vähintään puolet suunnitellusta rakennusryhmästä oli valmistunut kahden ensimmäisen vuoden kuluessa [3]), havaittiin kesällä 1919 toimitetussa katsastuksessa rakennusalan olevan ainoastaan 32 % vastaisen katurakennuksen ja 29 % vastaisten rakennusten koko pinta-alasta, mutta katselmusmiehet, katsoen rakennusaikana vallinneisiin luonnottomiin oloihin, kuitenkin puolsivat vuokrakirjassa luvatun vuokravapauden kahdelta ensimmäiseltä vuodelta myönnettäväksi yhtiölle. Tähän lausuntoon viitaten yhtiö anoi mainittua etua. Vaikka rahatoimikamari suhtautui epäröiden tähän anomukseen, esitti se kuitenkin että, jos yhtiö oli ennen kesäkuun 1 päivää 1922 teettänyt asuintaloja koko rakennetta-

[1]) Kvston pöytäk. 19. 8. 19 §. — [2]) S:n 15. 12. 30 §. — [3]) Ks. 1916 vuod. kert. siv. 298.

vaksi alkuaan määrätylle mainitun korttelin alalle, kamari oikeutettaisiin yhtiölle takaisin maksamaan kesäkuun 1 päivän 1917 ja kesäkuun 1 päivän 1919 väliseltä ajalta suoritettu vuokramäärä, 23,696 markkaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) tämän ehdotuksen.

Anomus saada lunastaa eräät tontit tai saada pitennetty vuokraoikeus niihin. Läntisen Kaivopuiston vuokratonttien haltijat olivat anoneet saada lunastaa vuokran nojalla hallussaan olevat huvilatontit tai myös, ellei valtuusto katsoisi olevan syytä tähän myöntyä, vuokrakauden päätyttyä kohtuullisin ehdoin jonkin, ei aivan lyhyen ajan edelleen pitää niitä vuokralla hallussaan. Rahatoimikamari, samoin kuin ammattiviranomaisetkin, oli sitä mieltä [2]), ettei mainittujen huvilapalstain myynnin pitäisi tulla kysymykseen, vaan olisi ne vuokrakauden päättyessä liitettävä vapaaseen puistoalueeseen, sekä että kysymys vuokrakauden pitentämisestä oli liian aikaisin nostettu, koska vuokrakausi päättyi aikaisintaan vuonna 1924; vallitsevaan suureen asunnonpuutteeseen nähden voitaisiin kuitenkin vuokrakautta lyhyenlaiseksi ajaksi pitentää, ainakin eräille näistä tonteista. Kamarin ehdotuksen mukaisesti kaupunginvaltuusto päätti [3]) evätä anomuksen puheenalaisten tonttien vuokrakauden pitentämisestä, ollen kuitenkin hakijat esteettömät myöhemmin uudistamaan anomuksensa.

Pengerkadun asuntotonttien n:ojen 35 ja 37 käyttö. Kun XII kaupunginosan korttelissa n:o 358 sijaitsevain Pengerkadun asuntotonttien n:ojen 35 ja 37 vuokrakausi vuoden lopussa päättyi, oli tonttien vuokraaja kauppias K. V. Snellman anonut oikeutta joko lunastaa tontit omikseen tai saada vuokranpitennystä. Kaupunginvaltuusto päätti [4]) että, koska hakija ei suostunut maksamaan tonteille määrättyä kauppahintaa, ne vuokrattaisiin hänelle 5 vuodeksi 200:sta 3,600 markkaan korotetusta vuosivuokrasta molemmilta tonteilta ja oikeuttamalla vuokraaja vuokrakauden päättyessä lunastamaan ne.

Sittemmin kauppias Snellman kuitenkin anoi saada lunastaa tontit niille määrätystä hinnasta, ja kaupunginvaltuusto oikeutti [5]) rahatoimikamarin hänelle huutokaupatta myymään tontit, toisen 87,720 ja toisen 132,450 markasta.

Hermannin vuokratonttien käyttö. Eräiden Hermannin I vuokratonttien haltijain vuosina 1911 ja 1912 anottua saada lunastaa vuokraamansa tontit tai myös heille myönnettäväksi pitennettyä hallintaoikeutta niihin päätti [6]) kaupunginvaltuusto, pääasiassa rahatoimikamarin ehdotuksen [7]) mukaisesti, yleisesti myöntää niiden tonttien haltijoille, joiden vuokrasopimukset päättyivät ennen tammikuun 1 päivää 1925, vuokranpitennyksen mainittuun päivään asti Hermannin jaoituskaavan uudestijärjestelyehdotuksen mukaisesti ja kamarin ehdottamista vuokramaksuista; poikkeus tehtiin kuitenkin eräisiin tontteihin nähden, jotka osin sijaitsivat sillä alueella, jonka kaupunki oli aikonut tarjota kuritushuonealueeseen kuuluvan maan sijaan, osin tarvittiin suunniteltuja kulkuväyliä varten ja joiden haltijoille kamari oli myöntänyt käyttöoikeuden toistaiseksi kuuden kuukauden irtisanomisajoin, samoin kuin myös niihin väliaikaisesti uudestaan järjestettyjen korttelien XI B, C ja D osiin nähden, jotka sijaitsivat Itäisen viertotien ja tonteille rakennettujen asuintalojen välillä. Sen ohessa kehoitettiin rahatoimikamaria jouduttamaan edellä mainittua kaupungin ja valtion välistä tilusvaihtoa sekä antamaan ehdotus puheenalaisen alueen lopulliseksi jaoituskaavaksi.

---

[1]) Kvston pöytäk. 15. 12. 8 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 37. — [3]) Kvston pöytäk. 23. 9. 30 §. — [4]) S:n 19. 8. 18 §. — [5]) S:n 26. 11. 45 §. — [6]) S:n 15. 4. 24 §. — [7]) Kvston pain. asiakirj. n:o 11.

Evätty anomus saada vuokrata tontteja Hermannista. Eräiden Hermannin vuokraajain kaupunginvaltuustolle tekemän anomuksen saada joko lunastaa tai 50 vuoden ajaksi vuokrata hallussaan olevat sikäläiset tontit valtuusto epäsi [1]).

Pitennetty vuokraoikeus. Rahatoimikamarin esityksestä myönsi kaupunginvaltuusto pitennetyn vuokraoikeuden:

maalarimestari E. J. Ruthin perillisille Åggelbyn itäisen rakennusryhmän asuntopalstaan n:o 58 1923 vuoden loppuun 400 markkaan korotetusta vuosivuokrasta [2]);

rakennusmestari M. E. Uddille, huvilanomistaja N. Kolisen perillisten holhoojana, Humaliston tilukseen n:o 6 kahdeksi vuodeksi, tammikuun 1 päivästä 1919 lukien, 3,500 markkaan korotetusta vuosivuokrasta [3]);

ajuri J. F. Bergströmille Laakson tiluksen asuntopalstaan B viideksi vuodeksi, tammikuun 1 päivästä 1919 lukien, 600 markan vuosivuokrasta [4]);

leskirouva M. F. Skogsterille Toukolan XIV korttelin asuntopalstaan n:o 3, tammikuun 1 päivään 1922, 180 markkaan korotetusta vuosivuokrasta [5]);

Kaisaniemen ravintolan vuokraajalle kassanhoitaja Fr. O. Lindforsille mainittuun ravintolaan viideksi vuodeksi, lokakuun 1 päivästä 1919 lukien, 15,000 markkaan korotetusta vuosivuokrasta [6]);

Kumtähden viljelyspalstan n:o 35 vuokraajille leskivaimo A. Karlssonille ja hänen pojalleen E. Ilolalle mainittuun viljelyspalstaan, joka sen rajain uudestijärjestelyn jälkeen merkittiin Käpylän n:oksi 4, 10 vuodeksi 600 markan vuosivuokrasta velvoittamalla vuokraajat suhteellista vuokranhuojistusta vastaan 3 kuukauden kuluttua irtisanomisesta luovuttamaan hallustaan katuja, teitä tai muuta yleistä tarkoitusta varten tarpeelliset palstan osat [7]); sekä

Emma Mäkisen turvakoti nimiselle säätiölle erääseen korttelin n:o 183 alueeseen vuodeksi, kesäkuun 1 päivästä 1920 lukien, 100 markan maksusta [8]).

Lupa kuljetusradan laittamiseen. Aktiebolaget P. J. Bögelunds kartongfabrik osakeyhtiö oli anonut saada Fredriksperinkadun viereiseltä valtionrautateiden konepaja-alueelta johtaa kapearaiteisen kuljetusradan kadun poikki yhtiön saman kadun varrella omistamille tonteille n:oille 52 ja 54; jotteivät lasketut raiteet häiritsisi katuliikennettä, upotettaisiin ne kiveykseen. Rahatoimikamari puolsi myöntymistä anomukseen seuraavin ehdoin:

1) että yhtiö velvoitetaan 3 kuukauden kuluessa irtisanomisesta poistamaan puheenalainen rata ja panettamaan katu entiseen kuntoonsa;

2) että yhtiö velvoitetaan, niin kauan kuin kuljetusrata on olemassa, omalla kustannuksellaan pitämään puhtaana raiteiden välinen katu sekä puolen metrin ala niiden kumpaisellakin puolella samoinkuin pitämään samojen alain katupäällystys kunnossa;

3) että yhtiön tulee raiteita laskiessaan noudattaa kaupungin rakennuskonttorin antamia määräyksiä sekä välttää katuliikenteelle haitallista kuormausta ja purkausta ja muuta katuliikenteen seisahtumisten aikaansaamista; sekä

4) että yhtiö oikeudesta puheenalaisen raiteen laskemiseen ja sen raiteenosan puhtaanapidosta, joka sijaitsee kaupungin puhtaana pidettävällä maalla, suorittaa kaupunginkassaan edeltäpäin kaikkiaan 240 markkaa vuodessa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [9]) kamarin ehdotuksen.

---

[1]) Kvston pöytäk. 15. 4. 25 §. — [2]) S:n 28. 1. 16 §. — [3]) S:n 28. 1. 22 §. — [4]) S:n 11. 3. 7 §. — [5]) S:n 1. 4. 18 §. — [6]) S:n 9. 9. 7 §. — [7]) S:n 28. 10. 11 §. — [8]) S:n 22. 12. 29 §. — [9]) S:n 15. 12. 7 §.

4. *Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat.*

Kappaletavaran säilytyssuoja. Rautatiehallitus oli esittänyt, että kaupungin kustannuksella sopivalla paikalla kaupungin satamassa satamaradan vierellä sijaitseva tavarasuoja tai tavarasuojan osasto annettaisiin valtionrautateiden käytettäväksi satamaan rautateitse saapuvan kappaletavaran säilytyspaikaksi. Kaupunginvaltuusto myöntyi [1]) esitykseen ja osoitti käyttövaroistaan semmoisen huoneiston vuokraamiseksi heinäkuun 1 päivästä joulukuun 31 päivään 2,400 markkaa.

Kaupungin rakennusten luovutus majoitustarkoituksiin. Sotaministeriön asuntotoimituskunta oli tiedustellut, monelleko miehelle ja monenko tunnin kuluessa kaupunki voi asettaa huoneistoja käytettäviksi liikekannallepanon tapahtuessa, sekä anonut rahatoimikamarille valtuutta tarpeen tullen m. m. käyttää tähän tarkoitukseen niin monta kaupungin kansakoulutaloa, että niihin voitiin sijoittaa noin 4,000 miestä. Rahatoimikamari puolestaan halusi, siihen nähden että kaupungin kansakoulut hiljattain oli pantu kuntoon sotilasmajoituksesta kärsineen kulumisen ja vahingonteon jälkeen, jyrkästi vastustaa, että nämä rakennukset nyt jälleen luovutettaisiin majoitustarkoituksiin, ja kaupunginvaltuusto yhtyi [2]) tähän käsitykseen.

Uusi työpajahuoneisto valmistavalle poikain ammattikoululle. Valmistavan poikain ammattikoulun johtokunta oli ilmoittanut, että Hakasalmenkadun talosta n:o 4 koululle vuokrattu työpajahuoneisto oli sopimuksen mukaisen ajan kuluessa irtisanottu, ja oli kaupunginarkkitehti puolestaan ehdottanut entisellä kaasutehtaan tontilla olevan työpajarakennuksen väliaikaisesti luovutettavaksi koululle. Tähän yhtyi rahatoimikamarikin ehdottaen mainitun rakennuksen väliaikaista sisustusta varten myönnettäväksi 55,000 markkaa. Kaupunginvaltuusto palautti [3]) asian kamariin, joka sillä välin oli ryhtynyt keskusteluihin Neitsytpolun tontilla n:o 5 sijaitsevain, Rouvasväenyhdistykselle kuuluvain rakennusten lunastamisesta. Sittenkuin päätös [4]) mainitusta lunastuksesta oli tehty, päätti [5]) valtuusto mainitulla tontilla olevan kulmarakennuksen ja pesutuvan luovutettavaksi valmistavalle poikain ammattikoululle sekä näiden rakennusten kuntoon panettamiseksi käyttövaroistaan osoittaa 5,000 markkaa.

Sairassijain luovutus haavoittuneille vapaaehtoisille. Kaupungin sairaalaylihallitus ilmoitti Viron avustusretkikunnan sairaanhoitokomitean anoneen noin 50 sairassijaa n. s. koleraparakeista luovutettavaksi Viron sotaretkellä haavoittuneiden vapaaehtoisten hoitoa varten, minkä ohessa ylihallitus mainitsi, että keskimmäinen puheenalaisista parakeista oli välttämättä varattava kaupungin omiin tarpeisiin, jota vastoin kivipaviljonki, jossa oli 36 sairassijaa sekä hoitajattarille ja palvelijastolle tarpeelliset huoneet, voitiin vuodevaatteiden, veden, lämmityksen ja valaistuksen kera luovuttaa haavoittuneiden ja sairaiden hoitolaksi sekä kolmannestakin edellä mainitusta paviljongista sijoja 24 potilaalle voitavan tarpeen vaatiessa luovuttaa samaan

[1]) Kvston pöytäk. 17. 6. 15 §. — [2]) S:n 20. 6. 13 §. — [3]) S:n 6. 5. 28 §. — [4]) Ks. tätä kert. siv. 12. — [5]) Kvston pöytäk. 17. 6. 11 §.

tarkoitukseen. Kaupunginvaltuusto oikeutti [1]) ylihallituksen puheenalaiseen tarkoitukseen luovuttamaan esityksessä mainitut käytettävänä olevat paikat, ja tuli ylihallituksen määrätä ne tarkemmat ehdot, joilla luovutus voi käydä päinsä.

Uusi huoneisto työväenopiston suomenkieliselle osastolle. Työväenopiston yhteisen johtokunnan anottua, että kaupunginvaltuusto osoittaisi uuden sopivan huoneiston opiston suomenkieliselle osastolle, ja rahatoimikamarin asiasta antamassaan lausunnossa ilmoitettua kansakouluviranomaisten ja työväenopiston johtokunnan kesken sittemmin tehtyä sopimuksen kansakoulutarkoituksiin Hämeenkadun talosta n:o 8 vuokratusta huoneistosta tarpeellisten huoneiden luovuttamisesta opistolle päätti [2]) kaupunginvaltuusto hyväksyä tämän toimenpiteen.

Oma huoneisto Neljännen linjan alemmalle käsityöläiskoululle. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta ilmoitti myöntäneensä Neljännen linjan alemmalle käsityöläiskoululle luvan toistaiseksi samoin kuin ennenkin käyttää Porthaninkadun kansakoulun huoneistoa iltakurssejaan varten. Kun tästä kuitenkin oli koitunut tuntuvia haittoja, ehdotti johtokunta, että kaupunginvaltuusto ryhtyisi toimiin oman huoneiston hankkimiseksi mainitulle käsityöläiskoululle.

Johtokunnan esitys ei aiheuttanut [3]) toimenpidettä kaupunginvaltuuston puolelta.

Huoneiston osoittaminen lastenseimelle. Pelastusarmeijan anottua osoitettavaksi huoneisto sen Kalliossa olevalle lastenseimelle oli köyhäinhoitohallitus ehdottanut Leppäsuon huvilasta luovutettavaksi tarpeellisen määrän huoneita tähän tarkoitukseen, mutta anomus ei aiheuttanut [4]) toimenpidettä kaupunginvaltuuston puolelta.

Käyttöoikeus Rantatorin kauppahallin kalaosastoon. Rahatoimikamari ilmoitti päättäneensä irtisanoa kaikki Rantatorin kauppahallin myyntipaikkain haltijat, ja tulisivat paikat luovutettaviksi huutokaupalla kolmen vuoden ajaksi. Samalla rahatoimikamari esitti, että Saaristolaiskalastajain osuuskunnan kaupunginvaltuuston päätöksen perusteella mainitussa hallissa käyttämät myyntipaikat saisi tarjota huutokaupalla samoin kuin muutkin myyntipaikat.

Valtuusto hyväksyi [5]) ehdotuksen.

Asunnon osoittaminen häädetyille perheille. Eräiden henkilöjen maistraatille ilmoitettua, että heidät huhtikuun 1 päivänä häädettäisiin asunnoistaan Siltasaarenkadun talossa n:o 3, syystä että talon omistaja Aktiebolaget Insula silloin aloittaisi talon rakennusten purkamisen, sekä samalla tukalassa tilanteessaan anottua apua kaupunginviranomaisilta, kun he vallitsevan asunnonpuutteen johdosta eivät olleet voineet saada toisia asuntoja, oli sosialilautakunta rahatoimikamarilta anonut, että kamari joksikin lyhyeksi ajaksi näille kodittomille luovuttaisi hiljattain ostetun Leppäsuon huvilan sekä että kamari hetimiten panettaisi mainitun huvilan välttävään kuntoon.

Kun mainittu huvila sitä kohdanneen tulipalon johdosta ei ollut käyttökelpoisessa kunnossa, lausui kamari, että Annankadun kansakoulutalo, joka oli vuosikausia ollut käytettynä sotilasmajoitukseen ja vähää aikaisemmin palautettu kaupungin käytettäväksi, voitaisiin väliaikaisesti luovuttaa puheena olevaan tarkoitukseen, ja ehdotti, että sosialilautakunta saisi toimekseen

---

[1]) Kvston pöytäk. 28. 1. 40 §. — [2]) S:n 7. 10. 35 §. — [3]) S:n 1. 4. 23 §. — [4]) S:n 26. 11. 46 §. — [5]) S:n 17. 6. 20 §.

jakaa tarjona olevan tilan ja kantaa vuokramäärät sekä muutoin suorittaa talonisännöitsijän tai talonisännän tehtävät.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]), että rahatoimikamarin tuli pitää huolta, että edellä mainittu häädettäville perheille vuokrattava kouluhuoneisto ehdottomasti heinäkuun 1 päivänä saatiin käytettäväksi kaupungin tarpeisiin, mihin nähden kamarin tuli olla valmis tarpeen vaatiessa hyvissä ajoin osoittamaan toinen huoneisto tarkoitukseen.

Kaupungin uimalaitosten käyttö. Kaupunginvaltuusto päätti [2]) eräin ehdoin kesäksi 1919 luovuttaa Ursinin kallion uimalaitoksen Helsingin uimaseuralle, Humallahden uimalaitoksen Helsingin uimareille ja Jätkäsaaren uimahuoneet urheiluyhdistys Jyrylle sekä uimakoulun voimassa pitämiseksi kussakin edellä mainitussa laitoksessa käyttövaroistaan myöntää Helsingin uimaseuralle 6,000, Helsingin uimareille 5,500 ja urheiluyhdistys Jyrylle 5,000 markkaa.

Valtiolle kuuluvan huoneiston osoittaminen poliisilaitoksen tarpeisiin. Uudenmaan läänin maaherran ja poliisimestarin esitettyä vaatimuksen, että rahatoimikamari ryhtyisi toimiin uusien huoneistojen hankkimiseksi poliisilaitoksen tarpeisiin, jotka vaatimukset olivat tarkoittaneet osin uuden, ajanmukaisen, 25 huonetta käsittävän huoneiston hankkimista etsivälle osastolle, osin uuden huoneiston osoittamista ensimmäiselle poliisipiirille, jonka huoneisto luovutettaisiin etsivälle osastolle, oli kamari tehnyt valtioneuvostolle esityksen, jossa kamari, myöntäen että poliisilaitoksen huoneistot voisivat olla sekä sopivammat että tilavammat, huomautti koettaneensa poistaa mainittua huoneistonpuutetta kykynsä mukaan. Niinpä oli poliisin tarpeisiin luovutettu ja sisustettu Aleksanterinkadun talon n:o 1 kulmarakennus kokonaan, ja lisäkerroksen teettämiseksi etsivän osaston vankilaan oli kaupunginvaltuusto osoittanut 48,000 markkaa. Kunnallisviranomaiset olivat pohtineet asiaa ja valtuusto oli vuonna 1914 poliisitalon rakennuttamiseksi osoittanut [3]) Simon- ja Annankadun väliltä alueen, mutta maailmansota oli saattanut rakennusyrityksen toteuttamisen mahdottomaksi. Myöhemmin sattuneet tapahtumat olivat aiheuttaneet kamarin asiaa edelleen valmistamaan asettamaan valiokunnan, joka, mikäli kamarille oli tunnettua, aivan lähiaikoina antaisi ehdotuksen toisen sopivan paikan osoittamisesta poliisitaloa varten. Näin ollen ja kun kaupungin raha-asiat tuskin sallivat aloittaa niin suurisuuntaista rakennusyritystä kuin tässä oli kysymyksessä, ennenkuin olot rakennusteollisuuden alalla olivat jonkin verran vakiintuneet, kuluisi varmaan aikaa, ennenkuin tämä rakennus voitaisiin luovuttaa poliisin käytettäväksi. Kamarin oli sentähden ollut koetettava, siihen asti kuin uusi poliisitalo oli valmistunut, jossain määrin poistaa huoneiden puutetta, mihin nähden kamari oli ryhtynyt edellä mainittuihin toimenpiteisiin. Kun eivät viranomaiset kuitenkaan olleet pitäneet näitä toimenpiteitä riittävinä sekä vallitseva asunnonpuute ja voimassa oleva huoneenvuokralaki vaikeuttivat ja miltei saattoivat mahdottomaksi lisähuoneistojen hankkimisen poliisilaitokselle, oli kamari, joka oli saanut tietää, että valtio vapaussodan johdosta oli saanut haltuunsa lukuisia huoneistoja, ainoana keinona esillä olevan asian onnelliseen ratkaisuun, johon kamari oli voimaton, katsonut olevan, että valtioneuvosto poliisilaitokselle luovutti jonkin sopivan huoneiston edellyttäen kaupungin kustantavan sen kuntoon panettamiseksi tarpeelliset työt ja huoneiston valtiolle palauttaessaan panettavan sen siihen kuntoon, missä se oli haltuun otettaessa.

---

[1]) Kvston pöytäk. 1. 4. 2 §. — [2]) S:n 20. 6. 7 §. — [3]) Ks 1914 vuod. kert. siv. 34.

Sisäasiainministeriön vaadittua kaupunginvaltuustolta lausuntoa asiasta yhtyi [1]) valtuusto rahatoimikamarin esitykseen.

Toimenpiteitä asunnonpuutteen lieventämiseksi. Kaupunginvaltuustolle antamassaan esitysehdotuksessa [2]) vt Ivalo ehdotti, että kysymys vallitsevan asunnonpuutteen lieventämisestä sekä uusien, pieniä huoneistoja sisältävien rakennusten aikaansaamisesta vähävaraisten tarpeisiin lähetettäisiin valmisteltavaksi sosialilautakuntaan, jonka tulisi mahdollisimman pian kaupunginvaltuustolle antaa esitys ja suunnitelmat kunnallisen rakennustoiminnan uudestaan elvyttämiseksi. Asiasta antamassaan lausunnossa sosialilautakunta esitti [3]), että kaupunginvaltuusto tekisi valtioneuvostolle sen suuntaisen alistuksen, että kaikki valtiolle kuuluvat rakennukset, joita ei välttämättä tarvita muihin tarkoituksiin, luovutettaisiin asunnoiksi ja valtion toimesta panetettaisiin tarkoituksenmukaiseen kuntoon, mihin nähden eritoten Suomenlinnassa sijaitsevain valtion rakennusten pitäisi tulla kysymykseen, sekä että valtioneuvosto asutuksen helpoittamiseksi maaseudulla Helsingin—Keravan ja Helsingin—Kirkkonummen rautateiden varsilla ryhtyisi toimiin rautatielippujen hinnan huojistamiseksi ja paikallisliikenteen junankulkuvuorojen parantamiseksi. Sosialilautakunnan ehdotuksen hyväksyi [4]) kaupunginvaltuusto, joka sen lisäksi antoi lautakunnan toimeksi joutuisasti tehdä ehdotuksen kunnallisen tai kunnan edistämän rakennustoiminnan käyntiin panettamisesta sekä kehoitti rahatoimikamaria viivyttelemättä ryhtymään toimiin yleishyödyllisen työväenasuntoyhtiön perustamiseksi, jossa kaupungilla oli osake-enemmistö ja jonka säännöt oli jo vuonna 1917 vahvistettu.

Asiasta antamassaan toukokuun 10:ntenä päivätyssä esityksessä sosialilautakunta ehdotti [5]), että kaupunginvaltuusto, kun yksityinen rakennustoiminta korkeiden työainehintain johdosta oli kokonaan seisauksissa, asunnonpuutteen lieventämiseksi päättäisi, siinä tapauksessa että yritykselle myönnetään valtioapua, heti Vallilan kortteleihin n:oihin 556, 557 ja 558 teettää 11 asuinrakennusta, kunkin kolmikerroksisen, joista alin kivestä ja molemmat ylemmät puusta, joten saataisiin 448 huoneen ja keittiön huoneistoa, sekä 10 pienenlaista ulkohuonerakennusta, joka rakennussuunnitelma kokonaisuudessaan toteutettaisiin vuosina 1919 ja 1920, tarkoitukseen osoittaa 9,000,000 markkaa ja valtioneuvostolta anoa 6,000,000 markan valtioapua sekä antaa rahatoimikamarin toimeksi yksissä neuvoin sosialilautakunnan kanssa laadituttaa ja lopullisesti hyväksyä puheenalaisten rakennusten täydelliset yksityiskohtaiset piirustukset.

Kaupungin yleisten töiden hallitus lausui periaatteessa yhtyvänsä ehdotukseen, että toistaiseksi ainoastaan kortteli n:o 556 puheenalaista tarkoitusta varten rakennutettaisiin, jossa tapauksessa rakennustapa yhteenrakennetuin rakennusrivein, jotka palomuureilla jaettaisiin n. s. lamelleihin, olisi edullisempi sosialilautakunnan ehdottamia erillisiä rakennuksia n. s. maaherratyyppiä. Ennen rakennusyrityksen jatkamista olisi kysymystä tarkoin valmisteltava sekä tonttipaikkoihin että rakennustyyppeihin ja rakennusaineisiin nähden.

Rahatoimikamari, joka niinikään oli sitä mieltä, että aluksi ainoastaan kortteli n:o 556 olisi rakennettava, ei puolestaan voinut hyväksyä ehdotettuja rakennustapoja, vaan puolsi noudatettavaksi rakennustapaa erillisin

---

[1]) Kvston pöytäk. 9. 9. 5 §. — [2]) S:n 28. 1. 36 §. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 23. — [4]) Kvston pöytäk. 15. 4. 38 §. — [5]) Kvston pain. asiakirj. n:o 29.

puutaloin, joihin v. t. kaupunginarkkitehti oli laatinut piirustukset kahta tyyppiä, joilla oli se etu, että kaikkia huoneistoja saattoi tarpeen mukaan käyttää joko yksityisinä huoneina tai huoneen ja keittiön käsittävinä huoneistoina tulisijain laadun mukaan. Suureen asunnonpuutteeseen nähden kamari ei tahtonut vastustaa rakennusyrityksen aloittamista, ennenkuin kysymys valtioavusta oli ratkaistu. Kamari ehdotti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

1) että, edellyttäen alempana mainittu valtioapu saatavan, aluksi Vallilan kortteliin n:o 556, pääasiassa laadittujen piirustusten mukaisesti rakennetaan 240 huonetta käsittävä työväenasuntoryhmä;

2) että puheena olevan rakennushankkeen toteuttamiseksi valtioneuvostolta heti anotaan 1) momentissa mainittua rakennustyötä varten 1,440,000 markan valtioapua sekä ehkä jatkettavaa samanlaista toimintaa varten 40 % rakennuskustannuksista, enintään kuitenkin 4,560,000 markkaa;

3) että, jos enintään 3,600,000 markan suuruinen laina yhdeksi vuodeksi voidaan saada kaupungille edullisin ehdoin, 1) momentissa mainitun rakennustyön saa alkaa, siihen katsomatta onko valtioapua sitä ennen ehditty myöntää;

4) että 1) momentissa mainittua rakennustyötä varten osoitetaan 2,160,000 markkaa 1917 vuoden obligatiolainasta sekä, edellyttäen valtioapua 40 %:iin rakennuskustannusten määrästä myöhemmin saatavan, kaupunginkassasta tarpeen vaatiessa sen lisäksi maksetaan etuantina 1,440,000 markkaa;

5) että, siinä tapauksessa että 2) momentissa mainittu valtioapu, 40 % rakennuskustannuksista, myönnetään, kysymys puheena olevan rakennustoiminnan jatkamisesta otetaan uudestaan tutkittavaksi; sekä

6) että, jos edellä esitetyt ehdotukset hyväksytään, rahatoimikamari valtuutetaan niiden toteuttamiseksi ottamaan 3,600,000 markan suuruinen lyhytaikainen laina, takaisin maksettavaksi viimeistään sittenkuin 1919 vuoden kunnallisverot on kannettu.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) rahatoimikamarin ehdotuksen.

Esitys parakkien rakennuttamisesta asuntotarkoituksiin. Rakennusmestarien T. J. ja L. A. Pajusen esityksen että kaupunki Meilansin-, Topeliuksen- ja Töölönkadun rajoittamalle XIV kaupunginosan alueelle sekä erääseen korttelin n:o 470 osaan rakennuttaisi laudoista yksikerroksisia parakkeja, 12 huonetta kuhunkin, jotka parakit purettaisiin 10 vuoden kuluttua ja jotka hakijat tarjoutuivat eräin ehdoin teettämään 5,500 markan urakkahinnasta huonetta kohti eli 500 huonetta kaikkiaan 2,750,000 markasta, kaupunginvaltuusto epäsi [2]).

Tilanpuutteen poistaminen tavaravajoista. Kun tarpeellisten tavarakatoksien tai katetun laituritilan puute kaupungin satamissa suuressa määrin rajoitti näiden järkiperäistä käyttöä, ehdotti rahatoimikamari, että tämän puutteen poistamiseksi aluksi kaksi avonaista välitilaa Katajanokan tavaravajain n:ojen 7, 8 ja 9 välillä varustettaisiin patsaiden varaan rakennetuilla katoksilla ja Jätkäsaareen rakennettaisiin pienenlainen väliaikainen tavarakatos, minkä ohessa kamari ilmoitti, että Katajanokalle aikaisemmin päätetyn tavarakatoksen teettäminen oli sangen suotava. Kamari anoi myönnettäväksi 500,000 markan etuantimäärärahaa tavaravajain puutteen poistamiseksi etusijassa Katajanokalla. Kaupunginvaltuusto myöntyi [3]) ehdotuk-

[1]) Kvston pöytäk. 20. 6. 39 §. — [2]) S:n 22. 12. 30 §. — [3]) S:n 20. 6. 12 §.

seen, kuitenkin siten, ettei varoja saanut käyttää tavarasuojan teettämiseen Jätkäsaarelle, koska Helsingin makasiiniosakeyhtiön sopimuksen mukaisesti tuli sinne teettää liikenteen tarvitsemat rakennukset.

Juurikasvikellarin rakennuttaminen Nikkilän mielisairaalaan. Isonlaisen juurikasvikellarin rakennuttamiseksi Nikkilän mielisaraalaan myönsi [1]) kaupunginvaltuusto etuantina kaupunginkassasta 12,000 markkaa sekä kehoitti kaupungin sairaalaylihallitusta, sittenkuin lopulliset kustannukset oli voitu laskea, merkitsemään tarpeellisen määrärahan ensivuotiseen budjettiehdotukseensa.

Tontti Töölön uudelle kansakoulutalolle. Kaupunginvaltuuston kehoitettua suomenkielisten kansakoulujen johtokuntaa mahdollisimman pian käsiteltäväksi ottamaan kysymyksen uuden kansakoulutalon rakennuttamisesta Kasarminkadun koulutalon [2]) sijaan oli johtokunta esittänyt, että puheenalainen uusi koulutalo teetettäisiin Dagmarinkadun tonteille n:oille 1 ja 3 kortteliin n:o 416 XIII kaupunginosaa vuonna 1913 laaditun ohjelman mukaan, jonka johtokunta oli sittemmin uudelleen tarkastanut ja vähäisin muutoksin hyväksynyt. Kaupungin yleisten töiden hallitus, johon asia oli lähetetty, huomautti että, kun puheenalaiset tontit, jotka aikaisemmin oli varattu kansakoulutalon paikaksi, sittemmin oli ehdotettu kaupungin pääkirjaston [3]) paikaksi, koulutalolle olisi osoitettava toinen tonttipaikka, ja ehdotti siksi XIII kaupunginosan korttelia n:o 430 tai vaihtopuolisesti korttelia n:o 431, puoltaen ensin mainittua. Kaupunginvaltuusto antoi [4]) rahatoimikamarin tehtäväksi ryhtyä toimiin luonnospiirustusten ynnä alustavan kustannusarvion laadituttamiseksi kortteliin n:o 430 rakennettavaa koulutaloa varten.

Uuden kansakoulutalon piirustusten laadinta. Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli vuonna 1917 pääasiassa hyväksynyt Punavuorenkadun tonteille n:oille 8 ja 10 kortteliin n:o 111 VI kaupunginosaa teetettävän uuden suomenkielisen kansakoulutalon luonnospiirustukset sekä antanut kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi yksissä neuvoin puheenalaisten koulujen johtokunnan kanssa laatia rakennusyrityksen pääpiirustukset ja kustannusarvion, oli kaupunginarkkitehti hallitukselle lähettänyt tuollaiset piirustukset. Rakennuksen kustannukset oli lämpöjohdon kera, mutta ilman täydellistä sisäistä maalausta laskettu noin 1,017,700 markaksi, mutta voitiin, jos lämpöjohto jätettiin pois ja sijaan teetettiin väliaikaiset uunit punaisista tiilistä sekä eräitä muita säästöjä toimeenpantiin, huojistaa 852,000 markan vaiheille. Viimeksi mainittu summa antoi yksikköhinnaksi noin 85: 20 markkaa m³:ltä säännöllisinä aikoina tavallisen yksikköhinnan, 20—30 markan, sijasta.

Rahatoimikamari ilmoitti kustannuksia rakennuksesta myöhemmin tapahtuneen hinnannousun johdosta täytyvän laskea olevan 1,500,000 markkaa ja ehdotti, että uuden kansakoulutalon piirustukset tosin hyväksyttäisiin, mutta että rakennuksen teettäminen runsaiden kustannusten johdosta saisi jäädä toistaiseksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]) laaditut pääpiirustukset ja kehoitti rahatoimikamaria ennen rakennustyön käyntiin panoa antamaan lopullisen kustannusarvion.

Korotettu määräraha kauppahallin teettämiseksi Böleen. Sittenkuin kauppahallin teettämiseksi Bölen esikaupunkiin oli kuluvan vuoden budjettiin mer-

---

[1]) Kvston pöytäk. 9. 9. 25 §. — [2]) Ks. 1916 vuod. kert. siv. 43. — [3]) Ks. tätä kert. siv. 19. — [4]) Kvston pöytäk. 23. 9. 16 §. — [5]) S:n 26. 3. 20 §.

kitty 50,000 markkaa, oli kaupungin yleisten töiden hallitus laadituttanut vaihtopuoliset piirustukset pienempää puusta rakennettavaa kauppahallia varten ynnä 98,500 ja 64,000 markkaan päättyvät kustannusarviot, sen mukaan rakennettaisiinko halli lämmitettävä vai ei. Näistä vaihtopuolista rahatoimikamari osaltaan puolsi edellistä, koska myyjäin terveydelle oli vaarallista talvisaikaan oleskella lämmittämättömissä huoneissa. Kaupunginvaltuusto kuitenkin päätti [1]) Bölen kauppahallin teetettäväksi enintään 64,000 markan kustannuksilla ja tähän tarkoitukseen kaupunginkassasta etuantina maksettavaksi 14,000 markan lisämäärärahan, joka merkittäisiin 1920 vuoden menosääntöön.

Käymälän teettäminen. Rautatiehallituksen rahatoimikamarilta anottua ryhdyttäväksi toimiin täydellisen mukavuuslaitoksen rakennuttamiseksi uuden asematalon läheisyyteen, mutta kaupungin yleisten töiden hallituksen oltua sitä mieltä, että puheenalaisen laitoksen teettämisen pitäisi jäädä toistaiseksi, syystä että se paikan keskeiseen asemaan nähden mieluimmin olisi rakennettava katupinnan alle, mutta katupinta aseman läheisyydessä oli varsin vähän ylempänä pohjavedenpintaa eikä asematalon edustalla olevaa paikkaa ollut lopullisesti järjestetty, oli rahatoimikamari antanut hallituksen toimeksi yksissä neuvoin asianomaisten rautatieviranomaisten kanssa käydä rakennuttamaan isonlaista käymälää hallituksen ehdottamalle paikalle. Ehdotetun toimenpiteen hyväksyi [2]) kaupunginvaltuusto, joka käyttövaroistaan osoitti työhön tarvittavat 5,050 markkaa; kuitenkin suotaisiin terveydenhoitolautakunnalle tilaisuus lausua mielensä laitoksen paikasta.

Bjälbon uimahuoneen laajennus. Helsingin uimarit niminen yhdistys oli anonut, että kaupunginvaltuusto kaupungin uimalaitoksissa vallitseviin tukaliin oloihin katsoen rakennuttaisi kesällä 1919 Bjälbon rantaan suunnitellun uimalaitoksen koko laajuudessaan. Kaupungin yleisten töiden hallitus huomautti antamassaan lausunnossa, että kuluvan vuoden budjettiin oli säästäväisyyssyistä merkitty ainoastaan 90,000 markkaa uimalaitoksen osittaista teettämistä varten, mutta esitti nyt, eikö rakennusohjelmaa kokonaisuudessaan olisi toteutettava, jossa tapauksessa tarvittaisiin lisää 80,000 markkaa.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [3]) mainitun yhdistyksen anomukseen ja päätti käyttövaroistaan työtä varten osoittaa 80,000 markan lisämäärärahan.

Kaupungin lämmityslaitosten korjaus ja täydennys. Kaupungin lämmitysteknikko oli ilmoittanut, että 12 kaupungin rakennuksen lämmityslaitoksissa oli puutteellisuuksia, jotka olisi ensi tilassa poistettava, ja että samanlaisia töitä olisi tarpeen Nikkilän mielisairaalan ja kunnalliskodin sekä Bengtsärin kasvatuslaitoksen lämpöjohtolaitoksissa, minkä ohessa Marian sairaalan korkeapainehöyrykattilan tulistaja oli särkynyt. Näiden ja muiden vastaisten samantapaisten puutteellisuuksien korjaamiseksi oli lämpöteknikko anonut kaikkiaan 30,000 markan määrärahaa, ja osoitti [4]) kaupunginvaltuusto mainitun määrän käyttövaroistaan.

Muutostyöt rahatoimikonttorin huoneistossa. Eräiden muutos- ja korjaustöiden teettämiseksi rahatoimikonttorin huoneistossa, jotka työt tarkoittivat toimistohuoneiston lattiapinnan laajentamista ja toimitusluukkujen luvun lisäämistä, myönsi [5]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 23,700 markkaa.

---

[1]) Kvston pöytäk. 20. 5. 6 §. — [2]) S:n 19. 8. 16 §. — [3]) S:n 11. 2. 32 §. — [4]) S:n 3. 6. 12 §. — [5]) S:n 9. 9. 16 §.

Vaakain korjaus. Tapaturmaisesti vioittuneen lattiaan kiinnitetyn liikennekonttorin vaa'an korjaukseen myönsi[1]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 2,390 markkaa.

Kassaholvin laittaminen tullikamarin huoneistoon. Tullikamari oli maistraatilta anonut kassaholvin laittamista kassakonttoriinsa. Kaupunginvaltuusto myöntyi[2]) esitykseen ja päätti tarvittavan 24,500 markan määrärahan merkittäväksi 1920 vuoden budjettiin.

Sähköhissien laittaminen tulli- ja pakkahuoneen vesipainehissien sijaan. Kun kuluvana vuonna oli odotettavana erittäin vilkasta tuontia, oli liikennekonttori arvellut, etteivät tulli- ja pakkahuoneen kaksi sähköhissiä enää riittäisi tavarain kuljetukseen, ja oli sen johdosta uudistanut vuonna 1914 tehdyn, mutta sodan puhkeamisen johdosta huomioon ottamatta jätetyn esityksen, että kahden samassa talossa sijaitsevan vesipainehissin sijaan hankittaisiin sähköhissit. Kustannuksia uusista hisseistä oli laskettu olevan kaikkiaan 95,650 markkaa. Rahatoimikamarin mielestä niiden hankkiminen kuitenkin saattoi vielä jäädä jonkin ajan päähän, minkätähden kamari esitti, että kaupungin yleisten töiden hallitus saisi tehtäväkseen merkitä tätä varten tarpeellisen määrärahan ensi vuoden budjettiehdotukseen, mihin esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi[3]).

Poliisin huoneiston korjaukset. Kaupunginvaltuusto osoitti[4]) käyttövaroistaan 1,125 markkaa Hermannin poliisivartiokonttorin korjaus- ja sisustustöihin, 850 markkaa huoneen sisustamiseksi Töölön poliisivartiokonttorissa ja 1,900 markkaa sähkövalaistuksen laittamiseksi Fredriksperin poliisivartiokonttoriin.

Korvaus sapöörikasarmin alueella toimitetuista korjauksista. Senaatin vuonna 1918 päätettyä antaa neljä n. s. sapöörikasarmialueen rakennusta poliisilaitoksen käytettäviksi oli kaupunginvaltuusto hallitukselle alistanut, että kaupunki saisi kymmenen vuoden käyttöoikeuden näihin rakennuksiin, sekä siltä varalta sitoutunut panettamaan ja pysyttämään ne käyttökelpoisessa kunnossa[5]). Tammikuun 24 päivänä 1919 valtioneuvosto kuitenkin kumosi senaatin vastamainitun päätöksen ja määräsi rakennukset luovutettaviksi sotaväelle. Kun kaupunki oli sillä välin niissä teettänyt korjaustöitä kaikkiaan 43,960: 95 markan arvosta, josta määrästä 6,556: 74 markkaa tuli kaluston osalle, eikä kaupunki ollut velvollinen teettämään korjauksia valtion rakennuksissa, jotka, vaikka oli luovutettu kaupungin käytettäviksi, oli peruutettu, ennenkuin korjaustöitä oli ehditty suorittaa, päätti[6]) kaupunginvaltuusto valtiolta anoa korvausta kaupungilla mainituista töistä olleista kustannuksista 37,404: 21 markkaa.

Desinfioimismajalan maalaustyöt. Terveydenhoitolautakunnan anomuksen 3,000 markan myöntämisestä maalaustöiden teettämiseen erinäisissä kaupungin desinfioimismajalan huoneissa kaupunginvaltuusto epäsi[7]), kehoittaen samalla rahatoimikamaria merkitsemään määrärahan 1920 vuoden menosääntöehdotukseen.

Terveydellisten tutkimusten laboratoorin laajennus. Sittenkuin se Länsirannan talossa n:o 10 sijaitseva huoneisto, jossa terveydellisten tutkimusten laboratoorin vahtimestari aikaisemmin oli asunut, oli tullut vapaaksi, esitti terveydenhoitolautakunta, että puheenalaista huoneistoa saisi käyttää laboratoorin tarpeisiin ja että sen laittamiseksi laboratooritarkoituksiin sopivaksi

[1]) Kvston pöytäk. 26. 11. 20 §. — [2]) S:n 22. 12. 15 §. — [3]) S:n 17. 6. 17 §. — [4]) S:n 28. 1. 11 §, 25. 2. 16 § ja 7. 10. 9 §. — [5]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 34. — [6]) Kvston pöytäk. 12. 11. 13 §. — [7]) S:n 19. 8. 8 §.

myönnettäisiin 3,300 markkaa. Tähän esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi [1]), osoittaen pyydetyn rahamäärän käyttövaroistaan.

Kivelän sairaalan muutostyöt. Kaupungin sairaalaylihallituksen esityksestä oli rahatoimikamari kehoittanut kaupungin yleisten töiden hallitusta heti teettämään eräitä pienenlaisia muutostöitä Kivelän sairaalan mielisairaiden osastolla. Tämän toimenpiteen hyväksyi [2]) kaupunginvaltuusto, joka käyttövaroistaan osoitti tähän tarpeelliset 8,650 markkaa.

Koulukeittolan laittaminen Töölönkadun kansakoulutaloon. Kaupungin suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan tehtyä esityksen jatkoluokille tarpeellisen koulukeittolan laittamisesta sekä täydennystöiden teettämisestä Töölönkadun kansakoulutalossa sekä valtuustolle lähetettyä mainitun koulutalon muutosrakennuksen luonnospiirustukset hyväksyi [3]) kaupunginvaltuusto periaatteessa nämä piirustukset ja antoi kaupungin yleisten töiden hallituksen tehtäväksi laadituttaa muutosrakennusten lopulliset pääpiirustukset, minkä jälkeen asia otettaisiin uudelleen käsiteltäväksi.

Saunan rakentaminen Toivoniemen kasvatuslaitokseen. Kasvatuslautakunnan esityksen, että uuden saunan rakennuttamiseksi Toivoniemen kasvatuslaitokseen myönnettäisiin 14,000 markan määräraha, kaupunginvaltuusto epäsi [4]) ja kehoitti lautakuntaa käyttämällä budjettiin merkittyä korjausmäärärahaa tarpeen mukaisesti korjauttamaan Toivoniemessä ennestään olevaa saunaa sekä oikeutti lautakunnan tähän tarkoitukseen ottamaan rakennuspuita tilan metsästä. Ensi vuoden budjettiehdotukseen saattoi lautakunta merkitä uutistyötä varten tarpeellisen rahamäärän, edellyttäen rakennukseen tarvittavat puut otettavan tilan metsästä.

Asuinhuoneiden kuntoonpano Leppäsuon huvilassa. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotettua, että käyttämätön Leppäsuon huvilan eteläosa [5]) kovaan asunnonpuutteeseen nähden panetettaisiin kuntoon asuntotarkoituksia varten, rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuustolle, että mainitun huvilan eteläosa heti laitettaisiin kuntoon asuntotarkoituksia varten ja että tähän tarkoitukseen valtuuston käyttövaroista osoitettaisiin kaikkiaan 95,500 markan määräraha, siitä 28,000 markkaa huvilan ensimmäisen ja 50,000 markkaa sen toisen kerroksen kuntoon panettamiseksi, 10,000 markkaa ulkoparvekkeiden laittamiseksi maahan ulottuvine tikapuineen ja 7,500 markkaa sähkövalojohtojen laittamiseksi. Tähän esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi [6]).

Merholman huvilarakennuksen korjaukset. Kaupungin ostaman Merholman huvilarakennuksen n:o 4 [7]) huoneistojen korjaukseen myönsi [8]) kaupunginvaltuusto etuantina kaupunginkassasta enintään 4,150 markkaa.

Uusi höyrykattila Alppipaviljonkiin. Niinikään myönsi [9]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 5,100 markkaa uuden höyrykattilan hankkimiseksi Alppipaviljonkiin.

Erään Meilansin riihen kuntoonpano. Erään Meilansin riihen kuntoon panettamiseksi, jonka rahatoimikamari oli osoittanut Meilansin suojeluskunnan harjoituksia varten, myönsi [10]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 2,250 markkaa.

Sailors homelta vuokrattujen huoneistojen kuntoonpano. Helsingin kaupungin komentajan vuonna 1917 vaadittua majoituslautakuntaa heti hank-

---

[1]) Kvston pöytäk. 17. 6. 33 §. — [2]) S:n 19. 8. 31 §. — [3]) S:n 3. 6. 23 §. — [4]) S:n 19. 8. 37 §. — [5]) Ks. tätä kert. siv. 13 ja seur. — [6]) Kvston pöytäk. 7. 10. 13 §. — [7]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 11. — [8]) Kvston pöytäk. 7. 10. 14 §. — [9]) S:n 7. 10. 8 §. — [10]) S:n 28. 1. 10 §.

kimaan huoneiston venäläisen sotaväen esikunnalle, oli rahatoimikamari tarkoitukseen vuokrannut Sailors homen omistaman Linnankadun talon n:o 3 2,500 markan kuukausivuokrasta ja kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin, sillä ehdolla m. m., että vuokralaisen oli, jos laitoksen johtokunta sitä vaati, ennen pois muuttoa palautettava huoneisto alkuperäiseen kuntoonsa sekä korvaamaan kaikki kustannukset ja vastaamaan siitä vahingosta, mikä laitokselle saattoi luovutuksen johdosta koitua. Huoneistoja olivat sittemmin, paitsi edellä mainittua esikuntaa, käyttäneet muut venäläiset sotilasviranomaiset sekä kapinan aikana osin venäläinen sotaväki, osin punakaarti ja viimeksi saksalainen sotaväki. Korjaustyöt, jotka taloa omistajalleen palautettaessa olivat osoittautuneet välttämättömiksi, oli rahatoimikamari antanut rakennuskonttorin teetettäviksi, ja arvioitiin niistä olevan kustannuksia 52,100 markkaa. Niistä korvausvaatimuksista, joita kaupungin puolelta olisi tehtävä valtiolle sekä vuokra- että tästä vuokrasopimuksesta aiheutuneista niin vuokra- kuin korjauskuluistakin aikoi kamari myöhemmin lausua mielensä ja samalla tehdä ehdotuksen niiden kustannusten korvaamisesta, joiden ehkä tuli jäädä kaupungin suoritettaviksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) rahatoimikamarin toimenpiteen.

5. *Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.*

Raitiotieverkon ulottaminen Böleen. Eräiden Bölen esikaupungin asukasten tekemän esityksen raitiotieverkon ulottamisesta mainittuun esikaupunkiin kaupunginvaltuusto epäsi [2]).

Malmin kaatopaikalle vievän pistoraiteen kuntoonpano. Kun kaupungin omistamalle Malmin aseman kaatopaikalle johtavan pistoraiteen oli havaittu olevan niin huonossa kunnossa, ettei sitä voinut vaaratta liikennöidä, myönsi [3]) kaupunginvaltuusto sen kuntoonpanettamiseksi 13,300 markkaa edeltäpäin kaupunginkassasta maksettavaksi ja 1920 vuoden budjettiin merkittäväksi.

Urakkajärjestelmän käyttö satamaradan laajennustöissä. Sittenkuin oli herätetty kysymys, oliko ja missä määrin urakkajärjestelmää käytettävä satamarataa Töölön tavara-aseman ja Hieta- ja Jätkäsaaren viereisen satama-alueen väliseltä osalta laajennettaessa kaksoisraiteiseksi [4]), ja rahatoimikamarin hankittua sekä v. t. kaupungininsinöörin että kaupungin yleisten töiden hallituksen lausunnot asiasta [5]), päätti [6]) kaupunginvaltuusto, että mainitulla alalla esiintyvät pengerrys-, tukimuuri-, perustus- ja päällysrakennustyöt oli rakennuskouttorin teetettävä, jota vastoin esiintyvissä siltatöissä oli urakkajärjestelmää käytettävä.

Uuden puhelinjohdon teettäminen kunnalliskotiin. Huomauttaen, että kaupungin ja kunnalliskodin välinen puhelinjohto ei lukuisista korjauksista huolimatta toiminut tyydyttävästi, köyhäinhoitohallitus esitti, että laitokseen teetettäisiin uusi puhelinjohto. Kaupunginvaltuusto päätti [7]) kunnalliskotiin teetettäväksi uuden puhelinjohdon ja vanhemman johdon muutettavaksi uuden johdon patsaslinjaan sekä työn teettämiseen, lukuun otettuna yhden neljänneksen maksu, käyttövaroistaan osoittaa 5,042: 50 markkaa.

---

[1]) Kvston pöytäk. 11. 3. 9 §. — [2]) S:n 9. 9. 32 §. — [3]) S:n 7. 10. 10 §. — [4]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 40. — [5]) Kvston pain. asiakirj. n:o 46 vuodelta 1918. — [6]) Kvston pöytäk. 20. 5. 3 §. — [7]) S:n 9. 8. 24 §.

Helsinkiin johtavien väyläin tutkiminen. Hallituksen asettaman kulkulaitoskomitean vaadittua Helsingin kauppakamarin lausuntoa siitä paikkakunnasta, jonka pitäisi ensi sijassa tulla kysymykseen keskussatamana liikenteen välittämiseksi toiselta puolen Suomen sekä toiselta puolen Länsieuropan ja Amerikan kanssa, oli kauppakamari alustavasti pohtinut asiaa sekä todennut, ettei Helsinkiin johtavain väyläin kaikinpuolinen ja tarkka tutkimus ollut aikaisemmin ollut mahdollinen. Siihen suureen taloudelliseen merkitykseen katsoen, minkä keskussatamakysymyksen ratkaisu saattoi kaupungille saada, esitti kauppakamari kaupunginvaltuustolle niiden väyläin tarkan tutkimuksen toimittamista, joita Venäjän vallan aikana ei ollut asianmukaisesti tutkittu. Satamatoimikunta kannatti kaikilta kohdin kauppakamarin aloitetta ja esitti, että kaupunginvaltuusto semmoisen tutkimuksen aikaansaamiseksi tekisi esityksen merenkulkuhallitukselle, joka luultavasti valtioneuvostolta hankkisi tarpeellisen määrärahan tutkimustyön kustantamiseen. Erittäin huomautti toimikunta olevan välttämätöntä aikaansaada turvallinen väylä avomerelle Stora Träskön eteläpuolitse ja Porkkalan viereisen Makilon länsipuolitse.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]) valtioneuvostolle tehdä alistuksen, että merenkulkuhallitus heti saisi tehtäväkseen toimittaa edellä mainitut tutkimukset.

Vanhankaupunginlahden väylän ruoppaus. Sen johdosta että Arabia porslinsfabrik aktiebolag oli anonut ruopattavaksi Vanhaankaupunkiin ja yhtiön Vanhankaupunginlahden varrella sijaitsevaan laituriin johtavaa väylää, oli rahatoimikamari kehoittanut rakennuskonttoria heti alkamaan ruopata väylää Vanhankaupunginselän pääväylästä edellä mainittuun laituriin, sillä ehdolla että yhtiö suoritti puolet ruoppauksen arvioiduista kustannuksista eli 5,000 markkaa; kokonaiskustannusten jäljellä olevan osan, 5,000 markkaa, oli rahatoimikamari kehoittanut rakennuskonttoria panemaan maksettavaksi budjettiin merkitystä satamain ruoppausmäärärahasta. Sitä vastoin katsoi rahatoimikamari, että väylän ruoppaus vesijohtolaitoksen laituriin Vanhassakaupungissa voitiin lykätä ensi vuoteen.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) rahatoimikamarin toimenpiteen.

Muutettuja määräyksiä kojuista sekä vaunuista ja pöydiltä harjoitettavan kaupan paikkain vuokrauksesta. Terveydenhoitolautakunta oli huomauttanut rahatoimikamaria, että voimassa oleva terveydenhoitojärjestys esti harjoittamasta kahvin, virvokejuomain, leivän y. m. s. kauppaa kiinteistä kojuista, minkätähden kamarin ei enää olisi myönnettävä lupaa semmoisen kaupan harjoittamiseen. Rahatoimikamari puolestaan ei voinut yhtyä tähän käsitykseen, eikä kamarin mielestä pitäisi mainitusta kaupasta syntyä mitään hankaluutta, kun terveydenhoitolautakunnalla oli täysi valta puuttua asiaan, jos epäkohtia ilmeni. Kamari esitti kuitenkin erinäisiä muutoksia tammikuun 14 päivänä 1908 annettuihin määräyksiin paikkain vuokraamisesta kojuista sekä vaunuista ja pöydiltä harjoitettavaa kauppaa varten kaupungin kaduilla ja yleisillä paikoilla [3]).

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [4]) väliaikaisesti seuraavat muutetut määräykset:

»4 §.

Kiinteän kojun pitämisoikeudesta suoritetaan vuotuista maksua vähintään 50 markkaa, rahatoimikamarin harkinnan mukaan, joka maksu suoritetaan

---

[1]) Kvston pöytäk. 15. 4. 9 §. — [2]) S:n 9. 9. 34 §. — [3]) Ks. 1908 vuod. kert. siv. 205. — [4]) Kvston pöytäk. 17. 6. 9 §.

edeltäpäin, ennenkuin kauppaa kojussa saa aloittaa. Poikkeustapauksissa saakoon rahatoimikamari myöntää vapautuksen tämän maksun suorittamisesta.

6 §.

Siroja, nelipyöräisiä, rahatoimikamarin hyväksymän piirustuksen tai mallin mukaan tehtyjä vaunuja asetettakoon virvokejuomien, hedelmien, jäätelön, paperossien y. m. sellaisten kauppaa varten kaupungin alueella rahatoimikamarin osoittamiin paikkohin.

9 §.

Paitsi edellä mainittuja vaunujen paikkoja olkoon kaupungissa toimivilla virvokejuomatehtailla kullakin oikeus pitää kaksi vaunua yksinomaan virvokejuomien myyntiä varten. Niiden paikat määrää rahatoimikamari, ja vaunuista suoritetaan edeltäpäin maksua vähintään 50 markkaa kultakin.

10 §.

Oikeuksia kaupungin puistoihin tilapäisesti asettaa pöytiä hedelmien, leivosten, virvokejuomien, paperossien ja muiden sellaisten myyntiä varten sunnuntai- ja pyhäpäivinä tai juhlatilaisuuksissa yhden tai enintään kolmen päivän ajaksi saa rahatoimikamari myöntää vähintään kahden markan maksusta kultakin päivältä, joka maksu suoritetaan edeltäpäin. Tästä annetaan kuitti, joka on laadittu samalla tavalla kuin edellä on sanottu ja johon sitä paitsi on kirjoitettu ne päivät, joiksi lupa on annettu.»

Asia palautettiin muutoin rahatoimikamariin, jonka tuli terveydenhoitolautakuntaa kuultuaan saattaa puheenalaiset määräykset terveydenhoitojärjestyksen määräysten mukaisiksi.

Vesijohdon laittaminen Sörnäsin satamasillalle ja sikäläisen satamakonttorin muutto. Sörnäsin satamamestarin huomautettua välttämättömäksi, että vesijohto ulotettiin johonkin Sörnäsin sataman silloista, mieluimmin keskimmäiseen, niin että vettä voitiin toimittaa satamassa oleviin aluksiin ja käyttää tulipalojen sammutukseen, sekä että Sörnäsin satamakonttori muutettiin sopivampaan paikkaan, mistä käsin satamaa voi paremmin pitää silmällä, oli rakennuskonttori rahatoimikamarilta saamansa tehtävän mukaisesti laatinut 25,000 markkaan päättyvän kustannusarvion vesijohdon ehdotettua jatkamista varten, johon kustannusarvioon myös oli luettu menot letkujen lämmityskojun rakennuttamisesta sekä 120 metrin letkua hankkimisesta tarpeellisine kytkyineen. Mainitun satamakonttorin muutto saattoi rahatoimikamarin mielestä jäädä toistaiseksi, koska kysymys Sörnäsin sataman järjestämisestä vielä oli ratkaisematta. Kaupunginvaltuusto osoitti [1]) 1917 vuoden obligatiolainasta 25,000 markkaa vesijohdon jatkamiseen, mutta jätti esityksen Sörnäsin satamakonttorin muutosta sopivampaan paikkaan toistaiseksi huomioon ottamatta.

Lisämääräraha Lautatarhan- ja Työpajankadun vesijohtoa varten. Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esitykseen 54,800 markan lisäyksen myöntämisestä Lautatarhan- ja Työpajankadun vesijohdon teettämismäärärahaan, jota työtä ei voitu jättää teettämättä, kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) ja osoitti rahamäärän 1917 vuoden obligatiolainasta.

Vesiputken laittaminen Kumtähden sairaalan läheisyyteen. Kumtähden ylimääräisen venerisen sairaalan ylilääkärin anottua, että mainitun sairaalan

[1]) Kvston pöytäk. 1. 4. 17 §. — [2]) S:n 25. 2. 19 §.

viereinen vesijohto pantaisiin siihen kuntoon, että sairaalan naapurit, jotka muutaman aikaa olivat käyttäneet sen vesijohtoa, saisivat tilaisuuden tyydyttää vedentarpeensa sairaalan ulkopuolella, ja kaupungin teknillisten laitoksen hallituksen ehdotettua, että vuoden umpeen käytettävä vesiputki laitettaisiin sairaalan läheisyyteen, oli rahatoimikamari kehoittanut hallitusta heti teettämään mainitun vesiputken 3,500 markan kustannuksella. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) tämän rahatoimikamarin toimenpiteen, ja oli rahamäärä maksettava etuantina kaupunginkassasta sekä merkittävä 1920 vuoden menosääntöön.

Vapaakaivon laittaminen Rantatorin kauppahallin läheisyyteen. Niinikään hyväksyttiin [2]) rahatoimikamarin toimenpide antaa kaupungin teknillisten laitosten hallituksen toimeksi heti ryhtyä teettämään Kauppatorin kauppahallin läheisyyteen vapaakaivoa, jota torille sijoitetut kalanmyyjät voivat käyttää purjehduskautena ja josta kustannuksia olisi 2,600 markkaa. Määrä oli edeltäpäin suoritettava kaupunginkassasta ja merkittävä 1920 vuoden menosääntöön.

Määräraha Nikkilän sairaalan vesijohtotöitä varten. Kun Nikkilän mielisairaalan alueella olevaan vesijohtoverkkoon oli syntynyt maassa olevain happojen aikaansaamia vuotoja, jotka olivat pakottaneet heti laskemaan noin 100 m:n pituudelta uusia putkia noin 8,000 markan kustannuksilla, esitti rahatoimikamari, että kaupunginvaltuusto, toimenpiteen hyväksyen, käyttövaroistaan myöntäisi tarkoitukseen tarvittavan määrän. Valtuusto myöntyi [3]) tähän esitykseen.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli Nikkilän mielisairaalan vesijohtotöitä varten vuonna 1917 myöntänyt [4]) 7,500 markkaa ja tästä määrärahasta ainoastaan 2,616 markkaa oli maksettu, jota vastoin loput oli väärinkäsityksen johdosta tileistä poistettu, anoi kaupungin sairaalaylihallitus kaupunginvaltuuston käyttövaroista tarkoitukseen 4,739: 55 markan lisämäärärahaa, minkä valtuusto myönsikin [5]).

Kaasulaitoksen korjaukset ja uutistyöt. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus oli ilmoittanut, että heinäkuun 29 päivänä Sörnäsissä sattuneen kaasulaitoksen käyttöhäiriön johdosta sekä ylipäätään laitoksen käytön turvaamiseksi vielä vuonna 1919 olisi tarpeen 228,000 markan määräraha korjauksia ja tarvikkeiden hankintaa varten. Rahatoimikamari, joka myöhäiseen vuodenaikaan nähden katsoi, että ainoastaan noin 100,000 markkaa ehdittäisiin kuluvana vuonna käyttää, esitti, että kaupunginvaltuusto eräisiin kaasulaitoksen välttämättömiin korjaus- ja täydennystöihin osoittaisi kaikkiaan 228,000 markkaa, joka määrä merkittäisiin kaasulaitoksen 1920 vuoden budjettiin, ja että tästä määrästä saisi vuonna 1919 etuantina kaupunginkassasta maksaa enintään 100,000 markkaa. Kaupunginvaltuusto myöntyi [6]) kamarin esitykseen.

Uuden jäähdytyslaitoksen hankkiminen kaasulaitokseen. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus oli ilmoittanut, että puutislauksessa vapautunut syövyttävä etikkahappo, jota ei saatu täydellisesti poistetuksi uunihuoneesta, oli vaikuttanut haitallisesti erinäisiin kaasulaitoksen kojeisiin ja koneisiin ja että niin ollen kaasun jäähdytykseen käytettävät kojeet olivat huomattavasti vahingoittuneet, minkätähden kaasulaitoksen käytössä oli pelättävänä keskeytymistä, sekä ehdottanut, että kolme rautalevystä tehtyä jäähdyttäjää,

[1]) Kvston pöytäk. 19. 8. 14 §. — [2]) S:n 19. 8. 15 §. — [3]) S:n 19. 8. 34 §. — [4]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 55. — [5]) Kvston pöytäk. 26. 11. 53 §. — [6]) S:n 7. 10. 31 §.

yksi valurautainen n. s. Reuter-jäähdyttäjä ja erinäisiä putkenosia y. m. hankittaisiin laitokseen. Tämän johdosta rahatoimikamari esitti, että uuden jäähdyttäjälaitoksen hankkimiseen 1917 vuoden obligatiolainasta osoitettaisiin 190,000 markkaa, ja myöntyi [1]) kaupunginvaltuusto tähän esitykseen.

Turbogeneraattorin hankkiminen sähkölaitokseen. Huomauttaen että valaistustilaajain lukumäärä oli viime vuosina tuntuvasti lisääntynyt, oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus esittänyt sähkölaitokseen hankittavaksi uuden turbokoneiston 5,000 kilowatille; tämän kokoisen turbogeneraattorin hinta olisi enintään 1,500,000 markkaa.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) tähän esitykseen ja osoitti anotun määrän 1917 vuoden obligatiolainasta.

Ylitettyjä korjausmäärärahoja. Kun eräät 1918 vuoden menosääntöön merkityt korjausmäärärahat olivat osoittautuneet riittämättömiksi, niin että Bengtsärin kasvatuslaitoksen erinäisten korjausten määräraha, 17,000 markkaa, oli ylitetty 1,550 markalla, kaupungin sairaalarakennusten korjausmääräraha, 110,000 markkaa, 16,900 markalla ja kesällä 1918 myönnetty sotilaallisia tarkoituksia varten vuokratun vieraskodin kuntoonpanomääräraha, 20,500 markkaa, 2,600 markalla [3]), päätti [4]) kaupunginvaltuusto, että nämä rahamäärät, yhteensä 21,050 markkaa, sai panna maksettaviksi 1918 vuoden budjettiin korotettujen työpalkkain aiheuttamia menoja varten merkitystä määrärahasta.

Määräraha Bölen tonttien järjestämiseksi. Sittenkuin rakennuskonttori oli rahatoimikamarilta saamansa tehtävän mukaisesti toimeenpannut Bölen esikaupungissa sijaitsevain Hertankadun vuokratonttien n:ojen 16 ja 18 sekä Bölenkadun tontin n:o 15 järjestelyn ja silloin muutattanut vuokraajille kuuluvia ulkohuoneita tontinrajain sisäpuolelle, osoitti [5]) kaupunginvaltuusto, toimenpiteen hyväksyen, tästä johtuvain kustannusten suoritukseen tarpeelliset varat, 16,998: 32 markkaa, käyttövaroistaan.

Lisämääräraha puuportaiden teettämiseen. Kun puuportaiden laittamisesta Malmin- ja Etel. Rautatienkadun kulmaukseen oli ollut 1,000 markkaa enemmän kustannuksia kuin 1918 vuoden budjettiin merkitty määräraha osoitti, päätti [6]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan myöntää tarvittavan lisäyksen mainittuun määrärahaan.

Itäisen viertotien laajentaminen ja uudesti rakentaminen Hermannista Vanhaankaupunkiin. Kaupunginvaltuusto oli maaliskuun 11 päivänä päättänyt [7]) kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta m. m. antamaan ehdotuksen Itäisen viertotien laajentamiseksi ja uudestaan rakentamiseksi Hermannista Vanhaankaupunkiin. Tämän johdosta hallitus ehdotti, että Itäinen viertotie, joka aikaisemman suunnitelman mukaan olisi teetettävä 32 m. leveä, mutta jonka laajentaminen näin leveäksi kävisi tarpeettomaksi, jos tehty ehdotus uuden välittömän kulkuväylän aikaansaamisesta Toukolan—Vikin välille tulisi toteutettavaksi, nyt levitettäisiin ja uudesti rakennettaisiin mainitulta alalta 15 m. leveäksi ja että tarkoitukseen myönnettäisiin 1,600,000 markkaa, mutta että toistaiseksi ainoastaan Toukolan ja Vantaanjoen välinen osa, josta oli laskettu olevan kustannuksia 1,296,000 markkaa, otettaisiin työn alaiseksi. Rahatoimikamarin mielestä tämä työ soveltui tarpeen tullen teetettäväksi hätäaputyönä, minkätähden kamari puolsi periaatteellista myöntymistä esitykseen, kuitenkin siten, ettei viimeinen, noin 200 m. pitkä Van-

[1]) Kvston pöytäk. 26. 3. 11 §. — [2]) S:n 28. 10. 16 §. — [3]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 92. — [4]) Kvston pöytäk. 25. 2. 18 §. — [5]) S:n 15. 4. 22 §. — [6]) S:n 7. 10. 12. — [7]) Ks. tätä kert. siv. 104.

hassakaupungissa sijaitseva viertotien osa sisältyisi periaatteelliseen päätökseen, koska siellä täytyi teettää kalliita tukimuureja, sekä että itse työn aloittaminen jätettäisiin kaupungin yleisten töiden hallituksen tehtävän uuden esityksen varaan, jossa yhteydessä myös kysymys varain osoittamisesta tätä työtä varten olisi otettava käsiteltäväksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) periaatteessa rahatoimikamarin ehdotuksen Itäisen viertotien levittämisestä Toukolan ja Vanhankaupungin väliltä 15 m. leveäksi sekä päätti, että kysymys työn aloittamisesta oli jätettävä uuden esityksen varaan.

Kuninkaankatu. Eräät kansalaiset olivat kaupunginvaltuustolle ilmoittaneet aikovansa perustaa osakeyhtiön kirjasessa »Pro Helsingfors» suunnitellun, Kuninkaankatu nimisen liikenneväylän aikaansaamiseksi Töölööseen sekä esittäneet, että valtuusto asettaisi komitean toimittamaan alustavia keskusteluja hankkeissa olevan yhtiön edustajain kanssa. Aikomus oli että, sittenkuin perustajat olivat ottaneet eräitä osakkeita, myöskin valtiolle ja kunnalle tarjottaisiin tilaisuus ottaa niitä, minkä jälkeen loput tarjottaisiin yleisön merkittäviksi. Rahatoimikamarin puollettua mainittua esitystä kaupunginvaltuusto, siihen myöntyen, valitsi [2]) komitean jäseniksi rahatoimikamarin puheenjohtajan johtaja I. Lindforsin sekä vtt Tarjanteen, Ailion, H. Lindbergin ja Tolletin.

Ajotien kuntoonpano. Oulunkylän aseman ja kunnalliskodin välisen ajotien kuntoon panettamiseksi myönsi [3]) kaupunginvaltuusto 4,000 markkaa, ja oikeutettiin samalla rakennuskonttori mainitulla määrällä ylittämään teiden erinäisten korjausten budjettimääräraha.

Laskuojan teettäminen. Laskuojan teettämiseksi Greijuksen siirtolapuutarhoihin osoitti [4]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 16,000 markkaa.

Laivalaiturin jatkaminen. Merenkulkuhallitus huomautti, että oli osoittautunut välttämättömäksi jatkaa VIII kaupunginosassa korttelin n:o 143 edustalla olevaa ja pitkin Pohjoissataman puoleista tontinrajaa kulkevaa, hallituksen käyttämää laivalaituria riittävän vesisyvyyden saamiseksi laiturin vierelle, minkätähden hallitus anoi oikeutta ottaa puheenalaista laitosta varten niin suuren osan kaupungin mainitun korttelin edustalla olevaa vesialuetta, kuin hallituksen oheen panema piirustus osoitti, sekä esitti, että työ teetettäisiin kaupunginviranomaisten toimesta rakennuskonttorin laatiman suunnitelman ja kustannusarvion mukaan.

Kun edellä mainittua korttelia valtiolle myytäessä vuonna 1896 valtiolle oli myönnetty oikeus sen pohjoisosasta rakennuttaa laitureja Pohjoissatamaan kaupungin hyväksymäin piirustusten mukaan, oikeutti [5]) kaupunginvaltuusto merenkulkuhallituksen mainittuun paikkaan teettämään rantasiltalaitteen ja tätä varten käyttämään kaupungille kuuluvaa, noin 270 m² laajuista vesialuetta, minkä ohessa kaupungin yleisten töiden hallitusta kehoitettiin merenkulkuhallituksen pyynnöstä rakennuttamaan rantasiltalaite, edellyttäen viimeksi mainitun hallituksen kaupungille korvaavan kaikki työstä johtuvat kustannukset.

Eteläsataman tihtaalin korjaus. Eteläsataman tihtaalin korjaukseen päätti [6]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan myöntää 15,000 markkaa.

Puistojen ja leikkipaikkain järjestäminen lapsille. Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan esityksessä olivat eräät yhdistykset huomauttaneet, ettei niillä suurilla lapsi- ja nuorisojoukoilla, jotka asuivat pohjoisissa kaupunginosissa, ollut puistoja eikä leikkipaikkoja, sekä anoneet, että jo kesällä 1919

[1]) Kvston pöytäk. 17. 6. 40 §. — [2]) S:n 6. 5. 39 § ja 20. 5. 27 §. — [3]) S:n 28. 1. 12 §. — [4]) S:n 28. 1. 13 §. — [5]) S:n 3. 6. 32 §. — [6]) S:n 28. 1. 14 §.

ryhdyttäisiin toimiin näiden kuntoonpanettamiseksi siellä. Kaupunginasemaarkkitehti ja kaupunginpuutarhuri ehdottivat antamassaan lausunnossa, että toistaiseksi enintään neljä leikkipaikkaa panetettaisiin kuntoon, nimittäin kaksi Itäisessä Eläintarhassa Viipurin- ja Kotkankadun risteyksissä sekä kaksi Länt. ja It. Brahenkadun välisessä avonaisessa paikassa, ja oli näiden kenttäin kuntoonpanosta laskettu olevan kustannuksia, ensinmainittujen 148,500 ja jälkimmäisten 385,000 markkaa. Kaupungin yleisten töiden hallitus puolsi yllä mainittujen paikkain kuntoonpanettamista, jota vastoin rahatoimikamari myöhäisen vuodenajan, kalliiden perustamiskulujen ja kaupunginkassan tilan nojalla oli sitä mieltä, että asia olisi otettava käsiteltäväksi ensi vuoden budjettiehdotuksen yhteydessä. Kaupunginvaltuusto lähetti [1]) asian urheilulautakuntaan, jota kehoitettiin antamaan lausunto niin hyvissä ajoin, että asia voitiin käsitellä budjetinjärjestelyn yhteydessä.

Viron vapaussodassa kaatuneiden vapaaehtoisten hautaaminen Vanhan kirkon puistikkoon. Kaatuneiden vapaaehtoisten huoltokomitea ja Viron sairaanhoidon järjestämistoimikunta olivat kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä anoneet, että Virossa kaatuneet suomalaiset saisi haudata Vanhan kirkon puistikkoon suomalaisten sotilashautain läheisyyteen tai muuhun kaupunginvaltuuston osoittamaan paikkaan puistikossa. Asian oltua alustavasti käsiteltävänä kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunnassa oli luvattu lähemmin neuvotella hakijain kanssa, mutta sillä välin oli, enempää kaupunginviranomaisten puoleen kääntymättä, parikymmentä Virossa kaatunutta suomalaista vapaaehtoista haudattu mainittuun puistikkoon, minkä menettelyn tueksi oli vedottu kirkollis- ja opetusasiainministeriön helmikuun 1 päivänä antamaan lupaan haudata sinne Viron vapaussodassa kaatuneita vapaaehtoisia. Tämän johdosta terveydenhoitolautakunta huomautti, että näytti lautakunnasta erittäin sopimattomalta, että yksi kaupungin puistoja, jota yleisesti käytettiin lasten leikkipaikkana, muutettiin yleiseksi hautausmaaksi, minkätähden lautakunta alisti, eikö olisi syytä koettaa saada edellä mainittu lupa peruutetuksi tai ainakin muutetuksi siihen suuntaan, että ainoastaan rajoitetun määrän henkilöitä saisi puistoon haudata, ellei pidettäisi sopivampana, että kaikki Viron vapaussodassa kaatuneet suomalaiset haudattaisiin johonkin muuanne.

Kaupunginvaltuusto päätti [2]) tehdä valtioneuvostolle sen suuntaisen alistuksen, että mainittu kirkollis- ja opetusasiainministeriön myöntämä lupa muutettaisiin sikäli, että useampia kaatuneita kuin jo haudatut ei saisi mainittuun puistikkoon haudata, minkä ohessa kaupunginvaltuusto nimenomaan huomautti, että mainittu ministeriö oli valtuuston mielestä puheenalaisen luvan myöntämällä ylittänyt toimivaltansa. Edelleen päätti kaupunginvaltuusto kirkkovaltuutetuilta anoa, että nämä kannattaisivat puheenalaista alistusta.

Lisämääräraha Vanhan kirkon puistikon sotilashautain hoitoa varten. Kaupungin huolekseen ottamain Vanhan kirkon puistikon sotilashautain kuntoonpanoa ja hoitoa varten kaupunginvaltuusto myönsi [3]) käyttövaroistaan 8,500 markan lisäyksen budjettiin mainittua tarkoitusta varten merkittyyn määrärahaan.

Viljelyspalstain varaaminen siirtolapuutarhoille. Sosialilautakunnan tekemän ehdotuksen johdosta kaupunginvaltuusto päätti [4]) varata Nybondaksen viljelysryhmän palstat n:ot 11, 12 ja 24, Käpylän viljelyspalstan n:o 49

[1]) Kvston pöytäk. 9. 9. 33 §. — [2]) S:n 25. 2. 40 §. — [3]) S:n 17. 6. 14 §. — [4]) S:n 17. 6. 36 §.

sekä Oulunkylän itäisen viljelysryhmän palstat n:ot 16—20 vastaisille siirtolapuutarhoille.

Eläintarhan urheilukentän kuntoonpano. Urheilulautakunnan huomautettua, että Eläintarhan urheilukenttä oli erittäin puutteellisessa kunnossa ja heti kaipasi korjauksia, joista oli laskettu olevan kustannuksia 20,000 markkaa, oli rahatoimikamari antanut rakennuskonttorin toimeksi viipymättä aloittaa kentän kuntoonpanon. Kaupunginvaltuusto osoitti [1]) tähän tarkoitukseen käyttövaroistaan 20,000 markkaa.

Erinäisten töiden teettäminen Hakasalmen puistossa. Helsingin kaupungin työväenjärjestöjen työnjuhlatoimikunnan tekemän esityksen johdosta, että Hakasalmen puistossa suoritettaisiin erinäisiä töitä, myönsi [2]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 6,000 markkaa vesiputken laittamiseksi puiston pohjoisosaan sekä päätti, että puiston erään vesiperäisen alueen salaojitusta ja väliaikaista kuntoonpanoa varten oli 1920 vuoden budjettiehdotukseen merkittävä tarpeellinen määräraha; ehdotettujen töiden tuli olla teetetyt ennen kesäkuun 1 päivää 1920.

Aidan korjaus. Tehtaankadun koulupuutarhaa ympäröivän aidan ja sikäläisten kaluvajain korjaukseen osoitti [3]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 2,200 markkaa.

Istutusten ja puutaimistojen kunnossapito. Kaupunginvaltuusto myönsi [4]) käyttövaroistaan 77,000 markan lisäyksen istutusten ja puutaimistojen kunnossapitomäärärahaan.

Boxbacka aktiebolagin y. m. yhtiöiden omaisuuden luovutus kaupungille sekä yhtiöiden purkaminen. Huomauttaen että kaupunki oli viime aikoina tekemillään kauppasopimuksilla hankkinut itselleen Boxbacka aktiebolagin, Mankala fors aktiebolagin ja Hertonäs gods aktiebolagin osakkeet rahatoimikamari lausui, että katsoen niihin runsaisiin veroihin, mitkä käsiteltävänä olevan tulo- ja omaisuusverolain johdosta tulevat pantaviksi yhtiöiden maksettaviksi, kaupungilla näytti olevan aihetta viipymättä käydä purkamaan mainittuja yhtiöitä ja luovuttamaan niiden omaisuus kaupungille, sekä esitti sentähden, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

että joutuisiin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä Boxbacka aktiebolagin, Hertonäs gods aktiebolagin ja Mankala fors aktiebolagin purkamiseksi sekä näiden yhtiöiden omaisuuden luovuttamiseksi kaupungille;

että, kunnes muuta määrätään, Hertonäsin ja Boxbackan sekä muiden Boxbacka aktiebolagin hoidossa olevain alueiden hallinto uskotaan hallitukselle, johon kuuluu kaupunginvaltuuston valitsema puheenjohtaja ja neljä jäsentä, joista kaksi on valtuuston ja kaksi rahatoimikamarin valitsemia, sekä Mankala fors aktiebolagin omaisuuden hallinto kaupungin teknillisten laitosten hallitukselle;

että Boxbackan y. m. maatilojen hoitoa varten asetetun hallituksen päätökset ovat päteviä, jos kolme hallituksen jäsentä on kokouksessa saapuvilla ja päätöksestä yhtä mieltä; sekä

että kaupungin teknillisten laitosten hallitusta kehoitetaan valtuustolle antamaan ehdotus Mankala fors aktiebolagin omaisuuden vastaisen hallinnon järjestämisestä.

Kaupunginvaltuusto lähetti [5]) asian komiteaan, jonka tuli viivyttelemättä antaa lausunto esillä olevista kysymyksistä sekä aikanansa siitäkin, eikö rahatoimikamarin ehdottamaa menettelyä voitu soveltaa muihinkin yrityk-

[1]) Kvston pöytäk. 20. 6. 28 §. — [2]) S:n 19. 8. 47 §. — [3]) S:n 9. 9. 8 §. — [4]) S:n 12. 11. 11 §. — [5]) S:n 26. 11. 16 §.

siin, joissa kaupungilla oli osake-enemmistö. Komitean jäseniksi valittiin vtt Ailio, Estlander, Söderholm ja Tarjanne sekä johtaja P. Raittinen.

Komitea yhtyi, mitä Boxbacka aktiebolagiin ja Hertonäs gods aktiebolagiin tuli, pääasiassa rahatoimikamarin ehdotukseen, vaikka olennaisesti toisilla syillä kuin mitä kamari oli esittänyt. Komitea oli nimittäin sitä mieltä, että näiden yhtiöiden kiinteistöjen hoito, jos kaupunki ottaisi ne välittömästi haltuunsa ja siten pääsisi maksamasta tulo- ja omaisuusveroa, ei kuitenkaan tulisi kaupungille halvemmaksi, kuin jos yhtiömuoto säilytettäisiin ja mainitut verot maksettaisiin. Sitä vastoin oli kaupungille erittäin tärkeää, että ainakin jokin osa puheenalaisista kiinteistöistä mahdollisimman pian liitettäisiin kaupunkiin yhdistettyyn alueeseen, jota seikkaa helpoittaisi niiden ottaminen välittömästi kaupungin haltuun. Myöskin erään toisen osakeyhtiön, Osakeyhtiö Helsingin kansanasuntojen, jonka 2,000:sta 200 markan määräisestä osakkeesta kaupunki omisti 1,500, purkaminen oli komitean mielestä täysin perusteltu. Sitä vastoin komitea ei voinut yhtyä ehdotukseen Mankala fors aktiebolagin purkamisesta, joka yritys vielä oli keskeneräisessä vaiheessa ja jonka kehitysmahdollisuuksista ei ollut riittävää selvitystä olemassa. Muista osakeyhtiöistä, joissa kaupunki omisti osake-enemmistön, komitea oli myöhemmin lausuva mielensä. Komitea sentähden esitti:

että Boxbacka aktiebolagin, Hertonäs gods aktiebolagin ja Osakeyhtiö Helsingin kansanasuntojen johtokunnille annetaan tehtäväksi joutuisasti ryhtyä toimenpiteisiin mainittujen yhtiöiden purkamiseksi ja niiden omaisuuden luovuttamiseksi kaupungille sekä että mainitut johtokunnat valtuutetaan velvoittamaan kaupunki ottamaan vastuulleen yhtiöiden velat;

että, kunnes muuta määrätään, Hertonäsin ja Boxbackan sekä muiden Boxbacka aktiebolagin hallinnossa olevain alueiden hoito annetaan hallitukselle, jonka kokoonpanosta ja päätösvaltaisuudesta on voimassa mitä rahatoimikamari on siitä ehdottanut;

että budjettivaliokunta saa toimekseen laatia ehdotuksen mainitun väliaikaisen hallituksen ja sen alaisen hallinnon 1920 vuoden meno- ja tulosäännöksi;

että rahatoimikamarille annetaan toimeksi harkita ja valtuustolle mahdollisimman pian antaa ehdotus, onko ja missä määrin edellä mainittuja kiinteistöjä ja alueita liitettävä kaupunkiin yhdistettyyn alueeseen; sekä

että rahatoimikamarin ehdotus, mikäli Mankala fors aktiebolag yhtiötä koskee, saisi raueta.

Komitean ensimmäisessä, toisessa, kolmannessa ja viidennessä ponnessa tekemät ehdotukset kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) siten muutettuina, että kysymys Osakeyhtiö Helsingin kansanasuntojen purkamisesta pantiin pöydälle. Neljännessä ponnessa tehty ehdotus sitä vastoin hyljättiin. Sen ohessa päätti valtuusto kehoittaa Tolvmans aktiebolagin johtokuntaa ryhtymään toimiin yhtiön purkamiseksi ja sen omaisuuden luovuttamiseksi kaupungille.

Miittaus- ja punnitustöiden teettäminen Reimarsin tilalla. Kun sopimus, jonka mukaan kaupungille lahjoitettu Helsingin pitäjän Talin kylässä sijaitseva Reimarsin tila oli ollut annettuna vuokralle, päättyi marraskuun 1 päivänä 1919 ja vuokraaja oli anonut vuokrakauden pitennystä esimerkiksi 25 vuodeksi, oli kaupungin yleisten töiden hallitus, joka ei ollut pitänyt tilan jatkuvaa vuokrausta kaupungin edun mukaisena, tehnyt ehdotuksen, että rannikkoradan pohjoispuolella sijaitseva tilan osa luovutettaisiin asunto- ja viljelystarkoi-

[1]) Kvston pöytäk. 18. 12. 2 §.

tuksiin sekä että radan eteläpuoleinen osa käytettäisiin teollisuustarkoituksiin, sekä esittänyt, että hallitus saisi tilan tasapunnituksen toimitettuaan tehdä asiasta lopullisen ehdotuksen, minkä ohessa hallitus oli anonut 9,000 markan määrärahaa tarpeellisten mittaus- ja punnitustöiden teettämiseksi siellä. Kaupunginvaltuusto myöntyi [1]) tähän esitykseen ja osoitti pyydetyn määrän käyttövaroistaan.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön Korkeasaarella ja Seurasaarella olevain laitosten haltuunotto. Helsingin anniskeluosakeyhtiön osakasten ylimääräisessä yhtiökokouksessa marraskuun 30 päivänä 1918 oli päätetty, että Korkeasaaren eläintarha oli lakkautettava eikä huhtikuun 30 päivänä 1919 päättyvää Seurasaaren vuokrasopimusta ollut uusittava, minkä ohessa Korkeasaarikin, jonka vuokrasopimus meni umpeen huhtikuun 30 päivänä 1922 oli, yksin ajoin Seurasaaren kanssa, palautettava kaupungin käytettäväksi. Mitä tuli Korkeasaaren vuokrasopimuksen purkamiseen ennen vuokrakauden päättymistä, oli huomautettu että, vaikka yhtiölle, sen vuonna 1883 vuokratessa mainitun saaren kymmenen vuoden ajaksi, joka sopimus sittemmin oli useita kertoja entisin ehdoin ja viimeksi marraskuun 22 päivänä 1910 uusittu, nimenomaan oli vakuutettu oikeus siellä harjoittaa anniskeluliikettä, kaupunginvaltuusto kuitenkin oli tammikuun 20 päivänä 1914 lakkauttanut mainitun oikeuden ja siten kumonnut vuokrasopimuksen voimassa pysymisen tärkeimmän edellytyksen. Edellä mainitun yhtiökokouksen päätöksen johdosta yhtiön johtokunta ilmoitti kaupunginvaltuuston tiedoksi:

a) että Seurasaaren vuokrasopimus ei tule yhtiön puolelta uudistettavaksi;

b) että yhtiö, joka ei enää katso voivansa ylläpitää Korkeasaaren laitoksia, haluaa saada saaren vuokrasopimuksen edellä mainitusta syystä mahdollisimman pian puretuksi;

c) että Korkeasaaren eläintarha tarjotaan kaupungille tammikuun 1 päivästä 1919, jolloin siellä jäljellä olevat eläimet samoin kuin häkit, aitaukset ja kaikki kaupunginvaltuuston osoittamilla varoilla rakennetut tahi kunnossapidetyt rakennukset lunastuksetta luovutetaan kaupungille;

d) että Korkeasaaren ja Seurasaaren laiturit, sillat, kaivonkehät ynnä mukavuus- ja uimalaitokset samoin kuin ensinmainitun saaren vesijohto niinikään lunastuksetta luovutetaan kaupungille;

e) että molemmilla saarilla olevat asuin- ja talousrakennukset y. m. laitokset, jotka on rakennettu ja kunnossapidetty yhtiön omilla varoilla tahi ennen vuotta 1893 toimineen yhtiön omistamain varojen tuotolla, tarjotaan kaupungin lunastettaviksi nykyisestä kirjanpitoarvostaan, joka on tuntuvasti alempi ammattimiesten helmikuussa 1916 niille panemia arvoja;

f) että Korkeasaaren eläintarha tulee, ellei kaupunki ilmoita haluavansa ottaa sitä haltuunsa, lakkautettavaksi 1918 vuoden päättyessä; sekä

g) että sen omaisuuden kirjanpitoarvo, mikä ehdotetaan lunastuksetta luovutettavaksi kaupungille, on yhteensä 151,048: 61 markkaa ja kaupungin lunastettavaksi tarjotun omaisuuden kirjanpitoarvo 159,610 markkaa. Ammattimiesten arvion mukaan ovat vastaavat määrät 231,580 ja 254,925 markkaa.

Kaupunginvaltuusto päätti [2]):

että kaupunki, purkamalla Korkeasaarta koskevan vuokrasopimuksen, toukokuun 1 päivästä 1919 ottaa haltuunsa Helsingin anniskeluosakeyhtiön Korkeasaarella ja Seurasaarella olevat rakennukset ja laitokset;

---

[1]) Kvston pöytäk. 11. 2. 15 §. — [2]) S:n 22. 4. 1 §.

että tähän tarkoitukseen 1917 vuoden obligatiolainasta osoitetaan 159,610 markkaa;

että kaupungin yleisten töiden hallitus saa toimekseen toistaiseksi ottaa hoitoonsa mainituilla saarilla olevat laitokset;

että laitosten intendenttinä toistaiseksi pysytetään filosofianmaisteri R. Palmgren, jolla on ollut mainitut laitokset lähemmin hoidettavanaan, maksamalla hänelle tähänastinen palkkansa 575 markkaa kuukaudessa, paitsi vapaata asuntoa, valaistusta ja lämpöä;

että kustannukset laitosten voimassapidosta sekä palkat maksetaan kuluvan vuoden budjettiin Korkeasaaren ja Seurasaaren laitosten ylläpitoa varten merkitystä määrärahasta; sekä

että asetetaan komitea laatimaan ehdotusta edellä mainittujen saarten vastaiseksi hoitamiseksi, erittäin huomioon ottamalla Korkeasaaren eläintarhan edelleen pysyttäminen.

Mainitun komitean jäseniksi valittiin [1]) myöhemmin vt Ailio sekä johtaja A. Björkenheim, toimittaja L. Eronen, filosofiantohtori K. E. Kivirikko ja professori K. M. Levander.

Lisämääräraha Korkeasaaren ja Seurasaaren voimassapitoon. Korkeasaaren ja Seurasaaren intendentin ilmoitettua, että kuluvan vuoden menosääntöön merkitty mainituilla saarilla olevain laitosten kunnossapitomääräraha oli likimmittäin kulutettu sekä anottua 30,000 markan lisämääräraha tarkoitukseen, myöntyi [2]) kaupunginvaltuusto tähän ja pani määrärahan maksettavaksi käyttövaroistaan.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Lausunto vuositilintarkastajain kaupungin 1916 vuoden tilejä vastaan tekemäin muistutusten johdosta. Niiden lautakuntain ja laitosten, joilta oli vaadittu selitystä vuositilintarkastajain 1916 vuoden tilejä vastaan tekemäin muistutusten johdosta, annettua sen, lähetti [3]) budjettivaliokunta lausuntonsa asiasta kaupunginvaltuustolle. Vuositilintarkastajain tekemät muistutukset olivat osin yleistä laatua, osin yksityisseikkoja koskevia. Edellisiin valiokunta vastasi kohta kohdalta. Jälkimmäisiin nähden piti valiokunta asianomaisten lautakuntain ja laitosten antamia selityksiä tyydyttävinä. Vuositilintarkastajain muistutustensa yhteydessä esittämiin toivomuksiin nähden valiokunta yhtyi vuositilintarkastajain ehdotukseen, että ne lähetettäisiin rahatoimikamariin niihin toimenpiteisiin ryhtymistä varten, joita revisionikonttorin tekemät huomiot saattoivat aiheuttaa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ehdotuksen [4]).

Kertomus kaupungin 1917 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä. Rahatoimikamari lähetti [5]) kaupunginvaltuustolle rahatoimikonttorin laatiman otteen konttorin kaupungin 1917 vuoden tilejä ja tilinpäätöstä koskevasta kertomuksesta [6]). Tilinpäätös oli yhteenvedettynä seuraava:

---

[1]) Kvston pöytäk. 6. 5. 7 §. — [2]) S:n 28. 10. 10 §. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 20. — [4]) Kvston pöytäk. 6. 5. 32 §. — [5]) S:n 17. 6. 2 §. — [6]) Helsingin kaupungin tilasto V, 2, Kaupungin tilit ja tilinpäätös vuodelta 1917.

Tulot.

Käytetty säästö vuodelta 1916	Smk	700,000: —
Tuloja rahasäännön mukaan	»	30,857,641: 45
» rahasäännön ulkopuolella	»	3,723,015: 63
Määrärahoja säästynyt	»	338,025: 73
	Smk	35,618,682: 81
Vuoden tulos, vajausta	»	4,017,736: 30
Yhteensä	Smk	39,636,419: 11

Menot.

Määrärahoja rahasäännön mukaan	Smk	31,557,641: 45
Ylitettyjä määrärahoja	»	7,795,799: 06
Vajausta lasketuissa tuloissa	»	282,978: 60
Yhteensä	Smk	39,636,419: 11
Edellä mainittu vajaus	»	4,017,736: 30
siitä vähennettynä käyttämätön säästö vuodelta 1916	»	106,652: 58
antaa vajausta vuoteen 1918	Smk	3,911,083: 72

Kertomus kaupungin 1917 vuoden tilien ja hallinnon tarkastuksesta. Kirjelmässä huhtikuun 16 päivältä lähetti maistraatti kaupunginvaltuustolle kertomuksen [1]) kaupungin 1917 vuoden tilien ja hallinnon toimitetusta tarkastuksesta sekä selonteon revisionikonttorin toiminnasta samana vuonna.

Vuositilintarkastajat olivat havainneet eräiden ilmiöiden kunnallishallinnon alalla kaipaavan pikaisia toimenpiteitä sen huolestuttavan tilanteen poistamiseksi, mihin osa kunnallista toimintaa oli joutunut. Erikoisesti olivat he kiinnittäneet huomiotaan siihen vaaraan, mikä oli syntynyt kunnalle siitä, että useat kokeneet virkamiehet olivat lyhyen ajan kuluessa poistuneet toimistaan, sekä rahatoimikamarin uudestijärjestelyn ainaisesta lykkääntymisestä koituneihin haittoihin. Edelleen katsoivat tilintarkastajat kaupungin teknillisten laitosten uutishankinnan sotavuosina kaipaavan erityistä kuoletussuunnitelmaa tuntuvasti korotetuin vuotuisin poistomäärin kalliiden sotaaikaisten laitteiden osalta.

Esiteltäessä kaupungin tileistä ja tilinpäätöksestä annettua kertomusta sekä tilintarkastuskertomusta päätti [2]) kaupunginvaltuusto myöntää rahatoimikamarille sekä kaupungin muille johto- ja lautakunnille vastuunvapauden niiden 1917 vuoden aikaisesta toiminnasta ja tilityksestä sekä muonitustoimikunnalle koko sen toimiajalta.

Vuositilintarkastajain ja revisionikonttorin tekemäin muistutusten ja ehdotusten johdosta annettiin budjettivaliokunnan toimeksi asianomaisia johto- ja lautakuntia kuultuaan tehdä ne lausunnot ja ehdotukset, joita asianhaarat saattoivat aiheuttaa.

Kaupungin 1918 vuoden tilit ja tilinpäätös. Valmisteluvaliokunta ilmoitti kaupunginvaltuustolle kesäkuun 17 päivänä, ettei kaupungin tilinpäätöstä vuodelta 1918 ollut ehditty säädetyn ajan kuluessa laatia, vaan saattoi se aikaisintaan olla valmiina ensi syksyn keskivaiheilla. Näin ollen kaupunginvaltuusto ei voinut kunnallislaissa säädetyn ajan kuluessa käsitellä kysy-

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 25. — [2]) Kvston pöytäk. 17. 6. 2.

mystä tilinpäätöksen hyväksymisestä eikä vastuunvapauden myöntämisestä mainitulta vuodelta, minkätähden valtuusto päätti [1]) tältä kohden siirtää kokouksen toistaiseksi.

Kertomus kaupungin lahjoitettujen rahastojen 1918 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä. Rahatoimikonttorin laatima kertomus kaupungin lahjoitusrahastojen 1918 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä esiteltiin [2]) kaupunginvaltuuston tiedoksi.

Vastuunvapaus Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunta lähetti kaupunginvaltuustolle kertomuksen näiden laitosten toiminnasta vuonna 1918 sekä tarkastuskertomuksen niiden samanvuotisten tilien tarkastuksesta, ja päätti [3]) valtuusto myöntää johtokunnalle vastuunvapauden mainitulta tilivuodelta.

Uuden obligatiolainan obligatio- ja korkolippujen teksti sekä laina- ja kuoletussuunnitelmat. Valtioneuvoston elokuun 21 päivänä vahvistettua [4]) kaupunginvaltuuston päätöksen 12,992,000 markan suuruisen obligatiolainan ottamisesta Hertonäs gods aktiebolagin osakkeiden [5]) ostoa varten antoi rahatoimikamari valtuustolle ehdotuksen puheenalaisen lainan obligatioiden ja korkolippujen tekstiksi sekä lainaehdoiksi ja kuoletussuunnitelmaksi. Lainaehtoihin oli otettu se varaus, että kaupunki oli oikeutettu ennen toimitettavaa arvontaa julkiselle notaarille näyttämään vähittäin ostaneensa obligatioita sen määrän, mikä vahvistetun kuoletussuunnitelman mukaan oli vuotenaan arvottava, jossa tapauksessa arvontaa ei toimitettaisi kuluvana vuonna. Kustannuksia obligatioiden ja korkolippujen painatuksesta oli laskettu olevan 35,000 markkaa.

Kaupunginvaltuusto päätti [6]) valtioneuvostolta anoa vahvistusta 1919 vuoden toisen kuoletuslainan obligatioiden ja korkolippujen tekstin sekä lainaehtojen ja kuoletussuunnitelman ehdotuksille ynnä käyttövaroistaan osoittaa mainitun rahamäärän.

Kaupungin konttokuranttilainain uusiminen. Kaupungin toukokuun 15 päivänä erääntyvät konttokuranttilainat, kaikkiaan 15,000,000 markkaa, päätti [7]) kaupunginvaltuusto uusittaviksi mahdollisimman edullisin ehdoin.

Rahatoimikamarin ilmoitus tekemistään lyhytaikaisista lainasitoumuksista. Kirjelmässä toukokuun 30 päivältä rahatoimikamari ilmoitti kaupungilla olevan velkaa seuraavat lyhyeksi ajaksi tehdyt sitoumukset, nimittäin:

1) Lontoossa herrain Hambro & Sonin luona kaksitoista 5,000 punnan vekseliä eli yhteensä 60,000 puntaa;

2) Lontoossa herrain Frühling & Goschenin luona kaksi 5,000 punnan vekseliä eli yhteensä 10,000 puntaa;

3) Lontoossa Joint City and Midland Bank Ld pankissa kymmenen 5,000 punnan vekseliä eli yhteensä 50,000 puntaa;

4) Allmänna svenska elektriska aktiebolaget, Västerås, yhtiöllä yksi 31,000 kruunun vekseli;

5) Tukholmassa Skandinaviska kreditaktiebolaget pankissa 600,000 kruunun konttokuranttilaina; sekä

6) täkäläisessä Vaasan osakepankissa kolme 1,000,000 markan vekseliä eli yhteensä 3,000,000, jotka viimeksi mainitut vekselit rahatoimikamari oli ottanut saadakseen varoja kaupungin lähiaikaisiin pakottavimpiin tarpeisiin.

---

[1]) Kvston pöytäk. 17. 6. 1 §. — [2]) S:n 17. 6. 12 §. — [3]) S:n 7. 10. 27 §. — [4]) S:n 23. 9. 3 §. — [5]) Ks. tätä kert. siv. 8 ja seur. — [6]) Kvston pöytäk. 9. 9. 21 §. — [7]) S:n 6. 5. 1 §.

Samalla kuin kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) kuudennessa kohdassa mainitun lainanoton, valtuutti valtuusto rahatoimikamarin tarpeen vaatiessa vastedes uusimaan edellä olevat sitoumukset ja ottamaan vekseleillä lainoja enintään 7,000,000 markkaa.

Budjettia käsitellessään päätti [2]) kaupunginvaltuusto valtuuttaa rahatoimikamarin ottamaan 15,000,000 markan lainan kahta vuotta lyhyemmälle takaisinmaksuajalle, mistä se oli sopivasti saatavissa.

Toimenpiteitä kaupunginkassan vahvistamiseksi. Ilmoittaen lokakuun 27 päivänä Suomen pankissa diskontanneensa 3,000,000 markalle asetetun kolmen kuukauden vekselin rahatoimikamari anoi mainitun toimenpiteen hyväksymistä. Edelleen anoi kamari lupaa lisätä kaupungin tilapäislainoja 10,000,000 markalla.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) rahatoimikamarin esityksen.

Sittenkuin mainittu luotto oli käytetty, myöntyi [4]) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin anomukseen edelleen vähintään 10,000,000 markan määräisen tilapäisluoton ottamisesta.

Merkitty takaus Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön puolesta. Rahatoimikamari ilmoitti Stockholms enskilda bankin pyynnöstä merkinneensä Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön tunnustamiin vekseleihin takauksen kaikkiaan 1,267,917: 97 kruunulle, minkä toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]).

Erään Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön tunnustaman vekselin siirto. Rahatoimikamari ilmoitti päättäneensä siirrollaan varustaa 6 kuukauden tunnusteen 157,950 dollarille, joka oli Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön Amerikasta tilaamain 20 moottorivaunun hinta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [6]) toimenpiteen.

Kiinnityksen myöhemmäksi siirtäminen. Kaupunginvaltuusto myöntyi [7]) Helsingin työväenyhdistyksen anomukseen, että kaupungin kiinnitys yhdistyksen taloon n:o 5 Saariniemenkadun varrella korttelissa n:o 299 X kaupunginosaa, joka oli helmikuun 26 päivänä 1907 siirretty myöhemmäksi [8]) keskinäisen henkivakuutusosakeyhtiö Suomen myöntämän 500,000 markan lainan hyväksi, saatiin edelleen siirtää myöhemmäksi, niin että se oli oleva viiden myöhemmän, yhteensä 1,000,000 markkaan nousevan lainan jäljessä.

Sotilasmajoituksesta suoritettujen ennakkokustannusten poisto. Rahatoimikamarin esityksestä kaupunginvaltuusto päätti [9]), että 1917 vuoden tilinpäätöksessä vuoteen 1918 siirtyvän erän edeltäpäin suoritettuja kustannuksia majoituksesta Sörnäsissä, 18,938: 59 markkaa, sai poistaa 1918 vuoden tilinpäätöksestä.

Uusien osakkeiden merkintä Helsingin makasiiniosakeyhtiössä. Helsingin makasiiniosakeyhtiön päätettyä rakennuttaa 13,000 m² väliaikaisia tavarasuojia Hieta- ja Jätkäsaarelle, jota tarkoitusta varten yhtiön osakepääoma oli korotettava 1,000,000:sta 1,500,000 markkaan, päätti [10]) kaupunginvaltuusto valtuuttaa rahatoimikamarin nimelliskurssista merkitsemään 527 uutta osaketta mainitussa yhtiössä sekä tähän tarkoitukseen 1917 vuoden obligatiolainasta osoittaa 263,500 markkaa.

Kaupungin vakinaisten tulojen lisääminen. Valiokunta, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut käsittelemään kysymystä kaupungin vakinaisten

---

[1]) Kvston pöytäk. 3. 6. 1 §. — [2]) S:n 30. 12. 1 §. — [3]) S:n 12. 11. 10 §. — [4]) S:n 22. 12. 17 §. — [5]) S:n 28. 1. 21 §. — [6]) S:n 19. 8. 10 §. — [7]) S:n 9. 9. 15 §. — [8]) Ks. 1907 vuod. kert. siv. 129. — [9]) Kvston pöytäk. 9. 9. 42 §. — [10]) S:n 28. 10. 13 §.

tulojen lisäämisestä [1]), antoi joulukuun 11 päivänä 1918 päivätyn mietinnön [2]), jossa valiokunta, huomauttaen laajasta työohjelmastaan, jonka käsittelyssä myös kunnallishallinnon järjestys ja sen uudistusperiaatteet tulisivat tärkeiltä kohdin kosketelluiksi, lausui käsityksenään, ettei olisi asian eduksi, jos puheenalaisen työn suorittaisi monipäinen valiokunta, vaan olisi se annettava yhdelle ainoalle henkilölle, joka saattoi omistaa aikansa ja työnsä puheenalaisen suuren tehtävän ratkaisulle. Valiokunta sentähden ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi antaa asiantuntevan henkilön toimeksi valtuustolle laatia ehdotuksen Helsingin kaupungin taloushallinnon uudestijärjestämiseksi siihen suuntaan, että kaupungin tuloja voidaan tuntuvasti lisätä ja sen menoja mikäli mahdollista supistaa, sekä antaa valmisteluvaliokunnan toimeksi tehdä sopivan henkilön kanssa sopimuksen mainitun työn suorittamisesta ja kaupunginvaltuustolta hankkia tähän tarkoitukseen tarpeellisen määrärahan.

Mietintöä esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [3]) lähettää asian valmisteluvaliokuntaan, jonka tuli antaa ehdotus sen edelleen valmistelemisesta.

Budjettia käsitellessään kaupunginvaltuusto päätti [4]) kehoittaa rahatoimikamaria mahdollisimman pian valtuustolle antamaan selvityksen, eikö kaupungin tuloja voitaisi lisätä.

Toimenpiteitä huviverotuksen uudistuksen jouduttamiseksi. Kirjelmässä huhtikuun 22 päivältä rahatoimikamari huomautti, että kysymys, miten kaupungin tuloja voitaisiin tuntuvasti lisätä, oli asia, joka kunnallishallinnossa oli viime aikoina vetänyt puoleensa yhä suurempaa huomiota. Tähän suuntaan käyvä toimenpide olisi kunnallisen huviverotuksen käytäntöön ottaminen. Oikeus kantaa maksuja julkisista huveista oli 1879 vuoden yleisen vaivaishoitoasetuksen ilmestyttyä evätty eräiltä maamme kaupungeilta, niiden joukossa Helsingiltä, jota vastoin tuollainen oikeus oli toisille kaupungeille myönnetty. Tähän oli ollut syynä se, että puheenalaisen asetuksen määräysten soveltamisessa oli vallinnut epävarmuutta siitä, oliko asianomaisille köyhäinhoitoyhdyskunnille aikaisemmin tuleva oikeus vaivaishoitomenojen suoritukseen kantaa huvimaksuja asetuksen johdosta kumottu vai ei. Kun valtioneuvostossa kuitenkin oli nostettu kysymys sekä valtiollisen että kunnallisen huviverotuksen uudistamisesta siihen suuntaan, että huvimaksut tulisivat joko valtiolle tai asianomaiselle kunnalle taikka myös jaettaisiin näiden molempain kesken, näytti kaupunginvaltuustolla olevan aihetta valtioneuvostolle huomauttaa, että tarve vaatii ratkaisemaan tämän asian siihen suuntaan, että oikeus kunnalliseen huviverotukseen myönnettiin kaikille maan kaupungeille, sitä suuremmalla syyllä kuin kaupungin menot köyhäinhoidon ja sen likeisillä aloilla olivat kasvaneet siinä määrin, että ne uhkasivat käydä kaupungeille ylivoimaisiksi. Rahatoimikamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto kirjelmässä valtioneuvostolle lausuisi toivomuksen, että valtioneuvosto ryhtyisi toimiin puheenalaisen huviverotuksen uudistuksen toimeenpanemiseksi mahdollisimman pian kaupungeille suotuisaan suuntaan.

Kaupunginvaltuusto päätti [5]) valtioneuvostolle tehdä alistuksen kunnallisen huviverotuksen toimeenpanemisesta ja sen ohessa lausua toivomuksen, että kunnille suotaisiin tilaisuus lausua mielensä asiasta ennen sen ratkaisua.

Lausunto tuulaakiverotuksen kumoamiskysymyksestä. Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli sisäasiainministeriön kirjelmän johdosta tammikuun 8 päivältä vaatinut rahatoimikamarilta lausuntoa niistä seikoista, jotka olisi otet-

---

[1]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 262. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 52 vuodelta 1918. — [3]) Kvston pöytäk. 15. 4. 40 §. — [4]) S:n 30. 12. 1 §. — [5]) S:n 3. 6. 13 §.

tava huomioon tuulaakiverotuksen lakkauttamista koskevaa ehdotusta toimeenpantaessa, sekä siitä, mitä vastiketta tuulaakin menetyksestä kaupunki saattoi vaatia, antoi kamari asiasta lausunnon [1]), jonka mukana seurasi kaupunkiliiton johtokunnan antama periaatteellinen lausunto, joka päättyi seuraaviin ponsiin:

1. Kaupunkien oikeutta tuulaakiveron kantamiseen ei voida lakkauttaa ilman että kaupungeille annetaan vastaava korvaus sen kautta menettämistään tuloista.

2. Korvaus tuulaakitulojen menetyksestä on kaupungeille suoritettava siinä muodossa, että kaupunkikunnilta siirretään valtiolle ne velvollisuudet, jotka joko ovat kaupungeille osoitetut tuulaakioikeuden suoranaisena vastineena tai kaupunkikuntien erikoisrasituksina ovat määrätyt kaupunkien suoritettaviksi joko välillisesti tuulaakioikeuden säätämisen yhteydessä tai muutoin aikaisemman lainsäädännön perusteella. Nämä valtiolle siirrettävät tehtävät ovat:

a) tullikamarien virkahuoneistojen ja pakkahuoneiden rakentaminen ja ylläpitäminen, mittojen ja punnuksien hankkiminen pakkahuoneisiin sekä punnitushenkilökunnan palkkaaminen;

b) oikeustoimen, yleisen syyttäjistön ja ulosottotoimen ylläpito;

c) poliisilaitoksen ylläpitokustannusten suorittaminen siltäkin osalta, mikä vielä on määrätty kuntien kannettavaksi.

3. Kaupunkikuntien velvollisuudet tullilaitoksen tarpeiden tyydyttämisessä ovat siirrettävät valtiolle joko välittömästi tai kunnallisverotuksen uudistuksen yhteydessä. Siirtyminen tapahtukoon siten, että valtio määrätystä vuodesta alkaen ottaa vastatakseen kaikista jokavuotisista kustannuksista ja lunastaa kuntien tarkoitusta varten hankkimat rakennukset valtion omiksi. Jollei valtio lunasta rakennuksia, on niistä vuosittain suoritettava vuokraa kaupungeille.

4. Siinä tapauksessa että tuulaaki lakkautettaisiin, ennenkuin oikeudenkäyntilaitoksen uudistus kaupunkeihin nähden voidaan toimeenpanna, on valtion sitouduttava myöntämään kaupunkikunnille raastuvanoikeuden, virallisen syyttäjän ja ulosottotoimen ylläpitoa täydelleen vastaava valtionavustus siksi väliajaksi, mikä kuluu tuulaakitulojen lakkauttamisen ja kuntien lopullisen vapauttamisen välillä näitten laitosten menojen suorittamisesta.

5. Poliisilaitoksen menojen lopullinen siirtäminen valtiolle on tuulaakitulojen lakkauttamisen yhteydessä välittömästi järjestettävä.

Rahatoimikamari puolestaan katsoi tuulaakin lakkauttamisesta koituvat rahalliset tappiot olevan korvattava kaupungille siten, että tieteen tuomitsema ja useissa kohdin puutteellinen järjestelmä, jota voimassa olevain lainsäännösten mukaan sovellettiin kunnallisverotuksessa, oli perin pohjin uusittava. Kun kunnallinen veronuudistus oli kaupungille erinomaisen tärkeä, puolsi rahatoimikamari ehdotusta tuulaakin lakkauttamisesta sillä edellytyksellä, että verouudistus samalla kertaa toimeenpantiin. Kamari esitti, että kaupunginvaltuusto lausunnossaan lausuisi mielensä siihen suuntaan, että Helsingin kaupunki suostuu luopumaan tuulaakimaksusta, samalla kuin kunnallinen verotusuudistus toimeenpannaan kaupungille suotuisalla tavalla ja valtio ottaa täyttääkseen kaikki kaupungilla tullin voimassapitoon nähden olevat velvollisuudet sekä lunastaa tätä tarkoitusta varten olevat rakennukset.

---

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 32.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]) antaa lausuntonsa rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti.

Lausunto tuulaakimaksun laskemisesta vuosina 1919 ja 1920. Sittenkuin kaupunginvaltuustolta oli vaadittu lausuntoa siitä prosenttimäärästä, millä tuulaakia olisi vuosina 1919 ja 1920 kaupungissa kannettava, sekä liikennekonttori ja rahatoimikamari olivat ehdottaneet mainittua maksua kannettavaksi 3 % tullimääristä, päätti [2]) kaupunginvaltuusto puolestaan ehdottaa tuulaakin vahvistettavaksi 2 %:ksi tullimaksuista.

Yhteismäärärahoista maksettujen palkkain suuruus. Palkkalautakunta ilmoitti [3]) havaitun, että rakennuskonttorissa ja teknillisissä laitoksissa oli verraten suurelle viranpitäjäin määrälle yhteismäärärahoista maksettu palkkoja, joiden määrän ei voinut katsoa oikein suhtautuvan kaupungin menosäännössä lueteltujen viranpitäjäin palkkaetuihin, sekä asianomaisten virastojen yhteismäärärahoista palkattujen viranpitäjäin palkkain ja kalliinajanlisäysten määräämisestä voimassa olevain säännösten mukaisesti ehdottaneen, että nämä palkat ja vastaavat kalliinajanlisäykset vastedeskin maksettaisiin. Lautakunta ei ollut katsonut olevan käyminen välittömästi korjaamaan tätä asianlaitaa, vaan ainoastaan kehoittanut asianomaisten laitosten johtokuntia mahdollisimman pian aikaansaamaan oikaisun tässä kohden.

Vahvistetuista kalliinajanlisäysperusteista myönnettyjä poikkeuksia. Tämän yhteydessä palkkalautakunta edelleen ilmoitti, että tammikuun kalliinajanlisäyksiä maksettaessa oli osoittautunut tarpeelliseksi poikkeustapauksissa korottaa säännöllistä kalliinajanlisäystä, jottei kokonaispalkka olisi vähempi kesäkuussa 1918 maksettua määrää, ja että lautakunta eräissä tapauksissa, kun sivutoimi oli ollut laadultaan laajempi, oli paitsi prosentittaista kalliinajanlisäystä maksanut myös osan 200 markkaan nousevaa vakinaista kalliinajanlisäystä, jotka lisämäärät eivät kuitenkaan kaikkiaan nouseet noin 1,000 markkaa enemmiksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) tämän lautakunnan menettelyn.

Kaupungin viranpitäjille tulevain kalliinajanlisäysten korotus. Käsitellessään palkkaetujen parantamisanomusta [4]) päätti [5]) kaupunginvaltuusto antaa palkkalautakunnan toimeksi lausua mielensä siitä, oliko ja missä määrin tarpeellista korottaa kaupungin viranpitäjäin kalliinajanlisäyksiä.

Sittemmin antamassaan lausunnossa lautakunta, esitettyään selvityksen taloudellisen tilan jatkuvasta huononemisesta, lausui käsityksenään, että kaupungin tulisi vielä kerran käydä järjestämään kalliinajanlisäyksiä, joita siihen aikaan maksettiin kaupunginvaltuuston joulukuun 30 päivänä 1918 tekemän päätöksen [6]) mukaan. Lautakunta oli ollut sitä mieltä, että vakinaista kalliinajanlisäystä olisi huhtikuun 1 päivästä maksettava 300 markkaa kuukaudessa, ollen lautakunta samoin kuin tähänkin asti oikeutettu palkkaan nähden, joka käsitti luontaisetujakin, määräämään, kuinka suuri osa vakinaista kalliinajanlisäystä olisi tämän vuoksi vähennettävä, jota vastoin prosentittainen lisäys olisi laskettava samalla tapaa kuin aikaisemminkin, kuitenkin niin että tämän lisäyksen suurin määrä olisi korotettava 125:sta 200 markkaan kuukaudessa. Viimeksi mainittu ehdotus tietäisi että, kun viranpitäjä, jonka kuukausipalkka ylitti 500 markan, ei aikaisemmin ollut tämän määrän ylittävän osan puolesta saanut prosentittaista lisäystä, tämän lisäyksen suurin määrä tästälähin saavutettaisiin kuukausipalkan ollessa 800 markkaa.

---

[1]) Kvston pöytäk. 20. 6. 18 §. — [2]) S:n 25. 2. 6 §. — [3]) S:n 26. 3. 13 §. — [4]) Ks. tätä kert. siv. 60. — [5]) Kvston pöytäk. 26. 3. 24 §. — [6]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 64.

Palkkalautakunta oli tästä ehdotuksesta neuvotellut rahatoimikamarin kanssa, joka oli katsonut voivansa siihen yhtyä, kuitenkin niin, että korotetut kalliinajanlisäykset maksettaisiin ainoastaan lokakuun 1 päivään sekä että ne eivät tulisi niiden palkansaajaluokkain hyväksi, joiden vakinaisia palkkaetuja oli yleisen palkanjärjestelyn jälkeen parannettu. Lautakunta puolestaan oli hyväksynyt nämä rajoitukset. Ehdotuksen toteuttamisesta oli lautakunta laskenut kaupungille koituvan lisämenoja 182,535 markkaa kuukaudessa eli kuudelta kuukaudelta yhteensä 1,095,210 markkaa. Sen ohessa lautakunta ilmoitti että, siinäkin tapauksessa ettei korotettuja kalliinajanlisäyksiä myönnettäisi, budjettiin merkityt kalliinajanlisäysmäärärahat, kaikkiaan 4,935,000 markkaa, eivät läheskään riittäisi tarkoitukseen.

Lautakunta ehdotti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että kalliinajanlisäyksistä voimassa olevain määräysten 1 kohdan a) momentissa mainittu vakinainen kalliinajanlisäys korotetaan 300 markkaan kuukaudessa;

että saman kohdan b) momentissa mainittu prosenttikorotus ei saa olla 200 markkaa suurempi;

että nämä korotukset ovat voimassa huhtikuun 1 päivästä 1919 lokakuun 1 päivään samaa vuotta;

että siten korotettuja kalliinajanlisäyksiä ei kuitenkaan makseta niille viranpitäjille, joiden palkkaetuja 1918 vuoden yleisen palkanjärjestelyn jälkeen on parannettu tai joille palkkalautakunta on ylimääräisiä kalliinajanlisäyksiä varten olevista määrärahoista jo myöntänyt tuollaista ylimääräistä lisäystä tai joiden ylimääräiset kalliinajanlisäykset nousevat samaan tai suurempaan määrään kuin heille tulisi nyt päätetyn korotuksen johdosta, jota vastoin, jos ne ovat korotettuja kalliinajanlisäyksiä vähemmät, viranpitäjä saa sen määrän, jolla uusi kalliinajanlisäys ylittää parannetut palkkaedut tai ylimääräisen kalliinajanlisäyksen; sekä

että rahatoimikamari oikeutetaan näiden korotettujen kalliinajanlisäysten suorittamiseksi ylittämään budjettiin kalliinajanlisäyksiä varten merkityt määrärahat.

Jotta voitaisiin välttää erinäisiä epätasaisuuksia kalliinajanlisäyksiä määrättäessä yksityisille viranpitäjille, esitti palkkalautakunta, että valtuusto päättäisi oikeuttaa palkkalautakunnan virasta, jota ei voi pitää päätoimena varsinaisessa mielessä, mutta joka kuitenkin vaatii osakseen tuntuvan määrän hoitajansa työvoimaa, harkinnan mukaan antamaan, paitsi sivutoimesta tulevaa prosenttikorotusta, myös osan kalliinajanlisäyksen vakinaisesta määrästä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) palkkalautakunnan ehdotuksen.

Kun edellä mainittujen kalliinajanlisäysten suoritusaika päättyi lokakuun 1 päivänä eikä kallis aika edelleen näyttänyt huojistumisen oireita, ehdotti palkkalautakunta niitä edelleen maksettavaksi vuoden loppuun. Kaupungille koituisi tästä lisämenoja noin 183,000 markkaa kuukaudessa eli vuoden jäljellä olevalta kolmelta kuukaudelta yhteensä 550,000 markkaa. Kun kuluvan vuoden menosääntöön kalliinajanlisäyksiä varten merkityt määrärahat oli valtuuston suostumuksella aikaisemmin ylitetty 620,000 markalla ja kalliinajanlisäysten suoritukseen edelleen tarvittiin 1,680,000 markkaa, lukuun otettuina nyt ehdotetut kalliinajanlisäykset, esitti lautakunta sen ohessa, että tarkoitukseen myönnettäisiin kaikkiaan 2,300,000 markan lisämääräraha.

---

[1]) Kvston pöytäk. 6, 5, 20 §.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) palkkalautakunnan ehdotuksen, ja oli rahamäärä pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Virka-asuntojen lähtö- ja tulokatselmus. Sittenkuin oli kysymys nostettu siitä, että kaupungin viranpitäjäin palvelusehtosääntöön pantaisiin määräys n. s. virkahuoneistojen lähtö- ja tulokatselmuksesta, mutta sekä palkkalautakunta että kaupungin yleisten töiden hallitus olivat esittämillään syillä semmoista määräystä vastustaneet, päätti [2]) kaupunginvaltuusto, ettei asia aiheuttaisi muuta toimenpidettä.

Esitys kaupungin viranpitäjäin palkkaetujen parantamisesta. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä lokakuun 4 päivältä oli Helsingin kaupungin virkamiesten yhdistys, annettuaan laajanlaisen perustellun esityksen siitä rasittuneesta tilasta, missä kaupungin viranpitäjät edelleen jatkuvan kalliin ajan johdosta olivat, esittänyt, että heidän hädänalaisen tilansa helpottamiseksi nopeisiin toimenpiteisiin kaupunginvaltuuston puolelta ryhdyttäisiin, ja päättyi [3]) kirjelmä seuraavaan anomukseen:

1) että kaupunginvaltuusto antaisi palkkalautakunnan tai ehkä jonkin valiokunnan toimeksi yksissä neuvoin Helsingin kaupungin virkamiesten yhdistyksen hallituksen valitsemain kunnallisten virkamiesten edustajain kanssa laatia ehdotuksen kunnallisten viranpitäjäin palkkaetujen ja kunnallisten eläkkeensaajain eläkkeiden tehokkaaksi korotukseksi, ollen tämä ehdotus annettava niin hyvissä ajoin, että korotuksia voidaan soveltaa 1920 vuoden alusta lähtien; sekä

2) että kaupunginvaltuusto nykyään maksettaviin yleisiin kalliinajanlisäyksiin nähden, siksi kunnes tyydyttävä ratkaisu edellä olevan ponnen mukaan on vuoden lopulla aikaansaatu, hyväksyisi seuraavat muutetut määräykset oleviksi voimassa kuluvan vuoden marras- ja joulukuulla:

a) vakinaista kalliinajanlisäystä maksetaan 300 markan sijasta 450 markkaa kuukaudessa;

b) se kalliinajanlisäyksen osa, joka lasketaan määräprosenttina vakinaisesta palkasta, suoritetaan 75 %:n määräisenä 25 %:n sijasta;

c) mom:ssa a) ja b) mainittujen kalliinajanlisäysten yhteenlaskettu maksimimäärä korotetaan 500 markasta 1,400 markkaan;

d) sitä kalliinajanlisäystä, joka annetaan kutakin perheenjäsentä kohti, joka on elätettävänä sen yhden perheenjäsenen lisäksi, jota varten tuollaista lisäystä ei myönnetä, maksetaan 30 markan sijasta 75 markkaa kuukaudessa.

Myöskin kaupunginorkesterin orkesterivaltuuskunta anoi kalliinajanlisäysten korottamista.

Palkkalautakunta ehdotti siltä vaaditussa lausunnossa [3]), että kaupunginvaltuusto vielä periaatteessa päättämättä yleistä palkanjärjestelyä toimitettavaksi, antaisi asian edelleen valmistamisen tehtäväksi erikoisvaliokunnalle, jonka, siinä tapauksessa että palkanjärjestely myöhemmin päätetään, myös tulisi laatia sitä varten tarpeellinen ehdotus. Samalla valiokunta, jonka mielestä ehdotettua palkan- ja eläkejärjestelyä ei missään tapauksessa ehdittäisi suorittaa loppuun ennen vuoden umpeen menemistä, ehdotti, että kaupunginvaltuusto valitsisi valiokuntaan viisi jäsentä, minkä ohessa sekä Helsingin kaupungin virkamiesten yhdistyksen että muiden tähän yhdistykseen kuulumattomain viranpitäjäryhmäin edustajat oikeutettaisiin ottamaan osaa valiokunnan keskusteluihin, kuitenkin äänioikeudetta.

---

[1]) Kvston pöytäk. 7. 10. 17 §. — [2]) S:n 9. 9. 29 §. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 48.

Korotettujen kalliinajanlisäysten myöntämiseen nähden palkkalautakunta pääasiassa puolsi esitettyjä vaatimuksia, paitsi mikäli koski perheenelatusapumaksua, jota epätarkoituksenmukaisena ei olisi enää korotettava. Siihen nähden että vaatetuskysymyksen järjestäminen tuotti viranpitäjille suurimpia vaikeuksia, ehdotti lautakunta, että näille yhdellä kertaa ylimääräisenä palkkauksena maksettaisiin suurempi rahamäärä, jota vastoin ehdotettu kalliinajanlisäyksen vakinainen osa vähennettäisiin 450:stä 400 markkaan kuukaudessa sekä yhteenlaskettu vakinaisen ja prosentittaisen lisäyksen suurin määrä alennettaisiin ehdotetusta 1,400:sta 1,200 markkaan.

Kaupunginvaltuusto päätti[1]) pääasiassa palkkalautakunnan ehdotukseen yhtyen:

ensintulevan joulukuun 1 päivänä kaupungin kaikille viranpitäjille, jotka eivät ole irtisanoutuneet eroamaan kaupungin palveluksesta, maksettavaksi lahjapalkkiona kuukauden palkkaa ynnä nykyisten perusteiden mukaan maksettua kalliinajanlisäystä vastaavan määrän, kuitenkin velvoittamalla viranpitäjän, joka ennen tammikuun loppua eroaa kaupungin palveluksesta, maksamaan lahjapalkkion takaisin;

hyväksyä seuraavat muutetut:

»Helsingin kaupungin viranpitäjäin kalliinajanlisäyksiä koskevat määräykset.

1) Kaupungin menosääntöön merkityn, päätoimena olevan viran pitäjällä, kuitenkin lukuun ottamatta viranpitäjää, joka on väljikirjan nojalla määräajaksi ottanut viran hoitaakseen, on oikeus marraskuun 1 päivästä 1919 lukien toistaiseksi saada kalliinajanlisäystä, jota maksetaan osin vakinainen määrä, osin prosentittainen lisäys, osin myös perheenelatusapumaksuna sillä tavoin kuin alempana sanotaan.

a) Vakinainen määrä, saman suuruinen kaikille, on 400 markkaa kuukaudessa, kuitenkin niin että, jos palkkaan sisältyy luontoisetujakin, palkkalautakunnan asia on määrätä, minkä verran vakinaisesta määrästä on niiden osalta vähennettävä.

b) Prosentittainen lisäys luetaan 75 prosentiksi virasta kaupungin menosääntöön numerolleen merkityn käteisen alkupalkan määrästä, kuitenkin sillä rajoituksella että tämä lisäys ei saa olla 800 markkaa suurempi kuukaudessa.

c) Perheenelatusapumaksua annetaan siinä tapauksessa, että viranpitäjällä, paitsi itseään, on elätettävänä useampia kuin yksi henki, ja luetaan kunkin lisäksi olevan hengen osalle 60 markkaa kuukaudessa. Elatusvelvollisuuden laajuuteen nähden sovelletaan yleisen lain säännöksiä, kuitenkin siten että elatusvelvollisuus lapsiin nähden lakkaa vasta näiden täytettyä 18 vuotta ja että palkkalautakunnalla on oikeus hellittävissä tapauksissa harkinnan mukaan myöntää elatusapumaksua muunkin viranpitäjälle läheisen henkilön osalta.

2) Virka, jota on pidettävä sivutoimena, tuottaa oikeuden ainoastaan prosentittaiseen kalliinajanlisäykseen 1 kohdan b) momentissa mainitun laskuperusteen mukaan, ollen kuitenkin palkkalautakunta oikeutettu virasta, jota ei voi pitää varsinaisena päätoimena, mutta joka kuitenkin tuntuvassa mää-

[1]) Kvston pöytäk. 12. 11. 15 §.

rässä vaatii osakseen pitäjänsä työvoiman, harkinnan mukaan antamaan, paitsi sivutoimesta tulevaa prosentittaista lisäystä, myöskin osan kalliinajanlisäyksen vakinaisesta määrästä.

3) Yhteismäärärahoista palkatuille viranpitäjille määrää kalliinajanlisäyksen palkkalautakunta asianomaisen viranomaisen esityksestä, ollen lautakunnan siinä katsottava, että semmoiselle viranpitäjälle tuleva palkka ja kalliinajanlisäys yhteensä ovat kohtuullisessa suhteessa kaupungin menosääntöön merkityistä viroista maksettaviin palkkaetuihin.

4) Viranpitäjät, joiden palkkaetuja on 1918 vuoden yleisen palkanjärjestelyn jälkeen parannettu tai joille palkkalautakunta on sen käytettäväksi ylimääräisten kalliinajanlisäysten myöntämiseen annetuista määrärahoista osoittanut tuollaisen ylimääräisen lisäyksen, eivät kuitenkaan saa näiden perusteiden mukaista korotettua kalliinajanlisäystä, siinä tapauksessa että parannetut palkkaedut tai ylimääräiset kalliinajanlisäykset nousevat samaan taikka suurempaan määrään kuin heille tulisi nyt päätetyn korotuksen johdosta, jota vastoin, jos ne ovat korotettuja kalliinajanlisäysmääriä vähemmät, viranpitäjä saa sen määrän, millä uudet kalliinajanlisäykset ylittävät parannetut palkkaedut tai ylimääräisen kalliinajanlisäyksen. Jos tämän säännön soveltaminen tuottaisi ilmeistä vääryyttä joillekin viranpitäjille, tulee palkkalautakunnan säännöstä poikkeamalla oikaista asia, minkä ohessa lautakunnalla on valta vapaasti määrätä niiden viranpitäjäin kalliinajanlisäykset, joiden virat on perustettu vuonna 1919;»

käyttövaroistaan osoittaa 2,380,000 markkaa edellä mainittuihin lahjapalkkioihin ja kalliinajanlisäyksiin vuonna 1919;

antaa palkkalautakunnan toimeksi laatia ja valtuustolle jättää ehdotus kunnallisten viranpitäjäin palkkaetujen ja kunnallisten eläkkeiden järjestelyksi, jonka asian käsittelyyn palkkalautakunnassa saa äänioikeudetta ottaa osaa Helsingin kaupungin virkamiesten yhdistyksen ja muiden, mainittuun yhdistykseen kuulumattomain viranpitäjäin edustajia palkkalautakunnan määrättävä luku.

Ylimääräisiä palkkaetuja kunnan viranpitäjille. Kaupunginvaltuuston kanslian [1]) uuden palkkasäännön vahvistamisasiasta antamansa lausunnon yhteydessä palkkalautakunta anoi valtuutta asianomaisten laitosten ehdotuksesta harkinnan mukaan kussakin tapauksessa vakuuttaa kunnan viranpitäjille ylimääräisiä palkkaetuja enintään kolmeksi vuodeksi ja esitti, että budjettiin tätä tarkoitusta varten merkittyjen 60,000 markan [2]) lisäksi lautakunnan käytettäväksi asetettaisiin edelleen 140,000 markkaa.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [3]) tähän ehdotukseen siten, että pyydetystä lisämäärärahasta vähennettäisiin valtuuston kansliansa ylimääräisiin palkkauksiin osoittama 25,500 markan määrä ja jäljelle jäävä osa, 114,500 markkaa [4]), maksettaisiin valtuuston käyttövaroista.

Esitys rikosasiainnotarien palkan korottamisesta. Raastuvanoikeudessa palvelevain rikosasiainnotarien anottua pohjapalkkansa korottamista 6,000:sta 10,000 markkaan vuodessa yhteinen raastuvanoikeus huomautti, ettei näiden toimihenkilöjen palkkaetuja voinut pitää riittävänä korvauksena puheenalaisiin virkoihin liittyvästä runsaasta työtaakasta, minkätähden vaikeus saada päteviä henkilöjä mainittuihin toimiin oli suuressa määrin lisääntynyt, mutta piti yhteinen raastuvanoikeus kuitenkin palkan korottamista 8,000

---

[1]) Ks. tätä kert. siv. 61. — [2]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 65. — [3]) Kvston pöytäk. 25. 2. 42 §. ja 11. 3. 12 §. — [4]) Ks. tätä kert. siv. 62.

markkaan riittävänä ja esitti sentähden, että pohjapalkka heinäkuun 1 päivästä lähtien korotettaisiin 6,000:sta 8,000 markkaan vuodessa sekä että kaupunginvaltuuston käyttövaroista osoitettaisiin kaikkiaan 10,000 markan lisämääräraha tästä johtuviin lisäkustannuksiin.

Raastuvanoikeuden odotettavana olevaan uudesti järjestämiseen nähden esitys ei aiheuttanut [1]) toimenpidettä kaupunginvaltuuston puolelta.

Raastuvanoikeuden uusi palkkasääntö. Esittäen että kaupunginvaltuuston vuonna 1915 päättämä [2]) raastuvanoikeuden uudesti järjestäminen heti toimeenpantaisiin, jotta oikeus uudesti järjestettynä voisi ryhtyä toimimaan tammikuun 1 päivästä 1920, sekä että valtuusto puolestaan lopullisesti hyväksyisi ehdotuksen sekä maistraatin ja raastuvanoikeuden kokoonpanoa ja toimintaa koskeviksi muutetuiksi määräyksiksi että raastuvanoikeuden uudeksi työjärjestykseksi, yhteinen raastuvanoikeus anoi hyväksymistä laatimalleen raastuvanoikeuden uudelle palkkasäännölle.

Vaaditussa lausunnossa palkkalautakunta oli sitä mieltä, että ehdotuksessa oleva ylimääräisen pöytäkirjanpidon määräraha oli vähennettävä 32,000:sta 20,000 markkaan sekä että määräraha viransijaisten palkkaamiseksi viranpitäjäin virkaloman aikana oli poistettava, koska lautakunta aikoi budjetin käsittelyssä tehdä ehdotuksen tähän tarvittavasta määrästä.

Kaupunginvaltuusto päätti [3]) kuitenkin hyväksyä yhteisen raastuvanoikeuden ehdottaman palkkasäännön seuraavana:

Raastuvanoikeuden palkkasääntö.

1 oikeuspormestari, palkkaa	10,000: —		
palkkiota	6,000: —	Smk	16,000: —
11 vanhempaa oikeusneuvosmiestä, palkkaa á	8,000: —		
palkkiota á	4,000: —	»	132,000: —
8 nuorempaa oikeusneuvosmiestä, palkkaa á	6,000: —		
palkkiota á	1,000: —	»	56,000: —
4 ylimääräistä neuvosmiestä, palkkaa á	6,000: —	»	24,000: —
Palkkiota 7 osastopuheenjohtajalle á	2,000: —	»	14,000: —
2 sivilinotaria, palkkaa á	6,000: —	»	12,000: —
1 sivilinotari, palkkaa		»	3,000: —
6 rikosnotaria, palkkaa á	8,000: —	»	48,000: —
Ylimääräinen pöytäkirjanpito		»	32,000: —
16 kaupunginpalvelijaa, palkkaa á	3,600: —	»	57,600: —
Määrärahaa lomaviransijaisia varten		»	22,500: —
	Yhteensä	Smk	417,100: —

Palkkasääntö oli siltä osalta kuin tarve vaati alistettava valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Kaupunginpalvelijain viransijaisuuspalkkioiden korotus ja heidän kesälomansa pitennys. Raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijat olivat, huomauttaen että he eivät voineet tarkoitukseen osoitetuilla rahamäärillä saada sopivia kesäloman viransijaisia, anoneet että, ellei heille voitu järjestää lomaa heidän itsensä tarvitsematta hankkia viransijaisia, tarkoitukseen myönnet-

[1]) Kvston päytäk. 9. 9. 47 §. — [2]) Ks. 1915 vuod. kert. siv. 137. — [3]) Kvston pöytäk. 28. 10. 39 §.

tyjä määrärahoja kohtuullisesti korotettaisiin, minkä ohessa he olivat anoneet kesälomansa pitentämistä kuukaudeksi.

Yhteinen raastuvanoikeus, joka ei ollut katsonut mahdolliseksi järjestää hakijoille lomaa viransijaisitta, ehdotti, että puheenalaisia viransijaisuuspalkkioita ainakin kuluvalta vuodelta kohtuullisesti korotettaisiin, ja katsoi samalla mahdolliseksi harkinnan mukaan pitentää kesäloman kuukaudeksi, johon seikkaan olisi kiinnitettävä huomiota myönnettäessä viransijaisten palkkausmäärärahoja.

Palkkalautakunnan mielestä oli kysymys kesäloman pitentämisestä lykättävä sen ratkaistavaksi ja ehdotti muutoin esitystä evättäväksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) palkkalautakunnan ehdotuksen.

Ulosottoapulaisten sekä maistraatin kaupunginpalvelijain lisäpalkan anomus. Ulosottoapulaisten ja maistraatin kaupunginpalvelijain tekemän anomuksen vähintään 350 markan palkanlisäyksen myöntämisestä kullekin kaupunginvaltuusto epäsi [2]).

Ensimmäisen kaupunginvoudin lainopillisen apulaisen palkankorotus. Ensimmäisen kaupunginvoudin ilmoitettua, että menosääntöön merkitty 2,400 markan palkka kaupunginvoudin lainopilliselle apulaiselle oli niin vähäpätöinen, että virkaa avonaiseksi julistettaessa ei siihen ollut ilmoittautunut ainoatakaan hakijaa, sekä että henkilö, joka viran toimittajana tointa hoiti, suostui jäämään siihen 3,600 markkaan korotetusta vuosipalkasta, päätti [3]) kaupunginvaltuusto korottaa puheenalaisen palkan 3,600 markkaan vuodessa sekä käyttövaroistaan myöntää vuoden jäljellä olevina 2 kuukautena tarpellisen 200 markan lisäyksen mainittuun palkkaan.

Maistraatin ja raastuvanoikeuden sekä kaupunginkamreerin, kaupungin kassanhoitajan ja ensimmäisen kaupunginlääkärin palkkasääntöjen vahvistus. Maistraatin ilmoitettua, että valtioneuvosto oli kaupunginvaltuuston asiassa tekemään esitykseen myöntyen vahvistanut valtuuston lokakuun 8 päivänä 1918 hyväksymät [4]) maistraatin ja raastuvanoikeuden sekä kaupunginkamreerin, kaupunginkassanhoitajan ja ensimmäisen kaupunginlääkärin palkkasäännöt, päätti [5]) kaupunginvaltuusto puheenalaiset palkkasäännöt julkaistaviksi kunnallisasetuskokoelmassa.

Kaupunginvaltuuston kanslian uudesti järjestäminen. Kaupunginvaltuuston valmisteluvaliokunta esitti, että kaupunginvaltuuston kanslian uudesti järjestäminen oli lisääntyneen työmäärän johdosta havaittu välttämättömäksi, minkätähden kanslian työvoimia olisi viivyttelemättä lisättävä ja toimihenkilöille maksettava heidän työnsä laadun ja määrän mukainen palkka. Etusijassa oli tarpeellista vähentää ensimmäisen sihteerin ja notarin nykyistä työtaakkaa, minkä ohessa työn tasaisen kulun turvaamiseksi myös olisi asetettava toinen apulaiskanslisti ja toinen vahtimestariapulainen.

Valmisteluvaliokunta sentähden esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että kaupunginvaltuuston kansliaan perustetaan uusi toisen sihteerin virka ja valtuuston nykyisen ensimmäisen sihteerin tehtävät jaetaan hänen ja toisen sihteerin kesken siten, että he vuorotellen valmistelevat asiat, tekevät pöytäkirjan ja hoitavat toimituskirjat;

että ensimmäisen sihteerin edelleen tulee kansliapäällikkönä johtaa ja valvoa kanslian töitä;

---

[1]) Kvston pöytäk. 19. 8. 25 §. — [2]) S:n 26. 3. 24 §. — [3]) S:n 26. 11. 37 §. — [4]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 60. — [5]) Kvston pöytäk. 25. 2. 5 §.

että kaupunginvaltuuston erikoisvaliokuntia, paitsi valmisteluvaliokuntaa, samoin kuin tähänkin asti avustaa eri sihteeri;

että uusi toinen sihteeri on velvollinen, sikäli kuin hänen aikansa sallii, avustamaan valiokuntatöissäkin;

että kansliaan asetetaan toinen notari, joka on velvollinen avustamaan ensimmäistä notaria ja muutoin antamaan sitä apua virassa, jota sihteerit ja ensimmäinen notari häneltä pyytävät;

että kansliaan asetetaan toinen apulaiskanslisti puhtaaksikirjoitustöitä varten sekä toinen vahtimestariapulainen;

että kaupunginvaltuuston kanslialle vahvistetaan valiokunnan ehdotuksen mukainen palkkaussääntö;

että kanslian virkailijat pohjapalkkainsa lisäksi saavat kalliinajanlisäystäkin;

että ehdotetut uudet virat julistetaan avonaisina vastaanotettaviksi huhtikuun 1 päivänä;

että valtuuston käyttövaroista osoitetaan kaikkiaan 48,030 markkaa edellä mainitusta ehdotuksesta johtuviin menoihin kuluvana vuonna;

että käyttövaroista osoitetaan enintään 15,000 markkaa tarpeen vaatiessa käytettäväksi henkilökohtaisiksi palkanlisäyksiksi edellä mainittuja virkoja täytettäessä; sekä

että valmisteluvaliokunta saa tehtäväkseen antaa ehdotuksen edellä mainituista ehdotuksista kaupunginvaltuuston kanslian nykyiseen johtosääntöön johtuviksi muutoksiksi.

Tämän ehdotuksen kaupunginvaltuusto lähetti [1]) palkkalautakuntaan, joka oli sitä mieltä, että kanslian kaikille virkamiehille ehdotetut palkat, vaikkeivät sinänsä ylen suuret, kuitenkin tuntuvasti ylittävät muiden viranpitäjäin nauttimat palkat, minkätähden ei puheenalaisia palkkoja yleensä olisi korotettava aikaisemmista määristään. Kun kuitenkin oli vaikea nykyisin palkoin saada näihin virkoihin päteviä henkilöitä, oli lautakunta katsonut olevan anominen valtuutta myöntää kunnan viranpitäjille ylimääräisiä palkkaetuja enintään kolmen vuoden ajaksi [2]). Näin ollen lautakunta ehdotti, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi seuraavan

Kaupunginvaltuuston kanslian palkkasäännön.

1 ensimmäinen sihteeri, samalla kansliapäällikkö	16,000: —
1 toinen sihteeri	12,000: —
1 sihteeri valiokuntatöitä varten	12,000: —
2 notaria á 8,000: —	16,000: —
1 kanslisti	3,600: —
2 apulaiskanslistia á 2,600: —	5,200: —
1 vahtimestari	3,000: —
2 vahtimestariapulaista á 1,800: —	3,600: —
	71,400: —

Valmisteluvaliokunta yhtyi palkkalautakunnan ehdottamaan kanslian uuteen palkkaussääntöön, mutta esitti samalla että, jos mainittu ehdotus hyväksyttiin, valiokunnan ehdottama henkilökohtaisten palkanlisäysten

[1]) Kvston pöytäk. 11. 2. 40 §. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 57.

määräraha korotettaisiin 25,500 markkaan ja valiokunta oikeutettaisiin jo maaliskuun 1 päivästä käyttämään osan mainittua määrärahaa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) valmisteluvaliokunnan ehdotuksen jälkimmäisessä muodossaan.

Kun kaupunginvaltuuston kanslian toisen notarin työt toistaiseksi sopi teettää tilapäisapulaisilla laskutyönä, päätti [2]) kaupunginvaltuusto sittemmin budjettia käsitellessään kanslian palkkasäännöstä poistaa mainitun toimihenkilön palkan 8,000 markkaa sekä sen sijaan uutena eränä merkitä 10,000 markkaa käännöstöiden kustantamiseksi.

Esitys rahatoimikonttorin työvoimain lisäämisestä ja konttorin henkilökunnan palkkasäännön korottamisesta. Rahatoimikonttori oli huomauttanut, että kuluvan vuoden menosääntöön merkityissä konttorin uusissa viroissa jo usean vuoden oli ollut ylimääräisiä virkamiehiä, minkätähden niiden merkitseminen budjettiin ei todellisuudessa ollut tiennyt henkilökunnan lisäämistä, sekä että konttorin olot alhaisten palkkain johdosta olivat uskomattoman nopeasti kehittyneet sillä tavoin, että konttori pelkäsi vakavia ja monet ajat pysyviä haittoja voivan syntyä, ellei konttorin palkkausoloja aivan ensi tilassa saataisi muutetuiksi, joten uhkaava virkamiesten joukkoeroaminen saataisiin ehkäistyksi.

Rahatoimikamari lausui käsityksenään, ettei tehtäväänsä pystyvän konttorihenkilökunnan saamiseksi rahatoimikonttoriin ollut muuta keinoa kuin käydä korottamaan henkilökunnan palkkausta, minkä ohessa oli välttämätöntä konttorin käytettäväksi asettaa lisää kaksi konttorikirjuria ja yksi ekspeditööri. Kamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

lakkauttaa rahatoimikonttorin toisen kaupunginkirjanpitäjänviran ja sen sijaan perustaa apulaiskamreerinviran;

apulaiskamreeriksi valita vanhemman kaupunginkirjanpitäjän O. Paldanin oikeutettuna ikäkorotukseen nähden lukemaan hyväkseen aikaisemmat virkavuotensa;

perustaa rahatoimikonttoriin kaksi uutta konttorikirjurinvirkaa ja kolmannen ekspeditöörinviran;

valtuuttaa rahatoimikamarin julistamaan mainitut konttorikirjurinvirat avonaisiksi ja vastedes antamaan ehdotuksen niiden täyttämiseksi; sekä

hyväksyä rahatoimikonttorin menosääntöehdotuksen olevaksi voimassa maaliskuun 1 päivästä ja sitä varten kuluvan vuoden jäljellä olevaksi ajaksi osoittaa lisämäärärahaa 35,633: 33 markkaa.

Rahatoimikonttorin menosääntö.

1 kaupunginkamreeri, palkkaa	7,000: —		
palkkiota	9,000: —		
korotusta 10 vuoden palveluksesta	2,400: —	Smk	18,400: —
1 apulaiskamreeri, palkkaa	14,000: —		
korotusta 10 vuoden palveluksesta	2,400: —	»	16,400: —
1 kaupunginkassanhoitaja, palkkaa	12,000: —		
korotusta 10 vuoden palveluksesta	2,400: —		
korvausta menetetystä poissaolosak. osuud.	800: —	»	15,200: —
1 apulaiskassanhoitaja		»	9,000: —

[1]) Kvston pöytäk. 25. 2. 40 §. — [2]) S:n 30. 12. 1 §.

1 työpalkkain kassanhoitaja		Smk	7,000: —
1 vanhempi kaupunginkirjanpitäjä		»	12,000: —
4 nuorempaa kaupunginkirjanpitäjää á 9,000: —		»	36,000: —
3 ekspeditööriä á 6,000: —		»	18,000: —
3 konttorikirjuria, palkkaa	4,200: —		
korotusta 10 vuoden palveluksesta	840: —	»	15,120: —
3 konttorikirjuria á 4,200: —		»	12,600: —
1 vahtimestari	3,200: —		
korotusta 10 vuoden palveluksesta	640: —	»	3,840: —
1 vahtimestari	3,000: —		
korotusta 5 vuoden palveluksesta	275: —	»	3,275: —
1 vahtimestariapulainen		»	1,800: —
Ylimääräiset apulaiset		»	65,000: —
Palkkioita verolippujen jakelusta		»	12,000: —
Tarverahoja		»	35,000: —
Erinäisiä kuluja työväen palkanmaksuista		»	11,000: —
		Yhteensä Smk	291,635: —

Palkkalautakunta vastusti palkkasäännön yleistä korotusta, koska ehdotetut palkat eivät olleet suhteellisia siihen, mitä vastaavat viranpitäjät muissa kunnan laitoksissa saivat, sekä katsoi apulaiskamreerin palkan olevan määrättävän 10,000 markaksi ja muista uusista viroista olevan maksettava sama palkka kuin aikaisemmin olevista vastaavista toimista; muutoin olisi rahatoimikonttoria neuvottava palkkalautakunnan kanssa sopimaan konttorin viranpitäjäin ylimääräisistä palkoista.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi[1]) rahatoimikamarin esityksen.

Esitys virkasivutulojen poistamisesta satamakonttorista. Sittenkuin oli nostettu kysymys voimassa olevain määräysten mukaan eräille kaupungin viranpitäjille tulevain virkasivutulojen lakkauttamisesta kaupunginkassan hyväksi, oli palkkalautakunta hankkinut selvityksen satamakapteenin ja satamakonttorikirjurin lähinnä edellisinä vuosina kantamain virkasivutulojen määristä. Lautakunta mainitsi epäilyksiä syntyneen, oliko sopiva lakkauttaa satamakapteenin virkasivutuloja, koska hänen toimensa likinnä oli verrattavissa yksityisen liikeyrityksen päällikön toimeen ja virkasivutuloja siten saattoi pitää osavoiton luontoisina. Siinä tapauksessa että kaupunginvaltuusto kuitenkin katsoi olevan syytä tässäkin tapauksessa poistaa virkasivutulot, ehdotti lautakunta, että satamakapteenin palkka viran paljotöisyyteen nähden vahvistettaisiin 18,000 ja satamakirjurin palkka 7,000 markaksi vuodessa.

Kun kysymys kaupungin satamahallinnon keskittämisestä oli käsiteltävänä kaupunginvaltuuston asettamassa komiteassa ja satamakonttorin vastainen tehtävä ja asema likeisesti riippui tämän asian ratkaisusta sekä komitealla sitä paitsi oli tehtävänä laatia uusi satamataksa, päätti[2]) kaupunginvaltuusto, ettei asia aiheuttaisi toimenpidettä.

Esitys tilastokonttorin viranpitäjäin palkanparannuksista. Tilastokonttori oli esittänyt konttorin assistenttien pohjapalkan korotettavaksi 3,600:sta 4,200 markkaan ja vakinaisten laskuapulaisten pohjapalkat 2,800:sta 3,220 markkaan tammikuun 1 päivästä 1919 lukien, koska puheenalaiset toimihenkilöt nauttivat tuntuvasti alempaa palkkaa kuin muiden kunnallisten laitosten vastaavat viranpitäjät.

[1]) Kvston pöytäk. 11. 3. 13 §. — [2]) S:n 7. 10. 16 §.

Palkkalautakunta oli sitä mieltä, että kaupungin viranpitäjäin vakinaisia palkkaetuja oli korotettava ainoastaan yleisessä palkanjärjestelyssä ja että tarpeen mukaan ylimääräisiä palkanlisäyksiä voitiin lautakunnalta hankkia, minkätähden lautakunta ehdotti puheenalaista esitystä evättäväksi.

Kaupunginvaltuusto jätti [1]) esityksen huomioon ottamatta.

Kunnan työnvälitystoimiston palkkasääntö. Kun kunnan työnvälitystoimiston johtokunta piti mainitun toimiston palkkoja riittämättöminä, anoi se toimistolle vahvistettavaksi korotettua palkkasääntöä vuonna 1918 tehdyn ehdotuksen mukaisesti, jota ei kuitenkaan sanottuna vuonna toimeenpannussa palkanjärjestelyssä ollut hyväksytty.

Palkkalautakunta, jonka lausuntoa oli vaadittu, viittasi kaupunginvaltuuston aikaisempaan päätökseen ylimääräisten palkkaetujen myöntämisestä viranpitäjille tarpeen vaatiessa [2]) sekä ehdotti, että esitys evättäisiin, mutta lautakunta saisi toimekseen kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan kanssa neuvoteltuaan myöntää ylimääräistä kalliinajanlisäystä niille toimiston toimihenkilöille, joiden palkat havaittaisiin liian alhaisiksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) palkkalautakunnan ehdotuksen.

Kaupunginvaltuuston päätettyä asettaa kaksi uutta apulaista kunnan työnvälitystoimistoon [4]), ja kun oli havaittu heidän palkkaetunsa tulevan edullisemmiksi vastaavassa toimessa olevain vanhempain toimihenkilöjen palkkaetuja, siinä tapauksessa että viimeksi mainitut samoin kuin useimmat muut kunnan viranpitäjät menettäisivät henkilökohtaiset palkanlisäyksensä [5]), päätti [6]) kaupunginvaltuusto budjettia käsitellessään vahvistaa toimiston toimihenkilöjen pohjapalkat saman määräisiksi kuin ne olivat aikaisemmin olleet myönnettyine henkilökohtaisine palkanlisäyksineen.

Asunnonvälitystoimiston menosääntö. Kunnallisen asunnonvälitystoimiston perustamisen yhteydessä [7]) vahvisti [8]) kaupunginvaltuusto seuraavan

Asunnonvälitystoimiston menosäännön.

1 johtaja, palkkiota	Smk	16,800: —
1 miesapulainen, palkkiota	»	10,000: —
2 naisapulaista á 7,200: —	»	14,400: —
Ylimääräiset apulaiset	»	12,000: —
1 vahtimestari, palkkiota	»	9,000: —
Lämpö, valo, siivoaminen y. m.	»	5,000: —
Tarverahat, painatus- ja ilmoituskulut y. m.	»	12,000: —
Yhteensä	Smk	78,400: —

Sitä paitsi päätti valtuusto, etteivät toimiston toimihenkilöt olleet oikeutettuja saamaan kalliinajanlisäystä, sekä toimiston perustamiskustannuksiin osoittaa 30,000 markkaa, joka määrä oli merkittävä 1920 vuoden budjettiin.

Esitys toisen alipalomestarin palkkaetujen parantamisesta. Palotoimikunnan esityksen, että toisen alipalomestarin pohjapalkka korotettaisiin 7,000 markkaan vuodessa, kaupunginvaltuusto epäsi [9]).

Poliisilaitoksen uusi vakinainen menosääntö. Uudenmaan läänin maaherran anottua kaupunginvaltuuston lausuntoa Helsingin kaupungin poliisi-

[1]) Kvston pöytäk. 17. 6. 26 §. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 58. — [3]) Kvston pöytäk. 22. 4. 2 §. — [4]) Ks. tätä kert. siv. 89. — [5]) S:n siv. 129. — [6]) Kvston pöytäk. 30. 12. 1 §. — [7]) Ks. tätä kert. siv. 155. — [8]) Kvston pöytäk. 22. 12. 26 §. — [9]) S:n 25. 2. 34 §.

mestarin tekemästä poliisilaitoksen uuden vakinaisen menosäännön ehdotuksesta oli rahatoimikamari, jonka lausunto asiasta oli vaadittu, lähettänyt sen komiteaan, johon kuuluivat vt. Söderholm, ent. kuvernööri I. Gordie ja asessori U. J. Castrén. Komitean mietinnössä [1] huomautettiin, että poliisimestarin ehdotus tarkoitti poliisilaitoksen viranpitäjäin palkkaetujen korottamista yli 1916 vuoden menosääntöön merkittyjen määräin, minkä ohessa poliisilaitokseen perustettaisiin erinäisiä uusia virkoja. Vaikka ehdotetut toimenpiteet sinänsä näyttivät hyvin perustelluilta, piti komitea kuitenkin aikaa sopimattomana uudistuksen toimeenpanoon. Rahalla ei ollut määrättyä arvoa, ja kysymys kaipasi perinpohjaisempaa ja kaikinpuolisempaa selvitystä kuin mitä myöhäinen aika tällä kertaa salli. Komitea sentähden ehdotti, että viranpitäjille annettaisiin kalliinajanlisäystä kulloinkin erikseen vahvistettava määrä, minkä ei tarvinnut estää perustamasta ehdotettuja uusia virkoja, joita komitea, yhtä lukuun ottamatta, piti välttämättömän tarpeellisina. Komitean tehtyä eräitä muutoksia nyt esitettyyn ehdotukseen nousisivat poliisilaitoksen kokonaiskustannukset 8,543,500 markkaan vuodessa 1916 vuoden menosäännön 1,913,000 markan sijasta ja 8,611,700 markkaan poliisimestarin ehdotuksen mukaan. Komitea siis ehdotti:

että poliisilaitoksen uuden vakinaisen menosäännön vahvistaminen saa jäädä toistaiseksi ja siksi, kunnes sekä taloudelliselta että valtiolliselta kannalta katsoen vakiintuneempiin oloihin on päästy;

että poliisilaitokseen perustetaan muut poliisimestarin ehdottamat uudet toimet, paitsi asevaraston hoitajan virkaa, ja että poliisimestarin ehdottama tutkinto-osasto siirretään poliisilaitoksen etsivään osastoon; sekä

että poliisilaitoksen virka- ja palvelusmiehille tammikuun 1 päivästä toistaiseksi myönnetään semmoiset kalliinajanlisäykset kuin komitea on edellä ehdottanut sekä mietinnön liitteestä lähemmin näkyy.

Rahatoimikamarin yhdyttyä komitean ehdotukseen päätti [2] kaupunginvaltuusto maaherralle annettavassa lausunnossa puoltaa ehdotusta sekä samalla velvoittaa kaupungin kahdella seitsemänneksellä 8,543,500 markasta vuodelta 1919 ottamaan osaa poliisilaitoksen voimassa pitoon.

Poliisilaitoksen väliaikainen menosääntö. Valtioneuvosto vahvisti sitten maaliskuun 26 päivänä vuodeksi 1919 poliisilaitoksen väliaikaisen menosäännön, joka päättyi 8,612,200 markkaan 1916 vuoden vakinaisen menosäännön 1,696,000 markan sijasta, minkä ohessa määrättiin, että kaupungin tuli ottaa osaa menoihin samassa suhteessa kuin 1916 vuoden menosääntöön nähden oli säädetty [3].

Esitys majoituslautakunnan uuden menosäännön vahvistamisesta. Kun majoituslautakunta ei ollut tullut osalliseksi kaupunginvaltuuston vuonna 1918 päättämästä yleisestä palkanjärjestelystä ja sittemmin sotilasmajoituksesta kesäkuun 30 päivänä 1919 annettu laki oli tullut voimaan, oli lautakunta anonut uuden menosäännön vahvistamista voimassa olevaksi 1920 vuoden alusta.

Palkkalautakunta viittasi siltä vaaditussa lausunnossa esitykseensä majoituslautakunnan toimihenkilöjen irtisanomisesta [4] ja huomautti, että näiden työ olisi siirrettävä majoituslautakunnan jäsenille, joille siitä olisi annettava vuotuinen palkkio niinkuin sivutoimesta, sekä ehdotti, että 1920 vuoden budjettiin merkittäisiin määrärahoja puheenjohtajalle 3,000 markkaa,

---

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 4. — [2]) Kvston pöytäk. 25. 2. 11 §. — [3]) S:n 3. 6. 5 §. — [4]) Ks. tätä kert. siv. 76.

kahdelle jäsenelle 30 markkaa kultakin kokoukselta eli 1,200 markkaa ja tarverahoiksi 10,000 markkaa eli kaikkiaan 14,200 markkaa; ehdollisesti tarpeelliset lisäykset olisi hankittava kaupunginvaltuustolta huomioon ottaen, että varmuutta oli olemassa siitä, että maaherra hyväksyi menot eikä kaupungille koitunut niistä mitään kustannuksia. Kaupungin tuloihin olisi korvauksena yleisistä varoista merkittävä lautakunnan menojen summa eli 14,200 markkaa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) palkkalautakunnan ehdotuksen.

Neljännen desinfioitsijantoimen perustaminen terveyspoliisiin. Kaupunginvaltuusto päätti [2]) kesäkuun 1 päivästä terveyspoliisiin perustettavaksi neljännen desinfioitsijantoimen 3,600 markan vuosipalkoin; kulkutautien vastustamismäärärahasta osoitettiin mainitun viranpitäjän palkkaukseen 7 kuukauden ajalta 2,100 markkaa.

Sairaalain tiliviraston menosääntö. Kaupungin sairaalaylihallitus esitti vahvistettavaksi sairaalain tiliviraston menosäännön sekä anoi valtuutta saada heti julistaa tiliviraston kamreerinviran haettavaksi ja sitten ottaa kamreerin, joka olisi velvollinen rupeamaan virkaan viimeistään joulukuun 1 päivänä, anoen samalla, että kaupunginvaltuusto osoittaisi varoja kamreerin joulukuun palkkaukseen. Rahatoimikamari huomautti siltä vaaditussa lausunnossa, että kamreerinvirka olisi ylihallituksen ehdotuksesta rahatoimikamarin täytettävä, joka paremmin kykeni arvostelemaan mainitun viran hakijoiden ominaisuuksia.

Kaupunginvaltuusto päätti [3]):

vahvistaa tässä seuraavan

Sairaalain tiliviraston menosäännön.

1 kamreeri	Smk	9,000: —
3 kirjanpitäjää, kukin 5,000: —	»	15,000: —
1 konekirjoittajatar	»	2,400: —
2 tilastoapulaista, kumpikin 2,400: —	»	4,800: —
1 inventtausapulainen	»	2,400: —
Satunnaiset apulaiset	»	2,000: —
1 vahtimestari	»	2,400: —
Vuokra ja lämpö	»	17,000: —
Valaistus	»	1,000: —
Tarverahat	»	5,000: —
Sekalaiset menot	»	2,000: —
Yhteensä	Smk	63,000: —

mainitun menosäännön tulevaksi voimaan 1920 vuoden alusta;

kaluston ostoon tilivirastolle käyttövaroistaan myöntää 54,503: 50 markkaa; sekä

valtuuttaa kaupungin sairaalaylihallituksen heti julistamaan kamreerinviran avonaiseksi sekä täyttämään sen.

Sairaanhoitajatarkoulun johtajattaren palkankorotus. Kaupunginvaltuuston päätettyä Marian sairaalan sairaanhoitajatarkoulun muutettavaksi ja laajennettavaksi [4]) ja, sittenkuin tähän tarkoitukseen osoitettuun määrärahaan myös oli luettu mainitun koulun johtajattaren palkan korottamiseen 2,400 markkaan tarpeellinen määrä sekä koulua sittemmin tosin ei ollut muu-

[1]) Kvston pöytäk. 28. 10. 40 §. — [2]) S:n 3. 6. 21 §. — [3]) S:n 26. 11 39 §. — [4]) S:n 30. 12. 1 §.

tettu, mutta kyllä jossain määrin laajennettu, päätti [1]) kaupunginvaltusto budjettia käsitellessään johtajattaren palkan korotettavaksi 2,200 markkaan vuodessa.

Desinfioimishoitajattaren ja liinavarastonjohtajattaren apulaisen asettaminen kulkutautisairaalaan. Kaupungin sairaalaylihallituksen esitettyä, että kulkutautisairaalaan asetettaisiin hoitaja valvomaan sairaalan desinfiointia 1,440 markan vuosipalkoin ja liinavarastonjohtajattarelle apulainen 720 markan vuosipalkoin, mutta näiden toimihenkilöjen palkat vuodelta 1919 oli merkitty ylimääräistä sairaanhoitoa y. m. varten olevaan yhteismäärärahaan, myöntyi [2]) kaupunginvaltuusto mainittuun esitykseen siten, että puheenalaiset toimet julistettiin vakinaisiksi 1920 vuoden alusta.

Toisen autonohjaajan asettaminen kulkutautisairaalaan. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) kulkutautisairaalaan syyskuun 1 päivästä asetettavaksi toisen autonohjaajan samoin vakinaisin palkkaeduin, kuin siihenastinen autonohjaaja oli nauttinut, eli 1,500 markkaa vuodessa, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja vaatteidenpesua, sekä osoitti käyttövaroistaan 500 markkaa tästä vuonna 1919 johtuviin kustannuksiin.

Palkanparannus Nikkilän sairaalan virkailijoille. Kaupunginvaltuusto päätti [4]) korottaa alempana mainituille Nikkilän mielisairaalan virkailijoille käteisen vuosipalkan seuraavasti: varastonjohtajattarelle 900:sta 1,600 markkaan sekä käsitöiden johtajattarelle ja pesunjohtajattarelle 900:sta 1,320 markkaan. Tästä aiheutuvain lisäkustannusten suoritukseen vuonna 1919 osoitti valtuusto käyttövaroistaan kaikkiaan 1,579: 35 markkaa.

Samaten päätti [5]) kaupunginvaltuusto korottaa niiden Nikkilän mielisairaalan osasto- ja alihoitajatarten käteisen vuosipalkan, joilla oli täydellinen sairaanhoitajatartaito, samoihin määriin, mitkä oli vastaavilla Kivelän sairaalan toimihenkilöillä, eli 900 ja 600 markasta 1,320 ja 840 markkaan. Kun sittemmin useimmat sairaalan alihoitajattaret olivat irtisanoutuneet toimistaan, päätti [6]) valtuusto niidenkin alihoitajatarten, jotka eivät omanneet täyttä sairaanhoitajatartaitoa, pohjapalkan korotettavaksi 840 markkaan vuodessa, tammikuun 1 päivästä lukien. Näiden päätösten toimeenpanoon osoitti valtuusto käyttövaroistaan kaikkiaan 13,020 markkaa.

Esitys tyttöjen ammattikoulun opettajatarten pohjapalkkain korottamisesta. Tyttöjen ammattikoulun opettajatarten anottua heille hankittavaksi samaa pohjapalkkaa, minkä ylempäin kansakoulujen opettajattaret saivat, eli 5,100 markkaa vuodessa, koulun johtokunta esitti myöntymistä tähän, minkä ohessa johtokunta anoi koulun johtajattaren pohjapalkkaa korotettavaksi 6,000 markkaan vuodessa.

Kun pohjapalkka vastaavista toimista, lukuun ottamatta ainoastaan kansakoulunopettajattaria, oli viime palkanjärjestelyssä määrätty 4,500 markaksi, päätti [7]) kaupunginvaltuusto jättää asian kokonaisuudessaan huomioon ottamatta.

Korotettuja kansakoulupalkkoja. Budjettia käsitellessään päätti [1]) kaupunginvaltuusto korottaa ruotsinkielisten kansakoulujen taloudenhoitajan palkan 5,000 ja Nikolainkadun kansakoulun vahtimestarin palkan 2,400 markkaan.

Kansakoulujen johtajanpalkkio. Budjettia käsitellessään päätti [1]) kaupunginvaltuusto määrätä sekä suomen- että ruotsinkielisten kansakoulujen

---

[1]) Kvston pöytäk. 30. 12. 1 §. — [2]) S:n 17. 6. 27 §. — [3]) S:n 9. 9. 26 §. — [4]) S:n 26. 3. 7 ja 9 §. — [5]) S:n 26. 3. 8 §. — [6]) S:n 20. 5. 15 §. — [7]) S:n 19. 8. 28 §.

johtajantoimista maksettavaksi 600 markan pohjapalkkion sekä sen lisäksi palkkiota 50 markkaa kultakin luokalta ja 100 markkaa haarakoululta.

Esitys kansakoulujen tuntiopettajain palkkauksesta. Kaupungin kansakoulujohtokunnat olivat anoneet kansakoulujen tuntiopettajain palkkion korottamista 4:stä 7 markkaan sekä ilta- ja jatkokoulujen tuntiopettajain palkkion korottamista 6:sta 10 markkaan tunnilta. Kaupunginvaltuusto päätti, [1]) että tuntiopettajain tuntipalkka oli syyslukukauden alusta oleva 6 markkaa tavallisissa kansakouluissa ja 9 markkaa ilta- ja jatkokouluissa, sekä osoitti käyttövaroistaan tämän johdosta tarpeellisia lisävaroja 19,000 markkaa suomen- ja 8,000 markkaa ruotsinkielisille kansakouluille.

Ruotsinkielisten kansakoulujen kansliavahtimestarin palkkaedut. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan esitettyä, että koulujen kanslian vahtimestarille myönnettäisiin 800 markkaa vuokrarahoja ja 3 syltä halkoja vuodessa, mutta kuluvan vuoden menosääntöön jo oli merkitty 800 markkaa mainitun toimihenkilön vuokrarahoiksi, epäsi [2]) kaupunginvaltuusto esityksen. Sittemmin johtokunta anoi budjettivaliokunnalta korotetun vuokra-apumaksun merkitsemistä budjettiin mainitulle vahtimestarille, mutta budjettia käsitellessään kaupunginvaltuusto epäsi [3]) tämän esityksen.

Kaupungin kansakoulujen voimistelunopastajain palkkaedut. Päätettyään [4]) kaupungin kansakouluihin asetettaviksi mies- ja naispuolisen voimistelunopastajan kaupunginvaltuusto vahvisti [5]) näiden toimihenkilöiden kumpaisenkin pohjapalkaksi 7,000 markkaa vuodessa.

Kirjaltajain yhdenpäivänkoulun menosääntö. Kirjaltajain yhdenpäivänkoulun johtokunta oli valtuustolle antanut ehdotuksen koulun menosäännöksi huhtikuun 1 päivästä vuoden loppuun, joka menosääntö päättyi 25,750 markkaan, josta määrästä 1,000 markkaa korvautuisi Graafillisen teollisuuden työnantajaliiton lupaamalla apumaksulla, sekä esittänyt, että koulun perustamiseksi myönnettäisiin 10,967 markkaa ja sen voimassa pitoon edellä mainittuna aikana 14,783 markkaa. Kaupunginvaltuusto osoitti [6]) käyttövaroistaan 24,750 markkaa tarkoitukseen.

Kasvatuslautakunnan vahtimestarin palkanparannus. Kaupunginvaltuusto päätti [7]) korottaa kasvatuslautakunnan vahtimestarin pohjapalkan 125:stä 200 markkaan kuukaudessa, tammikuun 1 päivästä lukien, ja osoitti tarkoitukseen 900 markkaa käyttövaroistaan.

Kansanlastentarhain tarkastajan palkkaa korotettu. Kun oli osoittautunut mahdottomaksi saada kansanlastentarhain avonaista tarkastajanvirkaa täytetyksi, päätti [3]) kaupunginvaltuusto budjettia järjestäessään korottaa mainitun toimihenkilön palkan 6,000 markkaan.

Kaupunginkirjaston vahtimestarin palkanparannus. Kaupunginvaltuusto päätti [8]) korottaa kaupunginkirjaston pääkirjaston toisen vahtimestarin palkan 2,200:sta 3,000 markkaan, tammikuun 1 päivästä 1920 lukien.

Palkkio eräille kaupunginorkesterin palveluksessa oleville henkilöille kesäkuukausilta. Musiikkilautakunta oikeutettiin [9]) kaupunginorkesterin voimassapitomäärärahasta kesä- ja elokuulta orkesterinjohtajalle sekä muille orkesterin vakinaisessa palveluksessa oleville jäsenille, jotka eivät kuuluneet kantajoukkoon eivätkä sentähden saaneet palkkaa kesäkuukausilta, kuukausittain maksamaan ylimääräisiä palkkioita kaikkiaan 5,677: 50 markkaa, siinä tapa-

---

[1]) Kvston pöytäk. 12. 11. 15 §. — [2]) S:n 1. 4. 22 §. — [3]) S:n 30. 12. 1 §. — [4]) Ks. tätä kert. siv. 179. — [5]) Kvston pöytäk. 9. 9. 30 §. — [6]) S:n 20. 5. 21 §. — [7]) S:n 22. 4. 6 §. — [8]) S:n 26. 11. 35 §. — [9]) S:n 20. 6. 22 §.

uksessa että puheenalaiset henkilöt tekivät uudet sopimukset toimintansa jatkamisesta ensintulevana soitantokautena.

Kalliinajanlisäyksiä kaupunginorkesterin kantahenkilökunnalle kesäkuukausina. Niinikään oikeutettiin[1]) se kaupunginorkesterin henkilökunnan osa, joka suostui tekemään sopimuksen vuosipalveluksesta orkesterissa syyskuun 1 päivästä lähtien, edelleen ja elokuun 31 päivään kantamaan kalliinajanlisäystä, henkilökunnan kesäpalkkauksen mukaan lukien ja noudatten kaupunginvaltuuston joulukuun 30 päivänä 1918 vahvistamia kaupungin viranpitäjäin kalliinajanlisäysten perusteita.

Vesijohto- ja kaasulaitoksen toimitusjohtajain palkanparannus. Vesijohtolaitoksen toimitusjohtajan anottua palkkionkorotusta 300 markkaa kuukaudessa, tammikuun 1 päivästä 1919 lukien, korvauksena siitä lisätyöstä, mikä hänelle oli koitunut kaupungin uuden rakennusjärjestyksen 98 §:ssä vesijohtolaitokselle pannusta velvollisuudesta valvoa viemärijohtojen sijoitusta tonteille, mainitsi kaupungin teknillisten laitosten hallitus, että viemärijohtojen koettelu oli vesijohtolaitoksen varsinaisen työalan ulkopuolella, minkätähden laitos olisi vapautettava tästä tehtävästä, jonka voi siirtää rakennustarkastukselle, ja rakennusjärjestys mainitulta kohden muutettava. Viimeksi mainittu konttori kuitenkin vastusti tätä ehdotusta, koska puheenalaista työtä ei voinut lukea konttorin velvollisuuteen valvoa rakennusjärjestyksen määräysten noudattamista eikä konttorissa ollut henkilöitä tarpeellisin erikoistiedoin.

Sittemmin kaupungin teknillisten laitosten hallitus mainitsi, että sähkölaitoksen toimitusjohtajalle oli häntä virkaan otettaessa taattu korkeampi palkka kuin minkä hänen edeltäjänsä oli kantanut eli 30,000 markkaa vuodessa, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä ja valoa[2]), jota vastoin vesijohtolaitoksen toimitusjohtajan käteispalkka oli kaikkiaan 28,900 ja kaasulaitoksen toimitusjohtajan 22,500 markkaa, paitsi vapaata asuntoa lämpöineen ja vapaine kaasuineen. Hallitus oli sitä mieltä, että viimeksi mainittujenkin johtajain palkkaetuja oli parannettava siten, että vesijohtolaitoksen toimitusjohtaja saisi heinäkuun 1 päivästä lukien kantaa 28,000 markkaa ynnä 4,000 markkaa vuokrarahoja sekä kaasulaitoksen toimitusjohtaja 26,000 markkaa, paitsi vapaata asuntoa lämpöineen ja vapaine kaasuineen; kuitenkin olisi, siinä tapauksessa että tämä ehdotus hyväksyttiin, ensinmainittu velvoitettava eri korvauksetta valvomaan viemärijohtojen sijoittamista tonteille.

Kaupunginvaltuusto päätti[3]) olla huomioon ottamatta teknillisten laitosten hallituksen esitystä rakennusjärjestyksen muuttamisesta, mutta myöntyi hallituksen esitykseen vesijohto- ja kaasulaitoksen toimitusjohtajain palkkaetujen parantamisesta siten, että ehdotetut palkkamäärät olisivat koko asianomaisille toimihenkilöille tuleva käteispalkka, mihin nähden vesijohtolaitoksen toimitusjohtajan anomus ylimääräisen palkkion saamisesta viemärijohtojen paikallepanon valvonnasta raukesi; tästä päätöksestä johtuviin lisämenoihin kuluvana vuonna osoitti valtuusto käyttövaroistaan 10,800 markkaa.

Vuokrarahoja sähkölaitoksen ensimmäiselle käyttöinsinöörille. Sähkölaitoksen ensimmäiselle käyttöinsinöörille, insinööri A. Sténille, myönnettiin[4]) korvauksena hänen menettämästään oikeudesta vapaaseen asuntoon vuokrarahoja 4,000 markkaa vuodessa, ja oikeutettiin kaupungin teknillisten laitosten hallitus ensi vuoden budjettiehdotukseen merkitsemään tähän tarpeellinen määräraha.

---

[1]) Kvston pöytäk. 20. 6. 23 §. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 185. — [3]) Kvston pöytäk. 23. 9. 13 §. — [4]) S:n 28. 10. 17 §.

Palkanlisäysten kirjanpito kaupungin teknillisissä laitoksissa. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus huomautti, että kaupunginvaltuusto oli vuonna 1918 päättänyt kustannukset myönnetyistä väliaikaisista palkanlisäyksistä suoritettaviksi valtuuston käyttövaroista ja esitti puheenalaisen päätöksen tulkitsemista niin, että teknillisissä laitoksissa ne palkanlisäykset, jotka oli myönnetty palkanjärjestelyn voimaan tuloa odotellessa, saisi tavallisessa järjestyksessä merkitä laitosten kirjoihin.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [1]) esitykseen.

Avustavan kaupunginasema-arkkitehdin palkanparannus. Kaupungin yleisten töiden hallituksen esitys että rakennuskonttorin avustavan kaupunginasema-arkkitehdin virkaan liittyvä 10,000 markan palkka korotettaisiin 12,500 markkaan ei aiheuttanut [2]) toimenpidettä kaupunginvaltuuston puolelta, koska palkkalautakunta oli ilmoittanut toimeen saadun pätevän henkilön, sittenkuin lautakunta oli käyttövaroistaan taannut tälle 2,000 markan ylimääräisen kalliinajanlisäyksen.

Rakennuskonttorin osastopäällikköjen palkkaedut. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) vahvistaa kahden rakennuskonttoriin perustetun [4]) osastopäällikönviran pohjapalkan 12,500 markaksi ja niinikään kahden vastikään perustetun avustavan osastopäällikönviran palkan 10,000 markaksi, paitsi 500 markkaa matkarahoja kustakin toimesta, sekä kehoitti kaupungin yleisten töiden hallitusta sopimaan palkkalautakunnan kanssa tarpeellisten ylimääräisten kalliinajanlisäysten myöntämisestä näiden virkain pitäjille.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen anottua, että rakennuskonttorin teknillisten osastopäällikköjen ja avustavain osastopäällikköjen palkkaetuja korotettaisiin 175 markan kuukautisella ylimääräisellä kalliinajanlisäyksellä sekä että vastedes kaikki kalliinajanlisäysten korotukset tulisivat näidenkin toimihenkilöjen hyväksi, ehdotti rahatoimikamari, että hallitus saisi tehtäväkseen, siinä tapauksessa ettei hallitus kulloinkin voimassa olevin palkkaehdoin katsonut voivansa avonaisiksi julistettuihin rakennuskonttorin avustaviin työpäällikön toimiin saada päteviä henkilöitä, yksissä neuvoin palkkalautakunnan kanssa antaa seikkaperäisen ehdotuksen rakennuskonttorin teknillisten osastopäällikköjen ja heidän vakinaisten apulaistensa palkkaetujen järjestämiseksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]) rahatoimikamarin ehdotuksen.

Rakennuskonttorin kamreerin palkankorotus. Kaupunginvaltuusto päätti [6]) korottaa rakennuskonttorin kamreerin vuosipalkan 8,500:sta 12,000 markkaan.

Oulunkylän isännöitsijän palkkaedut. Rahatoimikamarin esityksestä vakuutti [7]) kaupunginvaltuusto Oulunkylän ja Pakinkylän isännöitsijälle kaupunginkirjuri P. Björkille 300 markan kuukausipalkan tammikuun 1 päivästä ja osoitti tarkoitukseen käyttövaroistaan 3,600 markkaa.

Ikäkorotuksen laskeminen kaupungin palokunnan alipäällystölle. Palotoimikunnan esityksen että ikäkorotuksia laskettaessa palokunnan alipäällystölle virkavuodet saisi, arvoasteeseen katsomatta, lukea vanhemmaksi korpraaliksi nimittämisestä lähtien, kaupunginvaltuusto myöntyi [8]) osoittaen käyttövaroistaan tästä johtuvan lisämäärärahan, 3,322: 91 markkaa.

Kansakoulunopettajain oikeus saada lukea viransijaisuusaika virkavuosiksi. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta oli esittänyt, että eräät kansakoulunopettajat oikeutettaisiin kaupunginvaltuuston syyskuun 17 päivänä 1907 tekemän päätöksen [9]) mukaisesti laskiessaan virkavuosia ikäkoro-

[1]) Kvston pöytäk. 25. 2. 38 §. — [2]) S:n 26. 3. 12 §. — [3]) S:n 3. 6. 28 §. — [4]) Ks. tätä kert. siv. 180. — [5]) Kvston pöytäk. 22. 12. 16 §. — [6]) S:n 26. 11. 36 §. — [7]) S:n 20. 5. 5 §. — [8]) S:n 25. 2. 34 §. — [9]) Ks. 1907 vuod. kert. siv. 111.

tuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen nekin ajat, joina he aikaisemmin olivat toimineet viransijaisina kaupungin kansakouluissa.

Palkkalautakunta, joka puolestaan piti edellä mainittua päätöstä kumottuna lokakuun 29 päivänä 1918 annetulla kunnan viranpitäjäin palvelusehtosäännöllä, katsoi olevan syytä sallia kansakoulunopettajain ikäkorotukseen nähden lukea hyväkseen semmoisen viransijaisuuden sekä ehdotti, että kaupunginvaltuusto uudistaisi syyskuun 17 päivänä 1907 tekemänsä päätöksen, kuitenkin sillä lisäyksellä, että viransijaisuuden hyväksi lukemiseen vaadittiin jatkuva toiminta kansakoulunopettajana kaupungin palveluksessa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) palkkalautakunnan ehdotuksen.

Kansakoulunopettajatarten palkkausolot raskauden aikaisen virkavapauden aikana. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan tehtyä esityksen eräiden kansakoulunopettajatarten oikeuttamisesta kantamaan osan palkkaetujaan sinä aikana, jonka he raskauden johdosta olivat nauttineet virkavapautta, oli palkkalautakunta käsiteltäväksi ottanut kysymyksen, eikö olisi syytä antaa yhdenmukaisia määräyksiä kaupungin palveluksessa olevain kansakoulunopettajatarten palkkaeduista tuollaisen virkavapauden aikana. Lautakunta oli sitä mieltä, että kaupunginvaltuuston päätös lokakuun 25 päivältä 1910 asiasta [2]) oli kumottu kunnallisten viranpitäjäin lokakuun 29 päivänä 1918 annetulla palvelusehtosäännöllä, sekä ehdotti, että nainut vakinainen opettajatar, joka raskauden johdosta oli virasta vapaa, voitaisiin asianomaisen kansakoulujohtokunnan harkinnan mukaan oikeuttaa enintään kahden kuukauden aikana kantamaan enintään kolme neljännestä täysistä palkkaeduistaan.

Kaupunginvaltuusto päätti [3]) mainitun säännön 18 §:n määräystä sovellettavaksi kansakoulunopettajattarien sekä kaupungin muiden oppilaitosten opettajatarten raskauden aikaisen virkavapauden palkkausoloihin.

Oikeus palkan kantamiseen virkavapauden aikana. Seuraavat viranpitäjät oikeutettiin taudin tähden myönnetyn, kahta kuukautta pitemmän virkavapauden aikana kantamaan täydet palkkaetunsa alempana mainittuina aikoina:

kansakoulunopettaja A. Nordman huhtikuun 7 päivästä kevätlukukauden loppuun [4]);

kulkutautisairaalan ruuanpitäjä S. Boström maaliskuun 1 päivästä huhtikuun 15 päivään [5]);

kansakoulunopettajatar Ph. Candolin maaliskuun 9 päivästä kevätlukukauden loppuun [6]);

lastenhoidontarkastaja I. Gordie heinäkuun 1 päivästä elokuun 31 päivään [7]);

vaivaishoitohallituksen Sörnäsin kanslian v. t. johtaja T. Landén heinäkuun 1 päivästä marraskuun 30 päivään [8]);

kansakoulunopettajatar S. Hannikainen syyskuun 15 päivästä syyslukukauden loppuun [9]); sekä

tilastokonttorin laskuapulainen G. Fontell marraskuun 1 päivästä vuoden loppuun.[10])

Seuraavat viranpitäjät oikeutettiin kivulloisuuden tähden myönnetyn, kahta kuukautta pitemmän virkavapauden aikana kantamaan muut palkkaetunsa paitsi kalliinajanlisäyksiä alempana mainittuina aikoina:

---

[1]) Kvston pöytäk. 28. 10. 22 §. — [2]) Ks. 1910 vuod. kert. siv. 102. — [3]) Kvston pöytäk. 28. 10. 21 §. — [4]) S:n 20. 5. 24 §. — [5]) S:n 17. 6. 28 §. — [6]) S:n 17. 6. 31 §. — [7]) S:n 9. 9. 22 §. — [8]) S:n 7. 10. 32 § ja 19. 8. 22 §. — [9]) S:n 28. 10. 23 §. — [10]) S:n 26. 11. 22 §.

kansakoulunopettajatar H. Holm maaliskuun 10 päivästä kevätlukukauden loppuun [1]);

kansakoulunopettajatar A. Weissmann huhtikuun 17 päivästä toistaiseksi [2]); sekä

kansakoulunopettajatar A. von Konow marraskuun 8 päivästä joulukuun 15 päivään [3]).

Laulunopettajatar A. Sarlin oikeutettiin [4]) hänelle terveyden hoitoa varten myönnetyn virkavapauden aikana syyskuun 15 päivästä syyslukukauden loppuun kantamaan vakinaiset palkkaetunsa, mutta ei kalliinajanlisäyksiä.

Kansakoulunopettaja H. Ståhl, jolle oli myönnetty virkavapautta kevätlukukaudeksi 1919, oli anonut oikeutta kantaa täydet palkkaetunsa mainittuna aikana. Kun hän kuitenkin sittemmin oli kuollut, oikeutti [5]) kaupunginvaltuusto hänen kuolinpesänsä saamaan hänelle tulevat palkkaedut, paitsi kalliinajanlisäyksiä, sinä 2½ kuukauden aikana, maaliskuun 1 päivästä lukien, jona hän ei ollut ensinkään saanut palkkaa.

Viitaten päätökseensä kaupungin palveluksessa olevain opettajatarten palkkausoloista raskauden johdosta tarpeellisen virkavapauden aikana [6]) kaupunginvaltuusto oikeutti [7]) kansakoulunopettajattaret S. Castrénin ja H. Kanervan kantamaan palkkaa sinä kuuden viikon aikana, jona he mainitusta syystä olivat nauttineet virkavapautta.

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan esitettyä, että kansakoulunopettaja F. Nurmi, jolle kivulloisuuden tähden oli myönnetty virkavapautta tammikuun 10 päivästä kevätlukukauden loppuun, oikeutettaisiin maaliskuun 10 päivästä kantamaan pohjapalkkansa ikäkorotuksineen, sekä johtokunnan sittemmin ilmoitettua, että kansakoulunopettaja Nurmi oli marraskuusta 1918 lähtien hoitanut Lahden piirin kansakouluntarkastajan virkaa, päätti [8]) kaupunginvaltuusto olla esitystä huomioon ottamatta sekä kehoittaa johtokuntaa heti ryhtymään toimiin niiden palkkaetujen takaisin saamiseksi, mitkä kansakoulunopettaja Nurmi oli saanut sinä aikana, jona hän oli hoitanut toista tointa ja muutoin menettelemään asianhaarain mukaan.

Määrärahoja virkavapauden aikaisten viransijaisten palkkaukseen. Alempana mainittujen toimihenkilöjen virkavapauden aikaisten viransijaisten palkkaamiseksi myönsi kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan seuraavat määrät:

rahatoimikamarin asiamiehen G. U. Lagerbladin viransijaiselle 2 kuukauden aikana kaikkiaan 2,000 markkaa [9]);

rahatoimikonttorin konttorikirjurin H. Rikbergin viransijaiselle 1 kuukauden aikana 500 markkaa [10]);

tilastokonttorin laskuapulaisen G. Fontellin viransijaiselle 4 kuukauden aikana kaikkiaan 2,300 markkaa [11]);

vaivaishoitohallituksen Sörnäsin kanslian v. t. johtajan T. Landénin viransijaiselle 5 kuukaudelta kaikkiaan 2,400 markkaa [12]);

lastenhoidontarkastaja I. Gordien viransijaiselle 4 kuukaudelta kaikkiaan 2,500 markkaa [13]);

kaupunginkätilö H. Edelmannin viransijaiselle 2 kuukaudelta kaikkiaan 550 markkaa [14]); sekä

---

[1]) Kvston pöytäk. 1. 4. 21 § ja 6. 5. 27 §. — [2]) S:n 19. 8. 29 §. — [3]) S:n 15. 12. 16 §. — [4]) S:n 28. 10. 26 §. — [5]) S:n 26. 11. 5 §. — [6]) Ks tätä kert. siv. 71. — [7]) Kvston pöytäk. 26. 11. 29 §. — [8]) S:n 6. 5. 27 §. — [9]) S:n 25. 2. 17 § ja 26. 3. 19 §. — [10]) S:n 20. 5. 8 §. — [11]) S:n 19. 8. 13 § ja 26. 11. 22 §. — [12]) S:n 19. 8. 22 § ja 7. 10. 32 §. — [13]) S:n 26. 3. 27 § ja 9. 9. 22 §. — [14]) S:n 26. 11. 32 §.

rakennuskonttorin työpäällikön insinööri T. Öllerin viransijaiselle 1 kuukaudelta kaikkiaan 200 markkaa [1]).

Viransijaisen palkkaamiseksi vanhemmalle oikeusneuvosmiehelle W. F. Heimbürgerille toukokuun 1 päivästä marraskuun 1 päivään, joksi ajaksi hänelle oli myönnetty jatkuvaa virkavapautta, osoitti [2]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 3,000 markan lisämäärärahan ja päätti samalla toukokuun 1 päivästä lakkauttaa neuvosmies Heimbürgerin kalliinajanlisäykset.

Sittenkuin neuvosmies Heimbürgerille oli edelleen päätetty myöntää jatkuvaa virkavapautta vuoden loppuun, päätti [3]) kaupunginvaltuusto viransijaisen palkkaamiseksi marras- ja joulukuun aikana myöntää 500 markan kuukausimäärärahan eli kaikkiaan 1,000 markkaa sekä julisti sen ohessa mainitun viransijaisen oikeutetuksi mainittuna aikana niin suureen kalliinajanlisäykseen, että hän palkkaukseensa nähden tuli muiden vanhemman oikeusneuvosmiehenvirkaa hoitavain raastuvanoikeuden viransijaisten ja ylimääräisten virkamiesten vertaiseksi.

Tilastokonttorin amanuenssin filosofianmaisteri W. Sjöströmin viransijaisen palkkaamiseen hänelle taudin tähden myönnetyn virkavapauden aikana helmikuun 10 päivästä maaliskuun 25 päivään osoitti [4]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 900 markkaa. Sittenkuin amanuenssi Sjöströmille oli myönnetty jatkettua virkavapautta maaliskuun 26 päivästä huhtikuun 17 päivään, osoitti [5]) valtuusto käyttövaroistaan edelleen 300 markkaa hänen viransijaisensa palkkaukseen huhtikuun 9 päivään asti.

Kansakoulunopettaja O. Rosenqvist oikeutettiin [6]) hänelle myönnetyn osittaisen virkavapauden aikana lokakuun 4 päivästä syyslukukauden loppuun kantamaan palkkansa ja ikäkorotuksensa, mutta ei kalliinajanlisäyksiä.

Yhteisen raastuvanoikeuden esityksen korvauksen myöntämisestä niille henkilöille, jotka olivat hoitaneet raastuvanoikeuden neljännen osaston varapuheenjohtajantointa helmikuun 7 päivästä kuukauden loppuun, jona aikana varatuomari G. U. Lagerblad oli nauttinut virkavapautta, kaupunginvaltuusto epäsi. [7])

Määrärahoja ikäkorotuksiin. Kun seuraavat henkilöt oli havaittu oikeutetuiksi ikäkorotukseen määrävuosien palveluksesta, osoitti kaupunginvaltuusto tuollaisen korotuksen suoritukseen vuonna 1919 alempana mainitut määrät käyttövaroistaan:

majoituslautakunnan majoitusmestarille kenraaliluutnantti C. af Forsellekselle viiden vuoden palveluksesta marraskuun 1 päivästä lukien 83: 34 markkaa [8]);

kaasulaitoksen konemestarille K. G. Strömstenille viiden vuoden palveluksesta tammikuun 1 päivästä lähtien 812: 50 markkaa [9]);

Kivelän sairaalan apulaislääkärille E. Stenbergille viiden vuoden palveluksesta elokuun 1 päivästä lukien 187: 50 markkaa [10]); sekä

kaasulaitoksen varastonhoitajalle F. J. Fredille ja avustavalle varastonhoitajalle R. Svartströmille 10 vuoden sekä putkimestareille W. Kurkelalle ja O. Haukiselle viiden vuoden palveluksesta, kaikille tammikuun 1 päivästä lukien, yhteensä 1,807: 55 markkaa [11]).

Myönnetty oikeus virkavuosien lukemiseen. Ulosottoapulainen G. A. Lönn, joka oli eronnut toimestaan kesäkuun 1 päivänä 1918, mutta elokuun 1 päi-

---

[1]) Kvston pöytäk. 28. 1. 42 §. — [2]) S:n 17. 6. 35 §. — [3]) S:n 26. 11. 24 §. — [4]) S:n 25. 2. 23 §. — [5]) S:n 15. 4. 30 §. — [6]) S:n 15. 12. 16 §. — [7]) S:n 3. 6. 20 §. — [8]) S:n 28. 10. 24 §. — [9]) S:n 23. 9. 20 §. — [10]) S:n 28. 10. 20 §. — [11]) S:n 12. 11. 14 §.

vänä samaa vuotta palannut samanlaiseen toimeen, oikeutettiin [1]) ikäkorotukseen nähden lukemaan hyväkseen aika, minkä hän ennen ensinmainittua päivää oli palvellut ulosottoapulaisena, ja hänelle viiden vuoden palveluksesta vuonna 1919 tulevan ikäkorotuksen suoritukseen osoitti kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 280 markkaa.

Sittenkuin kaupunginreviisori G. Winter, reviisori B. A. Hellmer ja reistraattori E. Cajander olivat anoneet ikäkorotuksiin ja muihin virkaetuihin nähden saada lukea hyväkseen sen ajan, minkä he viransijaisina olivat hoitaneet toimiaan revisionikonttorissa, myöntyi [2]) kaupunginvaltuusto esitykseen, mikäli koski sitä aikaa, jolloin puheenalaiset toimet olivat olleet avonaisina ja revisionikonttorin uudestijärjestelyn johdosta pidetyt täyttämättä, sekä reviisori Hellmeriin nähden senkin ajan, minkä hän oli ylimääräisenä reviisorina palvellut revisionikonttorissa; sitä vastoin ei tätä etua suotu kaupunginreviisori Winterille siihen aikaan nähden, jona hänet oli viran vakinaisen pitäjän virkavapauden johdosta määrätty olemaan v. t. kaupunginreviisorina tai hän aikaisemman virka-asemansa johdosta oli viran vakinaisen pitäjän estyneenä ollessa ollut velvollinen hoitamaan kaupunginreviisorin tointa.

Oikeusavustaja G. Poppius oikeutettiin [3]) ikäkorotuksiin nähden lukemaan hyväkseen aika, minkä hän oli palvellut köyhäinasianajajana, sekä tämän johdosta heti saamaan sellainen korotus kymmenen vuoden palveluksesta; tähän vuonna 1919 tarvittava määrä, 840 markkaa, osoitettiin kaupunginvaltuuston käyttövaroista.

Sörnäsin satamamestari F. M. Fagren, joka oli vuodesta 1908 lähtien palvellut vanhempana satamavahtimestarina, oikeutettiin [4]) saamaan ikäkorotus kymmenen vuoden palveluksesta, ja osoitti kaupunginvaltuusto tähän tarkoitukseen vuodeksi 1919 käyttövaroistaan 720 markkaa.

Kivelän sairaalan liinavaraston apulaisjohtajatar A. Roos oikeutettiin [5]) ikäkorotukseen nähden lukemaan hyväkseen aika, minkä hän aikaisemmin oli palvellut sairaalan alihoitajattarena, sekä julistettiin niin ollen oikeutetuksi vuoden alusta saamaan ikäkorotus kymmenen vuoden palveluksesta, ja osoitti kaupunginvaltuusto vuonna 1919 tarpeelliset varat, 210 markkaa, käyttövaroistaan.

Insinööri T. Öllerin tultua nimitetyksi kaupunginasemakaavainsinööriksi oikeutettiin [6]) hänet ikäkorotukseen nähden lukemaan hyväkseen aika, minkä hän oli palvellut rakennuskonttorin työpäällikkönä.

Hyljättyjä esityksiä virkavuosien lukemisoikeudesta. Lihantarkastusaseman johtajan eläinlääkäri O. Lindströmin anomuksen saada ikäkorotuksiin nähden lukea hyväkseen ajan, minkä hän oli palvellut kaupungineläinlääkärinä sekä lihantarkastusaseman vanhempana tarkastuseläinlääkärinä, kaupunginvaltuusto epäsi [7]).

Niinikään epäsi [8]) valtuusto Nikolainkadun ruotsinkielisen kansakoulun vahtimestarin O. Östermanin anomuksen saada samassa tarkoituksessa lukea hyväkseen sen ajan, minkä hän oli toiminut koulun talonmiehenä.

Esitys virkaloman palkkiosta. Yhteisen raastuvanoikeuden esityksen 500 markan palkkion myöntämisestä ylimääräisille rikosasiainnotaareille I. E. Ekille ja C. G. Möllerille kumpaisellekin korvaukseksi siitä, että mainitut henkilöt olivat kesäkuukausina kesälomaa saadakseen toimineet toistensa viransijaisina, kaupunginvaltuusto jätti [9]) huomioon ottamatta.

[1]) Kvston pöytäk. 15. 4. 8 §. — [2]) S:n 17. 6. 38 §. — [3]) S:n 28. 1. 27 §. — [4]) S:n 1. 4. 24 §. — [5]) S:n 22. 4. 5 §. — [6]) S:n 28. 1. 29 §. — [7]) S:n 3. 6. 30 §. — [8]) S:n 6. 5. 25 §. — [9]) S:n 22. 12. 18 §.

Määräraha virkaa tekeville ja ylimääräisille oikeusneuvosmiehille. Yhteinen raastuvanoikeus esitti, että kaupunginvaltuusto viransijaisten palkkaamiseksi raastuvanoikeuden kolmelle nuoremmalle ja kahdelle ylimääräiselle oikeusneuvosmiehelle lisäyksenä budjetin määrärahoihin myöntäisi 250 markkaa kuukaudessa eli kesäkuun alusta vuoden loppuun 1,750 markkaa heille kullekin eli kaikkiaan 12,250 markkaa [1]) sekä lisäykseksi kahden ylimääräisen oikeusneuvosmiehen palkkaamiseen samana aikana 166: 66 markan mukaan kuukaudessa 1,166: 62 kumpaisellekin eli yhteensä 3,333: 24 markkaa [1]).

Kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) esitykseen, ja meno pantiin maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Määrärahoja avonaisia virkoja varten. Viransijaisen palkkaamiseksi raastuvanoikeuden yhteen nuorempaan oikeusneuvosmiehenvirkaan kaupunginvaltuusto myönsi [3]) käyttövaroistaan 6,750 markan lisämäärärahan, josta oli maksettava 750 markkaa kuukaudessa huhtikuun 1 päivästä vuoden loppuun.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli vuonna 1918 viransijaisen palkkaamiseksi yhteen avonaiseen nuorempaan kunnallisneuvosmiehenvirkaan, kunnes se oli jälleen täytetty, paitsi palkkiota ja säädettyjä virkasivutuloja osoittanut 333: 33 markkaa [4]) kuukaudessa, esitti maistraatti mainitun määrän korotettavaksi 416:66 markkaan kuukaudessa eli vastaavaksi mainitun viran vakinaista palkkaa, 5,000 markkaa. Kaupunginvaltuusto myöntyi [5]) tähän esitykseen ja päätti lisäyksen, 83: 66 markkaa kuukaudessa eli 1,003: 92 markkaa koko vuodelta, maksettavaksi käyttövaroistaan.

Korvaus kielenkääntäjä K. B. Fogelholmille. Entiselle venäjän kielen kääntäjälle maistraatissa majuri K. B. Fogelholmille, joka oli anonut korvausta siitä, että mainittu kielenkääntäjänvirka oli irtisanomatta lakkautettu, myönnettiin [6]) kaupunginvaltuuston käyttövaroista 400 markan palkkio, mikä vastasi kuukauden palkkaa 1918 vuoden menosäännön mukaan.

Apumaksu rankkurille hevosen elatukseen. Kaupunginvaltuusto myönsi [7]) rankkurille 600 markan kuukausittaisen apumaksun hevosen elatukseen lokakuun 1 päivästä ja osoitti tarkoitukseen käyttövaroistaan 1,800 markkaa.

Määräraha toisen kaupunginviskaalinviran hoitamista varten. Sittenkuin oikeuskansleri oli katsonut tarpeelliseksi toistaiseksi pidättää toisen kaupunginviskaalin varatuomari T. Springertin virkansa hoitamisesta, jota varatuomari A. Mangström oli määrätty sinä aikana hoitamaan, myönsi [8]) kaupunginvaltuusto hänen palkkaamisekseen kesäkuun 1 päivästä vuoden loppuun 2,275 markkaa käyttövaroistaan, lukien 325 markkaa kuukaudessa.

Korvausanomus avustuksesta budjettiehdotuksen laadinnassa. Kaupunginkamreeri I. Timgren oli kaupunginvaltuustolle valittanut siitä, ettei rahatoimikamari ollut hyväksynyt hänen antamaansa 1,200 markan laskua hänen osanotostaan 1919 vuoden tulo- ja menoarvioehdotuksen laadintaan, koska kamari oli katsonut, että kaupunginkamreeri rahatoimikonttorille maaliskuun 19 päivänä 1895 vahvistetun johtosäännön 3 §:n q momentin mukaan on velvollinen ottamaan osaa budjettiehdotuksen käsittelyyn kamarissa, minkä ohessa kaupunginkamreeri Timgren oli anonut mainittua määrää osoitettavaksi maksettavaksi.

Kaupunginvaltuusto epäsi [9]) kaupunginkamreeri Timgrenin anomuksen.

Etuantina kannetun palkan poisto. Elokuun 8 päivänä kuolleen kaupunginkamreeri I. Timgrenin ennakolta kantama palkka mainitulta kuukaudelta,

[1]) Määrä raastuvanoikeuden väärin laskema. — [2]) Kvston pöytäk. 20. 6. 21 §. — [3]) S:n 20. 5. 12 §. — [4]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 67. — [5]) Kvston pöytäk. 6. 5. 6 §. — [6]) S:n 23. 9. 33 §. — [7]) S:n 28. 10. 12 §. — [8]) S:n 19. 8. 4 §. — [9]) S:n 26. 3. 23 §.

1,316: 93 markkaa, jonka kamreeri Timgren oli ollut oikeutettu edeltäpäin kantamaan, poistettiin [1]) tileistä.

Määräraha kaupunginkamreerinviran hoidattamiseen. Kaupunginkamreeri I. Timgrenin elokuun 8 päivänä kuoltua oli rahatoimikamari määrännyt kaupunginkassanhoitaja S. Ehrstedtin toistaiseksi hoitamaan kaupunginkamreerinvirkaa, ja esitti kamari, siihen nähden että kaupunginkamreerin- ja avustavan kaupunginkamreerinvirat vaativat erittäin voimaperäistä työtä ja suurta huolekkuutta, jotta rahatoimikonttorin työt voitaisiin saattaa ajan tasalle ja tililaitosuudistus samalla toimeenpanna, v. t. kaupunginkamreerille myönnettäväksi 2,500 markan kuukausipalkkion sinä aikana, jona määräystä kesti, sekä avustavalle kaupunginkamreerille O. Paldanille myönnettäväksi henkilökohtaista palkanlisäystä 350 markkaa kuukaudessa.

Kaupunginvaltuusto myöntyi tähän esitykseen, mikäli se koski v. t. kaupunginkamreeria, ja osoitti [2]) tarkoitukseen käyttövaroistaan 9,616: 66 markkaa.

Nuoremman kirjurin K. F. Vikstedtin palkkaus. Rahatoimikonttorin nuorempi kirjuri K. F. Vikstedt, joka aikaisemmin oli ollut kansakoulunopettajana kaupungin ruotsinkielisten kansakoulujen palveluksessa, mutta kesäkuun 17 päivänä nimitetty edellä mainittuun toimeen, johon hän tuli heinäkuun 11 päivänä, oli, samalla kuin hän oli viimeksi mainitusta päivästä nauttinut täysiä palkkaetuja uudessa virassaan, myös kantanut palkan entisestä virastaan koko heinäkuulta, minkätähden palkkalautakunta ehdotti, että kirjuri Vikstedt velvoitettaisiin palauttamaan se palkka, minkä hän oli kansakoulunopettajana kantanut heinäkuun 11—31 päivältä, sekä että rahatoimikonttorin käskettäisiin olla maksamatta hänelle elokuulta osoitettua kansakoulunopettajan palkkaa.

Kaupunginvaltuusto päätti [3]), että kirjuri Vikstedt sai pitää jo toukokuun 31 päivänä heinäkuulta kantamansa kansakoulunopettajan palkan, mutta että rahatoimikonttoria oli kiellettävä maksamasta ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan hänelle elokuulta osoittamaa palkkaa.

Palkanparannus tarkastuskonstaapeli J. M. Helinille. Syystä että satamakonttorin tarkastuskonstaapeli J. M. Helin, joka aikaisemmin oli palvellut satamakonstaapelina ja siinä virassa viimeksi saanut pohjapalkkaa 2,400 markkaa sekä ikäkorotusta kymmenen vuoden palveluksesta 480 markkaa, uudessa toimessaan sai ainoastaan 2,800 markkaa eli vähemmän kuin ennen, oikeutti [4]) kaupunginvaltuusto tarkastuskonstaapeli Helinin 1920 vuoden alusta saamaan 560 markan korotuksen vuodessa.

Kanslisti G. Wileniuksen palkankorotus. Rakennustarkastuskonttorin kanslistille G. Wileniukselle myönsi [5]) kaupunginvaltuusto periaatteessa palkankorotuksen tammikuun 1 päivästä, mutta oli korotuksen suuruus palkkalautakunnan määrättävä ja sen käytettäväksi asetetusta määrärahasta maksettava.

Määräraha majoituslautakunnan toimihenkilöjen palkkoihin. Kaupunginvaltuusto päätti [6]) että toimistaan helmikuun 15 päivästä 1920 irtisanottujen majoituslautakunnan sihteerin ja majoitusmestarin palkkaamiseksi oli 1920 vuoden menosääntöön merkittävä erityinen määräraha, joka vastasi mainittujen toimihenkilöjen pohjapalkkaa 1½ kuukaudelta.

Määräraha asuntotarkastajan palkkaukseen. Myönnettyään huhtikuun 1 päivästä virkaeron avustavalle rakennustarkastajalle arkkitehti L. Mallanderille [7]), joka oli ollut määrätty hoitamaan asuntotarkastajantointa, minkä-

[1]) Kvston pöytäk. 23. 9. 5 §. — [2]) S:n 9. 9. 20 §. — [3]) S:n 7. 10. 18 § ja 15. 12. 17 §. — [4]) S:n 15. 12. 19 §. — [5]) S:n 20. 5. 2 §. — [6]) S:n 15. 12. 21 §. — [7]) Ks. tätä kert. siv. 184.

tähden määrärahaa asuntotarkastajan palkkaukseen ei ollut merkitty kuluvan vuoden menosääntöön, oli terveydenhoitolautakunta määrännyt arkkitehti K. Wasastjernan mainitusta päivästä lähtien toistaiseksi hoitamaan mainittua tointa. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto osoitti [1]) hänen palkkaamisekseen kuluvana vuonna käyttövaroistaan 6,300 markkaa.

Loman aikaiset ruokarahat sairaalahenkilökunnalle. Kaupungin sairaalaylihallitus anoi lupaa saada kaupungin sairaalain hoito- ja palvelushenkilökunnalle sen loman aikana maksaa ruokarahoja kaksi kolmannesta menosäännön mukaisista kustannuksista, sillä ehdolla että ne, jotka tätä käyttivät hyväkseen, eivät mainituksi ajaksi jääneet sairaaloihin, sekä esitti tarkoitukseen osoitettavaksi 46,905 markkaa.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) tähän esitykseen, ja oli tarvittava määrä maksettava valtuuston käyttövaroista.

Palkkio Nikkilän mielisairaalan toimitsijalle ylityöstä. Koska Nikkilän mielisairaalan toimitsijan velvollisuutena oli pitää silmällä sairaalan työpajoja ja maanviljelystä, mutta hänen palkkaetujaan ei 1918 vuoden palkanjärjestelyssä ollut parannettu muilta kohdin, kuin että hänen vakinaista palkkaansa oli lisätty 1,000 markalla, sen sijaan että mainitun viranpitäjän kapteeni F. Dahlbergin sitä ennen saamaa henkilökohtaista 1,500 markan palkanlisäystä oli vähennetty 1,000 markalla, jota vastoin muiden kunnallissairaalain toimitsijain käteispalkkaa oli mainitussa järjestelyssä korotettu erisuuruisilla määrillä, päätti [3]) kaupunginvaltuusto vuodelta 1919 myöntää kapteeni Dahlbergille 1,500 markan palkkion puheenalaisesta ylimääräisestä työstä, jota vastoin asia muutoin lykättiin budjettivaliokunnan käsiteltäväksi.

Evätty viransijaisuuspalkkion hakemus. Köyhäinhoitohallituksen apulaisjohtajan J. Jakobssonin anomuksen saada nauttia mainitun hallituksen toisen assistentin pohjapalkka huhti- ja toukokuulta, jona aikana toimi oli ollut avonaisena ja assistentti Jakobsson oli oman virkansa ohessa sitä hoitanut, eli 400 markkaa kuukaudessa, kaupunginvaltuusto epäsi [4]).

Evätty henkilökohtainen palkanlisäys. Valmistavan poikain ammattikoulun johtokunnan esityksen 4,000 markan henkilökohtaisen palkanlisäyksen myöntämisestä lokakuun 16 päivästä lähtien koulun vakinaiselle opettajalle insinööri Hj. Renholmille sekä vuonna 1919 tähän tarpeellisen määrän osoittamisesta kaupunginvaltuusto epäsi [5]).

Korotettu kalliinajanlisäys taideteollisuuskeskuskoulun toimihenkilöille. Suomen taideteollisuusyhdistyksen anottua taideteollisuuskeskuskoulun opettajille ja muille toimihenkilöille kevätlukukaudeksi kalliinajanlisäyksiä kaikkiaan 21,543 markkaa huomautti palkkalautakunta, että koulun toimihenkilöillä, kolmea lukuun ottamatta, oli virkansa sivutoimina, minkätähden useimmille heistä voitiin kalliinajanlisäystä myöntää ainoastaan 25 % palkkaeduista, kuitenkin enintään 125 markkaa kuukaudessa, jota vastoin mainituille kolmelle toimihenkilölle voitiin yhdistyksen ehdotuksen mukaisesti antaa kalliinajanlisäystä yhteensä 775 markkaa kuukaudessa. Kalliinajanlisäysmääristä tuli kaupungin osalle puolet johtajan ja opettajain kalliinajanlisäyksistä, mutta muiden toimihenkilöjen kalliinajanlisäykset kokonaan.

Palkkalautakunnan käsitykseen yhtyi [6]) kaupunginvaltuusto, joka käyttövaroistaan tarkoitukseen osoitti lautakunnan ehdottaman määrän, 6,575 markkaa.

---

[1]) Kvston pöytäk. 6. 5. 29 §. — [2]) S:n 20. 6. 2 §. — [3]) S:n 17. 6. 29 §. — [4]) S:n 9. 9. 48 §. — [5]) S:n 26. 11. 26 §. — [6]) S:n 6. 5. 40 §.

Liikennemaksujen korotus. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) tehdä valtioneuvostolle alistuksen että kaupungille tulevia liikennemaksuja saisi vuodeksi 1919 korottaa 100 %:lla. Tähän valtioneuvosto myöntyi [2]) kesäkuun 18 päivänä.

Kun olot edelleen vaativat puheenalaisten maksujen korottamista, päätti [3]) kaupunginvaltuusto alistaa, että näitä maksuja myöskin vuonna 1920 saisi kantaa 100 % korotetuin määrin voimassa olevan taksan osoittamista määristä.

Vapautus liikennemaksuista. Rahatoimikamarin päätettyä, että amerikalaisen hätäapukomitean maahamme tuottamat ja sen tiliin tulossa olevat, maamme hädänalaisille lapsille aiotut tavarat vapautettaisiin kaupungille tulevista liikennemaksuista, hyväksyi [4]) kaupunginvaltuusto tämän toimenpiteen.

Baltilaisen kauppaosakeyhtiön esitettyä, että paperin valmistukseen käytettävän talkin liikennemaksu vahvistettaisiin samaksi kuin china clayn (kaolinin) tai huojistettaisiin 5 markasta 50 penniin tonnilta, ehdotti liikennekonttori, että mainittu maksu, niinkuin yhdenmukaisia liikennetaksoja maamme kaupungeille laatimaan asetettu komitea oli ehdottanut [5]), kaikenlaatuisesta talkista määrättäisiin 10 penniksi 100 kilolta eli, voimassa olevin 100 % korotuksin, 2 markaksi tonnilta. Kaupunginvaltuusto päätti [6]), ettei hakemus aiheuttaisi toimenpidettä.

Satamamaksujen korotus. Kaupunginvaltuusto päätti [7]) tehdä valtioneuvostolle alistuksen, että myöskin vuonna 1919 kaupungille tulevia satamamaksuja saisi korottaa 100 %. Tähän alistukseen valtioneuvosto myöntyi [8]) kesäkuun 18 päivänä.

Kaupunginvaltuusto päätti [9]) sittemmin valtioneuvostolta anoa, että puheenalaisia maksuja saisi myöskin vuonna 1920 kantaa 100 % korotettuina voimassa olevan taksan määristä.

Satamamaksujen huojistus. Ruotsinmaalaiselle höyrylaivalle Birger Jarlille myönsi [10]) kaupunginvaltuusto 40 % satamamaksujen alennusta, niin kauan kuin alus ylläpiti säännöllistä liikennettä kaupunkiin.

Kytkettyjen veneiden taksan korotus. Kaupunginvaltuusto päätti [11]), että satamataksaan merkitty 1 markan maksu vuodessa kaupungin satamiin kytketyistä veneistä oli korotettava 5 markkaan veneestä laiturissa ja 2 markkaan veneestä rannassa tai muulla numeroimattomalla paikalla, jota vastoin maksu Pohjoissataman venelaituriin kytketyistä veneistä, 10 markkaa, jätettiin ennalleen.

Kaupunginvaltuutettujen palkkio. Kaupunginvaltuusto vahvisti [12]) vuodeksi 1919 puheenjohtajan palkkion 10 markaksi sekä valtuutettujen palkkiot 5 markaksi kokoukselta.

Johto- ja lautakuntain puheenjohtajain ja jäsenten palkkiot. Budjettia käsitellessään päätti [13]) kaupunginvaltuusto vahvistaa kaupungin johto- ja lautakuntain jäsenten palkkion 30 markaksi kokoukselta, paitsi rahatoimikamarin jäsenten, joiden palkkio edelleen olisi oleva 40 markkaa, sekä niiden johto- ja lautakuntain puheenjohtajain palkkiot, joiden korvaus luettiin kultakin kokoukselta, 50 markaksi kokoukselta.

Parmaustaksan korotus. Kaupunginvaltuusto päätti [14]) korottaa halkojen mittauksessa noudatettavaa taksaa siten, että parmausmaksua suoritettaisiin

---

[1]) Kvston pöytäk. 6. 5. 2 §. — [2]) S:n 19. 8. 6 §. — [3]) S:n 28. 10. 43 §. — [4]) S:n 20. 6. 4 §. — [5]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 95. — [6]) Kvston pöytäk. 26. 11. 51 §. — [7]) S:n 15. 4. 2 §. — [8]) S:n 19. 8. 6 §. — [9]) S:n 28. 10. 43 §. — [10]) S:n 20. 6. 3 §. — [11]) S:n 15. 4. 29 §. — [12]) S:n 28. 1. 1 §. — [13]) S:n 30. 12. 1 §. — [14]) S:n 11. 2. 9 §.

2 markkaa syleltä pitkiä halkoja ja 1:50 markkaa syleltä enintään puolen metrin pituisia pilkkeitä, lukien helmikuun 15 päivästä.

Terveydellisten tutkimusten uusi taksa. Sittenkuin terveydellisten tutkimusten laboratoorin johtaja laboratoorin kustannusten kohoamisen johdosta oli laatinut ehdotuksen siellä toimitettujen tutkimusten uudeksi taksaksi, jossa maksuja yleensä oli korotettu 100 %, päätti [1]) kaupunginvaltuusto hyväksyä puheenalaisen korotetun taksan olemaan voimassa toukokuun 15 päivästä pysyttämällä ne erikoismääräykset, jotka oli liitetty aikaisemmin voimassa olevaan, vuonna 1915 vahvistettuun taksaan [2]), mikäli ne eivät tehdyn päätöksen johdosta muuttuneet. Valtuuston päätös oli alistettava maaherran tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Lokakuun 23 päivänä vahvisti [3]) maaherra edellä mainitun taksan noudatettavaksi [4]).

Kaupungin sairaalain sairasmaksujen korotus. Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli 1918 vuoden budjetinkäsittelyn yhteydessä kehoittanut kaupungin sairaalaylihallitusta antamaan ehdotuksen kaupungin sairaalain sairasmaksujen korottamiseksi, oli ylihallitus laatinut tuollaisen ehdotuksen ja sen tueksi maininnut että, kun kaupungin kunnallissairaalat etusijassa olivat aiotut kaupungin köyhälle ja vähävaraiselle väestölle, maksuja yleisessä sairassalissa ei olisi tuntuvassa määrässä korotettava kaupungin omille asukkaille, varsinkaan kun perimättömäin sairasmaksujen määrä oli lisääntynyt vuonna 1918 korotetun taksan käytäntöön tulosta lähtien. Ylihallitus oli sentähden sitä mieltä, että yleisten paikkain maksuja olisi korotettava enintään 50 pennillä, jota vastoin maksuja paikoista n. s. puoliyksityisessä tai yksityishuoneessa voitiin korottaa 1 ja 2 markalla. Sitä vastoin ehdotti ylihallitus tuntuvaa maksujen korotusta toiselta paikkakunnalta olevilta henkilöiltä.

Myöskin rahatoimikamari yhtyi ylihallitukseen siinä, että kaupungin sairaalat etusijassa olivat tarkoitetut kaupungin köyhille ja vähävaraisille asukkaille, mutta katsoi, ettei sairasmaksujen tullut olla vähemmät sairaalain todellisia kunnossapitokustannuksia, ollen köyhäinhoitoa rasitettava kustannuksilla, joita koitui kaupungin köyhäin ja vähävaraisten osalta, niin että kaupungin tileistä kävivät selville kaupungilla köyhäinhoidosta olevat kokonaiskustannukset. Poikkeuksena tästä oli kuitenkin kulkutautisairaala, jonka tarkoituksena oli suojella yhteiskuntaa kulkutaudeilta, mutta myöskään viimeksi mainitussa sairaalassa ei sairaanhoidon pitäisi olla kokonaan vapaa. Rahatoimikamari sentähden ehdotti asian palautettavaksi kaupungin sairaalaylihallitukseen uuden lausunnon saamiseksi, ja kaupunginvaltuusto teki [5]) tämän mukaisesti päätöksensä.

Sittemmin lähetti kaupungin sairaalaylihallitus valtuustolle uuden ehdotuksen sairasmaksujen korottamiseksi. Kun kunnallissairaalat kuitenkin sen mielestä olivat etusijassa tarkoitetut kaupungin köyhille ja vähävaraisille asukkaille ja kysymystä sairaanhoidon hankkimisesta näille oli arvosteltava puhtaasti inhimillisyyskannalta eikä sen ohessa kunnallistaloudelliselta kannalta, ei ylihallitus ollut katsonut voivansa ehdottaa maksuja korotettavaksi niin huomattavasti, että ne vastaisivat sairaalain omia kustannuksia, lukuun ottamatta kuitenkaan eräitä yleisiä hallintomenoja. Ennen sotaa olivat maksut olleet noin 30 % sairaalain omain päiväkustannusten määristä, vieläpä hiukan ylittäneet ruokintakulut. Jos koetettiin sairaanhoitomaksujen vahvistami-

[1]) Kvston pöytäk. 6. 5. 33 §. — [2]) Ks. 1915 vuod. kert. siv. 78. — [3]) Kvston pöytäk. 26. 11. 13 §. — [4]) Taksa on julkaistuna Helsingin kaupungin Kunnallisasetuskokoelmassa 1919, n:ot 3—4. — [5]) Kvston pöytäk. 7. 10. 20 §.

sella päästä samaan suhteeseen näiden ja omain kustannusten välillä, olisi edellisiä korotettava 6—10 markkaan päivässä. Ylihallitus oli sitä mieltä, että maksu paikasta yleisessä sairassalissa Marian ja Humaliston sairaaloissa olisi korotettava enintään 6 markkaan omain kustannusten ollessa 25 ja 22 markkaa. Kivelän ja Nikkilän sairaaloissa, joissa omat kustannukset olivat hiukan vähemmät, olisi maksu yleisessä salissa korotettava ainoastaan 5 markkaan. Kulkutautisairaalassa tulisi sairaanhoidon kaupungin henkikirjoissa oleville ja niille kaupungin henkikirjoissa olemattomille henkilöille, jotka olivat täällä sairastuneet, olla maksuton yleisessä sairassalissa. Päinvastainen menettely vaikeuttaisi tarttuvain tautien leviämisen ehkäisemistä, jota paitsi terveydenhoitolautakunta ei voisi pakottaa tällaisiin tauteihin sairastuneita henkilöitä pyrkimään kulkutautisairaalaan. Kun potilaat, joita hoidettiin yksityisissä tai puoliyksityisissä huoneissa, useimmissa tapauksissa olivat vähävaraisia, ehdotti ylihallitus näiden päivämaksut määrättäviksi 20 ja 10 markaksi, jota vastoin toiselta paikkakunnalta oleville henkilöille ehdotettiin tuntuvaa korotusta.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) ylihallituksen ehdotuksen, minkä ohessa ylihallitusta kehoitettiin laatimaan ehdotus vapaasijain luvun lisäämisestä kaupungin sairaalain yleisessä salissa, niistä ohjeista, joita on noudatettava vapautusta sairasmaksuista myönnettäessä, ynnä maksujen korottamisesta, eritoten mikäli koski toispaikkaisten henkilöjen hoitoa yksityishuoneissa. Päätös alistettiin maaherran vahvistettavaksi.

Kaupunginvaltuuston hyväksymä taksa oli seuraava:

»Helsingin kaupungin kunnansairaalain sairasmaksutaksa.

Sairasmaksuja on kunnan sairaaloissa suoritettava alempana mainittujen perusteiden mukaan vuorokaudelta:

A. Marian sairaalassa.

Kaupungin henkikirjoissa olevain henkilöjen:
yleisessä sairassalissa 6 markkaa,
puoliyksityisessä huoneessa 10 markkaa,
yksityishuoneessa 20 markkaa.
Toispaikkaisten henkilöjen:
yleisessä sairassalissa 20 markkaa,
puoliyksityisessä huoneessa 25 markkaa,
yksityishuoneessa 30 markkaa.

15 vuotta nuoremmat lapset suorittavat yleisessä sairassalissa puolen maksun.

Potilaan, jossa sairaalan kirurgisella osastolla on tehty leikkaus, on vahvistetun päivämaksun lisäksi suoritettava 10—50 markan maksu kerta kaikkiaan leikkaus- ja sidetarvikkeista ylilääkärin harkinnan mukaan.

B. Kulkutautisairaalassa.

Tämän kaupungin henkikirjoissa olevain, täällä tai toisella paikkakunnalla sairastuneiden henkilöjen:
yleisessä sairassalissa ei mitään maksua,
puoliyksityisessä huoneessa 10 markkaa,
yksityishuoneessa 20 markkaa.

[1]) Kvston pöytäk. 26. 11. 40 §.

Henkilöjen, jotka eivät ole kaupungin henkikirjoissa, mutta ovat Helsingissä sairastuneet:

yleisessä sairassalissa ei mitään maksua,
puoliyksityisessä huoneessa 25 markkaa,
yksityishuoneessa 30 markkaa.

Henkilöjen, jotka ovat toisella paikkakunnalla sairastuneet eivätkä ole täällä henkikirjoissa:

yleisessä sairassalissa 25 markkaa,
puoliyksityisessä huoneessa 30 markkaa,
yksityishuoneessa 40 markkaa.

Sairaan täällä henkikirjoissa olevan omaisen, joka ylilääkärin suostumuksella on päässyt sairaalaan:

yleisessä sairassalissa 10 markkaa,
yksityishuoneessa, sairaan huonetoverina, 20 markkaa.

Sairaan toispaikkaisen omaisen, joka on ylilääkärin suostumuksella päässyt sairaalaan:

yleisessä sairassalissa 25 markkaa,
yksityishuoneessa, sairaan huonetoverina, 35 markkaa.

Jos kulkutautisairaalaan kaupungin sairaalaylihallituksen päätöksen mukaan joksikin ajaksi järjestetään tilapäinen osasto semmoisille sairaille, joiden hoito muutoin ei ole kulkutautisairaalan asia, saatakoon semmoiselle osastolle otetuilta henkilöiltä sairaalaylihallituksen harkinnan mukaan kantaa sairasmaksuja samoilla perusteilla kuin tässä edellä on määrätty Marian sairaalaan otettuihin henkilöihin nähden.

C. Kivelän sairaalassa.

Kaupungin henkikirjoissa olevien henkilöjen:

mielenvikaisosastolla 5 markkaa,
muulla osastolla niinikään 5 markkaa.

Toiselta paikkakunnalta olevain henkilöjen:

mielenvikaisosastolla 20 markkaa,
muulla osastolla niinikään 20 markkaa.

15 vuotta nuoremmat lapset suorittavat yleisessä sairassalissa puolen maksun.

D. Nickbyn mielisairaalassa.

Kaupungin henkikirjoissa olevien henkilöjen:

ensimmäisessä luokassa (ravinto I) 20 markkaa,
toisessa luokassa (ravinto II) 10 markkaa,
kolmannessa luokassa (ravinto III) 5 markkaa.

Lapset, jotka sairaalaan otettaessa eivät ole täyttäneet 15 vuotta, suorittavat kolmannessa luokassa puolen maksun.

E. Humaliston varasairaalassa.

Kaupungin henkikirjoissa olevien henkilöjen:

yleisessä sairassalissa 6 markkaa,
puoliyksityisessä huoneessa 10 markkaa.

Toispaikkaisten henkilöjen 20 markkaa.

15 vuotta nuoremmat lapset suorittavat yleisessä sairassalissa puolen maksun.

Kaikissa sairaaloissa on sairaalaan otetun potilaan päivämaksu luettava ainoastaan vastaanotto-, mutta ei lähtöpäivältä.

Helsingin kaupungin kunnansairaaloille suoritettavat, asianomaisen virkamiehen maksettaviksi panemat sairasmaksut saatakoon tuomiota tai päätöstä hankkimatta ulosottaa siinä järjestyksessä, kuin helmikuun 27 päivänä 1897 annetussa asetuksessa ulostekojen ja muiden yleisten maksujen ulosmittauksesta säädetään.»

Kulkutautisairaalan seerummaksut. Kaupungin sairaalaylihallituksen esityksestä oikeutettiin [1]) kulkutautisairaalan johtokunta yksityispotilailta sekä niiltä potilailta, jotka eivät olleet kotoisin Helsingistä, mutta olivat täällä sairastuneet, veloittamaan korvausta heidän käyttämästään seerumista, ei kuitenkaan enempää kuin mitä sairaala itse oli ymppäysaineesta maksanut.

Korotettu palkkio lääkärinavusta äkillisissä taudintapauksissa. Kaupunginvaltuusto päätti [2]) korottaa palkkion äkillisissä taudintapauksissa annetusta lääkärinavusta 12 markasta päivällä ja 25 markasta yöllä vastaaviin 20 ja 40 markkaan.

Kaasunhinnan korotus. Syystä että halkojen hinta oli kohonnut eikä hiilien hinta ollut siinä määrin laskeunut, että tämä aleneminen voisi korvata kaasulaitoksen kannattavaisuudelle tärkeiden sivutuotteiden, koksin, kivihiilitervan ja ammoniakin hinnan laskua, joten laitoksen liikkeestä oli odotettavana vajausta, ellei kaasunhintaa korotettaisi, esitti kaupungin teknillisten laitosten hallitus, että toukokuun lopussa toimitettavan lukemisen jälkeen kulutetun kaasun hinta korotettaisiin 60:stä 70 penniin kuutiometriltä oikeuttamalla hallitus aikaisemmin voimassa olevain perusteiden mukaan myöntämään hinnanalennusta kuluttajille, jotka yksinomaan olivat kaasusta riippuvia ruuanlaitossa.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [3]) esitykseen siten, että korotus tulisi voimaan kesäkuun lopussa toimitetusta lukemisesta lähtien, ja oli päätös alistettava maaherran tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Sähkövoiman hinnan korotus. Kaupunginvaltuuston vuonna 1918 korotettua [4]) sähkövoiman hintaa oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus antanut ehdotuksen uudeksi sähkövoiman kulutustaksaksi. Syyskuun 10 päivänä 1912 vahvistetusta taksasta oli 7 ja 8 § poistettu, edellinen aikaisemmin kumottuna [5]) ja jälkimmäinen syystä että mittarien saanti oli rajoitettu.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [6]) ehdotuksen seuraavana:

»Taksa Helsingin kaupungin sähkölaitoksen sähkövirralle.

1 §.

Sähkövirrasta, jota käytetään valaistustarkoituksiin, maksetaan:

a) kilowattituntimittaria käytettäessä 1 markka kilowattitunnilta;

b) virranrajoittajaa käytettäessä korkeintaan 5:lle keskimäärin 25 normaalikynttilän metallilankalampulle, jotka kuluttavat noin 1 watin normaalikynttilää kohti, 30 markkaa vuodessa 25 normaalikynttilän metallilankalampulta tai sitä vastaavalta yhdistysarvolta.

---

[1]) Kvston pöytäk. 25. 2. 36 §. — [2]) S:n 15. 12. 32 §. — [3]) S:n 3. 6. 29 §. — [4]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 130. — [5]) Ks. 1916 vuod. kert. siv. 106. — [6]) Kvston pöytäk. 26. 3. 18 §.

Maksu kannetaan puolivuosittain etukäteen tai harkinnan mukaan lyhyemminkin väliajoin, kuitenkin aina etukäteen.

2 §.

Porras- ja pihavalaistukseen käytettävästä sähkövirrasta maksetaan 85 penniä kilowattitunnilta.

3 §.

Sähkövirrasta, jota käytetään moottorikäyttöön tai muihin teollisuustarkoituksiin, joihin myöskin luetaan valokuvaukseen ja kopioimiseen y. m. sellaisiin tarkoituksiin käytettävät lamput, maksetaan, samoin kuin silitykseen, keittämiseen, lämmittämiseen ja siirrettävien patterien lataamiseen tarvittavasta virrasta, 60 penniä kilowattitunnilta.

4 §.

Tilaaja, joka haluaa käyttää virtaa samoista sisäjohdoista ja saman mittarin kautta sekä valaistukseen että taloustarkoituksiin, kuten silittämiseen, keittämiseen y. m., maksaa jokaiselta mittarin osoittamalta kilowattitunnilta 60 penniä sekä sitä paitsi valaistusvirralta perusmaksun, joka lasketaan siten, että jokaiselta metallilankalampulta, 50 normaalikynttilään saakka, maksetaan 12 mk. ja jokaiselta hiililankalampulta 24 mk. vuodessa. Tätä perusmaksua velotaan 1 mk. 40 p:llä tai 2 mk. 80 p:llä lampulta talvikuukausien, loka—maaliskuun, aikana ja 60 p:llä tai 1 mk. 20 p:llä lampulta kesäkuukausien, huhti—syyskuun, aikana.

5 §.

Hallitus saa harkintansa mukaan erityisissä tapauksissa myöntää hinnanalennusta sellaisille, varsinkin suuremmille virrankäyttäjille, joiden virrankulutus osoittaa erikoisen suotuisaa suhdetta maksimitehon ja kulutettujen kilowattituntien kokonaislukumäärän välillä.

Samain asianhaarain vallitessa on hallituksella oikeus määrätä erityiset hinnat sellaisille suuremmille virrankäyttäjille, jotka saavat korkeajännityksistä kiertovirtaa.

6 §.

Omain sähkölaitosten omistajille, jotka kaupungin sähkölaitoksesta ottavat vain osan sähkövirrantarpeestaan, määrää hinnan harkintansa mukaan jokaisessa eri tapauksessa hallitus, joka myöskin lähemmin määrää tällaisten tilaajain liittymisen teknilliset ehdot.»

Sähkövirran ja kaasun hinnankorotus. Sittemmin esitti kaupungin teknillisten laitosten hallitus sähkövirran ja kaasun hintaa edelleen korotettavaksi kalliin ajan aikaansaaman hinnannousun johdosta, joka korottaisi puheenalaisten laitosten 1920 vuoden käyttökustannuksia, siten, että sähkövoiman hinta tammikuussa 1920 toimitettavasta ensimmäisestä lukemisesta lähtien olisi 1:20 markkaa valo- ja 80 penniä voimavirran kilowattitunnilta sekä kaasun hinta samasta ajankohdasta lähtien 1 markka kuutiometriltä, minkä ohessa hallitus saisi aikaisemmin noudatettujen perusteiden mukaan myöntää hinnanalennusta kaasumaksuihin.

Rahatoimikamari piti ehdotettuja maksuja liian alhaisina, koska kaupungin teknillisten laitosten joka tapauksessa tulisi antaa kohtuullista voittoa ei ainoastaan niiden kirjaan pannuille pääoma-arvoille, vaan myös laitosten

nyttemmin edustamille arvoille. Kun kuitenkin kaasunhinnan korotus kohtaisi vähävaraisia ja kun kaasua suuressa määrin käytettiin ruuanlaittoon, ei kamari tahtonut ehdottaa kaasunhintaa enempää korotettavaksi, vaan piti kaupungin teknillisten laitosten ehdottamaa hintaa kohtuullisena. Sitä vastoin piti kamari välttämättömänä korottaa valoon ja voimaan käytetyn sähkön hinnan 1:40 ja 1 markkaan. Korotusten pitäisi tulla paikalla voimaan.

Uudessa lausunnossa, joka oli aiheutunut siitä, että rahatoimikamarissa oli otettu puheeksi, eikö eräille kuluttajaryhmille olisi määrättävä korkeampaa sähkövoiman hintaa kuin toisille, huomautti kaupungin teknillisten laitosten hallitus, ettei kuluttajain oikeudenmukainen ryhmitys edullisiin ja vähemmän edullisiin ollut käytännössä mahdollinen ja johtaisi selkkauksiin kuluttajain ja sähkölaitoksen välillä.

Kaupunginvaltuusto vahvisti [1]) kaasunhinnan 1 markaksi kuutiometriltä sekä valovirran hinnan 1:30 ja voimavirran hinnan 90 penniksi kilowatilta. Vahvistettuja maksuja sovellettaisiin joulukuussa toimitetusta lukemisesta lähtien. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus sai tehtäväkseen lähemmin tutkia mahdollisuuksia valovirran kuluttajain jakamiseen eri ryhmiin, minkä ohessa hallituksen myös oli tutkittava mahdollisuuksia rajoitushintain toimeenpanemiseen suurempia sähkövirtamääriä käytettäessä. Hallitus valtuutettiin lopuksi antamaan erikoismääräyksiä nyt vahvistettujen hintain soveltamisesta.

Rakennuskonttorin katselmustoimitusten ja toimituskirjain taksan muutos. Kaupungin yleisten töiden hallituksen tehtyä esityksen marraskuun 21 päivänä 1892 annetun taksan korottamisesta, mikäli koski korvausta Helsingin kaupungin rakennuskonttorin toimituksista sekä tuollaisten toimitusten johdosta annetuista toimituskirjoista [2]), huomautti palkkalautakunta, joka oli hankkinut selvityksen niistä määristä, joihin kaupungingeodeetin virkasivutulot olivat vuosina 1909—18 keskimäärin nousseet, että lautakunta, vaikka se periaatteessa oli virkasivutulojärjestelmän poistamisen kannalla, kuitenkin tässä erikoistapauksessa katsoi yleisön edun vaativan sen pysyttämistä, koska se oli omansa jouduttamaan sekä toimitusten teettämistä että eritoten toimituskirjain antamista. Hallituksen laatimaan taksaehdotukseen nähden lautakunta huomautti, etteivät ehdotetut, kaupunginkassalle tulevat maksut apureista ja työaineista mainituissa toimituksissa korvanneet kaupungin vastaavia menoja ja olisi taksaa sentähden korotettava.

Rahatoimikamari piti [3]) edellä mainitun taksan korotusta palkkalautakunnan ehdotuksen mukaisesti täysin perusteltuna, mutta oli kaupungingeodeetin palkkaukseen nähden sitä mieltä, että kaupungin viranpitäjäin virkasivutulojärjestelmä olisi mikäli mahdollista poistettava. Tässä tapauksessa oli toimenpide sitä luonnollisempi, kun oli erittäin vaikea laskea, mihin määriin uusi taksa, kohta kuin vilkkaampi rakennustoiminta alkaisi, olisi korottava kaupungingeodeetin virkasivutulot. Kamari sentähden ehdotti, että maksut toimitettaisiin kaupunginkassaan ja että kaupungingeodeetille maksamalla lisäpalkkaa korvattaisiin palkkaetujen vähennys. Menetettyjen virkasivutulojen vastikkeeksi kaupungingeodeetin palkkaa korotettaisiin 6,000 markalla, joten hänen palkkauksensa nousisi kaikkiaan 13,500 markkaan. Sen lisäksi kamari, katsoen kaupungingeodeetti W. O. Lillen monivuotiseen ja ansiokkaaseen toimintaan kaupungin palveluksessa, ehdotti hänelle taattavaksi 2,000 markan henkilökohtaisen palkanlisäyksen.

[1]) Kvston pöytäk. 26. 11. 55 §. — [2]) Ks. 1892 vuod. kert. siv. 69. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 30.

Asiaa kaupunginvaltuustossa esiteltäessä hyväksyttiin [1]) esillä oleva taksaehdotus, minkä ohessa valtuusto päätti, että kohta kuin vahvistus oli mainitulle taksaehdotukselle saatu, kaupunginegeodeetin virkasivutulot postuisivat ja hänelle niiden sijaan taattaisiin vuotuista palkkiota 6,000 markkaa sekä että kaupungingeodeetti W. O. Lillelle, kesäkuun 1 päivästä lähtien, annettaisiin 2,000 markan henkilökohtainen palkanlisäys. Taksa oli alistettava maaherran tutkittavaksi.

Lokakuun 23 päivänä maaherra vahvisti [2]) puheenalaisen taksan seuraavana:

»Taksa, jonka mukaan maksu kannetaan Helsingin kaupungin rakennuskonttorin maanmittausosaston yksityisille suorittamista toimituksista sekä tuollaisten toimitusten johdosta annettavista toimituskirjoista.

Tontinmittauksesta ynnä mittauskirjasta ja tonttikartasta (mittakaavassa 1:500) sekä kaupungissa että sen ulkopuolella sijaitsevista tonteista:

pinta-alan ollessa enintään 1,000 m²	Smk	40: —
pinta-alan ollessa 1,000 m² suurempi tulee lisäksi:		
jokaiselta 10 m²:ltä 1,000—2,000 m²:iin	»	0: 35
» » » 2,000—3,000 »	»	0: 25
» » » 3,000—4,000 »	»	0: 15
» » » sen lisäksi	»	0: 05

Apurityöstä ja työaineista mittauksessa suoritetaan tämän lisäksi 15 markkaa, jonka rahamäärän toimitusmies toimittaa kaupunginkassaan.

Tonttikartan ynnä mittauskirjan jäljennöksestä:

pinta-alan ollessa 1,000 m²	»	20: —
» » 2,000 »	»	25: —
» » 3,000 »	»	30: —
» » 4,000 »	»	35: —
» yli 4,000 m²:n	»	40: —

Huvilapalstain ja muiden tiluksien kartallepanosta ynnä kartasta (mittakaavassa 1: 2000):

pinta-alan ollessa enintään 0.5 ha	»	50: —
» » suurempi suoritetaan lisäksi kultakin ha:lta tai sen osalta	»	50: —

Apurityöstä ja työaineista suoritetaan tämän lisäksi:

pinta-alan ollessa enintään 0.5 ha	»	15: —
» » suurempi suoritetaan lisäksi kultakin ha:lta tai sen osalta	»	15: —
jonka rahamäärän toimitusmies toimittaa kaupunginkassaan.		
Kartallepanotodistuksesta	»	4: —

[1]) Kvston pöytäk. 9. 9. 18 §. — [2]) S:n 12. 11. 8 §.

Kartan jäljennöksestä (mittakaavassa 1: 2000):

	Paperilla.	Öljykankaalla.
pinta-alan ollessa enintään 0.5 ha	Smk 20: —	Smk 10: —
» » suurempi suoritetaan lisäksi kultakin ha:lta tai sen osalta.....	» 10: —	» 5: —
Jos alkuperäinen kartta on laadittu mittakaavaan 1 : 500, on korvaus:		
pinta-alan ollessa enintään 0.25 ha.....	» 20: —	» 15: —
» » suurempi suoritetaan lisäksi kultakin 0.5 ha:lta tai sen osalta ..	» 10: —	» 5: —
Tontinrajan tai tilusrajan paalutuksesta (ellei sitä voida toimittaa ilman edellä käynyttä kartallepanoa) sekä rakennus-, varasto- tai muun paikan paalutuksesta		» 15: —
apurityöstä suoritetaan		» 15: —
jonka rahamäärän toimitusmies toimittaa kaupunginkass. Paalutustodistuksesta		» 4: —
Vaakituksesta tontinrajain tai viemärikanavan korkeuden määräämiseksi suoritetaan		» 10: —
apurityöstä suoritetaan, ellei vaakitusta toimiteta paalutuksen yhteydessä.....		» 15: —
jonka rahamäärän toimitusmies toimittaa kaupunginkassaan.		
Vaakitustodistuksesta		» 4: —
Toimituksista, jotka suoritetaan maistraatin, rahatoimikamarin tahi kaupungin yleisten töiden hallituksen määräyksestä, kuten tulo- ja lähtökatselmuksista huvilapastoilla ja muilla tiluksilla, arvioimisesta tonttia, huvilatilusta tai muuta paikkaa myytäessä taikka vuokralle annettaessa		» 10: —
Tällaisesta toimituksesta annettavasta todistuksesta tahi toimituskirjasta		» 5: —
Jos hakija on syynä siihen, ettei toimitusta voida toimeenpanna, suoritetaan paikalle saapuneelle toimitusmiehelle		» 10: —
Jos apuri on toimitukseen kutsuttu ja saapunut, suoritetaan .. jonka rahamäärän toimitusmies toimittaa kaupunginkassaan.		» 7: 50
Toimituksen tapahtuessa kaupungin ulkopuolella suoritetaan toimitusmiehen matkakulut pika-ajuritaksan mukaan.		
Tonttikirjan otteen (täydellisen) lunastus		» 20: —
» » (lyhyemmän) »		» 10: —
Asiakirjan otteen lunastus (arkilta).....		» 5: —

Raitiotiemaksujen korotus. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä [1]) Helsingin Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö huomautti, että kohoamistaan kohonneet työpalkat, vaikeudet ja ajoittain mahdottomuudet hankkia työaineita sekä vihdoin sekä tuontia että vientiä koskevat säännöstelyt olivat saaneet aikaan, ettei raideverkkoa eikä vaunustoa ollut voitu suotavassa määrässä pitää kunnossa, mistä oli ollut seurauksena, että nämä yhtiön liikenne-

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 22.

välineet olivat miltei lopen kuluneet ja sentähden kaipasivat perinpohjaista korjausta ja täydennystä. Tästä koituvia menoja, noin 1.5—2 miljoonaa markkaa vuosittain lähivuosina, ei voitu korvata niillä tuloilla, joita yhtiöllä oli nykyisistä maksuista, minkätähden oli tarpeellista tarkoitusta varten joko ottaa laina tai lisätä tuloja maksuja korottamalla, mihin nähden jälkimmäinen vaihtoehto korkeisiin korkomääriin katsoen oli edullisempi. Yhtiö sentähden anoi oikeutta saada välittömästi korottaa maksun yksinkertaiselta, keskeymättömältä matkalta 25:stä 35 penniin, jossa tapauksessa yhtiö suostuisi edelleen myöntämään hinnanalennusta suurempia lippumääriä ostettaessa, esim. siten, että kolmeen matkaan oikeuttavat liput saisi lunastaa markalla, jota vastoin kymmenestä lipusta maksettaisiin ainoastaan 3 markkaa.

Rahatoimikamari katsoi voivansa puoltaa ajomaksua korotettavaksi ainoastaan 5 pennillä sekä esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

oikeuttaa Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön korottamaan maksun yksinkertaiselta, keskeytymättömältä matkalta 25 pennistä 30 penniin velvoittamalla yhtiön antamaan 8 matkaan oikeuttavia, 2 markan hintaisia alennuslippuja; sekä

sallia tämän korotetun maksun kannettavaksi siksi, kunnes muuta päätetään.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) rahatoimikamarin ehdotuksen, minkä ohessa kamari sai toimekseen koettaa kaupungille edullisimmalla tavalla kaupungille hankkia yksityisten hallussa olevat Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön osakkeet.

Brändön yömatkain maksuja korotettu. Brändö spårvägsaktiebolag yhtiön anomuksesta kaupunginvaltuusto päätti [2]) hyväksyä semmoisen muutoksen syyskuun 21 päivänä 1915 tehtyyn yhtiön toimilupakirjan lisäykseen [3]), että yhtiö oikeutettiin toistaiseksi kulkuvuoroista sinä vuorokaudenaikana, jolloin raitiotieliikenne kaupungin alueella oli seisauksissa eli klo 11.45 jälkeen i. p., kantamaan maksua enintään 2 markkaa yksinkertaiselta matkalta kaupungissa Sörnäsin niemekkeelle asti.

Autotaksan muutos. Eräät vuokra-autojen omistajat olivat anoneet ajosta taksametriautolla voimassa olevaa taksaa muutettavaksi siten, että pohjamaksu, 2: 70 markkaa, matkustajaluvusta huolimatta korotettaisiin 5: 70 markkaan sekä että maksu odotusajalta korotettaisiin 6:sta 20 markkaan tunnilta, ja vaati maistraatti kaupunginvaltuuston lausuntoa autojen katsastajan tämän johdosta laatimasta uudesta taksaehdotuksesta. Rahatoimikamarin mielestä olisi voimassa olevaa autotaksaa huojistettava, syystä että se oli syntynyt aikana, jolloin kaikkien tarvikkeiden hinnat olivat korkeimmillaan, ja ainakin bentsiinin hinta oli huojistunut siitä lähtien kuin taksaa vuonna 1917 viimeksi korotettiin. Pohjamaksun ei tullut kamarin mielestä saada ylittää 4 markkaa ja odotusmaksu olisi määrättävä 12 markaksi tunnilta, minkä ohessa kamari ehdotti, että taksan pitäisi olla julkipantuna autoissa.

Kaupunginvaltuusto yhtyi [4]) lausunnossaan rahatoimikamarin ehdotukseen.

Uusi pika- ja kuorma-ajurien y. m. taksa. Maistraatin anottua kaupunginvaltuuston lausuntoa poliisimestarin laatimasta ehdotuksesta uudeksi taksaksi pika- ja kuorma-ajureille sekä henkilöille, jotka ammattimaisesti harjoittivat tavarankuljetusta rattailla tai kelkalla, päätti [5]) kaupunginval-

[1]) Kvston pöytäk. 6. 5. 14 § ja 20. 5. 28 §. — [2]) S:n 19. 8. 41 §. — [3]) Ks. 1915 vuod. kert. siv. 25. — [4]) Kvston pöytäk. 28. 10. 7 §. — [5]) S:n 11. 3. 3 §.

tuusto, tosin huomauttaen, että taksoja oli olennaisesti korotettu, puoltaa niiden hyväksymistä, minkä ohessa valtuusto päätti huomauttaa tarpeelliseksi että taksa, eritoten mikäli kuorma-ajureja koski, oli julkipantuna asemilla.

Valtioavut. Kouluhallituksen kirjelmän mukaan joulukuun 13 päivältä [1]) oli valtioneuvosto myöntänyt kaupungin suomalaiselle ja ruotsalaiselle työväenopistolle vuodelta 1918 valtioapua yhteensä 10,000 markkaa jaettavaksi tasan opistojen kesken.

Niinikään ilmoitti kouluhallitus kirjelmässä toukokuun 20 päivältä [2]), että valtioneuvosto oli kaupungille myöntänyt semmoista valtioapua sen kansakoululaitoksen voimassa pitoon vuosina 1911—16, joka asetusten mukaisesti olisi tullut kaupungille, mutta jota ei aikaisemmin ensinkään tai vain osittain oli kaupungille osoitettu, nimittäin vuodelta 1911 lisäystä 12 ½ % kaupungin menoista eli 207,600 markkaa, vuodelta 1912 25 % vastaavista menoista eli 415,200 markkaa, vuodelta 1914 lisää 12 ½ % vastaavista menoista eli 236,000 markkaa sekä vuosilta 1915 ja 1916 25 % kaupungin kustannuksista eli 472,000 ja 472,000 eli kaikkiaan 1,802,800 markkaa.

Sitä vastoin epäsi [3]) valtioneuvosto kaupunginvaltuuston esityksen [4]) valtioavun myöntämisestä satamaradan laajentamiseen teettämällä toinen raide Töölön satama-aseman ja Hieta- ja Jätkäsaaren satama-alueen välille.

Tehdessään päätöksen kaupunginorkesterin ottamisesta kaupungin haltuun kaupunginvaltuusto samalla päätti [5]) valtioneuvostolta anoa vuotuista 100,000 markan apumaksua orkesterin voimassa pitoon. Tämän anomuksen valtioneuvosto kuitenkin hylkäsi [6]).

Budjetin käsittelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti [7]) rahatoimikamarin lopullista ehdotusta odotellessaan jättää toistaiseksi esityksen tekemisen valtioneuvostolle määrärahan myöntämisestä kaupungin opetus-, sivistys- ja kasvatuslaitoksille, mutta päätti sitä vastoin samassa tilaisuudessa jo nyt valtioneuvostolta anoa 200,000 markan valtioapua kaupunginorkesterille vuodeksi 1921.

Lisäyksiä maistraatin ja raastuvanoikeuden tarverahoihin. Kaupunginvaltuusto osoitti [8]) käyttövaroistaan lisäystä 15,000 markkaa maistraatin ja 35,000 markkaa raastuvanoikeuden tarverahain määrärahoihin.

Lisämääräraha rikostuomioiden toimeenpanijan konttorille. Jotta rikostuomioiden toimeenpanijan konttorissa palvelevan kanslia-apulaisen palkka voitaisiin korottaa 200:sta 400 markkaan kuukaudessa, heinäkuun 1 päivästä lukien, osoitti [9]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,200 markan lisäyksen konttorin kanslia-apua ja puhtaaksikirjoitusta varten olevaan määrärahaan, minkä ohessa rahatoimikamaria kehoitettiin 1920 vuoden budjettiehdotukseen merkitsemään määräraha korotettuna.

Lisäys kaupunginvaltuuston tarverahoihin. Kaupunginvaltuusto osoitti [10]) käyttövaroistaan 115,000 markan lisäyksen kansliansa tarverahain määrärahaan.

Rahatoimikonttorin ylitetyt ja lisämäärärahat. Rahatoimikonttori oikeutettiin [11]) ylittämään 1918 vuoden palkkausten ja tarverahain määrärahansa kaikkiaan 13,000 markalla.

Kaupunginvaltuusto osoitti [12]) käyttövaroistaan 50,000 markkaa rahatoimikonttorin ylimääräisten apulaisten palkkaukseen sekä 90,000 markan

---

[1]) Kvston pöytäk. 11. 3. 4 §. — [2]) S:n 19. 8. 3 §. — [3]) S:n 20. 5. 11 §. — [4]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 40. — [5]) Kvston pöytäk. 20. 5. 30 §. — [6]) S:n 15. 12. 6 §. — [7]) S:n 30. 12. 1 §. — [8]) S:n 26. 11. 23 § ja 22. 12. 4 §. — [9]) S:n 19. 8. 39 §. — [10]) S:n 7. 10. 4 §. — [11]) S:n 28. 1. 9 §. — [12]) S:n 23. 9. 9 § ja 22. 12. 11 §.

lisäyksen konttorin tarverahoihin, ja oikeutettiin konttori sen ohessa vuoteen 1920 siirtämään, mitä viimeksi mainitusta määrärahasta ei ollut vuoden päättyessä kulutettu.

Lisämäärärahoja liikennekonttorille. Jotta liikennekonttorin henkilökuntaa kesäkuun 1 päivästä lukien kävisi lisääminen siihen määrään, mihin se oli noussut ennen sotaa, osoitti [1]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 17,323: 38 markkaa.

Sittenkuin hinnannousun ja tuonnin lisääntymisen johdosta useat liikennekonttorin määrärahat oli havaittu riittämättömiksi, myönsi [2]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan lisäystä kaikkiaan 40,815 markkaa.

Etuanti satamatoimikunnalle. Vuonna 1918 valitun satamatoimikunnan käytettäväksi asetti [3]) kaupunginvaltuusto kaikkiaan 250,000 markan ennakkoluoton.

Määrärahoja satamakonttorille. Kolmen uuden satamakonstaapelin ja yhden uuden tarkastuskonstaapelin asettamiseksi kesäkuun 1 päivästä sekä kahden satamaviskaalin palkkaamiseen, joiden palkkioita ei erehdyksestä ollut merkitty budjettiin, osoitti [4]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 6,838 markkaa.

Niinikään osoitti [5]) valtuusto käyttövaroistaan lisäystä erinäisiin satamakonttorin määrärahoihin 3,400 markkaa.

Tilastokonttorin määrärahain ylitys ja lisäys. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [6]) rahatoimikamarin toimenpiteen valtuuttaa tilastokonttori 1,718: 54 markalla ylittämään 1918 vuoden tarverahainsa määrärahan.

Valtuusto osoitti [7]) käyttövaroistaan kaikkiaan 5,150 markkaa lisäystä eräisiin tilastokonttorin määrärahoihin.

Lisäys holhouslautakunnan määrärahaan. Samaten osoitti [8]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 800 markan lisäyksen holhouslautakunnan määrärahaan vahtimestarin y. m. palkkaamiseksi.

Määräraha kunnan työnvälitystoimistolle. Kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan ehdotettua, että toimiston huoneistoa laajennettaisiin toimiston vahtimestarin käyttämällä huoneistolla, että vahtimestarille myönnettäisiin korvaus siten menettämästään luontoisedusta, että 2,000 markkaa myönnettäisiin kaluston ja konttoritarvikkeitten y. m. ostoon sekä että toimistoon asetettaisiin kaksi uutta apulaista, yksi mies- ja yksi naispuolinen, mutta rahatoimikamarin aikaisemmin päätettyä [9]) luovuttaa puheenalaisen vahtimestarinhuoneiston asunnoksi terveydellisten tutkimusten laboratoorin vahtimestarille, päätti [10]) valtuusto:

Länsirannan talossa n:o 10 sijaitsevan kunnan työnvälitystoimiston huoneiston laajennettavaksi kahdella, elintarvetoimikunnan aikaisemmin tavarasuojiksi käyttämällä huoneella,

näiden huoneiden kuntoonpanettamiseksi käyttövaroistaan osoittaa 7,500 markkaa;

samoista varoista myöntää toimiston vahtimestarille hänen vapaan asunnon ynnä polttoaineiden ja valon muodossa menettämistään luontoiseduista korvausta maaliskuun 1 päivän ja kesäkuun 1 päivän väliseltä ajalta, josta viimeksi mainitusta päivästä lähtien hänelle oli osoitettu asunto Kristiinankadun varrella olevista kunnan työväenasunnoista;

---

[1]) Kvston pöytäk. 20. 6. 6 § ja 19. 8. 33 §. — [2]) S:n 26. 11. 14 §. — [3]) S:n 25. 2. 28 § ja 22. 12. 22 §. — [4]) S:n 17. 6. 37 §. — [5]) S:n 12. 11. 9 §. — [6]) S:n 11. 3. 11 §. — [7]) S:n 26. 11. 21 §. — [8]) S:n 15. 12. 10 §. — [9]) Ks. tätä kert. siv. 36. — [10]) Kvston pöytäk. 17. 6. 41 §.

valtuuttaa toimiston johtokunnan kesäkuun 1 päivästä asettamaan kaksi uutta apulaista, miespuolisen 6,000 ja naispuolisen 4,000 markan vuotuisin pohjapalkoin; sekä

siten tarpeellisiin palkkoihin vuonna 1919 käyttövaroistaan osoittaa 5,834 markkaa.

Kaluston ostoon anotun määrärahan oli rahatoimikamari aikaisemmin osoittanut kaupungin talojen kalustomäärärahasta.

Kysymys sosialilautakunnan jäsenten palkkioiden korottamisesta. Kun sekä sosialilautakunnan että sen jaostojen puheenjohtajain ja jäsenten palkkioita ei ollut samoin kuin miltei kaikkien muiden johto- ja lautakuntain palkkioita kuluvan vuoden menosääntöön merkitty korotetuin määrin, esitti lautakunta, että mainitut palkkiot korotettaisiin vuoden alusta lukien 30 ja 20 markasta kokoukselta lautakunnan ja sen jaostojen puheenjohtajille 50 ja 40 markkaan sekä 20 ja 15 markasta kokoukselta jäsenille 30 ja 25 markkaan, ja laskettiin korotettujen palkkioiden vuoden varrella nousevan yhteensä 10,950 markkaan.

Kun pidettiin sopimattomana vuoden varrella ryhtyä vaadittuun muutokseen, päätti [1]) kaupunginvaltuusto olla ottamatta esitystä huomioon.

Lisämäärärahoja sosialilautakunnalle, oikeusaputoimistolle ja huoneenvuokralautakunnalle. Kaupunginvaltuusto osoitti [2]) käyttövaroistaan 3,000 markan lisäyksen sosialilautakunnan tarverahain määrärahaan.

Samaten osoitti [3]) valtuusto samoista varoista 1,500 markan lisäyksen oikeusaputoimiston tarverahain määrärahaan.

Kolmannen sihteerin ja toisen vahtimestarin palkkaamiseksi huoneenvuokralautakuntiin tammikuun 15 päivästä toukokuun 1 päivään osoitti [4]) kaupunginvaltuusto edellä mainituista varoista kaikkiaan 2,450 markkaa.

Kolmannen huoneenvuokralautakunnan asettaminen. Huoneenvuokralautakuntain esityksestä päätti [5]) kaupunginvaltuusto huhtikuun 1 päivästä perustettavaksi kolmannen huoneenvuokralautakunnan etusijassa käsittelemään semmoisia huoneistoja koskevia vuokrariitoja, joita oli vuokrattu kaupan, teollisuuden tai muun elinkeinon harjoittamista varten, yleisten tai yleishyödyllisten laitosten sekä aatteellisia tarkoitusperiä ajavain yhdistysten tarpeisiin, ja osoitettiin mainitun lautakunnan voimassa pitoon valtuuston käyttövaroista 14,600 markkaa.

Lisäys palolaitoksen määrärahoihin. Kaupunginvaltuusto osoitti [6]) käyttövaroistaan 17,748: 25 markan lisäyksen palolaitoksen tallin 1918 vuoden kaurain määrärahaan.

Samaten osoitti [7]) valtuusto käyttövaroistaan lisäystä kaikkiaan 83,000 markkaa erinäisiin palolaitoksen 1919 vuoden määrärahoihin.

Poliisikonstaapelille palkka kapinan ajalta. Poliisikonstaapeli A. Railio oli anonut, että hänelle tammikuun 1 ja huhtikuun 14 päivän väliseltä ajalta 1918, jolloin hän osanottonsa johdosta vapaussotaan oli estynyt hoitamasta poliisikonstaapelintointaan, myönnettäisiin täydet palkkaedut, kaikkiaan 1,500 markkaa, pois luettuina etuantina nostetut 200 markkaa.

Kaupunginvaltuusto päätti [8]) hakijalle maksettavaksi 1,300 markkaa niiden varain ylijäämästä, jotka kaupunginvaltuuston toukokuun 7 päivänä 1918 tekemän päätöksen mukaan oli osoitettu poliisimestarille, minkä ohessa määrä oli sen jakoperusteen mukaisesti [9]), mikä oli voimassa valtion ja kaupungin

---

[1]) Kvston pöytäk. 19. 8. 38 §. — [2]) S:n 12. 11. 9 §. — [3]) S:n 22. 12. 19 §. — [4]) S:n 11. 2. 20 §. — [5]) S:n 1. 4. 4 §. — [6]) S:n 22. 12. 14 §. — [7]) S:n 28. 10. 14 §. — [8]) S:n 22. 4. 12 §. — [9]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 85.

osuudesta poliisilaitoksen menojen suoritukseen, otettava huomioon siinä lopputilissä, mikä valtuuston päätöksen mukaan tuli toimitettavaksi kaupungin ja valtion kesken poliisitarkoituksiin myönnetyistä varoista.

Lisämäärärahoja poliisilaitokselle. Sisäasiainministeriön tammikuun 15 päivänä myönnettyä poliisilaitokselle 3,000 markan lisämäärärahan poliisin puhelinten kunnossapitoon vuonna 1918, johon menoon kaupungin tuli ottaa osaa $^2/_7$:llä, hyväksyi [1]) kaupunginvaltuusto määrän vähäisyyteen nähden siten esitetyn vaatimuksen, mutta päätti kirjelmässä valtioneuvostolle uudelleen huomauttaa kaupungin oikeudesta vastedes antaa lausunto tuollaisista asioista, ennenkuin hallitus ne lopullisesti ratkaisi.

Sittemmin oli mainittu ministeriö maaliskuun 19 päivänä myöntänyt poliisilaitokselle 13,000 markan lisämäärärahan sen talousmenojen suoritukseen vuoden kolmen ensimmäisen kuukauden aikana, minkä ohessa valtioneuvosto oli toukokuun 5 päivänä myöntänyt poliisilaitokselle kaikkiaan 15,500 markkaa autojen, moottorien ja pelastusveneiden hoitoa ja korjausta varten, joista määristä kaupungin tulisi suorittaa $^2/_7$. Kun kaupunginvaltuusto oli aikaisemmin useita kertoja hallitukselle esittänyt, että valtuustolle suotaisiin tilaisuus lausua mielensä, kun oli syntynyt kysymys määrärahain myöntämisestä poliisilaitokselle kesäkuun 26 päivänä 1916 annetussa asetuksessa vahvistetun menosäännön lisäksi, olematta tämä johtanut toivottuun tulokseen, ja kun valtuuston lausuntoa ei näissäkään tapauksissa ollut vaadittu, päätti [2]) valtuusto kieltäytyä velvoittamasta kaupunkia ottamaan osaa sen menon suoritukseen, jota valtioneuvoston edellä mainittu päätös tiesi.

Samanlaisen päätöksen teki [3]) kaupunginvaltuusto valtioneuvoston kesäkuun 7, kesäkuun 18, lokakuun 2, lokakuun 16 ja marraskuun 12 päivänä tekemäin päätösten johdosta, joilla poliisilaitokselle oli myönnetty määrärahoja kaikkiaan 427,004: 15 markkaa, josta määrästä kaupungin tulisi suorittaa $^2/_7$.

Poliisimestarin maaherralle tehtyä esityksen sekä viiden hevosen ostamisesta saman hyljätyn eläinmäärän sijaan että myös lisäksi 5 hevosen ostamisesta poliisilaitoksen hevosten lukumäärän korottamiseksi sekä maaherra tämän johdosta oli valtioneuvostolta anonut enintään 40,000 markkaa viiden hevosen ostoon, oli kaupunginvaltuuston lausuntoa asiasta vaadittu. Valtuusto päätti [4]) ilmoittaa kaupungin suostuvan $^2/_7$:llä ottamaan osaa viiden hevosen ostoon enintään 40,000 markalla.

Määräraha terveydenhoitolautakunnan lomia varten. Terveydenhoitolautakunnan esitettyä osoitettavaksi 900 markkaa lautakunnan sihteerin, puhtaaksikirjoittajan ja vahtimestarin lomain aikaisten viransijaisten palkkaamiseen päätti [5]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan osoittaa 600 markkaa puhtaaksikirjoittajattaren ja vahtimestarin viransijaisille, jota vastoin esitys muutoin evättiin.

Lisämäärärahoja terveydenhoitolautakunnalle. Samaten päätti [6]) kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan esitettyä perustettavaksi yhden uuden kanslia-apulaistoimen käyttövaroistaan osoittaa 1,400 markan lisämäärärahan lautakunnan lisääntyneiden kansliatehtäväin suoritukseen toukokuun 1 päivästä lähtien.

Edelleen osoitti [7]) kaupunginvaltuusto lisäystä 4,000 markkaa terveydenhoitolautakunnan tarverahoihin, 2,000 markkaa määrärahaan sairaanhoito-

[1]) Kvston pöytäk. 15. 4. 18 §. — [2]) S:n 17. 6. 3 §. — [3]) S:n 19. 8. 5 §, 12. 11. 3 §, 26. 11. 8 § ja 22. 12. 7 §. — [4]) S:n 28. 10. 7 §. — [5]) S:n 20. 6. 9 §. — [6]) S:n 3. 6. 24 §. — [7]) S:n 7. 10. 29 §, 17. 6. 34 § ja 28. 10. 41 §.

tarvikkeiden hankkimiseksi kunnan sairaanhoitajattarille sekä 25,000 markkaa kulkutautien vastustamismäärärahaan.

Lääkärinhoidon korvaus. Desinfioitsija A. W. Forsströmille myönsi [1]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 93: 40 markkaa hänellä virkatoimessaan formalinin vaikutuksesta saamansa ihottuman hoidosta olleisiin lääkärinkustannuksiin.

Määräraha hotelli-, ravintola- ja kahvilaliikkeiden valvontaan. Terveydenhoitolautakunnan huomautettua, että kunnallista ravintola-, hotelli- ja kahvilaliikkeiden ammattientarkastusta sopivasti voivat toimittaa ne terveyspoliisin kaitsijat, jotka valvoivat näiden laitosten terveydellisiä oloja, sekä ehdotettua näille tästä ylimääräistä 100 markan kuukausipalkkiota myöntyi [2]) kaupunginvaltuusto ehdotukseen ja osoitti käyttövaroistaan 2,200 markkaa mainittujen henkilöjen palkkaukseen helmikuun 1 päivästä.

Lisämääräraha Eiran sairaalan silmäpoliklinikalle. Lääketieteenlisensiaatti E. Kuhlefeltin esityksestä myönsi [3]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,500 markan lisäyksen määrärahaan sairaanhoidon hankkimiseksi varattomille potilaille Eiran sairaalan silmäpoliklinikassa käytettäväksi tilityksen ehdolla.

Määrärahoja terveydenhoitolautakunnan alaisille laitoksille. Kaupunginvaltuusto osoitti [4]) käyttövaroistaan lisäystä 6,000 markkaa Oulunkylän kesäpäiväparantolalle, 300 markkaa veneristen tautien vastustamiseksi olevan terveystoimiston lääkärin ja assistentin viransijaisten palkkaukseen, 5,000 markkaa terveydellisten tutkimusten laboratoorin kojeiden y. m. ostoja kunnossapitomäärärahaan sekä 4,000 markkaa lihantarkastusaseman apuhenkilökunnan palkkausmäärärahaan.

Määräraha v. t. sairaalatarkastajan virkamatkoja varten. Ylimääräiselle professorille B. Lönnqvistille myönnettiin [5]) korvausta hänen vuosina 1917 ja 1918 v. t. sairaalatarkastajana Nikkilän mielisairaalaan tekemistään virkamatkoista kaikkiaan 300 markkaa.

Marian sairaalan yövartijan palkkaus. Kaupungin sairaalaylihallituksen tehtyä esityksen 1,500 markan lisäyksen myöntämisestä Marian sairaalan apuhenkilökunnan määrärahaan, jotta voitaisiin toimeenpanna yövartijan palkan välttämätön korotus, mutta palkkalautakunnan sillä välin vakuutettua puheenalaiselle toimihenkilölle ylimääräistä kalliinajanlisäystä, ei asia aiheuttanut [6]) toimenpidettä kaupunginvaltuuston puolelta.

Määräraha vaatteiden kuljettamiseksi desinfioimislaitokseen. Kaupungin sairaalaylihallituksen tekemään esitykseen 5,000 markan osoittamisesta vaatteiden kuljettamiseksi Marian sairaalan desinfioimislaitokseen myöntyi [7]) kaupunginvaltuusto, ja pantiin rahamäärä maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Lisämäärärahoja Marian sairaalalle. Kaupunginvaltuusto osoitti [8]) käyttövaroistaan kaikkiaan 612,025 markkaa lisäystä useihin Marian sairaalan määrärahoihin.

Marian sairaalan sairaanhoitajatarkoulun laajentaminen. Sittenkuin rahatoimikamari oli antanut lausunnon kaupungin sairaalaylihallituksen tekemästä, Marian sairaalan sairaanhoitajatarkoulun laajentamista koskevasta ehdotuksesta [9]), päätti [10]) kaupunginvaltuusto mainitun koulun laajen-

---

[1]) Kvston pöytäk. 20. 5. 13 §. — [2]) S:n 26. 3. 4 §. — [3]) S:n 23. 9. 34 §. — [4]) S:n 23. 9. 14 §, 19. 8. 26 §, 15. 12. 14 § ja 28. 10. 18 §. — [5]) S:n 26. 3. 10 §. — [6]) S:n 28. 10. 19 §. — [7]) S:n 26. 3. 6 §. — [8]) S:n 7. 10. 22 §. — [9]) Ks. tätä kert. siv. 13. — [10]) Kvston pöytäk. 20. 5. 10 §.

nettavaksi ja siihen aluksi otettavaksi 20 oppilasta, koulun huoneistoksi luovutettavaksi kaupungin hankkiman Leppäsuon huvilan, josta aluksi ainoastaan vähemmin vahingoittunut pohjoisosa pantaisiin kuntoon, koulun avattavaksi syyskuun 1 päivänä sekä koululle kuluvan vuoden budjetissa osoitetut määrärahat käytettäviksi sen hyväksi. Sen ohessa osoitettiin edelleen 100,640 markkaa valtuuston käyttövaroista vastamainituista päätöksistä johtuviin kustannuksiin eli 50,000 markkaa korjauksiin, 37,000 markkaa kaluston ostoon ja 13,640 markkaa laajennuksen aiheuttamiin kunnossapitokustannuksiin. Sitä vastoin sai kysymys koulun edelleen laajentamisesta jäädä lepäämään, kunnes vakiintuneempiin oloihin oli päästy ja koulun kunnossapitokustannuksia voitiin huojistaa.

Sittemmin teki kaupungin sairaalaylihallitus asiasta uuden esityksen, huomauttaen, että korjaustöihin myönnetty määräraha oli riittämätön. Jos kuitenkin kolme Leppäsuon huvilan huonetta saisi käyttää Marian sairaalaan kuuluvan palveluskunnan majoitukseen, voi koulun laajennettunakin sijoittaa Marian sairaalaan. Uusille oppilaille voitaisiin luovuttaa sairaalan sisätautien osaston yöhoitajatarten asuinhuoneet ja nämä hoitajattaret siirtää yhteen vanhoista kulkutautipaviljongeista. Näin menetellen vähenisivät koulun kuntoonpanokustannukset kaupunginvaltuuston myöntämistä 37,000 markasta 13,473: 50 markkaan, mutta mainittu paviljonki kaipasi, jotta sitä voisi käyttää asuinhuoneistona, korjauksia, joista kustannukset laskettiin 15,000 markaksi. Rahatoimikamari puolsi ehdotusta, ja kun oppilaskoulu olisi avattava jo syyskuun 1 päivänä, oli kamari, jotta korjaustyöt ehdittäisiin sitä ennen suorittaa, käskenyt rakennuskonttorin aloittaa yöhoitajatarten huoneistoksi ehdotetun rakennuksen kuntoonpanon. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) tämän toimenpiteen ja päätti, että sairaanhoitajatarkoulu oli toistaiseksi sijoitettava Marian sairaalaan sekä että kustannukset oppilaskoulun laajentamisesta aiheutuneista entisen kulkutautisairaalan erään paviljongin korjaustöistä, 15,000 markkaa, oli maksettava valtuuston myöntämästä määrärahasta oppilaskoulun sijoittamiseksi Leppäsuon huvilaan.

Määrärahoja kulkutautisairaalalle. Kaupunginvaltuusto osoitti [2]) käyttövaroistaan lisäystä kaikkiaan 285,000 markkaa erinäisiin kulkutautisairaalan määrärahoihin.

Hevosen ostoon kulkutautisairaalalle osoitti [3]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 8,000 markkaa.

Määräraha lääkäripäivystyksen järjestämiseksi Kivelän sairaalaan. Lääkäripäivystyksen järjestämiseksi Kivelän sairaalaan osoitti [4]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 150 markkaa kuukaudessa eli kaikkiaan 1,200 markkaa, ja kehoitettiin kaupungin sairaalaylihallitusta seuraavassa budjetin käsittelyssä antamaan ehdotus lääkäripäivystyksen järjestämiseksi kaupungin sairaaloissa.

Lisämäärärahoja Kivelän sairaalalle. Kun oli osoittautunut tarpeelliseksi ostaa isohko määrä naisten vaatteita influensapotilaita varten laitettuun Hesperian ylimääräiseen sairaalaan ja nämä vaatteet mainitun sairaalan lakkauttamisen jälkeen oli siirretty Kivelän sairaalaan, osoitti [5]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 40,000 markan lisäyksen viimeksi mainitun sairaalan kaluston hankintamäärärahaan.

Niinikään osoitti [6]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan lisäystä kaikkiaan 543,000 markkaa Kivelän sairaalan erinäisiin määrärahoihin.

[1]) Kvston pöytäk. 19. 8. 32 §. — [2]) S:n 7. 10. 22 § ja 15. 12. 13 §. — [3]) S:n 15. 12. 13 §. — [4]) S:n 3. 6. 18 §. — [5]) S:n 23. 9. 18 §. — [6]) S:n 7. 10. 22 §.

Nikkilän mielisairaalan sielunhoito. Kaupunginvaltuusto myönsi [1]) käyttövaroistaan 2,566: 63 markan lisäyksen Nikkilän mielisairaalan sielunhoidon määrärahaan, koska saarnaajaa ei ollut voitu saada lupaamatta korotettua palkkiota.

Varastettujen vaatteiden korvaus. Kaupungin sairaalaylihallituksen esitykseen että kahdelle Nikkilän mielisairaalan hoitajalle, joilta eräs karannut potilas oli varastanut vaatteita, annettaisiin tästä korvausta kaikkiaan 1,700 markkaa, myönnyttiin [2]), ja oli määräraha maksettava kaupunginvaltuuston käyttövaroista.

Lisäyksiä Nikkilän mielisairaalan määrärahoihin. Kaupunginvaltuusto oikeutti [3]) Nikkilän mielisairaalan johtokunnan kaikkiaan 38,903: 82 markalla ylittämään 1918 vuoden ruuanpito- ja polttoainemäärärahat.

Kaupungin sairaalaylihallitus ilmoitti, että vuoden varrella edelleen kohonneiden elintarvehintain johdosta kuluvan vuoden ruuanpitomääräraha Nikkilän mielisairaalassa oli likimmittäin kulutettu ja että 700,000 markan lisäys oli tarpeen, jota paitsi öljyjä, pyyhkeitä ja konetarvikkeita y. m. varten tarvittiin yhteensä 34,000 markan lisäys. Lisämäärän hämmästyttävään suuruuteen katsoen rahatoimikamari antoi kahden jäsenensä toimeksi tarkastaa sairaalalle osoitettujen varain käyttöä, ja ehdotti kamari, että kaupunginvaltuusto pyydettyyn tarkoitukseen myöntäisi etuantina 350,000 markkaa ja muutoin siirtäisi asian käsittelyn kamarin lähempää lausuntoa odotellessaan. Tämä ehdotus hyväksyttiin [4]).

Rahatoimikamarin sittemmin antamassa lausunnossa huomautettiin, että mainitun sairaalan budjettiin potilaiden ja henkilökunnan ruokaa varten merkityt vuosimäärärahat, yhteensä 705,586 markkaa, oli tammikuun 1 päivästä kesäkuun 1 päivään likimmittäin kulutettu, johtuen tämä lähinnä siitä, että puheenalaiset menot oli budjettia laadittaessa laskettu liian alhaisiksi. Samalla kuin rahatoimikamari ehdotti, että kaupungin sairaalaylihallituksen toimesta jatkuvaa tilastotutkimusta elintarpeiden kulutuksesta eri sairaaloissa ja tästä olevista kustannuksista sentähden toimitettaisiin, esitti kamari Nikkilän mielisairaalalle myönnettäväksi lisäystä eräisiin kuluvan vuoden menosäännön määrärahoihin kaikkiaan 734,000 markkaa, siitä ruuanpitoon 700,000 markkaa. Määrärahat myönsi [5]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan, ja kehoitettiin kaupungin sairaalaylihallitusta antamaan lausunto kamarin tekemän tilastotutkimusta koskevan ehdotuksen johdosta.

Sittemmin antamassaan lausunnossa ylihallitus ilmoitti [6]), että puheenalaista laatua olevaa tilastotutkimusta vuodesta 1917 lähtien, jolloin ylihallitus aloitti toimintansa, jo toimitettiin ylihallituksen kansliassa sairaalatarkastajan valvonnan alaisena, ja oli hiljattain nimitetty sairaalatarkastaja ryhtynyt toimiin sen edelleen täydentämiseksi.

Sittemmin osoitti [7]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan edelleen 78,000 markan lisäyksen eräisiin Nikkilän sairaalan määrärahoihin.

Lisämääräraha Humaliston sairaalalle. Kaupungin sairaalaylihallituksen esityksestä osoitti [8]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 44,500 markan lisäyksen eräisiin Humaliston sairaalan määrärahoihin.

Influensakulkutaudin vastustaminen. Kun kaupunginvaltuuston vuonna 1918 osoittama [9]) 10,000 markan määräraha väliaikaisen influensasairaalan voimassapitoon mainittuna vuonna oli osoittautunut riittämättömäksi,

---

[1]) Kvston pöytäk. 25. 2. 35 §. — [2]) S:n 1. 4. 27 §. — [3]) S:n 1. 4. 26 §. — [4]) S:n 20. 6. 11 §. — [5]) S:n 19. 8. 12 §. — [6]) S:n 7. 10. 19 §. — [7]) S:n 15. 12. 12 §. — [8]) S:n 12. 11. 19 §. — [9]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 110.

oikeutti [1]) valtuusto kaupungin sairaalaylihallituksen ylittämään mainitun määrärahan 20,000 markalla, joista varoista ylihallituksen oli ensi tilassa tehtävä tili, minkä ohessa valtuusto käyttövaroistaan osoitti 8,000 markkaa tilityksen ehdolla käytettäviksi mainitun sairaalan voimassa pitoon vuonna 1919, joka sairaala oli suljettu tammikuun 15 päivänä, vaikka osa potilaita oli siellä ollut tuon ajan jälkeen.

Sittemmin oikeutettiin [2]) kaupungin sairaalaylihallitus influensakulkutaudin vastustamiseksi kolmen kuukauden aikana vastaisen tilityksen ehdolla käyttämään 4,500 markkaa influensaosaston voimassa pitoon Marian sairaalassa ja 29,969: 10 markkaa sairaiden hoitoon Hesperian sairaalassa, minkä ohessa ylihallitus valtuutettiin ryhtymään kaikkiin influensakulkutaudin vastustamiseksi ehkä tarpeellisiin toimenpiteisiin, m. m. perustamaan ja voimassa pitämään tarvittavaa määrää väliaikaisia sairaaloita sekä mahdollisimman pian antamaan tieto siinä kohden olleista toimenpiteistä sekä niiden kustannuksista.

Sittenkuin köyhäinhoitohallitus oli kunnalliskodista luovuttanut tarvittavan määrän huoneita väliaikaisen sairaalan laittamiseksi sinne enintään kolmen kuukauden ajaksi, jonka sairaalan kunnossapitokustannukset oli laskettu 16,682 markaksi kuukaudessa, valtuutti [3]) kaupunginvaltuusto ylihallituksen vastaisen tilityksen ehdolla etuantina nostamaan 50,000 markkaa sillä määrällä kustantaakseen mainitun väliaikaisen sairaalan kunnossapidon.

Lavantauti- ja rokkopotilas- y. m. sairaalan voimassapito. Sen johdosta että lavantaudintapausten lukumäärä oli lisääntynyt, niin että tähän tautiin sairastuneiden potilaiden hoitoon käytetty kulkutautisairaalan paviljonki oli täytetty viimeiseen sijaan, osoitti [4]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 18,527: 50 markkaa kuukaudessa ylimääräisen lavantautisairaalan voimassapitoon lokakuun 15 päivästä vuoden loppuun eräässä Leppäsuon n. s. koleraparakissa, minkä ohessa kaupungin sairaalaylihallitus valtuutettiin tarpeen mukaan edeltäpäin esitystä tekemättä käyttämään molemmat muutkin parakit samaan tarkoitukseen. Ylihallitusta kehoitettiin sittemmin tekemään esitys tarpeellisten varain osoittamisesta siten laitettujen sairaalain voimassa pitoon.

Sittemmin ilmoitti ylihallitus että, kun lavantauti oli vähenemään päin, lisäsairaalaa ei ollut tarpeen, mutta että ylihallitus oli katsonut välttämättömäksi perustaa ylimääräisen sairaalan sairassijain tarpeen tyydyttämiseksi muihin kulkutauteihin, eritoten isoonrokkoon, sairastuneille potilaille sekä esitti myönnettäväksi 30,000 markkaa näiden sairaalain voimassapitoon marraskuun 15 päivästä vuoden loppuun. Kaupunginvaltuusto myöntyi [5]) tähän esitykseen osoittaen määrärahan käyttövaroistaan.

Sairaalakaluston osto. Suomen kaupunkien liiton sairaiden ja haavoittuneiden sotilaiden hoitoa varten esityksestä päätti [6]) kaupunginvaltuusto ostaa erään määrän mainitulle liitolle kuuluvia rautavuoteita sekä erinäistä muuta kalustoa ja osoitti tähän tarkoitukseen käyttövaroistaan kaikkiaan 8,870 markkaa.

Määräraha sairaanhoitajatarten toipumakodille. Kaupungin sairaalaylihallitus ilmoitti katsoneensa välttämättömäksi laittaa väliaikaisen toipumakodin hoitajattarille ja muulle naispuoliselle sairaalahenkilökunnalle, joka oli sairastunut influensaan tai influensakulkutaudin aikaisen rasittavan työn jälkeen tarvitsi jonkin aikaa sairaanhoitoa tai lepoa, ja oli tähän tarkoituk-

[1]) Kvston pöytäk. 25. 2. 36 §. — [2]) S:n 1. 4. 1 §. — [3]) S:n 15. 4. 1 §. — [4]) S:n 28. 10. 44 §. — [5]) S:n 22. 12. 27 §. — [6]) S:n 25. 2. 20 §.

seen m. m. pienehkö huvila Masabystä vuokrattu huhtikuun 1 päivästä kesäkuun 1 päivään. Ylihallitus, joka saamansa valtuuden [1]) nojalla ryhtyä kaikkiin influensakulkutaudin vaatimiin toimenpiteihin, oli pitänyt itseään oikeutettuna toipumakodin avaamaan, esitti, että kodin kustannukset, kaikkiaan 6,575 markkaa kuukaudessa, saisi maksaa kulkutaudin vastustamiseen myönnetystä määrärahasta. Rahatoimikamari, jonka mielestä asianomaisten olisi tullut saada kantaa täysi palkka toipumisajalta kaupungin suorittaessa viransijaisten palkkiot, ehdotti puolestaan, että puheenalaiseen tarkoitukseen saisi käyttää enintään 10,000 markkaa mainitusta määrärahasta, mutta kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) ylihallituksen esitykseen.

Kaupungin osallisuus Suomen kaupunkien liiton sairaiden ja haavoittuneiden sotilaiden hoitoa varten velkaan. Suomen kaupunkien liiton sairaiden ja haavoittuneiden sotilaiden hoitoa varten keskustoimikunnan esityksestä, joka liitto oli maaliskuun 19 päivänä päättänyt hajautua, osoitti [3]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan verotuksen mukaan Helsingin kaupungin osalle tulevan osan liiton veloista, 175,754 markkaa.

Kapinan aikaisen n. s. köyhäinhoitohallituksen tilit. Köyhäinhoitohallituksen rahatoimikamariin lähetettyä hallituksen kamreerin kapinan aikana toimineen n. s. köyhäinhoitohallituksen jälkeensä jättämäin tilitodisteiden pohjalla laatiman yhdistelmän köyhäinhoidon tuloista ja menoista helmikuun 15 ja huhtikuun 15 päivän 1918 välisenä aikana ynnä niinikään hänen laatimansa muistutusmemoriaalin, oli kamari kehoittanut köyhäinhoitohallitusta ottamaan tutkittavaksi, mitkä yhdistelmän erät voitiin hyväksyä ja kirjoihin merkitä sekä muista ilmoittamaan kaupunginvaltuustolle. Köyhäinhoitohallitus ilmoitti [4]) sittemmin, että eriä kaikkiaan 64,134: 15 markkaa ei ollut voitu lukea menosäännön mukaisiin määrärahoihin sekä että toimenpiteisiin oli ryhdytty, jotta kapinan aikaan köyhäinhoitohallituksen kamreerina toimineen henkilön omaisuudesta, jota omaisuutta säilytettiin etsivän poliisin huostassa, niin suuri osa, kuin vastasi köyhäinhoidon vaatimusta rahassa ja korvausta hukkuneesta kalustosta, pidätettäisiin, sekä että oli toiveita, että mainitut tappiot, mikäli niitä tähän asti oli todettu, saataisiin korvatuiksi.

Köyhäinhoidon määrärahain ylityksiä ja lisäyksiä. Köyhäinhoitohallitus oikeutettiin [5]) ylittämään hallituksen, kunnalliskodin ja työlaitoksen hucneistojen 1918 vuoden valaistusmäärärahan kaikkiaan 6,374: 62 markalla.

Kaupunginvaltuusto osoitti [6]) käyttövaroistaan seuraavat lisäykset köyhäinhoidon vuosimäärärahoihin:

Köyhäinhoitohallitus	Smk	32,600: —
Kunnalliskoti	»	814,464: 50
Oulunkylän lastenkoti	»	12,100: —
Elätteelleanto	»	350,000: —
Suoranaiset avustukset	»	600,000: —
Lääkeaineet	»	45,000: —
Hautauskulut	»	20,000: —
Yhteensä	Smk	1,874,164: 50

Sairasvaunun hankinta. Köyhäinhoitohallituksen pyynnöstä myönsi [7]) kaupunginvaltuusto 4,000 markkaa sairasvaunun hankkimiseksi kunnalliskotiin, ollen määrä maksettava etuantina kaupunginkassasta, ja kehoitettiin

[1]) Ks. tätä kert. siv. 95. — [2]) Kvston pöytäk. 3. 6. 19 §. — [3]) S:n 15. 4. 23 §. — [4]) S:n 26. 11. 34 §. — [5]) S:n 1. 4. 25 §. — [6]) S:n 19. 8. 21 §, 9. 9. 24 § ja 12. 11. 17 §. — [7]) S:n 19. 8. 23 §.

hallitusta merkitsemään mainittu meno kunnalliskodin ensivuotiseen menosääntöehdotukseen.

Koneiden osto kunnalliskodin pesulaitokseen. Kaupunginvaltuusto oikeutti [1]) köyhäinhoitohallituksen kunnalliskodin pesulaitokseen ostamaan pesukoneen ja höyrymankelin niihin kuuluvine johtoineen, ja oli kustannukset, 46,500 markkaa, maksettava edeltäpäin kaupunginkassasta sekä merkittävä ensi vuoden menosääntöön.

Lisämäärärahoja kaupunkilähetyksen työlaitoksille. Mainiten että kuluvan vuoden budjettiin merkityt, kaikkiaan 20,000 markan määrärahat Helsingin kaupunkilähetyksen Betaniassa ja Sörnäsissä olevia naisten työlaitoksia varten oli keväällä miltei kokonaan kulutettu, vaikka hätäapukomitealta oli saatu 10,000 markan ylimääräinen määräraha, esitti kaupunkilähetys, että kaupunginvaltuusto saattaakseen laitosten avaamisen mahdolliseksi lokakuun 1 päivänä myöntäisi lisämäärärahoja yhteensä 33,550 markkaa, minkä ohessa kaupunkilähetys alisti, eikö samantapaisen laitoksen voimassapitoon Fredriksperissä voitaisi myöntää 20,000 markan apurahaa. Kaupunginvaltuusto, jonka mielestä kaupunkilähetyksen laskema ruokameno laitoksissa työskenteleville naisille, 4 markkaa päivässä, voitiin alentaa 3 markkaan, osoitti [2]) käyttövaroistaan tämän laskelman mukaan tarvittavan määrän, 26,800 markkaa, puheenalaisten vanhempain työlaitosten voimassa pitoon vuoden jäljellä olevana aikana.

Määräraha uudelle lastenkodille. Kaupunginvaltuusto osoitti [3]) käyttövaroistaan 13,180 markkaa apurahaksi Köyhäin lasten työkotiyhdistykselle uuden lastenkodin kuntoonpanoa ja voimassapitoa varten Hämeenkadun talossa n:o 6.

Ammattimaalarien kurssi. Suomen taideteollisuusyhdistyksen johtokunta esitti, että taideteollisuuskeskuskoulun yhteyteen järjestettäisiin ammattimaalarien kurssi, minkä ohessa vuosittain kaksikuukautinen kurssi jossakin maalarinammatin erikoishaarassa toimeenpantaisiin ammattityöntekijöille. Näiden kurssien kustannusten suoritukseen anoi johtokunta sen jakoperusteen mukaisesti, joka valtion ja kunnan annettaviin apumaksuihin nähden oli voimassa, keskuskoululle lukuvuodeksi 1919—20 11,800 markan kunnan apurahaa, josta ammattimaalarikurssin opettajain puolen palkan suoritukseen 1,700 markkaa, apumaksuksi maalarintyöntekijäin ammattikurssin toimeenpaneiniseksi kahden kuukauden aikana 1,500 sekä maalarintyöpajan sisustamiseen ja opetusvälineiden hankkimiseen 8,600 markkaa.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [4]) esitykseen ja osoitti pyydetyn määrän käyttövaroistaan.

Sittemmin anoi Taideteollisuusyhdistyksen johtokunta syyslukukaudeksi 1920 yhteensä 1,600 markkaa samaan tarkoitukseen. Kun kuitenkin budjettivaliokunta oli ensivuotiseen budjettiehdotukseensa merkinnyt taideteollisuuskeskuskoulun määrärahan korotettuna, epäsi [5]) kaupunginvaltuusto esityksen.

Lisämäärärahoja tyttöjen ammattikoululle. Tyttöjen ammattikoulun johtokunnan anottua 25,000 markan lisäystä koulun ruuanpitomäärärahaan ilmoitti rahatoimikamari, että lisämääräraha voitiin välttää, jos 14,633 markan suuruisen määrän, joka oli kertynyt syksyllä 1918 nuorille tytöille toimeenpannuista lyhyistä tilapäiskursseista ja toimitettu kaupunginkassaan, sai siirtää koulun ruokamenojen tilille. Kun puheenalaiset tulot olivat tilapäistä laatua,

[1]) Kvston pöytäk. 9. 9. 23 §. — [2]) S:n 28. 10. 32 §. — [3]) S:n 19. 8. 44 §. — [4]) S:n 7. 10. 37 §. — [5]) S:n 22. 12. 31 §.

teki [1]) kaupunginvaltuusto päätöksensä rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti, minkä ohessa koulu oikeutettiin nauttimaan myös tulot toukokuussa 1919 toimeenpannuista tilapäiskursseista, 5,000 markkaa, siihen epäasiallisuuteen katsomatta, että koulun tuloja siten sai välittömästi käyttää sen menojen suoritukseen.

Sittemmin myönsi [2]) kaupunginvaltuusto lisäystä 6,000 markkaa tyttöjen ammattikoulun polttoainemäärärahaan ja 7,000 markkaa sen ruuanpitomäärärahaan lausuen, että koulun johtokunnan olisi uusia oppilaita ottaessaan ollut katsottava, että koulun määrärahat riittivät tästä johtuvain menojen suoritukseen.

Kansakoulujen määrärahat. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan toimenpiteet ylittää useat 1918 vuoden menosäännön määrärahat 36,000 markalla.

Samaten hyväksyttiin [4]) rahatoimikamarin toimenpide oikeuttaa ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta ylittämään 1918 vuoden määrärahat kaikkiaan 15,910: 65 markalla.

Sittemmin osoitti [5]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan lisäystä kaikkiaan 120,000 markkaa suomenkielisten kansakoulujen kuluvan vuoden polttoaine- ja puhtaanapitomäärärahoihin sekä 119,500 markkaa eräisiin ruotsinkielisten kansakoulujen kuluvan vuoden määrärahoihin.

Edelleen osoitti [6]) valtuusto samoista varoista 1,500 markkaa suomenkielisten kansakoulujen kalustoluettelon aikaansaamiseksi ja 1,000 markkaa ruotsinkielisten kansakoulujen irtaimiston inventtauksesta olleiden lisäkustannusten suoritukseen, minkä ohessa 4,000 markan määräraha kansakoulujen opettajakirjaston kirjain ja aikakauslehtien sidottamista ja kirjaston korttiluettelon laatimista varten oli merkittävä 1920 vuoden menosääntöön.

Rautatielippuja kansakoululapsille. Helsingin opettajaliiton kesävirkistystoimikunnan ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan esityksistä osoitti [7]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 70,000 ja 20,000 markkaa rautatielippujen lunastamiseksi maasedulla kesää viettäville varattomille kansakoulunoppilaille sekä niille toimihenkilöille, joiden oli pidettävä huoli lasten kesävirkistyksestä. Varat annettiin tilityksen ehdolla asianomaisten kansakoulujohtokuntain käytettäviksi.

Sittemmin päätti [8]) valtuusto samaa tarkoitusta varten merkittäväksi 70,000 markkaa suomenkielisten ja 20,000 markkaa ruotsinkielisten kansakoulujen 1920 vuoden menosääntöihin.

Koulunuorison luistelun edistäminen. Samaten päätti [9]) kaupunginvaltuusto 1920 vuoden menosääntöön merkittäväksi 15,000 markkaa koulunuorison luistelun edistämiseksi urheilulautakunnan käytettäväksi.

Määrärahoja kansakoululasten kesätyöskentelyä varten. Helsingin opettajaliiton puutarhatoimikunnalle osoitti [10]) kaupunginvaltuusto aikaisemmin myöntämäinsä 6,000 markan lisäksi edelleen [11]) 4,003: 30 markkaa käyttövaroistaan.

Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta anoi osoitettavaksi Alex. Ärtin rahaston korkovaroja, mutta ilmoitti samalla, että nämä olivat riittämättömät koulupuutarhan voimassapitoon kesällä, minkätähden johtokunta anoi 10,000 markan lisämäärärahaa. Kaupunginvaltuusto osoitti [12]) mainitun rahaston korkovarat, 4,860: 06 markkaa, kansakoulunoppilaiden

---

[1]) Kvston pöytäk. 17. 6. 18 §. — [2]) S:n 26. 11. 19 §. — [3]) S:n 11. 2. 22 §. — [4]) S:n 20. 5. 7 §. — [5]) S:n 28. 10. 41 §. — [6]) S:n 28. 1. 26 §, 25. 2. 39 § ja 26. 11. 25 §. — [7]) S:n 3. 6. 2 §. — [8]) S:n 22. 12. 13 §. — [9]) S:n 22. 12. 32 §. — [10]) S:n 26. 11. 44 §. — [11]) Ks. tätä kert. siv. 114. — [12]) Kvston pöytäk. 22. 4. 7 §.

kesätyöskentelyjen järjestämiseen sekä lisäksi 10,000 markkaa käyttövaroistaan.

Lisämääräraha kansakouluhammaspoliklinikalle. Kaupunginvaltuusto osoitti [1]) edelleen käyttövaroistaan 2,250: 56 markkaa lisäystä 1918 vuoden apurahaan hammaslääkäri A. Aspelundin voimassa pitämälle kansakoululasten hammaspoliklinikalle sekä 11,850 markkaa lisäystä kuluvan vuoden budjettiin merkittyyn 13,000 markan apurahaan mainitun poliklinikan voimassa pitämiseksi.

Määräraha kansanopistolle. Helsingin ruotsinkielisen kansanopiston voimassa pitoon lukuvuonna 1919—20 myönsi [2]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,500 markkaa.

Koululasten huoltajan asettaminen kasvatuslautakuntaan. Föreningen för barnens och ungdomens väl niminen yhdistys, joka oli muutamia vuosia työskennellyt hädänalaisten lasten aseman parantamiseksi, oli kaupunginvaltuustolle esittänyt, että kasvatuslautakuntaan asetettaisiin koululasten huoltaja, jonka tulisi järjestää suojelu- ja kasvatustyö kouluikäisten lasten keskuudessa lautakunnan laatiman johtosäännön mukaan. Kasvatuslautakuntaan, joka periaatteessa oli sitä mieltä, että edellä mainitun yhdistyksen ehdotuksen mukainen suojelu- ja kasvatustyö olisi heti aloitettava, ei pitänyt tarkoituksen mukaisena heti asettaa yhtä tai useampia virkamiehiä mainittua tarkoitusta varten vakinaiselle menosäännölle, vaan olisi jokin rahamäärä, esimerkiksi 15,000 markkaa, asetettava lautakunnan käytettäväksi vuonna 1919. Tähän lautakunnan esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi [3]), ja sai lautakunta toimekseen kevätlukukauden päättyessä valtuustolle antaa selonteon puheenalaisesta toimintahaarasta.

Rautatielippuja kasvatuslautakunnan hoidokeille. Kasvatuslautakunnan esityksestä päätti [4]) kaupunginvaltuusto valtioneuvostolle tehdä esityksen 500 vapaalipun myöntämisestä, niistä 200 vuodeksi 1919 ja 300 vuodeksi 1920, käytettäväksi lautakunnan hoidokkien kuljettamiseksi kasvatuslaitoksiin ja niistä pois.

Kaupunginvaltuusto osoitti [5]) käyttövaroistaan 5,000 markkaa kasvatuslautakunnalle rautatielippujen ostamiseksi n. s. koulunkäyntinsä laiminlyönneille, kesän aikana maaseudulle lähetettäville koululapsille.

Kasvatuslaitosten määrärahat. Kaupunginvaltuusto osoitti [6]) käyttövaroistaan 3,000 markkaa kahden kaitsijan palkkaamiseksi Bengtsårin kasvatuslaitokseen kuluvana vuonna, 1,500 markalla kumpaisenkin, sekä 600 markkaa, joka oli osa Lohjan Karstun kasvatuslaitoksen johtajalle tulevaa palkkiota, jotka määrärahat olivat epähuomiosta jääneet merkitsemättä kuluvan vuoden budjettiin.

Samaten osoitti [7]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan lisäystä kasvatuslautakunnan tarverahoihin 4,000 markkaa, Bengtsårin kasvatuslaitoksen määrärahoihin 25,000 markkaa, Karstun laitoksen määrärahoihin 4,000 markkaa, Toivoniemen laitoksen määrärahoihin 6,700 markkaa, Finbyn laitoksen määrärahoihin 4,300 markkaa ja Vanjoen laitoksen määrärahoihin 2,000 markkaa sekä Bengtsårin maatilan määrärahoihin 15,000 markkaa, minkä ohessa kasvatuslautakuntaa kehoitettiin ryhtymään toimiin järkiperäisemmän maatalouden aikaansaamiseksi Bengtsårissa.

Kassavajauksen tileistä poisto. Oheen pannen yhdistelmän kapinan aikana toimineen kasvatuslautakunnan tuloista ja menoista esitti kasvatuslautakunta,

[1]) Kvston pöytäk. 1. 4. 20 §. — [2]) S:n 19. 8. 43 §. — [3]) S:n 11. 2. 37 § ja 26. 3. 26 §. — [4]) S:n 20. 5. 17 §. — [5]) S:n 3. 6. 3 §. — [6]) S:n 26. 3. 14 §. — [7]) S:n 7. 10. 24 §.

että tilien tarkastuksessa todetun 27,465: 86 markan suuruisen kassavajauksen saisi poistaa kaupungin kirjoista. Muuta kirjanpitoa kuin kassaluettelo, johon vain muutamia eriä oli merkitty, ei ollut tavattu. Kassahallintoa oli hoitanut muuan toimittaja J. Railio, joka oli ennen kaupungin valloitusta poistunut paikkakunnalta ja jota sittemmin oli etsitty, vaikka turhaan. Kaupunginvaltuusto myöntyi [1]) esitykseen.

Päiväkotien laittaminen lapsille. Kansanlastentarhain johtokunnan esityksestä osoitti [2]) kaupunginvaltuusto 3—6 vuotiaitten lasten päiväkotien voimassa pitoon käyttövaroistaan kaikkiaan 51,525 markkaa, niistä 36,825 markkaa köyhäinhoitohallituksen Hämeenkadun talosta n:o 8 luovutetussa huoneistossa olevaa päiväkotia ja 14,700 markkaa kansanlastentarhan yhteydessä Korkeavuorenkadun talossa n:o 1 olevaa päiväkotia varten, minkä ohessa valtuusto päätti, että mainituissa päiväkodeissa palveleville opettajattarille oli annettava kalliinajanlisäyksiä samojen perusteiden mukaan kuin muillekin kansanlastentarhain opettajattarille.

Sähkövalo kansanlastentarhaan. Sähkövalon johtamiseksi Korkeavuorenkadun talossa n:o 1 olevaan kansanlastentarhaan myönsi [3]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 800 markkaa.

Vapautus korvausvelvollisuudesta. Kallion suomenkielisen kansanlastentarhan johtajattarelle H. Immoselle osoitti [4]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan korvausta 681: 75 markkaa eli puolet hänen kantamastaan, mutta hänen varomattomuutensa johdosta häneltä varastetusta määrästä koulun varoja.

Määräraha kansanlastentarhaoppilaiden matkoihin. Lastentarhain kesäsiirtolayhdistykselle osoitti [5]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 15,355: 03 markkaa heikkojen ja kivulloisten lastentarhaoppilaiden ja heidän hoitajainsa rautatiematkoihin.

Kansanlastentarhoilta evättyjä määrärahoja. Kansanlastentarhain johtokunnan tehtyä budjettivaliokunnalle esityksiä erinäisten huomattavain muutosten tekemisestä kansanlastentarhain menosääntöön sekä vakinaisten opettajatarten eläkemaksumäärärahan korottamisesta päätti [6]) kaupunginvaltuusto olla budjettin käsittelyn yhteydessä ottamatta pohdittaviksi mainittuja esityksiä.

Määräraha kaupunginkirjastolle. Kaupunginvaltuusto osoitti [7]) käyttövaroistaan 28,000 markan lisäyksen erinäisiin kaupunginkirjaston määrärahoihin.

Määrärahoja työväenopistolle. Samaten osoitti [8]) valtuusto samoista varoista työväenopiston tuntiopettajain ja vahtimestarien palkkionkorotusten johdosta tarpeelliseksi osoittautuneen 7,150 markan lisäyksen sekä uuden 1,500 markan määrärahan työväenopiston varjokuvain luetteloimisen järjestämiseen, minkä ohessa valtuusto päätti työväenopiston yhteiselle johtokunnalle huomauttaa, ettei sen tule vastedes myöntää palkankorotuksia ilman asianmukaista lupaa.

Määräraha kaupungin vedenhankintakysymyksen selvittämiseen. Kaupungin vastaista vedenhankintakysymystä selvittämään asetettu komitea anoi menojensa suoritukseen 36,111: 62 markan määrärahaa, ja päätti [9]) kaupunginvaltuusto tarverahoistaan aikaisemmin maksettujen 2,231: 62 markan lisäksi käyttövaroistaan osoittaa kaikkiaan 33,880 markkaa.

---

[1]) Kvston pöytäk. 12. 11. 26 §. — [2]) S:n 6. 5. 24 §. — [3]) S:n 23. 9. 28 §. — [4]) S:n 23. 9. 29 §. — [5]) S:n 7. 10. 38 §. — [6]) S:n 30. 12. 1 §. — [7]) S:n 7. 10. 29 §. — [8]) S:n 22. 12. 21 §. — [9]) S:n 12. 11. 24 §.

Teknillisten laitosten oikeus määrärahainsa ylittämiseen. Kun eräät teknillisten laitosten hallinto- ja käyttömäärärahat olivat vuonna 1918 osoittautuneet riittämättömiksi, päätti [1]) kaupunginvaltuusto oikeuttaa vesijohtolaitoksen, jonka vuositulot, sittenkuin perustamispääoman korko ynnä säädetty kuoletus oli luettu pois, olivat osoittavat tappiota, ylittämään menosääntönsä kaikkiaan 106,499: 70 markalla, jotka pantaisiin maksettaviksi kaupungin mainitun vuoden voitto- ja tappiotililtä, sekä kaasu- ja sähkölaitoksen niinikään ylittämään määrärahansa, edellisen 288,279: 85 ja jälkimmäisen 31,212: 50 markalla, jotka varat maksettaisiin laitosten 1918 vuoden voitosta.

Samaten oikeutti [2]) kaupunginvaltuusto kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ylittämään eräät vesijohtolaitoksen 1919 vuoden määrärahat 55,000 markalla, kaasulaitoksen määrärahat 1,125,000 markalla ja sähkölaitoksen määrärahat 289,700 markalla.

Sähkölaitoksen akkumulaattorien y. m. uudistus. Kaupunginvaltuusto myöntyi [3]) sähkölaitoksen toimitusjohtajan esitykseen että sähkölaitoksen akkumulaattoripatterien uusimiseen saisi laitoksen 1919 vuoden voittovaroista käyttää 300,000 markkaa ylimääräisenä korjauskustannuksena, siten lisäämättä patterien kirjaanpantua arvoa, sekä että kuluvan vuoden tilinpäätöksestä saisi ylimääräisesti poistaa 286,556: 73 markkaa, jotka menot olivat syntyneet siitä, että Helsingin valaistusosakeyhtiön kuluttajain käyttämät lamput oli vaihdettu toisiin sähkölaitoksen aikanaan ottaessa yhtiön kuluttajat omikseen.

Hätäaputöiden määrärahain ylitys. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli anonut oikeutta siihen 3,000,000 markan määrärahaan, joka oli merkitty 1918 vuoden budjettiin yleisten töiden teettämiseksi valtuuston määräyksen mukaan budjettiin merkittyjen lisäksi, siirtää sekä ne 334,848: 28 markkaa, joilla Töölön kaduntasoitustöitä varten vuodeksi 1918 myönnetty määräraha oli ylitetty, että myös sen 157,180: 54 markan määrän, millä työkalujen osto- ja korjausmääräraha oli ylitetty. Tämän perustelemiseksi hallitus m. m. esitti, että mainittujen katujen tasoitustyöt aloitettiin syksyllä 1917 ja jatkuivat vuonna 1918, jolloin työpalkkain ja työainekustannusten suurta nousua ei voitu edeltäpäin arvata, mutta näiden hätäaputöiden täytyi jatkua, vaikka kustannukset olivat ylittäneet arvioidun määrän.

Syksyllä 1917 ja 1918 vuoden alussa vallinneisiin luonnottomiin oloihin nähden kaupunginvaltuusto myöntyi [4]) tähän esitykseen.

Uuden kaupunginasemakartan painatus. Kaupungin yleisten töiden hallitus ilmoitti, että vuonna 1917 vahvistettuun rakennusjärjestykseen tulisi liittyä kartta, johon eri värein ja rajalinjoin oli merkitty ne alueet, joille eri rakennusmääräykset olivat voimassa ja joka kartta siten oli rakennusjärjestyksen välttämätön täydennys, mutta että sitä kuitenkin toistaiseksi oli olemassa ainoastaan 4 kappaletta, joita säilytettiin eri viranomaisten arkistoissa. Kun kaupunginasemaan viime aikoina oli tehty niin perinpohjaisia muutoksia, ettei kaupunginaseman vanhempia alkuperäisiä kiviä enää voinut muuttaa, vaan kartan painattamiseksi täytyi tehdä kokonaan uudet piirrokset, olisi tuollaisesta seitsemin värein painetusta kartasta kustannuksia kokonaista 6,900 markkaa 500 kappaleen painoksesta ja noin 2,000 markkaa sen lisäksi tarpeelliseksi havaitusta 1,000 kappaleen painoksesta yksinomaan mustalla painettuna. Kun tämän lisäksi oli syytä varata vähäinen määräraha tämän lai-

---

[1]) Kvston pöytäk. 22. 4. 4 §. — [2]) S:n 26. 11. 55 §. — [3]) S:n 15. 12. 22 §. — [4]) S:n 15. 12. 9 §.

toksen alkuperäisen tekstin vastedes tarpeellisia tarkistuksia varten, esitti hallitus puheenalaisen kartan painatukseen myönnettäväksi 10,000 markkaa. Rahatoimikamari, joka kaikin puolin yhtyi tähän esitykseen, oli kuitenkin sitä mieltä, että kartasta olisi saatava hinta, joka korvaisi kaupungille sen hankkimisesta olleet kustannukset, ja ehdotti sentähden, että värillisen kappaleen myyntihinnaksi määrättäisiin 15 ja yksinomaan mustalla painetun hinnaksi 5 markkaa.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) rahatoimikamarin ehdotuksen ja antoi kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi puheenalaisen kartan hankkimisen ja myymisen ehdotettuun hintaan sekä osoitti käyttövaroistaan pyydetyn määrärahan.

Lisämääräraha puhtaanapitolaitokselle. Kaupunginvaltuusto osoitti [2]) käyttövaroistaan kaikkiaan 637,200 markan lisäyksen puhtaanapitolaitoksen määrärahoihin.

Korvaus kaupungin henkiluettelon kappaleesta. Henkikirjuri oli Uudenmaan läänin maaherralta anonut sen suuntaista toimenpidettä, että hänelle rahatoimikonttoriin ja kirkkokonttoriin annettavain henkilöluettelon kappaleiden kirjoittamisesta tuleva korvaus lisääntyneiden kustannusten johdosta korotettaisiin 1: 50:stä 2 markkaan arkilta.

Rahatoimikamari katsoi antamassaan lausunnossa, että henkikirjurille puheenalaisista jäljennöksistä tuleva korvaus oli säädetty yleisessä asetuksessa. Viimeksi marraskuun 27 päivänä 1918 annetun asetuksen mukaan sai hän mainitusta päivästä lähtien ja siis myös 1919 vuoden henkiluettelosta kantaa lunastusta 2: 50 markkaa ensimmäiseltä ja 2 markkaa seuraavilta arkeilta eli siis anomansa määrän. Hänen anomuksensa ei sentähden tulisi tältä kohden aiheuttaa toimenpidettä, jota vastoin korvausvaatimus 1917 ja 1918 vuoden henkiluetteloista olisi liian myöhään herätettynä jääpä raukeamaan.

Kaupunginvaltuusto oli sitä mieltä, ettei ollut kaupungin asia korvata sitä mahdollista tulojen vähenemistä, mikä henkikirjurille oli koitunut sen johdosta, että laissa vahvistettu lunastus oli osoittautunut riittämättömäksi, minkätähden ja kun lunastus lain mukaan oli suurempi kuin henkikirjuri oli vaatinut, kaupunginvaltuusto päätti [3]) maaherralle annettavassaan lausunnossa huomauttaa, ettei valtuusto katsonut olevan syytä kunnan varoista hyvittää henkikirjurille vuosina 1917 ja 1918 syntynyttä tulojen vähennystä.

Lisämäärärahoja eduskunta- ja kunnallisvaaleihin. Kaupunginvaltuusto osoitti [4]) käyttövaroistaan lisäystä kaikkiaan 3,531: 22 markkaa kuluvan vuoden eduskuntavaalien kustannusmäärärahaan sekä 56,655: 47 markkaa eli sen määrän, millä 1918 vuoden kunnallisvaalien menot olivat ylittäneet mainitun vuoden menosääntöön tätä tarkoitusta varten merkityn määrärahan.

Korkeasaaren ja Seurasaaren kaluston lunastus. Helsingin anniskeluosakeyhtiön isännöitsijän esityksen johdosta että kaupunki lunastaisi erinäistä Korkeasaaren ja Seurasaaren laitoksiin kuuluvaa yhtiön kalustoa, päätti [5]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan osoittaa 27,262 markkaa tarkoitukseen sekä antaa rahatoimikamarin tehtäväksi aikanansa valvoa kaupungin oikeutta saada sille tuleva osuus sen irtaimiston rahaksimuuttohinnasta, joka oli hankittu yhtiön voittovaroilla.

Asunto-olojen tutkimus. Valtioneuvoston tammikuun 13 päivänä päätettyä, että m. m. Helsingissä oli toimitettava asumusolojen tutkimus, oli sosialihallituksen tilasto-osasto laatinut ohjelman tutkimusta varten, joka toimitettaisiin

[1]) Kvston pöytäk. 6. 5. 12 §. — [2]) S:n 12. 11. 28 §. — [3]) S:n 11. 2. 10 §. — [4]) S:n 28. 10. 2 ja 4 § sekä 22. 12. 5 §. — [5]) S:n 3. 6. 14 §; ks. tätä kert. siv. 47.

huhtikuun 25 päivänä ja käsittäisi yksinomaan asuinhuoneistot. Kaupunginvaltuusto piti epäasianmukaisena, että kaupunkia rasitettaisiin tuntuvilla menoilla laskun toimittamisesta olematta siihen edeltäpäin antanut suostumustaan, mutta päätti [1]) laskun yhteiskuntapoliittiseen merkitykseen katsoen ja erittäin, koska sen tulos pantaisiin pohjaksi eduskunnalle tehtävälle esitykselle valtioavun myöntämisestä yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämiseksi, antaa laskun toimitettavaksi tarkoitusta varten asetettavalle komitealle sekä asetti 40,000 markan etuannin tilityksen ehdolla komitean käytettäväksi. Komitean jäseniksi valitsi valtuusto tilastokonttorin johtajan H. Dalströmin, toisen aktuaarin A. E. Tudeerin, aktuaari Y. Heikelin, filosofianmaisteri O. Autereen ja korttikeskuksen apulaisjohtajan E. Heikelin.

Hätäaputöiden toimeenpano sekä niiden järjestysmuoto. Kirjelmässä tammikuun 29 päivältä hätäapukomitea mainitsi, että työttömäin lisääntymistään lisääntyvän lukumäärän johdosta komitean oli ollut pakko töihinsä ottaa yhä useampia henkilöjä, etusijassa naisia. Vaikkei näitä töitä ollut voitu järjestää sillä tavoin, että tulot olisivat riittäneet menoihin, piti komitea niitä kuitenkin kaupungille taloudellisesti edullisempina kuin raha-avustusten jakamista. Tämän johdosta komitea anoi 300,000 markkaa hätäaputöittensä jatkamiseen.

Kaupunginvaltuusto myönsi [2]) pyydetyn määrärahan käyttövaroistaan vastaisen tilityksen ehdolla.

Samaan aikaan teki hätäapukomitea kaupunginvaltuustolle tammikuun 30:nenä [3]) päivätyn esityksen yleisten töiden järjestämisestä työttömille. Vaikka komitea oli useasti huomauttanut rahatoimikamarille työttömäin suuresta lukumäärästä, olivat ne toimenpiteet, joihin oli ryhdytty töiden hankkimiseksi näille, olleet riittämättömät, minkätähden komitea esitti, että kaupungin puolesta töitä järjestettäisiin niin laajasti, että mikäli mahdollista kaikki työttömät saisivat työtä sekä että, ellei tämä kävisi päinsä, kaupunginvaltuusto tekisi valtioneuvostolle alistuksen, että hallituksen puolelta jotakin tehtäisiin työttömyyden vähentämiseksi pääkaupungin ympäristössä.

Siltä vaaditussa lausunnossa rahatoimikamari huomautti, ettei rakennuskonttori, sen johdosta että oli mahdoton lisätä insinöörien lukumäärää, ollut välittömästi voinut aloittaa kaikkia budjettiin merkittyjä tasoitus- y. m. töitä, mutta että sen töitä lähimmässä tulevaisuudessa tulee lisättäväksi, joten osa työttömiä on saapa tointa. Kamari yhtyi sen ohessa hätäapukomitean ehdotukseen esityksen tekemisestä valtioneuvostolle, että hallituksen taholta ryhdyttäisiin voimakkaisiin toimenpiteisiin työttömyyden poistamiseksi Helsingistä.

Kaupunginvaltuusto päätti [4])

antaa hätäapukomitean ja kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi viipymättä panna käyntiin tarpeellisia hätäaputöitä, niin että mikäli mahdollista kaikki kunnan työnvälitystoimistoon ilmoittautuneet työnetsijät voivat saada työtä;

kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta tekemään esityksen lisämäärärahan osoittamisesta, elleivät kuluvan vuoden menosääntöön tätä tarkoitusta varten merkityt määrärahat riitä; sekä

antaa hätäapukomitean toimeksi asettua valtion keskushätäapukomitean yhteyteen koettaakseen saada valtion toimeenpanemaan hätäaputöitä Helsingin läheisyydessä.

---

[1]) Kvston pöytäk. 15. 4. 19 §. — [2]) S:n 11. 2. 23 §; ks. 1918 vuod. kert. siv. 149 ja seur. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 9. — [4]) Kvston pöytäk. 25. 2. 27 §.

Sillä välin olivat vtt Airisto, Halme, Hupli, Leino ja Paasivuori antaneet kaupunginvaltuustolle esitysehdotuksen [1]) toimenpiteisiin ryhtymisestä työttömyyden lieventämiseksi. Työn hankkimiseksi suurelle työttömäin miesten joukolle olisi kuluvan vuoden menosääntöön merkityt työt heti aloitettava, joten tuottamattomia hätäaputöitä voitaisiin välttää. Sen ohessa olisi hyvissä ajoin ennen ensi talven tuloa uusia tuottavia töitä suunniteltava toimeenpantaviksi, siinä tapauksessa että työttömyys uhkasi. Esitysehdotuksen tekijät esittivät, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

kehoittaa yleisten töiden hallitusta ja rakennuskonttoria, joilla jo oli valmiita työsuunnitelmia ja määrärahat niitä varten, saattamaan hoidossaan olevat erinäiset katujen tasoitus-, laituri- ja rakennustyöt niin laajaan käyntiin, että työntekoon halukkaat kunnan työttömät olivat tilaisuudessa saamaan työtä; sekä

velvoittaa yleisten töiden hallituksen ja rakennuskonttorin ensi tilassa tekemään valtuustolle ehdotuksia sellaisista uusista töistä, joista ainakin osa ilman pitempiaikaisia valmisteluita voitiin aloittaa, kuin myöskin tekemään ehdotuksen niitä varten tarvittavista määrärahoista.

Kaupunginvaltuusto lähetti [2]) esitysehdotuksen kaupungin yleisten töiden hallitukseen.

Lausunnossaan [1]) hallitus mainitsi, tehtyään selkoa jatkuvista töistä, että rakennuskonttori käyttämällä kaikki 1918 ja 1919 vuosien menosääntöihin talvisaikaisiin töihin merkityt rahamäärät, kaikkiaan noin 8,000,000 markkaa, saattoi ottaa töihin edelleen 500 miestä enintään kolmeksi kuukaudeksi; siten kuitenkin kaikki hätäaputöiksi soveltuvia töitä varten osoitetut määrärahat tulisivat kulutetuiksi, minkätähden, jos työnpuutetta ilmaantuisi vuoden varrella myöhemmin ja kaupungin olisi pakko puuttua asiaan, uusia määrärahoja täytyi osoittaa rahasäännön lisäksi. Rakennuskonttoria oli kuitenkin kehoitettu viivyttelemättä ja sikäli kuin insinöörejä voitiin konttorin palvelukseen saada, käymään teettämään vielä aloittamattomia kaduntasoitus- y. m. töitä sekä sitä paitsi, niin pian kuin mahdollista, antamaan hallitukselle ehdotuksia uusiksi töiksi kustannusarvioineen, siltä varalta että kaupunginvaltuusto halusi budjettiin merkittyjen määrärahain lisäksi osoittaa varoja syksyllä ja talvella ehkä esiintyvän työnpuutteen vastustamiseksi.

Kaupunginvaltuusto päätti [3]), hyväksyen kaupungin yleisten töiden hallituksen toimenpiteet, kehoittaa hallitusta edelleen valppaasti pitäen silmällä työttömyyttä esittämään kaupunginvaltuustolle ehdotuksia tarpeellisiksi toimenpiteiksi työn hankkimiseksi työttömille, minkä ohessa valtuusto kehoitti hallitusta mahdollisimman pian antamaan ehdotuksen Itäisen viertotien laajentamiseksi ja uudesti rakentamiseksi Vanhastakaupungista Hermanniin sekä rautatien rakennuttamiseksi Malmin asemalta Vikin sotilasvirkataloon.

Kirjelmässä maaliskuun 5 päivältä hätäapukomitea ilmoitti sille myönnetyt määrärahat kulutetuiksi, minkätähden komitea anoi uutta 500,000 markan määrärahaa käytettäväkseen hätäaputöittensä kustantamiseen.

Kaupunginvaltuusto myönsi [4]) anotun määrän käyttövaroistaan.

Sittemmin huomautti hätäapukomitea kirjelmässä toukokuun 14 päivältä että, vaikkakin työttömäin miesten lukumäärä kesän lähetessä oli jonkin verran vähentynyt, työttömäin naisten laita oli toinen. Näytti sentäh-

---

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 10. — [2]) Kvston pöytäk. 11. 2. 39 §. — [3]) S:n 11. 3. 16 §. — [4]) S:n 11. 3. 18 §.

den vaikealta supistaa töitä komitean työtuvissa muulla tavoin kuin siirtämällä osa naisia Boxbackan töihin. Jos puheenalaisia hätäaputöitä oli jatkettava kesällä, oli kuitenkin uusi 400,000 markan määräraha tarpeen. Tämän yhteydessä komitea mainitsi, että huomattava osa aikaisemmin myönnetyistä määrärahoista oli jaettu apurahoiksi naisille, joilla oli lapsia elätettävänä ja jotka eivät voineet tulla toimeen niukoilla työpalkoilla. Vaikka tämä toimenpide oli näennäisesti saava aikaan, että hätäaputöissä maksetut palkat näyttivät yksityisten työnantajain suorittamia palkkoja suuremmilta, oli kuitenkin komitean mielestä ilmeistä että, kun tuollainen perhe ei voinut tulla toimeen yksistään äidin työansiolla lain mukaisen köyhäinhoidon puuttumatta asiaan, komitean noudattama menettely säästi paljon aikaa sekä köyhäinhoidolta, jolla muutoinkin oli ylenmäärin työtä, että myös avuntarvitsijoilta; todellisuudessa otettiin varat kumpaisessakin tapauksessa kaupunginkassasta. Hätäapukomitea esitti, että kaupunginvaltuusto periaatteessa lausuisi mielensä lapsiavustusten maksamisesta hätäaputöissä oleville naisille.

Kaupunginvaltuusto lähetti [1]) asian lausunnon saamiseksi rahatoimikamariin.

Lausunnossaan rahatoimikamari huomautti, että useat hätäaputöissä työskentelevät henkilöt näyttivät kykenemättömiltä itse ansaitsemaan toimeentuloaan. Huomattavaa osaa hätäaputoimintaa välittivät eri armeliaisuusjärjestöt, jotka olivat käyttäneet likimain puolet hätäapukomitealle lokakuun 1 päivästä 1918 huhtikuun 30 päivään 1919 myönnetyistä, kaikkiaan 1,600,000 markan määrärahoista, mutta täydellisiä tilejä nämä järjestöt eivät olleet käyttämistään varoista antaneet. Rahatoimikamari oli sitä mieltä että, kun maaseudulla monin paikoin vallitsi puutetta vähemmänkin ammattitaitoisesta työvoimasta, hätäapukomitean toiminta olisi suunnattava saattamaan ne työntekijät, jotka voivat suorittaa raskaampia töitä, pyrkimään toisille paikkakunnille. Kun kuitenkin suotuisimmassakin tapauksessa täytyi olettaa vähäisen joukon jäävän tänne, katsoi kamari hätäaputöitä edelleen luultavasti olevan toimeenpantava ja oli hätäapukomitealle maksattanut 100,000 markan etuannin. Hätäapukomitean maksamat lapsiavustukset oli rahatoimikamarin mielestä pantava kirjoihin ja köyhäinhoitohallituksen maksettava, osin syystä että ne olivat verrattavia köyhäinapuun, osin syystä että kokemus oli osoittanut, että hätäaputyöläiset eivät ole halukkaita siirtymään muuhun toimeen, niin kauan kuin he ilman lain määräämiä köyhäinapuun liittyviä mutkia saavat vastaavan määrän ansaitun palkan muodossa. Rahatoimikamari sentähden esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

jatkuvia hätäaputöitä varten käyttövaroistaan myöntää 400,000 markkaa, niihin luettuina etuantina maksettavaksi määrätyt 100,000 markkaa;

kehoittaa hätäapukomiteaa ja sen avustamia järjestöjä laatimaan tarkan kirjanpidon eri töistä aiheutuvista menoista ja tuloista sekä lakkauttamaan lapsiavustusten maksamisen;

kulkulaitosministeriöltä anoa, että hätäapukomitean anomukseen vapaalippujen myöntämisestä rautateillä kaupungissa asuville, Boxbackan tilalla työskenteleville hätäaputyöläisille matkaa varten Boxbackan pysäkille ja sieltä takasin mahdollisimman pian myönnyttäisiin.

Asiaa kaupunginvaltuustolle esiteltäessä myönnyttiin [2]) rahatoimikamarin esitykseen, kuitenkin siten, että kysymys lapsiavustusten myöntämi-

[1]) Kvston pöytäk. 20. 5. 32 §. — [2]) S:n 20. 6. 24 §.

sestä hätäaputöissä oleville naisille lähetettiin köyhäinhoitohallitukseen ja hätäapukomitea valtuutettiin toistaiseksi maksamaan tuollaisia avustuksia.

Kirjelmässä heinäkuun 13 päivältä hätäapukomitea anoi edelleen 400,000 markan määrärahaa järjestämiään hätäaputöitä varten. Komitea katsoi mahdottomaksi vähentää näissä töissä olevia henkilöjä, enimmäkseen naisia, mutta huomautti sen ohessa, että suuri osa työttömiä oli suorittanut epätyydyttävää työtä ja siten tuottanut kaupungille tappiota. Rahatoimikamari oli anotusta määrästä osoittanut etuantina maksettavaksi 200,000 markkaa, ja kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) tämän toimenpiteen sekä osoitti määrän käyttövaroistaan. Sittemmin rahatoimikamari siltä vaaditussa lausunnossa ilmoitti päättäneensä asettaa komitean laatimaan ehdotusta hätäaputöiden uudesti järjestämiseksi siihen suuntaan, että ne kävisivät kaupungille vähemmin rasittaviksi. Kun kuitenkin hätäapukomitean anomat varat tarvittiin töiden jatkamiseen, esitti kamari määrän loppuosan, 200,000 markkaa, osoitettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) tähän esitykseen.

Sittenkuin hätäapukomitea kirjelmässä lokakuun 28 päivältä, mainiten että sen töissä olevain henkilöjen lukumäärä tosin oli jonkin verran vähentynyt, mutta että oli luultava, että työttömyys niinkuin tavallista syksyllä jälleen lisääntyisi, oli anonut edelleen 400,000 markan määrärahaa hätäaputöiden jatkamiseksi vuoden loppuun, myönsi [3]) kaupunginvaltuusto pyydetyn määrän käyttövaroistaan sekä päätti sen ohessa kehoittaa rahatoimikamaria jouduttamaan hätäaputöiden uudestijärjestämiskysymystä valmistelemaan asettamansa komitean töitä.

Mainittu komitea, johon kuuluivat arkkitehti A. Nyberg, johtaja P. Raittinen ja insinööri I. Killinen sekä, viimeksi mainitun tultua vapautetuksi komitean jäsenyydestä, neiti E. Somersalo, teki lokakuun 4:ntenä päivätyssä mietinnössään [4]) selkoa hätäaputöiden järjestysmuodosta ja siinä vallitsevista puutteista sekä aikaisemmista sen parantamista tarkoittavista päätöksistä. Kun aikaisemmat toimenpiteet eivät olleet vieneet toivottuun tulokseen, esitti komitea uuden ehdotuksen hätäaputöiden järjestämiseksi. Niiden liittymäin sijaan, joita hätäapukomitea aikaisemmin oli käyttänyt töiden järjestämisessä, asetettaisiin hätäapukomitean alainen palkattu toimihenkilö, johon töiden johto ja kassahallinto voitaisiin keskittää. Kun kunnan työnvälitystoimisto oli ainoastaan poikkeustapauksissa välittänyt työtä hätäaputyöläisille, oli moni työntekijä, joka luultavasti olisi voinut päästä yksityisten palvelukseen, jäänyt hätäaputöihin. Periaatteellisesti ei näitä töitä kuitenkaan saisi järjestää niin, että ne estäisivät työntekijöitä siirtymästä yksityisten palvelukseen. Myönteisiin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä myöskin huonompiarvoisten työntekijäin asettamiseksi yksityisten työnantajain palvelukseen, minkätähden tällaisille työläisille olisi annettava opetusta ompelu- y. m. töissä. Erikoinen henkilö olisi lisäksi asetettava ottamaan henkilökohtaisesti asettumalla yhteyteen työnantajain kanssa selvää, minkälaisille työntekijöille voitiin tarjota yksityistä työtä, eikä työntekijöille, jotka eivät ottaneet sellaista sopivaa työtä suorittaakseen, enää annettaisi tointa hätäaputöissä. Huolenpito niistä hätäaputyöläisistä, jotka eivät olleet työkykyisiä, olisi sitä vastoin jätettävä köyhäinhoidolle. Palkkausjärjestelmään nähden komitea oli sitä mieltä, että lapsiavustukset olisi lakkautettava, jota

[1]) Kvston pöytäk. 19. 8. 17 §. — [2]) S:n 23. 9. 22 §. — [3]) S:n 12. 11. 32 §. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 45.

vastoin köyhäinhoitohallitus voisi tuollaisia avustuksia antaa; jos kuitenkin kaupunginvaltuusto katsoi apumaksut olevan pysytettävä, oli noudatettava, etteivät ne palkan kera saaneet ylittää yksityisten töissä maksettua palkkaa. Komitea katsoi edelleen olevan lausuminen mielipiteensä töistä, joita voitiin teettää vastedes tarpeen tullen. Boxbackan maanviljelystyöt piti komitea maanviljelykselle tarpeellisina ja hätäaputöiksi sopivina. Lisäksi puolsi komitea leikkikenttäin kuntoonpanettamista lapsille Sörnäsissä. Lopuksi komitea huomautti, että valtion 1920 vuoden budjettiehdotukseen oli merkitty 3,000,000 markkaa sen rasituksen helpottamiseksi, mikä oli maamme kunnille koitunut työttömyydestä, ja olisi kaupunginvaltuuston anottava apurahaa tästä määrärahasta.

Komitea ehdotti, että kaupunginvaltuusto, kumoamalla tämän kanssa ristiriidassa olevat määräykset helmikuun 25 päivänä 1913 tekemässään päätöksessä [1]), päättäisi

1) suunnitelmanmukaisuuden aikaansaamiseksi kaupungin hätäaputöihin asettaa palkatun virkamiehen, jonka tehtävänä olisi hätäapukomitean osoituksen mukaan hankkia työtä eri työlaitoksille ja valvoa niiden työnjohtoa;

2) valtuuttaa hätäapukomitean edellä mainitun virkamiehen avuksi asettamaan kaupungin palkkaaman toimihenkilön, jonka velvollisuutena olisi:

selvittää, kellä hätäaputyöläisillä on edellytyksiä ennen muita päästä yksityisten palvelukseen;

sekä henkilökohtaisesti että kunnan työnvälitystoimistosta tiedustella semmoisille työläisille sopivaa toimintaa ja tilaisuuden ilmetessä toimittaa heidät yksityisten palvelukseen; sekä

ehdottaa, ketkä hätäaputyöläiset olisi siirrettävä köyhäinhoidon huostaan;

3) kehoittaa hätäapukomiteaa hätäaputyöläisten opettamiseksi järjestämään iltakursseja;

4) periaatteeksi vahvistaa, että hätäaputyöläinen, joka kieltäytyy suorittamasta hänelle 2) kohdan määräysten mukaisesti tarjottua, hänen voimainsa mukaista työtä, on hätäaputyöstä erotettava, jommoisen seuraamuksen myös tulee kohdata työntekijää, joka on joksikin aikaa jäänyt pois hätäaputyöstä tai useita kertoja myöhästyneenä saapunut siihen;

5) kehoittaa kaupungin yleisten töiden hallitusta kaupunginvaltuustolle antamaan ehdotuksen kahden leikkipaikan kuntoon panettamisesta Viipurin- ja Kotkankadun risteyksessä, joka työ on teetettävä hätäaputyönä;

6) kehoittaa hätäapukomiteaa kaupunginvaltuustolle antamaan ehdotuksen 1) kohdassa mainitun viran täyttämiseksi ja muutoin ryhtymään edellä kerrotuista päätöksistä johtuviin toimenpiteisiin;

7) siltä varalta että eduskunta myöntää valtion 1920 vuoden budjettiehdotukseen kunnallisen hätäaputoiminnan avustamiseksi merkityn määrärahan, valtioneuvostolta anoa miljoonaa markkaa mainitusta määrärahasta myönnettäväksi Helsingin kunnallisiin hätäaputöihin.'

Rahatoimikamari vaati hätäapukomitean lausuntoa asiasta. Komitea yhtyi pääasiassa rahatoimikamarin komitean lausuntoihin, mutta huomautti kuitenkin, että kunnan työnvälitystoimisto oli hankkinut työtä lukuisille

[1]) Ks. 1913 vuod. kert. siv. 228.

hätäaputyöläisille, vaikka toimiston oli vaikea siirtää hätäaputöissä toimivia naisia yksityisten palvelukseen, niin kauan kuin suuri joukko muita naisia odotti, että heille osoitettaisiin työtä. Hätäapukomitea huomautti edelleen, että kaikki ne naiset, jotka eivät voineet tehdä kannattavaa työtä tai joiden työkyky oli huono, jo oli siirretty Itäisen viertotien n:ossa 7 olevaan työtupaan, joka rahatoimikamarin komitean lausunnon mukaan oli siirrettävä köyhäinhoidon huostaan.

Rahatoimikamarikin yhtyi komiteansa esittämiin näkökohtiin. Kuitenkin katsoi kamari lapsiavustuskysymys nyt voitavan sivuuttaa, koska tämä oli kaupunginvaltuustossa otettu erikoisesti käsiteltäväksi, minkä ohessa kamari ilmoitti 1920 vuoden budjettiehdotukseen merkityn 100,000 markkaa leikki- ja urheilukentän järjestämiseksi Brahenkatujen vierelle. Kamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

hyväksyä rahatoimikamarin komitean ehdotuksen 1—4, 6 ja 7 kohdan, kuitenkin siten että ehdotuksen 6 kohdassa sanan kaupunginvaltuusto sijaan pannaan sana rahatoimikamari;

niinikään hyväksyä hätäapukomitean ehdotuksen että Itäisen viertotien n:ossa 7 oleva työtupa on siirtyvä köyhäinhoidon hallintoon, köyhäinhoidon valvottavaksi ja sen varoilla ylläpidettäväksi; sekä

kaupunginvaltuuston hyväksymää kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosääntöä sovellutettavaksi hätäapukomiteaankin.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]):

että hätäaputöitä ehdottamaan, järjestämään, johtamaan ja valvomaan sekä kassahallintoa silmälläpitämään kaupungin palvelukseen rahatoimikamarin määrättäväksi ajaksi asetetaan vakinaista palkkaa nauttiva virkamies;

että hänen avukseen asetetaan naispuolinen toimihenkilö, jonka tulisi ylinnä pitää silmällä työtupain töitä, pitää tarkkaa luetteloa kaikista hätäaputöissä olevista henkilöistä, koettaa mikäli mahdollista toimittaa hätäaputöissä olevia henkilöjä yksityisten palvelukseen sekä ehdottaa, ketkä hätäaputyöläiset olisi siirrettävä köyhäinhoidon työtupiin;

lähettää kysymyksen Itäisen viertotien n:ossa 7 olevan työtuvan siirtämisestä köyhäinhoidon hallintoon köyhäinhoitohallitukseen;

periaatteeksi vahvistaa, että hätäaputyöläinen, joka kieltäytyy suorittamasta hänelle tarjottua, hänen voimainsa mukaista työtä, on hätäaputyöstä erotettava, jommoisen seuraamuksen myös tulee kohdata työntekijää, joka on pätevättä syyttä joksikin aikaa jäänyt pois tai useita kertoja myöhästyneenä saapunut siihen;

että kaupungin yleisten töiden hallitusta kehoitetaan ehdottamaan sopivia hätäaputöitä;

että hätäapukomiteaa kehoitetaan rahatoimikamarille antamaan ehdotus 1 kohdassa mainitun viran täyttämiseksi ja muutoin ryhtymään edellä kerrotuista päätöksistä johtuviin toimenpiteisiin;

että, siltä varalta että eduskunta myöntää valtion 1920 vuoden budjettiehdotukseen kunnallisen hätäaputoiminnan avustamiseksi merkityn määrärahan, valtioneuvostolta anotaan miljoonaa markkaa mainitusta määrärahasta myönnettäväksi Helsingin kunnallisiin hätäaputöihin; sekä

valtuuston hyväksymää kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosääntöä sovellettavaksi hätäapukomiteaankin.

Viimeksi mainitun asian yhteydessä otti [2]) kaupunginvaltuusto käsiteltäväksi köyhäinhoitohallituksen lausunnon lapsiavustusten antamisesta hätä-

[1]) Kvston pöytäk. 15. 12. 31 §. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 105.

aputöissä oleville elatusvelvollisille naisille. Hallitus mainitsi kokemuksen osoittaneen, ettei hätäaputöissä käytetty palkkausjärjestelmä pohjapalkoin ja n. s. lapsiavustuksin ollut vastannut toiveita, sillä suuren osan niistä naisista, joilla oli kolme tai useampia lapsia, oli sitä paitsi täytynyt anoa apua köyhäinhoidolta. Tämä syy puolsi että lapsiavustukset, yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi, oli köyhäinhoitohallituksen jaettava. Mainittua menettelyä vastusti kuitenkin se seikka, että lapsiavustus siinä tapauksessa saisi tavallisen köyhäinavun luonteen, jota sillä ei tulisi olla. Tämän lisäksi tuli ylen suuri työtaakka köyhäinhoidon osalle sekä se seikka, että avunetsijöiltä meni hukkaan kallista aikaa köyhäinhoidon kanslioissa odotellessa. Köyhäinhoitohallitus, joka tosin ei periaatteessa vastustanut lapsiavustuksen jakamista köyhäinhoidon toimesta, ehdotti sentähden, että hätäapukomitea ainakin vuoden loppuun saisi jatkaa puheenalaisen avustuksen jakamista.

Kaupunginvaltuusto palautti [1]) asian köyhäinhoitohallitukseen.

Hätäaputyöläisten palkat. Paitsi kysymystä lapsiavustusten myöntämisestä hätäaputyöläisille käsitteli kaupunginvaltuusto seuraavat hätäaputyöläisten palkkoja koskevat asiat.

Teollisuuskadun työntekijäin anottua, että heidän tuntipalkkansa korotettaisiin 3 markkaan sekä että heille maksettaisiin samanlaiset kalliinajanlisäykset, kuin kaupungin muilla työmailla oleville elatusvelvollisille työntekijöille, huomautti kaupungin yleisten töiden hallitus vaaditussa [2]) lausunnossa, että työt puheenalaisella kadulla Pakaassa olivat rahatoimikamarin päätöksen mukaan alkaneet 1918 vuoden lopulla, jotta siten voitaisiin antaa työansiota kunnan työnvälitystoimistoon ilmoittautuneille työntekijöille, sekä ettei palkkaa semmoisissa varsinaisen työohjelman ulkopuolella olevissa töissä periaatteellisesti olisi määrättävä samojen perusteiden mukaan kuin kaupungin vakinaisissa töissä, vaikkakin ammattityöläisten puutteessa täytyi tästä periaatteesta poiketa. Tuntipalkan korottaminen työntekijäin vaatimaan määrään, joka ylittäisi kaupungin vakinaisissa töissä maksetut palkat, ei sentähden ollut tarpeen vaatima, varsinkaan kun semmoinen toimenpide oli omansa houkuttelemaan työntekijöitä muilta työmailta, minkätähden hallitus, huomauttaen että voimassa olevan ohjesäännön mukaan oli hallituksen asia vahvistaa työpalkka sen toimeenpanemissa töissä, esitti, ettei puheenalainen hakemus aiheuttaisi toimenpidettä kaupunginvaltuuston puolelta.

Kaupunginvaltuusto päätti [3]) hallituksen lausunnon merkittäväksi pöytäkirjaan.

Sittenkuin eräässä hätäaputyöläisten pitämässä kokouksessa valitut valtuutetut olivat kaupunginvaltuustolta anoneet, että tuntipalkka kaupungin hätäaputöissä korotettaisiin 2: 50 markkaan, että urakkatyöstä tuntipalkka ja kotityöstä vastaava ansio taattaisiin, että lapsiavustuksia edelleen annettaisiin sekä että, jos äiti häntä itseään tai hänen lastaan kohdanneen taudin johdosta on jäänyt pois työstä, lapsiavustusta ei siitä huolimatta lakkautettaisi. Antamassaan lausunnossa hätäapukomitea mainitsi pääperiaatteena palkkain vahvistamisessa noudattaneensa, etteivät ne saaneet olla niin korkeat, että kilpailua vapaan työn kanssa syntyi. Palkat maksettiin etusijassa kappalelaskun mukaan ja olivat suurimmat Boxbackan töissä, joiden työntekijät kuitenkin usein saivat lunastaa rautatielipun matkustaakseen työpaikalle ja sieltä pois. Jos palkkoja nyt korotettiin, oli olemassa vaara,

[1]) Kvston pöytäk. 15. 12. 31 §. — [2]) S:n 16. 1. 7 §. — [3]) S:n 11. 2. 28 §.

että syntyi kilpailua vapaan työn kanssa. Elleivät ansaitut palkat riittäneet perheenelättäjälle, olisi näiden käännyttävä köyhäinhoitohallituksen puoleen apua saadakseen, niinkuin monessa tapauksessa olikin tehty. Lapsiavustuksiin nähden komitea viittasi aikaisempaan lausuntoonsa [1]) ja pyysi tätä asiaa pian ratkaistavaksi.

Kaupunginvaltuusto päätti [2]) tuntipalkkaa kaupungin hätäaputöissä maksettavaksi 1: 75 markkaa, mihin tulisivat lisäksi vapaat matkat työmaalle ja sieltä pois.

Hätäapukomitean toimeenpanemia urakkatöitä koskevien palkkausolojen järjestämistä koskevassa esitysehdotuksessa vt Hupli lausui, että hätäapukomitea oli tarjonnut työttömille naisille täppeiden riipimistyötä, josta maksettiin 5 markkaa kilolta, joten ja kun enintään 1 kg täppeitä voitiin päivässä valmistaa, ansio, 30 markkaa viikossa, esitysehdotuksen tekijän mielestä oli riittämätön. Sitä vastoin alitti tämä palkka kaupunginvaltuuston aikaisemmin vahvistaman 1: 75 markan vähimmän tuntipalkan [1]), sillä palkka urakkatyöstä olisi tietenkin määrättävä niin korkea, että ainakin voi ansaita alimman tuntipalkan. Esitysehdotuksen tekijä esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi, kun urakkatyötä teetetään kunnan hätäaputöissä, työehdot oleviksi sellaiset, että työntekijät tyydyttävällä työnteolla voivat saada saman ansion, mikä maksettiin tuntipalkkalaisille.

Kaupunginvaltuusto lähetti [3]) esitysehdotuksen rahatoimikamarin valmisteltavaksi.

Hätäapukomitea, jonka lausunnon asiasta rahatoimikamari oli vaatinut, mainitsi, että esitysehdotuksen tekijän väite, että urakkatyöläiset ylipäätään ansaitsisivat ainoastaan noin 30 markkaa viikossa, ei pitänyt paikkaansa. Moni työläisnainen ansaitsi yhtä paljon tai enemmänkin kuin jos olisi tehnyt tuntipalkkaista työtä, ja niillä, jotka eivät olleet saavuttaneet 100 markan viikkoansiota, oli kuitenkin ollut hyvät tulot, jos lapsiavustus otettiin lukuun. Rahatoimikamari esitti, ettei esitysehdotus aiheuttaisi toimenpidettä, joka tulikin [4]) kaupunginvaltuuston päätökseksi.

Kaupungin töissä maksetut palkat. Helsingin puhtaanapitolaitoksen työntekijäin ammattiosaston vaadittua korotettavaksi esimiesten tuntipalkkaa 1: 25 markalla sekä niin mies- kuin naispuolisten työntekijäin tuntipalkkaa 75 pennillä oli kaupungin yleisten töiden hallitus ilmoittanut siihen katsoen, että elintarpeiden ja rehujen hinnat viime aikoina eivät olleet kohonneet, vaan ylipäätään laskeuneet, havainneensa olevan syytä olla tätä esitystä huomioon ottamatta, mutta katsoneensa, että olisi asetettava erityinen komitea keräämään tietoja elintarvehintain vaihteluista ja näiden pohjalla laskemaan indeksiluvut palkkain arvioimiseksi sekä ainakin kerran kuukaudessa antaman kaupungin viranomaisille tarpeellisia tietoja näistä seikoista.

Kaupunginvaltuusto jätti [5]) mainitun ammattiosaston anomuksen kaupungin yleisten töiden hallituksen toimenpiteen varaan, koska työpalkkain määrääminen hallituksen ohjesäännön mukaan oli sen asia; erityisen komitean asettamista koskevasta ehdotuksesta päätti valtuusto vaatia rahatoimikamarin lausuntoa.

Eräät Suomen kivityöntekijäin liittoon kuuluvain ammattiyhdistysten valitsemat, Helsingistä kotoisin olevat henkilöt olivat kaupunginvaltuustolta anoneet, että laajaperäisempiä kivitöitä järjestettäisiin, että kivityöläisten

---

[1]) Ks. tätä kert. siv. 105. — [2]) Kvston pöytäk. 20. 6. 25 §. — [3]) Kvston pöytäk. 28. 10. 38 §. — [4]) S:n 15. 12. 31 §. — [5]) S:n 19. 8. 40 §.

tuntipalkka korotettaisiin 4 markkaan sekä että nimitys »hätäaputyöt» kokonaan poistettaisiin. Samaten oli Suomen tehdas- ja sekatyöväenliiton ammattiosasto n:o 169 kaupunginvaltuustolta anonut kaikkien kaupungin työntekijäin palkkaa korotettavaksi 1 markalla. Kaupungin yleisten töiden hallitus huomautti siltä vaadituissa lausunnoissa, että se oli varannut eräitä kaduntasoitustöitä hätäaputöiksi, mutta ei vielä ollut katsonut olevan aika panna niitä käyntiin, koska kivityöntekijöistä vallitsi puutetta yksityisten työmailla, sekä ettei se havainnut olevan syytä muuttaa hätäaputöiden järjestysmuotoa eikä palkkain laskemista niissä, mutta ilmoitti suostuvansa, jos hätäaputyöt voitiin antaa urakalle, suorittamaan saman korvauksen näistä kuin kaupungin muistakin töistä. Edelleen ilmoitti hallitus ammattityöläisten tuntipalkkaa korotetun noin markalla ja apurien noin 50 pennillä, niinkuin kirjelmän oheisesta taulusta tarkemmin kävi selville, mihin tuli lisäksi 1: 60 markkaa päivässä kutakin 15 vuotta nuorempaa lasta kohti, enintään kuitenkin 5 lapselle.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]), samalla kuin katsoi kaupungin yleisten töiden hallituksen vahvistamia tuntipalkkoja olevan katsottava alimmiksi palkoiksi:

kehoittaa hallitusta soveltamaan korkeampiakin tuntipalkkoja niin, että palkat vastaisivat elantokustannuksia;

lapsiavustuksina suoritetut apurahat korotettaviksi 2 markkaan päivässä;

kaikille työntekijöille, jotka heinäkuun 1 päivästä olivat olleet ja edelleen olivat kaupungin töissä, ennen ensi joulua maksettavaksi lahjapalkkiona kuukauden palkkatuloja vastaavan määrän; sekä

antaa rahatoimikamarin tehtäväksi esityksen määrärahan osoittamisesta näistä päätöksistä johtuvain menojen suoritukseen.

Muonitustoimikunnan tilinpäätös. Kaupunginvaltuuston kesäkuun 12 päivänä 1917 tekemän päätöksen mukaisesti hajaantunut [2]) muonitustoimikunta oli kaupunginvaltuustolle antanut kertomuksen toiminnastaan [3]). Tästä näkyi m. m., että toimikunnalla hajaantuessaan oli saamista 37,561: 08 markkaa elintarvelautakunnalta, joka määrä, lautakunnan rahatoimikonttoriin maksettua kertyneen koron, oli vähentynyt 35,779: 42 markkaan. Toimikunnan muut käteisvarat olivat rahatoimikonttorissa, ja näiden lisäksi oli toimikunta tilinpäätöksessään varoiksi merkinnyt 42,855: 50 markkaa eli ainespihalla ja Jätkäsaaressa olevain, nyttemmin kaupungin viranomaisten käytettäviksi tulleiden tavarasuojarakennusten arvon.

Kaupunginvaltuusto päätti [4]), että elintarvelautakunnan oli kaupunginkassaan maksettava edellä mainittu 35,779: 42 markan määrä.

Elintarpeiden hankinta kaupunkiin. Kaupunginvaltuuston tehtyä valtioneuvostolle esityksen [5]) erinäisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä kaupungin elintarvehankinnan parantamiseksi oli elintarveministeriö ilmoittanut, ettei Elintarvetuontikunnalla milloinkaan ole ollut nimenomaista yksinoikeutta elintarpeiden tuontiin, vaan oli se ainoastaan toiminut valtion asiamiehenä niissä tapauksissa, jolloin vienti eräistä maista oli ollut sallittu ainoastaan siinä tapauksessa, että tuonti toimitettiin valtion tiliin, sekä valtion itsensä hankkiessa elintarpeita. Perunain kauppaan nähden elintarveministeriö mainitsi, että mainitun tavaran saanti armeijalle ja yleisten laitosten

[1]) Kvston pöytäk. 26. 11. 50 §. — [2]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 134. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 6 vuodelta 1918. — [4]) Kvston pöytäk. 1. 4. 29 §. — [5]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 156.

tarpeisiin saatettiin vaaranalaiseksi, jos kauppa julistettiin vapaaksi eikä ollut takeita, että perunain tarve voitiin tyydyttää tuonnilla; sitä paitsi oli perunain pakkotilauksia alhaisesta korvauksesta laajassa mitassa toimeenpantu, minkätähden kaupan julistaminen vapaaksi johtaisi vääryyteen niitä kohtaan, joilta tuollainen tilaus oli tehty, koska hinnat vapaassa kaupassa kohoaisivat.

Asia ei aiheuttanut [1]) toimenpidettä kaupunginvaltuuston puolelta.

Kustannukset maidon hankinnasta kaupungille. Elintarvetoimikunnan anottua osin tiliään hyvitettäväksi sillä 500,000 markan määrällä, minkä kaupunginvaltuusto oli etuantina asettanut toimikunnan käytettäväksi maidonhankinnan helpottamiseksi kaupunkiin senaatin marraskuun 3 päivänä 1917 tekemän päätöksen mukaisesti [2]), osin myönnettäväksi 261,787: 76 markkaa, joka meno oli heinäkuun 7 päivään 1918 asti samalla tavalla tuotettu kaupungille, syystä että maitokaupan uudesti järjestelyä ei kapinan johdosta ollut voitu aikaisemmin toimittaa, esitti rahatoimikamari, että kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan osoittaisi kaikkiaan 761,787: 76 markkaa tähän tarkoitukseen.

Kaupunginvaltuusto päätti [3]), että pyydettyjen varain osoittaminen jäisi siksi, kuin elintarvetoimikunta oli päättänyt tilinsä.

Vaatteiden hankinnan helpottaminen vähävaraisille. Kirjelmässä kaupunginvaltuustolle elintarvetoimikunta huomautti, että elintarpeiden myynnissä vähävaraisille sovellettu hinnanalennusjärjestelmä olisi ulotettava myöskin vaatteiden ja jalkineiden myyntiin, koska näiden tavarain hinnat olivat kohonneet siinä määrin, etteivät vähävaraiset muussa tapauksessa voineet niitä itselleen hankkia. Tätä järjestelmää hoitaisi toimikunnan alainen johtokunta, ja hinnanalennuskortit jaettaisiin hinnanalennuskorttikonttorin välityksellä. Vaatekauppakin tarvittaisiin, mutta aluksi voisi hätäapukomitean myymälä Kasarmintorin kauppahallissa ja sen jalkinemyymälä tyydyttää tarpeet. Ompelutyöt teetettäisiin etusijassa hätäapukomitean työtuvissa urakkatyönä. Elintarvetoimikunta teki myös ehdotuksen myönnettävästä hinnanalennuksesta sekä esitti m. m. osoitettavaksi 100,000 markkaa hinnanalennuksen kustantamiseen sekä yhtä suuren rahamäärän tarvikkeitten ja varaston hankkimiseen ynnä työpalkkoihin. Köyhäinhoitohallitus puolsi ehdotusta, mutta ehdotti esitettyä hinnanalennusta vähennettäväksi. Rahatoimikamari taas ehdotti, että elintarvetoimikunnan esitystä ei otettaisi huomioon, koska hinnat näyttivät olevan laskeumaan päin, minkä ohessa kamari huomautti, että kaupunki kansakoulujohtokuntain ja köyhäinhoitohallituksen välityksellä tuntuvasti helpotti vaatteiden hankintaa vähävaraisille, jota paitsi uutta kallista järjestöä suurine kanslioineen ei nyt näyttänyt olevan perustettava.

Kaupunginvaltuusto epäsi [4]) esityksen, mutta jätti hätäapukomitean toimeksi antaa lausunnon pyydetyn määrärahan käyttämisestä hätäaputöinä valmistettujen vaatekappalten jakamiseksi vähävaraisille, etusijassa kansakouluoppilaille.

Hätäapukomitea puolsi tätä ehdotusta, mutta oli sitä mieltä, että määräraha kokonaisuudessaan tarvittiin lasten vaatettamiseen. Vähävaraisten lapset olivat suuressa uusien vaatekappalten ja jalkineiden puutteessa, kun heidän vanhempansa eivät nykyisin hinnoin voineet uusia taikka korjaut-

---

[1]) Kvston pöytäk. 11. 2. 11 §. — [2]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 135. — [3]) Kvston pöytäk. 26. 3. 15 §. — [4]) S:n 26. 3. 16 §.

taa kuluneita vaatteita ja jalkineita. Vaatekappalten jakaminen kansakoululapsille oli komitean mielestä toimitettava maksutta opettajiston välityksellä ja muille lapsille lastensuojelukeskuksen kautta joko maksutta tai 50 %:n alennuksin omain kustannusten hinnasta. Jalkineet voitiin saada hätäapukomitean varastosta, mutta vaatekappaleet valmistettaisiin naisjärjestöjen hätäapukomitean ompelutuvissa. Hätäapukomitea esitti:

että 100,000 markkaa annettaisiin naisjärjestöjen hätäapukomitean käytettäväksi eri tilityksen ehdolla vaatekappalten valmistamiseksi vähävaraisten lapsille;

että kaupungin hätäapukomitea oikeutettaisiin jalkinevarastostaan käyttämään jalkineita enintään 30,000 markan arvosta edellä mainittuun tarkoitukseen;

että vaatekappaleita ja jalkineita jaettaisiin tarvitseville kansakoululapsille maksutta asianomaisten opettajain harkinnan mukaan ja heidän toimestaan; sekä

että tarvitsevain lasten vanhemmille heidän taloudellisia olojaan kussakin eri tapauksessa tutkittua vaatekappaleita ja jalkineita joko annettaisiin maksutta tai myytäisiin 50 %:n alennuksin omain kustannusten hinnasta lastensuojelukeskuksen välityksellä.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [1]) hätäapukomitean esitykseen sillä lisäyksellä, että jakelu toimitettaisiin komitean valvonnan alaisena, minkä ohessa kansakoulujohtokuntaa kehoitettaisiin joutuisasti toimittamaan niiden asiana oleva vaatekappalten jakelu kansakoululapsille.

Juurikasviviljelyksen kustannukset. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli esittänyt, että kansanravintohallitus velvoitettaisiin suorittamaan 55,230 markkaa eli omain kustannusten hinnan viimeksi mainitulle hallitukselle toimitetuista kaupungin istutuksista kesällä 1918 saaduista valkokaalin, lanttujen ja perunain määristä. Kansanravintohallitus, joka piti yksikköhintaa osittain liian kalliina ja huomautti, että suurin osa perunoista oli luovutettu siemeniksi, ilmoitti suostuvansa maksamaan kaikkiaan 23,320 markkaa. Kaupunginvaltuusto päätti [2]), että kansanravintohallitus suorittaisi ehdottamansa määrän, jota vastoin 31,678: 47 markkaa pantaisiin maksettavaksi budjettiin istutusten ja puutaimistojen kunnossapitoa varten merkitystä määrärahasta.

Evätty esitys halkojen saamisesta kaupungin varastoista. Köyhäinhoitohallituksen esityksen köyhäinhoidon virkailijain oikeuttamisesta ostohinnasta omiin tarpeisiin ostamaan tarvitsemansa polttopuumäärän kaupungin halkovarastoista kaupunginvaltuusto epäsi.[3])

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustaminen. Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustusmäärärahan jakoehdotusta laatimaan asetettu valiokunta antoi toukokuun 24:ntenä päivätyn mietinnön [4]). Valiokunta oli samoin kuin edellisenäkin vuonna katsonut taloudellista kannatusta olevan annettava ainoastaan niille yrityksille, jotka olivat aikaisemmin saaneet avustusta kunnan varoista, etusijassa niille, jotka tarkoittivat lasten hoitoa ja virkistyksen hankkimista lapsille ja nuorisolle kesäiseen aikaan. Vaikka valiokunta oli koettanut supistaa anottuja määriä pysyttääkseen mikäli mahdollista apurahat määrärahan puitteissa, katsoi valiokunta kuitenkin olevan esittäminen, että määrärahan, 300,000 markan, lisäksi 150,000 markkaa myönnettäisiin puheenalaiseen tarkoitukseen kaupunginvaltuuston käyt-

[1]) Kvston pöytäk. 22. 4. 18 §. — [2]) S:n 11. 3. 10 §. — [3]) S:n 28. 10. 42 §. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 33.

tövaroista. Osin voisi nimittäin liian pitkälle menevä pyydettyjen avustusten supistaminen saattaa uhanalaiseksi useiden yritysten taloudellisen pohjan, niiden kun oli taisteltava kalliinajan vaikeuksien kanssa, osin oli osoittautunut, että yrityksille, jotka olivat saaneet varsin supistettuja määrärahoja, sittemmin oli myönnetty lisämäärärahoja vuoden varrella.

Valiokunnan ehdotuksen mukaisesti myönsi [1]) kaupunginvaltuusto määrärahoja seuraaville yhdistyksille ja laitoksille:

Helsingin ruotsinkielisten kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistyksen toimikunta kesäsiirtoloille ..	Smk	25,000: —
tuberkulootisten ja risatautisten lasten virkistyskodin voimassapitoon	»	9,000: —
Helsingin kuuromykkäyhdistys	»	1,000: —
Ungdomsförbundet Fylgia	»	2,000: —
Helsingin suomenkielisten kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistyksen toimikunta kesäsiirtoloille..	»	88,000: —
Finlands allmänna svenska folkskollärare- och lärarinneförenings Helsingforskrets lasten kesätyöskentelyä varten	»	6,000: —
Helsingin opettajaliiton puutarhakomitea puutarha- ja muun kesätyöskentelyn järjestämiseksi lapsille	»	6,000: —
Arbetets Vänner (emäyhdistys ja Sörnäsin osasto) kesätyöskentelyn järjestämiseksi lapsille	»	3,000: —
Kansakoulunopettajatar L. Hagan puutarhatyöskentelyn järjestämiseksi lapsille	»	2,000: —
Valkonauha-yhdistys kahden lastenkotinsa voimassapitoon	»	25,000: —
Rouvasväenyhdistys lastenkodilleen	»	12,000: —
Kaupunkilähetys	»	15,000: —
Töölön koulupuutarhan toimikunta lasten kesätyöskentelyä varten	»	2,000: —
Nuorten miesten kristillinen yhdistys poikain veistolaitoksen voimassapitoon sekä katuammatteja harjoittavain lasten kaitsijan palkkaamiseksi	»	20,000: —
Köyhäin lasten työkotien toimikunta	»	125,000: —
Risatautisten lasten parantolayhdistys	»	7,000: —
Konvalescenthem—Toipumakoti-yhdistys	»	7,000: —
Maitopisara-yhdistys	»	17,000: —
Lastenhoidon edistämisyhdistys	»	33,000: —
Valkonauha-yhdistys tyttöjen vastaanottokodille	»	2,000: —
Helsingin palvelijataryhdistys palvelijatarkotinsa voimassapitoon.....	»	5,000: —
Helsingin kansanlastentarhain kesäsiirtola-yhdistys	»	14,000: —
Neidit E. Olin, L. Stoltzenberg ja L. Wendell Töölön työtuvalle	»	800: —
Neiti T. Wuorenheimo Kotikallion lastenseimen voimassapitoon	»	11,200: —
Professorinrouva H. Wasenius y. m. Fredriksperin lastenseimen voimassapitoon	»	8,000: —
Rouva N. Krogerus lasten työtuvalle	»	4,000: —
	Yhteensä Smk	450,000: —

[1]) Kvston pöytäk. 17. 6. 52 §.

Muutoin päätti kaupunginvaltuusto:

että edellä mainittuihin menoihin käytetään:

a) puheenalaista tarkoitusta varten kuluvan vuoden budjetissa oleva 300,000 markan määräraha; ja

b) sen lisäksi tarvittava lisämääräraha, 150,000 markkaa, valtuuston käyttövaroista;

että ne yhdistykset, seurat ja yksityishenkilöt, joille apurahoja myönnettiin, asetetaan kaupungille tulevain juovutusjuomavoittovarain käyttämisestä marraskuun 25 päivänä 1913 annettujen määräysten alaisiksi varain asianmukaiseen käyttöön nähden siten, että

työkoulujen ja lastenseimien sekä kansanlastentarhain kesäsiirtolain johtajattaret ja asianomaiset toimikunnat ovat kansanlastentarhain johtokunnan alaiset;

Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistykset, ungdomsförbundet Fylgia ja Helsingin kuuromykkäyhdistys asianomaisen kansakoulujohtokunnan alaiset;

Nuorten miesten kristillinen yhdistys, lasten kesätyöskentelykurssien johtajattaret ja asianomaiset toimikunnat, Valkonauha-yhdistys lastenkotiensa puolesta, Köyhäin lasten työkodit sekä Kaupunkilähetys ja Rouvasväenyhdistys lastenkotiensa puolesta kasvatuslautakunnan alaiset;

Konvalescenthem—Toipumakoti-yhdistys, Lastenhoidon edistämisyhdistys, Risatautisten lasten parantolayhdistys ja Maitopisara-yhdistys terveydenhoitolautakunnan alaiset;

Helsingin palvelijataryhdistys ja Valkonauha-yhdistys suojelutoimintansa puolesta sosialilautakunnan alaiset;

Kaupunkilähetys muun toimintansa kuin vastaanottokotiensa puolesta köyhäinhoitohallituksen alainen;

että lisäehtoina ja määräyksinä seuraavain apurahain nauttimiseen nähden säädetään asianomaisten apurahansaajain noudatettavaksi:

Risatautisten lasten parantolayhdistyksen: että yhdistys ensi kesänä noin neljän kuukauden ajaksi luovuttaa kahdeksan maksutonta sijaa Högsandin parantolassa potilaille, jotka köyhäinhoitohallitus sinne ehdottaa;

Konvalescenthem—Toipumakoti-yhdistyksen: että yhdistys kodissaan vuoden umpeen varaa maksutta sijaa vähintään kahdeksalle varattomalle, Helsingin kaupungin sairaaloista poistetulle naispuoliselle potilaalle;

kaikkien avustusta saavain yritysten, jotka myöntävät tarvitseville henkilöille apua vastaavaa korvausta saamatta: että, samalla kuin niiden tulee sopivissa tapauksissa tehdä ero täällä kotipaikkaoikeutta nauttivain ja muiden täällä oleskelevien henkilöjen välillä, apurahain nauttimiseen on liitettävä lisäehdoksi, että asianomaisen yhdistyksen tulee jokaisessa eri tapauksessa köyhäinhoitohallituksen rekisteritoimistosta hankkia tarkka tieto avunanojan oloista sekä, sitä mukaa kuin avustusta muodossa tai toisessa annetaan, ilmoittaa se toimistoon rekisteröitäväksi, samoin kuin avustusten myöntämisen ja käyttämisen valvontaan nähden alistua niihin määräyksiin, joita köyhäinhoitohallitus tai asianomainen lautakunta köyhäinhoitohallituksen esityksestä katsonee tarpeelliseksi antaa; sekä

että asianomaisille johto- ja lautakunnille on annettava kaupunginvaltuuston edellä kerrotuista päätöksistä tieto niiden asiana oleviin toimenpiteisiin ryhtymistä varten sekä sen ohessa huomautettava, että näiden on kehoitettava apurahanhakijoita vastaisissa hakemuksissa esittämään täydellisempi perustelu ja selvitys hakemusten tueksi ja sitä varten m. m.

oheenpanemaan selvät laskelmat ja kertomukset edelliseltä toimintavuodelta.

Evättyjä apurahan anomuksia. Svenska föreningarnas i Helsingfors centralutskott nimisen keskusvaliokunnan anomuksen 12,000 markan apurahan myöntämisestä yhdistysten sivistystoiminnalle, etusijassa niiden lauluseurain voimassapitoon, kaupunginvaltuusto epäsi [1]).

Helsingin suomenkielisten nuorten naisten kristillisen yhdistyksen anomuksen 18,000 markan myöntämisestä sen toiminnan hyväksi, joka m. m. käsitti työtuvan voimassapidon nuorille tytöille Vaasankadun talossa n:o 5, jonka hoidokeille oli suunniteltu kesäsiirtolaakin, valtuusto niinikään epäsi [2]).

Helsingin sokeainyhdistyksen anomuksen kunnallisen määrärahan myöntämisestä kesäoleskelun hankkimiseksi sokeille sekä Mariayhdistyksen samanlaisen hakemuksen sen toiminnan jatkamiseksi vuonna 1920 kaupunginvaltuusto lähetti [3]) siihen valiokuntaan, joka tulee asetettavaksi tutkimaan hakemuksia avustusten myöntämisestä yleishyödyllisille yrityksille ja laitoksille viimeksi mainittuna vuonna.

Anomuksen 1,000 markan myöntämisestä kunnan varoista Tuusulan pitäjän Jokivarren kylän yksityisen suomenkielisen kansakoulun voimassapitoon kuluvana lukuvuonna kaupunginvaltuusto epäsi [4]).

Saadun apurahan käyttö. Lastenhoidon edistämisyhdistys, joka vuonna 1917 oli kaupunginvaltuustolta saanut [5]) 14,000 markkaa naimattomain lapsensynnyttäjäin turvakodin sisustamiseen ja kunnossapitoon kuuden kuukauden aikana, mutta ei ollut voinut saada turvakodille huoneistoa, oikeutettiin [6]) käyttämään saamansa varat Pippingsköldin turvattomain äitien turvakodin hyväksi.

Lasten valvonta leikkipaikoilla. Lastensuojelukeskuksen anomukseen 20,000 markan myöntämisestä lasten valvontaan yleisillä leikkipaikoilla kaupunginvaltuusto myöntyi [7]) ja osoitti rahamäärän käyttövaroistaan.

Määrärahan anomus kadun lasten valvomiseksi. Nuorten miesten kristillinen yhdistys anoi, viitaten kaupunginvaltuuston marraskuun 13 päivänä 1917 tekemään päätökseen selvityksen hankkimisesta palkatun ammattityön järjestämisestä kaupungin toimesta alaikäisille [8]), 7,200 markan määrärahaa palkatakseen huoltajan vuoden ajaksi valvomaan katuammatteja harjoittavia lapsia.

Kaupunginvaltuusto epäsi [9]) anomuksen, syystä että valtuusto oli asettanut [10]) komitean valmistamaan kysymystä lastensuojelutoiminnan keskittämisestä, ja yhdistyksen suunnittelema toimenpide tietäisi mainitun toiminnan desentralisoimista.

Määräraha lastensuojelukeskukselle. Föreningen för barnens och ungdomens väl oli kaupunginvaltuustolta anonut vuotuista 35,000 markan määrärahaa lastensuojelukeskuksen voimassapitoon, jonka yhdistys oli perustanut järjestetyn yhteistyön aikaansaamiseksi lastensuojelualalla toimivien viranomaisten ja laitosten kesken. Keskus pidettäisiin yleisölle avoinna klo 8 a. p.—klo 10 i. p. voidakseen milloin tahansa päivän mittaan vastaanottaa ilmoituksia ja välittää tarpeellisia toimenpiteitä yhtä tai toista apua tarvitsevain lasten hyväksi.

---

[1]) Kvston pöytäk. 20. 6. 33 §. — [2]) S:n 20. 6. 36 §. — [3]) S:n 26. 11. 2 §. — [4]) 11. 2. 35 §. — [5]) Ks 1917 vuod. kert. siv. 103. — [6]) Kvston pöytäk. 9. 9. 49 §. — [7]) S:n 9. 9. 31 §. — [8]) Ks 1917 vuod. kert. siv. 225. — [9]) Kvston pöytäk. 17. 6. 44 §. — [10]) Ks tätä kert. siv. 164.

Vaaditussa lausunnossa oli kasvatuslautakunta huomauttanut, että lastenhoitotyön keskitys oli erittäin tarpeellinen, mutta mainitsi sen ohessa, että keskus tuskin voi poistaa kaikkia olemassa olevia haittoja; kuitenkin puolsi lautakunta keskukselle myönnettäväksi 3,000 markan kuukausiavustusta. Rahatoimikamari puolestaan huomautti, että keskus oli suorittanut tunnustusta ansaitsevaa työtä ja että suunniteltu keskitys oli sangen tärkeä, että keskus mahdollisesti jo seuraavan vuoden alusta voitiin ottaa kaupungin haltuun, sekä puolsi myönnettäväksi pyydettyä määrärahaa, kuitenkin siten, ettei nyt luvattaisi apurahaa seuraavaksi vuodeksi.

Kaupunginvaltuusto pani asian pöydälle [1]) odotellessaan sen komitean mietintöä, joka oli asetettu [2]) valmistelemaan kysymystä lastensuojelutoiminnan keskittämisestä.

Sittemmin anoi mainittu yhdistys, että kaupunginvaltuusto ottaisi yhdistyksen anomuksen uudelleen käsiteltäväksi, siitä huolimatta ettei mainittu komitea ollut suorittanut työtään loppuun, sekä myöntäisi kasvatuslautakunnan ehdottaman 3,000 markan kuukausimäärärahan helmikuun 1 päivästä lukien vuoden loppuun sekä seuraavaksi vuodeksi, kunnes kysymys keskuksen suhtautumisesta kuntaan oli lopullisesti ratkaistu.

Kaupunginvaltuusto osoitti [3]) käyttövaroistaan vuodeksi 1919 pyydetyn 33,000 markan apurahan, jota vastoin asia, mikäli koski apurahan myöntämistä vuodelta 1920, jätettiin uuden esityksen varaan.

Määrärahoja amerikalaisten elintarpeiden jakamiseksi. Suomen lasten hätäapukomitea niminen järjestö ilmoitti paikalliskomitean välityksellä tulevansa toistaiseksi kolmen kuukauden aikana jakamaan Amerikasta saatuja elintarpeita m. m. 3,000 varattomalle helsinkiläiselle lapselle ja äidille yhtenä ruokaverona päivässä. Nämä avustukset annettiin kuitenkin siitä saatujen määräysten mukaan sillä edellytyksellä, että asianomaiset kunnat vastaisivat niiden jakelusta koituvista kustannuksista. Apukomitea anoi aluksi tarkoitukseen 15,000 markkaa sekä lausui toivomuksen, että kaupunginvaltuusto myöntäisi varoja myös paikalliskomitean jakamain elintarveavustusten lisäämiseen.

Kaupunginvaltuusto päätti [4]) käyttövaroistaan osoittaa 15,000 markkaa tilityksen ehdolla paikalliskomitean käytettäväksi puheenalaisesta elintarpeiden jakelusta oleviin kustannuksiin, mutta muutoin esitys ei aiheuttanut toimenpidettä.

Sittemmin antoi mainittu paikalliskomitea kirjelmän, jossa huomautettiin, että katsoen avuntarvitsijain suureen lukuun, likimain 3,000 henkeen, verraten suuri kansliahenkilökunta oli tarpeellinen ja että kanslian ja keittiön kuukausimenot oli arvioitu 22,000 markaksi. Tämä kuukausimeno kuitenkin jonkin verran vähenisi, sittenkuin saatu vaatekappalten määrä, lukuaan noin 15,000, oli jaettu, jonka työn arveltiin olevan suoritettu joulukuun keskivaiheilla. Kun Suomen lasten hätäapukomitea jakoi ainoastaan jauhoja, suurimoja, lauhdutettua maitoa, sokeria ja vähäisen määrän rasva-aineita, oli paikalliskomitea kansanravintohallituksen varastosta lokakuun 26 päivään mennessä lainannut ruokatavaroita 8,803 markan arvosta sekä anoi, että sen käytettäväksi mausteiden ja juurikasvien ostoon asetettaisiin 18,000 markkaa kuukaudessa, lukien marraskuun alusta vuoden loppuun. Paikalliskomitea anoi siis seuraavia määrärahoja:

---

[1]) Kvston pöytäk. 20. 6. 34 §. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 164. — [3]) Kvston pöytäk. 26. 11. 49 §. — [4]) S:n 7. 10. 40 §.

Kansanravintohallitukselta saatuihin ruokatavaroihin....	Smk	8,803: —
Komitean toimintaa varten lokakuun keskivaiheilta vuoden loppuun 22,000 markkaa kuukaudessa.....	»	55,000: —
Ravintoaineiden ostoon 2 kuukauden aikana.....	»	36,000: —
Yhteensä	Smk	99,803: —

Rahatoimikamari piti pyydettyä määrää sangen suurena ja ehdotti myönnettäväksi 75,000 markkaa.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]) käyttövaroistaan osoittaa 50,000 markkaa mainitun paikalliskomitean käytettäväksi vuoden loppuun tilivelvollisena rahatoimikamarille.

Määräraha raittiuskokousta varten. Yhdeksännen pohjoismaisen Helsingissä pidettävän raittiuskokouksen järjestämiskomitean anottua 15,000 markan apurahaa kunnalta osoitti [2]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 7,500 markkaa tarkoitukseen.

Määräraha kansakoulukokousta varten. Helsingissä kesäkuun 11—13 päivänä pidettävästä seitsemännestätoista yleisestä kansakoulukokouksesta koituviin kustannksiin osoitti [3]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 15,000 markkaa puheenalaisen kokouksen pääkomiteain käytettäväksi tilityksen ehdolla.

Anomus suojeluskunnan avustamisesta. Helsingin suojeluskunnan esikunta oli anonut kunnan varoista apurahaa suojeluskunnalle, jonka menojen vuodelta 1920 oli laskettu nousevan 2,365,000 markkaan.

Antamassaan lausunnossa rahatoimikamari havaitsi, että suojeluskunta laillisen yhteiskuntajärjestyksen ylläpitäjänä oli tarpeellinen ja olisi kannatettava yleisillä varoilla. Katsoen velvollisuuteensa pitää yhteiskuntajärjestystä voimassa tulisi kuitenkin valtion osaltaan runsaasti avustaa pääkaupungin suojeluskuntaa, minkätähden ja kun sen ohessa täytyi huomiota kiinnittää kaupungin rahataloudelliseen asemaan, kamari ei katsonut voivansa ehdottaa 1,200,000 markkaa enempää, mikä määrä merkittäisiin 1920 vuoden budjettiin.

Kaupunginvaltuusto epäsi [4]) rahatoimikamarin ehdotuksen.

Suojeluskuntavarusteiden kustantaminen. Rakennuskonttorin viranpitäjäin anomuksen, että kaupunginvaltuusto myöntäisi määrärahan heidän suojeluskuntavarusteittensa kustantamiseen, valtuusto epäsi [5]).

Sodan johdosta hätään joutuneiden henkilöjen avustus. Tekemässään esitysehdotuksessa [6]) vtt Airisto, Hupli, Leino ja Sillanpää vaativat, että kaupunki ryhtyisi toimenpiteisiin niiden kunnan apua tarvitsevain jäsenten tukemiseksi, jotka kansalaissodan ja sitä seuranneen terrorin johdosta olivat joutuneet leskiksi tai orvoiksi. Tätä avustustoimintaa ei olisi asetettava vakinaisen kunnallisen köyhäinhoidon veroiseksi, jolla oli ylen määrin työtä ja joka ei myöskään kyennyt sitä toimittamaan sillä tavoin, että avustetuilla siitä olisi pysyväistä hyötyä. Kaupunginvaltuuston tulisi sentähden asettaa sotaleskiä ja orpoja varten erityinen toimikunta, jolle avustustoiminta voitaisiin uskoa ja joka olisi läheisissä kosketuksissa köyhäinhoitohallituksen, työntekijäin hätäapukomitean y. m. järjestöjen kanssa. Komitean käytettäväksi asetettaisiin 1,000,000 markkaa, tilityksen ehdolla.

Kaupunginvaltuusto lähetti [7]) asian rahatoimikamariin, jonka tuli siitä vaatia myöskin köyhäinhoitohallituksen lausunto.

---

[1]) Kvston pöytäk. 15. 12. 27 §. — [2]) S:n 3. 6. 36 §. — [3]) S:n 20. 5. 22 §. — [4]) S:n 26. 11. 1 §. — [5]) S:n 3. 6. 27 §. — [6]) Kvston pain. asiakirj. n:o 8. — [7]) Kvston pöytäk. 11. 2. 38 § ja 25. 2. 25 §.

Köyhäinhoitohallitus huomautti lausunnossaan [1]), että ehdotettu avustustoiminta lain mukaan kuului sille, minkätähden ei näyttänyt asianmukaiselta, että sen rinnalle asetettiin toinen järjestö samoin tehtävin, sitä vähemmän, kuin sen järjestäminen vaatisi melko suuria kustannuksia ja sen puuttuvan kokemuksen johdosta tällä alalla tulisi pakko rajoittaa toimintansa yksinomaan raha-avustusten jakoon. Köyhäinhoitohallitus huomautti kuitenkin, että oli tarpeen joutuisia ja tarmokkaita toimenpiteitä, etusijassa turvattomain lasten hädänalaisen tilan lieventämiseksi, minkätähden hallitus tarvitsi lisää työvoimia ja melkoisia lisämäärärahoja.

Rahatoimikamariin antamassaan yhteisessä kirjelmässä myös naisjärjestöjen hätäapukomitea ja lastensuojelukeskus lausuivat, että esitysehdotuksen tekijäin ehdottama määräraha oli hyvin tarpeellinen, mutta olivat sitä mieltä, että se olisi kokonaisuudessaan tai pääasialliselta osalta köyhäinhoitohallituksen välityksellä asetettava jo olemassa olevain hätäapujärjestöjen käytettäväksi, jolloin suurehko määrä olisi varattava mainituille kahdelle keskeiselle liittymälle.

Rahatoimikamari ilmoitti lausunnossaan, että hallituksen ja kuntain kesken oli suunniteltu yhteistyötä sodan johdosta turvattomiksi joutuneiden lasten avustamiseksi. Tähän yhteistyöhön katsomatta pitäisi kaupungin kuitenkin omasta kohdastaan ryhtyä tässä kohden tarpeellisiin toimenpiteisiin. Puheenalainen toiminta kuului kuitenkin laillisesti köyhäinhoitohallitukselle ja olisi käytännöllisistäkin syistä siihen keskitettävä. Kamari sentähden esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

hyljätä tehdyn ehdotuksen erityisen uuden toimikunnan asettamisesta kansalaissodan johdosta leskiksi ja orvoiksi joutuneiden avustamiseksi;

käskeä köyhäinhoitohallitusta jatkamaan ja kehittämään avustustoimintaansa niin, että niin hyvin kansalaissodan johdosta kuin muutoin hädänalaiseen tilaan joutuneet saisivat sopivassa muodossa mahdollisimman pian tarpeellista avustusta;

kehoittaa mainittua hallitusta tässä toiminnassaan harkintansa mukaan käyttämään puolueettomasti toimivien järjestöjen tarjoamaa tukea ja ottamaan huomioon niin hyvin kaupungin muiden lautakuntain toiminnan saman päämäärän hyväksi kuin myös valtion toimenpiteet sotaorpojen huoltamiseksi sekä, elleivät hallituksen käytettävänä olevat työvoimat ja varat riitä, antamaan valtuustolle esityksen lisämäärärahain myöntämisestä.

Kun köyhäinhoitohallitus oli sittemmin antanut [2]) asiallisen ehdotuksen toimenpiteistä avustustoimintansa helpottamiseksi, päätti [3]) kaupunginvaltuusto hyljätä esitysehdotuksen sekä rahatoimikamarin esittämät ehdotukset.

Suomen työntekijäin avustuskomitea oli kaupunginvaltuustolta anonut [4]), että valtuusto joutuisasti myöntäisi mainitulle komitealle aluksi 500,000 markkaa käytettäväksi kansalaissodan johdosta hädänalaiseen tilaan joutuneiden perheiden avustamiseen.

Köyhäinhoitohallitus, jonka lausunnon rahatoimikamari oli vaatinut, huomautti, että puheenalainen hakemus tarkoitti niitä hädänalaisia, joita kunta lain mukaan oli velvollinen auttamaan köyhäinhoitohallituksen välityksellä. Jos sen ohessa jollakin muulla järjestöllä olisi oikeus käyttää kunnan varoja samaan tarkoitukseen, voisi tästä olla seurauksena, että samat avunsaajat saisivat kaksinkertaista avustusta, minkätähden köyhäinhoito-

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 14. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 161. — [3]) Kvston pöytäk. 26. 3. 1 §. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 12.

hallituksen mielestä komitean hakemuksessa tarkoitettujen hädänalaisten tulisi saada avustuksensa samassa muodossa ja järjestyksessä kuin muidenkin apua tarvitsevain. Rahatoimikamari, joka kaikin puolin yhtyi köyhäinhoitohallituksen käsitykseen, huomautti omasta puolestaan, että sosialipoliittiselta kannalta suoranaisten avustusten antamista hädänalaisille ei tietenkään käynyt puoltaminen, vaikkakaan niitä eräissä tapauksissa ei voitu välttää, esimerkiksi puheen ollen naisista ja lapsista, sekä ettei periaatteessa kunnan varoja tulisi käyttää muiden kuin kunnallisten viranomaisten. Se säälittävä tila, jota hakijat halusivat poistaa, vaati tosin toimenpidettä kunnankin puolelta, mutta avustamisen tulisi tapahtua kunnan viranomaisten johdossa sekä mikäli mahdollista kaupungin vahvistetun budjetin osoittamissa puitteissa. Tässä kohden oli hätäapukomitean järjestettävä töitä hädänalaisille, jota toimenpidettä täytyi pitää tärkeimpänä, kun taas köyhäinhoitohallituksen tulisi puuttua hellittävimpiin tapauksiin osin hankkimalla hädänalaisille tarpeen mukaan hoitoa kunnalliskodissa ja kaupungin lastenkodeissa, osin käyttämällä budjetissa tarkoitukseen osoitettuja varoja. Kaupungilta ei siis puuttunut omia elimiä hakemuksessa tarkoitetun avustustoiminnan järjestämiseksi.

Rahatoimikamari sentähden ehdotti [1]):

että työntekijäin avustuskomitean anomus 500,000 markan määrärahan myöntämisestä evättäisiin; sekä

että köyhäinhoitohallitusta ja hätäapukomiteaa kehoitettaisiin ottamaan harkittavaksi kysymys avustusten antamisesta henkilöille, jotka kansalaissodan johdosta ovat joutuneet hädänalaiseen tilaan.

Asiaa kaupunginvaltuustossa esiteltäessä myönnyttiin [2]) näihin rahatoimikamarin ehdotuksiin.

Korotettuja kalliinajanlisäyksiä eläkkeen- ja apurahansaajille. Käsitellessään kysymystä kunnan viranpitäjäin kalliinajanlisäysten korottamisesta päätti [3]) kaupunginvaltuusto jättää palkkalautakunnan tehtäväksi antaa ehdotuksen kunnan eläkkeen- ja apurahansaajain etujen välittömäksi korottamiseksi.

Tämän johdosta palkkalautakunta esitti:

että kaupungin eläkkeen- ja apurahansaajain kalliinajanlisäystä on alempana mainituin poikkeuksin, lokakuun 1 päivästä lukien, maksettava vakinainen 800 markan määrä, sama kaikille, sekä lisäksi 100 % eläkkeen tai apurahan määrästä, kuitenkin niin ettei kalliinajanlisäys kaikkiaan saa ylittää 3,200 markkaa;

että palkkalautakunnan asiana on määrätä kalliinajanlisäys niille eläkkeensaajille, jotka nauttivat eläkettä laskettuna 1919 vuoden menosääntöön merkittyjen palkkaetujen mukaan, jossa tapauksessa kalliinajanlisäystä on mikäli mahdollista maksettava semmoinen määrä, että se eläkkeen kera vastaa samaan luokkaan kuuluvain aikaisempain eläkkeensaajain yhteenlaskettuja eläke- ja kalliinajanlisäysetuja;

että näiden korotettujen kalliinajanlisäysten suorittamiseksi 1919 vuoden viime neljännekseltä kaupunginvaltuuston käyttövaroista osoitetaan 25,000 markkaa; sekä

että näistä kalliinajanlisäyksistä vuonna 1920 johtuvat menot pannaan maksettaviksi kaupungin eläkkeen- ja apurahansaajain kalliinajanlisäysten määrärahasta.

---

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 12, siv. 6. — [2]) Kvston pöytäk. 26. 3. 2 §. — [3]) S:n 26. 11. 38 §.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) palkkalautakunnan ehdotuksen.

Myönnettyjä elinkautiseläkkeitä. Tehtyjen hakemusten johdosta myönsi kaupunginvaltuusto seuraaville henkilöille elinkautiseläkkeitä alempana mainitut vuotuiset määrät:

a) joulukuun 22 päivänä 1911 vahvistetun ohjesäännön mukaan:

vahtimestari A. Lindvallille 1,728 markkaa toukokuun 1 päivästä lukien [2]);

kansakoulunopettajatar D. H. Müllerille 1,086 markkaa elokuun 1 päivästä lukien [3]);

kansakoulunopettajatar I. Wegeliukselle 3,258 markkaa helmikuun 1 päivästä lukien [4]);

vanhemmalle oikeusneuvosmiehelle W. F. Heimbürgerille 6,000 markkaa luettuna lähinnä sen jälkeisen kuukauden 1 päivästä, jona hänelle myönnetään virkaero [5]); ja

kansakoulunopettajatar A. Genetzille 1,314 markkaa syyskuun 1 päivästä lukien [6]);

b) huhtikuun 15 päivänä 1913 annetun, kaupunginvaltuuston kesäkuun 3 päivänä 1919 tekemällä päätöksellä muutetun ohjesäännön mukaan:

kirvesmies A. Karlssonille 1,524 markkaa kesäkuun 1 päivästä lukien [7]);

c) kaupunginvaltuuston erinäisten päätösten mukaan:

ulkotyöntekijä K. P. Natuselle 600 markkaa tammikuun 1 päivästä 1918 lukien [8]);

työntekijä B. Brunströmille 900 markkaa tammikuun 1 päivästä lukien [9]);

työntekijä K. F. Wolffille 600 markkaa tammikuun 1 päivästä 1918 lukien [10]);

entiselle koulunjohtajalle K. Werkolle 1,000 markkaa tammikuun 1 päivästä lukien [11]);

entiselle avustavalle veistonopettajalle A. Nevalaiselle 800 markkaa helmikuun 1 päivästä lukien [12]);

entiselle kansakoulunopettajattarelle E. S. Weckmanille 1,410 markkaa tammikuun 1 päivästä lukien [13]);

työmies A. J. Necksundille 750 markkaa tammikuun 1 päivästä lukien [14]);

työmies H. Reijoselle 950 markkaa tammikuun 1 päivästä lukien [15]);

siivoojatar H. Nummiselle 360 markkaa syyskuun 1 päivästä lukien [16]).

Kaupunginvaltuusto epäsi hakemukset elinkautiseläkkeen myöntämisestä entiselle satamavahtimestarille A. W. Karlssonille [17]), syystä että hän jo vuonna 1911, ennen voimassa olevain eläkeperusteiden vahvistamista, oli eronnut toimestaan, entiselle putkimestarille V. Saariselle [18]), joka oli jo vuonna 1912 saanut virkaeron, ja Kivelän sairaalan entiselle leipojattarelle M. Laaksolle [19]), syystä ettei heidän virantoimitustaan ollut arvosteltu nuhteettomaksi, sekä ylimääräisen eläkkeen myöntämisestä entiselle kansakoulunopettajattarelle S. Litheniukselle [20]), syystä että kaupungin eläkkeensaajille kohdakkoin tulisi annettavaksi kalliinajanlisäys.

Samaten epäsi [21]) kaupunginvaltuusto kansakoulunopettajanleski A. Frejborgin anomuksen ylimääräisen apurahan saamisesta sen johdosta että hän, jonka mies, kansakoulunopettaja K. Frejborg, oli kuollut maaliskuun 29 päivänä 1918, oli jo neljä kuukautta kantanut hänelle asetusten mukaisesti saman vuoden elokuun 1 päivään tulevan palkkaedun.

[1]) Kvston pöytäk. 26. 11. 38 §. — [2]) S:n 20. 5. 14 §. — [3]) S:n 17. 6. 32 §. — [4]) S:n 17. 6. 47 §. — [5]) S:n 15. 12. 29 §. — [6]) S:n 22. 12. 25 §. — [7]) S:n 20. 6. 31 §. — [8]) S:n 28. 1. 19 §. — [9]) S:n 28. 1. 20 §. — [10]) S:n 28. 1. 33 §. — [11]) S:n 22. 4. 9 §. — [12]) S:n 6. 5. 26 §. — [13]) 6. 5. 38 §. — [14]) S:n 20. 6. 19 §. — [15]) 20. 6. 30 §. — [16]) S:n 26. 11. 27 §. — [17]) S:n 3. 6 33 §. — [18]) S:n 15. 4. 13 §. — [19]) S:n 26. 11. 48 §. — [20]) S:n 26. 11. 3 §. — [21]) S:n 17. 6. 49 §.

Kaupunginvaltuusto epäsi [1]) niinikään leskirouva A. L. Lindbergin anomuksen että hänet, joka oli pojalleen C. A. Lindbergille saanut tämän täysikäiseksi tultua vuonna 1917 lakkautetun vuotuisen 1,200 markan apurahan, oikeutettaisiin edelleen kahtena vuonna kantamaan puheenalainen apuraha.

Niinikään epäsi [2]) valtuusto anomuksen apurahan myöntämisestä kunnan varoista neiti H. Weilinille, joka kaupunkia valloitettaessa huhtikuun 12 päivänä 1918 oli asuntonsa läheisyydessä haavoittunut niin pahoin, että hänen toinen jalkansa täytyi katkaista.

Maaherran vaatimassa lausunnossa Helsingin huutokauppakamarin entisen vahtimestarin A. V. Bärlund-Terhon hakemuksesta saada kunnalta eläke vaati [3]) kaupunginvaltuusto hakijan anomuksen hylkäämistä.

Kunnollisen palvelusväen palkitseminen. Jaettaessa kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahaston korkovaroja annettiin [4]) seuraaville henkilöille säästöpankkikirjoina kullekin 50 markan apuraha, nimittäin A. M. Avoniukselle, A. S. Berghemille, M. L. Boströmille, M. Eklundille, A. Hallikaiselle, M. Hietalalle, M. W. Laaksoselle, A. M. Laxille, S. Lundénille, K. Smedmanille ja E. Wibergille.

Lahjapalkkio. Entisen kansakouluvahtimestarin E. S. Hagelinin anomuksen elinkautisapurahan saamisesta kaupunginvaltuusto epäsi [5]), mutta myönsi hänelle käyttövaroistaan 1,200 markan lahjapalkkion.

Muistolahja. Kaupunginvaltuusto päätti [6]) käyttövaroistaan myöntää 10,000 markkaa taulun ostoon muistolahjaksi pankinjohtaja A. R. Ehrnroothille, joka kaupungin luottamusmiehenä oli ollut päättämässä Mankalan koskikauppaa vaatimatta tästä korvausta.

Hyvitys työntekijälle. Työmies K. Hellbergin anomuksen johdosta että hänelle annettaisiin hyvitys siltä kapinan ajalta, minkä hän oli ollut pidätettynä työstään, päätti [7]) kaupunginvaltuusto hänelle annettavaksi 644 markkaa istutusten ja puutaimistojen määrärahasta.

Evätty korvaus kapinan aikaisesta ruumiinvammasta. Rahatoimikamari ilmoitti kaupunginvaltuustolle, että vakuutusneuvoston myönnettyä työmies D. W. Kuuselalle vahingonkorvauksen häntä kapinan aikana kohdanneesta tapaturmasta, Suomen teollisuudenharjoittajain keskinäinen tapaturmavakuutusyhdistys oli ilmoittanut korkeimmassa oikeudessa aikovansa valittaa mainitusta vakuutusneuvoston päätöksestä. Vaaditussa lausunnossa oli rakennuskonttori huomauttanut, että kaupungin mainitulle yhdistykselle suorittamat vakuutusmaksut oli laskettu työntekijäin kunakin vuonna kantaman yhteenlasketun palkkamäärän pohjalla, mutta ettei vuonna 1918 tammikuun 30 ja huhtikuun 12 päivän välistä aikaa siinä oltu voitukaan ottaa lukuun, syystä että tietoja oli puuttunut. Kun siis kaupunki ei ollut suorittanut vakuutusmaksuja kapinan ajalta, ei yhdistyskään ollut velvollinen maksamaan vahingonkorvausta tuona aikana sattuneista tapaturmista. Kun kuitenkin näytti kohtuuttomalta, että työntekijältä, joka viimeisiin asti oli pysynyt työssä, sen sijaan että olisi mennyt punakaartiin, riistettäisiin vahingonkorvausoikeutensa, ehdotti rakennuskonttori, että kaupunginvaltuusto myöntäisi hänelle vakuutusneuvoston määräämän vahingonkorvauksen, 370: 80 markkaa, heinäkuun 3 päivään 1918 ja siitä lähtien 366: 80 markkaa vuodessa. Rahatoimikamari puolsi rakennuskonttorin ehdo-

---

[1]) Kvston pöytäk. 15. 4. 6 §. — [2]) S:n 26. 3. 21 §. — [3]) S:n 20. 6. 16 §. — [4]) S:n 25 2. 29 §. — [5]) S:n 26. 11. 4 §. — [6]) S:n 15. 12. 11 §; ks 1917 vuod. kert. siv. 22. — [7]) Kvston pöytäk. 15. 4. 14 §.

tusta, mutta huomautti, että konttorin puoltamaan suuntaan käyvä päätös olisi ennakkopäätös, joka pakottaisi kaupungin maksamaan muita samanlaisia korvauksia. Kamari ilmoitti kapinan aikana sattuneen kaikkiaan kuusi tapaturmaa, niistä neljä työkyvyttömyysvammoja; näistä voitaisiin vahingonkorvaus vastedes myöntää kustakin erikseen.

Koska kaikki kaupungin yleisissä töissä olevat työntekijät oli asiasta voimassa olevaa lainsäädäntöä noudattaen vakuutettu Suomen teollisuudenharjoittajain keskinäisessä tapaturmavakuutusyhdistyksessä ja työntekijä Kuuselan täytyi katsoa olleen kaupungin työssä, oli kaupunginvaltuusto sitä mieltä, että oli odotettava korkeimman tuomioistuimen ratkaisua, mikäli koski yhdistyksen vapauttamista suorittamasta vahingonkorvausta esillä olevassa ja samantapaisissa tapauksissa, määräämättä valtuusto nyt kantaansa periaatekysymyksessä, minkätähden valtuusto päätti [1]) olla ottamatta rahatoimikamarin esitystä huomioon, mutta antoi kamarin toimeksi, sittenkuin korkein oikeus oli esillä olevan asian ratkaissut, tehdä siitä ehkä aiheutuvan uuden esityksen.

Stipendimäärärahan ottaminen budjettiin. Kaupunginvaltuustolle oli Helsingin kaupungin virkamiesten yhdistys esittänyt, että valtuusto periaatteessa päättäisi kaupungin menosääntöön säännöllisesti otettavaksi yleisen, kaupungin virkamiehille tarkoitetun stipendimäärärahan ulkomaisia opintomatkoja varten sekä että 1920 vuoden menosääntöön tarkoitusta varten merkittäisiin 15,000 markan määräraha, että rahatoimikamari saisi tehtäväkseen vuosittain julistaa mainitusta määrärahasta annettavat stipendit haettaviksi sekä valita stipendiaatit ja määrätä yksityisten stipendien suuruuden, että, jos erikoinen stipendimääräraha teknillisten laitosten ja rakennuskonttorin virkamiehiä varten merkittäisiin 1920 vuoden menosääntöön, nämä virkamiehet eivät mainittuna vuonna tulisi osallisiksi yleisistä stipendeistä, sekä että stipendiaatit velvoitettaisiin viimeistään kahden kuukauden kuluttua opintomatkan päättymisestä antamaan matkakertomus rahatoimikamarille ja sille laitokselle, jonka palveluksessa he olivat.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) esitykseen, kuitenkin semmoisin lisäyksin, että kansakoulujenkin opettajisto asetettaisiin samaan ryhmään kuin teknillisten laitosten ja rakennuskonttorin virkamiehet, koska kansakoulunopettajille oli merkitty eri määrärahat matkastipendeiksi menosääntöön, sekä semmoisin poikkeuksin ehdotuksesta, että kaupunginvaltuusto valitsisi stipendiaatit rahatoimikamaria ja asianomaisia erikoisviranomaisia kuultuaan.

Stipendejä kansakoulunopettajille. Varatakseen kaupungin ruotsinkieliselle kansakoulunopettajistolle tilaisuuden syyslukukaudella 1919 ja ehkä sitä seuraavana kevätlukukautena ottaa osaa toimeenpantaviin yliopistollisiin jatkokursseihin myönsi [3]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan kaikkiaan 7,450 markkaa asianomaisen kansakoulujohtokunnan annettavaksi stipendeinä kahdelle opettajalle ja neljälle opettajattarelle.

Matka-apurahoja. Verotusvalmistelukunnan puheenjohtajalle E. E. Enebergille myönnettiin [4]) 6,000 markan apuraha Ruotsiin tehtävää opintomatkaa varten.

Sosialilautakunnan sihteerille arkkitehti A. Toivoselle myönsi [5]) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,500 markan matka-apurahan Malmössä

---

[1]) Kvston pöytäk. 9. 9. 11 §. — [2]) S:n 15. 12. 26 §. — [3]) S:n 17. 6. 30 §. — [4]) S:n 7. 10. 41 §. — [5]) S:n 20. 6. 10 §.

heinäkuun 4—5 päivänä toimeenpantaviin n. s. rakennuspäiviin osanottoa varten, jossa tilaisuudessa m. m. kysymyksiä säästöjärjestelmän mukaisten rakennusten teettämisestä tulisi käsiteltäväksi, ja velvoitettiin hänet kuukauden kuluessa kotiin palaamisestaan antamaan matkakertomus rahatoimikamarille ja sosialilautakunnalle.

Kaupungin työväenopetuslaitosten tarkastajalle insinööri A. Breitholtzille annettiin [1]) kaupunginvaltuuston käyttövaroista 2,500 markan matka-apuraha Tanskaan ja Norjaan tehtävää opintomatkaa varten sekä velvoittamalla hänet tekemään tili varain käyttämisestä ja antamaan matkakertomus.

Terveydenhoidontarkastaja lääketieteenlisensiaatti F. Hisinger sai [2]) kaupunginvaltuuston käyttövaroista 4,000 markan matka-apurahan tutkiakseen desinfioimislaitteita ulkomailla.

Matkastipendi Gustav Pauligin rahastosta. Rahatoimikamarin ehdotettua, että Gustav Pauligin rahaston 1918 vuoden korkovaroista olevien olojen johdosta ei annettaisi stipendiä, vaan ne siirrettäisiin johonkin seuraavaan vuoteen, sekä Helsingfors svenska kontoristförening yhdistyksen tehtyä rahatoimikamarille esityksen että kamari luopuisi tästä ehdotuksestaan, päätti [3]) kaupunginvaltuusto kehoittaa kamaria julistamaan stipendin haettavaksi.

Sittemmin haki stipendiä ainoastaan yksi henkilö, jonka matkaohjelma ei kuitenkaan vastannut lahjakirjan määräyksiä, että stipendiaatin tuli vähintään vuoden aikana ulkomaisessa liikekonttorissa valmistua käytännölliseen liike-elämään, minkätähden rahatoimikamari toisti aikaisemman ehdotuksensa, ettei 1918 vuoden korkovaroja annettaisi stipendiksi.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [4]) tähän ehdotukseen.

Sittenkuin vastaava matkastipendi 1919 vuoden korkovaroista oli julistettu haettavaksi, päätti [5]) kaupunginvaltuusto kolmesta hakijasta antaa sen prokuristi U. Töttermanille.

Adolf Holmgrenin rahaston korkovarain käyttö. Kasvatuslautakunta ilmoitti, että rouva M. Thölgren ja neiti G. Holmgren, jotka olivat kaupungille lahjoittaneet 20,000 markkaa Adolf Holmgrenin rahastona hoidettaviksi sillä ehdolla, että he elinaikanaan saivat kantaa pääoman koron 5 %:n mukaan lukien, olivat kuolleet, minkätähden rahasto voitiin lahjakirjan määräysten mukaisesti käyttää turvattomain äitien avustamiseen. Kun lautakunnan aviottomain lasten osaston yhteydessä harjoitetaan saman suuntaista vapaaehtoista avustustoimintaa, esitti lautakunta, että se saisi puheenalaiset korkovarat käyttää lahjakirjan määräysten mukaisesti tilityksen ehdolla.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [6]) tähän esitykseen.

Leskirouva W. Bergmanin testamentti. Rahatoimikamari ilmoitti kaupunginvaltuustolle, että leskirouva W. S. Bergman, joka oli kuollut marraskuussa 1918, oli testamentissaan määrännyt että, sittenkuin eräät säädökset oli suoritettu, Helsingin rahatoimikamari ottaisi haltuunsa ja hoitaisi hänen jäämistönsä jäljellä olevaa osaa »Bergmanin aviopuolisojen lahjoitusrahasto» nimisenä erityisenä rahastona. Rahasto tulisi Helsingin kaupungille käytettäväksi turvattomain lasten hyväksi siten, että rahaston korot kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan vuosittain käytettäisiin tarkoitukseen. Kuitenkin olisi korkovaroilla myös kustannettava testamenttaajan haudan kuntoonpano, hautakiven pystyttäminen sille sekä hänen ja hänen miesvaina-

---

[1]) Kvston pöytäk. 3. 6. 21 §. — [2]) S:n 20. 6. 8 §. — [3]) S:n 28. 1. 18 §. — [4]) S:n 6. 5. 13 §. — [5]) S:n 26. 11. 18 §. — [6]) S:n 11. 2. 21 §.

jansa hautain hoito, minkä ohessa testamenttaajan veljelle, niin kauan kuin hän eli, olisi maksettava 125 markkaa kuukaudessa ja neiti M. Kirileffille niinikään, niin kauan kuin hän eli, korkovarain ylijäämä, jota vastoin näiden henkilöjen kuoltua heidän korkovaraosuutensa voitaisiin käyttää rahaston tarkoituksiin, kuitenkin sillä poikkeuksella, että neiti Kirileffin osuudesta 600 markkaa vuosittain maksettaisiin neiti S. Malosinille, niin kauan kuin hän eli.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]) vastaanottaa testamentin ja valtuuttaa rahatoimikamarin ryhtymään tarpeellisiin toimiin testamenttiin perustuvan kaupungin oikeuden valvomiseksi.

Konemestari B. W. Strandbergin testamentti. Leskirouva E. M. Strandberg oli rahatoimikamariin antanut jäljennöksen miesvainajansa konemestari B. W. Strandbergin marraskuun 1 päivänä 1918 laatimasta testamentista, jonka mukaan Helsingin kaupunki sai 100,000 markkaa, jotka varat olisi hoidettava Berndt Wilhelm Strandbergin sairaalarahastona, jonka vuotuiset korkovarat käytettäisiin kaupungin köyhäin ja todellisesti tarvitsevain hyväksi testamentissa olevain lähempäin määräysten mukaisesti.

Kaupunginvaltuusto päätti [2]) vastaanottaa lahjoituksen ja antaa rahatoimikamarin tehtäväksi kaupungin puolesta valvoa testamentin, minkä ohessa köyhäinhoitohallitusta ja kaupungin sairaalaylihallitusta kehoitettiin antamaan tärkempi ehdotus varain käyttämisestä.

Tämän johdosta kaupungin sairaalaylihallitus, jonka mielestä ainoastaan vähävaraisten, mutta ei sellaisten henkilöjen, jotka olivat niin varattomia, että köyhäinhoidon olisi kustannettava heidän sairaalahoitonsa, pitäisi tulla huomioon otetuiksi sekä että, kun testamentatun määrän korot eivät riittäisi varsinaisten vapaasijain kustantamiseen, ehdotti, että korkovarat sen sijaan käytettäisiin määräaikana asianomaisten sairaalain ylilääkärien harkinnan mukaan sairaanhoitokustannusten suorittamiseen semmoisten sairaaloihin otettujen vähävaraisten henkilöjen puolesta, jotka olivat maksaneet vähintään kuukauden päivämaksut, mutta tautinsa laadun johdosta pitemmän aikaa tarvitsivat sairaalahoitoa, jota he eivät kuitenkaan itse kyenneet kustantamaan. Korkovarat käytettäisiin potilaiden avustamiseen edellä mainitussa tarkoituksessa ainoastaan Marian ja Nikkilän sairaaloissa, jaettuina näiden sairaalain kesken siten, että $^2/_3$ niistä annettaisiin Marian ja $^1/_3$ Nikkilän sairaalan käytettäväksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) tämän ehdotuksen.

Merikoulukassan hallinta. Helsingin merikoulun johtokunta, joka syksyllä 1918 lakkasi toimimasta, oli rahatoimikamarilta anonut, että kamari ottaisi hoitaakseen koululle kuuluvan n. s. merikoulukassan, kunnes uusi merikoulu perustettiin kaupunkiin, ja valtuutti [4]) kaupunginvaltuusto kamarin toistaiseksi hoitamaan puheenalaista kassaa.

Vallilan uutisrakennusrahaston yhdistäminen yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämisrahastoon. Sosialilautakunnan tontinvuokrajaosto oli lautakunnalle esittänyt, että lainaehdot vastedes annettaessa lainoja n. s. Vallilan lainarahastosta muutettaisiin siten, että kaupungille varattaisiin oikeus lainoitettua kiinteistöä kolmannelle luovutettaessa irtisanoa laina maksettavaksi, koska rahaston tarkoitus oli monessa tapauksessa jäänyt toteutumatta, kun rahastosta myönnetyillä lainoilla teetetyt Vallilan raken-

---

[1]) Kvston pöytäk. 11. 2. 17 §. — [2]) S:n 25. 2. 21 §. — [3]) S:n 9. 9. 17 §. — [4]) S:n 15. 4. 32 §.

nukset ynnä asianomaisten tonttien hallintaoikeus useinkin oli ensimmäiseltä haltijalta siirtynyt henkilöille, jotka eivät itse olleet niitä käyttäneet asunnoiksi, vaan ostaneet talot jälleen myydäkseen ne mahdollisimman suurella voitolla.

Sosialilautakunta, joka tätä esitystä käsitellessään oli havainnut tarpeelliseksi käydä tekemään laajaperäisiä muutoksia puheenalaiseen lainauslaitokseen, mainitsi kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä [1]), että huomautetut epäkohdat olisi pitänyt voida ehkäistä yhdistämällä rakennuslainojen antamiseen tarkan valvonnan. Kun sellainen valvonta oli säädetty yleishyödyllisen rakennustoiminnan lainarahaston säännöissä, oli lautakunta sitä mieltä, että yhdistämällä molemmat rahastot samat määräykset, jotka koskivat ensin mainitusta rahastosta annettuja lainoja, tulisivat sovellettaviksi myös Vallilan rahastosta annettuihin lainoihin, joten m. m. lainasitoumukset voitiin irtisanoa ei ainoastaan kun kiinnitetty kiinteistö oli myyty tai jaettu, vaan myös kun kiinteistöä oli käytetty tavalla, joka ei käynyt yhteen lainanannon tarkoituksen kanssa, tai kun velallinen oli kieltäytynyt teettämästä tarpeellisia korjauksia, minkä ohessa hallinnon tuli tarkastaa kiinteistöjen vuokraus ja vuokramäärät. Rahastoja yhdistettäessä olisi myös aikaan ja lainain vakuuteen sekä niiden suoritukseen nähden pannut ehdot muutettava siten, että ne olisivat yleishyödyllisen rakennustoiminnan lainarahoista annettavia lainoja koskevain määräysten mukaiset [2]). Tärkein muutos olisi, että lainoja vastedes voitaisiin myöntää myöskin osakeyhtiöille, osuuskunnille, säätiöille ja yhdistyksille eikä, niinkuin aikaisemmin, ainoastaan yksityisille henkilöille. Yhdistämisen johdosta poistuisi aikaisemmin sovellettu rajoitus, että lainat olisi ensi sijassa annettava uutisrakennusten teettämiseksi Vallilan alueelle [3]). Jos kaupungin viranomaiset tällä tavoin antaessaan vastaisia lainoja vanhassa Vallilassa toimeenpantaville uutisrakennusyrityksille alkaisivat sovelluttaa yleishyödyllisen rakennustoiminnan lainarahastoon nähden voimassa olevaa lainausaika, s. o. 40½ vuotta, vaatisi tämä pitentämään sikäläisten vielä vuokraamattomain asuntotonttien vuokrakautta. Aikaisemmin oli nimittäin vuokrasopimukset laadittu niin, että vuokrakausi päättyi vuonna 1939, joka aikamäärä oli vuonna 1916 muutettu vuodeksi 1949 oikeuttamalla vuokraaja saamaan sopimuksen pitennetyksi 10 vuotta [4]). Edellyttäen tonttien tulevan rakennetuiksi 10 vuoden kuluessa voitiin vuokrasopimukset asettaa päättyviksi vuonna 1969, joten puheenalaisten tonttien todellinen vuokrakausi vastamainituin edellytyksin olisi 50 ja 40 vuoden välillä. Tätä pitempää vuokrakautta vastusti tosin se seikka, että viereiset tontit palautuisivat kaupungin käytettäviksi eri aikoina, mistä voi koitua hankaluuksia, jos suurempaa yhtäjaksoista alueen osaa tarvittaisiin jo vuonna 1949 tai 1959 muuhun tarkoitukseen, mutta tälle seikalle ei olisi annettava ratkaisevaa merkitystä. Liian lyhyt vuokrakausi oli omansa tontteja tarjottaessa vieroittamaan niitä tontin tarvitsijoita, jotka halusivat omia koteja, sekä helpotti niin ollen tonttien siirtymistä keinottelijain haltuun. Tämän johdosta sosialilautakunta esitti, että kaupunginvaltuusto, kumoamalla syyskuun 19 päivänä 1911 ja kesäkuun 6 päivänä 1916 tekemänsä päätökset, päättäisi

että kaupunginvaltuuston syyskuun 19 päivänä 1911 perustama uutisrakennuslainarahasto on yhdistettävä Helsingin kaupungin yleishyödylli-

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 13. — [2]) Ks 1912 vuod. kert. siv. 162 ja 1913 vuod. kert. siv. 144. — [3]) Ks 1911 vuod. kert. siv. 164. — [4]) Ks 1916 vuod. kert. siv. 18 ja 24 sekä 1918 vuod. kert. siv. 8 ja 11.

seen rakennuslainarahastoon siten, että ensinmainitun rahaston käyttämätön pääomamäärä heti siirretään jälkimmäiseen ja loput sikäli kuin lainoja maksetaan takaisin, sekä että vastaisten lainain ehdot määrätään samalla tavalla kuin yleishyödyllisestä rakennuslainarahastosta lainoja annettaessa; ja että vielä käyttämättä olevain vanhan Vallilan asuntotonttien vuokrasopimukset asetetaan päättyviksi vuonna 1969 sisältämättä mitään määräystä vuokraajan oikeudesta saada sopimus pitennetyksi.

Antamassaan lausunnossa rahatoimikamari yhtyi sosialilautakunnan tontinvuokrajaoston ehdotukseen Vallilan rahaston lainaehtojen muuttamisesta siten, että kaupungille varattiin oikeus lainoitetun kiinteistön siirtyessä kolmannelle henkilölle irtisanoa laina maksettavaksi, sekä ehdotti samalla, että sosialilautakunnan ehdotus saisi raueta.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [1]) sosialilautakunnan esitykseen.

Helsingin kaupungin lahjoitusrahastoja koskevat asiakirjat. Kirjelmässä kaupunginvaltuustolle rahatomikamari ilmoitti [2]), että kaupunginvaltuuston päätettyä [3]) julkaistavaksi uuden täydennetyn laitoksen »Helsingin kaupungin lahjoitusrahastoja koskevia asiakirjoja» rahatoimikonttori, joka oli hoitanut toimitustyön, oli kamariin lähettänyt joitakuita kappaleita julkaisua, jonka julkaisemisesta oli ollut kustannuksia 7,652: 50 markkaa, mitkä oli suoritettu konttorin tarverahoista.

1920 vuoden meno- ja tulosääntö. Kaupunginvaltuuston vuodeksi 1920 vahvistama [4]) meno- ja tulosääntö osoittaa seuraavat loppusummat:

Menot.

Laskettu vajaus		Smk	29,500,000: —
1.	Kaupungin velat	»	17,806,376: 29
2.	Kaupungin virastot	»	911,401: 67
3.	Kunnallishallinto	»	2,931,431: 67
4.	Palolaitos	»	1,078,819: 56
5.	Poliisilaitos	»	2,887,438: 57
6.	Yleiset rasitukset	»	414,779: 96
7.	Terveyden- ja sairaanhoito	»	11,563,590: 66
8.	Köyhäinhoito	»	8,620,748: 50
9.	Kasvatustoiminta	»	976,545: —
10.	Opetus- ja sivistyslaitokset	»	8,789,122: 41
11.	Kaupungin teknilliset laitokset	»	28,520,971: —
12.	Katu- ja laiturivalaistus	»	1,444,500: —
13.	Yleiset työt	»	24,372,215: —
14.	Kauppahallit ja kauppatorit	»	157,930: —
15.	Kaupungin kiinteä omaisuus	»	1,712,517: —
16.	Eläkkeet ja apurahat	»	342,626: 67
17.	Sekalaiset menot	»	13,356,535: —
18.	Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräysten mukaan	»	3,500,000: —
		Yhteensä Smk [5])	158,887,548: 96

[1]) Kvston pöytäk. 15. 4. 41 §. — [2]) S:n 23. 9. 10 §. — [3]) Ks 1917 vuod. kert. siv. 82. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:ot 46, 57 ja 58; kvston pöytäk. 30. 12. 1 §. — [5]) Tästä summasta on oikeastaan vähennettävä 1,200 markkaa, syystä että revisionilaitoksen palkkasääntöön on vahvistettua budjettia painettaessa väärin merkitty tämän verran liian suuri määrä.

Tulot.

1.	Lainat ja korot	Smk	28,788,270: —
2.	Tuloa tuottavat oikeudet	»	6,635,872: —
3.	Terveyden- ja sairaanhoito	»	1,360,000: —
4.	Köyhäinhoito	»	1,083,100: —
5.	Opetus- ja sivistyslaitokset	»	2,332,592: 40
6.	Kaupungin teknilliset laitokset	»	31,101,250: —
7.	Yleiset työt	»	1,915,100: —
8.	Kauppahallit ja kauppatorit	»	832,420: —
9.	Kaupungin kiinteä omaisuus	»	5,719,395: 50
10.	Sekalaiset tulot	»	2,064,334: 37
11.	Verotus	»	77,055,214: 69
		Yhteensä Smk	158,887,548: 96

Muodollisia muutoksia budjetin järjestykseen. Rahatoimikamarin laatima budjettiehdotus, samoin kuin kaupunginvaltuuston vahvistama menosääntökin, poikkesivat muodollisesti tuntuvasti 1919 vuoden rahasäännöstä. Niinpä oli se kahden yksikielisen laitoksen aiheuttamain runsaiden painatuskulujen johdosta laadittu kaksikielisin tekstein. Itse rahasäännössä oli eri momenttien nimikkeitä lyhennetty ja useat aikaisemmat eri momentit yhdistetty; niinpä oli kaikki samaan momenttiin kuuluvat palkkaukset yhdistetty yhdeksi eräksi ja sen sijaan siten syntyneet palkkauserät eritelty eri liitteessä; kasvatuslaitosten ja kaupunkikiinteistöjen samanlaatuiset menomomentit oli yhdistetty ja niinikään eritelty eri liitteissä. Budjettivaliokunta kuitenkin katsoi tämän uudistuksen saattavan budjetin epäselväksi, minkätähden valiokunta oli sitä mieltä, että ainakin palkkasääntöihin nähden vastedes olisi palattava aikaisempaan käytäntöön. Budjetin järjestys oli uusittu. Niinpä oli kasvatuslautakunnan alaisen toiminnan menot koottu uuteen pääluokkaan ja samaten oli menetelty kaupungin kiinteistöjen menoihin nähden, joten pääluokkain luku oli lisääntynyt 16:sta 18:ksi. Tulosäännössä jaettiin tulot kaupungin laitoksista kolmeen uuteen osastoon ja osastot Korot ja Lainat sekä Tontinlunastukset ja Kaupungin kiinteä omaisuus yhdistettiin, joten osastojen lukumäärä pysyi 11:nä. Menosäännön Sekalaisten menojen pääluokasta siirrettiin moniaita määrärahoja muihin pääluokkiin ja muutoin jako lukuihin uudistettiin perin pohjin.

Vaikeuksia budjettiehdotuksen laadinnassa. Budjettiehdotuksen perusteluissa rahatoimikamari mainitsi olleen melko vaikea saada tulot ja menot käymään yhteen. Tämä oli olennaisesti johtunut siitä, että aikaisemmin oli kaikenlaatuisia töitä ja yrityksiä kalliin ajan johdosta lykätty toistaiseksi hintain laskeutumista ja muutoin edullisempia oloja odotellessa. Näitä oli kuitenkin turhaan odotettu, ja olot olivat sen sijaan kehittyneet päinvastaiseen suuntaan. Mutta tarvikkeiden hankintaa kunnan laitoksille ja keskusliikkeelle tai kunnalliselle toiminnalle yleensä tarpeellisten töiden suoritusta ei voinut lykätä loppumattomiin. Tämän johdosta olivat kaupungin virastot ja laitokset nyt esittäneet vaatimuksia, jotka olisi ehdottomasti päätettävä, mutta joiden kustannukset nousivat määriin, jotka monin verroin ylittivät kaikki aikaisemmat laskelmat. Sitä paitsi oli 1919 vuoden menosäännön laadinnassa noudatettu suurta säästäväisyyttä määrärahain myöntämisessä eri tarkoituksiin, kaikki siinä luulossa että kaikkien tarvikkeiden hinnat laskeutuisivat ja siten voitaisiin tulla toimeen vaatimattomammilla

summilla. Mutta toiveet olivat tässä kohden pettäneet, ja vahvistettua budjettia oli vain harvalukuisissa kohdissa voitu noudattaa, minkätähden vuoden varrella oli myönnetty suuria lisämäärärahoja, ja 1920 vuoden budjettiin täytyi merkitä huomattava vajaus. Kamari ei sentähden yleensä ollut katsonut voivansa tinkiä asianomaisten budjettiehdotuksissaan esittämistä määrärahavaatimuksista, mutta oli sen sijaan merkinnyt ainoastaan aivan välttämättömät uutistyöt ja johdonmukaisesti evännyt kaikki vaatimukset uusien virkain perustamisesta ja palkankorotuksista.

Vaikka rahatoimikamari oli noudattanut mahdollisimman suurta säästäväisyyttä menosääntöehdotuksen laadinnassa, oli tämän loppusumma kuitenkin noussut huimaavan korkeaksi verrattuna edellisten vuosien vastaaviin summiin. Kun kaupungin vakinaiset tai muutoin odotettavana olevat tulot tuskin nousivat kolmannekseen menoista, oli turvauduttu lainavaroihin. Useimmat yleiset työt oli sentähden ehdotettu teetettäviksi 1917 vuoden obligatiolainasta myönnettävillä määrärahoilla, ja 1919 vuoden päättyessä olevaksi edellytetystä noin 20 miljoonan markan vajauksesta suoritettaisiin ainoastaan puolet seuraavan vuoden verotusvaroilla, jota vastoin toinen puoli jaettiin useammalle vuodelle ottamalla laina, näin sitä suuremmalla syyllä, kun mainittu vajaus, suureksi osaksi johtuen kaupungin ulkomaisten velkain suorituksesta, mistä kaupungille oli koitunut suuria kurssitappioita, melkoiselta osalta oli johtunut sota-ajan tavattomista oloista.

1920 vuoden rahatalouslaskelma. Budjettivaliokunnan esityksestä päätti kaupunginvaltuusto budjettia käsitellessään antaa rahatoimikamarin tehtäväksi heti ottaa käsiteltäväksi ja kaupunginvaltuustolle esittää 1920 vuoden rahatalouslaskelman.

Henkilökohtaisten palkanlisäysten lakkautus. Syystä että kaupunginvaltuusto oli myöntänyt kaupungin viranpitäjille korotettuja kalliinajanlisäyksiä, poisti valtuusto menosäännöstä useiden viranpitäjäin henkilökohtaiset palkanlisäykset, kuitenkin siten, että ne viranpitäjät, joille ennen 1918 vuoden palkanjärjestelyä oli taattu henkilökohtaisia palkkaetuja, saivat ne pitää samoin kuin nekin virkailijat, jotka eivät saaneet kalliinajanlisäystä.

Polttoainemääräin ilmoittaminen budjettiehdotuksessa. Kaupunginvaltuusto päätti edelleen, että kaupungin johto- ja lautakuntain sekä laitosten on vastedes budjettiehdotuksiaan tehdessä ilmoitettava seuraavana vuonna kuluvaksi arvioitu polttoainemäärä.

Seuraavassa tehdään tarkempaa selkoa niistä tärkeämmistä muutoksista, joita kaupunginvaltuuston vuodeksi 1920 hyväksymä budjetti osoittaa verrattuna 1919 vuoden budjettiin, sikäli kuin nämä eivät johdu vallitsevasta kalliista ajasta eikä asianomaisten virastojen ja laitosten harjoittaman toiminnan laajentaminen ole aiheuttanut lisääntynyttä määrärahatarvetta eivätkä lisämenot johdu yhteismääräräahoista palkattujen viranpitäjäin lukumäärän lisääntymisestä tai heidän palkkaetujensa kohoamisesta.

Menosääntö. Menosääntöön merkittiin ensimmäiseksi eräksi ensimmäisen pääluokan eteen vuodelta 1919 laskettu vajaus 29,500,000 markkaa.

Ensimmäisen pääluokan, Kaupungin velat, kohdalle merkittiin vuotuismaksut ja lainakustannukset kaupungin lainoille vahvistettujen kuoletussuunnitelmain ja lainasopimusten määräysten mukaisesti. Uutena eränä tuli lisää 1919 vuoden toinen obligatiolaina, jota varten merkittiin kuoletusta 54,000 ja korkoja 714,560 markkaa. Sen ohessa merkittiin erä »Satunnaisten lainain ja juoksevan pankkiluoton korkoja» 2,500,000 markaksi 1919 vuoden budjetin 600,000 markan sijasta. Uutena eränä merkittiin 6,000,000

markkaa provisioita, kurssierotuksia y. m. varten. Ensimmäinen pääluokka osoitti menojen vähennystä 10,112,001: 78 markkaa.

Toiseen pääluokkaan, Kaupungin virastot, merkittiin maistraatin menosääntöön 5,000 markkaa siviliviraston leski- ja orpokassalle yhdestä avonaisesta kunnallisneuvosmiehenvirasta menevä palkkasäästö, minkä ohessa otettiin huomioon rankkurin palkkaetuja koskeva kaupunginvaltuuston päätös [1]). Raastuvanoikeus nimiseen lukuun oli raastuvanoikeuden jäsenten ja virkamiesten palkat merkitty kaupunginvaltuuston hyväksymän uuden palkkasäännön mukaisesti [2]). Ulosottolaitoksen menosääntöön merkittiin uusi määräraha kanslia-apua ja puhtaaksikirjoitusta varten [3]). Menot tämän pääluokan kohdalla lisääntyivät 159,658: 34 markalla.

Kolmanteen pääluokkaan, Kunnallishallinto, merkittiin kaupunginvaltuusto nimiseen lukuun valtuuston kanslian viranpitäjäin palkat asiasta tehdyn eri päätöksen mukaisesti [4]), minkä ohessa uutena eränä merkittiin määräraha käännöstöiden kustantamiseksi [5]). Kohonneiden painatuskulujen johdosta korotettiin kaupunginvaltuuston tarverahain määräraha 85,000:sta 200,000 markkaan. Rahatoimikamarin ja rahatoimikonttorin menosäännöt yhdistettiin yhteiseen Rahatoimilaitos nimiseen lukuun, jolloin kanslian palkat merkittiin tuntuvasti korotetuin määrin, syystä että eräitä uusia virkamiehiä oli asetettu ja henkilökohtaisia palkanlisäyksiä myönnetty [5]), jota vastoin konttorin palkkasääntö merkittiin kaupunginvaltuuston asiasta tekemän päätöksen mukaisesti [6]). Uutena eränä merkittiin siviliviraston leski- ja orpokassalle avonaisesta kaupunginkamreerinvirasta menevä palkkasäästö 7,000 markkaa. Liikennekonttori nimisessä luvussa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston päätös kirjanpitäjänviran perustamisesta konttoriin [7]), minkä ohessa ylimääräisten apulaisten määräraha odotettavana olevan liikenteen lisääntymisen johdosta korotettiin 16,500:sta 130,830 markkaan. Satamakonttorin menosäännössä otettiin huomioon eräitä toimihenkilöitä ja heidän palkkaetujaan koskeva kaupunginvaltuuston päätös [3]). Tilastokonttorin menosääntöön tuli lisäksi kaksi määrärahaa, nimittäin kirjoituskoneen ostoon 4,000 markkaa sekä kaupunginvaltuuston eri päätöksen mukainen [8]) määräraha elantokustannustiedustuksen toimeenpanoa varten, minkä ohessa konttorin painatuskustannusten määräraha korotettiin 97,000:sta 264,000 markkaan. Sosialilautakunta nimisessä luvussa siirrettiin kaupungin työväenopetuslaitosten valvontamäärärahat kymmenenteen pääluokkaan. Kunnan työnvälitystoimiston palkkasääntö merkittiin asiasta tehtyjen eri päätösten mukaisesti [9]), minkä ohessa myönnettiin 2,400 markan määräraha vahtimestarille asunnon, lämmön ja valon korvaukseksi, sittenkuin mainitun toimihenkilön hallussa ollut huoneisto oli käytetty muuhun tarkoitukseen [10]). Uutena tilapäiseränä toimiston menosääntöön merkittiin kaluston korjausta varten 4,000 markkaa. Verotusvalmistelun menosääntöön merkittiin painatuskuluja varten uusi 70,000 markan määräraha, syystä että ilmoituslomakkeita täytyi maksutta pitää ilmoitusvelvollisten saatavana. Palkkalautakunnan menosäännössä oli tarverahain määräraha yhdistetty uuteen kalliinajanlisäysten jakokustannuksia varten myönnettyyn määrärahaan, joka siten kohosi kaikkiaan 17,000 markkaan. Rakennustarkastuksen palkkasäännöstä poistettiin avustavan rakennustarkasta-

[1]) Ks. tätä kert. siv. 75. — [2]) S:n siv. 59. — [3]) S:n siv. 88. — [4]) S:n siv. 60. — [5]) S:n siv. 177 sekä 181. — [6]) S:n siv. 62. — [7]) S:n siv. 177. — [8]) S:n siv. 89. — [9]) S:n siv. 192. — [10]) S:n siv. 64. — [11]) S:n siv. 36 ja 89.

jan palkka, syystä ettei tätä tointa toistaiseksi täytettäisi [1]). Huoneenvuokralautakunnan menosääntö kohosi 45,100 markasta 101,000 markkaan, syystä että kolmas lautakunta oli tullut lisää [2]) ja toimihenkilöjen palkkoja oli korotettu. Uutena lukuna tuli lisää kaupunginvaltuuston tekemän eri päätöksen mukainen [3]) asunnonvälitystoimiston menosääntö; samaten tuli uutena lukuna lisää Urheilulautakunta, jonka menot merkittiin 10,000 markaksi. Uuteen Sekalaiset menot nimiseen lukuun vihdoin merkittiin osa 1919 vuoden menosäännön viidennentoista pääluokan kohdalla olleita määrärahaeriä, määräraha kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiesten palkkioiksi [4]) sekä rahatoimikamarin käyttövarat, jotka korotettiin 40,000:sta 100,000 markkaan. Kolmannen pääluokan kokonaismenot osoittivat lisäännystä 1,381,389: 17 markkaa.

Neljännen pääluokan, Palolaitos, kohdalla osoittivat menot lisäännystä 225,212: 47 markkaa. Palkkaukset ja muut edut nimiseen lukuun merkittiin palomestarin budjettiehdotuksessaan esittämistä syistä uusi 62,400 markan erä ehdollisesti tarpeellisena lisäyksenä miehistön ruokamäärärahaan, ja Palokalut ja kalusto nimiseen lukuun merkittiin seuraavat uudet määrärahat: palokalujen kunnossapito 15,000 markkaa, letkuvaraston täydentäminen 20,000 markkaa, lisäys kaupungin tileissä siirtyvään määrärahaan paloauton ostamiseksi 26,000 markkaa ja uuden moottoriruiskukoneiston ostoon 30,000 markkaa.

Viidennessä pääluokassa, Poliisilaitos, korotettiin poliisilaitoksen voimassapitoon suoritettavaa käteistä apumaksua 143: 57 markalla eli 2,460,628: 57 markkaan. Uuteen lukuun merkittiin eräitä 1919 vuoden menosäännössä viidennentoista pääluokan kohdalla olleita määrärahoja sekä 3,000 markkaa korvaukseksi rankkurille ruumiiden kuljetuksesta, joka määräraha oli unohtunut pois 1919 vuoden menosäännöstä, minkätähden puheenalaiset kustannukset oli mainittuna vuonna pantu maksettaviksi rahatoimikamarin käyttövaroista. Menot tämän pääluokan kohdalla osoittivat kohoamista 88,393: 57 markkaa.

Kuudennesta pääluokasta, Yleiset rasitukset, poistettiin kyydinpitoa varten ollut määräraha, syystä että valtio oli ottanut hoitoonsa kyyditysvelvollisuuden. Majoituslautakunnan menot merkittiin kaupunginvaltuuston tekemän eri päätöksen mukaisesti [5]) ja yleisiä majoituskustannuksia varten merkittiin 300,000 markkaa. Tämä pääluokka osoitti menojen vähenemistä 210,915 markkaa.

Seitsemännen pääluokan, Terveyden- ja sairaanhoito, kohdalle merkittiin Terveydenhoitolautakunta nimiseen lukuun lautakunnan toimiston uuden puhtaasikirjoittajattaren palkka sekä Lääkärit ja sairaanhoitajat nimiseen lukuun niinikään toimiston sairaanhoitajattaren palkka, jota vastoin kasvattilasten valvontamäärärahat siirrettiin kasvatuslautakunnan kohdalle [6]). Poliklinikat ja muu sairaanhoito nimisestä luvusta poistui määräraha sairassijain hankkimiseksi varattomille dosentti J. Silfvastin silmäsairaalassa, syystä että tämä oli lopettanut toimintansa. Uusina eriinä sitä vastoin merkittiin määrärahoja tuberkulootisten poliklinikalle parantolahoidon kustantamiseksi vähävaraisille 25,000 markkaa ja kansakoululasten hammaspoliklinikalle 30,000 markkaa; samanlainen määräraha oli 1919 vuoden menosäännössä kansakoulumenojen joukossa. Terveyspoliisi nimiseen lukuun

[1]) Ks. tätä kert. siv. 184. — [2]) S:n siv. 90 — [3]) S:n siv. 64. — [4]) S:n siv. 157. — [5]) S:n siv. 65 ja 76. — [6]) S:n siv. 164.

merkittiin kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti [1]) neljännen desinfioitsijan palkka, kun taas Lihantarkastusasema nimiseen lukuun merkittiin ainoastaan yhden trikiinintutkijan palkka, syystä että toinen trikiinintutkijantoimi oli havaittu tarpeettomaksi. Asuntotarkastuksen menosäännössä korotettiin asuntotarkastajan palkkaa; puheenalainen toimi oli aikaisemmin ollut avonaisena, jolloin sitä oli hoitanut toinen kaupungin virkamies [2]). Lisäksi tuli termografin ostoon uusi 800 markan määräraha. Kaupungin Sairaalaylihallituksen menosääntö kohosi m. m. sen johdosta, että sairaalatarkastajan palkkaa oli korotettu [3]). Uuteen lukuun merkittiin sairaalain tiliviraston menot kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen mukaisesti [1]). Sairaalain menosääntö oli laadittu järjestelmällisemmin. Marian sairaalan menosääntöön merkittiin kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen mukaisesti [4]) 14,640 markkaa lääkäripäivystystä varten, minkä ohessa oppilaskoulun johtajattaren palkka merkittiin asiasta tehdyn eri päätöksen mukaisesti [1]). Kulkutautisairaala nimiseen lukuun merkittiin aikaisemman päätöksen johdosta [1]) palkat desinfiointihoitajattarelle, avustavalle liinavaatevaraston johtajattarelle ja toiselle autonohjaajalle, jonka viimeksi mainitun käteinen vuosipalkka korotettiin samaan määrään kuin ennestään olevan autonohjaajan palkka eli 2,000 markkaan. 22 alihoitajattaren ja 13 yöhoitajattaren sijaan, joilla kullakin oli 900 markan vuotuinen pohjapalkka, merkittiin 35 alihoitajatarta 960 markan pohjapalkoin. Uuden auton ostoa varten merkittiin 90,000 markkaa. Kivelän sairaalan menosääntöön merkittiin uuden osastohoitajattaren ja uuden mielenvikaisosaston alihoitajattaren, toisen toimitsijan apulaisen sekä avustavan työnjohtajattaren palkat, viimeksi mainitun käteinen vuosipalkka 840 markan määräisenä. Nikkilän mielisairaalan menosäännöstä poistui yhden ylihoitajattaren palkka, jota vastoin osastohoitajatarten lukumäärä korotettiin 8:aan, alihoitajatarten 32:een ja hoitajain 21:een [5]); hoitajatarten palkka merkittiin kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen mukaisesti [1]). Kolmannen koneenkäyttäjän palkkaamiseksi merkittiin 2,000 markkaa ja juurikasvikellarin teettämiseksi 11,900 markkaa [6]). Humaliston sairaalan palkkasääntöön merkittiin palkkiota ylihoitajattarelle taloudenhoitajantoimen hoitamisesta 600 markkaa. Lopuksi merkittiin Sekalaisten menojen lukuun kunnan teurastamon johtajan palkka ainoastaan kolmelta kuukaudelta, koska puheenalainen toimihenkilö oli irtisanottava ja hänellä oli kolmen kuukauden irtisanomisoikeus [3]), minkä ohessa määräraha rottain tappamiseksi kaupungin taloissa poistettiin. Kaikkiaan oli menojen lisäännys seitsemännen pääluokan kohdalla 4,350,446: 13 markkaa.

Kahdeksanteen pääluokkaan, Köyhäinhoito, merkittiin Köyhäinhoitohallitus nimiseen lukuun kaupunginvaltuuston aikaisempain päätösten mukaisesti uudet avustavan kanslianjohtajan, apulaiskassanhoitajan, neljän kirjuriapulaisen [5]) ja yhden kaitsijan sekä sitä paitsi elätteelleanto-osaston yhden kirjurinapulaisen palkat. Kunnalliskoti ja sen yhteydessä olevat laitokset nimisessä luvussa korotettiin Yhteisten kustannusten nimikkeen kohdalle merkitty sairaanhoitajattaren käteinen vuosipalkka 1,000 markkaan, ylihoitajattaren vuosipalkka 1,800 markkaan ja osastohoitajatarten vuosipalkka 1,000 markkaan, jota vastoin köyhäinhoitohallituksen budjettiehdotuksessaan tekemä ehdotus sen alaisissa laitoksissa palvelevain toimihenkilöjen palkkain korottamisesta muutoin evättiin. Kaupunginvaltuuston aikaisem-

---

[1]) Ks. tätä kert. siv. 66. — [2]) S:n siv. 76 ja seur. — [3]) S:n siv. 184. — [4]) S:n siv. 92. — [5]) S:n siv. 178. — [6]) S:n siv. 34.

mən päätöksen mukaisesti [1]) merkittiin kunnalliskodille ja sen yhteydessä oleville laitoksille yhteisen vahtimestarin palkkaamiseksi 1,500 markkaa [1]) sekä lisäksi kolme uutta osastohoitajatarta [1]), minkä ohessa yksi avustavan hoitajattaren toimi pikkulasten osastolla muutettiin osastohoitajattaren toimeksi; työlaitokseen tuli lisää uusi työnjohtajantoimi takomatöitä varten [2]). Samaten merkittiin kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen johdosta uusina tilapäiserinä sairaankuljetusvaunun ostamiseksi kunnalliskotiin 4,000 markkaa [3]) sekä höyrymankelin ja pesukoneen ostoon 46,500 markkaa [4]). Apurahoja ja kustannuksia laitoksista erillään olevista köyhistä nimiseen lukuun merkittiin seuraavat määrärahat: elätteelle annetut 1,500,000 markkaa, sairaanhoitokustannukset 700,000 markkaa, mielenvikaisten hoitokustannukset 700,000 markkaa, suoranaiset apurahat köyhäinhoitoon ehdottomasti oikeutetuille henkilöille 960,000 markkaa ja hädänalaisille, joilla ei ole ehdotonta oikeutta köyhäinhoitoon, 480,000 markkaa, lastenhoito päiväkodeissa 400,000 markkaa ja hautauskuluja 40,000 markkaa. Lopuksi merkittiin Erinäisiä määrärahoja nimiseen lukuun 150,000 markkaa armeliaisuusseuroille y. m. kaupunginvaltuuston vastaisen päätöksen mukaan. Sitä vastoin poistettiin rahatoimikamarin budjettiehdotukseensa merkitsemä 600,000 markan määräraha hätäaputöitä varten. Budjettivaliokunta oli mietinnössään ehdottanut molemmat nämä erät poistettaviksi. Menojen lisäännys tämän pääluokan kohdalla oli kaikkiaan 2,722,451: 35 markkaa.

Uuteen yhdeksänteen pääluokkaan yhdistettiin kasvatustoiminnan menot, jotka osoittivat lisäännystä 101,465: 65 markkaa 1919 vuoden menosääntöön verraten. Kasvatuslautakunta nimiseen lukuun merkittiin kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen mukaisesti kasvattilasten lääkärin palkka, 4,000 markkaa [5]), minkä ohessa vahtimestarin palkka korotettiin 2,400 markkaan [6]). Kasvatuslaitokset nimiseen lukuun merkittiin ainoastaan kaikkien laitosten erilaatuiset yhteenlasketut menot, jota vastoin näistä eristä kunkin laitoksen kohdalle tulevat osat eriteltiin eri liitteessä, ja päätti kaupunginvaltuusto budjettia käsitellessään lausua, että kasvatuslaitosten budjetin hyväksyminen myös tiesi eri laitosten liitteessä olevain erikoisbudjettien hyväksymisen. Sittenkuin Paipisten ja Vekkosken kasvatuslaitokset oli lakkautettu [7]), oli näiden menot poistettu budjetista, kuitenkin pysyttämällä Vekkosken pikkukoulun huoneiston vuokra, 200 markkaa, kesäkuun 1 päivään 1920, syystä ettei vuokrasopimusta ollut saatu puretuksi. Muutoin merkittiin oppilaskodin menosääntöön 1,800 markkaa kaitsijalle, joka ei aikaisemmin ollut saanut käteispalkkaa, vaan ainoastaan vapaan asunnon, lämmön ja valon, mutta jolle kodin siirtyessä uuteen huoneistoon ei voitaisi antaa yhtä suurta asuntoa kuin aikaisemmin. Bengtsårin laitoksen menosääntöön pantiin jälleen kahden kaitsijan palkat ja Karstun laitoksen menosääntöön johtajan palkkio, jotka erät oli erehdyksestä jätetty ottamatta 1919 vuoden menosääntöön [8]). Vanjoen laitoksen korjausmenojen joukkoon sisältyi 3,500 markan erä uuden saunan teettämiseen. Erinäisiä apumaksuja y. m nimiseen lukuun merkittiin 34,000 markkaa toimettomain lasten ja alaikäisten ammatinharjoittajain valvontaa varten [8]).

Kymmenennen pääluokan, Opetus- ja sivistyslaitokset, kohdalla lisääntyi suomenkielisten kansakoulujen vakinaisten opettajain luku 8:lla, ylemmän koulun opettajatarten luku 8:lla ja alemman koulun 16:lla sekä väheni ruot-

[1]) Ks. tätä kert. siv. 178. — [2]) S:n siv. 179 — [3]) S:n siv. 96. — [4]) S:n siv. 97. — [5]) S:n siv. 164. — [6]) S:n siv. 68. — [7]) S:n siv. 195. — [8]) S:n siv. 99.

sinkielisissä kouluissa 2 opettajalla, 1 ylemmän ja 1 alemman koulun opettajattarella. Tuntiopettajain määräraha laskettiin siten, että veistonopettajille 600 markan pohjapalkan lisäksi voitaisiin maksaa 15 markkaa vuodessa luokkaa kohti. Kansakoulujen paikanvälitystoimistojen johtajain palkkiot korotettiin suomenkielisissä kansakouluissa 3,000 ja ruotsinkielisissä 1,500 markkaan. Ruotsinkielisten kansakoulujen taloudenhoitajan sekä Nikolainkadun kansakoulun vahtimestarin palkkoja korotettiin [1]). Opettajain stipendeiksi opintomatkoja varten merkittiin suomenkielisten koulujen menosääntöön 8,000 ja ruotsinkielisten 4,000 markkaa sekä rautatielippujen hankkimiseksi kansakoulunoppilaille kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen mukaan [2]) 70,000 ja 20,000 markkaa. Kun kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännössä määrätään, että menosääntöön on merkittävä kaupungin omissa kiinteistöissä olevain huoneistojen vuokra, jos kaupunki kokonaan tai osittain sen korvaa, merkittiin suomenkielisten kansakoulujen menosääntöön tämä erä 457,572: 50 ja ruotsinkielisten koulujen menosääntöön 336,798 markaksi. Lopuksi mainittakoon, että suomenkielisten kansakoulujen menot koulutarvikkeista arvattiin 484,000 markaksi, vaatetusapu varattomille oppilaille 150,000 markaksi ja varattomain oppilaitten ruokinta 175,000 markaksi vastaavain eräin ruotsinkielisten kansakoulujen menosäännössä ollessa 100,000, 40,000 ja 60,000 markkaa. Kansakoulujen yhteisenä menona merkittiin aikaisemman päätöksen mukaisesti [1]) kahden voimistelunopastajan palkka, jota vastoin 1919 vuoden budjetissa tähän siirretyt määrärahat kansakoulunoppilaiden hammaspoliklinikan voimassa pitoon siirrettiin seitsemänteen pääluokkaan. Alempain käsityöläiskoulujen menot eriteltiin samoin kuin muidenkin koulujen menot, jota vastoin aikaisemmin ainoastaan menojen summa oli merkitty budjettiin. Kun valmistavalle poikain ammattikoululle oli luovutettu huoneisto kaupungin kiinteistöstä [3]), poistui tämän koulun vuokra. Uuteen lukuun merkittiin kirjaltajain kunnallisen yhdenpäivänkoulun menot [1]), joka koulu vuonna 1920 työskentelisi kahdella vuosiluokalla, ja toiseen lukuun työväenopetuslaitosten tarkastuksen menot, jotka 1919 vuoden menosäännössä oli merkitty kolmannen pääluokan kohdalle. Kansanlastentarhain menosääntöön merkittiin tarkastajan palkka korotettuna asiasta tehdyn eri päätöksen mukaisesti [4]), minkä ohessa määräraha kansliatehtäviä ja tarverahoja varten korotettiin 4,000 markalla, jotta tarkastajalle voitaisiin asettaa kanslia-apulainen. Uuden suomenkielisen kansanlastentarhan voimassapitoon Sörnäsissä syksystä 1920 merkittiin 35,000 markkaa. Kaupunginkirjasto nimisessä luvussa korotettiin pääkirjaston 2 amanuenssin ja Kallion haarakirjaston 1 amanuenssin palkat 2,600:sta 3,400 markkaan sekä mainitun haarakirjaston 1 amanuenssin palkka 2,200:sta 3,400 markkaan, minkä ohessa 3 pääkirjaston ja 2 Kallion haarakirjaston amanuenssia, jotka aikaisemmin oli palkattu yhteismäärärahasta, nyt asetettiin vakinaiselle menosäännölle 3,400 markan vuosipalkoin [5]). Yksi uusi samanpalkkainen amanuenssintoimi perustettiin mainitun haarakirjaston lasten ja nuorison lainausosastolle. Pääkirjaston toisen vahtimestarin palkka korotettiin 3,000 markkaan ilman luontoisetuja. Musiikkilautakunta nimisessä luvussa korotettiin intendentin, jota aikaisemmin oli sanottu taloudenhoitajaksi, palkka 7,000 ja sihteerin palkka 2,400 markkaan. Kaupunginorkesterin menot merkittiin 554,600 markaksi. Avustuksena Suomen

[1]) Ks. tätä kert. siv. 67. — [2]) S:n siv. 98. — [3]) S:n siv. 29. — [4]) S:n siv. 68. — [5]) S:n siv. 180.

kansallisteatterille merkittiin vihdoin 8,000, Ruotsalaiselle teatterille 20,000, Kansan näyttämölle 20,000, Suomalaiselle oopperalle 20,000 ja musiikkiopiston orkesterikoululle 15,000 markkaa, minkä ohessa kaupunginvaltuusto päätti, että Suomen kansallisteatteri on velvollinen vuoden kuluessa antamaan 8, Ruotsalainen teatteri 30, Kansan näyttämö 4 ja Suomalainen ooppera 8 kansannäytäntöä puolesta tahi sitä huokeammasta lipunhinnasta, huviveroa lukuun ottamatta. Rahatoimikamarin budjettiehdotuksessaan tekemän ehdotuksen, että kaupunginvaltuusto tekisi valtioneuvostolle sen suuntaisen esityksen, että huvivero kaupunginorkesterin osalta poistettaisiin tai myös huojennuksia tässä kohden myönnettäisiin, ehdotti budjettivaliokunta evättäväksi eikä kaupunginvaltuustokaan siihen yhtynyt. Menojen lisäännys tämän pääluokan kohdalla oli kaikkiaan 2,432,910: 96 markkaa.

Yhdennentoista pääluokan, Kaupungin tekniliset laitokset, kohdalle merkittiin teknillisten laitosten toimitusjohtajain palkat kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen mukaisesti [1]), minkä ohessa vesijohto- ja kaasulaitoksen menosäännöissä eräiden menosäännössä aikaisemmin yksilöllisesti mainittujen toimihenkilöjen palkat yhdistettiin yhteismäärärahaan sen periaatteen mukaisesti, että kaikki asianomaisten laitosten johtajain toimeen ottamat viranpitäjät palkattaisiin tuollaisesta määrärahasta. Kaikkien laitosten menosääntöihin pantiin uudet 10,000 markan erät opintomatkoja varten. Vesijohtolaitoksen menoihin merkittiin 30,000 markkaa vapaakaivojen ja juomavesijohtojen y. m. hoitoa ja kunnossapitoa varten sekä 10,000 markkaa Kauppatorin suihkukaivon käyttöä ja hoitoa varten, syystä että kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön mukaan vuosirahasääntöön on otettava semmoiset raha-arvossa arvioidut menot, jotka kuuluvat molemminpuolisiin hankintoihin ja kaupungin virastojen ja laitosten keskenään suorittamiin töihin. Vesijohtolaitoksen uutistöitä varten merkittiin seuraavat määrärahat: työkalujen ostoon 10,000 markkaa, mittarien ostoon 25,000 markkaa, vapaakaivot Kumtähden sairaalan kohdalla 3,500 markkaa [2]) ja Rantatorilla kauppahallin kohdalla 2,600 markkaa [2]), vesijohdon laskemiseksi Elimäen- ja Kuortaneenkatuun 313,000 markkaa ja Karstulantiehen korttelin 556 vierelle 25,000 markkaa, lisäystä aikaisemmin myönnettyihin määrärahoihin vesijohdon laskemiseksi Viipurinkatuun 30,000 markkaa, Loviisankatuun 30,000 markkaa, Hangonkatuun 16,000 markkaa, Tammisaarenkatuun 21,000 markkaa, Heinolankatuun 16,000 markkaa, Kyllikinkatuun 3,300 markkaa, Bölenkatuun 58,700 markkaa ja Teollisuuskatuun 33,000 markkaa sekä uusia johtoja varten kaupungin yleisten töiden hallituksen harkinnan mukaan 15,000 markkaa. Kaikkiaan merkittiin uutistöitä varten 602,100 markkaa, ja vesijohtolaitoksen menosääntö kokonaisuudessaan nousi 2,910,770 markkaan. Kaasulaitoksen menosääntöön merkittiin halkoja varten 2,245,000 ja hiiliä varten 5,200,000 markkaa. Korjauksiin y. m. varattiin 382,000 markkaa, siitä 210,000 markkaa kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen mukaisesti [2]). Uutistöiden menot nousivat ainoastaan 118,000 markkaan, siitä pääputkiverkon y. m. laajentamiseen 100,000 sekä Sörnäsin kaasulaitosta varten kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen mukaan [2]) 18,000 markkaa. Kaasulaitoksen menosääntö päättyi 11,091,804 markkaan. Sähkölaitoksen menoista varattiin halkojen ostoon ynnä purkaukseen ja pienennykseen 8,750,000 markkaa. Ensimmäiselle käyttöinsinöörille merkittiin [1]) uutena eränä 4,000 markan vuokraraha. Sähkö-

[1]) Ks. tätä kert. siv. 69. — [2]) S:n siv. 40 ja seur.

laitoksen uutistöitä varten merkittiin seuraavat määrärahat: kaapeli- ja johtotöihin kaupungin yleisten töiden hallituksen lähemmän määräyksen mukaan 60,000 markkaa, talojohtotöihin 20,000 markkaa, 500 kwtn synkronmuuntajan siirtämistä varten 25,000 markkaa, sähkömittarien ostoon 200,000 markkaa, uuden mittaripumpun ostamiseksi voimalaitokseen 20,000 markkaa, sähkövalaistuksen järjestämiseksi Katajanokan rantaan 5,200 markkaa, 5,000 kwtn turbokoneiston ostoon 1,500,000 markkaa, korkeajännitteiskaapelin rakentamiseksi voimakeskuksesta Fredriksperinkatua pitkin 140,000 markkaa, Kasarmintorin aseman matalajännitteislaitteen uudelleen rakentamiseksi 40,000 markkaa sekä sähkövalaistuksen järjestämiseksi Meilansintielle 3,200 markkaa sekä Kangasalantien ynnä Vallilan johtoverkon laajentamiseksi 10,700 markkaa eli kaikkiaan 2,024,100 markkaa. Sähkölaitoksen menosääntö päättyi 14,518,397 markkaan. Menojen lisäännys tämän pääluokan kohdalla oli kaikkiaan 10,472,485 markkaa.

Kahdennentoista pääluokan, Katu- ja laiturivalaistus, kohdalle merkityt menot osoittivat lisäännystä 268,500 markkaa 1919 vuoden menosääntöön verraten. Budjettia käsitellessään kaupunginvaltuusto päätti antaa rahatoimikamarin tehtäväksi viivyttelemättä ryhtyä sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että katuvalaistusta vuonna 1920 vähennettäisiin huomioon ottaen, ettei vähennettyä valaistusta olisi käytettävä työajan jatkuessa sekä että toimenpide etusijassa koskisi kaupungin keskeisempiä osia.

Kolmannentoista pääluokan, Yleiset työt, kohdalle merkittiin Kaupungin yleisten töiden hallitus ja rakennuskonttori nimiseen lukuun hallituksen puheenjohtajan palkkio sekä kaupungininsinöörin ja kamreerin palkat kaupunginvaltuuston tekemäin päätösten mukaisesti [1]). Yhden työpäällikön ja kolmen avustavan työpäällikön sijasta merkittiin [2]) kaksi työpäällikköä ja kaksi avustavaa työpäällikköä. Uusina erinä merkittiin aikaisempain päätösten mukaisesti apulaisgeodeetin palkka yhdeltätoista kuukaudelta 9,166: 67 markkaa ynnä matkarahoja 458: 33 markkaa [3]) sekä kirjanpitäjän palkka 6,000 markkaa [4]). Sen ohessa päätti kaupunginvaltuusto, että rakennuskonttorin virkailijain palkanlisäyksenä kantamat ylimääräiset kalliinajanlisäykset oli pantava maksettaviksi yleiseltä kalliinajanlisäystililtä. Tähän lukuun merkityistä tilapäismäärärahoista mainittakoon 1,800 markkaa uuden tonttikirjan valmistamiseen, 54,000 markkaa kaupungin hiljattain ostamain maatilain kartallepanon ja korkeusmittausten lopettamiseen sekä 15,200 markkaa kaupungin kolmiomittaustöiden jatkamiseen. Uutena eränä merkittiin 30,000 markkaa henkilöauton käyttöä ja kunnossapitoa varten. Rakennukset ja talot nimiseen lukuun merkittiin kaupungin omistamain tai sen käyttämäin rakennusten, joista nyt erittäin mainittiin Forsbyn työväenasunto, tavanmukaisia suurempia tai pienempiä vuosikorjauksia varten kaikkiaan 734,500 markkaa, Nikkilän mielisairaalan sähköjohtojen korjausta ja kunnossapitoa sekä akkumulaattoripatterin uudistusta varten 33,000 markkaa sekä kassaholvin laittamiseksi [5]) tullikamarin huoneistoon 24,500 markkaa, minkä ohessa kaikki eri momenteille merkityt menot lämpöjohtojen ja konelaitteiden kunnossapidosta sekä arvaamattomista vesijohtotöistä yhdistettiin 71,900 markan suuruiseksi eräksi. Seuraavia uutistöitä varten merkittiin määrärahoja: Bölen kauppahalli (lisämääräraha) 14,000 markkaa [6]), tulli- ja pakkahuoneen hissien muutostyöt 95,000 markkaa [5]), Vallilan työväenasun-

[1]) Ks. tätä kert. siv. 70 ja 185. — [2]) S:n siv. 70 ja 180. — [3]) S:n siv. 180. — [4]) S:n siv. 181. — [5]) S:n siv. 36. — [6]) S:n siv. 34.

not 3,600,000 markkaa [1]), Katajanokan tavarasuojat 320,000 markkaa [2]), uusi lämminvesilaitos Nikkilän mielisairaalaan 42,000 markkaa, keittiön sisustus Nikkilän mielisairaalaan 150,000 markkaa, puhtaanapitolaitoksen kattilahuone ja sauna Malmilla 50,000 markkaa, poliisilaitoksen Pakaassa olevan koiratarhan muutto 10,000 markkaa, mukavuuslaitos raitioteiden päätekohtaan Läntisellä viertotiellä 10,800 markkaa sekä Punavuorenkadun uuden kansakoulutalon rakennustöiden aloittamiseksi 1,000,000 markkaa [2]). Rakennusten ja talojen korjaus- ja kunnossapitomäärärahat kohosivat 884,900 ja uutisrakennusten määrärahat 5,291,800 markkaan eli kaikkiaan 6,176,700 markkaan. Kadut ja yleiset paikat nimiseen lukuun merkittiin seuraavat korjaus- ja kunnossapitomäärärahat: Torkkelin- ja Helsinginkadun välisen kaupungille kuuluvan Itäisen viertotien osan päällystäminen I nupukivillä 32,800 markkaa ja Rata- ja Korkeavuorenkadun välisen Yrjönkadun osan 29,500 markkaa, kaupungille kuuluvain Kaisaniemenkadun osain kiveäminen 25,000 markkaa, Länt. Brahen- ja Kaarlenkadun välisen Helsinginkadun tasoitus ja päällystäminen ketokivillä 78,500 markkaa, Fleminginkadun jatkeen ja Suvannontien välisen, Sörnäsin radan pohjoispuolella olevan lastauspaikan tasoitus ja viertäminen 59,400 markkaa, Länt. Satama- ja Kanavakadun välisen pohjoispuolisen asfalttijalkakäytävän uudistus 12,300 markkaa, kaiteiden uudistus ja korjaus 30,000 markkaa, T-muotoisen laiturin kytkypuomien ja pilttuiden uudistus 1,600 markkaa sekä erinäiset korjaukset 120,000 markkaa. Katujen ja yleisten paikkain uutistöitä varten merkittiin seuraavat määrärahat: sementtikäytävän teettäminen Hämeenkadulle korttelin n:o 306 vierelle 9,600 markkaa, Ouluntien viertäminen 12,400 markkaa, eräiden Pakaan katujen tasoituksen loppuun saattaminen 1,198,000 markkaa ja eräiden Meilansin itäosan katujen (Munkkiniemenkatu Vapunkadun ja Läntisen viertotien väliltä, Topeliuksenkatu Stenbäckin- ja Munkkiniemenkadun väliltä, Pihlajatie Munkkiniemen- ja Vapunkadun väliltä, Pihlajatie Honkatien ja Läntisen viertotien väliltä, Skyttenkatu Munkkiniemenkadun ja Läntisen viertotien väliltä sekä Vappukatu Munkkiniemenkadun ja Läntisen viertotien väliltä) tasoituksen loppuun saattaminen 81,000 markkaa, Munkkiniemen- ja Skyttenkadun välisen Läntisen viertotien tasoituksen jatkaminen 80,000 markkaa, Bölen- ja Hertankadun välisen Kyllikinkadun tasoitus 14,000 markkaa, Hertan- ja Magdalenankadun välisen Bölenkadun tasoitus 122,500 markkaa sekä Sammatintien tasoitus korttelin n:o 556 viereltä 39,000 markkaa ynnä Läntisen viertotien laajentaminen Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön vaunuhallin kohdalla korttelissa n:o 492 26,000 markkaa. Katujen ja yleisten paikkain korjaus- ja kunnossapitomäärärahat nousivat 389,100 ja uutistöiden määrärahat 1,582,500 markkaan eli kaikkiaan 1,971,600 markkaan. Kanavat ja viemärit nimiseen lukuun merkittiin korjausta ja kunnossapitoa varten m. m. seuraavat määrärahat: Rautatientorin mukavuuslaitoksesta Mikonkadun alaiseen viemärijohtoon menevän laskujohdon uudistus 3,500 markkaa, Keuruun- ja Vanajantien välisen, Suvannontien alaisen viemärijohdon samoin 6,800 markkaa sekä Taivallahteen laskevan viemärijohdon jatkaminen puujohdolla 2,800 markkaa. Uutistöitä varten taas merkittiin: eräiden Pakaan katujen viemärijohtotöiden loppuun saattaminen 182,000 markkaa, Läntisen viertotien viemärijohto Munkkiniemen- ja Skyttenkadun välillä 79,000 markkaa, Kyllikinkadun viemärijohto Bölen- ja Hertankadun välillä 9,000 markkaa, Bölenkadun viemärijohto Hertan- ja Magdalenankadun välillä 34,000 markkaa, Karstulantien viemärijohto korttelin n:o 556 kohdalla 11,600 markkaa, Greijuksen siirto-

[1]) Ks. tätä kert. siv. 32 ja seur. — [2]) S:n siv. 33.

lapuutarhasta tulevan ojan viemärijohdot 17,000 markkaa ja Eläintarhan pallokentän itäpuolisen ojan viemärijohdot 10,000 markkaa, Sörnäsin satamaradan viemärijohto Itäisen viertotien länsipuolella 6,000 markkaa sekä Hakasalmen puiston salaojitus kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen mukaisesti [1]) 15,000 markkaa. Kanavain ja viemärien korjauksista nousivat menot 248,100 ja uutistöistä 363,600 markkaan eli kaikkiaan 611,700 markkaan. Tiet nimiseen lukuun merkittiin Itäiseltä viertotieltä kunnalliskotiin vievän tien korjaukseen 28,000 markkaa, Kivelän sairaalan alueen teiden korjaukseen 23,000 markkaa, erinäisiin korjauksiin 30,000 markkaa eli yhteensä 81,000 markkaa, jota vastoin Viertotiet nimiseen lukuun merkittiin ainoastaan 70,000 markkaa erinäisiä korjauksia varten. Satamat ja rautatiet nimiseen lukuun merkittiin korjausta ja kunnossapitoa varten kaikkiaan 579,200 markkaa, siitä puhtaanapitolaitoksen Malmilla olevan pistoraiteen korjaukseen 13,300 markkaa [2]) sekä rautateiden erinäisiä korjauksia ynnä rautatieraiteiden viereisiä kiveystöitä varten 30,000 markkaa, jota vastoin vastaavat menot aikaisemmin oli osittain pantu maksettaviksi katujen ja yleisten paikkain erinäisiä korjauksia varten olevasta määrärahasta. Uutistöitä varten merkittiin seuraavat määrärahat: uuden tihtaalin rakentaminen Sörnäsiin 8,800 markkaa, Jätkäsaaren tasoitus- ja laiturityöt 2,500,000 markkaa, Hertonäsin satamarakennustöiden aloittaminen 500,000 markkaa, kaksi 2½—5 tonnia kantavaa puolikiertonosturia ratoineen Rahapajanrantaan 600,000 markkaa ja Malmin—Hertonäsin rautatietöiden aloittaminen 1,500,000 markkaa eli kaikkiaan 5,108,800 markkaa. Kaikkiaan nousivat tämän luvun menot 5,688,000 markkaan. Istutukset nimiseen lukuun merkittiin korjausta ja kunnossapitoa varten 503,900 markkaa; tähän aikaisemmin merkitty määräraha Kivelän sairaala-alueen istutusten kunnossapitoa varten siirrettiin seitsemänteen pääluokkaan. Uutistöitä varten merkittiin seuraavat määrärahat: Speranskintien viereisen puistikon järjestäminen 3,000 markkaa, istutustöiden jatkaminen Armfeltin-, Ehrensvärdin- ja Speranskintien välisellä avonaisella paikalla 15,000 markkaa, Kaisaniemen uudestijärjestelytöiden jatkaminen 15,000 markkaa, Pääskylän- ja Sibyllankadun viereinen leikkikenttä 15,600 markkaa, Brahenkatujen viereinen urheilukenttä 500,000 markkaa [3]), Eläintarhan urheilukentän ympäristön tasoitus- ja istutustyöt 5,000 markkaa, kymmenen kelkkaradan laittaminen 15,000 markkaa ja uuden sisäänkäytävän laittaminen Hakasalmenpuistoon 15,000 markkaa eli kaikkiaan 583,600 markkaa. Istutusten kaikki menot nousivat 1,087,500 markkaan. Puhtaanapitolaitos nimiseen lukuun merkittiin määrärahoja kaikkiaan 2,407,300 markkaa, kaikki Korjaus- ja kunnossapito-nimikkeen kohdalle. Tästä määrästä tuli 1,421,200 markkaa kaupungin yleisten paikkain ja katuosain puhtaanapidon osalle. Yleinen makkien puhtaanapito nimiseen lukuun merkittiin m. m. määräraha puhtaanapitolaitoksen Malmilla olevassa työpajassa valmistettavia 300 kannellista makkiastiaa varten 42,000 markkaa, 200 kannellisen kaivontyhjennysastian valmistusta varten 16,000 markkaa ja 300 kannellisen keittiötähdeastian valmistusta varten 21,000 markkaa. Tämän luvun menot nousivat kaikkiaan 2,221,000 markkaan. Työkalut nimiseen lukuun merkittiin Korjaus- ja kunnossapito-nimikkeen kohdalle määrärahoja kaikkiaan 214,000 markkaa, siitä m. m. ruoppauskoneen n:o 2 korjauksen 72,000 markkaa sekä kuulalaakerien laittamiseen 10 kasteluvaunuun ja 20 rikkainkuljetusrattaisiin kaikkiaan 12,000 markkaa. Nimikkeen Uudet ostot kohdalle merkittiin: henkilöauto

[1]) Ks. tätä kert. siv. 45. — [2]) S:n siv. 38. — [3]) S:n siv. 44.

50,000 markkaa, ainespihan pajan työkalut (happikaasuhitsaus- ja leikkuukoneisto sekä kierteenkairauskone) 11,000 markkaa, höyrypumpun panssariletku 3,000 markkaa ja 3 uutta lumensulatuskojetta 36,000 markkaa eli kaikkiaan 100,000 markkaa. Kaikki menot työkaluista nousivat 314,000 markkaan. Sekalaista nimiseen lukuun merkittiin m. m. työntekijäin kesälomaa varten 300,000 markkaa, joka määräraha aikaisemmin oli ollut merkittynä lukuun Kaupungin yleisten töiden hallitus ja rakennuskonttori, sekä uusi 2,750,000 markan määräraha jo myönnettyjä tahi vuoden varrella myönnettäviä korotettuja työpalkkoja varten. Luku päättyi 3,095,000 markkaan. Menojen kokonaislisäännys kolmannentoista pääluokan kohdalla oli 10,811,255 markkaa.

Neljännentoista pääluokan, Kauppahallit ja kauppatorit, kohdalle merkittiin Kauppahallit nimiseen lukuun kauppahallien menojen summa, jota vastoin kunkin hallin eritellyt menosäännöt pantiin menosäännön oheiseen liitteeseen. Uuteen lukuun merkittiin kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen mukaisesti kalapihan menot [1]). Kaikkiaan osoittivat menot tämän pääluokan kohdalla lisäännystä 28,890 markkaa.

Uuden viidennentoista pääluokan, Kaupungin kiinteä omaisuus, kohdalle merkityt menot, jotka 1919 vuoden menosäännössä olivat viidennessätoista pääluokassa, Sekalaiset menot, jaettiin kahteen lukuun, kaupunkitaloihin ja maatiloihin. Kaupunkitalojen erikoismenosäännöt julkaistiin liitteessä, jota vastoin menosääntöön pantiin ainoastaan summittaiset erät. Menosääntöön merkittiin nyt ensi kertaa seuraavat kiinteistöt: Mariankatu 22, It. Heikinkatu 17, Kaasutehtaankatu 3, Pietarinkatu 6, Suvilahdenkatu 3, n. s. Leppäsuon perhehuvila, Runeberginkatu 63, Hermannin ja Harakan työväenasunnot sekä Merholman rakennukset. Menot kaikkien kiinteistöjen kunnossapidosta arvioitiin 434,867 markaksi, mihin tuli lisäksi Mustikkamaan järjestysmiehen palkkaus 750 markkaa, lisämääräraha rahatoimikamarin käytettäväksi polttoaineiden, valaistuksen ja vedenkulutuksen kustantamiseen 50,000 markkaa sekä osa Neitsytpolun talon n:o 5 kauppahintaa 100,000 markkaa [2]). Maatilain määrärahoista mainittakoon 1,000,000 markkaa Boxbackan, Hertonäsin, Domarbyn ynnä muita tiloja varten, sen johdosta että kaupunginvaltuusto oli päättänyt purettaviksi [3]) mainittuja tiloja aikaisemmin hoitaneet osakeyhtiöt, sekä uuden saunan, pesutuvan ja maitokammion teettäminen Toivoniemen tilalle 24,500 markkaa [4]). Kaikkiaan osoittivat menot tämän pääluokan kohdalla lisäännystä 1,324,997 markkaa 1919 vuoden menosäännön menoihin verraten.

Kuudestoista pääluokka, Eläkkeet ja apurahat, osoitti menojen lisäännystä 227,840 markkaa. Määrärahain joukossa oli uusi erä eläkkeen- ja apurahansaajain kalliinajanlisäyksiä varten [5]).

Seitsemännentoista pääluokan, Sekalaiset menot, kohdalle merkittiin tällä kertaa tuntuvasti vähempi luku määrärahoja, kun useat oli siirretty muihin pääluokkiin. Ensimmäiseen lukuun merkittiin Korkeasaaren ja Seurasaaren menot 321,095 markkaa, syystä että kaupunki oli ottanut huolekseen saarien kunnossapidon [6]). Toiseen lukuun yhdistettiin menot kaupungin kaluston ja puhelinten hankinnasta ja kunnossapidosta sekä normaalikellojen kunnossapitomääräraha, joten tämän luvun loppusumma nousi 170,010 markkaan. Kolmanteen lukuun merkittiin tullikamarille ja valtionrautateille luovutettujen vuokrahuoneistojen sekä Helsingin anniskeluyhtiöltä kaupungille vuokratun huoneiston vuokrat, kaikkiaan 40,660 markkaa. Neljänteen ja viidenteen lu-

[1]) Ks. tätä kert. siv. 20. — [2]) S:n siv. 12. — [3]) S:n siv. 45 ja seur. — [4]) S:n siv. 37. — [5]) S:n siv. 120. — [6]) S:n siv. 47 ja seur.

kuun merkittiin määrärahat työntekijöille ruumiinvammasta y. m. maksettavaa vahingonkorvausta varten 125,000 markkaa sekä yleishyödyllisten yritysten ja laitosten kannatusavuksi kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan 450,000 markkaa. Kuudenteen lukuun merkittiin määräraha kaupungin viranpitäjäin (ei teknillisten laitosten palveluksessa olevien) kalliinajanlisäyksiä varten 10,000,000 markkaa sekä uusi määräraha uusien virkain perustamista ja palkankorotuksia varten kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan ynnä tarvittavia ikäkorotuksia varten 500,000 markkaa. Seitsemänteen lukuun, Sekalaisia määrärahoja, merkittiin kaupungin viemäriolojen järjestämiskomitealle 16,000 markkaa, osakkeiden merkitsemiseksi Helsingin makasiiniosakeyhtiössä leimaveroineen 268,770 markkaa [1]), suojeluskunnan voimassapitoon 200,000 markkaa, kaupungin virkamiesten stipendeiksi 15,000 markkaa [2]) sekä korvaukseksi vedenkulutuksesta yleisissä vesiputkissa ynnä niiden hoidosta ja kunnossapidosta 50,000 markkaa eli kaikkiaan 549,770 markkaa. Kahdeksanteen lukuun vihdoin merkittiin verotettujen varojen ja muiden tulojen poistoa ja peruutusta varten 1,200,000 markkaa. Menojen lisäännys tämän pääluokan kohdalla oli kaikkiaan 4,433,474: 09 markkaa.

Kahdeksanteentoista pääluokkaan vihdoin merkittiin arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan 3,500,000 markkaa 1919 vuoden menosäännön 1,500,000 markan sijasta.

Tulosääntö. Tulosääntöön merkittiin ensimmäisen osaston, Lainat ja korot, kohdalle Lainat nimiseen lukuun kaupunginvaltuuston aikaisemmin 1917 vuoden obligatiolainasta osoittamat seuraavat määrärahat:

Osakkeiden merkintä Helsingin makasiiniosakeyhtiössä [1])	Smk	268,770: —
Turbokoneiston osto sähkölaitokseen [3])	»	1,500,000: —
Kaasulaitoksen uutislaitteet [4])	»	28,000: —

Budjetinkäsittelyssä päätti kaupunginvaltuusto lisäksi seuraavat budjettiin merkityt määrärahat osoitettaviksi mainituista lainavaroista:

Vesijohdon laskeminen Elimäen- ja Kuortaneenkatuun	Smk	313,000: —
Korkeajännitteiskaapeli sähkölaitoksen voima-asemalta pitkin Fredriksperinkatua	»	140,000: —
Sähkölaitoksen Kasarmintorin aseman matalajännitteislaitteen uudesti rakentaminen	»	40,000: —
Tulli- ja pakkahuoneen hissien uudesti rakentaminen	»	95,000: —
Työväenasuntojen teettäminen Vallilaan [5])	»	2,160,000: —
Urheilukentän laittaminen Brahenkatujen vierelle [6])	»	500,000: —
Tavarasuojain rakennuttaminen Katajanokalle [7])	»	320,000: —
Eräiden Pakaan katujen tasoitus	»	1,198,000: —
Eteläsataman laivaveistämön kohdalla olevan sillan uudestirakennus	»	145,000: —
Jätkäsaaren tasoitus- ja laiturityöt	»	2,500,000: —
Puolikiertonosturien hankkiminen Rahapajanrantaan	»	600,000: —
Hertonäsin satamarakennustyöt	»	500,000: —
Malmin—Hertonäsin rautatierakennus	»	1,500,000: —
Nikkilän mielisairaalan keittiön sisustus	»	150,000: —
Erinäisten katujen vesijohto	»	233,000: —
Neitsytpolun talon n:o 5 osto [8])	»	100,000: —

[1]) Ks. tätä kert. siv. 51. — [2]) S:n siv. 123. — [3]) S:n siv. 42 ja 136. — [4]) S:n siv. 41 ja 135. — [5]) S:n siv. 32 ja seur. ynnä 136. — [6]) S:n siv. 44 ja 138. — [7]) S:n siv. 33 ja 137. — [8]) S:n siv. 12 ja 139.

Tämän lisäksi merkittiin 15 miljoonan määräinen, kahta vuotta lyhyemmälle takaisinmaksuajalle otettava laina 1920 vuoden budjetin vajauksen täyttämiseksi. Korot nimiseen lukuun merkittiin kaupungin arvioidut tulot koroista ja osingoista kaikkiaan 1,497,500 markaksi. Koko osasto osoitti 1919 vuoden tulosääntöön verraten vähennystä 11,341,680 markkaa.

Toiseen osastoon, Tuloa tuottavat oikeudet, merkittiin Erinäiset verot nimiseen lukuun tonttiveroista, koiraverosta, biljaardimaksuista ja ulkomaalaisten maksuista ruokatavarain myynnistä aluksesta arvioidut tulot sekä uutena eränä kaupungin osuus uudesta kiinteistöverosta, arviolta 1,000,000 markkaa. Molempiin muihin lukuihin merkittiin arvioidut tulot tuulaaki- ja liikennemaksuista y. m. sekä erinäisistä tähän kuuluvista tulolähteistä (sakko-osuuksista, sakoista sekä tulli- ja kellarivapauden korvauksesta). Tulot tämän osaston kohdalla osoittivat arvioitua lisäännystä 3,954,400 markkaa 1919 vuoden tulosäännön vastaavaan määrään verraten.

Kolmannen osaston, Terveyden- ja sairaanhoito, kohdalle merkityt tulot osoittivat arvioitua lisäystä 355,900 markkaa 1919 vuoden menosääntöön verraten.

Neljännen osaston, Köyhäinhoito, kohdalle merkittiin ensimmäiseen lukuun tulot kunnalliskodista ja työlaitoksesta ynnä korvaus köyhäin ylläpidosta sekä toiseen lukuun henkilöllinen köyhäinmaksu, perunkirjoitusprosentit ja kollehtirahat. Arviolta nousi tulojen lisääntyminen tässä osastossa 374,100 markkaan.

Viidenteen osastoon, Opetus- ja sivistyslaitokset, merkittiin erilaatuisten koulujen tai laitosten kohdalle arvioidut valtioavut, oppilasmaksut y. m. Kansanlastentarhain tuloihin merkittiin 52,818: 55 markkaa käyttämätöntä säästöä vuodelta 1919, joka katsottiin olevan säästettävä kaupungille. Valtioapuja merkittiin seuraavat määrät:

Kansakoulut	Smk	1,196,342: 45
Käsityöläiskoulut	»	38,166: 25
Työväenopistot	»	63,475: —
Kirjaltajain kunnallinen yhdenpäivänkoulu	»	11,312: —
Kansanlastentarhat	»	409,725: 65
Kaupunginorkesteri	»	100,000: —
Yhteensä	Smk	1,819,021: 35

Tämän osaston käsittelyn yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti rahatoimikamarin seikkaperäistä ehdotusta odotellessaan jättää toistaiseksi anomuksen tekemisen valtioneuvostolle määrärahan saamisesta kaupungin opetus-, sivistys- ja kasvatuslaitoksille. Tämän osaston kohdalla laskettu tulojen lisäännys oli 856,270: 26 markkaa.

Kuudennen osaston, Kaupungin tekniilliset laitokset, kohdalla arvattiin tulot vesijohtolaitoksesta 3,014,400 markaksi, kaasulaitoksesta 11,555,350 markaksi ja sähkölaitoksesta 16,531,500 markaksi. Tulojen lisäännys arvioitiin kaikkiaan 11,819,400 markaksi.

Seitsemännen osaston, Yleiset työt, kohdalle merkittiin ensimmäiseen lukuun puhtaanapitolaitoksen tulot 1,890,000 markan määräisinä ja toiseen lukuun valtion, seurakuntain y. m. apumaksuja eräiden istutusten voimassa pitoon kaikkiaan 25,100 markkaa. Tähän kuuluvain tulojen lisäännys edellytettiin 225,150 markaksi.

Kahdeksannen osaston, Kauppahallit ja kauppatorit, kohdalle merkit-

tyjen tulojen, joiden joukossa uutena eränä huomattiin 18,420 markkaa kalapihan myyntipaikkain vuokraa, arvioitiin tuottavan tulojen lisäännystä 417,420 markkaa

Yhdeksännen osaston, Kaupungin kiinteä omaisuus, kohdalle merkittiin ensimmäiseen lukuun tuloja tontinlunastuksista 2,000,000 markkaa, toiseen lukuun veroja lahjoitetuista tiloista 2,300 markkaa, kolmanteen lukuun tuloja kaupunkikiinteistöistä 1,361,695: 50 markkaa, siitä 794,370: 50 markkaa kansakoulutalojen vuokria, joita ei ollut aikaisemmin merkitty budjettiin, neljänteen lukuun kaupunkiin yhdistetyillä alueilla olevain rakennusten ja talojen vuokria 375,000 markkaa, viidenteen lukuun tuloja ja vuokria kaupungin maatiloista 1,312,400 markkaa, sekä kuudenteen lukuun satunnaisia maanvuokria, kalavesi- ja uimahuonemaksuja, maksuja kadun erilleen aitaamisesta sekä tenniskentistä, virutushuoneista ja kloseteista yhteensä 668,000 markkaa. Kaikki tähän osastoon merkityt tulot osoittivat arviolta lisäännystä 1,880,315: 50 markkaa.

Kymmenenteen osastoon, Sekalaiset tulot, merkittiin m. m. uusina erinä valtiolta saatava korvaus asevelvollisten perheille annetuista avustuksista 100,000 markkaa, Vallilan työväenasuntojen edellytetty valtioapu 1,440,000 markkaa sekä rakennuskonttoriin kuuluvista toimituksista veloitettuja maksuja 5,000 markkaa. Tämän osaston kohdalla lasketut tulot osoittivat lisäännystä 1,396,946: 37 markkaa 1919 vuoden vastaaviin tuloihin verraten.

Yhdenteentoista osastoon, Verotus, merkittiin se määrä, mikä oli kunnan verovelvollisilta jäseniltä verotettava, 77,055,214: 69 markan suuruisena, ollen lisäännys 1919 vuoden budjettiin verraten 36,776,127: 82 markkaa.

C. Muut asiat.

Kaupunginvaltuuston työjärjestys. Kaupunginvaltuusmiehet päättivät [1]) asettua paikoilleen ryhmittäin, josta oli määräys pantava valtuuston uuteen työjärjestykseen, sekä nimenhuudon toimitettavaksi aakkosjärjestyksessä.

Helsingin vapautuksen vuosipäivä. Kaupunginvaltuusto päätti [2]) sunnuntaina huhtikuun 13 päivänä klo 10 a. p. kokonaisuudessaan esiintyä Vanhan kirkon puistikon sotilashaudoilla, jolloin valtuuston puheenjohtaja laskisi muistoseppeleitä ja pitäisi puheita. Sen ohessa lähetettäisiin kaupunginvaltuuston nimissä sähkösanoma 1918 vuoden saksalaisen apuretkikunnan johtajalle kreivi R. von der Goltzille.

Suomalaisten joukkojen kaupunkiintulon vuosipäivä. Ehdotus että kaupunginvaltuusto viettääkseen toukokuun 16 päivänä vuosipäivää suomalaisten joukkojen tulosta pääkaupunkiin kokonaisuudessaan kävisi tervehtimässä valtionhoitajaa pantiin pöydälle [3]) kaupunginvaltuuston seuraavaan kokoukseen, joka kuitenkin pidettiin vasta mainitun päivän jälkeen.

Ratkaisemattomia asioita. Esiteltäessä kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen, joulukuun 31 päivänä 1918 ratkaisematta olevain asiain luetteloa [4]) päätti [5]) kaupunginvaltuusto diarista poistaa seuraavat 19 asiaa:

kauppavaltuutettujen esityksen että Katajanokan tavaravarikkojen välillä olevat tilat varustettaisiin katolla;

---

[1]) Kvston pöytäk. 28. 1. 1 §. — [2]) S:n 26. 3. 28 §. — [3]) S:n 6. 5. 22 §. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 1. — [5]) Kvston pöytäk. 28. 10. 45 §.

herra O. Häggmanin tekemän, täkäläistä voikauppaa koskevan esitysehdotuksen [1]);

terveydenhoitolautakunnan esityksen erinäisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä, tuberkulosin vastustamiseksi [2]);

herra L. Ehrnroothin y. m. esityksen toimenpiteisiin ryhtymisestä elintarpeiden hinnan huojistamiseksi kaupungissa [3]);

budjettivaliokunnan ehdotuksen kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon taloushallinnon uudestijärjestämisestä [4]);

kauppavaltuutettujen esityksen tavara-aseman laittamisesta Katajanokalle;

budjettivaliokunnan ehdotuksen yhteisen hiilienoston järjestämisestä [5]);

Perustuslaillisen työväenyhdistyksen anomuksen toimenpiteisiin ryhtymisestä asuntojen teettämiseksi vähävaraisille [6]);

erinäisten teurastamoliikkeen harjoittajain esityksen lihantarkastusta koskevain määräysten muuttamisesta [7]);

Helsingin kauppiaitten yhdistyksen esityksen tehdaspaikkojen luovutusta koskevan kysymyksen ratkaisun jouduttamisesta [8]);

Käsityö- ja tehdasyhdistyksen esityksen vaatetustöiden ammattikoulun perustamisesta;

maistraatin kirjelmän senaatin päätöksen johdosta, joka koski tapaa ja järjestystä, miten ehdotukset maamme kaupungeille tulevain liikennemaksujen taksoiksi olisi laadittava [9]);

lääketieteentohtori K. Eskelinin anomuksen apurahan saamisesta sijain kustantamiseksi naistauteja sairastaville potilaille;

kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksen komitean asettamisesta käsittelemään erinäisiä kaupungin työläisiä koskevia kysymyksiä [10]);

maistraatin esityksen hyvityksen myöntämisestä eräille etsiville toimistoille niiden antamasta avusta erinäisten rikosasiain selvittämisessä;

kaupungin yleisten töiden hallituksen esityksen kaupungin puhtaanapitolaitoksessa puhjenneen lakon johdosta [10]);

v. t. kaupunginreviisorin esityksen kunnan varsinaisesta taloushallinnosta sekä pula-aikana asetettujen lauta- tai toimikuntain toiminnasta [11]);

köyhäinhoitohallituksen esityksen määrärahan osoittamisesta apurahoiksi niille tästä kunnasta kotoisin oleville henkilöille, jotka vallitsevan työnpuutteen johdosta kärsivät hätää;

rahatoimikamarin esityksen kaupungin painatustöiden järjestämisestä [12]); sekä

Arbetets vänner yhdistyksen esityksen kanavan rakennuttamisesta Töölönja Taivallahden välille.

Sen ohessa kehoitettiin valmisteluvaliokuntaa ehdottamaan, miten seuraavia asioita olisi valmisteltava:

rahatoimikamarin esitystä uuden kaupunki- ja poliisitalon rakennuttamisesta sekä Senaatintorin tasoittamisesta [13]);

rahatoimikamarin esitystä toimenpiteisiin ryhtymisestä talvimerenkulun turvaamiseksi [14]); sekä

herra I. Lindforsin esitysehdotusta kaupungin kulkulaitosten parantamismahdollisuudesta [15]).

[1]) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 236. — [2]) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 44 ja 1915 vuod. kert. siv. 33. — [3]) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 252 ja 1915 vuod. kert. siv. 177. — [4]) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 117. — [5]) Ks. 1913 vuod. kert. siv. 126. — [6]) Ks. 1914 vuod. kert. siv. 383. — [7]) Ks. 1916 vuod. kert. siv. 93. — [8]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 18. — [9]) Ks. 1916 vuod. kert. siv. 82. ja 1917 vuod. kert. siv. 95. — [10]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 149. — [11]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 157. — [12]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 234. — [13]) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 42 ja 1914 vuod. kert. siv. 29. — [14]) Ks. 1913 vuod. kert. siv. 93 ja 1915 vuod. kert. siv. 64. — [15]) Ks. 1914 vuod. kert. siv. 78 ja 1916 vuod. kert. siv. 82.

Rahatoimikamaria kehoitettiin antamaan uudet ehdotukset aatekilpailun järjestämisestä n. s. laivaveistämöalueen järjestämiseksi [1]) sekä kaupungin ja valtion välillä ehdotetusta tilusvaihdosta Hermannissa. Kaupungin sairaalayhallitusta kehoitettiin ottamaan käsiteltäväksi kysymys sairaalain sairaanhoitajatarten vaatetusavuiksi myönnettyjen määrärahain käyttämisestä [2]). Sitä paitsi kehoitettiin eräitä johto- ja lautakuntia sekä komiteoja jouduttamaan niihin lykättyjen asiain käsittelyä.

Samassa tilaisuudessa päätti kaupunginvaltuusto peruuttaa halvempain elintarpeiden hankkimista kaupungin väestölle tarkoittavia toimenpiteitä selvittelemään asetetun komitean sekä kysymystä sodanaikaisten toimikuntain saattamisesta lähempään yhteyteen kaupungin vakinaisen hallinnon kanssa valmistelemaan asetetun valiokunnan tehtävät. [3])

Rakennusjärjestyksen muutoksia ja lisäyksiä. Kaupunginvaltuuston vuonna 1918 hyväksymän muutoksen [4]) toukokuun 8 päivänä 1917 vahvistetun rakennusjärjestyksen 37 §:ään sisäasiainministeriö vahvisti joulukuun 21 päivänä 1918 [5]).

Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli päättänyt hankkia muutoksen XIV kaupunginosan korttelien n:ojen 503, 510, 511 ja 517 kaupunginasemakaavaan, jotta niitä voitaisiin käyttää yhdenperheen asuntojen paikaksi [6]), päätti [7]) valtuusto hyväksyä ja asianomaiseen paikkaan vahvistettaviksi lähettää seuraavat rakennusjärjestyksen lisämääräykset, joiden tarkoituksena oli taata tonttien käyttö tarkoitukseensa ja estää niillä keinottelemasta:

»Erillisen huvilan paikaksi tarkoitetulle tontille erittäin vahvistetussa kartassa keltaisella osoitetulla alueella saa rakentaa kaksikerroksisia asuintaloja enintään kolmannekseen sen pinta-alasta, ei kuitenkaan missään tapauksessa vahvistettujen rakennusrajain ulkopuolella. Tämän lisäksi saatakoon enintään 4 m. korkeita ulkohuoneita rakentaa koko sitä varten tarkoitetulle, erityisen rajaviivan osoittamalle alueelle. Semmoisessa rakennuksessa saakoon myös olla talonmiehen asuinhuoneisto.

Asuinrakennuksen suurin luvallinen korkeus on 10 metriä, julkisivupinnan yläreunaan luettuna, ja saa tuollaisen rakennuksen teettää enintään kaksikerroksisen, lukuun ottamatta kellarikerrosta, johon saatakoon laittaa pienenlainen huoneisto keittiöineen talonmiehelle. Paitsi tätä keittiötä saa rakennuksessa olla enintään kaksi asuntokeittiötä. Toisen kerroksen päällä olevaa ullakkoa älköön sisustettako asuinkerrokseksi.»

Pitennetty rakennusaika. Suomen ruumiinpolttoyhdistys, jolle kaupunginvaltuusto oli 50 vuodeksi luovuttanut Hietaniemenkadun varrelta alueen ruumiinpolttolaitoksen rakennuttamiseksi [8]) ja jonka kanssa rahatoimikamari oli tehnyt sopimuksen, jonka mukaan yhdistyksen m. m. tuli 5 vuoden kuluessa, kesäkuun 1 päivästä 1915 lukien, rakennuttaa puheenalainen paikka, oli anonut, että rakennusajan saisi laskea heinäkuun 15 päivästä 1919. Kaupunginvaltuusto myönsi [9]) yhdistykselle pitennettyä rakennusaikaa heinäkuun 1 päivään 1924.

Kaupungin hallinnon uudesti järjestäminen. Kaupunginvaltuustolle antamassaan esitysehdotuksessa vt von Wendt huomautti, että Helsingin kaupunki jo oli saavuttanut sen koon, että sen hallinto johto- ja lautakunnilla, jotka oli kokoonpantu henkilöistä, jotka vapaaehtoisesti ja verraten alhaisesta kor-

[1]) Ks. 1915 vuod. kert. siv. 40. — [2]) Ks. 1916 vuod. kert. siv. 122. — [3]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 157. — [4]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 188. — [5]) Kvston pöytäk. 11. 2. 2 §. — [6]) Ks. tätä kert. siv. 5; kvston pain. asiakirj. n:o 17. — [7]) Kvston pöytäk. 20. 5. 9 §. — [8]) Ks. 1915 vuod. kert. siv. 12. — [9]) Kvston pöytäk. 11. 3. 6 §.

vauksesta olivat ruvenneet niiden jäseniksi, esiintyi yhä kömpelömpänä ja epäkäytännöllisempänä, erittäinkin kun tämän järjestelmän epäkohdat olivat kärjistyneet vallitsevain puoluevastakohtain johdosta. Suunnitelmanmukaisuuden puutetta kaupunginhallinnossa esiintyi tuon tuostakin, vaikka kuitenkin oli selvä, että mitä yhdenmukaisempi hallinto oli, sitä edullisempaa oli tämä kaupungille taloudellisessa suhteessa. Tosin oli valtion komitea asetettu laatimaan ehdotuksia semmoisiksi muutoksiksi kunnallislakeihin, että maamme kaupunkien tehokkaampi hallinto voitaisiin saada aikaan, mutta epätietoista oli, milloin tämän uudistuksen toteuttamista saattoi odottaa. Esitysehdotuksen tekijä sentähden ehdotti, että rahatoimikamari saisi toimekseen ehdottaa asetettavaksi komitean laatimaan ehdotusta kaupungin hallinnon täydelliseksi uudesti järjestämiseksi nykyaikaisten ja yhdenmukaisten periaatteiden mukaan. Laatiessaan ehdotuksia uudestijärjestelyn vaatimiksi voimassa olevain lakien ja asetusten muutoksiksi komitea asettuisi yhteistoimintaan valtion komitean kanssa, niin että viimeksi mainitun komitean ehdotuksissa tarpeellista huomiota kiinnitettäisiin Helsingin suurkaupunkikunnan etuihin, jotka poikkesivat useimpain muiden kaupunkikuntain eduista.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]) lähettää esitysehdotuksen rahatoimikamariin lausunnon saamiseksi siitä.

Suhteellisia vaaleja koskevat säännökset. Kaupunginvaltuusto vahvisti [2]) seuraavat:

»Määräykset, joita on noudatettava valtuuston ja muiden kunnallisten hallintokuntain toimitettavissa suhteellisissa vaaleissa.

1 §.

Valtuusto valitsee keskuudestaan vuodeksi kerrallaan vaalilautakunnan, johon kuuluu kolme jäsentä, jotka keskenään valitsevat puheenjohtajan, sekä kaksi varajäsentä. Vaalilautakunnalla on oikeus avukseen kutsua asiantuntija.

2 §.

Valtuusto määrätköön, kun se päättää vaalin toimitettavaksi suhteellista vaalitapaa noudattamalla, ajankohdan, milloin ehdokaslistat viimeistään ovat valtuuston puheenjohtajalle annettavat ja milloin vaalitoimituksen nimenhuuto alkaa. Viimeksi mainittujen ajankohtien väliaika ei saa olla tuntia lyhyempi.

3 §.

Ehdokaslistassa saa olla enintään niin monen ehdokkaan nimet kuin vaalissa on valittava jäseniä ja varajäseniä yhteensä.

Ehdokkaiden nimet mainittakoon määrätyssä järjestyksessä sekä heidän ristimänimensäkin tai niiden alkukirjaimet, milloin sekaannusta muutoin voisi syntyä.

Ehdokaslistan otsikossa mainittakoon, missä vaalissa se on käytettävä. Se on oleva vähintään viiden valitsijan allekirjoittama, joista ensiksi mainittu toimii listan asiamiehenä, antaa sen valtuuston puheenjohtajalle ja on oikeutettu siihen tekemään 4 §:ssä mainitun muutoksen.

---

[1]) Kvston pöytäk. 26. 3. 30 § ja 6. 5. 19 §. — [2]) S:n 28. 1. 2 §.

4 §.

Jos sama henkilö on ehdokkaana eri listoissa ja ehdotuksentekijät sen johdosta tahtovat poistaa hänen nimensä listastaan taikka panna toisen nimen sen sijaan, ilmoittakoon asiamies tämän valtuuston puheenjohtajalle neljännestunnin kuluessa ehdokaslistojen sisäänantamisajan päätyttyä.

5 §.

Kun 4 §:ssä mainitut muutokset on tehty, antakoon valtuuston puheenjohtaja ilmoitetut ehdokaslistat vaalilautakunnalle, joka yhdistää ne vaalilipuksi, johon ehdokaslistat, kukin varustettuna järjestysnumerollaan, otetaan siinä järjestyksessä, missä ne on ilmoitettu.

Tämän vaalilipun jäljennöksiä ripustettakoon vähintään kolme kappaletta valtuuston kokoushuoneen seinälle viimeistään neljännestuntia ennen vaalin nimenhuudon alkamista.

6 §.

Nimenhuudon määräämässä järjestyksessä antakoon kukin valitsija äänestämänsä ehdokaslistan numerolla varustetun lipun kokoontaitettuna vaalilautakunnalle, jonka jälkeen lautakunta merkitsee hänen ottaneen vaaliin osaa.

7 §.

Jos joku vaalilipussa mainittu ehdokas ei ole vaalikelpoinen tahi häntä ei ole selvästi nimitetty, olkoon kuitenkin ehdokaslista voimassa toisiin nähden.

Äänestyslippu olkoon mitätön, jos valitsija

1:ksi on siihen pannut nimikirjoituksensa tahi muun asiaankuulumattoman merkinnän tahi

2:ksi kirjoittanut äänestyslippuunsa useamman kuin yhden ehdokaslistan numeron.

Kysymys vaalilipun mitättömyydestä on vaalilautakunnan ratkaistava.

8 §.

Vaalin tulosta laskettaessa noudatettakoon kunnallisen vaalilain 30—37 §§:n määräyksiä.

9 §.

Varajäseniksi erotetaan kustakin ehdokaslistasta järjestyksessä eteenpäin niin monta nimeä, että säädetty varajäsenten luku tulee täyteen.

10 §.

Milloin suhteellisen vaalin toimeenpanee jokin kunnallinen hallintokunta, suorittakoon hallintokunta valtuuston asiaksi ja hallintokunnan puheenjohtaja valtuuston puheenjohtajan asiaksi edellä määrätyt tehtävät.

Pienilukuinen hallintokunta voi tällöin sellaisenaan toimia vaalilautakuntana.»

Muutoksia eräisiin johto- ja lautakuntain johto- ja ohjesääntöjen määräyksiin. Kaupunginvaltuuston annettua asianomaisten johto- ja lautakuntain toimeksi valtuustolle tehdä semmoiset ehdotukset muutoksiksi johto- ja ohjesääntöihinsä, joita valtuuston vahvistama kunnallisten viranpitäjäin palvelusehtosääntö sekä kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosääntö saattoivat vaatia, oli kaupunginvaltuuston kansliaan saapunut muuan määrä mainitun laa-

tuisia ehdotuksia. Yhdenmukaisen menettelyn aikaansaamiseksi puheenalaisiin muutoksiin nähden ja kun eräät näistä muiltakin kohdin, esimerkiksi lautakuntain kokoonpanoon nähden, vaativat muutoksia, päätti [1]) valtuusto asettaa valiokunnan, jonka tuli asianomaisten laitosten lausunnon hankittuaan ja yhteistoimin kahden rahatoimikamarin valitseman asiantuntijan kanssa tililaitosuudistuksen yhteydessä olevissa kysymyksissä laatia ja valtuustolle antaa lopullinen ehdotus asiasta. Jäseniksi valiokuntaan valittiin [2]) vtt Ivalo, Laherma, Raittinen, Söderholm ja Öhman.

Kun valiokunnan tehtävä oli niin laaja, että sen suoritus vaati pitemmän aikaa, antoi se ensimmäisen mietintönsä [3]), jossa valiokunta esitti ne ehdotukset, jotka johtuivat siitä, että kaupunkien uuden kunnallislain 23 §:n määräyksiä oli sovellettava joulukuussa toimitettavissa kaupungin johto- ja lautakuntien jäsenten vaaleissa, sekä siitä, että kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosääntö tulisi voimaan tammikuun 1 päivästä 1920.

Muutettu tapa valita johto- ja lautakuntain jäsenet. Kaupunginvaltuuston asettamain johto- ja lautakuntain kokoonpanoon nähden oli valiokunta sitä mieltä, että kunnallislaissa säädetty suhteellisuusperiaatteen soveltaminen näiden vaalissa vaati aikaisemmin sovellettuihin säännöksiin semmoista muutosta, että kaikki jäsenet, itseoikeutettuja lukuun ottamatta, vuosittain valittiin uudestaan. Kun varamieslaitoksesta ei ollut sanottavaa hyötyä, oli valiokunta sitä mieltä, ettei varamiehiä enää olisi valittava kaupungin johto- ja lautakuntiin. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja olisi tavallisesti saman viranomaisen valittava aikaisemmin valituista jäsenistä, joten vähemmistöpuolue saisi tilaisuuden täyttää varapuheenjohtajan toimen, ja olisi nämä vaalit tärkeimpiin johto- ja lautakuntiin kaupunginvaltuuston toimitettava, jota vastoin vaali muussa tapauksessa voitaisiin antaa johto- tahi lautakunnan itsensä toimitettavaksi.

Muutokset näiden periaatteiden viittaamaan suuntaan voitiin heti tehdä niihin johto- ja lautakuntiin nähden, joille kaupunginvaltuusto itse oli vahvistanut johto- tai ohjesäännöt, jota vastoin muihin nähden osin lainmuutos oli tarpeen, osin voimassa olevan johto- tahi ohjesäännön muutos täytyi hankkia valtioneuvostolta tai maaherralta. Jälkimmäiseen ryhmään kuuluivat rahatoimikamari, palotoimikunta, terveydenhoitolautakunta, kaupungin sairaalaylihallitus, sairaalain johtokunnat, köyhäinhoitohallitus, kansakoulujohtokunnat, Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunta, majoituslautakunta, holhouslautakunta ja huoneenvuokralautakunnat. Muutokset näiden johto- ja lautakuntain johto- ja ohjesääntöihin oli valiokunnan mielestä hankittava vasta sittenkuin metoodisesti laaditut uudet johto- ja ohjesääntöehdotukset olivat valmiina, jolloin kaikki toivottavat muutokset voitiin tehdä näihin. Valiokunta esitti tämän johdosta tällä kertaa ainoastaan ehdotukset muihin johto- ja lautakuntiin nähden, kuitenkin sivuuttamalla verotusvalmistelukunnan, syystä että ehdotus sen uudesti muodostamiseksi oli tekeillä.

Valiokunta oli edelleen sitä mieltä, että työväenopiston molempain osastojen johtokuntain, sosialilautakunnan sekä kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten hallitusten kaikki jäsenet vastedes oli kaupunginvaltuuston valittava, minkä ohessa tyttöjen ammattikoulun johtokunnan, kasvatuslautakunnan ja kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan kokoonpanoon nähden voimassa olevat poikkeussäännökset olisi kumottava. Jäsenmäärä

[1]) Kvston pöytäk. 22. 4. 8 §. — [2]) S:n 6. 5. 7 §. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 47.

olisi yleensä määrättävä epätasaiseksi luvuksi, minkä ohessa valiokunnan mielestä oli tehtävä eräitä muutoksia muutamain johto- ja lautakuntain jäsenlukuun. Kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten hallitusten sekä palkkalautakunnan puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat olisi kaupunginvaltuuston, mutta muiden johto- ja lautakuntain puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat näiden itsensä valittava.

Valiokunta siis ehdotti:

1) että kaupunginvaltuusto yhdellä kertaa ja kalenterivuodeksi kerrallaan valitsisi kunkin alempana mainitun johto- ja lautakunnan kaikki jäsenet, nimittäin alempien käsityöläiskoulujen johtokunnan, valmistavan poikain ammattikoulun johtokunnan, tyttöjen ammattikoulun johtokunnan, kansanlastentarhojen johtokunnan, työväenopiston molempien osastojen johtokuntien, kaupunginkirjaston hallituksen, kaupungin teknillisten laitosten hallituksen, kaupungin yleisten töiden hallituksen, sosialilautakunnan, kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan, palkkalautakunnan, oikeusapulautakunnan, museolautakunnan, musiikkilautakunnan ja urheilulautakunnan, sekä että kaupunginvaltuuston valittavat kasvatuslautakunnan jäsenet niinikään valitaan yhtaikaa ja kalenterivuodeksi kerrallaan;

2) ettei varajäseniä enää valittaisi valmistavan poikain ammattikoulun johtokunnan, tyttöjen ammattikoulun johtokunnan, kaupunginkirjaston hallituksen, kaupungin teknillisten laitosten hallituksen, kaupungin yleisten töiden hallituksen, sosialilautakunnan, kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan eikä oikeusapulautakunnan jäsenille;

3) että kaupungin yleisten töiden hallituksen jäsenluku lisättäisiin neljästä seitsemäksi, alempien käsityöläiskoulujen johtokunnan, valmistavan poikain ammattikoulun johtokunnan, kaupunginkirjaston hallituksen, kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ja oikeusapulautakunnan jäsenluku kolmesta viideksi ja kaupunginvaltuuston valitsemien kasvatuslautakunnan jäsenten määrä kuudesta seitsemäksi sekä että musiikkilautakunnan jäsenluku vähennettäisiin seitsemästä viideksi;

4) että kaikkien 1) kohdassa mainittujen johto- ja lautakuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat valittaisiin jäsenistä kalenterivuodeksi kerrallaan;

5) että kasvatuslautakunnan ja kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan puheenjohtajan valitsisi asianomainen lauta- tai johtokunta itse;

6) että palkkalautakunnan varapuheenjohtajan valitsisi kaupunginvaltuusto ja kunnallisen työnvälitystoimiston johtokunnan varapuheenjohtajan johtokunta itse;

7) että varapuheenjohtajantoimet perustettaisiin kasvatuslautakuntaan, alempien käsityöläiskoulujen johtokuntaan, valmistavan poikain ammattikoulun johtokuntaan, tyttöjen ammattikoulun johtokuntaan, kansanlastentarhojen johtokuntaan, kaupungin yleisten töiden hallitukseen, oikeusapulautakuntaan, museolautakuntaan ja urheilulautakuntaan sekä että varapuheenjohtajan kaupungin yleisten töiden hallitukseen valitsisi kaupunginvaltuusto, mutta muihin tässä kohdassa mainittuihin johto- ja lautakuntiin asianomaiset johto- tai lautakunnat itse;

8) että valittaessa puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa 1) kohdassa lueteltuihin johto- ja lautakuntiin ensin toimitettaisiin vaali näiden luottamustoimien täyttämiseksi yhtaikaa, jolloin korkeimman äänimäärän saanut julistetaan valituksi puheenjohtajaksi ja lähinnä korkeimman äänimäärän saanut, jos hänen äänimääränsä ylittää kolmanneksen kaikista annetuista äänistä,

valituksi varapuheenjohtajaksi, ja erityinen varapuheenjohtajanvaali toimitettaisiin ainoastaan siinä tapauksessa, että henkilö, joka vaalissa on saanut lähinnä korkeimman äänimäärän, ei ole saanut enempää kuin kolmanneksen annetuista äänistä;

9) että jäsenten valitsemisesta tyttöjen ammattikoulun johtokuntaan, kasvatuslautakuntaan ja kunnan työnvälitystoimiston johtokuntaan nykyään voimassa olevat, vaalikelpoisuutta rajoittavat määräykset sekä määräys, että viimeksi mainitun johtokunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja on valittava sosialilautakunnan ehdotuksesta, kumottaisiin;

10) että 1) kohdassa mainitut johto- ja lautakunnat katsottaisiin päätösvaltaisiksi, kun seitsemästä jäsenestä neljä, viidestä jäsenestä kolme ja kolmesta jäsenestä kaksi on saapuvilla ja ottaa päätökseen osaa, viimeksi mainitussa tapauksessa kuitenkin ainoastaan molempien läsnä olevien jäsenten ollessa päätöksestä yhtä mieltä;

11) että valiokunta velvoitettaisiin laatiessaan myöhemmässä mietinnössä esitettäviä ehdotuksia 1) kohdassa lueteltujen johto- ja lautakuntien johto- ja ohjesääntöjen muuttamiseksi ottamaan huomioon kaupunginvaltuuston tässä asiassa tekemästä päätöksestä johtuvat muutokset ja täydennykset;

12) että kaupunginvaltuuston edellä 1—10 kohtain johdosta tekemiä päätöksiä noudatettaisiin jo ensiksi toimitettavissa vaaleissa ja kaupunginvaltuuston kanslia velvoitettaisiin mainituista päätöksistä ilmoittamaan asianomaisille johto- ja lautakunnille.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi[1]) valiokunnan ehdotukset muuttamalla 8) kohtaa siten, että puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja 1) kohdassa lueteltuihin johto- ja lautakuntiin, joissa tapauksissa kaupunginvaltuusto toimittaa vaalin, valitaan enemmistövaaleilla, mutta, jos johto- ja lautakunnat itse toimittavat vaalin, suhteellisilla vaaleilla.

Tililaitosuudistuksen voimaanpano. Samassa mietinnössä edellä mainittu valiokunta edelleen mainitsi ottaneensa käsiteltäväkseen sen laatuisia kysymyksiä, että ne täytyi saattaa ainakin väliaikaiseen ratkaisuun, kunnes kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön eräiden kohtain soveltaminen saattoi alkaa. Näihin luki valiokunta kysymykset, minkä eri johto- ja lautakuntain sekä laitosten oli toimitettava varain kannantaa ja käytettävä etuantivaroja, sekä minkä kassa- ja tililaitoksen alaisia niiden tulisi olla. Vesijohtolaitoksen, kaasulaitoksen ja sähkölaitoksen kassavirastoihin sekä rakennuskonttorin tilivirastoon nähden oli ilman muuta selvä, että niiden toiminnan tuli yksinomaan kohdistua niihin kunnan laitoksiin tahi johtokuntiin, joiden alaisia ne olivat; muut johto- ja lautakunnat sekä laitokset ryhmitti valiokunta seuraavasti, jonka ryhmityksen valiokunnan mielestä tuli olla ainoastaan väliaikaisesti voimassa.

1. Rahatoimikonttorille tilivelvolliset johtokunnat y. m.

a) Johtokunnat y. m., jotka toimittavat varojen kannantaa ja joiden käytettävänä tulee olla ennakkovaroja: kansakoulujohtokunnat, sosialilautakunnan kunnallisten työväenasuntojen hallintojaosto, musiikkilautakunta ja kaupungin kiinteistöjen isännöitsijät;

b) Johtokunnat y. m., jotka toimittavat varojen kannantaa, mutta jotka eivät tarvitse ennakkovaroja: ulosottolaitos, liikennekonttori, satamakonttori,

[1]) Kvston pöytäk. 15. 12. 35 § ja 18. 12. 1 §.

alempain käsityöläiskoulujen johtokunta, valmistavan poikain ammattikoulun johtokunta, tyttöjen ammattikoulun johtokunta, kaupunginkirjaston hallitus, työväenopiston molempien osastojen johtokunnat ja museolautakunta;

c) Johtokunnat y. m., jotka eivät toimita varojen kannantaa, mutta joiden käytettävänä tulee olla ennakkovaroja: palotoimikunta ja poliisilaitos; sekä

d) Johtokunnat y. m., jotka eivät toimita varojen kannantaa eivätkä tarvitse ennakkovaroja: maistraatti, raastuvanoikeus, kaupunginvaltuuston kanslia, tilastokonttori, revisionilaitos kokonaisuudessaan, kansanlastentarhain johtokunta, rakennustarkastuskonttori, verotusvalmistelukunta, holhouslautakunta, majoituslautakunta, sosialilautakunta (lukuun ottamatta sen kunnallisten työväenasuntojen hallintojaostoa), kunnan työnvälitystoimiston johtokunta, oikeusapulautakunta, huoneenvuokralautakunnat, palkkalautakunta ja urheilulautakunta.

2. Köyhäinhoidon kassavirastolle tilivelvolliset johtokunnat y. m.

a) Johtokunnat y. m., jotka toimittavat varojen kannantaa ja joiden käytettävänä tulee olla ennakkovaroja: kunnalliskoti ja sen yhteydessä olevat laitokset sekä kasvatuslautakunta ja sen alaiset laitokset.

3. Sairaalain tilivirastolle tilivelvolliset johtokunnat y. m.

a) Johtokunnat y. m., jotka toimittavat varojen kannantaa ja joiden käytettävänä tulee olla ennakkovaroja: sairaalain erikoisjohtokunnat;

b) Johtokunnat y. m., jotka toimittavat varojen kannantaa, mutta jotka eivät tarvitse ennakkovaroja: terveydellisten tutkimusten laboratoori ja lihantarkastusasema;

c) Johtokunnat y. m., jotka eivät toimita varojen kannantaa eivätkä tarvitse ennakkovaroja: terveydenhoitolautakunta, asuntotarkastuskonttori, poliklinikat ja terveystoimisto veneeristen tautien vastustamiseksi.

Valiokunta esitti:

että kassa- ja tililaitokseen nähden esitetty kunnallisten johto- ja lautakuntain sekä laitosten ryhmitys vahvistettaisiin väliaikaisesti olemaan voimassa 1920 vuoden alusta toistaiseksi; sekä

että rahatoimikamarille annettaisiin tehtäväksi ryhtyä tästä päätöksestä johtuviin toimenpiteisiin.

Kaupunginvaltuusto lähetti [1]) asian lausunnon saamiseksi rahatoimikamariin.

Muutos kunnan viranpitäjäin palvelusehtosääntöön. Kun kunnan viranpitäjäin palvelusehtosäännöstä puuttui määräys, kenen viranomaisen oli asia valita virkavapautta nauttivan viranpitäjän viransijainen, ja virkavapauden myöntämistä koskevat määräykset sitä paitsi olivat täydennyksen tarpeessa, hyväksyi [2]) kaupunginvaltuusto mainitun säännön 17 §:n muutettuna seuraavaksi:

»Virkavapauden myöntäminen kunnalliselle viranpitäjälle on sen viranomaisen asia, joka on oikeutettu viranpitäjän nimittämään; kuitenkin niin että virkavapauden enintään kahdeksi kuukaudeksi viranpitäjälle, jonka

[1]) Kvston pöytäk. 15. 12. 35 § ja 18. 12. 1 §. — [2]) S:n 15. 12. 18 §.

kaupunginvaltuusto valitsee, ja neljäksitoista päiväksi tai lyhyemmäksi ajaksi muulle viranpitäjälle saakoon myöntää viranpitäjää lähinnä ylempi viranomainen.

Virasta vapaan viranpitäjän viransijaisen määrää se viranomainen, joka on virkavapauden myöntänyt.»

Kaupungin työntekijäin voimassa olevain eläkeperusteiden muutos. Palkkalautakunta mainitsi [1]), että sotavuosina vallinnut kallis aika oli ennen arvaamattomassa määrässä korottanut työpalkkoja, minkätähden ja kun kaupungin työntekijöille tulevat eläkkeet määrättiin niiden työpalkkain johdolla, joita he olivat nauttineet kymmenenä vuonna lähinnä ennen toimesta eroamistaan, siten että eläkemäärä laskettiin niiden kolmen vuoden perusteella, joina palkkaedut olivat tuona aikana olleet suurimmat, nämä eläkkeet nyttemmin nousivat huomattaviin määriin. Työntekijät, joiden eläke laskettiin kalliin ajan palkkain mukaan, tulivat verrattuina aikaisemmin eläkkeelle joutuneisiin työntekijöihin ja niihin työntekijöihin, jotka kalliin ajan lakattua saivat eläkkeitä, sekä kaupungin muihin viranpitäjiin nähden, joiden eläkkeisiin kallis aika ei vaikuttanut, saamaan suhteettoman suuria eläkemääriä. Palkkalautakunta sentähden ehdotti, että työntekijäin eläkkeitä laskettaessa keskitulo koko kymmenvuotiskaudelta pantaisiin perustukseksi, minkätähden kaupunginvaltuuston huhtikuun 15 päivänä 1913 vahvistamain Helsingin kaupungin työntekijäin vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen perusteiden [2]) 3 kohdan 1 mom. olisi muutettava seuraavaksi:

»Vanhuuseläke määrätään siten, että laskelman pohjaksi pannaan lähinnä suuremmaksi tasaiseksi kymmenen markan määräksi tasoitettu keskipalkka niiltä kymmeneltä kalenterivuodelta, jotka ovat kuluneet lähinnä ennen palveluksesta eroamista. Kaupungin viranomaisten tekemillä, asianomaisten palkkaetuja koskevilla muistiinpanoilla on todistusvoima».

Tämän ehdotuksen kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) ja sen ohessa, rahatoimikamarin ehdotuksesta, vahvisti mainittujen eläkeperusteiden 2 §:n 1 momentin viimeisen lauseen seuraavaksi:

»Kuitenkaan ei eläke missään tapauksessa saa olla 750 markkaa vähempi eikä myöskään 2,400 markkaa suurempi vuodessa.»

Kysymys kaupungin työntekijäin itsevakuutuksesta tapaturmain varalta. Halkokonttori huomautti kirjelmässä, että työnantaja elokuun 18 päivänä 1917 annetun asetuksen mukaan oli velvollinen vakuuttamaan työntekijänsä jossakin vakuutusyhtiössä, minkä johdosta konttorin täytyisi maksaa lisämenoja vakuutusmaksuina noin 40,000 markkaa vuodessa. Toimitettu laskelma kuitenkin osoitti että, jos konttori itse suorittaisi kohdanneesta tapaturmasta johtuneet kustannukset, nämä eivät nousisi niihin huomattaviin määriin, joita konttorin täytyisi suorittaa vakuutusmaksuina. Konttorin tekemän tiedustelun johdosta oli vakuutusneuvosto ilmoittanut, ettei mikään estänyt konttoria itseään ottamasta vastatakseen konttorin työssä kohdanneiden tapaturmain kustannuksista, edellyttäen kaupunginvaltuuston tekevän asiasta esityksen vakuutusneuvostolle ja panevan tarpeellisen vakuuden. Halkokonttori sentähden ehdotti, että kaupunginvaltuusto asianomaisille tekisi edellä mainitun suuntaisen esityksen.

Rahatoimikamari huomautti asiasta antamassaan lausunnossa siitä epäkohdasta, että työntekijäin tapaturmavakuutuksen vakuutusmaksut oli-

---

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 28. — [2]) Ks. 1913 vuod. kert. siv. 191. — [3]) Kvston pöytäk. 3. 6. 15 §.

vat ylen runsaat; niinpä olivat ne kaupungin työntekijäin vakuutuksesta Suomen teollisuudenharjoittajain keskinäisessä tapaturmavakuutusyhdistyksessä vuonna 1918 kokonaista 320,620 markkaa. Tästä määrästä tuli kaupungin yleisten töiden osalle 285,790 markkaa, vesijohtolaitoksen osalle 11,710 markkaa, kaasulaitoksen osalle 7,610 markkaa ja sähkölaitoksen osalle 15,510 markkaa; vuodelta 1919 vakuutusmaksumäärä kuitenkin olisi oleva tuntuvasti vähempi, syystä että työntekijäin lukumäärä oli vähentynyt. Jouduttaakseen kuntainvälisen tapaturmavakuutuslaitoksen perustamista koskevan kysymyksen ratkaisua rahatoimikamari ehdotti, että kunnallista keskustoimistoa kehoitettaisiin hankkimaan selvitystä tähän asiaan ja koettamaan saada laitos aikaan mahdollisimman pian. Kun edellä mainitun asetuksen 8 § kamarin käsityksen mukaan ei salli sellaista menettelyä, kuin halkokonttori oli ehdottanut, esitti kamari, ettei kaupunginvaltuusto ottaisi halkokonttorin esitystä huomioon, mutta samalla valtioneuvostolta anoisi sen suuntaisen esityksen laatimista, että kaupungeille voitaisiin myöntää huojennusta työntekijäin tapaturmavakuutuksessa, eritoten siten, että kaupunkien sallittaisiin itsensä vastata tapaturmista, sekä että valtuusto tätä odotellessaan anoisi erivapautustietä vapautusta velvollisuudesta vakuuttaa työntekijät vakuutusyhtiössä, sillä ehdolla että kaupunki itse kantaa vastuun.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]) kehoittaa kunnallista keskustoimistoa laatimaan laskelmia kuntainvälistä kaupunkien työntekijäin vakuutuslaitosta varten ja tehdä ehdotuksen sellaisen laitoksen perustamisesta.

Raastuvanoikeuden uudesti järjestäminen. Palkkalautakunta huomautti, että kaupunginvaltuusto vuonna 1915 vahvistaessaan muutetut määräykset raastuvanoikeuden kokoonpanosta ja toiminnasta sekä uuden palkkasäännön sille, oli määrännyt [2]) tämän uudistuksen toimeenpanon saavan jäädä siksi, kunnes säännöllisiin oloihin sodan päätyttyä oli päästy. Lautakunnasta näytti tämä ajankohta nyttemmin tulleen, minkätähden se esitti, että kaupunginvaltuusto kehoittaisi yhteistä raastuvanoikeutta valtuustolle antamaan lausunnon, voitiinko uudestijärjestely heti toimeenpanna vai täytyikö päätettyyn järjestelyyn tehdä joitakin muutoksia ennen sen toimeenpanoa, ja siinä tapauksessa antaa ehdotuksen niin hyvissä ajoin, että uudestijärjestely voitiin toimeenpanna 1920 vuoden alusta.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [3]) palkkalautakunnan ehdotukset.

Kirjelmässä elokuun 5 päivältä yhteinen raastuvanoikeus esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että vuonna 1915 periaatteessa päätetty raastuvanoikeuden uudestijärjestäminen heti toimeenpantaisiin, niin että raastuvanoikeus voisi uudesti järjestettynä ryhtyä toimimaan tammikuun 1 päivästä 1920 ja puolestaan lopullisesti hyväksyisi ehdotukset sekä Helsingin kaupungin maistraatin ja raastuvanoikeuden kokoonpanoa ja toimintaa koskeviksi muutetuiksi määräyksiksi että raastuvanoikeuden uudeksi työjärjestykseksi samoin kuin kehoittaisi yhteistä raastuvanoikeutta ryhtymään toimiin asianmukaisen vahvistuksen hankkimiseksi näille ehdotuksille.

Asiasta antamassaan lausunnossa palkkalautakunta mielipiteenään esitti m. m., että maistraatin ja raastuvanoikeuden kokoonpanoa ja toimintaa koskevien määräysten muutosehdotusten viimeinen momentti, minkä johdosta puheenjohtaja ja jäsenet oikeutettiin nauttimaan kahden kuukauden kesälomaa, olisi muutettava niin, että tämä oikeus rajoitettaisiin kuukauteen. Raha-

---

[1]) Kvston pöytäk. 28. 1. 30 §. — [2]) Ks. 1915 vuod. kert. siv. 132. — [3]) Kvston pöytäk. 19. 8. 20 §.

toimikamari taas ehdotti raastuvanoikeuden työjärjestystä täydennettäväksi m. m. seuraavalla säännöksellä:

»Ne raastuvanoikeuden viranpitäjät, jotka tämän työjärjestyksen voimaan tultua on otettu virkaan, ovat velvolliset velvollisuuksiin ja tehtäviin nähden alistumaan niihin muutoksiin, joita vastedes säädettäneen.»

Asiaa esiteltäessä päätti [1]) kaupunginvaltuusto:

kaupunginvaltuuston vuonna 1915 päättämän raastuvanoikeuden uudestijärjestämisen heti toimeenpantavaksi, niin että raastuvanoikeus uudessa järjestysmuodossaan voi ryhtyä toimimaan tammikuun 1 päivästä 1920; sekä

puolestaan hyväksyä ehdotukset sekä Helsingin kaupungin maistraatin ja raastuvanoikeuden kokoonpanoa ja toimintaa koskeviksi muutetuiksi määräyksiksi että raastuvanoikeuden uudeksi työjärjestykseksi, viimeksi mainitun täydennettynä rahatoimikamarin ehdottamalla määräyksellä, joka pantaisiin 31 §:ksi, ja kehoittaa yhteistä raastuvanoikeutta ryhtymään toimiin asianmukaisen vahvistuksen saamiseksi näille ehdotuksille.

Esitys uuden satamajärjestyksen ja satamataksan y. m. laatimisesta. Satamakonttorin huomautettua satamajärjestyksen ja satamataksan täydellisen uudistamisen tarpeellisuutta, koska voimassa oleva satamajärjestys tammikuun 15 päivältä 1879 ja satamataksa huhtikuun 10 päivältä 1888 olivat, myöhemmin tehtyihin muutoksiin katsomatta, monelta kohden vanhettuneet, epämukavat ja puutteelliset, päätti [2]) kaupunginvaltuusto lähettää asian kaupungin satamahallinnon keskityskysymyksen selvitystä varten asettamaansa komiteaan [3]).

Satamahallinnon keskitys. Tämä komitea antoi sittemmin mietintönsä [4]), jossa luotiin historiallinen katsaus Helsingin satamahallinnon kehitykseen sekä tehtiin selkoa sen viimeaikaisesta järjestysmuodosta. Komitean mielestä oli kaupungin satamain hallinto annettava uudelle keskuselimelle, Helsingin kaupungin satamahallitukselle, johon kuuluisi satamapäällikkö puheenjohtajana ja kuusi jäsentä, joista yhden tulisi olla merikapteeni. Satamahallituksen johtoon kuuluisi kolme konttoria, satamaliikennekonttori satamakapteeni päällikkönä, satamarakennuskonttori satamainsinööri päällikkönä ja satamakannantakonttori satamakamreeri päällikkönä, minkä ohessa hallituksen ja konttorien kirjanpidon hoitaisi erikoinen tilivirasto. Satamaliikennekonttori valvoisi päivittäistä satamaliikennettä sekä huolehtisi muutoin siitä satamahallinnon osasta, joka edellyttää merenkulullista asiantuntemusta ja kokemusta. Satamarakennuskonttori pitäisi silmällä ranta- ja satamasiltoja, tullirakennuksia ja tavaravajoja sekä laatisi suunnitelmia rantasiltain sekä niillä olevain rautatieraiteitten ja laitteiden uutis- ja muutosrakennuksia y. m. varten sekä teettäisi tällaiset uutis- ja muutosrakennukset, joten osa tehtäviä ja virkamiehiä siirtyisi rakennuskonttorista satamarakennuskonttoriin. Satamakannantakonttoriin vihdoin keskitettäisiin kaikki satamahallinnon veloitus ja kannanta. Komitea oli laatinut ehdotuksen kaupungin satamahallinnon ohjesäännöksi sekä satamahallituksen ynnä sen alaisten konttorien ja tilivirasto n palkkasäännöiksi sekä esitti kaupunginvaltuustolle:

että ehdotus kaupungin satamahallinnon ohjesäännöksi vahvistettaisiin olevaksi voimassa tammikuun 1 päivästä 1920;

että ehdotukset satamahallituksen, satamaliikennekonttorin, satamarakennuskonttorin, satamakannantakonttorin ja satamahallituksen tiliviraston palkkasäännöiksi niinikään vahvistettaisiin voimassa oleviksi tammikuun 1 päivästä 1920;

[1]) Kvston pöytäk. 28. 10. 39 §. — [2]) S:n 11. 2. 13 §. — [3]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 233. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 40.

että valtioneuvostolle tehtäisiin alistus voimassa olevan satamajärjestyksen 17 §:n kumoamisesta, mikäli koskee maistraatin velvollisuutta lähinnä pitää silmällä satamapäällystöä ja -palvelijastoa; sekä

että kaupungin yleisten töiden hallitus velvoitettaisiin valtuustolle antamaan ehdotus, käykö ja missä määrin rakennuskonttorin menosääntöä satamarakennuskonttorin perustamisen johdosta supistaminen.

Asiaa esiteltäessä päätti [1]) kaupunginvaltuusto sen lähettää rahatoimikamariin.

Huoneenvuokralautakuntain toiminta ja asiain jako niiden kesken. Huoneenvuokralautakunta huomautti kaupunginvaltuustolle, että valtioneuvoston lokakuun 27 päivänä tekemän päätöksen mukaan kaupungissa pitää vuokra-asiain järjestelyä varten edelleen olla yksi tai useampia kunnallisia huoneenvuokralautakuntia, jotka on kokoonpantu aikaisemmissa asetuksissa säädettyjen perusteiden mukaisesti, ja tuli ennen päätöksen voimaantuloa asetettujen lautakuntain toimia, kunnes kaupunginvaltuusto oli päättänyt asettaa uuden huoneenvuokralautakunnan tahi pitentää aikaisemmin asetetun lautakunnan toimikautta. Helsingin kolmesta huoneenvuokralautakunnasta käsittelivät ensimmäinen ja toinen asuinhuoneistoja sekä kolmas liikehuoneistoja koskevia asioita. Huoneenvuokralautakunnan mielestä ei ollut syytä vuoden jäljellä olevaksi osaksi valita uusia huoneenvuokralautakuntia; ei myöskään näyttänyt olevan syytä muuttaa niitä perusteita, joiden mukaan huoneenvuokra-asiain käsittely oli jaettu lautakuntain kesken. Sitä vastoin olisi ratkaistava, mikä huoneenvuokralautakunnista ottaisi valvoakseen valtioneuvoston vasta mainitussa päätöksessä määrättyä asunnonvälitystä. Tähän nähden huoneenvuokralautakunnat ehdottivat, että tehtävän saisi vuoden loppuun väliaikaisesti antaa kolmannelle huoneenvuokralautakunnalle, jolla oli vähemmän työtä kuin muilla lautakunnilla, kuitenkin velvoittamalla ensimmäinen ja toinen huoneenvuokralautakunta tarpeen vaatiessa käsittelemään myöskin asunnonvälitystä koskevia asioita.

Vuoden päätyttyä olisi uudet lautakunnat asetettava esimerkiksi vuodeksi. Tosin olisi huoneenvuokralautakuntain työ ehkä jonkin verran vähenevä sen johdosta että vuokraisännät oli oikeutettu eräissä puitteissa korottamaan vuokria vuokralautakunnan tutkintoon alistamatta, mutta toiselta puolen olivat asunnonvälityskysymykset lisäävät työtä. Näin ollen näytti kolme huoneenvuokralautakuntaa seuraavan vuoden alustakin olevan tarpeen.

Kaupunginvaltuusto päätti [2]):

että nykyisten kolmen huoneenvuokralautakunnan tulee toimia kuluvan vuoden loppuun;

että huoneenvuokra-asiat on huoneenvuokralautakuntain kesken jaettava samojen perusteiden mukaan kuin tähänkin asti, minkä ohessa etusijassa kolmannen huoneenvuokralautakunnan tulee johtaa ja valvoa asunnonvälitystä;

että aikanansa vuodeksi 1920 valitaan kolme uutta huoneenvuokralautakuntaa edellisessä kohdassa mainituin työnjaoin.

Asunnonvälitystoimiston perustaminen. Vuonna 1915 hyväksyi [3]) kaupunginvaltuusto periaatteessa esityksen että koetteeksi kolmen vuoden ajaksi, valtuuston vastedes määrättävästä päivästä lukien, perustettaisiin kunnallinen toimisto asuinhuoneistoja välittämään, sekä vahvisti samalla toimiston johtosäännön. Sittemmin siirtyi kysymys asunnonvälityksen järjestämisestä uuteen vaiheeseen elokuun 12 päivänä 1919 huoneenvuokra-asiain järjestelystä

[1]) Kvston pöytäk. 15. 12. 34 §. — [2]) S:n 12. 11. 29 §. — [3]) Ks. 1915 vuod. kert. siv. 152.

annetun lain johdosta. Valtioneuvoston tämän lain nojalla lokakuun 27 päivänä tekemässä päätöksessä määrättiin paikkakunnalla, missä on huoneenvuokralautakunta, pakollinen ja maksuton kunnallinen asunnonvälitys järjestettäväksi, ja tuli kunnanvaltuutettujen antaa tarkemmat määräykset sen järjestämisestä.

Tähän säännökseen viitaten huoneenvuokralautakunnat tekivät kaupunginvaltuustolle esityksen [1]) asunnonvälitystoimiston perustamisesta. Ei nimittäin ollut mahdollista pääkaupungissa, missä asunnonvälitys olisi oleva erittäin paljotöinen, antaa sitä yksinomaan huoneenvuokralautakuntain toimeksi, vaan olisi yleisölle varattava tilaisuus määrätunteina päivittäin kääntyä jonkin viranomaisen puoleen asunnonvälitystä koskevissa asioissa. Asunnonvälitys edellytti niinikään tarkkain luettelojen ja rekisterin pitämistä ilmoitetuista asunnoista ja asunnontarvitsijoista, minkä ohessa olisi tarkastettava, että annetut ilmoitukset olivat oikeita sekä etteivät asianomaiset, kun pakollinen ilmoitus oli säädetty, olleet sitä tekemättä. Oheen pannen ehdotuksen asunnonvälitystoimiston johtosäännöksi huoneenvuokralautakunnat ehdottivat että, kun kokemusta asunnonvälityksestä ei ollut olemassa, toimistoa ei ainakaan toistaiseksi asetettaisi vakinaiselle menosäännölle, vaan se perustettaisiin ainoastaan väliaikaisesti, sopivasti kesäkuun 1 päivään 1921.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti [2]), koska asunnonvälityselimen pitäisi heti ryhtyä toimimaan, oikeuttaa huoneenvuokralautakunnat asettamaan tarpeellisen kansliahenkilökunnan hoitamaan asunnonvälityksestä johtuvia kansliatehtäviä sekä viimeksi mainittuun tarkoitukseen käyttövaroistaan osoittaa 2,000 markkaa huoneenvuokralautakuntain toistaiseksi käytettäväksi tilityksen ehdolla.

Huoneenvuokralautakuntain esityksestä vaaditussa lausunnossa [1]) sosialilautakunta huomautti, että asunnonvälitystoimisto oli välttämätön asuntopoliittinen elin, minkätähden sen, siinä tapauksessa että se perustettiin, pitäisi tulla pysyväinen, sitä suuremmalla syyllä kuin pätevää henkilökuntaa voitiin saada ainoastaan jos sille tarjottiin vakinainen toimi. Huoneenvuokrasäännöstelyn lakattua voitaisiin toimisto asettaa sosialilautakunnan alaiseksi, ja tämä voisi saada tehtäväkseen laatia ehdotuksen sen uudeksi johtosäännöksi olemaan voimassa mainitusta ajankohdasta lähtien. Asunnonvälityksen toimintaan nähden, semmoiseksi kuin se oli mainitussa laissa säädetty, oli sosialilautakunta sitä mieltä, ettei se tulisi tehokas, koska kiinteistönomistajalla oli oikeus kuukauden kuluessa aikaisemman vuokrasuhteen lakkaamisesta vuokrata joutilaaksi tullut huoneisto asunnonvälitystä käyttämättä, minkätähden kaupunginvaltuuston olisi asianomaisille valtionviranomaisille tehtävä esitys sen suuntaisen muutoksen aikaansaamisesta lakiin, että joutilaiksi tulleiden huoneistojen vuokraus asunnonvälitystoimiston välityksellä olisi pakollinen. Kunnes tämä lainmuutos oli saatu aikaan, voi asunnonvälitystoimisto toimia ainoastaan tarkkailutoimistona, jonka tuli valvoa, että velvollisuus ilmoittaa ja vuokrata huoneistot täytettiin. Rahatoimikamari yhtyi pääasiassa sosialilautakunnan ehdotukseen.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti [3]) kaupunginvaltuusto:

Helsinkiin valtioneuvoston lokakuun 27 päivänä 1919 tekemässä päätöksessä mainittua tarkoitusta varten perustettavaksi asunnonvälitystoimiston toimimaan toistaiseksi, ei kuitenkaan kauempaa kuin kesäkuun 1 päivään 1921 asti;

---

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 50. — [2]) Kvston pöytäk. 12. 11. 29 §. — [3]) S:n 22. 12. 26 §.

hyväksyä huoneenvuokralautakuntain ehdottaman toimiston johtosäännön vähäisin muutoksin olevaksi voimassa toistaiseksi;

kieltää huoneenvuokralautakuntia täyttämästä toimiston johtajantointa tai asettamasta vakinaista miesapulaista ilman kaupunginvaltuuston erityistä valtuutusta;

oikeuttaa huoneenvuokralautakunnat ylimääräisten apulaisten palkkausmäärärahasta naisapulaisille heidän sääntönäispalkkansa lisäksi maksamaan ylimääräistä palkkiota enintään 200 markkaa kuukaudessa;

valtioneuvostolle esittää, että valtioneuvoston lokakuun 27 päivänä 1919 tekemän päätöksen mukaan asunnonvälityksestä voimassa oleviin määräyksiin pikimmiten tehtäisiin semmoinen muutos, että huoneenvuokralautakunnalla on oikeus vuokraisännästä riippumatta heti huoneiston vapaaksi tultua määrätä vuokralainen; sekä

jättää kysymyksen kunnallisen asunnonvälitystoimiston asettamisesta vakinaiselle kannalle toistaiseksi.

Kaupunginvaltuuston hyväksymä asunnonvälitystoimiston johtosääntö oli seuraava:

»Helsingin kaupungin asunnonvälitystoimiston johtosääntö.

1 §.

Helsingin kaupungin asunnonvälitystoimiston tehtävänä on välittää huoneistojen vuokraamista voimassa olevien määräysten ja huoneenvuokralautakunnan antamien lähempien ohjeiden mukaisesti.

Asunnonvälitystoimisto olkoon myös velvollinen keräämään sellaista tilastoa kaupungin vuokraoloista, kuin huoneenvuokralautakunta, neuvoteltuaan tilastokonttorin ja sosialilautakunnan kanssa, katsoo tarpeelliseksi määrätä.

2 §.

Asunnonvälitystoimisto on kunnallisen huoneenvuokralautakunnan johdon ja valvonnan alainen.

3 §.

Asunnonvälitystoimiston toimihenkilöitä ovat johtaja ja tarpeelliset apulaiset.

Toimiston johtajan ottaa huoneenvuokralautakunta, joka myöskin ottaa ja erottaa toimiston apulaiset.

Johtajaan nähden on voimassa molemminpuolinen kolmen ja apulaisiin nähden kuukauden irtisanomisaika.

Toimiston johtaja ei ole oikeutettu huoneenvuokralautakunnan suostumuksetta pitämään muuta tointa.

4 §.

Toimiston johtajan, joka on vastuunalainen toimiston tehtäväin asianmukaisesta kulusta, tulee järjestää ja johtaa toimiston töitä sekä ottaa niihin osaa.

Sitä paitsi on johtaja velvollinen vuokranvälitykseen nähden tekemään sen toiminnan ja kehityksen vaatimia esityksiä ja aloitteita huoneenvuokralautakunnalle ja pitämään huolta lautakunnan sihteerintehtävistä sikäli kuin niillä on yhteyttä asunnonvälityksen kanssa.

5 §.

Apulaisten tehtävistä määrää ensi kädessä toimiston johtaja.

6 §.

Asunnonvälitystoimiston johtajan ja apulaisten on myöskin suoritettava ne muut huoneenvuokrasäännöstelystä johtuvat tehtävät, joita huoneenvuokralautakunta heille eri tapauksissa voi antaa, vaikkapa ne eivät olisikaan suoranaisessa yhteydessä asunnonvälitystoiminnan kanssa.

7 §.

Huoneenvuokralautakunnalla on oikeus säätää asunnonvälitystoimistolle erityinen työjärjestys, vahvistaa välityksessä tarvittavien ilmoituskorttien ja luetteloiden kaavakkeet sekä antaa muita välitystoimintaa varten tarpeellisiksi havaitsemiaan määräyksiä.»

Urheilulautakunnan asettaminen. Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistys sekä Helsingin opettajaliitto olivat anoneet, että kaupungin viranomaiset ryhtyisivät toimiin erityisen urheilulautakunnan asettamiseksi käsittelemään urheilupaikkain järjestämistä, uudesti muodostamista ja käyttämistä koskevia kysymyksiä, sekä että asetettaisiin erikoiset tarkastajat näitä urheilukenttiä varten ynnä lautakunnat valvomaan koululasten puutarhatyöskentelyä. Rahatoimikamari oli hakijain kanssa samaa mieltä erityisen voimistelu- ja urheilulautakunnan hyödystä sekä puolsi semmoisen asettamista sekä siihen valittavaksi viisi jäsentä, joista kaupunginvaltuusto valitsisi kaksi, suomen- ja ruotsinkieliset urheiluliitot kaksi sekä Helsingin voimistelunopettajat yhden. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) asettaa urheilulautakunnan, johon valtuusto valitsisi viisi jäsentä, ja osoitti käyttövaroistaan lautakunnalle 1,500 markkaa.

Kysymys raittiuslautakunnan asettamisesta. Vttn Oinolan ja af Heurlinin kaupunginvaltuustolle tekemässä esitysehdotuksessa huomautettiin, että toukokuun 29 päivänä 1917 annetun, kesäkuun 1 päivänä voimaan tulevan n. s. kieltolain mukaan kaupunginvaltuusto oli oikeutettu asettamaan erikoisia henkilöitä valvomaan lain noudattamista, ja ehdotettiin asetettavaksi viisijäseninen raittiuslautakunta ja valmistusvaliokunnalle annettavaksi tehtäväksi johtosääntöehdotuksen laatiminen lautakunnalle. Valmisteluvaliokunta ehdotti esitysehdotuksen lähetettäväksi sosialilautakuntaan lausunnon saamiseksi, mutta kaupunginvaltuusto epäsi [2]) esitysehdotuksen.

Kunnallislaissa edellytettyihin, raittiuden valvomista tarkoittaviin toimenpiteisiin viitaten Sosialidemokraattinen raittiusliitto sittemmin esitti, että kaupunginvaltuusto, siihen nähden että rikoslain rikkomukset olivat yhtä mittaa lisääntymään päin sekä muistakin syistä viipymättä asettaisi raittiuslautakunnan valvomaan kieltolain noudattamista pääkaupungissa. Kun kaupunginvaltuusto aikaisemmin oli hyljännyt samaan suuntaan menevän ehdotuksen, päätti [3]) valtuusto, ettei esitys aiheuttaisi toimenpidettä.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiesten lukumäärän lisääminen sekä palkkion myöntäminen heille. Rahatoimikamari mainitsi, että kaupungin kiinteän omaisuuden kirjanpitoarvo tuli kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön mukaan 1920 vuoden alussa määrättäväksi niissä katselmustoimituksissa, joita kunnallislain 72 §:n mukaan olisi toimitettava ainakin joka kol-

[1]) Kvston pöytäk. 15. 4. 28 §. — [2]) S:n 20. 5. 35 §, 3. 6. 39 § ja 17. 6. 54 §. — [3]) S:n 7. 10. 42 §.

mas vuosi, minkätähden ja kun tähän tarvittiin ammattitietoja, katselmusmiesten lukumäärä olisi lisättävä kahdesta kolmeksi, joista yhden pitäisi olla arkkitehti, yhden insinööri ja yhden maanviljelijä. Kun katselmusmiesten työ oli monin verroin lisääntyvä, oli heille rahatoimikamarin mielestä annettava työstään korvaus, joka nostettaisiin laskua vastaan sekä käsittäisi palkkion ja suoranaiset menot. Tarkoitusta varten olisi budjettiin merkittävä määräraha, esimerkiksi 10,000 markkaa.

Kysymystä muutosten tekemisestä johto- ja lautakuntain johto- ja ohjesääntöihin pohtimaan asetettu valiokunta [1]) huomautti siltä vaaditussa lausunnossa että, jos mieli saada takeita siitä, että tarpeelliset ammattitiedot olivat katselmusmiehissä edustettuina, nämä olisi valittava kaupunkien kunnallislain 23 §:ssä säädetyssä järjestyksessä, toisin sanoin suhteellista vaalitapaa soveltamalla. Nämä takeet näytti olevan saatavissa siten, että katselmusmiesten lukumäärä lisättiin viideksi eli samaksi määräksi, mikä joulukuun 17 päivänä 1918 vahvistetun johtosäännön mukaan oli valittava kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajia, ja olisi säännös edellä mainitun erilaatuisten tarpeellisten ammattitietojen olemassaolon takaamiseksi katselmusmiehillä pantava siihen johtosääntöön, joka kaikissa tapauksissa näytti olevan näille vahvistettava. Aikaisemman käytännön mukaisesti valitut katselmusmiesten varamiehet eivät katselmusmiesten luvun lisäämisen jälkeen näyttäneet tarpeellisilta.

Kaupunginvaltuusto päätti [2]) määrätä kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiesten lukumäärän viideksi sekä kehoittaa edellä mainittua valiokuntaa laatimaan näille johtosäännön huomioon ottamalla, että rahatoimikamarin mainitsemat ammattitiedot olisivat katselmusmiehissä edustettuina, minkä ohessa rahatoimikamari oikeutettiin 1920 vuoden budjettiehdotukseen katselmusmiesten palkkioksi merkitsemään 10,000 markan arviomääräraha.

Kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain lukumäärän lisäys. Mietinnössään [3]) muutoksista eräiden johto- ja lautakuntain johtosääntöihin ehdotti ehdotuksia tällaisiksi muutoksiksi laatimaan asetettu valiokunta [1]), että kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain lukumäärä lisättäisiin viidestä yhdeksäksi ja ettei heille enää valittaisi varamiehiä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [4]) ehdotuksen.

Muutoksia poliisijärjestykseen. Maaherra oli hyväksynyt ja vahvistanut kaupunginvaltuuston hyväksymän ehdotuksen voimassa olevan poliisijärjestyksen 1—6, 54 ja 55 §:n muutoksiksi [5]).

Toiminimi Hufvudstadsbladet, aktiebolag ja sanomalehti Uusi Suomi olivat anoneet sen suuntaista toimenpidettä, että poliisijärjestyksen [6]) 114 (oikeastaan 104) § muutettaisiin niin, että sanomalehtikaupittelijat vapautettaisiin velvollisuudesta anoa lupaa sanomalehtien kantamiseen kirjapainoista tilaajille ja että kantaminen saisi alkaa klo 6 a. p. Poliisimestari puolsi hakemuksen loppuosaa, jota vastoin kasvatuslautakunta ehdotti sitä kokonaisuudessaan evättäväksi, koska sanomalehtien kantajina toimivain lasten täytyi nousta ylös ylen varhain eivätkä he saaneet ravintoa ennen työn alkamista ja heidän heti sen päätyttyä täytyi mennä kouluun.

Kaupunginvaltuusto päätti [7]) maaherralle antamassaan lausunnossa esittää ehdotetun muutoksen evättäväksi.

---

[1]) Ks. tätä kert. siv. 147. — [2]) Kvston pöytäk. 23. 9. 7 § ja 12. 11. 12 §. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 47. — [4]) Kvston pöytäk. 15. 12. 35 § ja 18. 12. 1 §. — [5]) S:n 3. 6. 8 §; ks. 1918 vuod. kert. siv. 228. — [6]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 194 ja 225. — [7]) Kvston pöytäk. 17. 6. 6 §.

Poliisimestarin tehtyä esityksen poliisijärjestyksen 155 §:n muuttamisesta siihen suuntaan, että suurin sakko poliisijärjestyksen rikkomisesta korotettaisiin 400:sta 1,000 markkaan päätti [1]) kaupunginvaltuusto puoltaa esitystä, edellyttäen sakkojen suurimman määrän korotuksen rikoslain voimaanpanoasetuksen 43 §:n säännökseen nähden olevan toimeenpantavissa.

Liikennesäännösten laadinta. Tekemässään esitysehdotuksessa vt von Frenckell huomautti, että tehokkaisiin toimenpiteisiin näytti olevan ryhdyttävä katuliikenteen säätelemiseksi. Voimassa olevia säännöksiä ei noudatettu ja sekä ajo- että jalkamiehetkin sivuuttivat alkeellisetkin käsitykset liikennevarmuudesta. Katupoliisit olivat vailla ohjeita voidakseen asiaan ryhtymällä aikaansaada rikkomusten tehokasta rankaisua. Kun lisäksi eräät säännökset näytti olevan korjattava, esitti esitysehdotuksentekijä, että kaupunginvaltuusto pyytäisi maistraattia asettamaan liikennekomitean, joka saisi tehtäväkseen laatia ehdotuksen liikennesäännöksiksi. Komiteassa tulisi kahden henkilön edustaa kaupunginvaltuustoa, minkä ohessa poliisikamari ja maistraatti kumpikin valitsisivat siihen kaksi jäsentä.

Pitäen uusia esitysehdotuksentekijän ehdottamaan suuntaan käypiä määräyksiä suotavina päätti [2]) kaupunginvaltuusto anoa, että maistraatti ryhtyisi tarpeellisiksi katsottuihin toimenpiteisiin.

Terveydenhoitojärjestyksen soveltamisen toistaiseksi siirtäminen. Uudenmaan läänin maaherra oli joulukuun 19 päivänä 1918 myöntynyt [3]) kaupunginvaltuuston esitykseen että maidonhankinnan helpottamiseksi kaupunkiin joulukuun 20 päivänä 1917 vahvistetun terveydenhoitojärjestyksen XIII luvun 6 §:n 1 ja 2 momentin joulukuun 20 päivänä 1918 voimaan tulevain määräysten soveltaminen siirrettäisiin toistaiseksi, 1 momentin määräykset kuitenkin ainoastaan mikäli nautaeläimiä koski [4]).

Kaupunginvaltuustolle antamassaan esityksessä terveydenhoitolautakunta huomautti, että terveydenhoitojärjestyksen I luvun 6 §:n mukaan makissa, joka ei ollut laitettu vesiklosetiksi, tulisi olla tarkoituksenmukaisesti asetettu säiliö sekä kiinteiden että nestemäisten ulostusten keräämiseksi. Kun kuitenkin tämän määräyksen ankara toimeenpano tuotti suuria vaikeuksia ja valtionkomiteassa, joka oli asetettu selvittämään kysymystä jätteiden sopivimmasta talteenottotavasta kaupungeissa, oli nostettu kysymys toisen periaatteen soveltamisesta tässä kohden, esitti lautakunta, että puheenalaisen säännöksen soveltaminen lykättäisiin kesäkuun 1 päivään 1920, sillä ehdolla että asianomaiset talonomistajat velvoitettiin ryhtymään lantakammioiden hoitoon nähden semmoisiin varokeinoihin, kuin lautakunta piti terveydelliseltä kannalta tarpeellisina. Kaupunginvaltuusto myöntyi [5]) esitykseen, ja päätös oli alistettava maaherran vahvistettavaksi.

Kun terveydenhoitojärjestyksen mukaan sikoja ei saanut pitää vahvistetun kaupunginasemakaavan alueella, oli diakonissalaitos, joka oli aikonut muuttaa sikalansa Espoon pitäjään, ilmoittanut, ettei tämä nykyoloissa käynyt päinsä ja että sikala elintarpeiden hankintaa kohtaavain vaikeuksien johdosta oli laitoksen olemassaololle sangen tärkeä, minkätähden laitos anoi vapautusta velvollisuudesta muuttaa puheenalainen sikala pois ennen vuotta 1921.

Kaupunginvaltuusto päätti [6]) maaherralle esittää, että sitä terveydenhoitojärjestyksen määräystä, joka kielsi pitämästä sikoja kaupungin alueella, saisi toistaiseksi, ei kuitenkaan kauempaa kuin 1921 vuoden loppuun, soveltaa

[1]) Kvston pöytäk. 28. 10. 6 §. — [2]) S:n 12. 11. 30 § ja 26. 11. 52 §. — [3]) S:n 11. 2. 12 §. — [4]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 226. — [5]) Kvston pöytäk. 26. 3. 5 §. — [6]) S:n 15. 4. 33 §.

siten muutettuna, että terveydenhoitolautakunnalla olisi oikeus pakottavissa tapauksissa sallia poikkeus määräyksen noudattamisesta, ollen asianomaisten noudatettava lautakunnan antamia ohjeita.

Lihan y. m. torikauppa. Eräiden henkilöjen, jotka kauppatorilla olivat harjoittaneet lihatavarain, leivän y. m. kauppaa, anottua saada joulukuun 20 päivänä 1918 voimaan tulleen terveydenhoitojärjestyksen II luvun 7 §:n estämättä edelleen kuuden kuukauden aikana harjoittaa mainittua elinkeinoa kaupungin toreilla ja muilla julkisilla myyntipaikoilla oli rahatoimikamari vallitsevaan elintarvepulaan sekä siihen nähden, ettei kaupungilla ollut tilaisuutta luovuttaa torikauppiaille tarpeellista hallitilaa ja aika vuokrasopimusten tekemiseen seuraavaa vuokravuotta varten useimmissa tapauksissa jo oli sivuutettu, katsonut olevan syytä sallia hakijain väliaikaisesti ja kunnes siitä asianmukaisessa järjestyksessä muuta määrättiin, harjoittaa elinkeinoaan poliisin silmälläpidon alaisena. Kamari esitti, edellyttäen kaupunginvaltuuston hyväksyvän puheenalaisen toimenpiteen, valtuuston päätettäväksi, että puheenalaisten tavarain kauppa saisi jatkua kaupungin toreilla ja julkisilla myyntipaikoilla kesäkuun 1 päivään 1920.

Vaaditussa lausunnossa terveydenhoitolautakunta esitti että, kun kaupungin torikaupan järkiperäisellä järjestämisellä oli suuri terveydellinen merkitys, rahatoimikamarin esitystä ei otettaisi huomioon, näin sitä suuremmalla syyllä, kun torikauppiaat itse eivät olleet anoneet kuutta kuukautta pitempää aikaa ja maaherra oli helmikuun 3 päivänä hyljännyt eräiden torikauppiaiden anomuksen edellä mainitun säännöksen soveltamisen lykkäämisestä kuuden kuukauden päähän.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]) maaherralle esittää, että terveydenhoitojärjestyksen II luvun 7 §:n säännöksen soveltaminen lykättäisiin kesäkuun 1 päivään 1920.

Maaherra kuitenkin epäsi [2]) esityksen, syystä ettei terveydenhoitojärjestykseen ollut aikaansaatu muutosta, jonka johdosta lihan y. m. kauppa olisi tullut luvalliseksi.

Sittemmin ilmoitti rahatoimikamari oikeuskanslerin vaatineen kamarilta selitystä, millä perusteilla kamari oli katsonut terveydenhoitojärjestyksen II luvun 7 §:n säännöksestä riippumatta voivansa ryhtyä edellä mainittuun väliaikaiseen toimenpiteeseen, ja lausui tämän yhteydessä käsityksenään, että kaupunginvaltuustolla olisi syytä korkeimmassa hallinto-oikeudessa valittaa maaherran vastamainitusta päätöksestä. Kamari mainitsi, että katsomatta elintarvepuutteeseen ja vaikeuksiin saada halli- ja myymälätilaa, puheenalaisen määräyksen äkkipikainen soveltaminen olisi omansa tuottamaan lukuisille perheenelättäjille taloudellisia vaikeuksia, jota paitsi, koska terveydenhoitojärjestys oli aikaansaatu kaupunginviranomaisten toimesta, mainituilta viranomaisilta ei kohtuudella sopinut kieltää oikeutta lykkäyksen myöntämiseen sen soveltamiseen nähden.

Kaupunginvaltuusto päätti [2]) korkeimmassa hallinto-oikeudessa valittaa maaherran päätöksestä sekä anoa valtuuston esitykseen myönnyttäväksi taikka myös, koska mainittu esitys ei tarkoittanut puheenalaisen määräyksen muuttamista, vaan ainoastaan sen soveltamisen toistaiseksi lykkäämistä, asian palauttamista maaherran uudelleen käsiteltäväksi.

Eräät torikauppiaat olivat niinikään korkeimmalle hallinto-oikeudelle tekemässään valituksessa anoneet, että puheenalainen maaherran päätös asial-

---

[1]) Kvston pöytäk. 11. 3. 8 §. — [2]) S:n 17. 6. 8 §.

lisesti ja muodollisesti vääränä kumottaisiin ja asia palautettaisiin maaherralle sekä että maaherra velvoitettaisiin olemaan estämättä valittajain kauppaa, niin kauan kuin asiaa ei ollut lain voiman voittaneella päätöksellä lopullisesti ratkaistu. Tämän valituksen johdosta vaaditussa selityksessä päätti [1]) kaupunginvaltuusto toistaa, mitä se mainitulle oikeudelle tekemässään valituksessa oli esittänyt.

Kaupungin sairaalain hallintosäännön tarkistus sekä näiden uudet säännöt. Komitea, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut antamaan lausuntoa kaupungin sairaalain hallintosäännön tarkistusehdotuksesta [2]), oli joulukuun 16:ntena 1918 päivätyssä mietinnössään [3]) periaatteellisesti sitä mieltä, että kysymys puheenalaisen ohjesäännön tarkistamisesta oli liian aikaisin herätetty. Tämän perustelemiseksi mainittiin, ettei 1917 vuoden alussa toimeenpannun kunnan sairaalahallinnon laajakantoisen uudistuksen vaikutuksia vielä voitu arvostella ja ettei tavattomain aikain johdosta varmaa pohjaa vielä ollut sairaalain uusien perusteiden mukaisen taloushallinnon arvostelemiselle, minkä ohessa vasta perustettua sairaalatarkastajanvirkaa, jonka pitäjän tulisi olla toimiva voima sairaalahallinnossa, ei vielä ollut vakinaisesti täytetty. Komitea oli kuitenkin tarkastanut kaupungin sairaalaylihallituksen laatimat ehdotukset kunnallisen sairaanhoidon ohjesäännöksi ja kaupungin sairaalain säännöiksi sekä tehnyt niihin moniaita muutoksia. Näistä mainittakoon, että komitean mielestä erillisten poliklinikkain edelleen tuli olla terveydenhoitolautakunnan alaisia, samoin kuin kaupungin avustamain yksityisten sairaalain tulisi olla mainitun lautakunnan valvonnan alaisia, minkä ohessa komitea ei yhtynyt ehdotukseen erityisen sihteerintoimen perustamisesta kaupungin sairaalaylihallitukseen. Esittäen että kaupunginvaltuusto hyväksyisi ja maaherran vahvistettavaksi lähettäisi komitean tarkastaman ehdotuksen Helsingin kaupungin kunnallisen sairaanhoidon ohjesäännöksi noudatettavaksi heti, kun se oli vahvistettu, sekä hyväksyisi ja noudatettavaksi vahvistaisi komitean ehdotuksen Helsingin kaupungin sairaalain säännöiksi oleviksi voimassa samasta ajankohdasta kuin uusi ohjesääntö, ehdotti komitea, että kaupungin sairaalaylihallitusta kehoitettaisiin laatimaan johtosäännöt sairaalahallinnon asianomaisille virkailijoille sekä järjestyssäännöt kunnan sairaaloille.

Kaupunginvaltuusto päätti [4]) hyväksyä komitean ehdotukset uudeksi ohjesäännöksi sekä kaupungin sairaalain säännöiksi eräin muutoksin, ja tuli kaupungin sairaalaylihallituksen tehtyjen muutosten ja asian käsittelyssä olleen keskustelun johdolla laatia ehdotus säännösten lopulliseksi muodoksi kaupunginvaltuuston toimitettavaan toiseen käsittelyyn. Muut komitean mietinnössä esitetyt ehdotukset pantiin pöydälle tätä odotellessa.

Uusi köyhäinhoitokanslia ja uusi köyhäinhoitohallituksen osasto. Vapaussodan johdosta elättäjänsä menettäneiden henkilöjen avustuskysymyksen yhteydessä [5]) köyhäinhoitohallitus ilmoitti päättäneensä Hämeenkadun taloon n:o 8 perustaa 70:lle kolmea vuotta nuoremmalle lapselle aiotun lastenkodin sekä samasta talosta luovuttaa huoneiston kansanlastentarhain johtokunnalle, joka aikoi sinne perustaa kodin 40:lle 3—7 vuotiaalle lapselle. Köyhäinhoitohallitus oli sitä mieltä että, jos kaiken avustuksen jakaminen keskitettiin hallitukseen, olisi toinen kanslia perustettava Sörnäisiin, jotta siten avustusten jakaminen ajoissa kävisi mahdolliseksi sekä jonottaminen ja siitä johtunut ajan-

[1]) Kvston pöytäk. 9. 9. 4 §. — [2]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 230. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 3. — [4]) Kvston pöytäk. 25. 2. 31 § ja 11. 3. 14 §. — [5]) Ks. tätä kert. siv. 119.

hukka välttyisi. Uuden kanslian toiminta käsittäisi Vallilan, Hermannin, Toukolan ja Fredriksperin, ja oli köyhäinhoitohallituksen mielestä hallitukseen muodostettava viides osasto näitä alueita varten, minkätähden hallitukseen olisi valittava kuusi uutta jäsentä. Uudistuksesta johtuvat kustannukset olivat Pengerkadun talossa n:o 4 olevan kansliahuoneiston vuokra, 4,200 markkaa vuodessa, mihin lisäksi tulisi 2,500 markkaa korjauksiin ja 6,000 markkaa kaluston hankkimiseen, sekä kanslian toimihenkilöjen palkat, kaikkiaan 26,400 markkaa. Sitä paitsi tarvittaisiin lisämäärärahoja kanslian siivoamiseen, tarverahoihin y. m. Lopuksi huomautti köyhäinhoitohallitus, että pääkansliaan olisi asetettava toimihenkilö, jonka olisi pidettävä huoli siitä, että vierailta kunnilta tuomitut köyhäinhoidon korvaukset säännöllisesti perittäisiin, että vieraitten kuntain aikaisemmin suoritettaviksi tuomitut avustuksen korvaukset korotettaisiin muuttuneiden olojen mukaisesti, jota paitsi hänen olisi hankittava selvitys vieraista kunnista kotoisin olevain henkilöjen kotipaikkaoikeudesta. Lisäksi tarvittaisiin pääkansliaan toinen puhtaaksikirjoittajatar.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]) perustaa seuraavat köyhäinhoitohallituksen ehdottamat toimet alempana mainituin vuosipalkoin, paitsi kalliinajanlisäyksiä, väliaikaisesti, kunnes niiden tarve oli lakannut, nimittäin: uuteen kansliaan toinen apulaisjohtaja 4,800 markan, kanslianjohtaja 3,600 markan, kansliaapulainen 3,000 markan, kirjuriapulainen 2,400 markan, diakonissa 2,400 markan, kolme kaitsijaa, kukin 3,000 markan, ja yksi nuorempi vahtimestari 1,200 markan sekä pääkansliaan yksi virkamies 3,600 markan ja puhtaaksikirjoittajatar 2,400 markan vuosipalkoin. Sen ohessa osoitti valtuusto käyttövaroistaan 24,300 markkaa puheenalaisten toimihenkilöjen palkkaamiseksi huhtikuun 1 päivästä vuoden loppuun ja 12,700 markkaa köyhäinhoitokanslian vuokraamiseksi ja kuntoonpanettamiseksi Pengerkadun talossa n:o 4.

Kunnalliskodin lääkärinhoito. Vaaditussa lausunnossa ehdotuksesta että kunnalliskodin hoidokkien terveydentilan hoito uskottaisiin Kivelän sairaalan lääkäreille [2]) köyhäinhoitohallitus mainitsi Hermannin alueen vastanimitetyn aluelääkärin lääketieteenlisensiaatti G. Björkqvistin ilmoittaneen ei ainoastaan olevansa halukas vastaanottamaan kunnalliskodin ja siihen yhdistettyjen laitosten lääkärintoimen, vaan jyrkästi vaatineensa saada puheenalaisen viran hänen aluelääkärinvirkaansa kuuluvana kaupunginvaltuuston marraskuun 12 päivänä 1912 tekemän päätöksen johdosta [3]), minkätähden ja kun köyhäinhoitohallituksenkin mielestä lääketieteenlisensiaatti Björkqvist oli itseoikeutettu lääkäri kunnalliskotiin, hallitus ehdotti, että puheenalainen ehdotus saisi raueta.

Myöhemmässä lausunnossa köyhäinhoitohallitus lisäksi mainitsi, että kunnalliskotia perustettaessa siihen ei ollut laitettu sairasosastoa, ja oli hallitus edelleen sitä mieltä, ettei kunnalliskodissa olisi säilytettävä sairaita, joita oikeastaan olisi hoidettava sairaalassa. Jos sairaanhoito annettaisiin Kivelän lääkärikunnan toimeksi, saisivat luultavasti sairaalan nuoremmat lääkärit toimekseen kunnalliskodin sairaanhoidon. Kun taajoja lääkärien vaihtumisia oli peljättävänä eivätkä lääkärit siis oppisi tuntemaan kunnalliskodin hoidokkeja, käyttäisivät nämä tätä seikkaa aiheena saada usein käydä puhuttelemassa lääkäriä ja saisivat enemmän tai vähemmän tarpeettomia lääkkeitä. Lopuksi Kivelän sairaalan lääkärikunta siirtäisi mahdollisimman monta poti-

[1]) Kvston pöytäk. 26. 3. 1 § — [2]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 107. — [3]) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 118.

lasta kunnalliskotiin ja siten käyttäisi kunnalliskotia Kivelän sairaalan lisäsairaalana, mikä ei olisi onneksi köyhäinhoidolle.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]) pysyä marraskuun 12 päivänä 1912 tekemässään päätöksessä, jonka mukaan Hermannin alueen alueläkärillä oli velvollisuus toimia kunnalliskodin ja Oulunkylän lastenkodin lääkärinä sekä valvoa mainittujen laitosten terveydellisiä oloja.

Kansakoulujen jatko-opetus. Komitea, joka oli asetettu käsittelemään esitysehdotusta taideteollisuuskeskuskoulun uudesti järjestämisestä sekä kysymystä yhdenmukaisen suunnitelman laatimisesta käsityö- ja ammattikouluissa sekä kansakoulujen jatkoluokilla annettavaa ammattiopetusta varten [2]), antoi helmikuun 3:ntena päivätyn mietinnön [3]) kansakoulujen jatko-opetuksen uudesti järjestämisestä, jota mietintöä seurasi lehtori J. Reuterin antama kertomus kaupungin apurahalla Ruotsiin tekemästään opintomatkasta [4]).

Tehtyään selkoa Ruotsin uudesta ammattikoulujärjestelmästä, kansakoulujen jatko-opetuksen historiallisesta kehityksestä Suomessa sekä niistä alempaa ammattiopetusta koskevista meillä tehdyistä ehdotuksista, jotka 1917 vuoden ammattikasvatuskomitea oli antanut senaattiin, esitti komitea kansakoulun jatkoluokkain tehtävää silmällä pitäen laaditun opetusohjelman puheenalaiselle jatkokoululle. Opetusta olisi annettava päivällä ja kursseissa, jotka käsittivät kokonaisen lukuvuoden, vähintään 32 viikkoa ja 30 tuntia viikossa, jolloin, huomioon ottamalla että koulu oli kansakoulusta päässeille lapsille erittäin tarpeellinen tuki heidän kehitykselleen, kunnes he olivat saaneet mahdollisuuden itsenäiseen elämäntoimintaan ja todellisen ammattitaidon hankkimiseen, jatkokoulun täydellisen kurssin pitäisi olla kaksivuotinen. Tietopuolinen opetus olisi kohdistettava kolmeen aineeseen, kansalaistietoon, työtietoon ja äidinkieleen. Työtieto ei olisi yksityinen, tarkoin rajoitettu oppiaine, vaan käsittäisi erilaatuista käytännöllisessä elämässä tarpeellista tietoa, minkätähden olisi koulutyöpajoissa toimeenpantavilla käytännöllisillä harjoituksilla annettava perustavia tietoja asianomaisten ammattien teknikasta ja niissä käytettyjen teknillisten apuneuvojen tuntemusta. Lisäksi käsittäisi tämä oppiaine ammattitaloudenhoitoa ammattilaskennon ja kirjanpidon yhteydessä sekä ammattipiirustusta, tietoja raaka-aineista ja näiden hankinnasta, työtuotteiden merkityksestä ja näiden levikistä markkinoilla, tarpeellisia kohtia elinkeino- ja työlainsäädännöstä, hyödyllisiä ohjeita terveydenhoidossa sekä vihdoin katsauksen ammattien historiaan. Koulutyöpajain käytännöllisessä työssä olisi pojille etusijassa opetettava metallitöitä, koska opetusta puutöissä annettiin varsinaisilla kansakoululuokilla. Tyttöjen kasvatuksessa tulisi etusijassa kysymykseen ompelu ja käytännöllinen ruuanlaitto. Kun kuitenkin naisen sangen usein täytyi etsiä toimeentulonsa kodin ulkopuolelta ja hän sentähden voi antautua eri ammatteihin, olisi jatkokoulut järjestettävä yhteiskouluiksi, jos tämän suuntaista tarvetta oli olemassa, mikä ei kuitenkaan estäisi järjestämästä kouluja erikseen kumpaistakin sukupuolta varten. Komitea esitti:

että Helsingin kaupungin kansakouluihin liittyvät jatkokoulut järjestetään kaksivuotisiksi päiväkursseiksi, kumpikin kurssi käsittäen vähintään 32 viikkoa, opetustuntien lukumäärän ollessa vähintään 30 viikossa; ja

että näiden jatkokoulujen tulee vastata käytännöllisen elämän vaatimuksia ja sen vuoksi antaa käytännöllisen työn opetusta asianmukaisesti järjeste-

[1]) Kvston pöytäk. 3. 6. 10 §. — [2]) Ks. 1914 vuod. kert. siv. 178 ja 1917 vuod. kert. siv. 230. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 2. — [4]) Ks. 1915 vuod. kert. siv. 106.

tyïssä työhuoneissa tai työpajoissa, samalla kuin tietopuolinen opetus keskitetään työtiedon, kansalaistiedon ja äidinkielen puitteisiin.

Mietintöä esiteltäessä päätti kaupunginvaltuusto sen lähettää [1]) kansakoulujohtokuntiin.

Muutos kasvattilasten ruumiillista hoitoa koskevaan sääntöön. Kasvattilasten hoidon valvonnasta saadun kokemuksen pohjalla terveydenhoitolautakunta teki esityksen semmoisen muutoksen tekemisestä toukokuun 12 päivänä 1916 annettuun kasvattilasten ruumiillista hoitoa koskevaan sääntöön [2]), että näiden lasten valvonta kokonaan siirrettäisiin kasvatuslautakunnalle.

Kaupunginvaltuusto päätti [3]):

että yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi yhteiskunnan asiana olevassa kunnallisessa lastenhoidossa kasvattilasten ruumiillisen hoidon silmälläpito annetaan kasvatuslautakunnan tehtäväksi;

että terveydenhoitolautakuntaan kasvattilasten silmälläpitoa toimittamaan asetettujen toimihenkilöjen tehtävä on huhtikuun 1 päivästä lakkaava;

että mainitut toimihenkilöt siitä lähtien asetetaan kasvatuslautakunnan avioliiton ulkopuolella syntyneiden lasten osastolle, lääkäri 4,000 sekä apulaiset kukin 3,000 markan vuosipalkoin ynnä vapain raitiotiematkoin;

että valtuuston käyttövaroista osoitetaan 750 markkaa lääkärin lisäpalkan suoritukseen vuonna 1919; sekä

että kasvatuslautakuntaa kehoitetaan ehdottamaan tästä johtuvat muutokset toukokuun 12 päivänä 1916 kasvattilasten ruumiillisesta hoidosta annettuun sääntöön.

Kasvatuslautakunta lähetti sittemmin valtuustolle ehdotuksen vastamainitun säännön muuttamiseksi.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto palautti [4]) sen kasvatuslautakuntaan, jota kehoitettiin harkitsemaan, miten takeita voitaisiin saada siitä, ettei kasvattilapsi kasvattikodissa joutunut tuberkulosin, veneristen tahi muiden näihin verrattavain tautien tartunnalle alttiiksi, sekä siinä mielessä tekemään ehkä tarpeelliset lisäykset ehdotukseen.

Lastensuojelutoiminnan keskittäminen. Kasvatuslautakunta huomautti kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä, että yhdenmukaisuuden puute pääkaupungin lastenhoitotyössä oli korjausta kaipaava epäkohta ja että lapsimaailmassa vallitseva hätätila vaati alinomaa uusia toimenpiteitä kaupungin alaikäisten hyväksi. Lautakunta, joka oli sitä mieltä, että kaupungin koko julkinen lastensuojelutoiminta olisi yhdenmukaisuuden ja työtehoisuuden eduksi asetettava yhden ainoan viranomaisen alaiseksi, esitti, että kaupunginvaltuusto asiaa koko laajuudessaan pohtimaan asettaisi komitean, jonka jäseniksi valittaisiin kasvatuslautakunnan, köyhäinhoitohallituksen, kansakoulujohtokuntain ja kansanlastentarhain johtokunnan sekä lastenhoidon edistämisyhdistyksen, Föreningen för barnens och ungdomens väl nimisen yhdistyksen sekä Köyhäin lasten työkotitoimikunnan edustajia, minkä ohessa kaupunginvaltuusto valitsisi komitean puheenjohtajan.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [5]) ehdotuksen tuollaisen komitean asettamisesta, jonka tuli kokoontua kasvatuslautakunnan valitseman jäsenen kutsusta sekä valita keskuudestaan puheenjohtaja.

Kaupunginorkesterin ottaminen kaupungin haltuun. Kaupunginvaltuuston päätettyä jättää esityksen kaupunginorkesterin lopullisesta ottamisesta kau-

---

[1]) Kvston pöytäk. 12. 11. 21 §. — [2]) Ks. 1916 vuod. kert. siv. 155. — [3]) Kvston pöytäk. 25. 2. 33 §. — [4]) S:n 7. 10. 23 §. — [5]) S:n 20. 5. 18 §.

pungin haltuun [1]) käsiteltäväksi siksi, kunnes valtuuston uusintavaali oli toimitettu, ehdotti musiikkilautakunta uudistamassaan esityksessä, että kaupunginorkesteri syyskuun 1 päivästä lähtien asetettaisiin pysyväiseksi kunnalliseksi laitokseksi, että lautakunta valtuutettaisiin mainitusta ajankohdasta lähtien orkesterin kantahenkilökuntaan kuuluvain soittajain kanssa tekemään sopimukset vuosipalveluksesta molemmin puolisin oikeuksin irtisanoutua viimeistään huhtikuun 15 päivänä, että siten vuosipalvelukseen otetuille kaupunginorkesterin soittajille taattaisiin vähintään kuuden viikon kesäloma, oikeuttamalla kuitenkin musiikkilautakunta toistaiseksi ja kunnes kysymys kaupunginorkesterin toiminnan ulottamisesta kesäkuukausiin on ratkaistu, harkinnan mukaan pitentämään lomaa, sekä että myöskin kaupunginorkesterin jäsenille myönnettäisiin oikeus ikäkorotukseen 5 ja 10 vuoden palveluksesta orkesterissa ynnä eläke-etu kaupungin viranpitäjille voimassa olevain yleisten perusteiden mukaan ja lukea virkavuosia kaupunginorkesteriin tulosta lähtien, ollen kuitenkin kaupunginvaltuustolla oikeus harkita, saiko ja missä määrin kaupunginorkesterissa palveleva soittaja eläkkeeseen nähden lukea hyväkseen aikaisemman palveluksensa kaupungin avustamassa orkesteriyrityksessä.

Katsoen ettei esitys tyydyttävästi selvittänyt sen hyväksymisestä seuraavia taloudellisia johtopäätöksiä kaupunginvaltuusto palautti [2]) asian musiikkilautakuntaan kehoittaen sitä antamaan laskelmia kunnallistutetun orkesteriyrityksen kustannuksista.

Sittemmin lähetti lautakunta valtuustolle ehdotuksen kaupunginorkesterin palkka- sekä meno- ja tulosäännöksi.

Rahatoimikamari havaitsi antamassaan lausunnossa kunnallistetun kaupunginorkesterin arvioidut kustannukset korkeanlaisiksi, mutta ei pitänyt ehdotettuja palkkoja mitenkään liiallisina, minkätähden kamari pysyi asiassa aikaisemmalla kannallaan ja puolsi musiikkilautakunnan esityksiä. Kuitenkin toisti kamari samalla aikaisemman esityksensä, että kaupunginvaltuusto valtionevostolta hankkisi valtioapua orkesterin voimassa pitoon ainakin 100,000 markkaa vuodessa.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [3]) musiikkilautakunnan esitykseen ja hyväksyi palkkasääntöehdotuksen siten, että kaupunginorkesterissa palvelevain soittajain palkat maksettaisiin kunnan vuosirahasääntöön merkitystä ryhmämäärärahasta sekä heille tuleva kalliinajanlisäys kaupunginvaltuuston joulukuun 30 päivänä 1918 hyväksymäin määräysten mukaisesti.

Musiikkilautakunta sai tehtäväkseen antaa esityksen sen lisämäärärahan osoittamisesta, mikä tehdyn päätöksen johdosta tarvittaisiin orkesterin voimassapitoon vuoden jäljellä olevana aikana. Sen ohessa päätti valtuusto valtioneuvostolta anoa 100,000 markan valtioapua orkesteriyritykselle vuodessa.

Saamansa tehtävän täyttämiseksi musiikkilautakunta esitti osoitettavaksi 60,000 markan lisämäärärahan, johon myös oli luettu ne 5,677: 50 markkaa, mitkä kaupunginvaltuusto oli aikaisemmin myöntänyt [4]) ylimääräiseksi palkkioksi kesäkuukausilta eräille orkesterin palveluksessa oleville henkilöille.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [5]) esitykseen, ja määräraha pantiin maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Kahdeksan tunnin työpäivä kaupungin töissä. Vtn Halmeen y. m. tekemässä esitysehdotuksessa huomautettiin, että valtioneuvoston elokuun 22

[1]) Ks. 1918 vuoden kert. siv. 237. — [2]) Kvston pöytäk. 6. 5. 31 §. — [3]) S:n 20. 5. 30 §. — [4]) Ks. tätä kert. siv. 68. — [5]) Kvston pöytäk. 22. 12. 20 §.

päivänä tekemässä päätöksessä myönnetyt poikkeukset kahdeksan tunnin työpäivälain soveltamisesta olivat työläisissä herättäneet suurta tyytymättömyyttä, minkätähden kunnan työnantajana tulisi taata työntekijöilleen ainakin ne edut, mitkä lainsäätäjän mielestä heille olisi tuleva, minkä puolesta puhui sekin seikka, että eri pitkän työajan käyttäminen eri ammateissa tuotti moninaista hankaluutta. Esitysehdotuksen tekijät tämän johdosta ehdottivat, että kaupunginvaltuusto näyttääkseen muille työnantajille hyvää esimerkkiä päättäisi työajan kaikissa kaupungin töissä olevaksi kahdeksan tuntia.

Esitysehdotus lähetettiin [1]) rahatoimikamariin, jonka tuli kaupungin yleisten töiden hallitusta kuultuaan antaa lausunto asiasta.

Kaupungin maalaustöiden teettäminen. Huomauttaen että kaupungin maalaustyöt aikaisemmin oli teetetty yksityisten maalausliikkeiden välityksellä, mikä ei ollut tarpeellista eikä kaupungille edullista, esitti Suomen maalarityöntekijäliiton I ammattiosasto, että kaupunki itse ottaisi nämä työt huolekseen ja teettäisi ne välikäsittä. Kaupungilla olisi tilaisuus palvelukseensa saada ammattitaitoisimmat työntekijät, koska liikevoitto jäisi kaupungille ja tämä sentähden kykenisi maksamaan parempia palkkoja kuin yksityiset työnantajat. Toimenpide olisi sen ohessa omansa vähentämään maalarinammatissa alinomaa vallitsevaa työn puutetta, koska kaupungilla olisi tilaisuus teettää maalaustöitä talvisaikaankin.

Kaupunginarkkitehti, joka oli hankkinut tietoja Tukholman, Kristianian ja Kööpenhaminan kaupunginarkkitehdeilta, ehdotti, huomauttaen että melko suuria maalaustöitä jo pitemmän aikaa teetettiin ainespihan maalarintyöpajassa tarkoitusta varten asetetuilla työntekijöillä, että toistaiseksi samaa menettelyä kuin aikaisemminkin saataisiin tähän asti pääasiassa noudattaa kaupungin maalaustöiden teettämisessä siten, että vuosittain esiintyvät korjaustyöt kilpailutta jaettaisiin rakennuskonttorin huonerakennusosaston hyviksi tuntemain maalarinliikkeiden kesken, ellei osasto katsonut olevan syytä isommista korjaustöistä vaatia kilpailevia tarjouksia, jota vastoin kaikki isommat uudet maalaustyöt mikäli mahdollista tarjottaisiin yleisesti kilpailtaviksi, minkä ohessa ainespihan maalarintyöpaja edelleen pysytettäisiin pienempien maalaustöiden teettämistä varten.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) kaupunginarkkitehdin ehdotuksen lausumalla toivomuksen, että kaupungin oman maalarintyöpajan toimintaa laajennettaisiin niin paljon kuin olot sallivat.

Varasto-osaston perustaminen rakennuskonttoriin. Kaupunginvaltuuston vuonna 1917 päätettyä [3]) perustaa väliaikaisen rakennusainetoimiston oli kaupungin yleisten töiden hallitus laatinut ehdotuksen [4]) toimiston johtosäännöksi. Hallitus piti oikeimpana, että toimistoa katsottiin rakennuskonttorin osastoksi ja että mainitun johtosäännön siis tulisi olla lisäys konttorin voimassa olevaan johtosääntöön, jota sen ohessa tarpeellisilta kohdin muutettaisiin. Rakennuskonttorilla oli jo käytettävänään melko suuria varastoja omaava ainespiha, jonka toimisto voisi ottaa haltuunsa, sen sijaan että perustettaisiin aivan uusi samanlaatuinen laitos. Yleisiin töihin tarvittavain rakennusaineiden tilaus olisi toimiston perustauduttua järjestettävä siten, ettei rakennuskonttorin osastopäällikköjen tarvitsisi siihen puuttua muulla tavoin kuin antaa toimistolle tieto tarvittavista määristä, jotka toimisto hankkisi tarpeen

[1]) Kvston pöytäk. 9. 9. 51 § ja 23. 9. 38 §. — [2]) S:n 7. 10. 39 §. — [3]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 241. — [4]) Kvston pain. asiakirj. n:o 21.

mukaan. Kun ainespihassa jo oli varastonhoitaja ja rakennuskonttorin kamreeriosasto hoitaisi toimiston kirjanpidon, ei toimiston perustamiseksi näyttänyt tarvittavan muita toimihenkilöitä kuin johtaja. Hallituksen mielestä voi rakennusainetoimisto sopivasti aloittaa toimintansa 1919 vuoden alusta, ellei sen perustamisen tulisi jäädä toistaiseksi rakennusaineiden niukkuuteen nähden.

Rahatoimikamari esitti, että kaupungin yleisten töiden hallituksen laatima ehdotus kaupungin väliaikaisen rakennusainetoimiston johtosäännöksi vahvistettaisiin, että toimiston vastaiselle johtajalle taattaisiin 12,000 markan vuosipalkka sekä että hallitus saisi toimekseen julistaa johtajanviran avonaiseksi.

Asia palautettiin [1]) kaupungin yleisten töiden hallitukseen toimiston johtosääntöehdotuksen uudesti laatimista varten, eritoten siinä johtajan tehtävistä oleviin määräyksiin nähden.

Tämän johdosta hallitus huomautti, ettei näyttänyt järkiperäisen kehityksen mukaiselta siirtyä erikoisliikkeistä, jotka kukin työskentelivät rajoitetulla alueellaan, rakennusainetoimistoon, joka välittäisi erilaatuisia rakennusaineita, minkätähden hallitus oli sitä mieltä, että päätöksen puheenalaisen toimiston perustamisesta pitäisi muuttuneiden olojen johdosta saada raueta. Jos kuitenkin yleinen rakennusainetoimisto perustettaisiin, olisi tämä järjestettävä erilliseksi yritykseksi, mieluimmin osakeyhtiöksi, jossa kaupunki olisi osakkaana, jota vastoin muina osakkaina olisivat yksityiset, mieluimmin osuustoiminnalliseen pohjaan rakentuvat, asunnonpuutteen poistamista tarkoittavat yritykset. Missään tapauksessa ei kunnallista rakennusainetoimistoa, jonka tehtävänä olisi välittää tavaroita yksityisille yrittäjille, olisi yhdistettävä rakennuskonttoriin eikä asetettava kaupungininsinöörin alaiseksi, jolla oli ylen määrin työtä. Jos vasta mainittu kaupunginvaltuuston päätös kumottaisiin, olisi rakennuskonttorin hallinto järjestettävä uudestaan niin että yksi ainoa henkilö toimittaisi konttorin ostokset. Hänen tulisi myös valvoa varaston hoitoa. Tarveainevaraston erikoiskirjanpito olisi kamreeriosastolta siirrettävä eri varasto-osastoon. Ainespihaa ei kuitenkaan olisi luettava uuteen osastoon, jonka päällikön ei tarvitsisi olla teknikko, vaan olisi se asetettava satamarakennusosaston alaiseksi, joka oli työpajain suurin työnantaja. Tämän johdosta hallitus esitti:

että kunnallista rakennusainetoimistoa, jonka tulisi avustaa yksityistä rakennustoimintaa, ei nykyään perustettaisi;

että, jos semmoinen toimisto perustetaan, sitä ei yhdistettäisi rakennuskonttoriin eikä myöskään sen valvontaa pantaisi kaupungininsinöörin velvollisuudeksi;

että rakennuskonttorin varastohallinto järjestettäisiin uudestaan niin, että perustetaan osasto konttorin työkalu- ja rakennusainevaraston ostelua, hoitoa ja kirjanpitoa varten;

että sitä varten vahvistettaisiin laadittu ehdotus rakennuskonttorin johtosäännön muutokseksi;

että toimiston johtajalle taataan vuotuinen 12,000 markan pohjapalkka ynnä kalliinajanlisäys sekä 10 %:n palkankorotus 5 ja 10 vuoden palveluksesta kumpaisellakin kerralla; samoin kuin

että kaupungin yleisten töiden hallitus saa toimekseen julistaa puheenalaisen johtajanviran haettavaksi.

---

[1]) Kvston pöytäk. 20. 5. 29 §.

Asiaa uudestaan esiteltäessä päätti [1]) kaupunginvaltuusto julistaa kesäkuun 12 päivänä 1917 tekemänsä päätöksen kumotuksi, mutta teki samalla periaatteellisen päätöksen, että rakennuskonttoriin perustettaisiin osasto sen varastojen hoitoa varten, ja oli ehdotuksen yksityiskohdista hankittava rahatoimikamarin lausunto sekä sen ohessa määräraha tarkoitusta varten pantava 1920 vuoden budjettiin.

Hätäapukomitean kokoonpanon muutos. Kumoamalla helmikuun 25 päivänä 1913 [2]) ja lokakuun 20 päivänä 1914 [3]) tekemänsä päätökset hätäapukomitean kokoonpanosta päätti [4]) kaupunginvaltuusto:

että hätäapukomitea on kokoonpantava siten, että kaupunginvaltuusto valitsee puheenjohtajan ja seitsemän jäsentä sekä yhtä monta varajäsentä viimeksi mainituille, puheenjohtajan enemmistövaaleilla sekä jäsenet ja varajäsenet suhteellista vaalitapaa noudattaen;

että komitean toimikausi jatkuu vuoden loppuun, ellei kaupunginvaltuusto sitä ennen muuta päätä;

että hätäapukomitea oikeutetaan edelleen asettamaan sopiva henkilö suunnittelemaan ja järjestämään hätäaputöitä; sekä

että komitea saa eri tilityksen ehdolla käyttää kaupunginvaltuuston sille myöntämiä määrärahoja sihteerin palkkaukseen ja juoksevain menojensa suoritukseen.

Kansanravintohallituksen tehtävät. Kansanravintohallitus ilmoitti [5]) ottaneensa pohdittavaksi kysymyksen, vastasivatko sen työmenetelmät tarkoitustaan lähimmässä tulevaisuudessa, kun elintarpeiden saanti luultavasti olisi helpottuva, ja missä määrin muuttuneet olot vaativat uusia järjestelyjä. Katsoen toiselta puolen siihen, että valmiiksi laitetun ruuan hinnat pääkaupungissa saattoivat laskeutua varsin hitaasti, jos, säännöllisiin oloihin päästyä, kaikki jätettiin yksityisen yritteliäisyyden varaan, sekä toiselta puolen siihen, että kaupungilla oli käytettävänään suuri, nykyaikaisilla apuneuvoilla varustettu höyrykeittola keskikaupungilla, oli hallituksen mielestä erittäin tärkeä, että sen toiminta tarkoituksen mukaisesti kehitettynä jatkuisi myös huomioon ottamalla kotitalouden ja viljelystyön opetusta. Tähän nähden kansanravintohallitus ehdotti, että sen toimintaohjelmaa saisi kehittää pääasiassa seuraavaan suuntaan. Kunnallisiin keittoloihin nähden hallitus huomautti, että näitä säännöllisten aikain palattua voitiin pitää voimassa kaupungille mainittavaa rasitusta tuottamatta, edellyttäen ettei korkoa eikä kuoletusta laskettu keittolain kalustoon käytetystä pääomasta eikä myöskään huoneiston vuokraa vaadittu. Kun keittolain sisustamiseen oli pantu runsaita kustannuksia, olisi ne muodostettava kunnalliseksi liikeyritykseksi ja siis mainittuja uudistus- ja kannattavaisuusnäkökohtia silmällä pitäen vastedeskin pidettävä käynnissä, minkä ohessa, koska keitetyn ruuan antaminen ainoastaan kotiin vietäväksi ei ollut osoittautunut täysin tarkoituksenmukaiseksi, niiden yhteyteen olisi järjestettävä ruuantarjoiluja, jotka olisivat omansa tyydyttämään laajempain asiakaspiirien ravintotarpeita. Hallitus lausui edelleen, että kotitalouden opetusta havainto-opetuksen muodossa edelleen olisi annettava erikoisesti huomioon ottamalla kaupungin vähävaraisten kotitalous, minkätähden tämä opetus olisi asetettava vakinaiselle kannalle. Viljelystoimintaan nähden hallitus taas oli sitä mieltä, että hallituksen tulisi saada toimekseen edelleen kehittää toimintaansa tässä kohden siten, että se vastaisi muuttuneiden olojen vaatimuksia.

[1]) Kvston pöytäk. 22. 12. 12 §. — [2]) Ks. 1913 vuod. kert. siv. 228. — [3]) Ks. 1914 vuod. kert. siv. 191. — [4]) Kvston pöytäk. 11. 2. 23 § ja 25. 2. 1 §. — [5]) Kvston pain. asiakirj. n:o 34.

Vaaditussa [1]) lausunnossa rahatoimikamari mainitsi, että elintarpeiden saanti vastaisuudessa näytti olevan turvattu, minkätähden tärkein syy erityisesti järjestetyn toiminnan ylläpitämiseen asukasten ruokkimiseksi oli poistunut. Kotitalouden opetus näytti voitavan antaa sosialilautakunnan toimeksi. Esityksessä mainittuun viljelystoimintaan nähden kamari huomautti, että se vielä samana syksynä oli käsittelevä ehdotusta hallituksen asettamisesta kaupungin maa-alueita hoitamaan, joka hallitus ottaisi viimeksi mainitun toiminnan haltuunsa. Rahatoimikamari esitti, ettei kansanravintohallituksen ehdotuksia otettaisi huomioon.

Sittemmin mainitsi kansanravintohallitus, ettei tarpeellista huoneistotilaa ruuantarjoilua eikä kotitalouden opetusta varten ollut tarjona. Kun edelleen viljelyspalstain hoito ehkä jo syksyn kuluessa saatiin luovuttaa erityiselle hallitukselle, oli kansanravintohallitus luopunut alkuperäisestä ehdotuksestaan ja ehdotti toimintansa muutoin lakkautettavaksi, mutta kunnalliset keittolat säilytettäviksi. Köyhäinhoito, kansakoulut ja muut kunnan laitokset olivat nimittäin valmiiksi laitetun ruuan tarpeessa, ja kun entiselle seurahuoneelle sijoitettu kansankeittola oli erittäin hyvin varustettu, voitiin ruuanlaitto järjestää niin, että muillekin kunnan asukkaille voitiin jakaa ruokaa. Kansankeittolan toiminnan valvonta olisi annettava toimeksi esimerkiksi kaupunginvaltuuston valitsemalle johtokunnalle, joka johtaisi liikettä liikeperiaatteita noudattaen.

Uudessa lausunnossa rahatoimikamari katsoi voivansa puoltaa ehdotusta että kunnallista keskuskeittolaa edelleen pidettäisiin voimassa ja ruuanjakelu ulotettaisiin muihinkin väestökerroksiin kuin edellä mainittujen kunnallisten laitosten toimialaan kuuluviin avuntarvitsijoihin. Sitä vastoin rahatoimikamari ei yhtynyt kansanravintohallituksen ehdotukseen että liike asetettaisiin erityisen johtokunnan hoitoon, koska täten jälleen luotaisiin tilapäinen hallintoelin, joka kaupungin vakinaiset hallintoelimet sivuuttaen olisi välittömästi riippuvainen kaupunginvaltuustosta. Oikeampaa olisi antaa tämä tehtävä köyhäinhoitohallitukselle, koska liike pääasiassa saisi avustustoiminnan luonteen.

Köyhäinhoitohallitus puolestaan lausui, että sen työ avuntarvitsijain lukumäärän lisääntymisen johdosta oli suunnattomasti kasvanut, minkätähden hallitus ei kykenisi hoitamaan uutta toimintahaaraa, semmoista kuin rahatoimikamarin ehdottamaa, erittäinkin kun sen jäseniltä puuttui tarpeellista asiantuntemusta puheenaolevalla alalla.

Siihen nähden että rahatoimikamarin ehdotus erityisen johtokunnan asettamisesta kaupungin maa-alueita hoitamaan tuskin lähiaikoina tulisi esiteltäväksi kaupunginvaltuustolle ja kun huomattava, kansanravintohallituksen menestyksellisesti harjoittama viljelystoiminta näytti vaativan taitavaa johtoa eikä kunnallisten keittolain välitön lakkauttaminen näyttänyt hyvin harkitulta, päätti [2]) kaupunginvaltuusto kansanravintohallituksen toistaiseksi pysytettäväksi, mutta hallituksen tehtäväksi annettavaksi ehdottaa toimintansa yksinkertaistuttamista ja asteettaista lakkauttamista.

Helsingin pörssin sääntöjen muutos. Pörssikomitea mainitsi, ettei enää ollut syytä sitoa Helsingin kaupunkia sen aikanansa pörssin aikaansaamiseksi ottamaan velvollisuuteen kauppayhdistyksen ja eräiden Helsingissä toimivien pankkien kera ylläpitää Helsingin pörssiä ja vastata puolesta sen toiminnan ehkä aiheuttamasta vajauksesta, minkätähden ei kaupunginvaltuustolla enää

[1]) Kvston pöytäk. 20. 6. 35 §. — [2]) S:n 12. 11. 27 §.

ollut aihetta valita jäseniä komiteaan. Sitä vastoin näytti luonnolliselta, että vastaperustetulle kauppakamarille suotaisiin suurempi vaikutusvalta komitean kokoonpanoon. Pörssikomitea oli sentähden ehdottanut pörssin sääntöjä muutettavaksi siihen suuntaan, että pörssikomitea kokoonpantaisiin siten, että kauppakamari valitsisi kuusi, Suomen pankkiyhdistys kolme ja viimeksi mainittuun liittymään kuulumattomat pörssin jäsenet niinikään kolme jäsentä, jota paitsi sääntöjen muutokseen vastedes vaadittaisiin ainoastaan kauppakamarin hyväksyminen.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) pörssikomitean ehdotukset.

Kaupungin vastainen vedenhankinta. Kaupungin vastaista vedenhankintaa varten asetettu komitea[2]) antoi mietintönsä,[3]) jossa komitea teki selkoa Helsingin ympäristössä toimitetuista pohjavesitutkimuksista ja näiden antamista tuloksista.

Komiteassa oli ilmaantunut pääasiassa kaksi eri mielipidettä pohjavesikysymyksessä. Toisen, insinööri B. Gagneurin edustaman käsityksen mukaan eivät vesijohtolaitoksen siihen asti toimittamat tutkimukset olleet antaneet luotettavaa selvitystä pohjavesimääristä, jota vastoin toisen, vesijohtolaitoksen toimitusjohtajan insinööri A. Skogin ja komitean jäsenten enemmistön edustaman katsantokannan mukaan asian silloisessa vaiheessa jo oli saavutettu riittävän tarkka selvitys kohtuullisen matkan päässä kaupungista olevista pohjavesimääristä. Komitea oli asian selvittämiseksi kääntynyt tällä alalla tunnustetun auktoriteetin, Tukholman teknillisen korkeakoulun ent. professorin J. G. Richertin puoleen pyytämällä lausuntoa, ja tämä oli komitealle lähettänyt Aktiebolaget Vattenbyggnadsbyrån nimisen toimiston antaman lausunnon, jonka toimiston presidentti professori Richert oli. Asiantuntijat yhtyivät pääasiassa vesijohtolaitoksen esittämiin mielipiteisiin sekä antoivat sangen kiittävän lausunnon laitoksen työstä kaupungin johtoveden parantamiseksi.

Otettuaan kaikki esiintyneet tosiasiat ja seikat huomioon oli komitea tullut siihen käsitykseen:

1) että insinööri Gagneurin laatiman ehdotuksen pohjavesitutkimukseksi, jonka mukaan tutkimuksia toimitettaisiin Rajamäen—Nummelan hietavaihteen—Sääksjärven alueella, ei voi katsoa ansaitsevan huomiota, osin syystä että se perustuu vääriin käsityksiin pohjavesioloista, minkä ohessa ehdotetut tutkimusmenetelmä ovat vääriä ja mahdottomia käyttää, osin syystä että näistä tutkimuksista lasketut kustannukset, 600,000 markkaa, ovat liian suuret;

2) että insinööri Gagneurin ehdotusta pohjavesitutkimusten toimittamisesta Rajamäen ja Jokelan välisellä alueella ei myöskään voida ottaa huomioon, koska ehdotettu tutkimusalue enimmältä osalta sijaitsee seuduilla, jotka, mikäli kokemuksesta tunnetaan pohjaveden muodostumista ja liikuntoa maassa, eivät ole omansa aikaansaamaan pohjavesivirtain muodostumista;

3) että insinööri Gagneurin puoltama Tikkurin, Vikin ja Botbyn välisten alueiden uudistettu tutkimus sekä Lillforsin ja Tikkurin koskiin laskevan, hänen olettamansa suuren pohjavesimäärän talteen ottaminen ei ole tarpeellinen, koska vesijohtolaitoksen toimittamat tutkimukset jo ovat täydellisesti selvittäneet, minkä suuruisia pohjavesimääriä sopivilla alueen paikoilla voidaan ottaa talteen sekä ettei Lillforsin kohdalla ole mainittavaa määrää, eipä edes sopivan laatuista pohjavettä;

[1]) Kvston pöytäk. 15. 4. 7 §. — [2]) Ks. 1916 vuod. kert. siv. 49 ja 1917 vuod. kert. siv. 61. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 38.

4) että ylipäätään asiallisiin syihin perustumatonta teoriaa tuntuvain pohjavesivirtain olemassaolosta milloin missäkin seudussa lähellä Helsinkiä vastustaa se tosiasia, että olemassa olevat suodattumisalueet ovat tähän aivan liian pieniä ja vailla keskinäistä yhteyttä sekä että Vantaanjoen koko sadevesialueelta toteensaatavasti ei lähde suurempaa minimivesimäärää kuin noin 0.8 sekuntilitraa neliökilometriltä ja että kokemus ja tiedot maamme muilta paikkakunnilta ja Skandinaviasta harvalukuisin poikkeuksin, joihin nähden edeltäpäin voi päättää suotuisain pohjavesiolojen esiintymisen, osoittavat, osin että pohjavettä voi suuremmin määrin sopivasti saada ainoastaan harjuista ja savikerrostumain alaisista niiden haarakkeista, osin että pohjavettä yleensä on olemassa varsin vähäpätöisiä määriä, jotka niihin vesimääriin verraten, joita maamme pääkaupunki vastaisuudessa kuluttaa, ovat mitättömät;

5) että Helsingin kaupungin vesijohtolaitoksen tähän asti vuosien kuluessa toimittamat pohjavesitutkimukset, jotka ovat käsittäneet semmoisia, ei ylen kaukana pääkaupungista sijaitsevia seutuja, joissa pohjavettä voi asiallisilla syillä edellyttää olevan olemassa, asian nykyisessä vaiheessa saattavat mahdolliseksi riittävän tarkoin arvioida olemassa olevat pohjavesimäärät sekä lähinnä kaupunkia sijaitsevalla Tikkurin—Vikin—Botbyn alueella että etäämpänä sieltä Palojoen varrella ja Rajamäen—Sääksjärven alueella;

6) että vesijohtolaitoksen laatimat alustavat suunnitelmat kohtalaisen matkan päässä kaupungista olevan pohjaveden käyttämiseksi voidaan panna perustukseksi tämän asian arvostelemiselle ja eri vedenottopaikat laittaa sittenkuin niiden lopullisen rakentamisen yhteydessä tarpeelliset koepumppuamiset on eräillä paikoilla toimitettu;

7) että Sääksjärven, Palojoen, Tikkurin ja Tattarmossenin alueilla toimitettujen tutkimusten mukaan varmasti yhteensä ainakin 360 sekuntilitraa luonnollista ja keinotekoista pohjavettä voidaan saada sekä sen lisäksi ehdollisesti 120 sekuntilitraa keinotekoista pohjavettä Palojoen harjuista ja varsin luultavasti huomattavat määrät pohjavettä Hyvinkään ja Hausjärven pohjoispuolisilta seuduilta;

8) että Helsingille rakennettavain pohjavedenottopaikan ja pohjavesijohtojen kustannuksia nykyään on mahdoton tarkoin laskea, mutta että ne varmasti nousevat tuntuvasti suuremmiksi komitean antamassa esityksessä [1]) mainittua 20 miljoonan markan määrää, minkätähden pohjaveden kustannukset niinikään olisivat puhdistetun vantaanveden kustannuksia suuremmat;

9) että, edellyttäen hyvää pohjavettä olevan saatavissa samasta tai hiukan korkeammasta hinnasta kuin puhdistettua pintavettä, ensinmainittu olisi edullisempaa;

10) että, siinäkin tapauksessa että ainoastaan osa kaupungin vedentarpeesta voitaisiin kohtuullisin kustannuksin tyydyttää pohjavedellä, tämä kuitenkin olisi tärkeää muun muassa johtoveden alhaisen talvi- ja korkean kesälämmön tasoittamiseksi;

11) että, huolimatta Vantaanjoen likaantumisen aiheuttamista epäilyksistä, sen puhdistaminen vesijohtovetenä käytettäväksi on onnistunut yhä paremmin ja täyttää suuria vaatimuksia; sekä

12) että kaupunginvaltuuston komitean ehdotuksesta päättämät Vanhankaupungin laitoksen laajennukset turvaavat laitoksen käytön selkeytykseen nähden, mikä on nykyisen puhdistusjärjestelmän tärkein ja laitoksen kalliimmaksi käypä kohta, vuoteen 1927, ehdollisesti 1935 asti, siinä tapauksessa että sitä ennen lisäksi rakennetaan yksi tahi kaksi selkeytysallasta.

[1]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 61.

Edellä esitetyn nojalla ratkaistessaan, mitä vaihtopuolta, pohjavettä, puhdistettua pintavettä vai sekajärjestelmää samaa vesijohtoverkkoa käyttämällä, sen oli puollettava kaupungin vastaista vedenhankintaa silmällä pitäen, oli se havainnut:

että hyvää puhdistettua pintavettä riittävin määrin oli helposti aikaansaatavissa;

että joka tapauksessa vaikeuksia ja tuntuvia lisäkuluja koituisi kaupungin vedentarpeen tyydyttämisestä pohjavedellä ja muulla kuin nykyisellä pintavedellä; sekä

että nykyoloissa ei ollut mahdollista arvioida pohjaveden tai siihen liittyvästä muun pintaveden hankinnasta koituvain kustannusten määrää.

Komitea sentähden ehdotti, että kaupunginvaltuusto antaisi kaupungin teknillisten laitosten hallituksen toimeksi tehdä esityksiä asiasta, kun hallitus sopivaksi katsoi.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi [1]) kaupunginvaltuusto komitean ehdotukset.

Veden hankinta Brändön huvilakaupunkiin. Aktiebolaget Brändö villastad yhtiön rahatoimikamarilta anottua oikeutta yhdistää vesijohtoverkkonsa kaupungin vesijohtoverkkoon pitkin siltaa Sörnäsin niemekkeeltä Brändön saarelle kulkevalla johdolla sekä toistaiseksi saada vettä kaupungin vesijohtolaitoksesta, puolsi kaupungin teknillisten laitosten hallitus myöntymistä tähän hakemukseen sekä lähetti kamariin yhtiön kanssa olleiden neuvottelujen pohjalla laaditun sopimusehdotuksen, jossa m. m. säädettiin, että yhtiö suorittaisi puolet 63,000 markaksi lasketuista niiden putkijohtojen kustannuksista, jotka täytyi laskea hankinnan saattamiseksi mahdolliseksi.

Rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi Aktiebolaget Brändö villastad yhtiön kanssa tehdä laaditun ehdotuksen mukaisen sopimuksen, yhdistämisen aikaansaamiseksi tarpeellisten töiden teettämiseen 1917 vuoden obligatiolainasta osoittaa 31,500 markkaa merkittäväksi 1920 vuoden budjettiin, sekä että tästä tarvittavan määrän saisi jo vuonna 1919 maksaa etuantina kaupungin kassasta.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) rahatoimikamarin esitykseen veden antamisesta kaupungin vesijohtolaitoksesta Aktiebolaget Brändö villastad yhtiölle ja hyväksyi sopimusehdotuksen siten muutettuna, että yhtiön tuli yksinään kustantaa tarpeellisten putkijohtojen laskeminen sekä että sopimuksessa taattiin kaupungin oikeus käyttää Hertonäsissä olevaa kuluttajan vedenottopaikkaa, ja kehoitettiin rahatoimikamaria tekemään nämä muutokset ja lisäykset hankintasopimukseen.

Tämä oli lopullisessa muodossaan seuraava [3]):

»Sopimus,

joka on tehty Helsingin kaupungin vesijohtolaitoksen, alempana sanottu vesijohtolaitokseksi, ja Aktiebolaget Brändö villastad yhtiön välillä, alempana sanottu yhtiöksi.

1 §.

Vesijohtolaitos sitoutuu Lautatarhankadun alaisesta pääjohdosta Brändön saareen sekä sen viereisiin Isoon ja Pikku Pässiin, Mäntysaareen ja Kasinosaareen toimittamaan tarpeelliset vesimäärät, jotka kuluttaja jakelee mainitun kadun alta lähtevistä putkijohdoistaan.

[1]) Kvston pöytäk. 12. 11. 23 §. — [2]) S:n 23. 9. 6 §. — [3]) Ks. rkmrin pöytäk. 9. 1. 1920, 24 §.

2 §.

Kuluttajan kustannuksella asettaa ja kunnossapitää vesijohtolaitos liitoskohdassa vesimäärän mittaamiseksi omat vesimittarinsa samoin kuin liittämiseen tarpeelliset johdot, sulkuventtiilit y. m.

3 §.

Veloitus toimitetaan neljännesvuosittain mittarien mukaan ja niiden yksikköhintain mukaisesti kuutiometriltä, mitkä kaupunginvaltuusto määrää kaupungissa kulutettavasta vedestä, ja pysyvät muutoin vesijohdon ohjesäännön ja taksan 4 ja 5 § voimassa, kuitenkin niin ettei hinnanalennus tule kysymykseen tulipalon sammuttamiseen käytetystä eikä pois vuotaneesta vedestä.

4 §.

Niistä putkijohdoista, jotka vesijohtolaitos hankinnan mahdolliseksi saattamiseksi on pakotettu laskemaan ja joiden kustannukset on arvioitu 63,000 markaksi, suorittaa yhtiö todellisen kustannuksen heti johtojen valmistuttua, mutta pysyvät nämä johdot siitä huolimatta vesijohtolaitoksen omaisuutena.

5 §.

Kuluttaja sitoutuu valvomaan, että johtoverkko ja jakelujohdot tehdään vesijohtolaitoksen voimassa olevain määräysten ja sen antamain ohjeiden mukaisesti.

6 §.

Vesijohtolaitos on oikeutettu keskeyttämään vedenannon, kun kuluttaja ei täytä tätä sopimusta, ja samaten tulevat vesijohtolaitoksen ohjesäännön ja taksan 12 §:n määräykset sovellettaviksi.

7 §.

Vesijohtolaitos on oikeutettu, niin kauan kuin tämä sopimus on voimassa, käyttämään yhtiön Hertonäsissä olevaa vedenottopaikkaa velvollisena pitämään sen kunnossa ja lisäksi suorittamaan 5 % korkoa ja 2 % kuoletusta yhtiön käyttämille kustannuksille.

Jos yhtiö irtisanoo sopimuksen, on sen käytettävä niitä vedennostolaitteita, jotka vesijohtolaitos yksissä neuvoin yhtiön kanssa ehkä on rakentanut samaan vedenottopaikkaan, ja on velvollinen pitämään laitokset kunnossa ja sen ohessa suorittamaan 5 % korkoa vesijohtolaitoksen käyttämille kustannuksille sekä kuolettamaan koneosain kustannusta 5 %:lla ja saman laitoksen muiden osain kustannusta 2 %:lla, mutta on vesijohtolaitoksella kuitenkin oikeus yhtiön omain kustannusten hinnasta lisättynä 10 %:lla ottaa vettä yhtiön vesijohdosta, ellei vettä tarvita yhtiön järjestämäin huvilakaupunkien tarpeisiin. Sitä vastoin vesijohtolaitoksella ei ole tuollaista oikeutta eikä yhtiölläkään mainittua velvollisuutta, jos vesijohtolaitos irtisanoo sopimuksen.

8 §.

Tämä sopimus on voimassa 6 kuukauden molemminpuolisin irtisanomisajoin.

9 §.

Jos sopimuskumppanien välillä syntyy erimielisyyttä tämän sopimuksen määräysten tulkinnasta tai jos sopimuskumppanien kesken syntyy muita riitaisuuksia, ratkaisee nämä asiat lopullisesti kolmijäseninen sovintolautakunta,

johon kumpikin sopimuskumppani valitsee vesijohtoalaan perehtyneen insinöörin jäseneksi ja siten valitut yhteisesti liikeasioihin perehtyneen lakimiehen puheenjohtajaksi. Jos jompikumpi asianosainen laiminlyö 14 päivän kuluessa siitä, kuin on toiselta sopimuskumppanilta saanut kirjallisen kehotuksen valita jäsenen, taikka jos jäsenet eivät sovi puheenjohtajan vaalista, on Helsingin raastuvanoikeuden ensimmäisen osaston ensimmäisen jaoston asia valita edellisessä tapauksessa jäsen ja jälkimmäisessä puheenjohtaja.

10 §.

Edellä olevaan sopimukseen, joka on laadittu ja allekirjoitettu kaksin kappalein, ilmoitamme tyytyvämme.»

Sopimus sähkövoiman antamisesta. Kaupunginvaltuuston evättyä ehdotuksen sopimuksen tekemisestä Eteläsuomen voimaosakeyhtiön kanssa sähkövoiman [1]) antamisesta jatkoi sähkölaitos keskusteluja mainitun yhtiön kanssa saadakseen aikaan eräiltä kohdin kaupungille edullisemman sopimuksen.

Yhtiön saatua käyttöoikeuden Aktiebolaget Stockfors nimiselle yhtiölle kuuluvassa Klåsarön voimalaitoksessa valmistettuun voimaan johtivat nämä keskustelut uuteen sopimusehdotukseen, ja kaupungin teknillisten laitosten hallitus esitti kaupunginvaltuustolle, että Eteläsuomen voimaosakeyhtiön kanssa tehtäisiin sopimus liikavoiman tai varavoiman antamisesta pääasiallisesti laaditun sopimusehdotuksen mukaisesti [2]). Rahatoimikamari puolsi myöntymistä tähän esitykseen.

Sittemmin mainitsi Eteläsuomen voimaosakeyhtiö, että maamme taloudelliset olot olivat sekä sisään- että ulospäin siinä määrin huonontuneet, ettei yhtiö enää suotavalla varmuudella voinut arvata sen voimansiirtolaitoksen toteuttamisen käytännöllisiä mahdollisuuksia, jota yhtiön allekirjoittamassa sopimusehdotuksessa edellytettiin ja jota sopimusta sentähden ei enää ollut katsottava yhtiötä velvoittavaksi. Kun kuitenkin suunnitelman toteuttamismahdollisuuksiin melko suuressa määrässä vaikutti kaupungin suhtautuminen puheenalaiseen ehdotukseen, anoi yhtiö, että kaupunginvaltuusto periaatteessa ratkaisisi asian sekä, jos ehdotus hyväksyttiin, valtuuttaisi jonkin laitoksen tahi henkilön yhtiön kanssa edelleen neuvottelemaan asiasta, ja, sikäli kuin olot sallivat, kaupungin puolesta tekemään lopullisen sopimuksen, ehdollisesti semmoisin sopimusehdotuksen muutoksin ja muodosteluin kuin näytti kohtuulliselta ja tarkoituksenmukaiselta.

Samalla kuin kaupunginvaltuusto päätti [3]) evätä Eteläsuomen voimaosakeyhtiön tekemän ehdotuksen, valtuutti valtuusto rahatoimikamarin, siinä tapauksessa, että yhtiö havaittaisiin siihen halukkaaksi, esillä olevan välikirjaehdotuksen pohjalla tekemään sopimus yhtiön kanssa.

Rahatoimikamarin sittemmin laatima sopimus oli seuraava [4]):

»Välikirja

Eteläsuomen voimaosakeyhtiön, tässä alempana sanottu voimayhtiöksi, ja Helsingin kaupungin sähkölaitoksen, tässä alempana sanottu sähkölaitokseksi, kesken ylijäämä- tahi varasähkövoiman antamisesta.

---

[1]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 134 ja seur. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 44. — [3]) Kvston pöytäk. 26. 11. 56 §. — [4]) Ks. rkmrin pöytäk. 12. 11. 1920, 92 §.

1 §.

Voimayhtiö sitoutuu viivyttelemättä ryhtymään tarpeellisiin toimiin korkeajännitejohdon rakennuttamiseksi Aktiebolaget Stockfors yhtiön omistamasta ja käyttämästä Kymijoen Klåsarön vesivoimalaitoksesta, jossa voimayhtiö on hankkinut itselleen oikeuden käyttää enintään 1,500 kilowattia sähkötehoa, Helsingin kaupungin sähkölaitoksen Sörnäisissä olevalle pääasemalle sekä transformaattorien ja konetauluston hankkimiseksi ja asettamiseksi viimeksi mainittuun paikkaan, kaikki enintään 1,000 kilowatin sähkötehoon asti, samoin kuin edellä mainittujen laitteiden valmistuttua, eli luultavasti jo ensi talvena, pitämään sähkölaitoksen saatavana sähkövoiman ylijäämää siinä määrin ja niin laajasti kuin Aktiebolaget Stockfors sitä antaa voimayhtiön käytettäväksi sekä johdon kuljetuskyky ja voimayhtiön muu kuormitus kulloinkin sallivat, eli arviolta noin viisi miljoonaa kilowattituntia vuodessa.

2 §.

Sähkölaitos sitoutuu pääasiassa ottamaan kaiken kuluttamansa ja jakelemansa sähkövoiman voimayhtiön johtoverkosta, sikäli kuin voimayhtiö sellaista voimaa antaa sen käytettäväksi. Niinikään sitoutuu sähkölaitos, sikäli kuin sen käyttökunnossa olevat koneet sekä vallitsevat kuormitusolot ja muut asianhaarat sallivat, voimayhtiölle antamaan varasähkövoimaa enintään puolet siitä, mitä se kunakin vuonna on voimayhtiöltä saanut ylijäämävoimaa, kuitenkin niin ettei sähkölaitos voiman puuttuessa ole missään tapauksessa velvollinen vähentämään voimanantoaan muille kuluttajille tyydyttääkseen voimayhtiön tarpeita. Voimayhtiö on velvollinen mikäli mahdollista hyvissä ajoin ilmoittamaan sähkölaitokselle voimatarpeestaan eikä ole oikeutettu sähkölaitoksen suostumuksetta vaatimaan 1,000 kilowattia enempää.

3 §.

Voiman anto ja kulutus alkavat kohta, kun edellä mainitut laitteet on pantu kuntoon ja sähkölaitokselle on tästä asianmukaisesti ilmoitettu, sekä jatkuvat tämän sopimuksen voimassaoloajan loppuun. Jollei kuitenkaan voimanantoa ole aloitettu kahdentoista (12) kuukauden kuluessa tämän sopimuksen allekirjoituspäivästä, on sähkölaitoksella oikeus julistaa esillä oleva sopimus rikotuksi; toiselta puolen on voimayhtiö oikeutettu lakkauttamaan voimanannon kohta kuin 5 §:n mukaan laskettu annetun ylijäämävoiman hinta alenee viittätoista (15) penniä vähemmäksi kilowattitunnilta, älköönkä kumpaisessakaan tapauksessa toiselle sopimuskumppanille myönnettäkö toisen kustannuksella korvausta siihenastisista menoistaan eikä siitä tappiosta, minkä sopimuksen määräykset ehkä muutoin ovat hänelle tuottaneet.

4 §.

Voima annetaan sähkölaitoksen Sörnäisissä olevaan höyryvoimakeskukseen 5,000—5,500 voltin jännitteisenä kiertovirtana ja noin 50 jaksolla sekunnissa, ja on molemmin puolin ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin mahdollisimman tyydyttävän rinnakkaiskäytön aikaansaamiseksi, erikoisesti huomioon ottamalla ettei sähkölaitoksen virranjännitys joudu alttiiksi häiritseville vaihteluille. Voimayhtiö hankkii ja kustantaa kaikki kojeet ja johdot, mitkä tarvitaan voiman johtamiseksi höyrykeskuksen korkeajännitteiskiskoihin asti, jota vastoin sähkölaitoksen on maksutta annettava käytettäväksi tarpeellinen tila, sikäli kuin mainittavaa haittaa tuottamatta voi käydä päinsä sähkölaitoksen nykyi-

sissä rakennuksissa ja tonteilla; sekä korvauksetta hoidettava ja pidettävä niitä silmällä, sikäli kuin ne ovat sijoitettuina sähkölaitoksen alueelle.

5 §.

Tämän sopimuksen mukaisesti sähkölaitokselle annetusta voimayhtiön voimasta suorittaa sähkölaitos kultakin kulutetulta kilowattitunnilta hinnan, joka on kaksikymmentä (20) prosenttia alempi sähkölaitoksen laskettua keskimääräistä polttoainehintaa mainitulta tehoyksiköltä, hyödylliseksi synnytettynä sähkölaitoksen Sörnäsin höyryvoima-asemalla, semmoisena kuin tämä arvo on yhteisesti laskettu kattilahuoneeseen kuljetetuille polttoaineille sähkölaitoksen tilikirjain ja tilastotietojen pohjalla sekä rinnakkaiskäytön aikaansaamissa oloissa, ollen kuitenkin polttoainekustannuksia laskettaessa luvusta erotettava ne polttoainemäärät, joiden hankinnasta sähkölaitos on tehnyt sopimuksen ennen vuotta 1915. Niinikään edellytetään, että sähkölaitoksen maksama hinta, sen ostaessa polttoaineita muilta kunnallisilta laitoksilta, suhtautuu yleiseen käypähintaan likimain samoin kuin tähänkin asti.

Sähkölaitoksen voimayhtiölle antamasta varavoimasta on voimayhtiön maksettava kahta vertaa kalliimpi hinta kuin minkä sähkölaitos kunakin vuonna voimayhtiölle maksaa samasta kulutetun ylijäämävoiman yksiköstä.

6 §.

Kulutusta ja maksunpanoa määrättäessä on noudatettava seuraavia määräyksiä ja ohjeita:

a) asianomainen hankkija asettaa sovitulle paikalle sopivia koneita annetun voiman mittaamiseksi. Asianomaisella kuluttajalla on oikeus asianomaisen hankkijan silmälläpidon alaisena asettaa tarkastusmittari;

b) maksu määrätään yleensä asianomaisen hankkijan mittarin osotuksen mukaan. Jos hankkijan ja kuluttajan mittarit näyttävät erotusta enemmän kuin 5 %, tarkastetaan mittarit ja maksu pannaan siten määrättyjen tehon- ja voimankulutuksen todellisten arvojen mukaan;

c) asianomaiset voimanantajat ovat oikeutetut antamaan laskun kulutetusta voimasta y. m. kunkin kuukauden lopussa, ja tulee kuluttajan suorittaa laskun määrä kuukauden kuluessa laskun asettamisesta. Tällöin on, ellei muusta sovita, yleensä alustavasti luettava kilowattitunnin hinnaksi, täysin pennein, sellaista yksikköä lähinnä edellisenä vuonna vastannut keskihinta.

7 §.

Tämä sopimus on voimassa sen allekirjoituspäivästä lukien yhden (1) vuoden sen jälkeen kuin se on jommaltakummalta puolen kirjallisesti irtisanottu. Semmoista irtisanomista ei kuitenkaan saa tehdä ennen heinäkuun 31 päivää 1923.

8 §.

Jos voimayhtiön ja sähkölaitoksen kesken syntyy erimielisyyttä tämän sopimuksen tulkinnasta, tai jos ilmenee kysymyksiä tahi seikkoja, joita ei ole otettu huomioon tai edellytetty tätä sopimusta laadittaessa ja jotka näyttävät vaativan tätä sopimusta muuttamaan, niin on, ellei yksimielisyyteen päästä, asia kokonaisuudessaan annettava ratkaistavaksi viisimiehiselle sovintolautakunnalle, johon kumpikin sopimuskumppani valitsee kaksi jäävitöntä sähköteknikkoa jäseniksi ja nämä yhteisesti valitsevat puheenjohtajan, jonka tulee olla liikeasioihin perehtynyt lakimies. Jos jompikumpi sopimuskumppani lai-

minlyö 14 päivän kuluessa siitä, kuin on toiselta sopimuskumppanilta saanut kirjallisen kehoituksen valita jäsenen, tahi jos jäsenet eivät sovi puheenjohtajan vaalista, valitsee nämä Helsingin Raastuvanoikeuden ensimmäinen osasto tahi, jos se on lakannut, lähinnä vastaava laitos.

Puheenjohtaja kutsuu sovintolautakunnan koolle viimeistään 30 päivän kuluessa vaalin toimittamisesta ja kutsuu asianosaiset kokoukseen; näiden poisjääminen ei kuitenkaan estä toimituksen jatkumista. Jos välimies ei, vaikka on toteensaatuvasti kutsuttu, tule saapuville, taikka jos hän kieltäytyy ottamasta osaa keskusteluihin ja päätöksiin, on läsnäolevilla välimiehillä oikeus valita toinen saapumatta jääneen tai niskottelevan sijaan. Välimiesten tulee antaa lausuntonsa mahdollisimman pian, ja on se kumpaistakin sopimuskumppania lopullisesti velvoittava. Erimielisyyden sattuessa on voimassa se mielipide, jota useimmat välimiehet kannattavat.

Välimiesten asia on myös tutkia ja ratkaista, onko sovintolautakunnan kustannukset kumpaisenkin vai jommankumman sopimuskumppanin suoritettava.

Edellä olevaan sopimukseen, jota kumpikin sopimuskumppani on saanut samansanaisen kappaleen, ilmoitamme tyytyvämme.»

Kaupunginvaltuuston kanslian uusi avustava kanslistintoimi. Kaupunginvaltuusto päätti[1]) sen valtuuston kansliassa palvelevan puhtaaksikirjoittajattaren, joka etupäässä avusti ensimmäistä notaaria tämän töissä ja jonka palkka aikaisemmin oli maksettu valtuuston käyttövaroista, pantavaksi vakinaiselle palkkasäännölle samoin 2,600 markan pohjapalkoin, minkä avustava kanslisti sai.

Rahatoimikamarin avustava notaari. Avustavan notaarin palkkaamiseksi rahatoimikamariin kesäkuun 1 päivästä vuoden loppuun osoitti[2]) valtuusto käyttövaroistaan 2,800 markkaa.

Uusi toimi liikennekonttorissa. Budjettia käsitellessään päätti[3]) kaupunginvaltuusto liikennekonttoriin 1920 vuoden alusta perustettavaksi uuden nuoremman kirjanpitäjänviran 4,000 markan vuosipalkoin.

Kysymys uuden apulaisen asettamisesta sosialilautakuntaan. Sosialilautakunnan budjettivaliokunnalle tehtyä esityksen, että 1920 vuoden alusta lautakunnan kansliaan asetettaisiin naisapulainen sekä että 2,530 markkaa myönnettäisiin kirjoituskoneen ostoon, epäsi[3]) kaupunginvaltuusto budjettia käsitellessään esityksen.

Uusia apulaisia kunnan työnvälitysoimistoon. Kaupunginvaltuusto päätti[4]) valtuuttaa kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan kesäkuun 1 päivästä asettamaan toimistoon kaksi uutta apulaista, miespuolisen 6,000 markan vuosipalkoin ja naispuolisen 4,000 markan vuosipalkoin, sekä osoitti näiden palkkaamiseksi kuluvana vuonna 5,834 markkaa käyttövaroistaan.

Kysymys uuden sihteerinviran perustamisesta verotusvalmistelukuntaan. Verotusvalmistelukunta esitti siihen perustettavaksi uuden sihteerinviran samalla kuin puheenjohtaja vapautettaisiin toimimasta verotuslautakunnan ensimmäisen osaston ja tarkastuslautakunnan puheenjohtajana. Sekä rahatoimikamari että palkkalautakunta katsoivat, että ehdotus verotusvalmistelukunnan uudesti järjestämiseen nähden, mikä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden johdosta kävisi tarpeelliseksi, olisi toistaiseksi jätettävä sillensä. Sittemmin ilmoitti verotusvalmistelukuntakin yhtyvänsä viimeksi mainittuun ehdotukseen, jonka kaupunginvaltuustokin hyväksyi[5]).

---

[1]) Kvston pöytäk. 15. 12. 20 §. — [2]) S:n 17. 6. 16 §. — [3]) 30. 12. 1 §. — [4]) S:n 17. 6. 41 §. — [5]) S:n 15. 12. 24 §.

Uusia toimihenkilöitä terveydenhoitolautakunnan toimistoon. Terveydenhoitolautakunta esitti, että muuan lautakunnan toimiston ylimääräinen apulainen tammikuun 1 päivästä 1920 pantaisiin vakinaiselle palkkasäännölle ja että hänelle myönnettäisiin 2,400 markan pohjapalkka. Esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi [1]).

Niinikään myöntyi [1]) kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan esitykseen, että lautakunnan toimistoon 1921 vuoden alusta asetettaisiin sairaanhoitajatar 3,600 markan pohjapalkoin, minkä lisäksi hän saisi raitiotievuosilipun.

Uusia toimihenkilöitä Kivelän sairaalaan. Kun 1919 vuoden budjettiin ei ollut merkitty määrärahoja eräiden uusien toimihenkilöjen palkkaamiseksi Kivelän sairaalaan syystä ettei esitystä asiasta ollut tehty kaupunginvaltuustolle, mutta sairaalan ylilääkäri kuitenkin oli asettanut mainitut toimihenkilöt, päätti [2]) kaupunginvaltuusto ylilääkärin toimenpiteen hyväksyen Kivelän sairaalaan tammikuun 1 päivästä mielenvikaisten osastolle perustettavaksi uuden osastohoitajattarentoimen 1,320 markan vuosipalkoin, leikkaajattarentoimen 840 ja toisen toimitsijan apulaistoimen 1,800 markan vuosipalkoin sekä huhtikuun 1 päivästä puutarharengintoimen 1,200 markan vuosipalkoin, minkä ohessa mainittujen virkain pitäjille, paitsi toimitsijan apulaiselle, taattiin oikeus vapaaseen asuntoon, lämpöön, valoon, ruokaan ja vaatteiden pesuun. Mainittujen toimihenkilöjen palkkaamiseksi vuonna 1919 myönnettiin 4,860 markan määräraha, jota vastoin osastohoitajattaren ja toimitsijan apulaisen toimet 1920 vuoden budjettiin merkittäisiin vakinaisiksi.

Uusia osastohoitajattaria Nikkilän mielisairaalaan. Kaupungin sairaalaylihallitus esitti, siihen nähden että potilasluku Nikkilän mielisairaalassa oli vähitellen lisääntynyt, ilman että hoitokuntaa oli vastaavassa määrässä lisätty, minkätähden potilaiden valvonta oli erittäin suuressa määrässä vaikeutunut, koulittujen osastohoitajattarien asettamista sairaalan kaikille osastoille, minkä johdosta määräraha viittä uutta osastohoitajatarta varten olisi merkittävä 1920 vuoden menosääntöön; tämän järjestelyn johdosta voitaisiin yksi ylihoitajattarenvirka lakkauttaa.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [3]) esitykseen.

Uusia toimihenkilöitä köyhäinhoitohallitukseen ja kunnalliskotiin. Ehdotukseensa 1919 vuoden menosäännöksi oli köyhäinhoitohallitus merkinnyt määrärahan m. m. uusia viranpitäjiä varten. Nämä kuitenkin poistettiin vahvistetusta menosäännöstä, syystä ettei kaupunginvaltuustolle ollut tehty eri esitystä mainittujen virkain perustamisesta, mutta sen sijaan merkittiin menosääntöön 20,000 markan määräraha ylimääräisten apulaisten palkkaamiseen. Sittemmin teki köyhäinhoitohallitus esityksen seuraavain uusien virkain perustamisesta: yhden avustavan kanslianjohtajan 3,600 markan vuosipalkoin, yhden avustavan kassanhoitajanviran 3,000 markan vuosipalkoin, neljän kirjuriapulaisviran 2,400 markan vuosipalkoin kullekin sekä yhden kaitsijantoimen 3,000 markan vuosipalkoin. Niinikään esitti köyhäinhoitohallitus, että 1,500 markan määräraha, paitsi vapaata ruokaa, asuntoa, lämpöä ja valoa, kaupunginvaltuuston vuonna 1918 tekemän päätöksen mukaisesti [4]) maksettaisiin kunnalliskotiin asetetulle vahtimestarille, joka määräraha niinikään oli ollut otettuna hallituksen budjettiehdotuksessa, mutta poistettu vahvistetusta menosäännöstä. Lopuksi köyhäinhoitohallitus ehdotti, että kolme kunnalliskodin

[1]) Kvston pöytäk. 15. 12. 20 §. — [2]) S:n 3. 6. 17 §. — [3]) S:n 26. 11. 54 §. — [4]) Ks. 1918 vuod. kert., siv. 114.

ylimääräistä henkilökuntaa varten olevasta määrärahasta palkattua hoitajatarta merkittäisiin vakinaiseen menosääntöön 840 markan käteisin vuosipalkoin, paitsi vapaata asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [1]) esitykseen siten, että ehdotetut uudet virat perustettiin kolmeksi vuodeksi, ja oli vuonna 1919 tarvittavat palkkamäärät maksettava edellä mainitusta ylimääräisiä apulaisia ja ylimääräistä henkilökuntaa varten osoitetusta määrärahasta, jota vastoin 1,500 markkaa vahtimestarin palkkaamiseen osoitettiin valtuuston käyttövaroista.

Köyhäinhoitohallituksen esitykseen että kunnalliskodin työlaitokseen 1920 vuoden alusta perustettaisiin uusi takomatöiden työnjohtajantoimi, jonka pohjapalkka vahvistettaisiin samaksi määräksi kuin laitoksen muiden työnjohtajain, kaupunginvaltuusto myöntyi [2]).

Uusi opettajanvirka poika-ammattikouluun. Kaupunginvaltuusto päätti [3]) perustaa uuden vakinaisen opettajanviran valmistavaan poika-ammattikouluun.

Voimistelunneuvojain asettaminen kansakouluihin. Suomen voimisteluliiton johtokunnan kaupunginvaltuustolta anottua sen suuntaista toimenpidettä, että kaupungin kansakouluihin asetettaisiin kaksi voimisteluntarkastajaa, mies- ja naispuolinen, valvomaan ja edistämään oppilaiden ruumiillista kasvatusta, ja rahatoimikamarin vaaditussa lausunnossa puollettua myöntymistä esitykseen, kuitenkin siten, että asetettaisiin kaksi opastajaa, toinen suomen- ja toinen ruotsinkielisiin kansakouluihin, päätti [4]) kaupunginvaltuusto:

että syyskuun 1 päivästä kaupungin kansakouluihin asetetaan kaksi neuvojaa, toinen mies- ja toinen naispuolinen, joiden tehtävänä on:

a) valvoa ja edistää voimistelu- ja urheiluharjoituksia kansakouluissa;

b) antaa kansakoulujen opettajille ja opettajattarille tarpeellisia neuvoja edellä mainituissa asioissa;

c) tehdä kansakoulutarkastajille ja kansakoululääkäreille kansakoulunuorison ruumiillista hoitoa koskevia ehdotuksia ja esityksiä; sekä

d) mikäli aika sallii ja tarve vaatii, itse opettaa voimistelua kansakouluissa; samoin kuin

että palkkalautakunta saa toimekseen ehdottaa mainittujen toimihenkilöjen palkkaedut.

Tämän päätöksen johdosta kansakoulujohtokunnat tiedustelivat kaupunginvaltuustolta, kuka viranomainen puheenalaiset toimihenkilöt valitsisi ja kenen alaisia he olisivat, joista asioista oli ilmaantunut eroavia mielipiteitä, ja päätti [5]) kaupunginvaltuusto, että voimistelunneuvojat toistaiseksi suomenkielisiä kansakouluja koskevissa asioissa olisivat suomenkielisen kansakoulutarkastajan ja suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan ja taas ruotsinkielisiä kansakouluja koskevissa asioissa vastaavan ruotsalaisen toimihenkilön ja johtokunnan alaiset, että tähän kuuluvat sekä suomen- että ruotsinkielisiä kansakouluja koskevat asiat käsittelisivät tarkastajakokous ja molemmat kansakoulujohtokunnat sekä että kaupunginvaltuusto valitsisi voimistelunneuvojat tarkastajakokouksen ehdotuksesta ja molempia kansakoulujohtokuntia kuultuaan. Samalla annettiin johtokuntain toimeksi julistaa avonaisiksi virat, joihin vaadittaisiin yliopiston voimistelulaitoksessa suoritettu kurssi sekä täydellinen kotimaisten kielten taito, minkä ohessa henkilöt, jotka olivat käyneet Tukholman voimistelukeskuslaitoksen tahi siihen verrattavia ulkomaisia opistoja, julistettiin pätevikši saamaan puheenalaiset toimet. Lopuksi

[1]) Kvston pöytäk. 6. 5. 30 §. — [2]) S:n 26. 11. 33 §. — [3]) S:n 26. 11. 26 §. — [4]) S:n 3. 6. 34 §. — [5]) S:n 15. 12. 15 §.

kehoitti valtuusto kansakoulujohtokuntia ottamaan tarkemmin harkittavaksi, oliko tarpeen täydentää kansakoulujen ohjesääntöä määräyksillä sekä suomen- että ruotsinkielisiä kansakouluja yhteisesti koskevain asiain käsittelytavasta sekä valtuustolle antamaan lausunnon asiasta.

Uusia toimia kaupunginkirjastossa. Kaupunginvaltuusto päätti [1]) kaupunginkirjaston Kallion haarakirjastoon tammikuun 1 päivästä 1920 perustettavaksi uuden amanuenssin toimen, minkä ohessa 5 ylimääräistä amanuenssia, nimittäin 3 pääkirjastossa ja 2 Kallion haarakirjastossa, merkittäisiin vakinaiseen palkkasääntöön.

Sähkölaitoksen apulaisjohtajan toimi. Sähkölaitoksen käyttöinsinöörin ja apulaisjohtajan A. Marsion tultua valituksi laitoksen toimitusjohtajaksi oli kaupungin teknillisten laitosten hallitus, jonka asia oli laitoksen johtavista insinööreistä määrätä laitoksen apulaisjohtaja, ottanut tämän asian käsiteltäväksi ja silloin todennut, että laitoksen kaikki johtavat insinöörit olivat olleet toimissaan niin lyhyen ajan, etteivät he olleet ehtineet saada tarpeellisia tietoja laitoksen taloushallinnosta, jommoisia tietoja sitä vastoin oli laitoksen teknillistä sivistystä vailla olevilla virkamiehillä. Hallitus sentähden esitti, että se valtuutettaisiin sähkölaitoksen toimitusjohtajan apulaiseksi poikkeustapauksessa valitsemaan jonkun laitoksen teknillistä sivistystä omaamattomista virkamiehistä.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) esitykseen.

Kaupungininsinöörinviran uudesti järjestäminen. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rahatoimikamarin esityksestä sekä siihen katsoen, että kaupungininsinöörinvirka huhtikuun 1 päivästä tulisi avonaiseksi, päätti [3]) kaupunginvaltuusto:

kumoamalla sitä vastoin kaupungin yleisten töiden hallituksen johtosäännössä olevat määräykset vapauttaa kaupungininsinöörintoimen haltijan olemasta mainitun hallituksen puheenjohtajana, huhtikuun 1 päivästä lukien, ollen kuitenkin velvollinen olemaan saapuvilla hallituksen kokouksissa ja niissä sen määräyksen mukaan esittelemään tärkeämmät asiat;

hallituksen puheenjohtajalle, jonka edellä mainitusta ajankohdasta lähtien kaupunginvaltuusto valitsisi, maksaa palkkiota 6,000 markkaa vuodessa;

kehoittaa hallitusta antamaan ehdotuksen tästä sen johtosääntöön johtuviksi muutoksiksi;

valtuuttaa hallituksen sopivan henkilön kanssa tekemään sopimuksen kaupungininsinöörinviran hoidattamisesta, joka sopimus alistettaisiin valtuustom tutkittavaksi ja hyväksyttäväksi; sekä

hallituksen puheenjohtajan palkkaamiseksi kuluvan vuoden jäljellä olevana osana käyttövaroistaan osoittaa 4,500 markkaa.

Työpäällikköntointen uudesti järjestäminen. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksesta päätti [4]) kaupunginvaltuusto rakennuskonttorin työpäällikön toimen lakkautettavaksi ja sen sijaan perustettavaksi kaksi työpäällikön tointa, toisen satama- ja rautatierakennuksia, toisen kaduntasoitus-, viemäri- ja kadunpäällystystöitä varten, minkä ohessa kumpaiseenkin vastamainittuun osastoon asetettaisiin avustava työpäällikkö.

Avustavan geodeetintoimen perustaminen. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli huomauttanut, että rakennuskonttorin geodeettiosaston työt kaupungin maatilain oston, kaupungin maatiloilla aloitettavan kolmiomittauksen ja

[1]) Kvston pöytäk. 26. 11. 35 §. — [2]) S:n 26. 11. 41 §. — [3]) S:n 15. 4. 26 §. — [4]) S:n 3. 6. 28 §.

rakennusjärjestyksen uusien määräysten johdosta olivat huomattavasti lisääntyneet, mintätähden hallitus esitti, että mainitulle osastolle tammikuun 1 päivästä 1920 perustettaisiin avustava geodeetintoimi 10,000 markan pohjapalkoin sekä 500 markan matkarahoin.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [1]) esitykseen siten muutettuna, että virka vastaanotettaisiin helmikuun 1 päivänä 1920, ja oli määräraha tarkoitusta varten merkittävä mainitun vuoden budjettiin. Edelleen vahvisti kaupunginvaltuusto seuraavan:

»Kaupungin rakennuskonttorin apulaisgeodeetin johtosäännön.

Apulaisgeodeetin asettaa Helsingin kaupungin yleisten töiden hallitus kaupungingeodeettia kuultuaan. Hänen älköön olko lupa pitää muuta virkaa.

Hänen tehtävänään on:

a) kaupungingeodeetin osoituksen mukaan suorittaa maanmittarin toimialaan kuuluvat, hänen suoritettavikseen annetut yleiset työt; sekä

b) muutoin suorittaa hallituksen, kaupungininsinöörin tai kaupungingeodeetin hänelle antamat tehtävät sekä alistua virkaan nähden vastedes ehkä tehtäviin muutoksiin.»

Sen ohessa muutettiin kaupungin yleisten töiden hallituksen johtosäännön 8 § seuraavaksi:

»Hallituksen tulee toimeen ottaa:

apulaistyöpäälliköt, avustava kaupunginarkkitehti, avustava kaupunginasemakaava-arkkitehti, kaupunginasemakaavainsinööri, apulaisgeodeetti, kirjanpitäjä, varastonhoitaja ja metsänvartijat.»

Kirjanpitäjänviran perustaminen rakennuskonttoriin. Kaupunginvaltuusto päätti [2]) rakennuskonttorin kamreeriosastolle perustettavaksi kirjanpitäjänviran 6,000 markan vuosipalkoin.

Kaupunginvaltuuston kanslian toimihenkilöt. Kaupunginvaltuuston ensimmäisen sihteerin varatuomari K. Furuhjelmin anomus tulla toimestaan vapautetuksi merkittiin [3]) pöytäkirjaan.

Kaupunginvaltuuston toiseksi sihteeriksi valittiin [4]) filosofianmaisteri K. A. Rein.

Valmisteluvaliokunnan toimenpiteen asettaa Suomen Pankin sihteeri varatuomari W. Sahlstein toistaiseksi palvelemaan valtuuston kansliassa, etusijassa ensimmäisen notaarin apuna, kaupunginvaltuusto hyväksyi [4]).

Sihteeriksi kaupunginvaltuuston valiokuntatöitä varten valitsi [5]) kaupunginvaltuusto tilastokonttorin johtajan filosofianmaisteri H. Dalströmin ja takasi hänelle henkilökohtaista palkanlisäystä 6,000 markkaa kolmen vuoden ajaksi, joka lisäys vuodelta 1919 oli pantava maksettavaksi kaupunginvaltuuston kanslian viranpitäjäin palkkojen järjestämiseen myönnetystä määrärahasta [6]).

Rahatoimikamarin toimihenkilöt. Rahatoimikamarin sihteeriksi valitsi [7]) kaupunginvaltuusto sosialilautakunnan sihteerin lakitieteenkandidaatti E. Cavoniuksen, joka oli ilmoittautunut 24,000 markan vuosipalkasta hoitamaan toimen [8]) sekä osoitti käyttövaroistaan 5,500 markan lisäyksen hänen palkkaamisekseen helmikuun 1 päivästä vuoden loppuun.

---

[1]) Kvston pöytäk. 22. 12. 9 §. — [2]) S:n 26. 11. 36 §. — [3]) S:n 28. 1. 83 §. — [4]) S:n 22. 4. 17 §. — [5]) S:n 3. 6. 27 §. — [6]) Ks. tätä kert. siv. 58. — [7]) Kvston pöytäk. 28. 1. 41 §. — [8]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 73.

Rahatoimikamarin asiamiehen varatuomari G. Lagerbladin anomukseen saada erota toimestaan huhtikuun 1 päivänä kaupunginvaltuusto myöntyi [1]).

Sittemmin valitsi [2]) valtuusto kirkollis- ja opetusministeriön kanslistin varatuomari S. Ilmasen rahatoimikamarin asiamieheksi toukokuun 1 päivästä lukien.

Rahatoimikamarin pöytäkirjanpitäjälle asessori U. J. Castrénille myönsi [3]) kaupunginvaltuusto eron toimestaan tammikuun 1 päivästä 1920 lukien ja päätti, että viran jälleen täyttäminen sai jäädä toistaiseksi rahatoimikamarin odotettavana olevaa uudestijärjestämistä odotellessa.

Rahatoimikonttorin viranpitäjät. Nuoremmaksi kaupunginkirjuriksi rahatoimikonttoriin valitsi [4]) kaupunginvaltuusto v. t. nuoremman kaupunginkirjurin E. Jernström'in.

Rahatoimikamarin työtilien hoitajaksi valittiin [5]) piirirahastonhoitaja O. Björk sekä saman konttorin ekspeditööreiksi ylioppilaat R. Brandt ja K. J. Söderlund.

Vanhemmaksi kaupunginkirjuriksi valittiin [6]) entinen nuorempi kaupunginkirjuri P. Björk, nuoremmiksi kaupunginkirjureiksi tullivirkamies A. Aure, liikennekonttorin nuorempi kirjuri J. Norbäck ja kansakoulunopettaja K. F. Vikstedt, avustavaksi kassanhoitajaksi ylioppilas E. G. Hellström sekä konttorikirjureiksi konttoriapulainen M. Montin ja ylioppilas M. Apostol. Viimeksi mainitulle myönnettiin [7]) sittemmin virkaero, ja konttorikirjuriksi valittiin [8]) Lammin varavankilan v. t. vankilanjohtaja A. J. K. Törnroth.

Liikennekonttorin nuoremman kirjurin vaali. Liikennekonttorin nuoremman kirjurin J. Norbäckin siirryttyä toiseen toimeen kaupungin palveluksessa valitsi [9]) kaupunginvaltuusto nuoremmaksi kirjuriksi konttorin nuoremman kassanhoitajan J. S. Gummeruksen.

Tilastokonttorin johtajan toimi. Tilastokonttorin johtajan filosofianmaisteri H. Dalströmin siirryttyä toiseen toimeen kaupungin palveluksessa ja kahden henkilön haettua virkaa päätti [10]) kaupunginvaltuusto jättää viran vakinaisen täyttämisen toistaiseksi, minkä ohessa tilastokonttorille annettiin toimeksi tehdä ehdotus viran väliaikaisesta hoidattamisesta. Sittemmin määrättiin [11]) konttorin ensimmäinen aktuaari filosofianmaisteri O. Bruun hoitamaan johtajanvirkaa, kunnes se vakinaisesti täytettiin.

Revisionikonttorin viranpitäjät. Kaupunginvaltuuston tililaitosuudistuksen toimeenpanoa koskevan päätöksensä yhteydessä [12]) kehoitettua maistraattia julistamaan kaupunginreviisorin viran avonaiseksi esitti maistraatti, että v. t. kaupunginrevisori alikapteeni G. Winter ilman muuta valittaisiin virkaan, mutta valtuusto päätti [13]) maistraatille ilmoittaa, ettei se ollut havainnut aihetta luopua aikaisemmasta päätöksestään viran avonaiseksi julistamiseen nähden.

Viran sittemmin oltua avonaiseksi julistettuna valitsi [14]) kaupunginvaltuusto virkaan v. t. kaupunginrevisorin everstiluutnantti G. Winterin.

Revisionikonttorin reviisoreiksi valittiin [15]) v. t. reviisorit B. A. Hellmer ja V. Lappi sekä yhteiskoulunjohtaja filosofiankandidaatti J. Toiviainen ja konttoripäällikkö A. Lindroth sekä reistraattoriksi [16]) revisioniapulainen E. Cajander.

Verotusvalmistelukunnan puheenjohtajantoimi. Koska oli osoittautunut ai-

---

[1]) Kvston pöytäk. 11. 2. 30 §. — [2]) S:n 15. 4. 36 §. — [3]) S:n 28. 10. 31 §. — [4]) S:n 25. 2. 10 §. — [5]) S:n 15. 4. 43 §. — [6]) S:n 17. 6. 21 §. — [7]) S:n 23. 9. 27 §. — [8]) S:n 26. 11. 42 §. — [9]) S:n 7. 10. 7 §. — [10]) S:n 19. 8. 11 §. — [11]) S:n 9. 9. 14 §. — [12]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 207. — [13]) Kvston pöytäk. 11. 2. 7 §. — [14]) S:n 1. 4. 11 §. — [15]) S:n 1. 4. 13 §. ja 17. 6. 4 §. — [16]) S:n 15. 4. 42 §.

van välttämättömäksi vuodelta 1918 verotettujen tulojen esitöiden suorittamiseksi vuoteen 1919 saada verotusvalmistelukunnan puheenjohtajantoimi täytetyksi, päätti [1]) kaupunginvaltuusto luopumalla aikaisemmasta lausunnostaan mainittuun virkaan nähden [2]) maistraatilta anoa ryhdyttäväksi toimenpiteeseen puheenalaisen viran heti täyttämiseksi vakinaisesti.

Sittemmin ilmoitti maistraatti, että puheenjohtajantointa olivat hakeneet nuorempi kaupunginkirjuri E. E. Eneberg ja yliopistonapulainen lakitieteentohtori K. Willgren, edellinen sillä ehdolla että hänen palkkaetunsa korotettiin 20,000 markkaan ja jälkimmäinen edellyttäen kaupunginvaltuuston siten muuttavan valmistelukunnan johtosäännön 4 §:ää kuin valmistelukunta oli maistraatille ehdottanut [3]). Kun hakija Willgrenin esittämät vaatimukset näyttivät olevan kaupunginvaltuuston ratkaistavia, lähetti maistraatti hänen tekemänsä hakemuksen valtuustolle päätöksen tekemiseksi siinä mainituista ehdoista.

Kun tehty ehdotus verotusvalmistelukunnan johtosäännön muuttamisesta oli lähetetty erikoisvaliokuntaan, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut valmistelemaan muutoksia kunnan johto- ja lautakuntain johtosääntöihin, joka valiokunta ei kuitenkaan vielä ollut ehtinyt aloittaa työtään, mutta verotusvalmistelukunnan puheenjohtajantoimi olisi viipymättä täytettävä, päätti [4]) valtuusto olla hakija Willgrenin asettamaa ehtoa huomioon ottamatta.

Verotusvalmistelukunnan sihteerintoimet. Syystä ettei päteviä hakijoita ollut ilmoittautunut verotusvalmistelukunnan ensimmäiseen sihteerinvirkaan, päätti [5]) kaupunginvaltuusto antaa valmistelukunnan toimeksi julistaa viran uudelleen avonaiseksi. Sittemmin valitsi [6]) valtuusto mainittuun virkaan v. t. ensimmäisen sihteerin varatuomari B. von Fieandtin.

Verotusvalmistelukunnan toiseksi sihteeriksi valittiin [5]) filosofianmaisteri V. V. Nordlund, jolle vuosiksi 1919—21 vakuutettiin 12,000 markan kokonaispalkka vuodessa.

Sosialilautakunnan sihteeri. Sosialilautakunnan sihteeriksi valitsi [7]) kaupunginvaltuusto arkkitehti A. Toivosen.

Oikeusavustajan apulaisen toimi. Oikeusavustajan apulaiseksi vähävaraisten oikeusaputoimistoon valitsi [8]) kaupunginvaltuusto varatuomari A. V. Falckin.

Majoituslautakunnan toimihenkilöiden irtisanominen. Palkkalautakunta mainitsi, että kesäkuun 30 päivänä 1919 sotilasmajoituksesta annetussa laissa oli säädetty, että valtio vastedes korvaisi kunnille niillä majoituslautakunnista olleet menot, kuitenkin ainoastaan asianomaisen maaherran hyväksymään määrään asti. Säännöksestä ei käynyt selvästi ilmi, korvasiko valtio ainoastaan lautakunnan jäsenten palkkion vai myös virkamiesten palkan. Siinä tapauksessa ettei viimeksi mainittu ollut laita, olisi majoituslautakunta järjestettävä uudestaan siten, että lautakunnassa palvelleiden virkamiesten suorittama työ siirrettäisiin sen jäsenille. Tämän johdosta ja kun, vaikka virkamiehet pysytettäisiinkin, heidän toimintansa kunnan viranpitäjinä täytyi katsoa lakanneen, lautakunta ehdotti, että kaupunginvaltuusto heti irtisanotuttaisi majoituslautakunnan sihteerin ja majoitusmestarin. Majoituslautakunta taas huomautti, että aika, jonka asianomaiset jäsenet saattoivat käyttää sihteerin ja majoitusmestarin tehtäviin, oli verraten lyhyt, minkä ohessa oli epävarmaa, voitiinko jäseniä valittaessa ottaa asianmukaisesti huomioon asianomaisten sopivaisuus mainittuihin tehtäviin. Lautakunnan mielestä ei sentähden ollut onnellista siirtää mainittuja tehtäviä lautakunnan jäsenille.

[1]) Kvston pöytäk. 6. 5. 21 §. — [2]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 247. — [3]) Ks. tätä kert. siv. 177. — [4]) Kvston pöytäk. 20. 6. 14 §. — [5]) S:n 1. 4. 12 §. — [6]) S:n 20. 5. 25 §. — [7]) S:n 6. 5. 23 §. — [8]) S:n 20. 5. 26 §.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [1]) palkkalautakunnan esitykseen.

Ensimmäisen kaupunginlääkärin vaali. Ensimmäiseksi kaupunginlääkäriksi valitsi [2]) kaupunginvaltuusto terveydenhoidontarkastajan lääketieteenlisensiaatti F. Hisingerin.

Lihantarkastusaseman toimihenkilöt. Kaupunginvaltuusto myönsi [3]) lihantarkastusaseman vanhemmalle tarkastuseläinlääkärille Å. Hällforsille virkaeron marraskuun 1 päivästä lukien ja valitsi [4]) sittemmin vanhemmaksi tarkastuseläinlääkäriksi Porvoon kaupungineläinlääkärin K. W. Ahavan.

Niinikään myönsi [5]) kaupunginvaltuusto virkaeron lihantarkastusaseman kassanhoitajalle eversti G. Steniukselle sekä kehoitti terveydenhoitolautakuntaa heti julistamaan viran avonaiseksi.

Kaupungin laboratoorin johtajanvirka. Terveydellisten tutkimusten laboratoorinjohtajalle filosofianmaisteri B. Geitlinille myönnettiin anomansa [6]) virkaero heti. Johtajaksi valittiin [7]) sittemmin Viipurin kemiallisen ja siementarkastuslaitoksen johtaja filosofianmaisteri K. K. Järvinen.

Avustavat rakennustarkastajan- ja asuntotarkastajanvirat. Avustavalle rakennustarkastajalle ja v. t. asuntotarkastajalle arkkitehti L. Mallanderille myönnettiin [8]) ero avustavan rakennustarkastajantoimesta huhtikuun 1 päivästä, minkä ohessa hänet vapautettiin samasta päivästä lähtien hoitamasta asuntotarkastajanvirkaa, ja päätti [9]) kaupunginvaltuusto aikaisemmin tekemänsä päätöksen mukaisesti maistraatilta anoa, että avustava rakennustarkastajantoimi jätettäisiin toistaiseksi täyttämättä, minkä ohessa terveydenhoitolautakuntaa kehoitettiin antamaan ehdotus asuntotarkastajanviran hoidattamisesta.

Tämän johdosta terveydenhoitolautakunta ilmoitti julistaneensa asuntotarkastajanviran haettavaksi, ja kaupunginvaltuusto hyväksyi [10]) tämän toimenpiteen.

Asuntotarkastajaksi valitsi [11]) kaupunginvaltuusto sittemmin arkkitehti K. Wasastjernan.

Ammattientarkastajan vaali. Vasta perustettuun kunnan ammattientarkastajan toimeen valitsi [12]) kaupunginvaltuusto neiti I. Schreckin.

Teurastamon johtajan irtisanominen. Kun kunnan teurastamorakennuksen valmistaminen oli lykkääntynyt toistaiseksi, päätti [13]) kaupunginvaltuusto irtisanoa teurastamon johtajan eläinlääketieteen- ja filosofiantohtori V. Kankaanpään toimestaan säädettyä irtisanomisaikaa nauttien.

Sairaalatarkastajan vaali. Sairaalatarkastajaksi valitsi [14]) kaupunginvaltuusto Jyväskylän yleisen sairaalan lääkärin lääketieteenlisensiaatti G. Palanderin ja takasi hänelle kolmen vuoden ajaksi virkaan tulosta lukien 12,000 markan henkilökohtaisen palkanlisäyksen ynnä vuokrarahoja 8,000 markkaa sekä kalliinajanlisäystä valtuuston joulukuun 30 päivänä 1918 hyväksymäin ohjeiden mukaan. Valtuusto osoitti sittemmin käyttövaroistaan 6,666: 67 markkaa pohjapalkan ylittävän palkkaetujen osan, lukuun ottamatta kalliinajanlisäystä, suorittamiseksi syyskuun 1 päivästä vuoden loppuun.

Marian sairaalan kirurgisen osaston ylilääkärin vaali. Marian sairaalan kirurgisen osaston ylilääkäriksi valitsi [15]) kaupunginvaltuusto mainitun osaston alilääkärin dosentti H. Bardyn.

---

[1]) Kvston pöytäk. 28. 10. 40 a §. [2]) S:n 12. 11. 20 §. — [3]) S:n 9. 9. 28 §. — [4]) S:n 26. 11. 30 §. — [5]) S:n 7. 10. 41 §. — [6]) S:n 11. 2. 31 §. — [7]) S:n 15. 4. 44 §. — [8]) S:n 1. 4. 6 §. — [9]) Ks 1915 vuod. kert. siv. 161. — [10]) Kvston pöytäk. 6. 5. 29 §. — [11]) S:n 19 8. 27 §. — [12]) S:n 15. 4. 45 §. — [13]) S:n 30. 12. 1 §. — [14]) S:n 3. 6. 26 §. — [15]) S:n 28. 1. 28

Ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajan virka. Ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajalle dosentti A. Liliukselle myönnettiin [1]) virkaero elokuun 31 päivästä, ja valitsi [2]) kaupunginvaltuusto mainittujen koulujen tarkastajaksi nuoremman lehtorin filosofiantohtori K. A. Laurentin, joka sen ohessa oikeutettiin pitämään virkansa ruotsalaisen normalilyseon nuorempana lehtorina.

Suomenkielisten kansakoulujen apulaistarkastajan vaali. Kaupungin suomenkielisten kansakoulujen apulaistarkastajan filosofianmaisteri K. Aminoffin joulukuun 2 päivänä 1918 kuoltua valitsi [3]) kaupunginvaltuusto avustavaksi kansakoulutarkastajaksi seminaarinlehtori A. Jotunin.

Ammattiholhoojan vaali. Kasvatuslautakunnan ammattiholhoojaksi ja sihteeriksi valitsi [4]) kaupunginvaltuusto kansakoulutarkastajan filosofianmaisteri R. Malmbergin. Sittemmin myönnettiin [5]) tälle pyynnöstään ero virasta, ja kaupunginvaltuusto valitsi [6]) ammattiholhoojaksi ja sihteeriksi filosofianmaisteri R. Liukkosen.

Ero kansanlastentarhain tarkastajalle. Kansanlastentarhain tarkastajalle Th. Gahmbergille myönnettiin [7]) ero toimestaan tammikuun 1 päivästä 1920.

Kaupunginkirjaston avustavan kirjastonhoitajan toimi. Kaupunginkirjaston avustavaksi kirjastonhoitajaksi valittiin [8]) kauppakoulunopettaja H. Impivaara.

Sittemmin anoi tämä, joka oli tullut toimeensa kesäkuun 1 päivänä, virkavapautta syyskuun 15 päivästä joulukuun 15 päivään eli, ellei virkavapautta voitu myöntää, eroa virasta, minkä ohessa hän esitti eräitä ehdotuksia ja huomautuksia kirjaston järjestysmuotoon nähden. Kun ei hän kuitenkaan lyhyehkön virkavapauden nautittuaan ollut saapunut virantoimitukseen ja sen ohessa luvatta toisella paikkakunnalla pitänyt toista virkaa, myönsi [9]) kaupunginvaltuusto hänelle virkaeron syyskuun 15 päivästä lähtien.

Sähkölaitoksen toimitusjohtajanvirka. Sähkölaitoksen toimitusjohtajalle insinööri Hj. Pehrmanille myönnettiin [10]) ero kesäkuun 1 päivästä ja puheenalaiseen virkaan valittiin [11]) laitoksen ensimmäinen käyttöinsinööri A. Marsio.

Virkaero kaupungininsinööri G. Idströmille. Kaupunginvaltuusto myönsi [12]) kaupungininsinööri G. Idströmille eron toimestaan huhtikuun 1 päivästä sekä virkavapautta helmikuun 1 päivästä viimeksi mainittuun päivään, kuitenkin velvoittaen hänet virkavapautensa aikana toimimaan kaupungin yleisten töiden hallituksen puheenjohtajana. Rahatoimikamari sai tehtäväkseen tehdä ehdotuksen viran jälleen täyttämistä tarkoittaviksi toimenpiteiksi.

Kaupungininsinöörinviran täyttäminen. Kaupungin yleisten töiden hallituksen esitettyä, että kaupungininsinöörinvirkaan valittaisiin tie- ja vesirakennusten ylihallituksen vanhempi insinööri L. G. Lindqvist 5 vuoden ajaksi, lokakuun 1 päivästä lukien, 48,000 markan vuosipalkoin, päätti [13]) kaupunginvaltuusto mainituin ehdoin ottaa insinööri Lindqvistin kaupungininsinööriksi puheenalaiseksi ajaksi, minkä ohessa, koska lokakuun 1 päivänä kaupungininsinöörin palkkausmäärärahasta olisi jäljellä 4,250 markkaa, tarkoitukseen valtuuston käyttövaroista osoitettiin 7,750 markan lisämääräraha.

---

[1]) Kvston pöytäk. 22. 4. 13 §. — [2]) S:n 19. 8. 30 §. — [3]) S:n 1. 4. 15 §. — [4]) S:n 1. 4. 14 §. — [5]) S:n 3. 6. 37 §. — [6]) S:n 7. 10. 27 §. — [7]) S:n 23. 9. 25 §. — [8]) S:n 25. 2. 11 §. — [9]) S:n 28. 10. 34 §. — [10]) S:n 15. 4. 5 §. — [11]) S:n 20. 6. 26 §; kvston päätöstä on tulkittu niin, kuin olisi vsto virkaan valitsemalla insinööri Marsion samalla myöntänyt tälle hänen hakemuksessa vaatimansa edut, 30,000 markkaa vuodessa ynnä vapaan asunnon, lämmön ja valon. — [12]) S:n 28. 1. 39 §. — [13]) S:n 23. 9. 12 §.

Työpäällikköjen vaali. Satama- ja rautatierakennusten työpäälliköksi valitsi [1]) kaupunginvaltuusto v. t. kaupungininsinööri S. Randelinin, jolle samalla myönnettiin anomansa 175 markan kuukausittainen palkanlisäys, sekä kaduntasoitus-, viemäri- ja kadunpäällystystöiden työpäälliköksi insinööri K. J. Willandtin.

Rakennuskonttorin ylimääräisen insinöörin W. L. Lindbergin kaupunginvaltuustolle tekemä anomus oikaisusta kaupungin yleisten töiden hallituksen menettelyyn olla nimittämättä häntä konttorin avonaiseen avustavan työpäällikön toimeen, ei aiheuttanut [2]) toimenpidettä valtuuston puolelta.

Terveydellisten tutkimusten laboraattorin irtisanominen. Terveydenhoitolautakunta ilmoitti kaupunginvaltuustolle terveydellisten tutkimusten laboratoorin johtajan irtisanoneen mainitun laitoksen laboraattorin filosofianmaisteri E. Ståhlbergin esittäen toimenpiteensä tueksi syitä, joita lautakunta ei pitänyt pätevinä. Asian periaatteelliseen merkitykseen nähden oli lautakunta sen alistanut kaupunginvaltuuston tutkittavaksi. Kun laboraattorin ottaminen ja erottaminen oli laboratoorin johtajan asia, päätti [3]) kaupunginvaltuusto, ettei terveydenhoitolautakunnan esitys aiheuttanut toimenpidettä.

Virkamääräyksiä kaupunginvaltuuston kansliassa. Kaupunginvaltuusto päätti [4]) määrätä filosofianmaisteri K. Reinin edelleen huhtikuun 1 päivään väliaikaisesti palvelemaan kaupunginvaltuuston kansliassa 1,200 markan kuukausipalkasta sekä osoitti hänen palkkamisekseen 3,600 markkaa käyttövaroistaan. Sittemmin määrättiin [5]) filosofianmaisteri Rein, kunnes kaupunginvaltuuston sihteerinvirat oli vakinaisesti täytetty, palvelemaan valtuuston kansliassa samasta palkasta, joka maksettaisiin siitä määrärahasta, minkä valtuusto oli osoittanut henkilökohtaisia palkanlisäyksiä ja valtuuston kanslian työvoimain tilapäistä järjestelyä varten [6]).

Rahatoimikamarin apulaissihteerinvirka. Kun avonaiseksi julistetun rahatoimikamarin apulaissihteerinviran hakijoita, jonka viran pitäjältä vaadittiin teknillistä sivistystä, ei pidetty siihen sopivina, päätti [7]) kaupunginvaltuusto jättää viran täyttämisen toistaiseksi, minkä ohessa kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstad määrättiin viransijaiseksi kolmen kuukauden ajaksi maaliskuun 1 päivästä lukien virkaan liittyvin palkkaeduin sekä 41: 66 markan ylimääräisin lisäyksin eli kaikkiaan 125 markan kuukausilisäyksin, joka viimeksi mainittu määrä oli maksettava valtuuston käyttövaroista. Rahatoimikamari sai tehtäväkseen ennen viransijaisuusajan umpeen menemistä tehdä ehdotuksen viran vakinaiseksi täyttämiseksi.

Sittemmin ilmoitti rahatoimikamari väliaikaisesti määränneensä arkkitehti Hård af Segerstadin edelleen hoitamaan virkaa sekä esitti, että kaupunginvaltuusto määräisi tämän kesäkuun 1 päivästä lokakuun 1 päivään hoitamaan puheenalaista virkaa siihen liittyvistä palkkaeduista sekä hänen kaupunginarkkitehtinä kantamastaan kalliinajanlisäyksestä ja ylimääräisestä kalliinajanlisäyksestä. Kaupunginvaltuusto myöntyi [8]) tähän esitykseen.

Vastamainitun määräysajan umpeen mentyä määräsi [9]) kaupunginvaltuusto kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstadin lokakuun 1 päivästä 1919 samaan päivään 1922 hoitamaan edellä mainittua apulaissihteerinvirkaa 24,500 markan vuosipalkasta, mutta oikeudetta tuona aikana kantamaan ikä- tahi kalliinajanlisäyksiä.

---

[1]) Kvston pöytäk. 9. 9. 37 §. — [2]) S:n 22. 4. 10 §. — [3]) S:n 22. 12. 28 §. — [4]) S:n 28. 1. 8 §. — [5]) S:n 1. 4. 9 §. — [6]) Ks. tätä kert. siv. 38. — [7]) Kvston pöytäk. 25. 2. 24 §. — [8]) S:n 9. 9. 43 §. — [9]) S:n 7. 10. 11 §.

Raha-asiain esittelijä rahatoimikamarissa. Rahatoimikamari mainitsi, että tililaitosuudistuksen voimaan tullessa tililaitosten lähin valvonta olisi keskitettävä kamarin palveluksessa olevaan virkamieheen, ja kun henkilön, jolle puheenalainen toimi uskottaisiin, tulisi sen vastaanottaessaan olla perehtynyt tähän kuuluviin kysymyksiin, olisi hyödyksi, jos mainittu toimihenkilö jo edeltäpäin voisi ottaa toimekseen kaupungin raha-asiain hoitoon yhdistetyt tehtävät siten, että kamarin käsiteltäviin kuuluvain raha-asiain hoito, valmistelu ja esittely, vuosibudjetin laadinta y. m. lähinnä kuuluisi hänelle. Kamari sentähden esitti perustettavaksi mainitun laatuisia asioita varten ylimääräisen esittelijäntoimen, jonka pitäjäksi kamari ehdotti johtaja K. A. Wideniusta sekä esitti, että se valtuutettaisiin johtaja Wideniuksen kanssa tekemään sopimus mainitun tehtävän hoitamisesta kahtena vuonna, kesäkuun 1 päivästä lukien, 36,000 markan vuosipalkasta sekä että uuden esittelijän palkkaukseen kuluvan vuoden loppuosaksi osoitettaisiin 21,000 markkaa.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [1]) tähän esitykseen ja osoitti anotun määrän käyttövaroistaan, minkä ohessa valtuusto valmisteluvaliokunnan ehdotuksesta, joka oli saanut tehtäväkseen ehdottaa, miten kysymystä kaupungin vakinaisten tulojen lisäämisestä olisi valmisteltava, päätti antaa johtaja Wideniuksen toimeksi, paitsi rahatoimikamarin esityksessä lueteltuja tehtäviä, laatia ja valtuustolle antaa ehdotuksen kaupungin taloushallinnon uudestaan järjestämisestä siihen suuntaan, että kaupungin tuloja voitaisiin tuntuvasti lisätä ja sen menoja mikäli mahdollista vähentää.

Viransijaisuusmääräyksiä. Valittuaan sosialilautakunnan sihteerin E. Cavoniuksen toiseen toimeen määräsi [2]) kaupunginvaltuusto ent. pormestarin T. Malisen toistaiseksi hoitamaan ensin mainittua tointa siihen liittyvästä sääntömäisestä palkasta.

Kamreeri V. Lappi määrättiin [3]) hoitamaan yhtä avonaista revisionikonttorin reviisorinvirkaa tammikuun 16 päivästä, kunnes virka oli vakinaisesti täytetty.

Kaupunginvaltuusto määräsi [4]) lihantarkastusaseman päiväkirjanpitäjän H. G. Ahlbergin hoitamaan aseman avonaista kassanhoitajanvirkaa kunnes se oli vakinaisesti täytetty.

Kaupunginvaltuusto määräsi [5]) niinikään terveydellisten tutkimusten laboratoorin assistentin filosofianmaisteri M. Brofeltin hoitamaan laboratoorin avonaista johtajanvirkaa, kunnes se oli vakinaisesti täytetty.

Suomenkielisten kansakoulujen apulaistarkastajan filosofianmaisteri K. G. Aminoffin kuoltua oli mainittujen koulujen johtokunta määrännyt kansakoulunopettajan filosofianmaisteri R. Liukkosen tammikuun 1 päivästä hoitamaan mainittua virkaa, kunnes se oli vakinaisesti täytetty, ja hyväksyi [6]) kaupunginvaltuusto tämän toimenpiteen.

Kaupunginkirjaston amanuenssi filosofianmaisteri L. Wennerström määrättiin [7]) hoitamaan kirjaston apulaishoitajanvirkaa maaliskuun 1 päivästä kesäkuun 1 päivään sillä ehdolla, ettei kaupunginkassalle siitä koitunut lisämenoja, sekä syyskuun 15 päivästä, kunnes mainittu virka oli vakinaisesti täytetty, siihen liittyvästä palkasta kalliinajanlisäyksineen sekä luovuttamalla oman palkkansa henkilölle, joka määrättäisiin hoitamaan hänen amanuenssintointaan.

Kaupunginvaltuusto määräsi [8]) avustavan työpäällikön insinööri S.

---

[1]) Kvston pöytäk. 20. 5. 31 §. — [2]) S:n 28. 1. 41 §. — [3]) S:n 11. 2. 8 §. — [4]) S:n 7. 10. 41 §. — [5]) S:n 11. 2. 31 §. — [6]) S:n 28. 1. 25 §. — [7]) S:n 17. 6. 23 § ja 28. 10. 34 §. [8]) S:n 15. 4. 27 §.

Randelinin v. t. kaupungininsinööriksi ja avustavan työpäällikön insinööri K. J. Willandtin v. t. työpäälliköksi huhtikuun 1 päivästä lukien nauttimalla, ensin mainittu 1,500 markan kuukausipalkkaa kalliinajanlisäyksineen kaupungininsinöörin palkkaukseen merkityistä varoista, jota vastoin insinööri Randelinin palkka avustavana työpäällikönä pidätettäisiin kaupunginkassaan, sekä insinööri Willandt ylimääräisen 200 markan kuukausipalkkion, jonka määrän valtuusto osoitti käyttövaroistaan. Sittemmin osoitti [1]) valtuusto insinööri Willandtille samoista varoista edelleen 50 markan ylimääräisen lisäyksen kuukaudessa kesäkuun 1 päivästä syyskuun 1 päivään.

Sinä aikana kuin kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstad hoiti rahatoimikamarin apulaissihteerintointa määräsi [2]) kaupunginvaltuusto avustavan kaupunginarkkitehdin R. Eklundin hoitamaan kaupunginarkkitehdinvirkaa, nimittäin maaliskuun 1 päivästä lokakuun 1 päivään 200 markan ylimääräisestä kuukausipalkkiosta sekä kolmena vuotena viimeksi mainitusta päivästä virkaan liittyvästä pohjapalkasta, matkarahoista ja voimassa olevien sääntöjen mukaisesta kalliinajanlisäyksestä, kuitenkin 1921 vuoden loppuun vähintään 18,500 markasta. Edellä mainittua ylimääräistä palkkiota varten osoitti valtuusto käyttövaroistaan kuluvaksi vuodeksi 1,400 markkaa.

Myönnettyjä virkavapauksia. Rahatoimikamarin apulaissihteerille A. Ervastille myönnettiin [3]) virkavapautta huhtikuun 25 päivästä toukokuun 25 päivään, ja antoi kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin asiaksi huolehtia viran hoidattamisesta mainittuna aikana.

Rahatoimikamarin pöytäkirjurille asessori U. J. Castrénille myönnettiin [4]) vuoden virkavapaus tammikuun 1 päivästä lukien, ja määrättiin varatuomari E. von Bonsdorff toistaiseksi hoitamaan mainittua pöytäkirjurintointa. Sittemmin vapautettiin hänet viransijaisuudesta ja lakitieteenkandidaatti H. Brotherus määrättiin [5]) hoitamaan virkaa.

Kaupunginvaltuusto myönsi [6]) rahatoimikamarin asiamiehelle varatuomari G. U. Lagerbladille rahatoimikamarin hänelle sairauden tähden helmikuun 3 ja 17 päivän väliseksi ajaksi myöntämän virkavapauden lisäksi vapautta viimeksi mainitusta päivästä maaliskuun 4 päivään ja määräsi ent. esittelijäsihteerin A. Liston viransijaiseksi. Sittemmin myönsi [7]) valtuusto varatuomari Lagerbladille, joka rahatoimikamarilta oli sairauden tähden saanut jatkettua virkavapautta maaliskuun 18 päivään, lisää vapautta huhtikuun 1 päivään, josta päivästä lähtien hänelle oli myönnetty virkaero, ja määrättiin korkeimman hallinto-oikeuden notaari lakitieteenkandidaatti B. C. Carlson viransijaiseksi, kunnes virka oli vakinaisesti täytetty.

Naispuoliselle aluelääkärille lääketieteenlisensiaatti N. Boijelle myönnettiin [8]) terveydenhoitolautakunnan hänelle tammikuun 16 päivästä myöntämän 14 päivän virkavapauden lisäksi edelleen virkavapautta helmikuun 15 päivään, ja määrättiin lääketieteenlisensiaatti E. Stenberg viransijaiseksi, sillä ehdolla ettei kaupunginkassalle tästä koitunut lisämenoja.

Syystä ettei Hermannin alueen vastikään nimitetyn aluelääkärin lääketieteenlisensiaatti G. Björkqvistin ollut onnistunut saada huoneistoa kaupungista, myönnettiin [9]) hänelle virkavapautta elokuun 1 päivään, lääketieteentohtori B. Hedvall viransijaisena.

Töölön alueen aluelääkärille professori A. Wallgrenille myönnettiin [10]) sairauden tähden kuukauden virkavapaus elokuun 15 päivästä lukien, ja määrättiin hänen viransijaisekseen lääketieteenlisensiaatti E. Stenberg.

---

[1]) Kvston pöytäk. 9. 9. 44 §. — [2]) S:n 25. 2. 24 §, 9. 9. 44 § ja 15. 12. 23 §. — [3]) S:n 6. 5. 18 §. — [4]) S:n 28. 1. 35 §. — [5]) S:n 25. 2. 14 §. — [6]) S:n 25. 2. 17 §. — [7]) S:n 26. 3. 19 §. — [8]) S:n 28. 1. 37 §. — [9]) S:n 28. 1. 34 § ja 3. 6. 38 §. — [10]) S:n 9. 9. 27 §.

Terveydellisten tutkimusten laboratoorin bakteriologisen osaston johtajalle dosentti vphra A. de la Chapellelle myönnettiin [1]) virkavapautta kesä- ja heinäkuun ajaksi, lääketieteenlisensiaatti P. von Bonsdorff viransijaisena, sillä ehdolla ettei kaupunginkassalle tästä koitunut lisämenoja.

Lihantarkastusaseman vanhemmalle tarkastuseläinlääkärille Å. Hällforsille myönnettiin [2]) virkavapautta heinä—syyskuun ajaksi, viransijaisena eläinlääketieteen tohtori V. Marjanen heidän kesken sovituin ehdoin.

Lihantarkastusaseman kassanhoitajan everstiluutnantti G. Steniuksen anomukseen jatkuvan virkavapauden saamisesta vuoden alusta kesäkuun 1 päivään, syystä että hänen palveluksensa sotaministeriössä oli maan puolustukselle välttämätön, myöntyi [3]) kaupunginvaltuusto, minkä ohessa neiti H. Muurman määrättiin toimimaan viransijaisena virkavapausajan heidän kesken sovitusta palkkiosta.

Elintarveministeriön esitykseen että kaupungin tekeillä olevan teurastamon johtajalle filosofian- ja eläinlääketieteentohtori V. Kankaanpäälle myönnettäisiin jatkettua virkavapautta huhtikuun 1 päivästä kesäkuun 1 päivään kaupunginvaltuusto myöntyi [4]).

Kulkutautisairaalan toimitsijalle filosofianmaisteri G. E. Holmströmille myönnettiin [5]) hänen huhti—kesäkuulla nauttimansa virkavapauden lisäksi edelleen 3 kuukauden virkavapaus elokuun 1 päivästä, viransijaisena Kivelän sairaalan toimitsija P. Svanljung ja heidän kesken sovituin ehdoin.

Humaliston sairaalan lääkärille lääketieteentohtori E. Ahlqvistille myönnettiin [6]) ulkomaisen opintomatkan johdosta kuuden kuukauden virkavapaus lokakuun 15 päivästä, viransijaisena lääketieteenlisensiaatti M. Savolin, sillä ehdolla ettei kaupungille tästä koitunut lisämenoa.

Köyhäinhoitohallituksen lastenhuollontarkastajalle kuvernööri I. Gordielle myönnettiin [7]) kahden kuukauden virkavapaus helmikuun 24 päivästä sekä lisäksi heinä- ja elokuun ajaksi. [8])

Köyhäinhoitohallituksen Sörnäsin kanslian v. t. johtajalle T. Landénille myönnettiin [9]) köyhäinhoitohallituksen hänelle kahdeksi kuukaudeksi myöntämän virkavapauden lisäksi vapautta sama aika.

Ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajalle dosentti A. Liliukselle myönnettiin [10]) hakemuksesta osittaista virkavapautta helmikuun 15 päivästä huhtikuun 15 päivään ja määrättiin lehtori filosofiantohtori K. A. Laurent, sikäli kuin hakija itse ei suorittaisi tarkastajantehtäviä, ne suorittamaan, kaupungille kuitenkaan koitumatta tästä lisämenoa.

Kasvatuslautakunnan lääkärille lääketieteenlisensiaatti R. Granholmille myönnettiin [11]) kahden kuukauden virkavapaus lokakuun 25 päivästä lukien Saksaan tehtävää opintomatkaa varten, ja määrättiin viransijaiseksi lääketieteenlisensiaatti E. Stenberg.

Kaupunginvaltuusto myönsi [12]) kansanlastentarhain tarkastajalle neiti Th. Gahmbergille virkavapautta syyskuun 1 päivästä vuoden loppuun ja määräsi lastentarhanjohtajatar S. Warheenmaan hänen viransijaisekseen nauttimalla virkaan liittyvät täydet palkkaedut.

Rakennuskonttorin työpäällikölle insinööri T. Öllerille myönnettiin [13]) virkavapautta tammikuun ajaksi.

---

[1]) Kvston pöytäk. 17. 6. 45 §. — [2]) S:n 20. 6. 29 §. — [3]) S:n 8. 1. 24 §. — [4]) S:n 15. 4. 11 §. — [5]) S:n 19. 8. 48 §. — [6]) S:n 7. 10. 20 §. — [7]) S:n 26. 3. 27 §. — [8]) S:n 9. 9. 22 §. — [9]) S:n 19. 8. 22 §. — [10]) S:n 28. 1. 31 §. — [11]) S:n 28. 10. 36 §. — [12]) S:n 23. 9. 25 §. — [13]) S:n 28. 1. 42 §.

Lupa kunnan viranpitäjille asua kaupungin ulkopuolella. Kaupunginvaltuusto oikeutti seuraavat [1]) kunnan viranpitäjät asumaan kaupungin ulkopuolella:

liikennekonttorissa: v. t. kamreerin I. Liljerosin, nuoremman kirjanpitäjän J. Norbäckin sekä vahtimestarit K. H. Karlssonin, K. E. Nordmanin, K. I. Nordmanin ja E. F. Öhmanin;

tilastokonttorissa: laskuapulaisen M. Hedlundin;

sosialilautakunnassa: sihteeri A. Toivosen;

kunnan työnvälitystoimistossa: naisosaston johtajattaren A. Bruunin ja apulaisen U. Vinhan;

majoituslautakunnassa: majoitusmestarin kenraaliluutnantti C. af Forselleksen;

terveyspoliisissa: ylikaitsija A. Johanssonin, kaitsijat V. Paleniuksen ja K. A. Kerttusen sekä maitonäytteidenottajan J. Nikan;

lihantarkastusasemalla: vahtimestari J. E. Martinmäen, leimaaja W. N. Nybergin ja kantaja J. Träskmanin;

köyhäinhoitohallituksessa: apulaisjohtaja J. Jakobssonin, kaitsijat H. Bergmanin ja Th. Fagerlundin, rekisteritoimiston johtajattaren E. Johanssonin sekä kirjuriapulaiset I. ja N. Johanssonin;

valmistavassa poikain ammattikoulussa: johtaja A. Federleyn;

tyttöjen ammattikoulussa: opettajattaret V. Grönholmin, I. Hirnin ja A. Palmgrenin sekä varastonhoitajattaren W. Markelinin;

ruotsinkielisissä kansakouluissa: opettajat G. Anderssonin, I. Ekbergin ja J. Henrikssonin sekä opettajattaret N. Anderssonin, J. Carlborgin, L. Ekbergin, J. Fredenbergin, S. Fredenbergin, I. Frelanderin, L. Franckin, I. Mannisen, A. Reuterin ja G. Winstenin;

suomenkielisissä kansakouluissa: opettajatar E. Wiialan;

kaupunginkirjastossa: kirjastonhoitajan filosofianmaisteri U. Thermanin;

vesijohtolaitoksessa: mittarintarkastaja V. Uusisaaren ja konttoriapulaisen G. Östermanin;

kaasulaitoksessa: varastonhoitaja R. E. Savolaisen, konttoristi E. Högbergin, piirustaja S. Björklundin ja konttoriapulaisen K. Nysténin;

sähkölaitoksessa: höyrykattilaesimies V. Berghällin ja varastonhoitaja A. Barckin; sekä

rakennuskonttorissa: insinööri T. Öllerin, ylimääräisen arkkitehdin E. Flinckenbergin, lämpöteknikko O. W. Fagerholmin, rakennusmestarit L. Granön ja C. Nymanin sekä työnjohtajat T. Rannan, A. V. Rantasen ja Y. Stigellin.

Alueläkärin anomus saada asua alueensa ulkopuolella. Hermannin alueen vastanimitetty alueläkäri lääketieteenlisensiaatti G. Björkqvist oli rahatoimikamarilta anonut, että kamari hänen käytettäväkseen asettaisi sopivan huoneiston, ja oli sittemmin pyytänyt oikeutta toistaiseksi asettua Brändöhön, sillä ehdolla että sitoutui vuokraamaan vastaanottohuoneiston alueeltaan.

Kaupunginvaltuusto oikeutti [2]) hänet toistaiseksi asettumaan asumaan alueensa ulkopuolelle terveydenhoitolautakunnan hyväksymään paikkaan, sillä ehdolla että hän hankki vastaanottohuoneiston alueeltaan.

Eräiden viranpitäjäin suhtautuminen kapinaliikkeeseen. Sähkölaitoksen

---

[1]) Kvston pöytäk. 11. 2. 36 §; 17. 6. 48 §; 19. 8. 42 §; 7. 10. 36 §; 28. 10. 30 § ja 12. 11. 31 §. — [2]) S:n 6. 5. 15 §.

ent. toinen konemestari G. A. Lemström oli, huomauttaen että hänet erottamisen uhalla oli pakotettu eroamaan toimestaan mainitussa laitoksessa, kaupunginvaltuustolta anonut, että hänen suhtautumisensa kapinaan ja erottamisensa syy otettaisiin tutkittavaksi siinä erikoistoimikunnassa, jonka valtuusto oli asettanut tutkimaan kaupungin viranpitäjäin suhtautumista [1]) kapinaan, tai, jos sen tehtävä jo oli lakannut, uudessa samantapaisessa toimikunnassa.

Kaupunginvaltuuston päätettyä [2]) hakijalle valmistettavaksi tilaisuuden saada asiansa tutkituksi ja annettua valmisteluvaliokunnan toimeksi tehdä ehdotuksen tästä johtuviksi toimenpiteiksi, olivat samanlaisia hakemuksia kuin hakija Lemström tehneet vesijohtolaitoksen ent. työmestari A. Wenman, saman laitoksen ent. koneenkäyttäjä J. G. Ek, sähkölaitoksen ent. apukoneenkäyttäjä J. Y. Toivola, palolaitoksen ent. kersantti V. Sandberg, suomenkielisten kansakoulujen ent. työkalujen teroittaja J. Kivi, ent. kaasumestari T. Strömstén ja puhtaanapitolaitoksen ent. työnjohtaja E. V. Helminen.

Hakija Strömsténin erottamiseen nähden kaupungin teknillisten laitosten hallitus ilmoitti erikoistoimikunnan hyväksyneen ne toimenpiteet, joihin oli ryhdytty kaasulaitoksen palveluksessa oleviin henkilöihin nähden, jota vastoin kaupungin yleisten töiden hallitus ilmoitti hakija Helmisen erottamisen aiheutuneen työnpuutteesta.

Kaupunginvaltuusto päätti jättää Strömsténin ja Helmisen tekemät hakemukset sillensä ja asettaa kolmihenkilöisen toimikunnan tutkimaan muiden hakijain suhtautumista kapinaan ja sen elimiin, mutta toimikunnalla ei olisi päätösvaltaa, mikäli koski asianomaisten palaamista toimiinsa, vaan tuli asianomaisen erikoisviranomaisen toimikunnan kussakin tapauksessa antaman lausunnon nojalla menetellä asiassa johtosäännön mukaisesti. Toimikunnan jäseniksi valittiin [3]) vtt Söderholm ja Pekkala sekä varatuomari A. Makkonen.

Toimikunta havaitsi asianomaisella viranomaisella olleen syytä toimenpiteeseensä hakijoita Lemströmiä, Venmania ja Ekiä vastaan, mutta kun he olivat olleet sellaisen laitoksen palveluksessa, joiden säännöllinen toiminta oli ollut välttämätön, eivätkä jäämällä laitoksiin kapinan aikana olleet suhtautuneet rikollisesti kapinaan ja sen elimiin, ei toimikunta katsonut enää olevan estettä heitä jälleen ottamasta virkoihinsa virkavapauden sattuessa tahi kun tilaisuutta siihen muutoin ilmaantui.

Toimikunta havaitsi edelleen asianomaisella viranomaisella olleen syytä erottaa apukoneenkäyttäjä Toivolan toimestaan, mutta ettei hänen suhtautumisensa kapinaliikkeeseen ja sen elimiin ollut niin raskauttavaa laatua, että viranomainen nyttemmin olisi estynyt ottamasta häntä takaisin sähkölaitoksen palvelukseen.

Kersantti Sandbergiin nähden toimikunta havaitsi palolaitoksen menettelyn kapinan kukistuttua erottaa Sandberg toimestaan olleen aivan oikean.

Työkalujenteroittajaan Kiveen nähden toimikunta havaitsi tämän lausuntojen ja mielipiteiden kapinaliikkeestä, katsoen hänen asemaansa laitoksessa, joka hoiti kasvatusta, olleen pätevä syy hänen erottamiseensa virasta, mutta kun hän ei ollut saattanut itseään syypääksi rikolliseen menettelyyn, katsoi toimikunta, että hänen olisi pitänyt saada nauttia hyväkseen sopimuksen mukaista irtisanomisaikaa.

---

[1]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 185. — [2]) Kvston pöytäk. 26. 3. 17 §. — [3]) S:n 3. 6. 4 §.

Asia ei aiheuttanut[1]) muuta toimenpidettä kaupunginvaltuuston puolelta.

Kunnallisvaalien aika. Kun vaaliluettelojen kunnallisten toimihenkilöjen vaalia varten 1919 vuoden lopusta lukien oli ilmoitettu valmistuvan joulukuun 19 päiväksi ja oli joulukuun 20 päivästä pantu esille tarkastettaviksi, päätti[2]) kaupunginvaltuusto seuraavat kaupunginvaltuuston ja tilintarkastajain vaalit toimitettaviksi helmikuun 25 ja 26 päivänä 1920, minkä ohessa valtuuston puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja valmisteluvaliokunnan toimikausi pitennettiin, kunnes valtuusto uudessa kokoonpanossa oli toimittanut uudet vaalit.

Kunnallisverojen kannanta. Kaupunginvaltuusto päätti[3]) 1917 vuoden kunnallisverot kannettaviksi kahdessa erässä siten, että ensimmäinen erä ynnä 1918 vuoden maanvuokramaksut kannettaisiin huhtikuulla ja toinen erä kesäkuulla.

Samaten päätti[4]) kaupunginvaltuusto 1918 vuoden kunnallisverojen kannannan toimitettavaksi ainoastaan kahdessa erässä, niin että ensimmäinen erä kannettaisiin tammikuulla 1920 ja jälkimmäinen erä saman vuoden maalis- tai huhtikuulla, jota vastoin kruununverojen kannanta toimitettaisiin helmikuulla ja rästinkannanta maalis- tai huhtikuulla.

Kunnallisasetuskokoelman täydennys. Maistraatti mainitsi, että kaikkien Helsingin kuntaa koskevain asetusten kodifiointi oli tarpeellinen ja että maistraatti tämän johdosta oli aikonut laadituttaa kunnallisasetuskokoelman likimain samaan malliin kuin vuonna 1912 julkaistun ja tämän sitä suuremmalla syyllä, kun vuonna 1916 julkaistua mainitun asetuskokoelman täydennysvihkoa ei ollut julkaistu suomeksi ja ruotsinkielisessä täydennysvihkossa oli useita puutteellisuuksia.

Kalliiden painatuskulujen johdosta oli maistraatti kuitenkin ollut sitä mieltä, että ajan 1912—18 käsittävä uusi täydennysvihko olisi laadittava molemmilla kielillä ja ehdotti, että kaupunginvaltuusto antaisi valmisteluvaliokunnan toimeksi tehdä sopimuksen valtuuston notaarin K. V. Puuskan kanssa edellä mainitun täydennysvihkon laadituttamisesta molemmilla kotimaisilla kielillä pääasiallisesti aikaisemmin julkaistun täydennysvihkon mukaisesti.

Kun maistraatin ehdottama toimenpide oli aivan välttämätön, etusijassa mikäli suomenkielistä asetuskokoelmaa koski, hyväksyi[5]) kaupunginvaltuusto esityksen.

Teollisuuden tonttitilan tarve. Satamatoimikunnan selonteko[6]) tonttitilan hankkimista teollisuuden tarpeisiin koskevan kysymyksen valmistamisesta merkittiin[7]) pöytäkirjaan.

Elinkustannustiedustelu. Tehdyn ehdotuksen johdosta että asetettaisiin komitea hankkimaan tietoja elantokustannuksista[8]) oli rahatoimikamari vaatinut tilastokonttorin lausunnon asiasta.

Tässä[9]) konttori mainitsi, että tietoja elintarvehinnoista jo keräsi sosialihallituksen tilasto-osasto, vaikka näissä oli erinäisiä puutteellisuuksia. Hintatilastoa olisi kuitenkin täydennettävä kulutustilastolla, joten valaistaisiin talouksien menoja eri tarkoituksiin ja elinkustannuksille voitaisiin saada varmempi pohja. Konttorin mielestä oli sen tähden kaupungin toimesta

---

[1]) Kvston pöytäk. 9. 9. 38 §. — [2]) S:n 22. 12. 2 ja 3 §. — [3]) S:n 25. 2. 22 §. — [4]) S:n 9. 9. 45 §. — [5]) S:n 25. 2. 10 §. — [6]) Kvston pain. asiakirj. n:o 41. — [7]) Kvston pöytäk. 23. 9. 21 §. — [8]) Ks. tätä kert. siv. 110. — [9]) Kvston pain. asiakirj. n:o 43.

toimeenpantava talouskirjoihin perustuva elinkustannustiedustelu, jonka kustannukset arvioitiin 66,000 markaksi. Sittemmin ilmoitti konttori sosialihallituksen kanssa yhteistyötä mahdollisesti voitavan saada aikaan siten, että kaupunki kustantaisi tiedustelun toimeenpanon, jota vastoin sosialihallitus huolehtisi kootun aineiston järjestämisestä ja julkaisemisesta. Konttori sentähden ehdotti:

että kaupunginvaltuusto sosialihallitukselle lähetetyssä kirjelmässä anoisi, että nykyään hintatilastoa laadittaessa käytettyä elintarveluetteloa täydennettäisiin muutamilla sieltä puuttuvilla, yleisesti käytetyillä ravintoaineilla, että hintatilastoon otettaisiin tietoja vuokrista ja tyypillisten vaatekappaleiden ynnä erinäisten muiden tärkeiden tarvikkeiden hinnoista sekä että nämä hintatiedot nopeammin saatettaisiin yleisön tiedoksi;

että kaupunginvaltuusto periaatteessa päättäisi perheiden talouskirjoihin perustuvan elintarvetiedustelun toimeenpantavaksi Helsingissä;

että tilastokonttorille annettaisiin toimeksi ryhtyä valmistaviin toimiin sen toimeenpanemiseksi, tässä kohden antautua keskusteluihin sosialihallituksen tilasto-osaston kanssa sekä kaupunginvaltuustolle antaa lopullinen laskelma tiedustelun vaatimista menoista niin hyvissä ajoin, että tarpeelliset määrärahat voidaan merkitä 1920 vuoden menosääntöön; samoin kuin

että kaupungin yleisten töiden hallituksen esitys eri komitean asettamisesta hintatietojen y. m. keräilyä varten hyljättäisiin.

Rahatoimikamari ehdotti tilastokonttorille annettavaksi tehtäväksi, siltä varalta että valtion toimesta järjestettäisiin koko maata koskeva elinkustannusten tiedustelu, käydä yhteistyöhön asianomaisen valtionviranomaisen kanssa siinä mielessä, että mainittu tiedustelu, mikäli Helsingin kaupunkia koski, saisi sellaisen laajuuden, että se voitaisiin panna kunnan viranpitäjäin ja työntekijäin elinehtojen luotettavan selvityksen pohjaksi, sekä kaupunginvaltuustolle vastedes antaa ilmoituksen tästä johtuvista kustannuksista.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [1]) tilastokonttorin ehdotuksen ensimmäisen ja neljännen ponnen sekä yhtyi muutoin rahatoimikamarin ehdotukseen.

Sosialihallituksen tilasto-osaston kanssa neuvoteltuaan tilastokonttori sittemmin esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

antaa tilastokonttorin toimeksi yhteisesti sosialihallituksen kanssa edellä esitetyn ohjelman mukaan toimittaa Helsingin elantokustannuksia koskevan tutkimuksen, kuitenkin sillä edellytyksellä,

a) että sosialihallitus tilastokonttorin käytettäväksi antaa tarpeellisen määrän tilikirjoja ja niiden käyttöohjeita; ja

b) että sosialihallitus heti ottaa järjestettäväksi tilastoaineiston siten, että Helsingistä voidaan saada eri tiedot, sekä kaupungin käytettäväksi viipymättä antaa käsittelytyön tulokset;

tätä tarkoitusta varten 1920 vuoden menosääntöön merkitä 6,000 markkaa; sekä

antaa tilastokonttorin toimeksi 1921 vuoden budjettiehdotukseen merkitä tarkoitukseen lisäksi tarvittavan määrärahan.

Kaupunginvaltuusto myöntyi [2]) esitykseen lausuen, että kirjanpitoperheille maksettava korvaus, jota tilastokonttori oli katsonut olevan suoritettava 200 markkaa, olisi huojistettava 100 markkaan.

Asunnonpuutteen poistamiskomitea. Valmisteluvaliokunta oli ottanut har-

[1]) Kvston pöytäk. 28. 10. 9 §. — [2]) S:n 22. 12. 23 §.

kittavaksi, mihin käytännöllisiin toimiin voitaisiin ryhtyä asunnonpuutteen poistamiseksi ja miten vastaista rakennustoimintaa voitaisiin rahoittaa, sekä katsonut, että kaupunginvaltuuston olisi tehtävä aloite asiassa, minkätähden valiokunta ehdotti, että valtuusto tarkoitusta varten asettaisi komitean, johon valtioneuvostoa kehoitettaisiin valitsemaan kaksi jäsentä sekä arkkitehtiklubia ja rakennusmestariliittoa kumpaistakin yksi, jota vastoin valtuusto valitsisi kaksi jäsentä.

Valmisteluvaliokunnan ehdotus hyväksyttiin [1]), ja valittiin kaupungin edustajiksi vt Hellstén sekä rahatoimikamarin puheenjohtaja johtaja I. Lindfors.

Tutkimattoman silavan myynti. Kaupunginvaltuusto hyväksyi [2]) terveydenhoitolautakunnan toimenpiteen sallia myydä 500,000 kg suolattua amerikkalaista silavaa lihantarkastusasemalla edeltäpäin tutkimatta, syystä että mainittu lihamäärä oli aikaisemmin tutkittu valtion trikiinintutkimuslaitoksessa Hangossa.

Maidonkäsittelyn tarkastus maaseudulla. Terveydenhoitolautakunta oli esittänyt, että maidontarkastusta varten asetettu näytteidenottaja saisi tehdä matkoja maaseudulle ei ainoastaan tarkastaakseen, käsiteltiinkö kaupunkiin toimitettu maito sopivalla tavalla, vaan myös antaakseen ohjeita siinä kohden, sekä anonut oikeutta kaupungineläinlääkärin matkakustannusten määrärahasta näytteiden ottajalle maksaa 15 markan päiväpalkkion, kolmannen luokan rautatielipun sekä kyydin korvauksen voimassa olevan kyyditysohjesäännön mukaan.

Kaupunginvaltuusto epäsi [3]) esityksen.

Kantelu sairaalaviranomaisia vastaan. Erään Nikkilän mielisairaalassa kuolleen potilaan omaiset valittivat, että hänet oli sairaalaviranomaisten toimesta haudattu Sipoon kirkkomaahan ilmoitusta tekemättä kuolemantapauksesta hänen edusmiehelleen sekä että sairaalaviranomaiset, sittenkuin oikeudenomistajat kuukausien kuluttua kuolemantapauksesta olivat saaneet siitä tiedon ja pyytäneet ruumista kaivettavaksi esiin haudattavaksi perhehautaan Helsingissä, olivat ilmoittaneet vainajan haudatun n. s. linjahautaan, jota ei ollut mitenkään merkitty, minkätähden ei ollut mahdollista kaivamalla löytää vainajan ruumista. Hakijat anoivat, että asianomaisia sairaalaviranomaisia rangaistaisiin sekä että vainajan ruumis kaupungin kustannuksella kaivettaisiin esiin ja heille luovutettaisiin.

Kaupunginvaltuusto päätti [4]) jättää asian raukeamaan, mutta kehoitti kaupungin sairaalaylihallitusta velvoittamaan Nikkilän mielisairaalan johtokuntaa katsomaan, että tuollaiset epäasianmukaisuudet vastedes vältettäisiin.

Kansanlastentarhain työsuunnitelmat. Kaupunginvaltuusto oikeutti [5]) Ebeneserkodin kansanlastentarhan johtajattaren E. Alanderin ensi syksystä perustamaan kotiin n. s. päiväkodin, jossa laitoksen lastentarhoissa aikaisemmin käyneet lapset saisivat viettää joutoaikansa, sekä valtuutti hänet tästä johtuvain kustannusten suoritukseen syyslukukautena 1919 käyttämään vuodelta 1918 jäljellä olevan 4,324: 20 markan suuruisen tilierotuksen.

Niinikään oikeutettiin [5]) Pikku Robertinkadun talossa n:o 10 olevan kansanlastentarhan johtajatar V. Furuhjelm syyslukukauden alusta lastentarhan yhteyteen laittamaan työtupa 25 lapselle lastentarhan lasten luvun vähentämiseksi 75:stä 50:een sekä työtuvan kustannusten suoritukseen käyttämään

[1]) Kvston pöytäk. 23. 9. 37 §. — [2]) S:n 26. 3. 3 §. — [3]) S:n 25. 2. 32 §. — [4]) S:n 9. 9. 35 §. — [5]) S:n 23. 9. 36 §.

3,462 markan ylijäämä, mikä oli syntynyt 1918 vuoden määrärahasta, sen johdosta että lasten luku oli ollut laskettua vähempi.

Kunnalliskotiin otettujen, sairaanhoitoa kaipaavain hoidokkien hoito. Köyhäinhoitohallitus oli huomauttanut, että kunnalliskotiin oli otettu joukko hoidokkeja, jotka olivat alituisen sairaanhoidon tarpeessa, sekä esittänyt, että mainitut potilaat saisi siirtää johonkin kaupungin sairaalaan.

Kaupungin sairaalaylihallitus ilmoitti kaupungin sairaaloissa olevan niin paljon potilaita, että puheenalaisten hoidokkien siirtäminen niihin oli mahdoton. Niinpä oli ylihallituksen itsensä hiljattain ollut pakko sairassijain hankkimiseksi äkillisille taudintapauksille köyhäinhoitohallitukselta pyytää, että Kivelän sairaalan vanhat ja heikot potilaat, jotka nauttivat köyhäinapua eivätkä olleet niin sairaita, että he ehdottomasti kaipasivat sairaalahoitoa, saisi siirtää kunnalliskotiin. Tämän yhteydessä ylihallitus ehdotti, että kaupunginvaltuusto köyhäinhoitohallituksen ylihallitusta vastaan tekemäin kantelujen selvittämiseksi asettaisi komitean, jonka sen ohessa tulisi ottaa tutkittavaksi, eikö olisi tarpeellista kaupunkiin perustaa sairaskoti, n. s. Siechenhaus, jossa hoitoa voisivat saada sellaiset potilaat, jotka potivat pitkällistä tautia tai olivat tavallisen sairaanhoidon tarpeessa, mutta joita kuitenkaan ei voitu hoitaa kunnalliskodissa.

Kaupunginvaltuusto ei pitänyt [1]) tarpeellisena erikoisen komitean asettamista puheenalaista tarkoitusta varten, koska kysymys sairaanhoitosijain hankkimisesta kunnalliskodin hoidokeille näytti voitavan ratkaista kaupungin sairaalaylihallituksen ja köyhäinhoitohallituksen kesken tehtävällä sopimuksella ja ohjesäännön mukaisesti kaupungin sairaalaylihallitus oli velvollinen ryhtymään toimiin, joita kunnan sairaanhoidon kehittämiseksi ja edistämiseksi voitiin pitää tarpeellisina.

Lakkautettuja kasvatuslaitoksia. Kasvatuslautakunnan esitykseen Sipoon Paipisten kasvatuslaitoksen lakkauttamisesta kesäkuun 1 päivästä kaupunginvaltuusto myöntyi [2]), jota vastoin lautakunnan ehdotusta että laitoksen johtaja kansakoulunopettaja A. Lindfors pantaisiin lakkautuspalkalle kaupunginvaltuusto ei ottanut huomioon [3]).

Kaupunginvaltuusto hyväksyi [4]) kasvatuslautakunnan toimenpiteen syyskuun 1 päivästä lakkauttaa Porvoon pitäjässä oleva Vekkosken pientenlastenkoulu, minkä ohessa mainitun koulun virkaatekevä johtajatar I. Söderling oikeutettiin kantamaan yhden kuukauden palkka kalliinajanlisäyksineen.

Satamatyöntekijälakon sovittelu. Kaupunginvaltuuston kokouksessa syyskuun 9 päivänä esiteltiin vtn Salovaaran y. m. tekemä esitysehdotus, jossa esitettiin, että kaupunginvaltuusto ryhtyisi pikaisiin toimenpiteisiin jatkuvan satamatyöntekijälakon sovittamiseksi joko siten, että kaupunki itse ottaisi satamatyöt teettääkseen, tai ainakin siten, että kaupunki ottaisi toimittaakseen elintarpeiden purkaustyön.

Asia lähetettiin [5]) lausunnon saamiseksi sosialilautakuntaan. Siinä lautakunta ilmoitti, että puheenalaisen lakon herettyä lautakunta ei ollut havainnut aihetta lausua mieltään esitysehdotuksessa mainituista toimenpiteistä, mutta huomautti sen ohessa, että esitysehdotuksessa mainitut toimenpiteet satamatöiden kunnallistuttamiseksi ansaitsivat huomiota. Asiata olisi sen komitean harkittava, joka oli asetettu valmistelemaan kysymystä satamahallinnon järjestämisestä, ja ehdotti lautakunta esitysehdotuksen lähettämistä tältä kohden mainittuun komiteaan. Satamatyöläisten aseman järjestämisellä

[1]) Kvston pöytäk. 3. 6. 10 §. — [2]) S:n 20. 5. 16 §. — [3]) S:n 7. 10. 15 §. — [4]) S:n 28. 10. 25 §. — [5]) S:n 9. 9. 50 § ja 23. 9. 39 §.

oli sitä paitsi yhteiskunnallista merkitystä, minkätähden lautakunta oli päättänyt hankkia perinpohjaisen selvityksen asian tästä puolesta, ja oli tutkimuksen tulos aikanaan saatettava valtuuston tiedoksi.

Kaupunginvaltuusto päätti [1]) jättää esitysehdotuksentekijäin ehdotukset toimenpiteistä satamatyöläislakon sovittamiseksi raukeamaan, minkä ohessa sosialilautakunnan ehdotus asian lähettämisestä satamahallinnon järjestämiskysymystä valmistelevaan komiteaan evättiin.

N. s. Resvoin rauhankappelin pois muutto. Kaupunginvaltuustolle tekemässään esitysehdotuksessa vt von Wendt esitti, että kaupunginvaltuusto tarjoisi kreikkalais-katoliselle seurakunnalle apumaksua n. s. Resvoin rauhankappelin pois muuttamiseksi paikaltaan Katajanokan venäläisen kirkon viereltä.

Asia lähetettiin [2]) rahatoimikamariin neuvotteluihin ryhtymiseksi kreikkalais-katolisen seurakunnan kanssa.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön osingonjako vuodelta 1917. Kaupunginvaltuuston lykättyä kysymyksen Helsingin anniskeluosakeyhtiön oikeudesta jakaa osinkoa vuodelta 1917 sovintolautakunnan ratkaistavaksi ilmoitti [3]) rahatoimikamari sovintolautakunnan julistaneen, ettei yhtiö ollut oikeutettu jakamaan, niinkuin se oli tehnyt, osinkoa vuodelta 1917, minkätähden yhtiön johtokunta oli velvoitettu yhtiölle maksamaan ne 3,600 markkaa, mitkä mainitussa tarkoituksessa oli yhtiön osakkaille jaettu. Sovintomiehille tuleva palkkio oli julistettu olevan yhtiön maksettava, jota vastoin rahatoimikamarin vaatimus korvauksen saamisesta asiassa olleista kuluistaan oli hyljätty.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön hallinto vuonna 1918. Kertomuksen Helsingin anniskeluosakeyhtiön hallinnosta tilivuonna 1918 lähetti [4]) kaupunginvaltuusto juovutusjuoma-asiain valmisteluvaliokuntaan, jota kehoitettiin valtuustolle antamaan ne huomautukset ja ehdotukset, joihin kertomus saattoi antaa aihetta.

Valiokunta puolsi vastuunvapauden myöntämistä yhtiön hallinnosta mainittuna tilivuonna, mutta katsoi sen ohessa, ettei ollut aihetta tämän yhteydessä lausua mieltään yhtiön mainittuna vuonna valtion kanssa tehdyn sopimuksen pohjalla harjoittaman välityskaupan tuottamasta voitosta, koska sanottu voitto oli siirretty vuoteen 1919, mutta tulisi kaupunginvaltuuston tässä kohden pidättää itselleen avoin puhevalta.

Kapunginvaltuusto hyväksyi [5]) valiokunnan ehdotuksen.

Oikeus alkoholipitoisten aineiden myyntiin. Kaupunginvaltuustolle osoitetussa lausunnossa juovutusjuoma-asiain valmisteluvaliokunta huomautti, että denaturoitujen alkoholipitoisten aineiden valmistuksesta, maahantuonnista ja myynnistä toukokuun 29 päivänä 1917 annetun asetuksen 5 §:ssä määrättiin, että hius- ja hajuvesiä, poltto- ja puhdistusaineita y. m., jotka sisälsivät denaturoitua alkoholia, sai myydä avonaisissa myymälöissä, jotka tähän olivat hankkineet kunnan luvan, ja oli sellaisia hakemuksia alkanut saapua kaupunginvaltuuston kansliaan. Näistä vaaditussa lausunnossa oli poliisimestari asettunut periaatteellisesti vastustavalle kannalle.

Valiokunta, joka lähti sen periaatteen pohjalta, että myyntilupa yleensä olisi annettava, oli sitä mieltä, että tämä olisi evättävä ainoastaan niissä tapauksissa, joissa ilmeisiä väärinkäytöksiä aikaisemmin oli ilmaantunut tai täysin perusteltuja syitä oli olettaa, että tavaraa luovutettaisiin ostajalle käytettäväksi juovutustarkoituksiin. Valiokunta oli kuitenkin sitä mieltä, että

[1]) Kvston pöytäk. 28. 10. 37 §. — [2]) S:n 22. 4. 19 §. — [3]) S:n 15. 4. 20 §. — [4]) S:n 6. 5. 35 §. — [5]) S:n 20. 6. 40 §.

parturiliikkeille olisi annettava oikeus myydä ainoastaan sellaisia aineita, hammas-, hius-, iho- ja hajuvesiä, joiden myyntilupaa ne olivat anoneet, jota vastoin näissä liikkeissä ei olisi myytävä muita denaturoituja aineita. Valiokunta sentähden esitti[1]) kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että kesäkuun 1 päivään 1921 annettaisiin lausunnossa luetelluille apteekeille, rohdoskaupoille, kemikaliokauppiaille ja parturi- sekä muille liikkeille lupa avonaisessa myymälässä myydä mainitussa säännöksessä lueteltuja tavaroita, sikäli kuin mainitut liikkeet olivat myyntilupaa anoneet.

Kaupunginvaltuusto myöntyi[2]) esitykseen siten muutettuna, että lupa olisi voimassa kesäkuun 1 päivään 1920.

Tässä tilaisuudessa ja useissa muissa kokouksissa kaupunginvaltuusto siten myönsi[3]) mainitun luvan 13 apteekille, 31 rohdoskaupalle, 12 kemikaliokaupalle, 21 parturinliikkeelle ja 15 muulle liikkeelle. Sitä vastoin epäsi[4]) kaupunginvaltuusto 5 tapauksessa tuollaisen luvan, syystä ettei myynti ollut tarkoitettu toimitettavaksi avonaisessa myymälässä, sekä 2 tapauksessa poliisimestarin epäävän lausunnon johdosta.

Huvilayhdyskuntia koskevia lausuntoja. Helsingin kunnanvaltuutettujen maaherralta anottua vahvistusta Brändön huvilakaupungin palojärjestyksen ehdotukselle kaupunginvaltuusto päätti[5]) siltä vaaditussa lausunnossa puoltaa mainitun ehdotuksen vahvistamista eräin vähäisin lisäyksin.

Antamassaan lausunnossa[6]) Helsingin kunnanvaltuutettujen esityksestä Brändön huvilayhdyskunnan rajain vahvistamista koskevassa asiassa kaupunginvaltuusto huomautti, että mainitun esityksen tekemisestä lähtien kaupunki oli omakseen hankkinut osan Turholmanselkää[7]), sekä puolsi sentähden mainitun yhdyskunnan rajain vahvistamista semmoisina, kuin ne esitettiin eräässä valtuuston laadituttamassa kartassa. Samalla pyysi valtuusto että, jos muistutus kaupunginviranomaisten ehdotusta vastaan joltakin kohden tehtäisiin, valtuustolle suotaisiin tilaisuus siitä lausua mielensä.

Vaadituksi lausunnoksi Pitäjänmäen huvilayhdyskunnan terveydenhoitojärjestyksen ehdotuksesta kaupunginvaltuusto päätti[8]) ilmoittaa, ettei sillä puolestaan ollut ehdotusta vastaan mitään huomauttamista.

Kyydityslaitoksen voimassapito. Vaaditussa lausunnossa yhtyi[9]) kaupunginvaltuusto maistraatin maaherralle tekemään ehdotukseen, ettei, siihen vähäiseen merkitykseen nähden, mikä majatalolla oli kaupungille, kolmivuotiskautena 1920—22 tarvitsisi ylläpitää kyydityslaitosta.

Lausuntoja Suomen kansalaisuusoikeudesta, elinkeino-oikeudesta y. m. Kaupunginvaltuusto puolsi 148 ja epäsi 138 tapauksessa Suomen kansalaisuushakemuksia; 27 tapauksessa kaupunginvaltuusto ei katsonut itsellään olevan syytä lausua mieltään mainitunlaatuisista hakemuksista[10]). Edellisistä tapauksista koski 111 Venäjän, 20 Saksan, 12 Ruotsin ja 2 Viron sekä 1 Norjan, 1 Itävallan ja 1 Yhdysvaltain kansalaisia.

53 tapauksessa, näistä kuitenkin 35 tapauksessa ehdollisesti, puolsi kaupunginvaltuusto ja 3 tapauksessa ehdotti evättäviksi myöntymistä ulkomaan kansalaisten hakemuksiin saada lupa elinkeinon harjoittamiseen kaupungissa[11]).

---

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 35. — [2]) Kvston pöytäk. 17. 6. 53 §. — [3]) S:n 20. 6. 41 § 23. 9. 24 §, 12. 11. 22 § ja 18. 12. 4 §. — [4]) S:n 12. 11. 22 § ja 18. 12. 4 §. — [5]) S:n 12. 11. 7 §. — [6]) S:n 15. 12. 5 §. — [7]) Ks. tätä kert. siv. 9. — [8]) Kvston pöytäk. 11. 2. 4 §. — [9]) S:n 15. 12. 4 §. — [10]) S:n 25. 2. 30 §, 11. 3. 15 §, 1. 4. 31 §, 15. 4. 37 §, 6. 5. 36 §, 20. 5. 19 §, 3. 6. 22 §, 17. 6. 39 §, 23. 9. 23 §, 7. 10. 33 §, 28. 10. 27 §, 12. 11. 25 §, 15. 12. 33 § ja 22. 12. 33 §. — [11]) S:n 25. 2. 7 §, 11. 3. 2 §, 1. 4. 5 §, 15. 4. 17 §, 6. 5. 3 §, 3. 6. 6 §, 17. 6. 5 § ja 7 §, 20. 6. 15 §, 19. 8. 7 §, 9. 9. 2 ja 40 §, 23. 9. 2 §, 7. 10. 3 §, 28. 10. 5 §, 12. 11. 2 ja 5 §, 26. 11. 9 §, 15. 12. 1 § ja 22. 12. 6 §.

3 tapauksessa kaupunginvaltuusto ilmoitti [1]), ettei sillä ollut mitään muistuttamista ulkomaan kansalaisen hakemukseen saada omistaa kiinteistöä tässä maassa.

2 tapauksessa [2]) ei kaupunginvaltuustolla ollut mitään muistuttamista haettuun lupaan saada harjoittaa kauppaa ampuma-aseilla ja ampumatarvikkeilla.

Puoltavan lausunnon antoi valtuusto 1 tapauksessa [3]) hakemuksesta saada harjoittaa tukkukauppaa myrkyllisiä aineita sisältävillä väreillä, 1 tapauksessa [4]) hakemuksesta saada myydä myrkyllisiä aineita, 1 tapauksessa [5]) hakemuksesta saada harjoittaa rohdoskauppaa ynnä myydä myrkyllisiä aineita, 5 tapauksessa [6]) hakemuksesta saada harjoittaa rohdoskauppaa ja 2 tapauksessa [7]) hakemuksesta saada harjoittaa vähemmän myrkyllisten aineiden kauppaa.

1 tapauksessa [8]) kaupunginvaltuusto ei ottanut huomioon valituksia, joita maistraatissa oli tehty huutokauppaajan ammatin harjoittamisoikeuden epäämisestä.

3 tapauksessa [9]) puolsi valtuusto eräin ehdoin myöntymistä yhdistysten tekemiin hakemuksiin saada harjoittaa paikanvälitysliikettä.

Kaupunginvaltuusto ilmoitti [10]) yhdestä hakemuksesta saada pitää biljaardia yleisön käytettävänä, ettei sillä ollut tiedossaan mitään, mikä voisi aiheuttaa hakemuksen epäämisen.

Vaaditussa lausunnossa kaupunginvaltuusto ilmoitti [11]), ettei eräässä maan laillistettujen metsästyksenhoitaja- ja ampumayhdistyksen sekä suojeluskuntain muodostaman liiton edustajainkokouksessa perustetun Suomen ampujainliiton sääntöjen vahvistaminen sen taholta kohdannut estettä.

Holhouslautakunnan puheenjohtaja. Holhouslautakunnan puheenjohtajaksi nelivuotiskaudeksi 1920—23 ehdotti [12]) kaupunginvaltuusto ent. esittelijäsihteerin J. A. Nordmanin.

Valiokuntain ja komiteain y. m. jäsenten vaalit. Kaupunginvaltuusto päätti [13]) valita seitsemän jäsentä budjettivaliokuntaan, ja valitsi näiksi [13]) valtuuston puheenjohtajan sekä vtt Estlanderin, Huplin, Niklanderin, Salovaaran, Suolahden ja Tannerin.

Kaupunginvaltuuston vaalilautakunnan jäseniksi vuodeksi 1919 valittiin [14]) vtt von Frenckell, Heinonen ja Killinen sekä näiden varamiehiksi vtt Hupli ja Ramsay ynnä vuodeksi 1920 [15]) jäseniksi vtt von Frenckell, Killinen ja Salovaara sekä näiden varamiehiksi vtt Hupli ja Ramsay.

Väki- ja mallasjuoma-asiain valmisteluvaliokunnan jäseniksi valittiin [16]) vtt Ivalo, Lassenius, Mikkola, Suolahti ja Virtanen.

Kaupunginvaltuusto päätti [17]) antaa erikoisvaliokunnan toimeksi valmistella Suomen kansalaisuusoikeuksia koskevia kysymyksiä, ja valitsi [18]) tämän valiokunnan jäseniksi vtt Hakkilan, Suolahden ja Öhmanin.

Laatimaan ehdotusta menosääntöön yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamiseksi merkityn määrärahan jakamiseksi asetti [19]) kaupunginvaltuusto valiokunnan, johon valittiin vtt Hellstén, Gebhard, Keto, Procopé ja Rosenqvist; vtn Procopén sijaan valittiin [20]) sittemmin vt Norrmén valiokunnan jäseneksi.

---

[1]) Kvston pöytäk. 25. 2. 9 §, 6. 5. 4 § ja 26. 11. 10 §. — [2]) S:n 11. 2. 6 §. — [3]) S:n 28. 10. 3 §. — [4]) S:n 12. 11. 1 §. — [5]) S:n 26. 11. 12 §. — [6]) S:n 12. 11. 6 § ja 15. 12. 3 §. — [7]) S:n 22. 12. 8 §. — [8]) S:n 11. 2. 3 §. — [9]) S:n 26. 3. 25 § ja 9. 9. 3 §. — [10]) S:n 25. 2. 8 §. — [11]) S:n 20. 5. 1 §. — [12]) S:n 12. 11. 18 §. — [13]) S:n 6. 5. 8 §. — [14]) S:n 28. 1. 3 §. — [15]) S:n 22. 12. 1 §. — [16]) S:n 6. 5. 9 §. — [17]) S:n 28. 1. 7 §. — [18]) S:n 4. 2. 1 §. — [19]) S:n 25. 2. 2 §. — [20]) S:n 15. 4. 15 §.

Jäseniksi komiteaan, jonka oli ratkaistava kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta haetut apurahat, valittiin [1]) vtt Boström, M. Lindberg, Noponen ja Tabelle sekä rouva M. Kanervo.

Tullitarkastaja O. Häggman, joka oli muuttanut toiselle paikkakunnalle, vapautettiin [2]) jäsenyydestä valiokunnassa, joka oli asetettu saattamaan sodanaikaisia toimikuntia likeisempään yhteyteen kaupungin vakinaisen hallinnon kanssa, ja komiteassa, joka oli asetettu selvittämään kysymystä kaupungin satamahallinnon keskittämisestä. Hänen sijaansa valittiin jäseneksi edelliseen valiokuntaan vt Tanner ja jälkimmäiseen komiteaan vt von Frenckell.

Pankinjohtaja A. Frey ja professori O. Aschan vapautettiin kansanlastentarhain vastaista asemaa selvittämään asetetun komitean jäsenyydestä, ja valittiin [3]) heidän sijaansa vt Åström ja opettajatar L. Salovaara.

Johto- ja lautakuntain jäsenten vaali vuodeksi 1919. Puheenjohtajiksi, jäseniksi ja varajäseniksi kaupungin johto- ja lautakuntiin vuodeksi 1919 [4]) valittiin:

rahatoimikamariin: puheenjohtajaksi johtaja I. Lindfors, varapuheenjohtajaksi professori A. L. Hjelmman, jäseniksi kassanhoitaja K. Heinonen, varatuomari A. Makkonen sekä johtajat P. Raittinen ja T. Salmio samoin kuin varajäseniksi johtaja A. Björkenheim, kamreeri J. Laherma ja varatuomari G. Norrmén;

verotusvalmistelulautakuntaan: jäseniksi apteekkari P. F. Elmgren ja konttoristi E. Jalava;

sosialilautakuntaan: jäseniksi kassanhoitaja K. Heinonen, ent. esittelijäsihteeri A. Listo, toimittaja M. Paasivuori ja kunnallisneuvos V. von Wright sekä varajäseniksi filosofianmaisteri Y. Harvia, maalari K. Hj. Nikula, liikemies Y. Similä ja neiti B. Tabelle;

oikeusapulautakuntaan: jäseniksi professori W. Chydenius, lakitieteenkandidaatti V. Hakkila ja varatuomari O. Möller sekä varajäseniksi asianajaja V. Joutsenlahti ja varatuomari Hj. J. Procopé;

palkkalautakuntaan: puheenjohtajaksi pankinjohtaja C. A. Öhman sekä jäseniksi professori A. L. Hjelmman, kansankeittiön omistaja E. J. Hämäläinen, maalari A. F. Lyly ja ent. protokollasihteeri B. Wasastjerna;

palotoimikuntaan: jäseniksi rakennusmestari W. Ekman, pankinjohtaja V. Leander, mallipuuseppä K. L. Lydman ja vanginvartija A. Sirén sekä varajäseniksi veturinkuljettaja F. B. Gröndahl ja vanginvartija J. W. Mantere;

majoituslautakuntaan: puheenjohtajaksi eversti M. af Enehjelm, jäseniksi kansankeittiön omistaja J. Kivilahti ja pankinjohtaja A. Söderholm sekä varajäseniksi ratsumestari Z. Helsingius ja maalari A. F. Lyly;

terveydenhoitolautakuntaan: jäseniksi asessori vapaaherra O. von Hellens, dosentti vapaaherra F. Langenskiöld, muurari A. E. Leino, lääkintöneuvos V. Manner ja lääketieteenlisensiaatti H. Ryömä sekä varajäseniksi toimittaja L. Eronen, lääkintöneuvos A. Koskimies, lakitieteenkandidaatti E. Pekkala, apteekkari E. Stigzelius ja ylihoitajatar E. Åström;

kaupungin sairaalaylihallitukseen: puheenjohtajaksi dosentti E. Sandelin, varapuheenjohtajaksi lääketieteenlisensiaatti E. Suolahti sekä jäseniksi lääketieteentohtori M. Björkstén, ylimäär. professori J. Hagelstam, toimittaja R. Itkonen ja lääketieteenlisensiaatti H. Ryömä;

köyhäinhoitohallitukseen: puheenjohtajaksi ylitirehtööri B. Breitholtz, jäseniksi kirvesmies K. J. Aalto, maalari A. Airisto, alipalomestari W. Bergström, kaupunginkätilö H. Edelmann, eversti O. Ehrström, prokuristi C. F.

[1]) Kvston pöytäk. 26. 11. 17 §. — [2]) S:n 28. 1. 32 §. — [3]) S:n 26. 11. 43 §. — [4]) S:n 28. 1. 4 § ja 4. 2. 1 §.

Fagerholm, konttoristi E. Fagerholm, filosofiantohtori J. af Forselles, neiti E. Heikel, kansakoulunopettajatar P. af Heurlin, kansankeittiön omistaja E. J. Hämäläinen, rouva E. Kajander, johtaja A. H. Karvonen, rouva M. Leino, aluelääkäri V. Leontjeff, filosofiantohtori O. W. Louhivuori, kansakoulunopettaja A. Noponen, kansakoulunopettajatar O. Oinola, toimittaja Y. Räisänen, työmies K. Sinisalo, tarkastajatar A. Snäll, rouva S. Thomasson, aluelääkäri L. Wetterstrand ja puuseppä J. Virtanen sekä varajäseniksi pastori S. Berglund, rouva G. Koski, toimittaja M. Paasivuori, toimittaja O. H. Puro sekä lääketieteenlisensiaatit K. A. Tukiainen ja J. Veikkola;

valmistavan poikain ammattikoulun johtokuntaan: jäseniksi käsityöläiskouluntarkastaja J. Kekkonen, työnjohtaja O. Kivistö ja insinööri R. E. Mickwitz sekä varalle kirjanpitäjä K. Hj. Lindberg ja puuseppä H. Nieminen;

tyttöjen ammattikoulun johtokuntaan: jäseniksi rouva E. Holmberg, kansakoulunopettajattaret E. Karnakoski ja O. Moberg, puuseppä K. Saari ja arkkitehti A. Tavaststjerna sekä varalle neiti A. Furuhjelm, rouva O. Kivekäs ja arkkitehti H. Lindberg;

alempain käsityöläiskoulujen johtokuntaan: jäseniksi taiteilija V. Blomstedt, professori C. E. Holmberg ja työnjohtaja O. Kivistö;

kasvatuslautakuntaan: puheenjohtajaksi ent. kuvernööri I. Gordie sekä jäseniksi lakitieteenkandidaatti V. Hakkila, lastentarhanjohtajatar I. Poppius, ylimäär. professori M. Ruuth, tarkastajatar M. Sillanpää ja pankinjohtaja C. J. Wegelius;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi lastentarhanjohtajatar V. Furuhjelm, professori Th. Homén, puuseppä V. Långholm, kirjansitoja E. Nyström, rouva E. Stolt ja professori K. R. Wahlfors;

kansanlastentarhain johtokuntaan: jäseniksi toimittaja L. Eronen, rehtori B. Estlander, toimittaja V. Hupli, rouva B. Paulig ja lääketieteentohtori A. Ruotsalainen;

työväenopiston suomenkielisen osaston johtokuntaan: jäseniksi filosofianmaisteri N. Liakka ja ylimäär. professori V. Voionmaa sekä sen ruotsinkielisen osaston johtokuntaan jäseniksi kirjansitoja E. Nyström ja professori J. J. Sederholm;

kaupungin kirjastohallitukseen: jäseniksi toimittaja E. Aarnio, dosentti H. Holma ja päätirehtööri R. Sievers sekä varalle filosofiantohtori J. Ailio, lehtori H. Bergroth ja neiti L. Palomäki;

museolautakuntaan: jäseniksi filosofiantohtori J. Ailio, ent. valtioarkistonhoitaja R. Hausen ja filosofiantohtori J. Rinne;

musiikkilautakuntaan: jäseniksi arkkitehti H. Lindberg, johtaja E. Melartin, kirjaltaja V. Mikkola, johtaja A. Niklander, filosofianmaisteri V. Pesola, filosofiantohtori H. Ramsay ja toimittaja R. Sventorzetski;

kaupungin yleisten töiden hallitukseen: jäseniksi insinööri E. von Frenckell, arkkitehti Y. Sadeniemi ja työnvälityksen opastaja T. Uski sekä varalle rakennusmestari H. Haahti ja arkkitehti V. Jung;

kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen: puheenjohtajaksi professori K. A. Ahlfors, jäseneksi konsuli K. Stockmann sekä varalle insinööri I. Killinen ja johtaja V. Tanner;

ensimmäiseen huoneenvuokralautakuntaan: puheenjohtajaksi asessori U. J. Castrén, varapuheenjohtajaksi varatuomari L. Gestrin, jäseniksi rakennusmestari A. W. Ekman, kirvesmies A. Halme, toimittaja R. Itkonen ja arkkitehti S. Savonius sekä varalle maalarimestari A. Haanoja, seppä B. Haarala, rappari O. Lindholm ja työmies V. Rantanen;

toiseen huoneenvuokralautakuntaan: puheenjohtajaksi varatuomari H. F. Lindeman, varapuheenjohtajaksi varatuomari A. Wikström, jäseniksi rakennusmestari K. V. Angervuori, agronoomi V. G. Bäckman, kirjaltaja K. F. Hellgren ja kirvesmies S. Hellstén sekä varalle maalari A. Airisto, vahtimestari B. V. Björklund, kassanhoitaja K. Heinonen ja työnjohtaja A. Miettinen; samoin kuin

elintarvetoimikuntaan: jäseniksi rouva G. Ehrstedt, kansankeittiön omistaja E. J. Hämäläinen, eläinlääketieteentohtori V. Kankaanpää, faktori A. Kosk, toimittaja O. H. Puro, johtaja T. Salmio ja johtaja S. Salomaa.

Kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan puheenjohtajaksi valitsi [1]) kaupunginvaltuusto toimittaja S. Ivalon, varapuheenjohtajaksi toimittaja M. Paasivuoren, jäseniksi rakennusmestari J. Ahteen, työnjohtaja Th. Lillqvistin, uuniseppä A. Malmin ja kirvesmies J. Suomisen sekä varajäseniksi maalarimestari A. Haanojan, kirjansitoja O. J. Liljan, puuseppä V. Långholmin ja muurari J. Nevalaisen.

Urheilulautakunnan jäseniksi valittiin [2]) insinööri E. von Frenckell, rouva E. Kallio, verhoilija V. Lähteinen, lakitieteenkandidaatti E. Pekkala ja lehtori K. U. Suomela.

Holhouslautakunnan jäseneksi nelivuotiskaudeksi 1919—22 valittiin [3]) lakitieteenkandidaatti E. Pekkala.

Kaupunginvaltuuston päätettyä [4]) väliaikaisen viidennen osaston perustettavaksi köyhäinhoitohallitukseen valitsi [5]) valtuusto hallituksen jäseniksi pastori S. Berglundin, rouva K. Boismanin, kansankeittiön omistajan J. Kivilahden, johtaja A. Kuusen, lääketieteenlisensiaatti R. Löfqvistin ja neiti H. Seppälän, minkä ohessa varajäseneksi pastori Berglundin sijaan valittiin rouva I. Grönstrand.

Suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan jäseniksi elokuun 1 päivän 1919 ja elokuun 1 päivän 1922 väliseksi ajaksi valitsi [6]) kaupunginvaltuusto filosofiantohtori J. Ailion ja filosofianmaisteri N. Liakan.

Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan jäseniksi samaksi ajaksi valitsi [6]) kaupunginvaltuusto filosofiantohtori A. Mickwitzin ja kirjansitoja E. Nyströmin.

Päätettyään [7]) muuttaa hätäapukomitean kokoonpanoa valitsi [8]) kaupunginvaltuusto komitean puheenjohtajaksi eversti O. Ehrströmin, jäseniksi toimittaja A. Aallon, kirvesmies K. J. Aallon, maalari A. Airiston, rouva E. Holmbergin, johtaja A. H. Karvosen, arkkitehti A. Nybergin ja neiti E. Somersalon sekä varajäseniksi rouva K. Boismanin, filosofiantohtori J. af Forselleksen, professori N. Heikinheimon, pastori K. Ilmosen, kirvesmies J. Järvisen, palvelijatar M. Lindbergin ja neiti B. Tabellen.

Kaupunginvaltuuston päätettyä [9]) asettaa kolmannen huoneenvuokralautakunnan valitsi [10]) valtuusto sen puheenjohtajaksi varatuomari A. Tollanderin, varapuheenjohtajaksi varatuomari A. Mangströmin, jäseniksi reistraattori K. Koskimiehen, isännöitsijä J. Koskisen, puuseppä V. Långholmin ja liikemies P. Studen sekä varajäseniksi agronoomi F. Behmin, kaupanhoitaja A. Björklundin, rakennusmestari A. Malmin ja kauppias Th. Wulffin.

Verotuslautakunnan jäseniksi, joiden lukumäärä vahvistettiin 36:ksi, valitsi [11]) kaupunginvaltuusto seuraavat henkilöt: pika-ajuri J. Alhon, seppämestari

[1]) Kvston pöytäk. 1. 4. 10 §. — [2]) S:n 6. 5. 7 § — [3]) S:n 11. 2. 27 §. — [4]) Ks. tätä kert. siv. 161. — [5]) Kvston pöytäk. 26. 3. 1 §. — [6]) S:n 20. 6. 1 §. — [7]) Ks. tätä kert. siv. 168. — [8]) Kvston pöytäk. 25. 2. 1 §. — [9]) Ks. tätä kert. siv. 90. — [10]) Kvston pöytäk. 1. 4. 4 § ja 15. 4. 16 §. — [11]) S:n 11. 2. 1 §.

A. A. Ansatien, varikonhoitaja A. Backmanin, liikemies K. Brunbergin, filosofianmaisteri A. Ekströmin, apteekkari P. F. Elmgrenin, konttoristi E. Fagerholmin, ammattientarkastaja I. Grönbergin, liikemies G. Grönlundin, isännöitsijä B. Haaralan, huutokaupanjohtaja P. E. Hallblomin, maalari F. Hasselgrenin, leipuri F. Heinosen, kirjaltaja K. F. Hellgrenin, neiti V. Hultmanin, varatuomari O. Huttusen, kansankeittiön omistajan E. J. Hämäläisen, johtaja A. K. Högströmin, isännöitsijä J. Koskisen, tynnyrintekijä W. Lehdon, isännöitsijä A. E. Leinon, rakennusmestari J. E. Lindgrenin, rakennusmestari O. E. Lundin, johtaja J. Lundstenin, isännöitsijä H. Markkasen, tehtailija J. Nordbergin, kauppias A. Nymanin, konttoristi M. Packalénin, kauppias J. Pelinin, sokeritehtaantyöntekijä V. Rantasen, kauppias A. Tolosen, isännöitsijä O. Saarisen, kirvesmies J. Suomisen, johtaja V. Vapaavallan, tehtailija K. A. Wiggin ja kauppias N. Välisen.

Tutkijalautakunnan jäseniksi valitsi [1]) kaupunginvaltuusto varatuomari C. G. Almqvistin, lakitieteenkandidaatti H. Boreniuksen, prokuristi C. F. Fagerholmin, kirvesmies S. Hellsténin, muurari J. Nevalaisen, sähkötehtaantyöntekijä O. Oksasen, johtaja F. W. Roosin ja apteekkari G. Salingren.

Vapautus johto- ja lautakuntain jäsenyydestä sekä näiden täydentäminen. Ent. esittelijäsihteeri A. Listo vapautettiin [2]) sosialilautakunnan jäsenyydestä ja hänen sijaansa jäseneksi valittiin varajäsen filosofianmaisteri Y. Harvia sekä varajäseneksi tämän sijaan esittelijäsihteeri N. A. Mannio.

Kansankeittiön omistajan J. Kivilahden anomusta vapautuksesta majoituslautakunnan jäsenyydestä kaupunginvaltuusto ei ottanut huomioon [3]).

Apteekkari P. F. Elmgren vapautettiin [4]) verotusvalmistelukunnan jäsenyydestä ja hänen sijaansa valittiin filosofianmaisteri A. Ekström.

Varikonhoitaja A. Backman vapautettiin [5]) verotuslautakunnan jäsenyydestä ja hänen sijaansa valittiin rautatiekirjuri G. Lundahl. Sitä vastoin evättiin [6]) johtaja J. Lundstenin anomus saada vapautus saman lautakunnan jäsenyydestä.

Muurari J. Nevalaisen sijaan, joka vapautettiin tutkijalautakunnan jäsenyydestä, valitsi [7]) kaupunginvaltuusto uunintekijä K. V. Lindholmin.

Käsityökoulujen tarkastaja J. Kekkonen ja insinööri R. E. Mickwitz vapautettiin [8]) valmistavan poikain ammattikoulun jäsenyydestä ja valittiin heidän sijaansa insinööri A. Strömberg ja koristemaalari S. Wuorio.

Arkkitehti A. Tavaststjerna vapautettiin [9]) tyttöjen ammattikoulun johtokunnan jäsenyydestä ja valittiin hänen sijaansa vanhempi lehtori E. Pontán.

Kaupungista pois muuttaneen professori S. Johanssonin sijaan valitsi [10]) kaupunginvaltuusto kamreeri H. Bengelsdorffin ruotsalaisten kansakoulujen johtokunnan jäseneksi.

Ent. pääjohtaja R. Sievers vapautettiin [11]) kaupunginkirjaston johtokunnan jäsenyydestä ja hänen sijaansa valittiin professori A. Wallensköld.

Ent. valtioarkistonhoitaja R. Hausen vapautettiin [12]) museolautakunnan jäsenyydestä ja hänen sijaansa valittiin arkkitehti M. Schjerfbeck.

Kaupunginvaltuuston päätettyä [13]), ettei kaupungininsinööri enää olisi kaupungin yleisten töiden hallituksen itseoikeutettu puheenjohtaja, valitsi [14]) valtuusto hallituksen puheenjohtajaksi professori J. Castrénin.

Hätäapukomitean puheenjohtajaksi kesäkuukausiksi valittiin [15]) johtaja

---

[1]) Kvston pöytäk. 11. 2. 1 §. — [2]) S:n 20. 5. 23 §. — [3]) S:n 6. 5. 37 §. — [4]) S:n 20. 5. 34 §. — [5]) S:n 19. 8. 49 §. — [6]) S:n 19. 8. 46 §. — [7]) S:n 26. 11. 6 §. — [8]) S:n 25. 2. 4 § ja 26. 3. 22 §. — [9]) S:n 26. 3. 22 §. — [10]) S:n 20. 6. 1 §. — [11]) S:n 15. 4. 4 §. — [12]) S:n 25. 2. 4 §. — [13]) Ks. tätä kert. siv. 180 — [14]) Kvston pöytäk. 15. 4. 26 §. — [15]) S:n 20. 5. 33 §.

A. H. Karvonen. Sittemmin tämä kuitenkin vapautettiin [1]) tehtävästä ja arkkitehti A. Nyberg valittiin mainittuna aikana hoitamaan puheenjohtajan tointa.

Valituksia vaaliasioissa. Todellisen valtioneuvoksen L. Munckin maaherralle ilmoitettua, että hänet oli valittu köyhäinhoitohallituksen jäseneksi 1919 vuoden loppuun, minkätähden hän ei sitä ennen katsonut olevansa oikeutettu luopumaan tästä tehtävästä, päätti [2]) kaupunginvaltuusto vaaditussa lausunnossa ilmoittaa, että valittajan vaali oli kohdistunut vuosiin 1916—18, sekä esittää, ettei ilmoitus aiheuttaisi mitään toimenpidettä.

Kaupunginvaltuuston toimitettua Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan uusintavaalin [3]) valittivat entiseen johtokuntaan kuuluvat henkilöt tästä maaherralle huomauttaen, että Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin hallinnolle marraskuun 30 päivänä 1883 vahvistetun johtosäännön sekä laitoksille voimassa olevain sääntöjen mukaan niiden hallintoa on toimittava seitsenjäseninen johtokunta, johon kuusi jäsentä valitsee kaupunginvaltuusto ja seitsemännen johtokunta, ja on ensin mainituista vuosittain kahden vuoroonsa erottava. Tämän johdosta hakijat maaherralta vaativat kaupunginvaltuuston edellä mainitun päätöksen kumoamista ja kahden jäsenen valitsemista erovuoroisten sijaan.

Tämän johdosta antamassaan selityksessä kaupunginvaltuusto huomautti [4]), että puheenalaisen johtokunnan enimmältä osalta muodostivat kaupunginvaltuuston valitsemat jäsenet ja että kunta siis luottamusmiehillään välittömästi toimitti koulun hallintoa, minkätähden johtokunta olisi luettava niihin marraskuun 27 päivänä 1917 annetun kunnallislain 55 §:n 4 momentissa tarkoitettuihin johto- ja lautakuntiin, jotka kaupunginvaltuuston oli uudessa kokoonpanossaan valittava. Hakijain mainitseman johtokunnan määräyksen näytti olevan väistyttävä mainitun yleisen lain säännöksen tieltä, minkätähden valtuusto piti toimitettua vaalia laillisena.

Antamallaan päätöksellä maaherra kumosi edellä mainitun kaupunginvaltuuston päätöksen ja määräsi uuden vaalin toimitettavaksi kahden jäsenen valitsemiseksi Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan eroavain sijaan.

Kaupunginvaltuusto päätti [5]) maaherran päätöksestä valittaa korkeimpaan hallintooikeuteen.

Kirjaltajain yhdenpäivänkoulun johtokunnan ilmoitettua, että herra O. A. Nyman, jonka Suomen kirjatyöntekijäliiton toimikunta oli valinnut liiton edustajaksi johtokuntaan, oli tuomittu kansalaisluottamuksensa menettäneeksi, sekä jätettyä kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja ratkaistavaksi, voitiinko hänen näin ollen katsoa voivan toimia johtokunnan jäsenenä, päätti [6]) valtuusto kehoittaa mainittua liittoa valitsemaan toisen jäsenen johtokuntaan.

Puheenalaisen toimikunnan kuitenkin kieltäydyttyä uutta vaalia toimittamasta valtuutti [7]) kaupunginvaltuusto johtokunnan toistaiseksi ja kunnes liitto valitsisi sopivan henkilön puheenalaiseen tehtävään toimimaan ilman liiton edustajaa.

Jäsenten vaali johto- ja lautakuntiin vuodeksi 1920. Puheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten vaalissa kaupungin johto- ja lautakuntiin vuodeksi 1920 valitsi [8]) kaupunginvaltuusto:

rahatoimikamariin: jäseniksi kassanhoitaja K. Heinosen ja varatuomari A. Makkosen sekä varajäseniksi johtaja A. Björkenheimin, monttööri O. Räsä-

[1]) Kvston pöytäk. 17. 6. 50 §. — [2]) S:n 6. 5. 5 §. — [3]) Ks. tätä kert. siv. 200. — [4]) Kvston pöytäk. 1. 4. 7 §. — [5]) S:n 9. 9. 41. §. — [6]) S:n 28. 1. 38 §. — [7]) S:n 22. 4. 3 §. — [8]) S:n 22. 12. 1 §.

sen ja varatuomari V. Tavaststjernan, jota paitsi puheenjohtajaksi valittiin johtaja I. Lindfors ja varapuheenjohtajaksi professori A. L. Hjelmman;

taksoituslautakuntaan: jäseniksi viilaaja O. Aarnion, rakennusmestari W. Ekmanin, filosofianmaisteri A. Ekströmin, kamreeri E. E. Enebergin, varatuomari B. von Fieandtin, liikemies G. Grönlundin, johtaja P. E. Hallblomin, kauppias K. E. Hanssonin, maalari F. Hasselgrenin, leipuri F. Heinosen, kirvesmies T. Heinosen, maalari A. Ingmanin, rakennusmestari H. Kaartisen, asfalttityöntekijä J. Kanervan, kauppias A. Koskisen, varastonhoitaja K. V. Laakson, tynnyrintekijä H. V. Lehdon, talonomistaja T. Lindbergin, rakennusmestari J. E. Lindgrenin, kultaseppä O. Lindroosin, rakennusmestari O. E. Lundin, mallipuuseppä K. L. Lydmanin, uuniseppä A. Malmin, rappari H. Markkasen, varatuomari E. Niemelän, kamreeri V. V. Nordlundin, kauppias A. F. Nymanin, muurari O. Saarisen, notaari A. Sallménin, filosofianmaisteri G. R. Söderholmin, tukkukauppias Hj. Tammilehdon, kauppias E. W. Tenhovaaran, kauppias A. Tolosen, liikemies M. E. Uddin, puuseppä J. Virtasen ja kenkäkauppias N. Välisen;

tutkijalautakuntaan: jäseniksi varatuomari J. Eerikäisen, prokuristi K. J. Fagerholmin, valokuvaaja O. Heinon, kirvesmies M. Huotarin, rouva M. Leinon, johtaja E. Pauligin, johtaja F. W. Roosin ja liikemies B. Tallbergin;

sosialilautakuntaan: jäseniksi filosofianmaisteri Y. Harvian, asianajaja R. Itkosen, esittelijäsihteeri N. A. Mannion, ammattijärjestön puheenjohtajan M. Paasivuoren, kirvesmies J. Suomisen, neiti B. Tabellen ja kunnallisneuvos V. von Wrightin;

kunnallisen työnvälitystoimiston johtokuntaan: jäseniksi kirvesmies K. J. Aallon, filosofiantohtori S. Ivalon, uuniseppä A. Malmin, ammattijärjestön puheenjohtajan M. Paasivuoren ja postiljooni P. Rahikaisen;

oikeusapulautakuntaan: jäseniksi professori W. Chydeniuksen, asianajaja V. Joutsenlahden, varatuomari O. Möllerin sekä lakitieteenkandidaatit E. Pekkalan ja S. J. Pentin;

palkkalautakuntaan: puheenjohtajaksi pankinjohtaja C. A. Öhmanin, varapuheenjohtajaksi insinööri I. Killisen sekä jäseniksi taloudenhoitaja A. Halmeen, varatuomari W. Köhlerin ja maalari A. F. Lylyn;

urheilulautakuntaan: jäseniksi insinööri E. von Frenckellin, rouva E. Kallion, verhoilija V. Lähteisen, lakitieteenkandidaatti E. Pekkalan ja opettaja K. U. Suomelan;

palotoimikuntaan: jäseniksi rakennusmestari W. Ekmanin ja mallipuuseppä K. L. Lydmanin sekä varajäseniksi veturinkuljettaja F. B. Gröndahlin ja vanginvartija J. W. Mantereen;

majoituslautakuntaan: puheenjohtajaksi eversti M. af Enehjelmin, varapuheenjohtajaksi pankinjohtaja A. Söderholmin ja jäseneksi ajuri K. M. Pukin sekä varajäseniksi everstiluutnantti V. Holopaisen ja uunityöntekijä K. Järvisen;

kaupungin sairaalaylihallitukseen: jäseniksi maalari Hj. Nikulan ja lääketieteenlisensiaatti E. Suolahden, jota paitsi puheenjohtajaksi valittiin professori E. Sandelin ja varapuheenjohtajaksi lääketieteenlisensiaatti E. Suolahti;

köyhäinhoitohallitukseen: puheenjohtajaksi ylijohtaja B. Breitholtzin sekä jäseniksi kaupunginkätilö H. Edelmannin, filosofiantohtori J. af Forselleksen, rouva I. Kantasen, kirvesmies I. Kivilahden, johtaja A. Kuusen, opettajatar O. Oinolan, asioitsija K. Sinisalon, rouva S. Thomassonin, lääketieteen-

lisensiaatti K. A. Tukiaisen, metallityöntekijä F. A. Åkermanin, aluelääkäri L. Wetterstrandin ja rouva H. Öbergin;

valmistavan poikain ammattikoulun johtokuntaan: jäseniksi rautatievirkamies K. Hj. Lindbergin, puuseppä K. Saaren, insinööri A. Strömbergin, koristemaalari S. Wuorion ja seppä A. Wirran;

tyttöjen ammattikoulun johtokuntaan: jäseniksi rouva E. Holmbergin, kansakoulunopettajattaret E. Karnakosken ja O. Mobergin sekä ompelijatar I. Peltolehdon ja lehtori E. Pontánin;

alempain käsityöläiskoulujen johtokuntaan: jäseniksi puuseppä E. Aholan, taiteilija V. Blomstedtin, professori C. E. Holmbergin, valuri K. Karjalan ja insinööri I. Killisen;

kasvatuslautakuntaan: jäseniksi ent. kuvernööri I. Gordien, asianajaja V. Hakkilan, lastentarhanjohtajatar I. Poppiuksen, ylimäär. professori M. Ruuthin, rouva L. Salovaaran, tarkastajatar M. Sillanpään ja pankinjohtaja C. J. Wegeliuksen;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi vuosiksi 1919—21 professori Th. Homénin ja puuseppä V. Långholmin sekä vuosiksi 1920—22 maalari E. Ahlbomin ja arkkitehti E. Fabritiuksen;

kansanlastentarhain johtokuntaan: jäseniksi toimittaja L. Erosen, rehtori B. Estlanderin, rouva J. Kedon, rouva B. Pauligin ja lääketieteenlisensiaatti A. Ruotsalaisen;

työväenopiston suomenkielisen osaston johtokuntaan: jäseniksi ylitirehtööri E. Böökin, dosentti K. S. Laurilan, filosofianmaisteri N. Liakan, kansakoulunopettaja R. Liukkosen, toimittaja Y. Räisäsen, työnvälitysneuvoja T. Uskin ja professori V. Voionmaan sekä ruotsalaisen osaston jäseniksi: filosofianmaisteri Y. Heikelin, kirjaltaja K. F. Hellgrenin, ent. kuvernööri E. Krogiuksen, puuseppä V. Långholmin, lehtori A. Mickwitzin, kirjansitoja E. Nyströmin ja professori J. J. Sederholmin;

kaupungin kirjaston hallitukseen: jäseniksi toimittaja E. Aarnion, filosofiantohtori J. Ailion, kirjastonhoitaja A. H. Bergholmin, professori H. Bergrothin ja professori A. Wallensköldin;

museolautakuntaan: jäseniksi filosofiantohtori J. Ailion, intendentti J. Rinteen ja yliarkkitehti M. Schjerfbeckin;

musiikkilautakuntaan: jäseniksi yliarkkitehti H. Lindbergin, professori E. Melartinin, kirjaltaja V. Mikkolan, musiikkiarvostelija V. Pesolan ja filosofiantohtori H. Ramsayn;

kaupungin yleisten töiden hallitukseen: puheenjohtajaksi professori J. Castrénin, varapuheenjohtajaksi arkkitehti Y. Sadeniemen sekä jäseniksi johtaja A. Björkenheimin, insinööri E. von Frenckellin, sähkömonttööri O. Oksasen, kirvesmies J. Suomisen ja työnvälitysneuvoja T. Uskin;

kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen: puheenjohtajaksi insinööri W. Hultin, varapuheenjohtajaksi professori A. L. Hjelmmanin sekä jäseniksi filosofiantohtori H. Ramsayn, sähköteknikko V. Salovaaran ja johtaja V. Tannerin;

ensimmäiseen vuokralautakuntaan: puheenjohtajaksi asessori U. J. Castrénin, varapuheenjohtajaksi varatuomari L. Gestrinin, jäseniksi maalari A. Airiston, seppä B. Haaralan, protokollasihteeri W. Kahilaisen ja rakennusmestari O. E. Lundin sekä varajäseniksi rakennusmestari K. A. Himangan, rappari O. Lindholmin, arkkitehti S. Savoniuksen ja lihakauppias O. V. Turakaisen;

toiseen vuokralautakuntaan: puheenjohtajaksi varatuomari H. F. Linde-

manin, varapuheenjohtajaksi varatuomari A. Wikströmin, jäseniksi agronoomi V. G. Bäckmanin, maalarimestari A. Haanojan, kirjaltaja K. F. Hellgrenin ja kirvesmies S. Hellsténin sekä varajäseniksi maalarimestari F. R. Hasselgrenin, liikemies G. V. Karhumaan, metallityöntekijä J. K. Lehtosen ja työmies V. Rantasen;

kolmanteen vuokralautakuntaan: puheenjohtajaksi varatuomari A. Tollanderin, varapuheenjohtajaksi varatuomari E. Niemelän, jäseniksi reistraattori K. Koskimiehen, isännöitsijä J. Koskisen, puuseppä V. Långholmin ja insinööri N. Orellin sekä varajäseniksi junailija K. F. Boströmin, mallipuuseppä K. L. Lydmanin, kauppias A. Tolosen ja rakennusmestari J. Wainion; sekä

hätäapukomiteaan: puheenjohtajaksi arkkitehti A. Nybergin, jäseniksi rouva E. Holmbergin, kirvesmies T. Heinosen, rouva I. Kantasen, johtaja A. H. Karvosen, rakennusmestari K. J. Roustin, opettajatar E. Somersalon ja kirvesmies J. Suomisen sekä varajäseniksi kirvesmies K. J. Aallon, rouva K. Boismanin, filosofiantohtori J. af Forselleksen, pastori K. Ilmosen, rouva P. Saaren, neiti B. Tabellen ja työmies A. Tyynelän.

Kaupunginvaltuusto valitsi [1]) kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajiksi vuodeksi 1919 filosofiantohtori A. H. Bergholmin, kirvesmies J. Järvisen, leipomonomistaja K. Lindroosin, insinööri C. H. Procopén, notaari A. Sallménin, varastonhoitaja K. V. Saxellin ja rakennusmestari O. R. Vilamon sekä heidän varajäsenikseen konttoripäällikkö K. E. Grönlundin, konttoristi E. Jalavan, prokuristi A. Purasen, pankinkamreeri Y. Uotilan ja tehtailija K. A. Wiggin. Sittemmin vapautettiin [2]) herra Procopé tehtävästä ja valittiin hänen sijaansa metsänhoitaja B. Sandström.

Inventtaajiksi vuodeksi 1920 valittiin [3]) filosofiantohtori A. H. Bergholm, kirvesmies J. Järvinen, viilaaja A. Koskinen, merikapteeni L. Laurent, isännöitsijä W. Leino, metsänhoitaja B. Sandström, varastonhoitaja K. V. Saxell, tehtailija K. A. Wigg ja rakennusmestari O. R. Vilamo.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi vuodeksi 1919 valittiin [1]) rakennusmestari H. Haahti ja agronoomi A. S. Lindholm ynnä näiden varamiehiksi rappaaja H. Markkanen ja arkkitehti U. Åberg sekä vuodeksi 1920 [3]) rakennusmestari H. Haahti, seppä B. Haarala, insinööri E. J. Koskenmaa, agronoomi A. S. Lindholm ja arkkitehti U. Åberg.

Kaupunginkassan inventtaajiksi vuodeksi 1919 valitsi [1]) kaupunginvaltuusto kassanhoitaja A. Halmeen ja rakennusmestari K. J. Roustin sekä näiden varamiehiksi pankinjohtaja W. Paerschin ja kassanhoitaja A. Sirénin sekä vuodeksi 1920 [3]) konttoristi E. Fagerholmin ja rakennusmestari K. J. Roustin ynnä näiden varamiehiksi pankinjohtaja W. Paerschin ja lihakauppias O. V. Turakaisen.

Tilintarkastajain vaali. Helsingin anniskeluyhtiön 1918 vuoden tilejä ja hallintoa tarkastamaan valitsi [4]) kaupunginvaltuusto kaupunginkassanhoitaja S. Ehrstedtin.

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin 1919 vuoden tilejä tarkastamaan valitsi [5]) kaupunginvaltuusto vtn Hellgrenin ja reviisori E. Pikoffin.

Liittokokouksen valtuutetun vaali. Suomen kaupunkien liiton sairaiden ja haavoittuneiden sotilaiden hoitoa varten keskustoimikunnan anottua, että kaupunginvaltuusto valitsisi yhden tahi useamman valtuutetun maaliskuun

---

[1]) Kvston pöytäk. 4. 2. 1 §. — [2]) S:n 28. 10. 35 §. — [3]) S:n 22. 12. 1 §. — [4]) S:n 26. 3. 29 §. — [5]) S:n 7. 10. 26 §.

19 päivänä pidettävään liittokokoukseen, jolloin käsiteltäväksi tulisi kysymys toimenpiteistä liiton hajoittamiseksi, päätti [1]) valtuusto valita vtn Tarjanteen valtuutetuksi.

Jäsenen vaali kuntainväliseen komiteaan. Kauppias A. H. Soinin sijaan, joka oli kuollut, valittiin [2]) johtaja A. Björkenheim jäseneksi komiteaan, jonka kuntainvälinen neuvottelukunta yhdenmukaisten liikennetaksain aikaansaamiseksi oli asettanut tuollaisten taksaehdotusten laatimista varten.

Jäsenten vaali lakimääräisiin lautakuntiin. Sittenkuin uudet eduskuntavaalit oli määrätty aloitettaviksi maaliskuun 1 päivänä, valitsi [3]) kaupunginvaltuusto jäseniksi Uudenmaan läänin vaalipiirin keskuslautakuntaan vtn Heinosen ja toimistonjohtaja O. Groundstroemin sekä varamieheksi notaari A. Sallménin.

Helmikuun 8 päivänä 1919 annetun asevelvollislain mukaisesti valitsi [4]) kaupunginvaltuusto luottamusmiehiksi kutsuntalautakuntaan kapteeni A. Lindbergin ja eversti C. Voss-Schraderin. Sittemmin vapautettiin [5]) herra Voss-Schrader mainitusta tehtävästä ja hänen sijaansa valittiin ratsumestari R. Mellin.

Luottamusmiehiksi lisättyyn kutsuntalautakuntaan valittiin [6]) majurit A. Lindberg ja R. Mellin. Sittemmin vapautettiin [7]) majuri Mellin tehtävästä ja hänen sijaansa valittiin kapteeni G. Berg.

Samalla kuin kaupunginvaltuusto päätti [8]), että valtiolle tulevaa tilapäistä varallisuusveroa määräämään asetettu verotuslautakunta oli jakautuva kahteen osastoon, valitsi kaupunginvaltuusto mainitun lautakunnan puheenjohtajiksi filosofianmaisteri A. Ekströmin ja johtaja R. E. Nikanderin, jäseniksi toimittaja E. Aarnion, varatuomari W. von Bonsdorffin, johtaja P. E. Hallblomin, pankkiiri O. Lucanderin, maalari A. F. Lylyn, rouva H. Savolaisen, lääketieteenlisensiaatti W. Sipilän ja jalkinekauppias N. Välisen sekä varamiehiksi johtaja E. E. Enebergin, varatuomari B. von Fieandtin, työnjohtaja K. Lindroosin, varatuomari S. J. Pentin, notaari A. Sallménin, varastonhoitaja K. V. Saxellin, johtaja A. Silvon ja kauppias A. Tolosen.

Kaupunginvaltuusto valitsi [9]) valtion uuden ruotsalaisen tyttökoulun ja Helsingin koelyseon vanhempainneuvostot.

Yksityisten laitosten y. m. toimikuntain jäsenten vaali. Suomen taideteollisuusyhdistyksen toimikunnan jäseneksi valitsi [10]) kaupunginvaltuusto filosofiantohtori J. Ailion ja arkkitehti A. Lindgrenin sekä varajäseniksi toimittaja E. Lindahlin ja arkkitehti C. Strengellin.

Sailors Homen toimikunnan jäseneksi valittiin [10]) kauppaneuvos V. Ek ja hänen varamiehekseen konsuli A. Holmström, mainitun laitoksen tilintarkastajaksi johtaja A. E. Sundström ja tilintarkastajan varamieheksi pankkiiri O. Lucander.

Kauppakorkeakoulun toimikunnan jäseneksi valitsi [10]) kaupunginvaltuusto professori J. Castrénin.

Edustajat Suomen messujen hallintoneuvostoon. Kaupunginvaltuusto valitsi [11]) Suomen messujen hallintoneuvostoon vtn Paloheimon sekä varamiehiksi vtt von Frenckellin ja Tannerin.

---

[1]) Kvston pöytäk. 11. 3. 19 §. — [2]) S:n 23. 9. 31 §. — [3]) S:n 16. 1. 5 §. — [4]) S:n 25. 2. 3 §. — [5]) S:n 1. 4. 8 §. — [6]) S:n 9. 9. 13 §. — [7]) S:n 23. 9. 35. §. — [8]) S:n 9. 9. 12 § ja 7. 10. 6 §. [9]) S:n 12. 11. 4 §. — [10]) S:n 22. 12. 1 §. — [11]) S:n 7. 10. 1 §.

II. Rahatoimikamari.

Rahatoimikamarina olivat helmikuun 4 päivään ent. esittelijäsihteeri A. Listo puheenjohtajana, johtaja I. Lindfors varapuheenjohtajana, pankinjohtajat G. Estlander ja A. Makkonen sekä arkkitehti A. Nyberg; varajäseninä olivat professori A. L. Hjelmman, johtaja M. E. Udd ja lääketieteentohtori H. Lavonius. Helmikuun 4 päivästä olivat rahatoimikamarina johtaja I. Lindfors puheenjohtajana, professori A. L. Hjelmman varapuheenjohtajana, pankinjohtaja A. Makkonen sekä johtajat K. R. Heinonen, P. Raittinen ja T. Salmio; varajäseninä olivat johtaja A. Björkenheim, kamreeri J. Laherma ja varatuomari G. Norrmén.

Sihteerintehtäviä hoitivat oman virkansa ohessa apulaissihteeri insinööri J. W. Andersin tammikuussa sekä helmikuun 1 päivästä lakitieteenkandidaatti E. Cavonius. Apulaissihteereinä olivat ent. yhteiskoulunjohtaja A. Ervasti sekä tammikuun 31 päivään insinööri J. W. Andersin; maaliskuun 1 päivästä hoiti viimeksi mainittua tointa kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstad. Asiamiehenä oli maaliskuun 31 päivään varatuomari G. Lagerblad ja siitä lähtien varatuomari S. Ilmanen, jonka virkaloman aikana tointa hoitivat senaatinkanslisti J. H. Laurila heinäkuun 15:stä 28 päivään ja varatuomari E. Gyllenbögel viimeksi mainitusta päivästä elokuun 15 päivään. Notaarina oli filosofianmaisteri G. Brotherus. Pöytäkirjurin toimi oli vuoden varrella vapaana ja hoiti sitä maaliskuun 1 päivään varatuomari E. von Bonsdorff ja siitä lähtien varatuomari H. Brotherus.

Rahatoimikamarilla oli vuoden varrella 91 kokousta, niistä 70 varsinaista ja 21 ylimääräistä. Kamarin pöytäkirjain pykäläluku oli 4,075 ja lähetettyjen kirjeiden luku 1,282.

Rahatoimikamarin vuoden varrella käsittelemistä asioista mainitaan seuraavat.

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. Kysymykset kaupungin kiinteän omaisuuden siirrosta.

Myytyjä tontteja. Rahatoimikamari möi vuoden varrella alempana mainitut tontit:

Korttelin numero.	Katu.	Tontin numero.	Ostaja.	Tontin pinta-ala, m².	Huutokauppahinta, Smk.
375	Viipurinkatu	11	Rakennusmestari A. J. Hongisto [1]	1,027.749	28,270 —
435	Creutzinkatu	3	Kansakoulunopett. R. Virtanen [2]	1,537.500	115,500 —
477	L. viertotie	32	Insinööri K. Gustafsson [3]	1,356.600	145,000 —

[1]) Rkmrin pöytäk. 2. 1. 8 §. — [2]) S:n 16. 1. 14 §. — [3]) S:n 16. 1. 15 §.

477	L. viertotie	34	Insinööri K. Gustafsson [1])	1,353.400	164,000	—
»	»	36	Insinööri K. Gustafsson [2])	1,340.000	200,000	—
»	»	38	Insinööri K. Gustafsson [3])	1,287.325	186,000	—
410	Fredrikinkatu	58	Helsingin Rakennuskauppa osakeyhtiö [4])	1,844.495	241,000	—
»	»	60	Helsingin Rakennuskauppa osakeyhtiö [5])	1,850.620	230,000	—
»	Runeberginkatu	15	Helsingin rakennuskauppa osakeyhtiö [6])	1,701.700	225,000	—
449	Mechelinin-, Museo- ja Et. Hesperiank.	kaikki 12 tonttia	Arkkitehti L. Sonck [7])	•	1,128,050	—
478	Ruusulankatu	4	Aktiebolaget Kammio sjukhem [8])	•	584,200	—
»	Töölönkatu	31, 33				
424	Museokatu	30	Rakennusmestari J. N. Syvähuoko [9])	845.000	61,300	—
436	Apollonkatu	12	Privata svenska flickskolan [10])	•	250,000	—
408	Temppelikatu	4	Liikemies H. Reincke [11])	1,168.418	46,700	—
436	Museokatu	17	Liikemies H. Reincke [11])	1,512.500	102,100	—
361	Vaasankatu	23	Vakuutusvirkamies H. Thorn, pankinprokuristi R. Thorn, neiti S. Thorn, tohtori Fr. Oberst-Gebendinger ja neiti E. Gebendinger [12])	•	58,725	—
437	Runeberginkatu	35	Maisteri A. Pälsi [13])	1,784.380	174,900	—
424	Museokatu	32	Rakennusmestari J. Syvähuoko [14])	845.000	59,200	—
447	Creutzinkatu	9	Aktiebolaget Creutzgatan 9 [15])	1,214.270	85,000	—
358	Pengerkatu	35	Kauppias K. V. Snellman [16])	1,462.000	87,720	—
»	»	37	Kauppias K. V. Snellman [16])	1,766.000	132,450	—
477	Runeberginkatu	58	Insinööri A. A. Palmberg [17])	1,361.697	145,700	—

Kaupunginvaltuuston kesäkuun 19 päivänä 1917 tekemän päätöksen mukaan [18]) oli kauppakirjaan kauppahinnaksi merkittävä edellä oleva huutokauppahinta ynnä 40 %. Huutokauppahinnasta oli kauppakirjaa allekirjoitettaessa suoritettava 15 %, ja ostajan tuli huutokauppahinnan jäljellä olevasta osasta vuosittain maksaa $^1/_{10}$ sekä korkoa 6 %:n mukaan maksamatta olevalle määrälle. Kauppakirjaan merkitty, huutokauppahinnan ylittävä määrä oli erääntynyt maksettavaksi ainoastaan siinä tapauksessa, että säädetty rakennusvelvollisuus laiminlyötiin, niinkuin mainitussa päätöksessä tarkemmin säädetään.

Rysskärin ja Stora Enskärin myynti. Maistraatin pyydettyä rahatoimikamarin lausuntoa senaatin sota-asiaintoimituskunnan tiedustelun johdosta, mihin hintaan ja millä ehdoilla kaupunki suostuisi valtiolle luovuttamaan Rysskärin ja Stora Enskärin saaret vesialueineen ja kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoitettua, että mainitut saaret ynnä Skogsskärin ja Hamngrundin saaret vuonna 1915 oli arvioitu 43,196 markkaan, minkätähden nyt puheena oleville saarille olisi pantava hintaa 20,000 markkaa kumpaisellekin, päätti [19]) rahatoimikamari ilmoittaa, että kysymys mainittujen saarten luovuttamisesta valtiolle voitiin ratkaista ainoastaan vaihtamalla maata kau-

[1]) Rkmrin pöytäk. 16. 1. 16 §. — [2]) S:n 16. 1. 17 §. — [3]) S:n 16. 1. 18 §. — [4]) S:n 23. 1. 18 §. — [5]) S:n 23. 1. 19 §. — [6]) S:n 23. 1. 20 §. — [7]) S:n 9. 5. 46 §; ks. tätä kert. siv. 14. — [8]) Rkmrin pöytäk. 23. 5. 30 §; ks. tätä kert. siv. 16. — [9]) Rkmrin pöytäk. 8. 8. 54 §. — [10]) S:n 15. 8. 55 §; ks. tätä kert. siv. 15. — [11]) Rkmrin pöytäk. 5. 9. 26 §. — [12]) S:n 6. 10. 12 §. — [13]) S:n 31. 10. 25 §. — [14]) S:n 7. 11. 20 §. — [15]) S:n 12. 12. 16 §. — [16]) S:n 16. 12. 16 §; ks. tätä kert. siv. 27. — [17]) Rkmrin pöytäk. 29. 12. 1 §. — [18]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 233. — [19]) Rkmrin pöytäk. 7. 1. 64 §.

pungin ja valtion kesken, ja oli kamari suostuvainen siinä tarkoituksessa rupeamaan keskusteluihin valtion kanssa.

Evätty tontin lunastusanomus. Aktiebolaget Arbetarbostäderna å villan Lugnet oli anonut oikeutta lunastaa omakseen vuokralla pitämänsä, IV kaupunginosan korttelissa n:o 168 sijaitsevan Lapinlahdenkadun tontin n:o 21 (osoitenumero 10), mutta rahatoimikamari päätti [1]) evätä anomuksen.

Korotettuja tontinhintoja. Rahatoimikamari päätti [2]) korottaa kaupungin tontinhintoja 25 %:lla sekä kehoittaa sosialilautakuntaa ottamaan harkittavaksi, eikö senkin silmälläpidon alaisten tonttien hintoja olisi korotettava samassa suhteessa.

2. *Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta sekä tilapäistä käyttöoikeutta koskevat asiat.*

Vuokralle annettuja tiluksia. Rahatoimikamari teki vuokrasopimuksen kaupungille kuuluvasta maasta seuraavissa tapauksissa:

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi päättyy.	Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
Viljelyspalsta n:o 2 ent. viljelyspalstalla n:o 40 itäisessä eli Kumtähden viljelysryhmässä	Puutarhurimestari C. Lüning [3])	$^{31}/_{12}$ 1928	1,500 —
Kangasalantien tontit n:ot 5 ja 7 ja It. viertotien tontti n:o 85	Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö [4])	$^{31}/_{12}$ 1940	5,000 —
Kumtähti, ent. viljelyspalstan n:o 39 alue	Taiteilija R. Partanen [5])	$^{31}/_{12}$ 1928	600 —
L. viertotie, tontti n:o 40	Leskirouva A. W. Carlsson [6])	3 kk. irtis.	200 —
Kammion tilus (osa, joka on jäljellä, sittenkuin tontit Ruusulank. 4 ja Töölönk. 31 ja 33 on myyty)	Aktiebolaget Kammio sjukhem osakeyhtiö [7])	$^{31}/_{12}$ 1940	1,000 —
Päijänteentie, tontti n:o 43	Kauppias A. J. Helppi [8])	$^{31}/_{12}$ 1969	251 —
Kumtähti, ent. vuokra-alueen 39 viljelyspalsta n:o 1	Puutarhurimestari C. Lüning [9])	$^{31}/_{12}$ 1928	1,350 —
Hieta- ja Jätkäsaaren käyttöoikeus	Helsingin makasiiniosakeyhtiö [10])	$^{30}/_{6}$ 1944	[10]) —
Maistraatink., asuntotontti n:o 1	Vaihdemies K. Tolmunen [11])	$^{31}/_{12}$ 1940	60 —
Greijus, Bölen länsipuolinen maa-alue	Maanviljelija E. J. Hohti [12])	$^{31}/_{8}$ 1924 $^{31}/_{8}$ 1929 $^{31}/_{8}$ 1934	150 — 300 — 600 —

[1]) Rkmrin pöytäk. 14. 3. 39 §. — [2]) Rkmrin kirje 25. 1. n:o 131. — [3]) Rkmrin pöytäk. 2. 1. 52 §. — [4]) S:n 28. 2. 61 §; ks. tätä kert. siv. 22. — [5]) Rkmrin pöytäk. 14. 3. 56 §; ks. tätä kert. siv. 22. — [6]) Rkmrin pöytäk. 11. 4. 38 §. — [7]) S:n 23. 5. 30 §. — [8]) S:n 20. 6. 28 §; enintään 50 %:n korotus vuokrakauden viime 10-vuotiskauden alkaessa. — [9]) Rkmrin pöytäk. 29. 8. 44 §; ks. tätä kert. siv. 23. — [10]) Rkmrin pöytäk. 19. 9. 18 §; korttelien IV, VI, VII, 259 ja 261 tonteista 1 markka m²:ltä, muista 1:50 markkaa m²:ltä, vielä käyttämättömistä kortt. II ja III tonteista vähin hinta 50 penniä m²:ltä. — [11]) Rkmrin pöytäk. 19. 9. 26 §. — [12]) S:n 6. 10. 10 §; ks. tätä kert. siv. 24.

Kumtähti, litt. S, alue	Puutarhurimestari W. Carlsson [1]	1/9 1929	200 —
Meilahti, palsta n:o 28 B, alue	Varastonhoitaja E. Orädd [1]	1/9 1929	250 —
Taivalsaari, tilus n:o 131	Rakennusmestari J. N. Syväluoko [2]	31/12 1940	12,000 —
Ouluntie, tontti n:o 7	Rakennusmestari K. Lappalainen [3]	31/12 1969	120 —
Kumtähti, litt. P, alue	Maatyöntekijä A. V. Grönlund [4]	1/9 1929	250 —
» » R, »	Puutarhurimestari S. Kotin [4]	1/9 1929	250 —
27.1 ha Helsingin pitäjässä Talin kylässä olevaa Reimarsin taloa	Vapaaherra A. Ramsayn oikeudenomistajat [5]	31/10 1924 31/10 1929	11,000 — 14,000 —

Vuokraoikeuden pitennys. Pitennetyn vuokraoikeuden myönsi rahatoimikamari seuraaviin tiluksiin:

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi pitennetty, mistä.	Vuokrakausi pitennetty, mihin.	Vuotuinen vuokramaksu, Smk.
Laakso, litt. A, asuinpals.	Kauppias S. Aladin [6]	1/1 1919	1/6 1920	300 —
Leppäsuo, tonttipaikka	Mekanikko M. Ollikka [7]	1/1 1919	6 kk. irtis.	500 —
Hermanni, kortt. II asuinpalsta n:o 4	Kuorma-ajuri G. Henriksson [8]	1/2 1919	» » »	400 —
Mustikkamaa, huvilapalsta n:o 8	Huvilanomistaja V. Olander [9]	1/1 1920	» » »	600 —
Hernesaari, palsta n:o 1	Talonomistaja J. W. Blomqvist [10]	1/1 1919	3 » »	450 —
S:n, palstat n:ot 2 ja 3	Talonomistaja J. W. Blomqvist [10]	» »	1 » »	75 — 75 —
Hietaniemi, varastopaikka n:o 13	Helsingin ajurien osuuspaja [11]	1/12 1918	3 » »	1,680 —
Humalisto, tilus n:o 6	Huvilanomist. N. Kolisen perill. [12]	1/1 1919	31/12 1920	3,500 —
Oulunkylä, it. huvilaryhmä, asuinpalsta n:o 58	Maalarimest. E. J. Ruthin perill. [13]	1/11 1918	31/12 1923	400 —
Laakso, asuinpals. litt. B	Ajuri J. F. Bergström [14]	1/4 1919	» »	600 —
Kaivopuiston keilarata	Leskivaimo E. Lyra [15]	1/6 1919	1/6 1920	300 —
Toukola, tontti n:o 3	Leskirouva M. F. Skogster [16]	1/1 1920	1/1 1922	180 —
Orioninkatu n:o 2, kortt. I tontit n:ot 1 ja 8	Maakauppias E. Lehtonen [17]	1/1 1921	6 kk. irtis.	1,200 —
It. viertotie n:o 65, kortt. I tontti 2.	Leskivaimo E. Wesander [17]	1/1 1921	1/1 1925	900 —
S:n n:o 67, kortt. I tontti 3	Talonomistaja H. Ylöstalo [17]	1/1 1921	» »	500 —

[1]) Rkmrin pöytäk. 10. 11. 1 §; ks. tätä kert. siv. 23. — [2]) Rkmrin pöytäk. 14. 11. 49 §. — [3]) S:n 17. 11. 9 §; enintään 5 %:n korotus vuokrakauden viime 10-vuotiskauden alusta. — [4]) Rkmrin pöytäk. 28. 11. 10 §. — [5]) S:n 16. 12. 14 §; ks. tätä kert. siv. 25. — [6]) Rkmrin pöytäk. 2. 1. 51 §. — [7]) S:n 9. 1. 14 §. — [8]) S:n 9. 1. 41 §. — [9]) S:n 16. 1. 28 §. — [10]) S:n 16. 1. 74 §. — [11]) S:n 17. 2. 11 §. — [12]). S:n 17. 2. 22 §; ks. tätä kert. siv. 28. — [13]) Rkmrin pöytäk. 17. 2. 24 §; ks. tätä kert. siv. 28. — [14]) Rkmrin pöytäk. 28. 3. 20 §; ks. tätä kert. siv. 28. — [15]) Rkmrin pöytäk. 25. 4. 13 §. — [16]) S:n 25. 4. 29 §; ks. tätä kert. siv. 28. — [17]) Rkmrin pöytäk. 9. 5. 45 §; ks. tätä kert. siv. 27.

It. Viertotie n:o 69, kortt. I tontti 4	Maanviljelijä J. Jussila [1]	1/1 1921	1/1 1925	900 —
Orionink. n:o 6, kortt. I tontti 6	Maalari O. A. Saukko [1]	1/1 1919	»	600 —
Orionink. n:o 4, kortt. I tontti 7	Herra V. Järvi [1]	1/1 1921	»	240 —
It. Viertotie n:o 71, kortt. II tontti 1 a	Aktiebolaget Albion lampmagasinet [1]	1/11 1920	»	1,000 —
Orionink. n:o 10, kortt. II tontti 1 b	Seppä A. A. Nyman [1]	1/1 1921	»	400 —
Orionink. n:o 12, kortt. II tontti 1 c	Herra K. J. Sairanen [1]	1/1 1921	»	300 —
It. Viertotie n:o 73, kortt. II tontti 1 d	Merikapteeni A. Fagerström [1]	31/12 1918	»	900 —
It. Viertotie n:o 75, kortt. II tontti 2	Työmies G. A. Lönnbäck [1]	1/1 1921	»	500 —
It. Viertotie n:o 77, kortt. II tontti 3	Leskivaimo A. Lindström [1]	1/1 1921	»	500 —
It. Viertotie n:o 79, kortt. II tontti 4	Helsingin telefooniyhdistys [1]	1/1 1920	»	400 —
It. Viertotie n:o 81, kortt. II tontti 5	Herra A. W. Finér [1]	1/1 1921	»	720 —
It. viertotie n:o 83, kortt. II tontit 6 ja 7	Talonomistaja T. Seppälä [1]	1/1 1921	»	1,200 —
Orionink. n:o 14, kortt. II tontti 9	Pika-ajuri J. A. Lindqvist [1]	1/1 1920	»	300 —
Orionink. n:o 16, kortt. II tontti 10	Kauppias A. Lindholm [1]	1/1 1922	»	600 —
Orionink. n:o 3, kortt. III tontti 2 a	Pika-ajuri A. Virtanen [1]	1/1 1921	6 kk. irtis.	720 —
Orionink. n:o 7 kortt. III tontti 3	Huvilanomistaja K. Joensuu [1]	1/1 1921	»	480 —
Orionink. n:o 9, kortt. III tontti 4	Rouva A. Halminen [1]	1/1 1922	1/1 1925	600 —
Orionink. n:o 11, kortt. III tontti 5	Huvilanomistaja J. P. Johansson [1]	1/1 1921	»	500 —
Orionink. n:o 13, kortt. III tontti 6	Ajuri J. V. Jakobsson [1]	1/5 1919	»	500 —
Orionink. n:o 15, kortt. III tontti 7	A. L. ja J. Hj. Bäckström [1]	1/1 1920	»	600 —
Vellamonk. n:o 10, kortt. III tontti 8	Leipuri J. F. Ahvenainen [1]	1/1 1921	»	300 —
Vellamonk. n:o 8, kortt. III tontti 9	Työmies K. Knekt [1]	1/11 1920	6 kk. irtis.	300 —
Vellamonk. n:o 6, kortt. III tontti 10	Rouva A. Nyström [1]	1/1 1921	1/1 1925	540 —
Vellamonk. n:o 1, kortt. III tontti 12	Puuseppä A. J. Nyholm [1]	1/1 1921	»	500 —
Orionink. n:o 17, kortt. IV tontti 1	Taloudenhoitajatar A. Mynttä [1]	1/1 1920	»	360 —
Orionink. n:o 19, kortt. IV tontti 2	Herra G. A. Nyman [1]	1/1 1921	»	450 —
Orionink. n:o 21, kortt. IV tontti 3	Vaimo E. E. Eriksson [1]	1/11 1920	»	400 —
Orionink. n:o 23, kortt. IV tontti 5	Kirvesmies K. A. Åström [1]	1/5 1920	»	750 —
Vellamonk. n:o 18, kortt. IV tontti 6	Kauppias P. Kohonen [1]	1/1 1921	»	600 —
Vellamonk. n:o 16, kortt. IV tontti 7	Kirvesmies A. Andersson-Skrifvars [1]	1/1 1921	»	540 —
Vellamonk. n:o 14, kortt. IV tontti 8	Kauppiaat P. A. Kohonen ja T. Kilpinen [1]	31/12 1919	»	300 —

[1]) Rkmrin pöytäk. 9. 5. 45 §; ks. tätä kert. siv. 27.

Vellamonk. n:o 12, kortt. IV tontti 9	Vahtimestari K. E. Lindfors [1]	$^{31}/_{12}$ 1918	$^{1}/_{1}$ 1925	500	—
Vellamonk. n:o 3, kortt. V tontti 2	Herrat V. R. Törnroos ja V. O. Nurmi [1]	$^{1}/_{5}$ 1920	6 kk. irtis.	540	—
Vellamonk. n:o 5, kortt. V tontti 3	Kirvesmies E. Fredriksson [1]	$^{1}/_{11}$ 1920	$^{1}/_{1}$ 1925	360	—
Vegank. n:o 13, kortt. V tontti 4	Työmies G. Henriksson [1]	$^{1}/_{1}$ 1922	»	400	—
Vegank. n:o 11, kortt. V tontti 5	Työmies F. F. Glad [1]	$^{1}/_{1}$ 1922	»	300	—
Vellamonk. n:o 7, kortt. VI tontti 1	Herra J. Wainikainen [1]	$^{1}/_{11}$ 1920	»	750	—
Vellamonk. n:o 9, kortt. VI tontti 2	Emännöitsijä I. J. Henriksson [1]	$^{1}/_{1}$ 1921	»	300	—
Vellamonk. n:o 11, kortt. VI tontti 4	Leipuri J. Johansson [1]	$^{1}/_{11}$ 1920	»	500	—
Oihonnank. n:o 2, kortt. VI tontti 5	Kirvesmies E. Wikblom [1]	$^{1}/_{1}$ 1921	»	700	—
Oihonnank. n:o 4, kortt. VI tontti 6	Raitiovaunukuljettaja A. T. Nyström [1]	$^{1}/_{1}$ 1921	»	500	—
Oihonnank. n:ot 6 a ja 6 b, kortt. VI tontti 7	Talollisenpoika J. V. Sundell [1]	$^{1}/_{1}$ 1921	»	600	—
Oihonnank. n:o 1, kortt. VII tontti 1	Leskivaimo A. L. Tarvas [1]	$^{1}/_{1}$ 1921	»	300	—
Oihonnank. n:o 3, kortt. VII tontti 2	Torikauppias K. G. Soisalo [1]	$^{1}/_{5}$ 1921	»	300	—
Oihonnank. n:o 5, kortt. VII tontti 3	Aktiebolaget Sveins [1]	$^{1}/_{1}$ 1921	»	600	—
Saarik. n:o 17, kortt. VII tontti 5	Ajuri K. J. Ståhlberg [1]	$^{1}/_{1}$ 1922	»	720	—
It. viertotie n:o 85, kortt. VIII tontti 1	Maalari A. W. Stenroos [1]	$^{1}/_{1}$ 1921	»	900	—
It. viertotie n:o 89, kortt. VIII tontti 3	Opettaja H. Tiihonen [1]	$^{1}/_{1}$ 1921	»	540	—
Orionink. n:o 24, kortt. VIII tontti 5	Huvilanomistaja J. A. Koskinen [1]	$^{1}/_{11}$ 1920	»	600	—
It. viertotie n:o 91, kortt. XI tontti 1	Kauppias J. E. Ylöstalo [1]	$^{1}/_{1}$ 1920	»	660	—
It. viertotie n:o 95, kortt. XI tontti 3	Isännöitsijä A. Lemke [1]	$^{1}/_{1}$ 1921	»	660	—
It. viertotie n:o 97, kortt. XI tontti 4	Herra A. S. Jakobsson-Rasmus [1]	$^{1}/_{1}$ 1923	»	360	—
It. viertotie n:o 101, kortt. XI tontti 6	H. Santalan perilliset [1]	$^{1}/_{1}$ 1922	6 kk. irtis.	660	—
It. viertotie n:o 103, kortt. XI tontti 7	Kauppias E. Forsbäck [1]	$^{1}/_{5}$ 1920	$^{1}/_{1}$ 1925	300	—
Violank. n:o 4, kortt. XI tontti 8	Huvilanomistaja G. V. Söderholm [1]	$^{1}/_{1}$ 1922	»	360	—
Oihonnank. n:o 10, kortt. XI tontti 9	Herrat H. S. Andersson ja V. A. Mäntysalo [1]	$^{1}/_{5}$ 1920	»	540	—
Oihonnank. n:o 12, kortt. XI tontti 10	Herrat A. Dorsén, J. Jansson ja E. Andersson [1]	$^{1}/_{1}$ 1922	»	540	—
Oihonnank. n:o 16, kortt. XI tontti 12 b	Työmies I. Eriksson [1]	$^{1}/_{1}$ 1922	»	240	—
Oihonnank. n:o 18, kortt. XI tontti 13	Muurari K. J. Forsgren [1]	$^{1}/_{1}$ 1922	»	360	—
Oihonnank. n:o 20, kortt. XI tontti 14	Lämmittäjä A. V. Ahrenberg [1]	$^{1}/_{1}$ 1922	»	400	—
Toukola, kortt. I asuinpalsta n:o 1	Kirvesmies A. G. Andersson [2]	$^{1}/_{1}$ 1920	$^{31}/_{12}$ 1921	300	—

[1]) Rkmrin pöytäk. 9. 5. 45 §; ks. tätä kert. siv. 27. — [2]) S:n 11. 7. 48 §.

Mustikkamaa, huvilapalsta n:o 9	Herra E. Thunberg[1])	1/1 1920	Toistaiseksi	400	—
Mustikkamaa, asuinpalsta n:o 4	Herra A. Vickman[2])	1/1 1920	6 kk. irtis.	240	—
Mustikkamaa, huvilapalsta n:o 4	Aktiebolaget Nya varvet[3])	1/1 1920	»	900	—
Mustikkamaa, alue n:o 4 b	Suomen höyrylaivaosakeyhtiö[4])	1/1 1920	»	3,000	—
Mustikkamaa, huvilapalsta n:o 10	Arkkitehti J. Stolpe[5])	1/1 1920	»	850	—
Mustikkamaa, huvilapalsta n:o 11	Veneenrakentaja Th. Vickman[6])	1/1 1920	»	1,200	—
Mustikkamaa, huvilapalsta n:o 1	Ovenvartija J. M. Karlsson[7])	1/1 1920	»	1,200	—
Mustikkamaa, huvilapalsta n:o 6	Agronoomi A. S. Lindholm[8])	1/1 1920	»	500	—
Pengerkatu, asuintontit n:ot 35 ja 37 kortt. 358	Kauppias K. V. Snellman[9])	1/1 1920	31/12 1924	3,600	—
Kaisaniemen ravintola	Kassanhoitaja F. O. Lindfors[10])	1/10 1919	30/9 1924	15,000	—
Kortteli n:o 178, varastopaikka n:o 1	Puutavarakauppias Y. Murto[11])	1/12 1918	3 kk. irtis.	1,440	—
Käpylä, viljelyspalsta n:o 4	Leskirouva A. Karlsson ja hänen poikansa E. Ilola[12])	1/12 1919	1/12 1929	600	—

Vuokraoikeuden siirto. Rahatoimikamari hyväksyi seuraavien tiluksien vuokraoikeuden siirrot:

Tiluksen nimi.	Uuden vuokraajan nimi.
Meilans, huvilapalsta n:o 33	Kauppias E. Campbell[13])
Sirpalesaari	Aktiebolaget Helsingfors segelmakeri och båtbyggeri[14])
Virtaintie, tontti n:o 11	Maanviljelijä O. Suvanto[15])
Vallilantie » » 23	Talonomistaja E. Ailas[16])
Päijänteentie » » 19	Insinööri A. A. Palmberg[17])
Vallilantie » 8	Kalastaja J. V. Karlsson[18])
Hermanni I, kortt. V tontti n:o 2	Kauppias O. Merckell; sittemmin herrat V. R. Törnroos ja V. O. Nurmi[19])
Vallila, asuintontti n:o 9	Puutavarakauppias W. Giers[20])
Hermanni I, kortt. III tontti n:o 4	Rouva A. Halminen[21])
Leankatu, tontti n:o 8	Tehtailija K. W. Sihvola[22])
Hermanni I, kortt. IV tontti n:o 6	Kauppias P. A. Kohonen[23])
Hernesaari, palstat n:ot 1, 2 ja 3	Talonomistaja J. W. Blomqvist[24])
Mustikkamaa, huvilapalsta n:o 3	Herra E. V. Wickman[25])
Inarintie, tontit n:ot 21 ja 23	Herra Otto Hakalax[26])
Virtaintie, tontti n:o 3	Rouva L. S. Lönn[27])

[1]) Rkmrin pöytäk. 18. 7. 16 §. — [2]) S:n 8. 8. 57 §. — [3]) S:n 8. 8. 75 a §. — [4]) S:n 8. 8. 106 §. — [5]) S:n 15. 8. 59 §. — [6]) S:n 15. 8. 60 §. — [7]) S:n 15. 8. 67 §. — [8]) S:n 22. 8. 56 §. — [9]) S:n 29. 8. 49 §. — [10]) S:n 19. 9. 28 §; ks. tätä kert. siv. 28. — [11]) S:n 10. 10. 34 §. — [12]) S:n 14. 11. 48 §; ks. tätä kert. siv. 28. — [13]) S:n 7. 1. 27 §. — [14]) S:n 7. 1. 36 §. — [15]) S:n 7. 1. 69 §. — [16]) S:n 7. 1. 70 §. — [17]) S:n 7. 1. 71 §. — [18]) S:n 7. 1. 72 §. — [19]) S:n 7. 1. 76 §. — [20]) S:n 9. 1. 35 §. — [21]) S:n 16. 1. 47 § ja 13. 2. 40 §. — [22]) S:n 16. 1. 48 §. — [23]) S:n 16. 1. 51 §. — [24]) S:n 16. 1. 74 §. — [25]) S:n 30. 1. 44 §. — [26]) S:n 3. 2. 62 §. — [27]) S:n 3. 2. 63 §.

Päijänteentie, tontti n:o 11	Herra O. Merckell [1])
Lohjantie, tontti n:o 17	Herrat K. Eestilä ja E. Koskinen [2])
Vallilantie, tontti n:o 14	Teurastaja J. E. Nieminen [3])
Lohjantie, tontti n:o 4	Herrat G. Kamljakoff ja H. Grönlund [4])
Virtaintie, tontti n:o 10	Talonomistaja J. A. Karenius; sittemmin varastonhoitaja J. V. Kallio [5])
Humalisto, Råstad, huvilapalsta n:o 18	Johtaja K. E. Jonsson [6])
Bölenkatu, tontti n:o 18	Ent. vääpeli I. Holst [7])
Ruoholahti, varastopaikka n:o 4 sen viereisellä täytetyllä alueella	Uudenmaan läänin sotasaaliskonttori [8])
Oulunkylä, läntinen huvilaryhmä, huvilapalsta n:o 15 a	Herra K. Sundell [9])
Mustikkamaa, maapalsta n:o 12	Insinööri H. Mieritz [10])
Bölenkatu, tontti n:o 26	Herra K. E. Heimo ja rouva E. Heimo [11])
Kuusisaari, palsta n:o 3	Luterilaisen evankeliumiyhdistyksen nuorisoliiton Helsingin osasto [12])
» » » 2	Luterilaisen evankeliumiyhdistyksen nuorisoliiton Helsingin osasto [12])
Merisatama, varastopaikka n:o 6 sen viereisellä täytetyllä alueella	Lantbrukskontoret aktiebolag [13])
Greijus, Rödbackan huvilapalsta n:o 13	Työmies A. Petrell [14])
Suokatu, tontti n:o 12	Osakeyhtiö Vihko [15])
Sörnäsin panimotontti	Osakeyhtiö Agros [16])
Leankatu, asuntotontti n:o 9	Herra A. Stiller; sittemmin Helsingin kaupunkilähetys [17])
» » » 3	Herra A. Stiller; sittemmin Helsingin kaupunkilähetys [18])
Hertankatu, » » 3 a	Herra A. Stiller; sittemmin Helsingin kaupunkilähetys [18])
Greijus, tontti n:o 14	Herra R. K. Holmberg [19])
Meilans, huvilapalsta n:o 29	Kauppias E. Campbell [20])
Oulunkylä, itäinen huvilaryhmä n:o 58	Herra C. G. Cajander [21])
Humalisto, palsta n:o 6	Herra O. Keponen [22])
Meilans, huvilapalsta n:o 5	Rouva M. Mikkola [23])
Bölen talo, osa	Palstatilanomistaja C. G. Lindroos [24])
Merholma, palsta n:o 1	Konttoripäällikkö V. E. Zilliacus; sittemmin Helsingin laivaveistämö [25])
» » » 3	Herra A. Öster; sitten konttoripäällikkö V. E. Zilliacus; viimeksi Helsingin laivaveistämö [26])
» » » 4	Konttoripäällikkö V. E. Zilliacus; sittemmin Helsingin laivaveistämö [27])
» » » 5	Konttoripäällikkö V. E. Zilliacus; sittemmin Helsingin laivaveistämö [28])
Toukola, asuntotontti n:o 3	Leskirouva M. F. Skogster [29])
Raakelinkatu, tontti n:o 5	Liikemies F. Pietiläinen [30])
Virtaintie, tontti n:o 11	Monttööri M. W. Pärnä [31])
Ouluntie, tontit n:ot 3 ja 5	Maanviljelijä A. Rekola; sittemmin liikemies D. Lahtinen [31])
Vallilantie, tontti n:o 5	Huvilanomistaja K. Laakso [31])
Inarintie, tontti n:o 2	Herra K. Kullberg [31])

[1]) Rkmrin pöytäk. 3. 2. 64 §. — [2]) S:n 3. 2. 65 §. — [3]) S:n 3. 2. 66 §. — [4]) S:n 3. 2. 67 §. — [5]) S:n 3. 2. 68 §. — [6]) S:n 6. 2. 41 §. — [7]) S:n 6. 2. 42 §. — [8]) S:n 13. 2. 47 §. — [9]) S:n 21. 2. 32 §. — [10]) S:n 21. 2. 63 §. — [11]) S:n 17. 2. 38 §. — [12]) S:n 14. 3. 21 §. — [13]) S:n 14. 3. 51 §. — [14]) S:n 14. 3. 52 §. — [15]) S:n 28. 3. 25 §. — [16]) S:n 28. 3. 43 §. — [17]) S:n 28. 3. 47 §. — [18]) S:n 28. 3. 47 §. — [19]) S:n 28. 3. 51 §. — [20]) S:n 28. 3. 60 §. — [21]) S:n 7. 4. 43 §. — [22]) S:n 7. 4. 67 §. — [23]) S:n 14. 4. 9 §. — [24]) S:n 22. 4. 20 §. — [25]) S:n 22. 4. 23 §. — [26]) S:n 22. 4. 24 §. — [27]) S:n 22. 4. 25 §. — [28]) S:n 22. 4. 26 §. — [29]) S:n 25. 4. 29 §. — [30]) S:n 2. 5. 43 §. — [31]) S:n 2. 5. 51 §.

Hietakangas, varastopaikka n:o 1	Herra I. E. Forsman [1])
Hermanni, kortt. II tontti n:o 4	Helsingin telefooniyhdistys [2])
Eevankatu, tontti n:o 5	Leskivaimo A. Saksinen [3])
Eläintarhanhuvila n:o 3	Kauppias K. Hj. Helenius [4])
Hermanni, kortt. XV asuintontti n:o 2 ..	Herrat F. ja A. Nyyssönen [5])
Eevankatu, tontti n:o 4	Huvilanomistaja J. Hietaranta [6])
Leankatu, » » 7	Helsingin kaupunkilähetys [7])
Meilans, huvilapalstat n:ot 27 a ja 27 b ..	Rouva H. Vuolijoki [8])
Vanajantie, tontti n:o 1	Neiti F. V. Fagerström [9])
Virtaintie, » » 6	Monttööri K. G. Liljeström [9])
» » » 9	Ajuri V. V. Pilkkikangas [9])
» » » 4	Ajuri A. Valve [9])
Inarintie, » » 31	Kauppias K. F. Bergström [9])
Keuruuntie, » » 18	Ajomies J. E. Salin [9])
Bölenkatu, » » 30	Rouva A. Teriö [10])
Humalisto ja Råstad, palsta n:o 7	Herrat V. Sirelius ja I. Nyman [11])
Meilans, huvilapalsta n:o 4	Liikemies M. Mononen [12]); sittemmin apteekkari K. Arrhenius [13])
Oulunkylä, etel. huvilaryhmä n:o 5	Rouva A. Holstius [14])
Hertankatu, tontti n:o 10	Jarrumies K. Borg [15])
Mustikkamaa, huvilapalsta n:o 9	Insinööri Th. Zetterlöv [16])
Meilans, palstatila n:o 5	Liikemies R. Viljanen [17])
Länt. Rönnskär, n:o 117	Herra F. Engström [18])
Hertankatu, tontti n:o 10	Junailija G. Dubb [19])
Merholma, palsta n:o 2	Herra A. B. Zetterberg [20])
Humalisto ja Råstad, palsta n:o 6	Herra K. E. Talvela [21])
Bölenkatu, tontti n:o 27	Rouva H. Komppa [22])
Vallilantie, asuintontti n:o 3	Herra G. A. Hägglund [23])
Pakinkylä, 2 huvilapalstaa	Työmies K. Logren [24])
Bölen talo, osa	Liikemiehet E. ja E. Bergman [25])
Oulunkylä, etel. huvilaryhmä n:o 2	Filosofianmaisteri J. Keränen [26])
Greijus, alue	Ajomies V. Jussila [27])
Vallilantie, tontti n:o 12.....	Tilanomistaja H. Pesonen; sittemmin ajuri J. H. Nieminen [28])
Suvantotie, » » 4.....	Herra A. Sandström [29])
Virtaintie, » » 12.....	Herra J. Aromaa [30])
Suvantotie, » » 10.....	Herra V. Hägglund [31])
Vallilantie, » » 44.....	Herra A. Luotola [32])
Suvantotie, » » 5.....	Maanviljelijä J. V. Majander [33])
Vallila, » » 2.....	Talonomistaja J. F. Längstedt ja liikemies K. Wendelin [34])
Tilkan torppa, vier. maa-alue.....	Ajuri H. Lindfors [35])
Ent. Taipaleen tilus, palsta n:o 5	Herra J. A. E. Lindroos [36])
Böle, sikalan alue	Osakeyhtiö Seurahuone [37])
Meilans, huvilapalsta n:o 9	Prokuristi O. Ekholm [38])
Eevankatu, tontti n:o 6	Huvilanomistaja E. Wilhelminpoika [39])
Oulunkylä, itäinen, n:o 29	Rouva E. Myllylä; sittemmin V. F. Malmström [40])
Humalisto, huvilapalsta n:o 18	Johtaja R. E. Nikander [41])

[1]) Rkmrin pöytäk. 9. 5. 72 §. — [2]) S:n 19. 5. 50 §. — [3]) S:n 30. 5. 56 §. — [4]) S:n 30. 5. 59 §. — [5]) S:n 6. 6. 32 §. — [6]) S:n 11. 6. 5 §. — [7]) S:n 11. 6. 35 §. — [8]) S:n 13. 6. 66 §. — — [9]) S:n 20. 6. 30 §. — [10]) S:n 20. 6. 67 §. — [11]) S:n 27. 6. 5 §. — [12]) S:n 11. 7. 56 §. — [13]) S:n 11. 7. 57 §. — [14]) S:n 11. 7. 62 §. — [15]) S:n 11. 7. 66 §. — [16]) S:n 18. 7. 16 §. — [17]) S:n 8. 8. 64 §. — [18]) S:n 8. 8. 68 §. — [19]) S:n 8. 8. 69 §. — [20]) S:n 8. 8. 89 §. — [21]) S:n 8. 8. 98 §. — [22]) S:n 15. 8. 39 §. — [23]) S:n 22. 8. 29 §. — [24]) S:n 22. 8. 57 §. — [25]) S:n 29. 8. 24 §. — [26]) S:n 19. 9. 25 §. — [27]) S:n 19. 9. 41 §. — [28]) S:n 3. 10. 43 §. — [29]) S:n 3. 10. 44 §. — [30]) S:n 3. 10. 45 §. — [31]) S:n 3. 10. 46 §. — [32]) S:n 3. 10. 47 §. — [33]) S:n 3. 10. 48 §. — [34]) S:n 6. 10. 7 §. — [35]) S:n 6. 10. 11 §; ks. tätä kert. siv. 24. — [36]) Rkmrin pöytäk. 10. 10. 33 §. — [37]) S:n 10. 10. 56 §. — [38]) S:n 10. 10. 65 §. — [39]) S:n 10. 10. 66 §. — [40]) S:n 17. 10. 59 §. — [41]) S:n 17. 10. 60 §.

Bölenkatu, tontti n:o 6	Neiti D. Viitakangas [1])
Hermanni I, kortt. I tontti n:o 7	Herra V. Järvi [2])
Hermanni II, kortt. XVII tontti n:o 1 ynnä lisäalue	Muurari A. E. Taipalin [3])
Hermanni I, kortt. II tontti n:o 9	Ajuri J. A. Lindqvist [4])
Oulunkylä, länt. huvilaryhmä n:o 4	Työmies O. Josefsson [5])
Hietasaari, alueet C ja D	Suomen valtamerentakainen kauppaosakeyhtiö [6])
Bölenkatu, tontti n:o 34	Herra S. Jahnsson [7])
Päijänteentie, tontti n:o 43	Ajuri E. B. Arvidsson; sittemmin työnjohtaja I. E. Metsävaara [7])
Inarintie, tontit n:ot 11 ja 13	Herra K. V. Laude [7])
Lohjantie, tontti n:o 8	Kauppias H. Frilander [7])
Toukola, rantakortt. tontti n:o 2	Ajuri T. I. Jyvä [8])
Bölenkatu, tontti n:o 2	Varatuomari A. Manninen [9])
Mustikkamaa, huvilapalsta n:o 8	Herra H. Eriksson [10]); sittemmin herra V. Olander [11]); myöhemmin isännöitsijä P. Apelgren [12])
Hermanni I, kortt. VII tontti n:o 5	Ajuri K. V. Ståhlberg [13])
Ätsärintie, tontti n:o 5	Rouva H. Leino; sittemmin kelloseppä R. Kahila; sitten johtaja O. Keponen [14])
Suvantotie, tontti n:o 10	Herra O. V. Ruusulaakso [15])
Hermanni II, kortt. XVII tontti n:o 8	Talonomistaja G. A. Liljeberg [16])
» I, » III » » 5	Herrat H. Ylöstalo ja J. V. Kataja [17])
» » » II » » 5	Herra A. V. Finér [18])
Bölenkatu, asuntotontti n:o 18	Herra F. Vitikka [19])
Oulunkylä, länt. huvilaryhmä n:o 9 ynnä lisäalue	Herra T. A. Kero [20])

Tilapäisluontoisia vuokrasopimuksia pienemmistä, osin viljelykseen, osin varastopaikoiksi y. m. sopivista paikoista, joiden vuokrasopimukset päättyivät kuukausittain, teki rahatoimikamari seuraavissa tapauksissa:

Vuokrapaikka.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi päättyy.	Vuokramaksu kuuk:lta, Smk.
Porvoon- ja Karjalankadun kulmaus, vier. alue	Työmies E. J. Lahti [21])	1 kk. irtis.	5 —
Hietaniemenkatu, tontin n:o 29 vastapäinen alue	Kivenhakkaaja J. Mertanen [22])	1 » »	9 16
Sumppari, palsta n:o 4	Herra O. Lundblom [23])	3 » »	25 —
Merisatama, varastopalsta n:o 4	Herra I. Böhling [24])	3 » »	85 —
Kortt. n:o 178, halkovarastopaikka	Toiminimi K. Fazer [25])	3 » »	125 —

[1]) Rkmrin pöytäk. 17. 10. 61 §. — [2]) S:n 24. 10. 19 §. — [3]) S:n 24. 10. 22 §. — [4]) S:n 31. 10. 46 §. — [5]) S:n 3. 11. 9 §. — [6]) S:n 7. 11. 29 §. — [7]) S:n 17. 11. 8 §. — [8]) S:n 28. 11. 40 §. — [9]) S:n 5. 12. 14 §. — [10]) S:n 5. 12. 15 §. — [11]) S:n 5. 12. 16 §. — [12]) S:n 5. 12. 17 §. — [13]) S:n 5. 12. 18 §. — [14]) S:n 5. 12. 73 §. — [15]) S:n 5. 12. 74 §. — [16]) S:n 16. 12. 1 §. — [17]) S:n 16. 12. 2 §. — [18]) S:n 16. 12. 3 §. — [19]) S:n 19. 12. 8 §. — [20]) S:n 19. 12. 23 §. — [21]) S:n 2. 1. 10 §. — [22]) S:n 7. 1. 30 §. — [23]) S:n 7. 1. 42 §. — [24]) S:n 9. 1. 13 §. — [25]) S:n 9. 1. 28 §.

Bölenkatu, tontti n:o 13, viljelysalue	Junailija O. N. Lempinen [1])	6 kk. irtis.	615	—
Kortt. n:o 178, varastopaikka n:o 16	Osakeyhtiö G. W. Sohlberg [2])	3 » »	60	84
Kortt. n:o 178, varastopaikka n:o 19	Rakennusmestari K. Oila [3])	3 » »	120	—
Kumtähti, lisäalueet A, B ja C	Maanviljelijä Hj. Sederholm [4])	6 » »	83 12 20	33 50 83
Pitkänsillanranta, kortt. 297 tontti n:o 3	Aktiebolaget Insula osakeyhtiö [5])	3 » »	700	—
Tilkka, Greijus, viljelyspalstat n:ot 21, 22, 23, 24	Rankkuri A. Korhonen [6])	1/1 1920 asti.	100	—
Sörnäsin rantatie, alue	Insinööritoimisto A. A. Palmberg [7])	6 kk. irtis.	125	—
Kortt. n:o 178, varastopaikat n:ot 6 ja 7	Aktiebolaget Allan Hjelt osakeyhtiö [8])	3 » »	368	33
Hietasaari, alue	Tehtailija V. J. Hildén [9])	6 » »	100	—
Merikatu, vier. alue sekä lisäalue	Aktiebolaget Calor [10])	3 » »	135	—
Sörnäsin niemeke, alue	Nobelin petrolintuonti-osakeyhtiö [11])	3 » »	60	—
Sörnäsin satama, alue, vanhain ja uusien laiturien välisellä täytteellä	Metsähallitus [12])	3 » »	285	—
Sörnäsin rantatie, alue	Herra J. K. Raudanpää [13])	3 » »	60	—
Merisatama, alue	Pankkiiriliike Thorman & Holm [14])	3 » »	225	—
Pohjois Rautatiekatu, viereinen alue	Helsingin Rakennuskauppa osakeyhtiö [15])	2 » »	150	—
Oulunkylä, metsäalue	Rakennusmestari W. Taipale [16])	6 » »	2	91
Sörnäsin rantatie, varastopaikka	Toiminimi W. Giers osakeyhtiö [17])	2 » »	250	—
Kortt. 178, varastopalsta n:o 10	Toiminimi Lagerström & C:o [18])	3 » »	62	50
Kortt. 178, halkovarastopaikka	Toiminimi Lagerström & C:o [19])	2 » »	100	—
Kortt. 178, varastopaikka	Toiminimi Lagerström & C:o [20])	3 » »	200	—
Merisatama, varastopaikka	Pankkiiriliike Thorman & Holm [21])	3 » »	225	—
Ruoholahti, varastopaikka n:o 9	Rakennusmestari W. Ekman [22])	6 » »	247	66
Siltasaarenranta, varastopaikka	Herra J. Vesuri [23])	1 » »	75	—
Ruoholahti, varastopaikka n:o 15	Finska agrarbyrån aktiebolag [24])	3 » »	30	—
Fredrikinkatu, kortt. 410, varastopaikka	Rakennustoimisto Rakentaja [25])	2 » »	100	—
Hietaniemi, varastopaikka n:o 32	Helsingin Rakennuskauppa osakeyhtiö [26])	3 » »	16	66
Hietaniemi, varastopaikka n:o 30	Kauppaneuvos J. Tallberg [26])	3 » »	18	75

[1]) Rkmrin pöytäk. 16. 1. 75 §. — [2]) S:n 23. 1. 34 §. — [3]) S:n 23. 1. 35 §. — [4]) S:n 3. 2. 21 §. — [5]) S:n 6. 2. 45 §. — [6]) S:n 11. 4. 49 §. — [7]) S:n 12. 5. 55 §. — [8]) S:n 23. 5. 45 §. — [9]) S:n 30. 5. 51 §. — [10]) S:n 11. 7. 55 § ja 8. 8. 66 §. — [11]) S:n 25. 7. 22 §. — [12]) S:n 25. 7. 25 §. — [13]) S:n 8. 8. 27 §. — [14]) S:n 8. 8. 96 §. — [15]) S:n 22. 8. 47 §. — [16]) S:n 22. 8. 53 §. — [17]) S:n 22. 8. 59 §. — [18]) S:n 29. 8. 55 §. — [19]) S:n 29. 8. 56 §. — [20]) S:n 29. 8. 57 §. — [21]) S:n 15. 9. 37 §. — [22]) S:n 19. 9. 18 §. — [23]) S:n 19. 9. 55 §. — [24]) S:n 10. 10. 57 §. — [25]) S:n 17. 10. 54 §. — [26]) S:n 14. 11. 34 a §.

Rahatoimikamari teki seuraavissa tapauksissa tilapäiset vuokrasopimukset paikoista, joiden vuokramaksut suoritetaan käyttökausittain:

Vuokrapaikka.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi.	Vuokramaksu käyttökaudelta. Smk.
Oulunkylä, haka	Maanviljelijä A. Nyström [1])	Kesäksi	20 —
Greijus, maa-alue	Ajuri K. Watén [2])	»	1,200 —
Kumtähti, laidunpaikka	Herra J. V. Helenius [3])	»	125 —
Pikku Kumtähti, laidunmaa	H. C. Lindberg [4])	»	80 —
L. viertotie, laidunpalsta	Ajuri E. Höllö [5])	»	25 —
Käpylä, viljelyspalsta	Puutarhuri C. Lüning [6])	»	150 —
Pakinkylä, palsta R N:o 3III, viljelysalue	Työmies A. Hiukkanen [7])	»	50 —
Kumtähti, laidunpalsta n:o 9	Herra A. Ferin [8])	»	50 —
Pakinkylä, metsämaa	Vuokraaja K. Vikholm [9])	»	150 —
Kumtähti, laidunpalsta n:o 8	Herra K. O. Aarnio [10])	»	70 —
L. viertotie, vier. laidunpalsta n:o 4	Kauppias V. E. Vennola [11])	»	100 —

Kalapihan käyttö. Kaupunginvaltuuston syyskuun 9 päivänä tekemää päätöstä [12]) Etel. Makasiinikadun tontin n:o 1 luovuttamisesta kalain tukkukauppaa varten täytäntöön pannakseen rahatoimikamari päätti [13]):

1) antaa asiamiehen toimeksi kaupunginvaltuuston hyväksymin ehdoin vuokrata kiinteät kalanmyyntipaikat aikaisemmille haltijoilleen kalapörssin ehdottamista maksuista, syyskuun 1 päivästä lukien, ollen välikirjoihin pantava määräys, että vuokraaja oli velvollinen noudattamaan voimassa olevia järjestyssääntöjä sekä kuukauden kuluttua irtisanomisesta luovuttamaan paikan kaupungin vapaasti käytettäväksi, jos kaupunki tarvitsi paikkaa omiin tarkoituksiinsa;

2) tilapäispaikoista suoritettavaksi vuokraa 6 markkaa päivältä eli 100 markkaa kuukaudelta sekä maksua rattaiden säilyttämisestä kalapihalla 10 markkaa kuukaudelta;

3) hyväksyä kalapihan järjestyssääntöehdotuksen ja määrätä järjestyssäännöt otettaviksi kunnan asetuskokoelmaan;

4) kalapihan kaitsijaksi ottaa herra A. W. Lindqvistin ja yövartijaksi herra M. Koposen, syyskuun 1 päivästä, edellisen 600 ja jälkimmäisen 500 markan kuukausipalkasta.

Vahvistetut järjestyssäännöt olivat seuraavat:

»Etel. Makasiinikadun n:ossa 1 sijaitsevan tukkukauppiaitten kalapihan järjestyssäännöt.

1) Kalapiha on yleisölle avoinna arkipäivinä klo 6 aamulla—klo 3 j. p. p. ja pyhäpäivinä klo 6—9 e. p. p. Myyjät ovat oikeutetut pääsemään sisään kalapihalle klo 5 aamulla.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 14. 3. 19 §. — [2]) S:n 31. 3. 20 §. — [3]) S:n 4. 4. 1 §. — [4]) S:n 11. 4. 9 §. — [5]) S:n 22. 4. 22 §. — [6]) S:n 25. 4. 40 §. — [7]) S:n 25. 4. 56 §. — [8]) S:n 2. 5. 31 §. — [9]) S:n 2. 5. 60 §. — [10]) S:n 9. 5. 15 §. — [11]) S:n 13. 6. 29 §. — [12]) Ks. tätä kert. siv. 20. — [13]) Rkmrin pöytäk. 12. 9. 11 §.

2) Kalapihalla ei saa pitää kaupan muuta kuin kalaa.

3) Vähittäiskauppiaat, jotka kalapihalla säännöllisesti tekevät ostoksensa, ovat oikeutetut, mikäli tila sallii ja tarkastusmiehen lähempien osoitusten mukaan, siellä säilyttämään rattaansa ja tarpeen vaatiessa käyttämään kalapihan vesijohtoa rahatoimikamarin vahvistamasta kuukausimaksusta.

4) Lupa kalapihalle rakennettaviin rakennuksiin on haettava rahatoimikamarilta.

5) Tarkastusmiehelle kuuluu:

a) hoitaa kaupungin omaisuutta ja valvoa, että järjestystä ja puhtautta noudatetaan kalapihalla;

b) valvoa vuokrasopimusten määräysten noudattamista;

c) kuukausittain rahatoimikamariin lähettää luettelot tilapäisten myyntipaikkojen pitäjistä ja 3 §:ssä mainituista vähittäiskauppiaista.

6) Koiria ei saa tuoda kalapihalle.»

Anottu oikeus huvila-alueen lunastamiseen. Aktiebolaget M. G. Stenius oli maininnut, että yhtiön kanssa Leppäsuon alueesta n:o 68 a tehdyssä vuokrasopimuksessa oli säädetty että, jos mainittu huvila-alue ennen vuokrakauden päättymistä tammikuun 1 päivänä 1919 otettiin kaupunginasemakaavaan, vuokraajalla oli oikeus ja velvollisuus lunastaa alue tehdastonteista voimassa olevin ehdoin, minkätähden yhtiö anoi rahatoimikamaria ryhtymään sen suuntaisiin toimiin, että yhtiö saisi tilaisuuden käyttää puheenalaista lunastusoikeuttaan. Kun kuitenkaan yhtiön kanssa tehty sopimus ei velvoittanut kaupunkia ryhtymään toimenpiteisiin alueen ottamiseksi kaupunginasemakaavaan ja se sitä paitsi oli kaupungille tarpeellinen, päätti [1]) rahatoimikamari jättää hakemuksen huomioon ottamatta.

Hieta- ja Jätkäsaaren vuokra. Satamakonttori oli esittänyt, että Helsingin makasiiniosakeyhtiön kanssa Hieta- ja Jätkäsaaresta tehtyyn vuokrasopimukseen pantaisiin säännös, ettei yhtiö saanut muille vuokrata 45 metrin levyistä aluetta ulkopuolisesta laiturinreunasta lukien eikä tällä alueella olevia tavarasuojia eikä tavarakatoksia, vaan että mainitut alueet pidettäisiin vapaasti käytettävinä saapuvien ja menevien lastien tilapäistä säilytystä varten. Rahatoimikamari päätti [2]) yhtiöltä vaatia mainitunsuuntaisen sitoumuksen.

Helsingin makasiiniosakeyhtiö oikeutettiin [3]) satamakonttorin valvonnan alaisista tilapäisistä Hieta- ja Jätkäsaaren varastopaikoista kantamaan vuokramaksuja, jotka toimitettaisiin kaupunginkassaan, niistä vähennettyä 10 %.

Rahatoimikamari päätti [4]) antaa rakennuskonttorin toimeksi Hieta- ja Jätkäsaaren vuokrasopimuksen 8 kohdan säännöksen johdosta [5]) vuosittain ennen marraskuun 1 päivää ilmoittaa niiden tonttien pinta-alan, mitkä Helsingin makasiiniosakeyhtiö oli mainituilla saarilla ottanut haltuunsa.

Saarten varaaminen virkistyspaikoiksi. Kaupungin yleisten töiden hallituksen annettua lausunnon kaupungin väestön sopivista virkistyspaikoista päätti [6]) rahatoimikamari mainittuun tarkoitukseen varattavaksi seuraavat saaret: Lammassaaren, Korkeasaaren, Paloholman, Degerön Turvikin, Seurasaaren, Pienen Käärmesaaren ja Mäntysaaren. Sen ohessa oli kamari sitä mieltä, että keskikaupungilla, esim. Eläintarhassa olevat puistolaitteet olisi nopeammin kuntoonpantava puheenalaista tarkoitusta varten. Mustikka-

[1]) Rkmrin pöytäk. 24. 2. 5 §. — [2]) S:n 13. 6. 61 §. — [3]) S:n 27. 6. 10 §. — [4]) S:n 24. 10. 13 §. — [5]) Ks. tätä kert. siv. 21. — [6]) Rkmrin pöytäk. 14. 4. 13 §.

maan vastaisesta käytöstä päätti rahatoimikamari toistaiseksi olla lausumatta mieltään periaatteessa.

Rakennuksen purkamisen toistaiseksi lykkääminen. Aktiebolaget Robert Huber oikeutettiin [1]) lykkäämään Mikonkadun tontilla n:o 3 olevan kivirakennuksen purkaminen kuuden kuukauden päähän irtisanomisesta, mutta tuli yhtiön sallia Kaisaniemenkadun jalkakäytävä johdettavan mainitun rakennuksen eräästä kulmasta.

Oikeus loiston y. m. rakennuttamiseen. Merenkulkuhallitus oikeutettiin [2]) Länsi Rönnskärin saarelle rakennuttamaan merimerkki ja tavallinen johtoloisto.

Oikeus paviljonkien y. m. asettamiseen. Urheiluyhdistys Kamraterna oikeutettiin [3]) rakennuttamaan pukeutumispaviljonki Eläintarhan urheilukentälle, sillä ehdolla että se vaadittaessa poistettiin.

Liikeet Speditionscentral aktiebolag ja John Nurminen osakeyhtiö saivat [4]) luvan kumpikin asettaa puhelin- ja kalustovajan Rahapajanrantaan 500 markan vuosivuokrasta sekä velvollisuudella 3 kuukauden kuluttua irtisanomisesta poistaa ne.

Helsingin luistelijat oikeutettiin [5]) kesän ajaksi kytkemään paviljonki Kaisaniemenlahden pohjoisrantaan.

Helsingin ajurien ammattiyhdistys oikeutettiin [6]) asettamaan puhelinkaappi Unionin- ja Pohjois Esplanadikadun kulmaukseen esplanadia ympäröivän aidan sisäpuolelle sekä samanlainen kaappi Rautatietorille hotelli Fenniaa vastapäätä.

Hyväksyttyjä rakennuspiirustuksia. Kaikkiaan 6 tapauksessa hyväksyi [7]) rahatoimikamari kaupungin mailleaiottujen tai siellä ennestään olevien rakennusten piirustukset.

Kaupungin lautakunnille, virastoille ja laitoksille y. m. luovutetut huoneistot. Yhteisen raastuvanoikeuden oikeuskanslerille valitettua, että rahatoimikamari oli raastuvanoikeuden väliaikaisen kuudennen osaston huoneistoksi osoittanut merikoululle aikaisemmin Länsirannan talosta n:o 12 vuokratun huoneiston ja oikeudenkäymiskaaren 6 luvun säännökseen viitaten vaadittua, että mainitulle osastolle hankittaisiin huoneisto raatihuoneelta, rahatoimikamari vaaditussa lausunnossa esitti [8]), ettei kantelu aiheuttaisi toimenpidettä.

Sittemmin päätti [9]) kamari, että raastuvanoikeuden kuudennelle osastolle luovutettaisiin revisionikonttorin huoneisto raatihuoneelta, että revisionikonttori muutettaisiin poliisin passitoimiston huoneistoon Katariinankadun taloon n:o 4, jota huoneistoa laajennettaisiin rakennustarkastuskonttorin käyttämällä huoneella, sekä että passitoimisto sijoitettaisiin kansanravintohallituksen ruuanlaittokurssien käyttämiin huoneistoihin Aleksanterinkadun talossa n:o 1.

Huoneenvuokralautakuntain anottua saada käytettäväkseen kaksi hätäapukomitean niiden huoneiston vieressä ent. kaasutehtaalla käyttämää huonetta niinä aikoina, joina lautakuntain kokouksia pidettiin, päätti [10]) rahatoimikamari myöntyä tähän.

Kolmas huoneenvuokralautakunta oikeutettiin [11]) käyttämään kansanlastentarhain tarkastajalle ent. seurahuoneelta luovutettua huoneistoa.

Ruotsinkielisille kansakouluille tehdyn, erästä huoneistoa Fredrikin-

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 20. 6. 36 §. — [2]) S:n 31. 3. 13 §. — [3]) S:n 9. 5. 2 §. — [4]) S:n 26. 5. 10 § ja 25. 7. 42 §. — [5]) S:n 24. 10. 57 §. — [6]) S:n 21. 11. 62 §. — [7]) S:n 25. 4. 62 §. 5. 5. 4 ja 5 §, 25. 7. 40 §, 14. 11. 38 § ja 19. 12. 61 §. — [8]) S:n 16. 1. 32 §. — [9]) S:n 23. 1. 32 §. — [10]) S:n 30. 1. 34 §. — [11]) S:n 7. 4. 44 §.

kadun talossa n:o 34 koskevan vuokrasopimuksen rahatoimikamari, sittenkuin kansakoulut olivat lakanneet mainittua huoneistoa tarvitsemasta, otti haltuunsa [1]) lokakuun 1 päivästä m. m. luovuttaakseen sen huoneenvuokralautakunnille.

Hätäapukomitea oikeutettiin [2]) lyhyehkön aikaa käyttämään Leppäsuon huvilan pohjoisosaa, ja rakennuskonttori sai toimekseen suurinta säästäväisyyttä noudattaen panna kuntoon sikäläiset huoneistot.

Sairaalain tilivirastolle luovutettiin [3]) tammikuun 1 päivästä 1920 huoneisto ent. seurahuoneen Sofiankadun puoleisesta kylkirakennuksesta (n. s. Sofiasaliryhmä).

Suomenkielisten kansakoulujen taloudenhoitajan ilmoitettua, etteivät mainitut kansakoulut enää tarvinneet Hämeenkadun talosta n:o 8 vuokrattua huoneistoa, oikeutettiin [4]) käyhäinhoitohallitus toistaiseksi sitä käyttämään.

Rahatoimikamari päätti [5]) köyhäinhoitohallitukselle vuokrata 7 huoneen huoneiston Pengerkadun talosta n:o 4 neljäksi vuodeksi, kesäkuun 1 päivästä lukien, 600 markan vuosivuokrasta huoneen.

Leppäsuon huvilan ensimmäinen kerros luovutettiin [6]) köyhäinhoitohallituksen koulukodiksi, ja rakennuskonttori sai toimekseen teettää siellä tarpeelliset korjaukset.

Syystä että kansanlastentarhaintarkastajan käytettävänä sosialilautakunnan huoneistossa olevat huoneet olivat riittämättömät, osoitettiin [7]) mainitulle toimihenkilölle ne ent. seurahuoneen kolmannen kerroksen huoneet, joihin lastensuojelukeskus oli väliaikaisesti sijoitettu.

Syystä ettei eräiden yksityishenkilöjen hallussa olevia Pietarinkadun talon n:o 6 huoneistoja vuokrasäännöstelystä voimassa olevain määräysten nojalla kaupunki voinut vapaasti käyttää, oikeutettiin [8]) valmistava poikain ammattikoulu käyttämään kolmea tontilla olevaa rakennusta, sikäli kuin ne olivat käytettävissä.

Oikeus vuokran korottamiseen. Rahatoimikamari myöntyi [9]) kaupunkilähetyksen anomukseen saada 50 %:lla korottaa sen lähetyksen talossa Betaniassa olevan huoneiston vuokraa, johon kasvatuslautakunnan vastaanotto- ja havaintokoti oli sijoitettu, vaikka kaupungin kanssa tehty vuokrasopimus edelleen oli voimassa.

Armeliaisuus- y. m. tarkoituksiin luovutetut huoneistot. Lastensuojelukeskus oli anonut sille luovutettavaksi huoneistoa ent. seurahuoneella ja rahatoimikamari päätti [10]), että se saisi syyskuun 1 päivään maksutta käyttää yhtä huonetta eteisineen Sofiankadun kylkirakennuksen ensimmäisessä kerroksessa sekä neljää huonetta Katariinankadun puoleisen kylkirakennuksen toisessa kerroksessa, niin pian kuin elintarveviranomaiset olivat mainitut huoneet tyhjentäneet, mutta sitä vastoin tuli keskuksen tyhjentää elintarveviranomaisten sille väliaikaisesti luovuttamat huoneet Sofiankadun puoleisen kylkirakennuksen kolmannessa kerroksessa. Sittemmin oikeutettiin [11]) keskus toistaiseksi kuukauden irtisanomisajoin käyttämään mainittuja huoneistoja.

Amerikasta saatujen elintarpeiden jakamista lapsille toimittava avustuskomitea oikeutettiin [12]) lyhyen aikaa käyttämään ent. seurahuoneen n. s. Sofiasalia.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 17. 10. 36 §. — [2]) S:n 7. 3. 30 §. — [3]) S:n 3. 10. 52 §. — [4]) S:n 30. 1. 62 §. — [5]) S:n 14. 3. 37 §. — [6]) S:n 26. 9. 20 §. — [7]) S:n 28. 3. 18 §. — [8]) S:n 12. 9. 24 §. — [9]) S:n 5. 12. 42 §. — [10]) S:n 7. 3. 29 §. — [11]) S:n 15. 8. 34 §. — [12]) S:n 26. 9. 21 §.

Syystä että Annankadun kansakoulutaloon sijoitetut [1]) perheet olivat kieltäytyneet muuttamasta pois määrättyyn aikaan heinäkuun 1 päivänä, he kun eivät olleet kyenneet hankkimaan itselleen asuntoja, sekä vaatineet kaupunkia ryhtymään sen suuntaisiin toimiin, päätti [2]) rahatoimikamari antaa rakennuskonttorin toimeksi säästäväisyyttä noudattaen panettaa kuntoon Leppäsuon huvilan sekä sittemmin antaa ilmoituksen korjaustöiden kustannuksista.

Sosialilautakunta oikeutettiin [3]) antamaan Leppäsuon huvilan joutilaiksi tulevat huoneistot vuokralle sillä ehdolla että lautakunta tarpeen mukaan antoi tarvittavaa tilaa kaupungin käytettäväksi, minkätähden vuokralaisilta olisi vaadittava sitoumus, että he kehoitettaessa muuttavat toiseen heille osoitettuun huoneistoon.

Rahatoimikamari päätti [4]), että kaupungin ostaman, poliisilaitokselle luovutetun Runeberginkadun talon n:o 63 vuokralaiset oli irtisanottava ja sosialilautakuntaa kehoitettava hankkimaan heille asunto Leppäsuon huvilan toisesta kerroksesta tahi Vallilan kunnallisista työväenasunnoista.

Vuokrattuja huoneistoja ja rakennuksia. Sittenkuin sotilasmajoituksen aikaisemmin käyttämä, kaupungille kuuluva Hietaniemenkadun talossa n:o 40 a olevan tavarasuojan viereinen konttorirakennus eli vartiotupa oli Uudenmaan läänin sotasaaliskonttorin toimesta vuokrattu asfalttityöntekijä N. Sosunoffille kesäkuun 1 päivästä 50 markan kuukausivuokrasta, oli majoituslautakunta mainitulta konttorilta anonut [5]) vuokrasopimuksen siirtämistä rahatoimikamarille sekä ilmoittanut Sosunoffille, että vuokra vastedes olisi maksettava rahatoimikonttoriin, jonne myös sotasaalinkonttorin olisi maksettava jo kantamansa vuokra.

N. s. Suvilahden kasarmin itäinen kylkirakennus vuokrattiin [6]) Suomen myllynkivitehtaalle 2 vuodeksi toukokuun 1 päivästä lukien 7,200 markan vuosivuokrasta.

Helsingin myllyosakeyhtiö oikeutettiin [7]) sotasaaliskonttorin kanssa sovittuaan vuokraamaan mainitun kasarmin ylin kerros lokakuun 1 päivästä toukokuun 31 päivään 1921 5,000 markan vuosivuokrasta.

Nuorten miesten kristillinen yhdistys oikeutettiin [8]) kesällä maksutta käyttämään kahta huonetta Hesperian puistossa olevassa, aikaisemmin pesutuvaksi käytetyssä puurakennuksessa.

Talonisännöitsijä J. Lindlöf oikeutettiin [9]) omiksi tarpeikseen vuokraamaan lakkautetun merikoulun entinen huoneisto Länsirannan talosta n:o 12.

Rahatoimikamari vuokrasi m. m.:

erään navettarakennuksen Greijuksesta ajuri V. Jussilalle ja puutarhuri K. A. Hiltuselle 180 markan vuosivuokrasta [10]);

erään n. s. kaupunginpuutarhan oppilasasunnon huoneiston, jonka rakennuskonttori korjaisi, puutarha-arkkitehti P. Olssonille [11]);

erään huoneiston Humaliston huvilasta n:o 4, joka oli vuokrattu sairaanhoitajatarten huoneistoksi [12]), mutta jota ei enää tarvittu tähän tarkoitukseen, rahatoimikamarin sihteerille lakitieteenkandidaatti E. Cavoniukselle lokakuun 1 päivästä 200 markan kuukausivuokrasta [13]).

Ravintolain vuokrat. Korkeasaaren ravintola vuokrattiin [14]) neiti A. Axille

---

[1]) Ks. tätä kert. siv. 30. — [2]) Rkmrin pöytäk. 4. 7. 95 §. — [3]) S:n 13. 10. 14 §. — [4]) S:n 24. 10. 59 §. — [5]) S:n 26. 9. 61 §. — [6]) S:n 25. 4. 54 §. — [7]) S:n 26. 9. 25 §. — [8]) S:n 11. 7. 45 §. — [9]) S:n 30. 1. 25 § ja 14. 3. 43 §. — [10]) S:n 23. 1. 23 §. — [11]) S:n 25. 7. 49 §. — [12]) Ks. 1917 vuod. kert. siv. 112. — [13]) Rkmrin pöytäk. 19. 9. 45 §. — [14]) S:n 9. 5. 74 §.

toukokuun 1 päivästä 1919 samaan päivään vuonna 1920 5,000 markan vuosivuokrasta sekä Seurasaaren ravintola ravintoloitsija E. Axille samaksi ajaksi 2,000 markan vuosivuokrasta.

Torikauppaa koskevia kysymyksiä. Rahatoimikamari myöntyi[1]) keisarinnan kiven luona ammattiaan harjoittavain rihkamakauppiaiden anomukseen saada edelleen käyttää myyntipaikkojaan samalla paikalla 20 markan kuukausimaksusta neliömetriltä, joka maksu oli edeltäpäin rahatoimikonttoriin suoritettava.

Lokakuun 1 ja 2 päivänä pidettävillä markkinoilla oli myyntipaikkoja annettava[2]) 50 markan maksusta 2 neliömetrin alueelta.

Rahatoimikamari asetti[2]) komitean valmistelemaan kysymystä torikaupan järjestämisestä ja valitsi sen jäseniksi herra Salmion ja pankinjohtaja G. Estlanderin, minkä ohessa terveydenhoitolautakunta valitsi jäseneksi kaupungineläinlääkäri W. Ehrströmin ja poliisimestari poliisimestarin apulaisen Hj. Honkasen.

Komitean annettua mietintönsä[3]) päätti[4]) rahatoimikamari lähettää sen terveydenhoitolautakuntaan lautakunnan lausunnon saamiseksi, minkä ohessa kamari päätti, että Rautatientorin torikauppiaat sekä ne Kauppatorin kauppiaat, jotka pitivät kaupan tuotteita, joita terveydenhoitojärjestyksen mukaan ei saanut myydä toreilla, oli irtisanottava kesäkuun 1 päivään 1920, sekä halkokonttoria kehoitettava mahdollisimman pian poistamaan halkovarastot Hakaniementorilta.

Kauppahalleja koskevia kysymyksiä. Rahatoimikamari päätti[5]), että samalle henkilölle oli annettava enintään kaksi kauppahallin myyntikojua.

Rantatorin kauppahallin n. s. kalahalli vuokrattiin[6]) syyskuun 1 päivästä 1919 samaan päivään 1920 Skärgårdsfiskarenas andelslag nimiselle osuuskunnalle 22,100 markan vuokrasta.

Kioskit, virvokejuomavaunut ja n. s. kahvikojut y. m. 19 kiintonaista kioskipaikkaa annettiin[7]) henkilöille tai liikkeille vuokralle vuodeksi, huhtikuun 1 päivästä lukien, yhteensä 8,900 markan vuokrasta, 3 paikkaa maaliskuun 24 päivästä vuodeksi kaikkiaan 1,250 markasta sekä 1 paikka koko vuodeksi 2,500 markan maksusta.

Rahatoimikamari myönsi[8]) 16 henkilölle tahi liikkeelle oikeuden tarkoitusta varten määrätyillä paikoilla vuoden aikana, huhtikuun 1 päivästä lukien, vaunusta myydä virvokejuomia, hedelmiä y. m. kaikkiaan 22,635 markan maksusta, minkä ohessa myöhemmin 18 henkilölle myönnettiin[9]) yhtäläinen oikeus kaikkiaan 3,250 markan maksusta.

Vuokranpitennys myönnettiin[10]) 59 henkilölle oikeuteen kojusta myydä kahvia ja ruokaa vuoden aikana, huhtikuun 1 päivästä lukien.

Oikeus n. s. kahvikojujen perustamiseen myönnettiin[11]) 11 henkilölle.

3 henkilöä sai oikeuden[12]) ottaa kahvikojun haltuunsa.

Uimahuoneiden vuokraus. Kyläsaaren uimahuone vuokrattiin[13]) kesäksi J. Jakobssonille 500 markan maksusta.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 2. 1. 37 §; ks. 1918 vuod. kert. siv. 282. — [2]) S:n 15. 9. 42 §. — [3]) Kvston pain. asiakirj. n:o 26 vuodelta 1920. — [4]) Rkmrin pöytäk. 21. 11. 57 §. — [5]) S:n 25. 7. 28 § ja 8. 8. 95 §. — [6]) S:n 15. 8. 25 §. — [7]) S:n 24 3. 20 ja 24 §, 12. 5. 37 §. — [8]) S:n 20. 3. 1 §, 24. 3. 20 §, 18. 7. 14 §. — [9]) S:n 28. 3. 13 ja 50 §, 2. 5. 58 ja 59 §, 9. 5. 87 §, 19. 5. 46 §, 6. 6. 25 §, 13. 6. 29 ja 31 §, 29. 8. 16 §, 5. 9. 23 §, 15. 9. 1 §, 19. 9. 8 §, 26. 9. 37 §, 17. 10. 23 ja 24 §, 31. 10. 28 §, 5. 12. 32 §. — [10]) S:n 2. 5. 57 §. — [11]) S:n 13. 2. 9 §, 14. 3. 20 §, 12. 5. 19 §, 19. 5. 52 a §, 30. 5. 20 §, 6. 6. 23 §, 11. 7. 71 §, 8. 8. 55 §, 15. 9. 8 §, 3. 10. 24 §, 31. 10. 8 §. — [12]) S:n 16. 1. 1 §, 24. 10. 12 §, 21. 11. 21 §. — [13]) S:n 30. 5. 21 §.

Herra E. Finlay-Nenonen oikeutettiin [1]) toimeenpanemaan uimanäytös Ursinin kallion uimalaitoksessa marraskuussa.

Tenniskentät. Maksu Kaisaniemen tenniskenttäin käyttämisestä korotettiin [2]) 3 markkaan tunnilta.

Satamain varastopaikat. Rahatoimikamari päätti [3]) kehoittaa sotasaaliskonttoria mahdollisimman pian ja viimeistään maaliskuun 1 päivänä poistamaan rakennusainevarastonsa kaupungin satamista.

Samaten päätti [4]) rahatoimikamari valtiolta periä vuokria venäläisten sotilasviranomaisten sopimuksen nojalla satamissa hallussaan pitämistä varastopaikoista.

Ravikilpailut jäällä. Finska travsportens vänner niminen yhdistys oikeutettiin [5]) helmikuun 16 ja maaliskuun 2 päivänä toimeenpanemaan ravikilpailuja Pohjoissataman jäällä, minkä ohessa yhdistys oikeutettiin siellä vuosittain toimeenpanemaan hevosmarkkinat, sillä ehdolla että poliisiviranomaisten antamia määräyksiä noudatettiin.

Vuokralle annettu vesialue. Metsähallitus oikeutettiin [6]) halkojen lauttausta varten kesän ajaksi paaluilla ympäröimään noin 7 ha:n suuruinen vesialue Vanhankaupunginlahtea Kyläsaaren pohjoispuolella 500 markan maksusta.

Oikeus rakennusten säilyttämiseen. Aktiebolaget Stevedoring osakeyhtiö oikeutettiin [7]) pitämään kalustovaja Eteläsatamassa Tähtitorninvuoren alapuolella 500 markan vuosimaksusta.

Rouva S. Mickelsson oikeutettiin [8]) säilyttämään ja asumaan hänelle kuuluvaa, Runeberginkadun tontilla n:o 54 sijaitsevaa rakennusta 30 markan kuukausimaksusta.

Hesperian ja Hakasalmen puistojen käytävä. Kun pääsy Hakasalmen huvilassa oleviin museoihin oli vaikeutunut, sen johdosta että yhdistykset, jotka olivat toimeenpanneet kansanjuhlia Hesperian ja Hakasalmen puistoissa, olivat kantaneet pääsymaksua huvilan pääkäytävän kohdalla, päätti [9]) rahatoimikamari vastedes velvoittaa asianomaiset juhlain toimeenpanijat köydellä tai muulla sopivalla tavalla pitämään museoalueen erotettuna puistoalueen muista osista, jolloin pääsyn juhlapaikalle tuli tapahtua jostakin muusta kuin vastapäätä Hakasalmen huvilaa olevasta käytävästä.

Oikeus kadun käyttöön. Eräät henkilöt oikeutettiin [10]) joulunpyhinä Leppäsuon alueella tahi Marian sairaalan viereisellä jalkakäytävällä myymään hautaseppeleitä.

Aktiebolaget Docksgatan 7 oikeutettiin [11]) eräin ehdoin laittamaan väliaikainen rullavaunuraide Tokankadulle.

Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oikeutettiin [12]) Läntiselle viertotielle teettämään haararaide vaunuhalleihin pääsemiseksi pohjoisesta käsin.

Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oikeutettiin [13]) eräille raitiotieasemille laittamaan aitauksia järjestetyn raitiovanunuihin nousun tai vaunuista laskeumisen mahdolliseksi tekemiseksi, kuitenkin sillä ehdolla että puheenalainen liikenne-este vaatimuksesta jälleen poistettiin.

Oikeus johtaa sähköilmajohtoja ja kaapeleja. Sähkölaitoksen sovittua Aktiebolaget Nya varvet yhtiön kanssa sähkövoiman toimittamisesta Brändön muuntajahuoneesta yhtiön Mustikkamaalla oleviin laitoksiin oli yhtiö anonut lupaa johtaa korkeajännitteisilmajohto Mustikkamaan poikki pohjoisesta ete-

[1]) Rkmrin pöytäk. 31. 10. 27 § — [2]) S:n 23. 5. 39 §. — [3]) S:n 7. 3. 38 §. — [4]) S:n 22. 8. 52 §. — [5]) S:n 23. 1. 42 §. — [6]) S:n 5. 4. 7 §. — [7]) S:n 19. 5. 74 §. — [8]) S:n 5. 9. 44 §. — [9]) S:n 11. 7. 43 §. — [10]) S:n 16. 12. 20 §. — [11]) S:n 13. 6. 106 §. — [12]) S:n 23. 5. 62 §. — [13]) S:n 4. 4. 7 §.

lään. Rahatoimikamari päätti [1]) myöntyä anomukseen sillä ehdolla, että johto laskettiin voimassa olevia määräyksiä noudattaen sähkölaitoksen ja rakennuskonttorin antamain ohjeiden mukaan ja hakijan kustannuksella poistettiin, jos kaupungin etu sitä vaati. Sen ohessa huomautettiin hakijaa, ettei puita saanut tarpeettomasti kaataa ja että ne joka tapauksessa oli korvattava, että vuokra ehdollisesti tarpeellisista saaren osista oli kaupungille suoritettava sekä että hakijan tuli käyttää yksinomaan kaupungin toimittamaa sähkövoimaa. Hakija ilmoitti [2]) sittemmin hyväksyvänsä mainitut ehdot.

Toiminimi Lars Krogius & C:olle myönnettiin [3]) oikeus laskea vedenalainen sähkökaapeli Tervasaaren ja Pohjoissataman rannan välille Liisankadun vierelle, sillä ehdolla että sähkölaitokselle, siinä tapauksessa että kaapeli yhdistettäisiin kaupungin johtoverkkoon, varattiin tilaisuus valvoa työtä ja antaa tarkempia määräyksiä sen suorittamisesta.

Lennätinlaitos oikeutettiin [4]) eräin ehdoin johtamaan patsaisiin sijoitettu ilmajohto Katajanokalta Mikonkadulle.

3. *Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.*

Kysymys rajakkaisten alueiden liittämisestä kaupunkiin. Rahatoimikamari päätti [5]) jättää kysymyksen kaikkien Helsingin kunnassa olevain maatilain sekä kaupungin rajain piirissä sijaitsevain, valtiolle tai yksityiselle kuuluvain maa-alueiden yhdistämisestä kaupunkiin varatuomari J. Ugglan valmisteltavaksi.

Vesialueen jako. Maanmittausinsinööri H. Damstén ilmoitti loppuun suorittaneensa Drumsön tilan Heikaksen ja Bergaksen taloihin kuuluvan vesialueen jaon, ja rahatoimikamari päätti [6]) määrätä hänen haluamansa palkkion maksettavaksi.

Vikin sotilasvirkatalon lunastaminen. Rahatoimikamari päätti [7]) kirjelmässä valtioneuvostolta anoa, että kysymys Vikin sotilasvirkatalon luovuttamisesta kaupungille mahdollisimman pian ratkaistaisiin, sekä ilmoittaa valtuuttaneensa pankinjohtaja G. Estlanderin ja lakitieteenkandidaatti E. Cavoniuksen valtion kanssa aloittamaan keskustelut maatilasta suoritettavasta vastikkeesta, määrättiinpä se suoritettavaksi kaupunkikiinteistönä, maalla olevana maatilana taikka rahassa.

Sittenkuin valtioneuvosto, hyljäten rahatoimikamarin anomuksen kaupungin oikeuttamisesta ostamaan Vikin sotilasvirkatalo, oli päättänyt oikeuttaa kaupungin ottamaan mainitun maatilan haltuunsa sillä ehdolla, että kaupunki puolestaan valtiolle täysin omistusoikeuksin luovuttaisi Uudenmaan läänissä sijaitsevan maatilan, jonka valtioneuvosto saattoi hyväksyä vastikkeeksi, kuitenkin vaarinottaen että kaupungin tuli maatilojen arvon tasoittamiseksi valtiolle luovuttaa kaupungille kuuluvia tontteja, oli valtioneuvosto jäseniksi toimikuntaan, jonka tuli arvioida puheenalaiset maa-alueet, valinnut ylijohtaja O. Tarjanteen, professori J. Castrénin ja valtioneuvos R. Ereniuksen sekä kehoittanut rahatoimikamaria puolestaan valitsemaan kaksi jäsentä toimikuntaan. Näiksi valitsi [8]) kamari herra Lindforsin ja pankinjohtaja G. Estlanderin.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 13. 2. 19 §. — [2]) S:n 28. 2. 40 §. — [3]) S:n 30. 5. 91 §. — [4]) S:n 23. 1. 59 § ja 28. 3. 57 §. — [5]) S:n 28. 11. 38 §. — [6]) S:n 28. 11. 23 §. — [7]) S:n 7. 3. 24 §. — [8]) S:n 11. 4. 42 §.

Sittemmin tarjosi Eknäs gods aktiebolag kaupungille Porvoon maalaiskunnassa sijaitsevan Eknäsin maatilan 2,900,000 markan hinnasta, ja rahatoimikamari päätti [1]) edellä mainitulle arviotoimikunnalle ehdottaa, että puheenalainen maatila hyväksyttäisiin Vikin sotilasvirkatalon vastikkeeksi.

Hertonäsin maatilan osto. Valmistelemaan kysymystä kaupungille tarjotun Hertonäs gods aktiebolagin osake-enemmistön ostosta asetti [2]) rahatoimikamari komitean, johon kuuluivat herra Lindfors, arkkitehti H. Lindberg ja lakitieteenkandidaatti L. af Heurlin, minkä ohessa kaupungin yleisten töiden hallitusta kehoitettaisiin valitsemaan kaksi jäsentä komiteaan.

Kaupunginvaltuuston sittemmin rahatoimikamarin esityksestä päätettyä ostaa 2,016 mainitun yhtiön osaketta ja velvoitettua kaupungin ottamaan haltuunsa jäljellä olevat osakkeet 3,500 markan hinnasta kunkin, jos ne säädetyn ajan kuluessa tarjottiin kaupungille, [3]) oli rahatoimikamari julkaissut kuulutuksen asiasta sanomalehdissä, ja oli [4]) määräajan kuluessa jäljellä olevat osakkeet tarjottu kaupungin lunastettavaksi.

Kysymys Malmgårdin virkatalon lunastamisesta. Rahatoimikamari antoi [5]) puheenjohtajansa herra Lindforsin toimeksi ryhtyä keskusteluihin Helsingin pitäjässä sijaitsevan Malmgårdin luutnantinvirkatalon lunastamisesta kaupungille.

Evätty tarjous n. s. Brändönmaan ostosta. Sitä vastoin päätti [6]) kamari evätä Aktiebolaget Allan Hjeltin tarjouksen Brändögårds aktiebolag yhtiön osake-enemmistön eli 2,950 osakkeen ostamisesta, kaikkiaan 4,000,000 markan hinnan koko osakemäärältä eli 3,250 osakkeesta lukien, sillä ehdolla että kaupunki vaadittaessa lunasti myöskin jäljellä olevat 300 osaketta.

Brunakärrin ja Nyåkerin pakkolunastus. Lautakunnalta, joka oli asetettu kaupungille pakkolunastamaan Brunakärrin ja Nyåkerin alueet, olivat näiden omistajat vaatineet korvausta 40 markkaa neliömetriltä eli kaikkiaan 2,110,000 markkaa, minkä ohessa kaupunki olisi velvoitettava samasta yksikköhinnasta lunastamaan koko Pikku-Huopalahden kylässä sijaitsevan Korpaksen maatilan tai myös korvauksetta luovuttamaan mainitulle tiluspalstalle vievää tiemaata Pikku-Huopalahden poikki. Pakkolunastuslautakunta ei kuitenkaan ollut voinut sopia korvauksen määrästä, minkätähden sen vahvistaminen jätettiin maaherran asiaksi, ja päätti [7]) rahatoimikamari maaherralle valittaa vaaditun korvauksen määrästä. Sen ohessa annettiin sihteeri E. Cavoniuksen ja kaupungingeodeetti W. O. Lillen toimeksi aloittaa keskustelut talonomistaja E. Gärkmanin kanssa alueiden saamiseksi tilusvaihdon avulla, mutta tämä kieltäytyi [8]) keskusteluihin antaumasta, ennenkuin maaherran päätös asiaan oli saatu.

Kysymys korttelia n:o 133 koskevasta kaupunginasemakaavan muutoksesta. Valtioneuvosto teki [9]) toukokuun 30 päivänä semmoisen päätöksen että, jos kaupunki yliopistolle luovutti klinikkatonttien vierellä Meilansissa sijaitsevan 28,500 neliömetrin laajuisen tonttialueen 10 markasta neliömetri, kaupungille myönnettäisiin sellainen asemakaavan muutos, että valtion omistama, yleisen sairaalan lastenosaston käyttämä, VII kaupunginosan korttelin n:o 133 itäosassa sijaitseva alue, jota rajoittivat Tehtaan-, Ullan- ja Vuorimiehenkatu ja joka edelleen jäisi valtion haltuun, ei tulisi rakennettavaksi, vaan pidettäisiin voimassa istutuksena, valtiolle varattuna oikeus antaa sen ra-

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 27. 6. 12 §. — [2]) S:n 22. 4. 11 §. — [3]) Ks. tätä kert. siv. 9. — [4]) Rkmrin pöytäk. 3. 10. 41 ja 42 §. — [5]) S:n 31. 3. 11 §. — [6]) S:n 28. 11. 80 §. — [7]) S:n 8. 8. 65 §. — [8]) S:n 15. 8. 40 §. — [9]) S:n 15. 8. 46 §.

kennuksen, johon sairaalan eristysosasto oli sijoitettu, seistä paikallaan niin kauan kuin tarpeellisena pidettiin.

Fredriksperin ampumaradan käyttö ja kysymys uudesta ampumaradasta. Kysymys Fredriksperin ampumaradan vastaisesta käytöstä lähetettiin [1]) eri komitean valmisteltavaksi. Mietinnössään [2]) tämä ehdotti:

että mainittu ampumarata käyttökelvottomana hyljättäisiin ja sijalle, nykyisen ratalinjan länsipuolelle, muodostettaisiin semmoinen uudenaikaisilla sivu- ja kattosuojuksilla varustettu harjoitusrata, jota varten ei erityisten suojusalueiden tarvitsisi tulla kysymykseen ja jonka kautta nykyisellä rata-alueella sijaitsevat, kaupungille kuuluvat maa-alat jäisivät sen vapaasti käytettäviksi;

että Malmin alueelle, hautausmaiden itäpuolelle, muodostettaisiin uusi, kenttäammuntaa varten tarkoitettu harjoitusrata tarpeellisine suojusalueineen, jota varten kaupunki luovuttaisi likemmin esitetyt kaksi aluetta, yhteensä 132.50 hehtaaria, sittenkuin sotalaitos olisi yksityisiltä maanomistajilta hankkinut itsellensä hallintaoikeuden siihen osaan rataa varten tarvittavasta suojusalueesta, joka lankeaa kaupungin maiden rajojen ulkopuolelle;

että edellä mainittu alue luovutetaan sillä ehdolla, että kaupungin siviiliampujat ja ammuntajärjestöt ovat oikeutetut molemmilla radoilla ammuntaa harjoittamaan ja kilpailuja järjestämään niinä aikoina, kuin sotilasviranomaiset eivät niitä omiin harjoituksiinsa tarvitse;

että vuokrakausi on 50 vuotta ja vuotuinen vuokramaksu määrätään 5,000 markaksi; sekä

että valtio omalla kustannuksellaan siirtää erään alueella sijaitsevan asuntorakennuksen ulkohuoneineen johonkin vaarattomaan, kaupungin osoittamaan paikkaan ja hyvittää kaupunkia 26,400 markalla niistä töistä, mitä se alueella löytyvän pellon parannuksiin on uhrannut.

Rahatoimikamari yhtyi komitean ehdotukseen ja päätti [3]) sotaministeriölle ilmoittaa että, jos valtio luovutti kaupungille valtion omistaman osan Fredriksperin ampumarataa, voitiin edellä mainittu 26,400 markan korvausmäärä vähentää kauppahinnasta.

Uudenmaan kasarmialueen raja. Sotaministeriön anottua, että henkilö, jonka tuli paaluttaa Uudenmaan kasarmin alueen tonttirajat, asettuisi ministeriön kasarmirakennusosaston yhteyteen, antoi [4]) rahatoimikamari tämän tehtävän kaupungingeodeetti W. O. Lillen toimeksi, minkä yhteydessä kamari päätti sotaministeriölle ehdottaa tonttirajain järjestelyä sekä antaa kaupunginasema-arkkitehti B. Brunilan tehtäväksi toimia kaupungin asiamiehenä asiaa koskevissa ehdollisissa neuvotteluissa.

Maan pakkolunastus Bölessä. Valtioneuvoston oikeutettua kaupungin Bölen esikaupungin järjestämiseksi pakkolunastamaan kaksi sikäläistä maa-aluetta, päätti [5]) rahatoimikamari maaherralta anoa toimenpidettä pakkolunastuksen toimittamiseen.

Mankalan koskien käyttö. Heinolan rahatoimikamari oli tiedustellut, kuinka pitkälle kysymys Mankalan koskien käytöstä oli edistynyt sekä voiko mainittu kaupunki ruveta Mankala fors aktiebolag yhtiön osakkaaksi. Rahatoimikamari päätti [6]) ilmoittaa, että kysymys mainittujen koskien käytöstä vielä oli valmistelevassa vaiheessa.

Kivelän sairaalan istutukset. Kivelän sairaala oikeutettiin [7]) käyttämään

[1]) Rkmrin pöytäk. 5. 9. 53 §. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 6. — [3]) Rkmrin pöytäk. 23. 12. 1 §. — [4]) S:n 23. 12. 10 §. — [5]) S:n 15. 8. 44 §. — [6]) S:n 14. 4. 22 §. — [7]) S:n 11. 6. 16 §.

budjettiin kolmannentoista pääluokan kohdalle merkittyä määrärahaa sairaalan alueen istutusten kunnossapitoon, koska mainitun kunnossapidon voivat toimittaa sairaalassa hoidetut potilaat.

Myytyjä rakennuksia. Kaupungille kuuluvia rakennuksia myytiin seuraavissa tapauksissa alempana mainituille henkilöille:

lato Kumtähdestä puutarhuri W. Carlssonille [1]) 800 markasta;

kolme rakennusta Kumtähdestä kauppias S. Koivumäelle [2]) kukin 430, 450 ja 73 markasta;

kaksi rakennusta Kumtähdestä talonomistaja J. E. Suomiselle, [2]) toinen 5,400 ja toinen 5,000 markasta;

eräs rakennus Kumtähdestä ajuri K. O. Aarniolle [2]) 650 markasta;

muuan lato Kumtähdestä konttoristi K. O. Aarniolle [3]) 100 markasta;

muuan asuinrakennus Kumtähdestä puutarhuri W. Carlssonille [2]) 3,850 markasta;

muuan asuinrakennus Meilansista varastonhoitaja E. Oräddille [2]) 7,100 markasta;

muuan rakennus Kumtähdestä vuokraaja A. Holmqvistille [2]) 1,700 markasta;

muuan asuinrakennus ynnä lato Kumtähdestä maantyöntekijä A. V. Grönlundille [3]) 3,500 markasta;

muuan asuinrakennus Kumtähdestä puutarhuri S. Kotinille [4]) 3,200 markasta.

Ruumiiden säilytys Malmilla. Kirkkokonttori oli anonut ryhdyttäväksi toimiin suuremman ruumismäärän säilyttämiseksi Malmin hautausmaalla, ja päätti [5]) rahatoimikamari kehoittaa rakennuskonttoria asettamaan aikaisemmin Etel. Makasiinikadun talossa n:o 1 olevan n. s. Döckerin parakin kirkkokonttorin osoittamalle paikalle Malmille.

Sotasaaliskonttorin myymiä rakennuksia. Uudenmaan läänin sotasaaliskonttorin myytyä kaupungille kuuluvan, Pakaassa sijaitsevan leipomorakennuksen ynnä varastosuojan insinööri A. Palmbergille, joka oli käynyt rakennuksia purkamaan, päätti [6]) rahatoimikamari kieltää häntä jatkamasta mainittua työtä, minkä ohessa sotasaaliskonttoria oli kehoitettava kaupungille maksamaan jo poistetun rakennusten osan arvo. Sittemmin päätti [7]) kamari aloittaa oikeudenkäynnin sotasaaliskonttoria ja insinööri Palmbergia vastaan saadakseen korvauksen mainituista rakennuksista.

Oikeuksia laiturien teettämiseen. Polttoainekonttori, osuuskunta, oikeutettiin [8]) eräin ehdoin jatkamaan Neptuninkadun päässä olevaa laituria käytettäväksi kivihiilien purkaukseen sekä laittamaan pukkien varaan kuljetusradan mainitulle kadulle.

Suomen höyrylaivaosakeyhtiön Katajanokalla käyttämän kalkinpurkauslaiturin tuntemattomalla tavalla hävittyä oli yhtiö anonut, että kaupunki rakennuttaisi uuden laiturin, jonka kustannukset rakennuskonttorin laatimain laskelmain mukaan nousisivat 112,000 markkaan. Rahatoimikamari epäsi [9]) anomuksen sekä päätti huomauttaa kaupungin yleisten töiden hallitusta ja rakennuskonttoria, että tilapäislaituria rakennettaessa piirustukset on alistettava kamarin tarkastettaviksi.

Oikeus halkojen uittamiseen. Maistraatille antamassaan lausunnossa puolsi [10]) rahatoimikamari myönnyttäväksi metsähallituksen anomukseen saada uittaa halkoja Vantaanjoessa Lappbölen Gussista Boxbackaan.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 25. 7. 24 §. — [2]) S:n 10. 11. 1 §. — [3]) S:n 16. 12. 8 §. — [4]) S:n 28. 11. 10 §. — [5]) S:n 7. 4. 38 §. — [6]) S:n 25. 7. 51 § — [7]) S:n 12. 9. 13 §. — [8]) S:n 12. 5. 53 §. — [9]) S:n 11. 4. 52 §. — [10]) S:n 13. 2. 20 §.

Jäidenotto-oikeus. Toiminimi Aug. Ludv. Hartwall mineralaktiebolag oikeutettiin [1]) talvella 1919—20 ottamaan jäitä Vantaanjoen Lillforsin poukamasta 1,000 markan maksusta.

Oikeus kaislain korjaamiseen. Herra K. H. Liljeberg oikeutettiin [2]) kesän aikana korjaamaan kaisloja kaupungin vesistä Ljusörenin ympäristöstä ja Kumtähdenlahdesta 50 markan maksusta kumpaiseltakin alueelta.

Oikeus heinäin korjaamiseen. Herra H. L. Kilpinen oikeutettiin [3]) korjaamaan heiniä Seurasaarentien ja huvilaan n:o 11 kuuluvan merenrannan väliseltä alueelta 50 markan maksusta.

Oikeus lasinkalastukseen. Lasityöntekijä F. Sköld oikeutettiin [4]) Taivallahden merenpohjasta ottamaan särkynyttä lasia.

Oikeus hiilikalastukseen. Rahatoimikamari päätti [5]) maistraatissa puoltaa myöntymistä eräisiin hakemuksiin saada kaupungin satamista ottaa kivihiiliä samoilla ehdoilla, jotka aikaisemmin oli määrätty merikapteeni L. Laurentille [6]) eli että asianomaiset luovuttavat kaupungille 10 % nostamansa tavaran arvosta, minkä ohessa eräissä tapauksissa oli kannettava 100 markan pohjamaksu; kuitenkaan ei kamarin mielestä olisi työtä harjoitettava Töölönlahdella, syystä että tämä veden mataluuden johdosta tuottaisi terveydellisiä haittoja. Suomen höyrylaivaosakeyhtiön kuitenkin ilmoitettua, että henkilöt, joille tuollainen oikeus oli myönnetty, olivat osoittaneet halua sekoittaa yksityisiin varastoihin kuuluvia hiiliä niihin hiiliin, jotka heidät oli oikeutettu nostamaan, päätti [7]) kamari, että aikaisemmin annettu lupa koskisi kuluvaa purjehduskautta ja ettei sellaista lupaa enää annettaisi.

Oikeus nostaa tavaroita satamista. Maistraatin vaatimaksi lausunnoksi hakemuksen johdosta, joka tarkoitti lupaa saada kaupungin satamista sukeltajilla nostaa kapinan aikana upotettuja tavaroita, päätti [8]) rahatoimikamari puoltaa myöntymistä sanottuun hakemukseen ehdolla, ettei toisen oikeutta löytötavaraan nähden loukattu, minkä ohessa, koska oikeus kivihiilien nostamiseen jo oli annettu toiselle henkilölle, tämänkään oikeutta ei saisi loukata. Työ olisi suoritettava satamakonttorin valvonnan alaisena, ja olisi konttori oikeutettava hakijoilta kantamaan sopiva maksu.

Oikeus kivenlouhintaan. Kivityöntekijä J. V. Järvinen oikeutettiin [9]) eräältä Itäisen viertotien asuntotontin n:o 39 länsiosan alueelta 3 kuukauden aikana hakkaamaan kiviä 5 markan kuukausimaksusta.

Puunhakkuita. Sähkölaitoksen sähköjohdon laittamiseksi toimeenpantua puunkaatoja Malmin huvila-alueen pohjoispuolisessa ja Maistraatinkadun länsipuolisessa metsässä olivat eräät lähitienoolla asuvat henkilöt anastaneet kaadettuja puita, minkätähden rahatoimikamari päätti [10]) nostaa syytteen 13 henkilöä vastaan, jotka olivat saattaneet itsensä syypäiksi tuollaisiin anastuksiin.

Eräät henkilöt oikeutettiin [11]) korvausta vastaan kaatamaan puita vuokraamillaan alueilla. Eräs henkilö, joka luvattomasti oli kaatanut puita kaupungin maalla, velvoitettiin [12]) korvaamaan niiden arvo ja maksamaan sama määrä köyhäinhoitohallitukselle.

Laidunoikeus. Useissa tapauksissa oikeutti rahatoimikamari käyttä-

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 21. 11. 43 § ja 19 12. 54 §. — [2]) S:n 2. 5. 29 ja 30 §. — [3]) S:n 25. 7. 26 §. — [4]) S:n 30. 1. 20 §. — [5]) S:n 23. 1. 75 §, 6. 2. 34 §, 14. 4. 14 §, 2. 5. 50 §, 19. 5. 34 §, 23. 5. 41 § ja 11. 6. 21 §. — [6]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 280. — [7]) Rkmrin pöytäk. 18. 7. 28 §. — [8]) S:n 7. 1. 35 §. — [9]) S:n 20. 6. 20 §. — [10]) S:n 16. 1. 76 §. — [11]) S:n 3. 11. 10 §, 14. 11. 55 § ja 12. 12. 5 §. — [12]) S:n 10. 10. 32 § ja 14. 11. 66 §.

mään laitumena kaupungin metsiä ja nurmia 25—50 markasta lehmälle ja 40 markasta hevoselle.

Nikkilän sairaalan keittiökysymys. Kaupungin yleisten töiden hallituksen ilmoitettua, ettei Aktiebolaget vesijohtoliike osakeyhtiö, joka oli ottanut toimittaakseen keittiönsisustuksen Nikkilän mielisairaalaan, ollut sodan puhkeamisen johdosta voinut hankkia laitokseen tarpeellisia höyrypatoja sekä Saksan kauppayhteyksien jälleen toimeentultua ilmoittanut ei voivansa täyttää tavarantoimitusta, päätti [1]) rahatoimikamari jättää muut toimenpiteet mainittua liikettä vastaan sillensä sekä kehoittaa hallitusta, niin pian kuin olot ja hintataso sallivat, ryhtyä toimenpiteisiin sairaalan keittiönsisustuksen täydentämiseksi.

Tavarakatoksien puutteen poistaminen. Rahatoimikamari päätti [2]) Rahapajanrannan tavarakatoksien n:ojen 7 ja 8 välisen tilan varustettavaksi katolla sekä Katajanokalle rakennettavaksi isohkon tavarasuojan puusta. Nämä työt kustannettaisiin määrärahasta, jonka kaupunginvaltuusto oli osoittanut tavarakatoksien puutteen poistamiseksi kaupungin satamista [3]). Sen ohessa päätti kamari valtioneuvostolta anoa 1,000,000 markan apurahaa valtiovaroista Jätkäsaaren tavarasuojan rakentamiseen.

Sittemmin päätti [4]) kamari erinäisiä töitä teetettäväksi edellä mainittujen tavarakatoksien välisessä katetussa tilassa, ja oli määräraha töitä varten merkittävä 1920 vuoden budjettiin.

Varkauksien ehkäiseminen satama-alueilla. Valtionrautateiden kolmannen piirin piirihallituksen anottua ryhdyttäväksi toimenpiteisiin varkauksien estämiseksi satama-alueilla ja poliisimestarin ilmoitettua, että poliisimiehistön vähälukuisuus vaikeutti mainittujen alueiden valvontaa sekä kun niiden sulkemisesta olisi sangen paljon kustannuksia tuottamatta kuitenkaan täyttä tehoa, päätti [5]) rahatoimikamari Uudenmaan läänin maaherralta anoa ryhdyttäväksi sellaisiin toimiin, että varkaudet poliisin toimesta ehkäistäisiin.

Korjauksia kaupungin rakennuksissa. Sittenkuin Sörnäsin satamakonttoriin oli murtauduttu, jolloin kaksi ikkunaa oli lyöty sisään ja satamamestari W. A. Svensson-vainajan leskelle kuuluva puhelinkoje oli varastettu sekä oli havaittu, että konttorirakennus oli aiottu satamakonstaapelin asunnoksi, vaikkei sitä huonon kuntonsa vuoksi ollut voitu tähän tarkoitukseen käyttää, päätti [6]) rahatoimikamari antaa rakennuskonttorin toimeksi teettää mainitussa rakennuksessa tarpeelliset korjaukset, minkä ohessa satamakonttori oikeutettiin ostamaan uusi puhelinkoje. Kustannukset pantaisiin maksettaviksi kamarin käyttövaroista.

Rakennuskonttori sai [7]) toimekseen teettää moniaita pienempiä korjaustöitä poliisilaitokselle luovutetuissa huoneistoissa.

Kun huhtikuun 30 päivänä puhjenneessa tulipalossa Hietaniemenkadun kunnallisten työväenasuntojen kivitalon vesikatto ja ullakonsisustus oli osittain turmeltunut ja muitakin vahinkoja oli syntynyt, päätti [8]) rahatoimikamari, että nostettu palovahingonkorvaus, 25,000 markkaa, saatiin käyttää vahingoittuneen rakennuksen tarpeellisen korjauksen kustantamiseen.

Kun oli osoittautunut, että kustannukset kaupunginvaltuuston päättämistä [9]) Leppäsuon huvilan korjaustöistä tulisivat ylittämään lasketun määrän sekä Marian sairaalassa näytti voivan valmistaa tilaa sairaanhoitajatar-

[1]) Rkmrin pöytäk. 28. 3. 55 §. — [2]) S:n 11. 7. 52 §. — [3]) Ks. tätä kert. siv. 34. — [4]) Rkmrin pöytäk. 19. 9. 46 §. — [5]) S:n 14. 3. 41 §. — [6]) S:n 21. 3. 46 § ja 9. 5. 40 §. — [7]) S:n 21. 3. 52 §, 7. 4. 36 §, 22. 4. 1 §, 9. 5. 38 §, 26. 9. 22 § ja 24. 10. 52 §. — [8]) S:n 13. 2. 35 §. — [9]) Ks. tätä kert. siv. 37.

oppilaskoululle senkin jälkeen, kuin valtuusto oli sen hyväksynyt vähäisen laajennettavaksi, päätti [1]) rahatoimikamari puheenalaiset työt lakkautettavaksi.

Rahatoimikamari päätti [2]) Leppäsuon huvilan kellarikerroksen sisustettavaksi asuinhuoneistoksi, ja oli määräraha näitä töitä varten merkittävä 1920 vuoden budjettiin.

Tavarakatoksen teettäminen Jätkäsaarelle. Rakennuskonttori sai [3]) toimekseen yksissä neuvoin Helsingin makasiiniosakeyhtiön kanssa laatia Jätkäsaaren väliaikaisten tavarakatoksien piirustukset sekä teettää nämä, ja oli töistä veloitettava omain kustannusten hinta ynnä 10 %:n lisäys työnjohdosta; kuitenkaan ei tähän saanut käyttää kaupungille aikaisemmin halpaan hintaan hankittuja työaineita.

Vaatimus korjausten korvaamisesta. Yleisten rakennusten ylihallituksen vaadittua korvausta korjaustöistä, joita sotilasviranomaisten vaatimuksesta oli toimitettu n. s. sapöörikasarmissa, päätti [4]) rahatoimikamari evätä vaatimuksen sitä suuremmalla syyllä, kun valtioneuvosto oli kumonnut senaatin päätöksen mainitun kasarmin luovuttamisesta määräajaksi kaupungille.

Yleisiä töitä varten myönnettyjen määrärahojen käyttö. Rahatoimikamari päätti [5]), että 1918 vuoden menosääntöön merkitystä 3,000,000 markan määrärahasta saisi kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemäin päätösten mukaisesti seuraaviin töihin käyttää alempana mainitut määrät: Ahlqvistinkadun tasoitukseen 130,000 markkaa, Ilmarisenkadun samoin 362,000 markkaa, Sammonkadun samoin 105,000 markkaa, Lutherinkadun samoin 380,000 markkaa, Temppelikadun samoin 178,000 markkaa, Ahlqvistinkadun viemärijohtoon 34,400 markkaa, Ilmarisenkadun samoin 66,300 markkaa, Sammonkadun samoin 41,300 markkaa, Lutherinkadun samoin 54,100 markkaa, Temppelikadun samoin 16,500 markkaa sekä Fredrikinkadun liittämiseksi Lutherinkatuun 95,500 markkaa eli kaikkiaan 1,463,100 markkaa. Sitä paitsi siirrettäisiin 334,848: 28 markkaa eräiden Meilansin katujen tasoitusmäärärahaan ja 157,180: 54 markkaa erinäisten työkalujen osto- ja korjausmäärärahaan.

Katu- ja laiturivalaistus. Helsingin makasiiniosakeyhtiön anomuksesta päätti [7]) rahatoimikamari lisätä Katajanokanrannan valaistusta siten, että sammutetut kaasulydyt jälleen sytytettäisiin sekä uusia sähkölamppuja patsaineen asetettaisiin. Viimeksi mainitun työn kustannukset oli pantava maksettavaksi väliaikaisten tavarakatoksien rakennusmäärärahasta.

Samaten päätti [8]) kamari laittaa sähkövalaistuksen Seurasaarentieltä pohjoiseen Ljunganmon ja Furunäsin huvilapalstan väliselle tielle, jota työtä varten määräraha oli merkittävä 1920 vuoden menosääntöön.

Mukavuuslaitoksen y. m. rakennuttaminen. Rakennuskonttori sai toimekseen [9]) Etel. Makasiinikadun talon n:o 1 portille asettaa kunnan työnvälitystoimiston asiakkaille tarkoitetun käymälän sikäläisen syöksykaivon päälle.

Samaten oli [10]) mukavuuslaitos teetettävä raitiotien päätekohtaan Töölössä Läntisen viertotien vierelle korttelista n:o 519 pohjoiseen. Määräraha tätä työtä varten oli merkittävä 1920 vuoden menosääntöön.

Nosturien osto satamiin. Syystä ettei sellaisia puolisiirtonostureita, joita varten määräraha oli kuluvan vuoden menosäännössä, näyttänyt voivan hankkia, esitti kaupungin yleisten töiden hallitus 129,000 markalla ostetta-

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 4. 7. 94 §. — [2]) S:n 20. 10. 1 §. — [3]) S:n 31. 10. 49 §. — [4]) S:n 7. 3. 55 §. — [5]) S:n 14. 11. 39 §. — [6]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 49. — [7]) Rkmrin pöytäk. 3. 10. 54 ja 55 §. — [8]) S:n 6. 10. 19 §. — [9]) S:n 17. 2. 12 §. — [10]) S:n 24. 10. 50 §.

vaksi höyryjuoksunosturin, joka tarvittiin Jätkäsaaren rakennustöissä, mutta voitiin myös käyttää nostamaan enintään 3 tonnin painoisia kuormia aluksen kannelta. Rahatoimikamari myöntyi esitykseen sekä oikeutti [1]) hallituksen nosturin ostoon sekä tullin suoritukseen ja paikallepanon kustantamiseen saamaan 144,000 markan etuannin 1920 vuoden satamarakennusten määrärahasta.

Satamain ruoppaus y. m. Rahatoimikamari myöntyi [2]) Suomen petrolintuontiosakeyhtiö Masutin anomukseen, että Nobelin toiminimen laiturista Sörnäsissä sikäläiseen n. s. kuormaussiltaan vievä väylä heti ruopattaisiin 20 jalkaa syväksi.

Rakennuskonttoria kehoitettiin [3]) heti aloittamaan Töölönlahden pohjan tutkiminen pohjustamalla ja paaluttamalla konttorin sopivimmaksi katsomalla tavalla.

Hylkyjen viitoittaminen. Helsingin luotsauspiirin päällikön anottua, että kaksi uponnutta hylkyä, toinen Korkea- ja Tervasaaren, toinen Tervasaaren ja Liisantorin väliltä poistettaisiin, päätti [4]) rahatoimikamari maistraatin välityksellä kehoittaa alusten omistajia ne poistamaan, minkä ohessa luotsauspiirin päällikköä kehoitettaisiin panettamaan reimarit tarpeellisiin paikkoihin. Koska turvallisuusmerkkien asettaminen satama-alueelle luotsauspiirin päällikön ilmoituksen mukaan oli kaupunginviranomaisten asia, päätti [5]) kamari sittemmin kehoittaa satamakonttoria yksissä neuvoin asianomaisten merenkulkuviranomaisten kanssa viitoituttamaan hylyt.

Malmin—Hertonäsin rautatiesuunnitelma. Rahatoimikamarin anottua rautatiehallituksen lausuntoa Malmin asemalta Vantaanjoelle menevän rautatien suunnitelmasta huomautti mainittu hallitus, että Malmin ratapiha jo nyt oli ahdas ja että uusien sivuratojen johtaminen kohtasi vaikeuksia, minkätähden kysymys radan toisesta lähtökohdasta olisi otettava käsiteltäväksi uuden järjestelyratapihan aikaansaamista Helsinkiin ja Fredriksperiin koskevan asian yhteydessä. Rahatoimikamari päätti [6]) antaa kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi jatkaa keskusteluja rautatiehallituksen kanssa.

Pistoraiteen rakentaminen. Rahatoimikamari päätti [7]) tehdä Osakeyhtiö Agroksen kanssa sellaisen sopimuksen, että kaupunki pitentäisi teurastamoa varten rakennettua Sörnäsin rautatieraidetta 313 metrillä sekä teettäisi siihen vaihteen, jota vastoin yhtiö mainitusta vaihteesta johtaisi haararadan sille alueelle, joka heinäkuun 11 päivänä 1914 tehdyllä sopimuksella oli vuokrattu Sörnäsin panimo-osakeyhtiölle ja sittemmin luovutettu yhtiölle. Sitä vastoin vapautettaisiin kaupunki sillä mainitun sopimuksen mukaan olevasta velvollisuudestaan rakentaa purkauslaituri rautatieraiteen ulkopuolelle ja varustaa tämä tarpeellisilla kulkulaitoksilla. Rakennuskonttori oli laskenut raiteesta olevan kustannuksia 40,000 markkaa ja purkauslaiturista 30,000 markkaa, ja sai konttori toimekseen heti aloittaa työn, jonka kustannukset pantaisiin maksettaviksi teurastamorakennuksen määrärahasta. Sittemmin sai konttori toimekseen [8]) huolehtia myös yhtiön haararaiteen laskemisesta sillä ehdolla, että yhtiö hankki raiteet, raidetarvikkeet ja raidepölkyt, ja oli yhtiötä veloitettava omain kustannusten hinnalla ynnä 10 %:n lisäyksellä työnjohdosta, kulumisesta, koroista y. m.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 14. 11. 44 §. — [2]) S:n 28. 2. 45 §. — [3]) S:n 4. 4. 8 §. — [4]) S:n 5. 5. 8 §. — [5]) S:n 13. 6. 98 §. — [6]) S:n 28. 11. 77 §. — [7]) S:n 19. 9. 48 §. — [8]) S:n 21. 11. 40 §.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Obligatioiden arvonta. Kaupungin obligatiolainoihin kuuluvien obligatioiden arvonnoissa osuivat arpaan seuraavat numerot:

5 %:n laina vuodelta 1876 (arvonta [1]) marraskuun 1 päivänä):

Litt. A à Smk 1,000: —, n:ot 4, 11, 14, 27, 38, 52, 53, 57, 65, 106, 109, 167, 237, 276, 296, 302, 339, 367, 423, 433, 494.

Litt. B. à Smk 500: —, n:ot 13, 33, 49, 51, 62, 83, 136, 147, 158, 194 200, 253, 271, 304, 318, 327, 385, 429, 452, 469, 485, 490, 505, 530, 562, 607, 647, 670, 680, 706, 752, 758, 770, 792, 828, 851, 887, 889, 905, 911, 964, 1006, 1017, 1027, 1068, 1074, 1085, 1130, 1145, 1153, 1161, 1181, 1228, 1283, 1289, 1301, 1312, 1329, 1356, 1360, 1364, 1367, 1485.

Litt. C à Smk 200: —, n:ot 8, 27, 72, 77, 90, 91, 95, 120, 142, 145, 163, 181, 230, 258, 270, 349, 363, 367, 385, 447, 463, 490, 514, 554, 585, 630, 640, 643, 653, 666, 686, 706, 770, 774, 846, 897, 1014, 1045, 1074, 1089, 1093, 1121, 1162, 1183, 1196, 1210, 1237, 1247.

4 ½ %:n laina vuodelta 1892 (arvonta [1]) marraskuun 1 päivänä):

Litt. A à Smk 5,000: —, n:ot 92, 145, 220, 271, 309.

Litt. B à Smk 1,000: —, n:ot 57, 216, 323, 326, 345, 361, 400, 441, 683, 732, 775, 869, 1057, 1262, 1440, 1461, 1467.

Litt. C à Smk 500: —, n:ot 171, 331, 381, 412, 482, 738, 774, 777, 803, 942, 954, 1098, 1218, 1336, 1367, 1435, 1662, 1688.

3 ½ %:n laina vuodelta 1898 (arvonta [2]) helmikuun 3 päivänä):

Litt. A à Smk 5,000: —, n:ot 18, 89, 147.

Litt. B à Smk 2,000: —, n:ot 5, 12, 30, 180, 228, 382.

Litt. C à Smk 1,000: —, n:ot 78, 208, 287, 338, 357, 485, 548, 573, 584.

Litt. D à Smk 500: —, n:ot 72, 57, 329.

4 %:n laina vuodelta 1900 (arvonta [2]) helmikuun 3 päivänä):

Litt. A à Smk 5,000: —, n:ot 39, 85, 122.

Litt. B à Smk 2,000: —, n:ot 250, 523, 540, 555.

Litt C à Smk 1,000: —, n:ot 963, 1001, 1068.

Litt. D à Smk 500: —, n:ot 1400, 1574, 1602, 1655, 1902, 1946, 2095, 2215.

4 %:n laina vuodelta 1902 (arvonta [3]) kesäkuun 2 päivänä):

à Smk 500: —, n:ot 143, 202, 451, 474, 575, 577, 651, 770, 805, 1235, 1300, 1393, 1645, 1662, 1760, 2068, 2421, 2512, 2739, 2925, 2987, 3007, 3024, 3094, 3237, 3348, 3419, 3595, 3657, 3785, 4022, 4237, 4313, 4673, 4796, 4866, 5071, 5111, 5129, 5293, 5474, 5496, 5871, 6024, 6059, 6275, 6303, 6336, 6456

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 10. 10. 28 § ja 19. 12. 6 §. — [2]) S:n 10. 2. 26 § ja 28. 2. 21 §. — [3]) S:n 20. 6. 32 §.

6457, 6959, 6977, 7071, 7195, 7211, 7368, 7390, 7593, 7803, 8010, 8040, 8107, 8312, 8368, 8411, 8433, 8467, 8483, 8526, 8672, 8790, 8838, 8854, 8908, 9102, 9148, 9262, 9333, 9340, 9425, 9630, 9642, 9676, 9890, 10069, 10087, 10099, 10185, 10230, 10364, 10605, 11085, 11174, 11182, 11339, 11344, 11379, 11434, 11541, 11564, 11754, 11954, 12132, 12214, 12218, 12238, 12272, 12547, 12552, 12634, 12884, 12899, 12951, 13003, 13014, 13039, 13137, 13212, 13337, 13379, 13383, 13413, 13422, 13430, 13815, 13818, 13823, 13854, 13884, 14101, 14139, 14242, 14344, 14443, 14478, 14701, 14899, 14906, 14916, 15147, 15181, 15427, 15444, 15511, 15526, 15684, 15725, 15728, 15785, 15827.

5 %:n laina vuodelta 1913 (arvonta [1]) heinäkuun 1 päivänä):

à Smk 536: —, n:ot 9, 17, 22, 76, 120, 171, 202, 206, 209, 281, 294, 309, 381, 402, 467, 507, 548, 600, 623, 761, 800, 830, 844, 860, 890, 921, 949, 1006, 1054, 1163, 1200, 1217, 1257, 1280, 1361, 1409, 1480, 1513, 1739, 1570, 1627, 1679, 1689, 1817, 1873, 1956, 1998, 2110, 2184, 2498, 2609, 2610, 2795, 2878, 2956, 3169, 3388, 3409, 3424, 3448, 3520, 3568, 3643, 3705, 3768, 3800, 3834, 3899, 3923, 3955, 4449, 4450, 4490, 4538, 4558, 4617, 4627, 4661, 4689, 4709, 4827, 4849, 4883, 4927, 4993, 5002, 5035, 5058, 5078, 5096, 5161, 5178, 5192, 5216, 5241, 5283, 5305, 5327, 5353, 5387, 5406, 5448, 5512, 5564, 5595, 5650, 5688, 5733, 5802, 5803, 5879, 5902, 5929, 5976, 6012, 6049, 6096, 6122, 6192, 6220, 6246, 6272, 6303, 6329, 6376, 6395, 6419, 6455, 6480, 6505, 6545, 6568, 6586, 6595, 6596, 6615, 6641, 6657, 6680, 6691, 6712, 6746, 6747, 6778, 6810, 6840, 6880, 6898, 6914, 6936, 6983, 7003, 7054, 7081, 7121, 7269, 7341, 7388, 7434, 7581, 7668, 7783, 7940, 8063, 8127, 8331, 8633.

1916 vuoden velkakirjalaina (arvonta [2]) maaliskuun 24 päivänä):

à Smk 25,000: —, n:ot 5, 37, 70, 97, 126, 158, 161, 219, 240, 247, 265, 283, 309, 334, 337, 365, 428, 436, 441, 480.

5 %:n laina vuodelta 1917 (arvonta [3]) kesäkuun 2 päivänä):

Litt. A. à Smk 10,000: —, n:ot 276, 479, 681, 804, 994, 1313, 1576, 1622, 1790, 1883.

Litt. B à Smk 5,000: —, n:ot 348, 489, 672, 952, 1111, 1217, 1383, 1530.

Litt. C à Smk 1,000: —, n:ot 160, 501, 688, 931, 1064, 1216, 1355, 1487, 1654, 1797, 1913.

1909 vuoden obligatiolainaa oli kaupunki vuoden varrella lunastanut [4]) seuraavat 2,515 markan määräiset obligatiot arvottavaksi määrätyn obligatioluvun sijasta:

155, 278, 575, 576, 578, 616, 656, 688, 704, 705, 731, 741, 927, 928, 1050, 1051, 1173, 1190, 1210, 1483, 1484, 1660, 1809, 1810, 1894, 1945, 2054 2067, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2436, 2440, 2441, 2448, 2550, 2640, 2661, 2704, 2771, 2803, 2922, 2998, 3136, 3184, 3322, 3569, 3592.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 11. 7. 69 ja 27. 7. 16 §. — [2]) S:n 28. 3. 38 §. — [3]) S:n 20. 6. 62 §. — [4]) S:n 10. 10. 28 § ja 19. 12. 6. §.

1911 vuoden obligatiolainaa oli kaupunki vuoden varrella lunastanut [1]) seuraavat obligatiot lunastettavaksi määrätyn obligatioluvun sijasta:

Litt. A à Smk 2,515: —, n:ot 28, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 301, 361, 362, 363, 364, 560, 565, 571, 792, 865, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 955, 956, 991, 992, 1167, 1248, 1317, 1318, 1319, 1320, 1339, 1340, 1348, 1356, 1357, 1358, 1361, 1392, 1393, 1394, 1415, 1537, 1539, 1540, 1545, 1557, 1558, 1581, 1634, 1635, 1673, 1674, 1675, 1799, 1802, 1906.

Litt. B à Smk 503: —, n:ot 1236, 1291, 1734, 1735, 1736, 1979, 1997, 2092, 2093, 2094, 2095, 2107, 2108, 2239, 2240, 2241, 2242, 2495, 2633, 2862, 2863, 2864, 2916, 2917, 2968, 2969, 2970, 3006, 3007, 3008, 3065, 3486, 3487, 3488, 3522, 3655, 3656, 3805, 3914, 3915, 3916, 3917, 3918, 4022, 4096, 4097, 4319, 4320, 4321, 4644, 4645, 4646, 4647, 4659, 4690 4691, 4734, 4735, 4773, 4775, 4776, 4869, 4946, 4947, 4976, 5007.

Vuoden 1919 kuoletuslainaa oli kaupunki vuoden varrella lunastanut [2]) seuraavat obligatiot lunastettavaksi määrätyn obligatioluvun sijasta:

Litt. A à Smk 10,000: —, n:ot 1751, 1752, 1753, 1754, 1755, 1756, 1757, 1758.

Litt. B à Smk 5,000: —, n:ot 1776, 1777, 1778, 1779, 1780, 1781, 1782, 1783.

Litt. C à Smk 1,000: —, n:ot 8687, 8688, 8689, 8690, 8691, 8692, 8693, 8694, 8695, 8696, 8697, 8698, 8699, 8700, 8701, 8702, 8703, 8704, 8705, 8706, 8707, 8708, 8709, 8710, 8711, 8712, 8713, 8714, 8715, 8716, 8717, 8718, 8719, 8720, 8721, 8722, 8723, 8724, 8725, 8726, 8727, 10001.

Kuoletettu obligatio. 1919 vuoden 5 ½ %:n lainaan kuuluva obligatio n:o 6,691 oli hukkunut ja kuoletettu, minkä jälkeen annettiin [3]) uusi obligatio n:o 10,001.

Tililaitosuudistus. Sen johdosta että kaupungin kassa- ja tililaitoksen uusi johtosääntö tulisi voimaan tammikuun 1 päivänä 1920, päätti [4]) rahatoimikamari kaupungin johto- ja lautakunnille sekä laitoksille lähettää kiertokirjeen tarpeellisine ohjeineen uudistuksen toimeenpanemiseksi, minkä ohessa väliaikaiset tililaitosten johtosäännöt vahvistettiin kaupunginvaltuuston asettaman komitean [5]) laatimain ehdotusten mukaisesti. Samaten päätti kamari, että 7 pääluokkaan, Terveyden- ja sairaanhoito, kuuluvain menojen kirjanpito kokonaisuudessaan oli oleva sairaalahallituksen tiliviraston sekä 8 ja 9 pääluokkain menojen kirjanpito köyhäinhoidon tililaitoksen asia.

Kapinan aikaisten laskujen kirjanpito. Kapinan aikaisten laskujen kirjanpitoon nähden päätti [6]) rahatoimikamari noudatettavaksi seuraavia ohjeita:

1) Kaupungin virastojen ja virkamiesten aikaisemmin hyväksymät ja punaisten suorittamat laskut tilitetään tavalliseen tapaan.

2) Kaupungin hyväksi toteensaatavasti tulleista tavarantoimituksista y. m. annetut maksamattomat laskut on lajiteltava ja asianomaisten laitosten selvitys niistä hankittava; kohta kuin sellainen selvitys on annettu, alistetaan asia kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 11. 11. 23 § ja 19. 12. 9 §. — [2]) S:n 12. 9. 8 § ja 24. 10. 49 §. — [3]) S:n 14. 3. 31 § ja 6. 10. 3 §. — [4]) S:n 23. 12. 8 §. — [5]) Ks. Kvston pain. asiakirj. n:o 47. — [6]) Rkmrin pöytäk. 16. 1. 53 §.

3) Näiden määräin suoritus ja tilinpito on toistaiseksi jääpä sillensä.

Shekkien käytäntöön otto rahavaroja nostettaessa. Rahatoimikonttori valtuutettiin [1]) ottaessaan varoja omissa nimissään rahatoimikamarin pankkitililtä antamaan kaupunginkamreerin ja kaupunginkassanhoitajan allekirjoittamia shekkejä. Samaten oikeutettiin [2]) teknilliset laitokset shekeillä ottamaan rahoja rahatoimikonttorissa olevilta laitosten konttokuranttitileiltä.

Koron korotuksia. Teknillisille laitoksille, halkokonttorille, Mankala fors aktiebolag yhtiölle ja Boxbacka aktiebolag osakeyhtiölle kaupunginkassasta myönnettyjen luottojen korko korotettiin [3]) toukokuun 1 päivästä 5:stä 6 %:iin. Osakeyhtiö Helsingin kansanasunnot oikeutettiin [4]) kaupunginkassasta edeltäpäin maksetuille varoille lukemaan 5 %:n korko.

Konttokuranttiluotto kaupunginkassasta. Boxbacka aktiebolag yhtiölle myönnettiin [5]) kaupunginkassasta lisättyä konttokurattiluottoa 1,500,000 markkaan asti.

Rahatoimikamari pitensi [6]) kaupunginvaltuuston vuonna 1918 kullekin teknillisellè laitokselle myöntämän 20,000 markan luoton elintarpeiden ostoon laitosten henkilökunnalle [7]) heinäkuun 1 päivään sekä sittemmin kaasu- ja vesijohtolaitoksiin nähden vuoden loppuun.

Vapaakirjeoikeus. Rahatoimikamari päätti [8]) valtioneuvostolta anoa vapaakirjeoikeutta kansakouluntarkastajille kaikessa heidän virallisessa kirjeenvaihdossaan sekä samanlaista oikeutta kasvatuslaitosten johtajille heidän kirjeenvaihdossaan kansakouluntarkastajain kanssa.

Valtion verojen kannanta rahatoimikonttorin toimesta. Mainiten että rahatoimikonttori oli ottanut kantaakseen valtiolle vuodelta 1917 menevän tulojen suostuntaveron huomautti [9]) rahatoimikamari kirjelmässä maistraatille, että voimassa olevain asetusten mukaan eräiden valtiolle tulevain verojen ja maksujen kannanta oli maistraatin asia tarkoitusta varten asetettujen valtion kassanhoitajain tahi rahatoimikamarin välityksellä. Niinpä kannettiin Helsingissä henkirahat, köyhäin- ja työhuonemaksu sekä kehruuhuonemaksu, mallasvero, apteekkioikeusmaksu ja biljaardimaksu rahatoimikonttorin välityksellä. Kahdella vuoden varrella ilmestyneellä lailla oli maistraatti lisäksi velvoitettu hoitamaan kiinteistökaupoista menevän veron sekä perintöja lahjaveron veloituksen ja kannannan. Sitä vastoin oli tulojen suostuntaveron sekä tilapäisen varallisuusveron veloitus erittäin asetettujen verotuslautakuntain ja mainittujen verojen kannanta asianomaisen lääninhallituksen huolena. Kun ei ollut olemassa yleistä velvollisuutta kunnilla avustaa lääninkonttoria kruunun verojen kannannassa eivätkä kaupunginviranomaiset yleensä olleet velvolliset valtion hyväksi suorittamaan muita kuin sellaisia tehtäviä, jotka lain mukaan niille kuuluivat, ja rahatoimikonttorin työt joutuisivat suuressa määrin kärsimään siitä, jos sen henkilökunta velvoitettaisiin kantamaan valtiolle tulevat verot ja toimittamaan tämän yhteydessä olevat tehtävät, niinkuin rästiluettelojen kirjoituksen y. m., anoi kamari, että maistraatti tekisi lääninkonttorille esityksen, että sen toimesta järjestettäisiin 1917 vuoden tulojen suostuntaveron rästien kannanta.

Kaupungin apumaksut poliisilaitokselle. Uudenmaan läänin lääninkonttorin anottua, että kaupunki lääninrahastoon toimittaisi osansa poliisi-

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 9. 5. 50 §. — [2]) S:n 6. 10. 6. §. — [3]) S:n 2. 5. 41 §. — [4]) S:n 5. 9. 28 §. — [5]) S:n 10. 10. 54 §. — [6]) S:n 23. 1. 70 § ja 6. 10. 14 §. — [7]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 158. — [8]) Rkmrin pöytäk. 19. 12. 21 §. — [9]) S:n 12. 12. 31 §.

laitoksen 1917 vuoden ylläpitokustannusten osuudesta, 494,457: 62 markkaa, sekä vuodelta 1916 jäljellä olevan osan vastaavaa apumaksua, 173,539: 40 markkaa, mutta kaupungin vastavaatimusten valtiolta laskettiin nousevan paljon suurempaan summaan, päätti [1]) rahatoimikamari toistaiseksi kieltäytyä maksamasta puheenalaista määrää sekä kohta 1918 vuoden tilinpäätöksen valmistuttua antaa maaherralle ilmoituksen mainitusta vastavaatimuksesta.

Korotettuja taksoja. Valtioneuvoston kesäkuun 18 päivänä oikeutettua kaupungin tammikuun 1 päivästä kantamaan liikennemaksuja 100 %:n korotetuin määrin oli liikennekonttori ilmoittaen kesäkuun 19 päivään asti kannetun kaikkiaan 285,017: 88 markkaa esittänyt, ettei puheenalaisen korotuksen jälkiveloitusta toimitettaisi, ja myöntyi [2]) rahatoimikamari tähän.

Aluksille toimitetun veden hinta vahvistettiin [3]) 4 markaksi kuutiometriltä ja satamakonttorin provisio 5 %:ksi tuloista.

Hinta matkasta höyrypurrella Korkeasaareen vahvistettiin [4]) aikuiselta henkilöltä 75 penniksi meno- ja 50 penniksi paluumatkalta, josta maksusta 25 penniä tulisi kaupungille, sekä lapsilta 25 penniksi yksinkertaiselta matkalta.

Budjetin laadinta. Kiertokirjelmässä kaupungin johto- ja lautakunnille sekä laitoksille rahatoimikamari ilmoitti [5]) budjettiehdotuksen laadinnan yhteydessä ei ottavansa huomioon budjettiehdotusten yhteydessä tehtyjä ehdotuksia uusien virkain perustamisesta eikä palkkasääntöjen korottamisesta, vaan olisi asianomaisten tehtävä eri esitys tästä.

Palkkakysymyksiä. Rahatoimikamari korotti alempana mainituissa tapauksissa yhteismäärärahoista maksettavia kamarin alaisten viranpitäjäin pohjapalkkoja:

rahatoimikamarin siivoojattarelle A. Palmroosille 175:stä 250 markkaan kuukaudessa, huhtikuun 1 päivästä lukien [6]);

kauppahallin siivoojattarelle E. Mäkiselle 280:stä 300 markkaan, heinäkuun 1 päivästä lukien [7]);

ylimääräiselle kanslistille G. Kuhlefeltille 175:stä 250 markkaan, elokuun 1 päivästä lukien [8]);

Korkeasaaren ja Seurasaaren intendentille R. Palmgrenille 550:stä 800 markkaan, toukokuun 1 päivästä lukien [9]);

henkikirjurinkonttorin siivoojattarelle A. Kupiaiselle 125:stä 170 markkaan, syyskuun 1 päivästä lukien [10]); sekä

ylimääräisille kanslisteille E. Cavoniukselle, A. Laakkoselle ja G. Kuhlefeltille, kahdelle ensin mainitulle 100 ja viimeksi mainitulle 106: 25 markalla, lokakuun 1 päivästä lukien [11]).

Räjähdysvahingon korvaus. Rahatoimikamari osoitti [12]) maksettavaksi diakonissalaitokselle 4,874: 35 markkaa korvaukseksi vahingosta, jonka Helsinginkadun tasoituksessa sattunut dynamiittiräjähdys oli aikaansaanut, ja oli määrä pantava maksettavaksi sanotun työn tililtä.

Pankinjohtaja A. Norrménin muotokuva. Kaupunginvaltuuston huhtikuun 16 päivänä 1918 antaman yleisen valtuutuksen johdosta [13]) oli valmisteluvaliokunta huhtikuun 22 päivänä 1918 pankinjohtaja A. Norrménilta hänen 60-vuotispäivänään anonut lupaa maalauttaa hänen muotokuvansa, ja päätti [14])

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 3. 2. 48 §. — [2]) S:n 19. 9. 24 §. — [3]) S:n 17. 10. 33 §. — [4]) S:n 30. 5. 18 §. — [5]) S:n 15. 10. 2 §. — [6]) S:n 22. 4. 30 §. — [7]) S:n 20. 6. 23 §. — [8]) S:n 22. 8. 27 §. — [9]) S:n 29. 8. 28 §. — [10]) S:n 29. 8. 53 §. — [11]) S:n 13. 10. 12 §. — [12]) S:n 2. 5. 71 §. — [13]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 189. — [14]) Rkmrin pöytäk. 19. 5. 18 §.

rahatoimikamari mainitusta muotokuvasta professori E. Järnefeltille osoittaa maksettavaksi 20,000 markkaa kaupunginvaltuuston tämänvuotisista käyttövaroista, mihin tuli lisäksi 890 markkaa taulun ripustamisesta.

Hinaajaveneen osto. Kaupungin yleisten töiden hallitus ilmoitti ostaneensa hinaajavene Lähetin, jottei sen enää tarvitsisi vuokrata veneitä, ja rahatoimikamari myönsi [1]) etuantina 1920 vuoden satamarakennusten määrärahasta 99,000 markkaa mainitun veneen ostoon sekä 16,000 markkaa pelastuspumpun sijoittamiseksi siihen.

Automobiilin osto. Samaten oikeutettiin [2]) rakennuskonttori heti ostamaan henkilöautomobiili 50,000 markalla, joka määrä oli merkittävä 1920 vuoden menosääntöön.

Pilaantunut heinämäärä. Puhtaanapitolaitoksen saksalaisen sotaväen poistuttua joulukuussa 1918 heinänpuutteen johdosta otettua mainitun sotaväen intendenttivirastolta haltuunsa isohkon määrän heiniä, jotka sittemmin osittain olivat pilaantuneet ja osittain oli myyty tuottaen kaupungille tappiota, oli rahatoimikamari määrännyt toimitettavaksi mainittua heinäkauppaa koskevan tutkimuksen ja katsoi [3]) kamari osoitetun, että puhtaanapitolaitos oli laiminlyönyt heinämäärän hoidon sekä tilaisuuden tultua myydä kaupungille tarpeettomat osat siitä.

Menot eräistä kaupungin rakennuksista. Rahatoimikamari päätti [4]) vanhan kaasutehtaan ja erinäisten Merholmassa olevain kaupungin rakennusten menojen suoritukseen osoittaa talojen isännöitsijälle 4,000 ja 1,500 markkaa kertyvistä vuokravaroista, minkä ohessa kamari Leppäsuon huvilan menojen suoritukseen osoitti käyttövaroistaan 3,500 markkaa syyskuun 1 päivään. Sittemmin päätti [5]) kamari, että Leppäsuon huvilan menot oli syyskuun 1 päivästä pantava maksettaviksi kaupungin maatilain määrärahasta ja tulot merkittävä terveyden- ja sairaanhoidon sekalaisten tulojen tilille.

Helsingin pitäjälle suoritettavat kirkollismaksut. Kaupunki oli senaatin kesäkuun 21 päivänä 1916 antamalla päätöksellä velvoitettu [6]) suorittamaan Helsingin seurakunnalle vuodelta 1913 210 markkaa kirkollismaksuja, syystä että kaupunki oli seurakunnan alueella harjoittanut kunnallisveroituksen alaista liikettä ja kirkollismaksut suoritettiin samoilla perusteilla kuin kunnallisverot eli 50 pennillä 100 markan verotetusta tulomäärästä.

Evätty anomus tonttien ostohinnan maksun toistaiseksi lykkäämiseslä. Suomen venäläisten koulujen neuvotteleva komitea oli anonut edelleen lykättäväksi Runeberginkadun tonttien n:ojen 27, 29, ja 31 kauppahinnan erääntyneiden erien suoritusta, kunnes kysymys kiinteistön takavarikoimisesta sotasaaliina oli valtioneuvostossa ratkaistu, mutta rahatoimikamari epäsi [7]) tämän anomuksen. Niinikään evättiin [8]) komitean anomus, että rahatoimikamari julistaisi että, jos komitea suoritti Vaasankadun tontin n:o 41 kauppahinnan erääntyneen osan, joka tontti niinikään oli takavarikoitu, ja takavarikko sittemmin vahvistettaisiin, kamari maksaisi suoritetun erän takaisin.

Valaistusta suojeluskunnalle. Meilansin suojeluskunnan anomukseen sen käytettäväksi annetun riihirakennuksen maksuttomasta valaisemisesta myönnyttiin [9]), ja oli kustannukset tästä pantava maksettaviksi rahatoimikamarin arvaamattomien menojen määrärahasta.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 14. 11. 35 §. — [2]) S:n 31. 10. 53 §. — [3]) S:n 29. 12. 6 §. — [4]) S:n 2. 5. 52 §. — [5]) S:n 26. 9. 8 §. — [6]) S:n 19. 9. 15 §. — [7]) S:n 7. 1. 67 §. — [8]) S:n 3. 2. 51 §. — [9]) S:n 7. 1. 44 §.

Oikeus myydä kalusloa y. m. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta oikeutettiin [1]) myymään tarpeettomia vanhoja oppikirjoja ja muita koulutarvikkeita.

Korvaus hukkuneista presenningeistä. Vapaussodan suorituskomitea ilmoitti [2]), että rahatoimikonttoriin oli suoritettu 11,908: 50 markkaa korvauksena kotimaiselle sotaväelle toukokuussa 1918 luovutetuista, mutta sittemmin hukkuneista presenningeistä.

Apurahoja, lahjapalkkioita y. m. Suomenkielisten kansakoulujen apulaistarkastajan K. G. Aminoff-vainajan leskelle annettiin [3]) 3,000 markan tilapäinen apuraha.

Suomenkielisten kansakoulujen tarkastajalle M. Pesoselle määrättiin [4]) maksettavaksi 759: 05 markkaa kaupungin kansakoulunopettajain häntä vastaan nostaman oikeudenkäynnin kustannusten suorittamiseksi.

Tilastokonttorin v. t. amanuenssille K. A. N. Kallialalle, jolle erehdyksestä oli maksettu liian suuri palkka ja jota rahatoimikonttori oli kehoittanut maksamaan takaisin 400 markkaa, annettiin [5]) samanmääräinen apuraha, syystä että hän oli 2 ½ kuukautta konttorissa palvellut palkattomana tarjokasamanuenssina. Määrä oli pantava maksettavaksi tilastokonttorin toisen aktuarin asevelvollisuusaikaisen viransijaisen palkkausmäärärahasta, jota määrärahaa näytti säästyvän.

Sekalaisia palkkioita. Aktiebolaget M. G. Steniuksen oikeuden selvittämisestä hallussaan pitämäänsä Leppäsuon maa-alueeseen määrättiin [6]) v. t. asiamiehelle ent. esittelijäsihteerille A. Listolle maksettavaksi 500 markkaa.

Vikin sotilasvirkatalon ja Eknäsin maatilan arvion toimittamisesta maksettiin [7]) kaupungininsinööri G. Idströmille 1,100 markan palkkio.

Kaupungin irtaimen omaisuuden inventtauksesta 1918 vuoden kapinan jälkeen annettiin [8]) merikapteeni L. Laurentille 300 markan palkkio.

Sotapalveluksessa olevalle työmies A. W. Tammivuorelle osoitettiin [9]) 400 markkaa hänen vaimovainajansa hautausavuksi.

Evätty anomus kapinan aikaisen palkan saamisesta. Halkokonttorin palveluksessa olleet työntekijät K. E. Salin, J. Laine ja I. P. Ruotsalainen olivat anoneet pakkaa huhtikuun 5 ja 13 päivän väliseltä ajalta 1918, mutta kamari epäsi [10]) tämän anomuksen hakijain kapinan aikaisen esiintymisen johdosta, minkä vuoksi heitä ei laillisen järjestyksen palauduttua ollut otettu takaisin halkokonttorin palvelukseen.

Apurahoja asevelvollisten omaisille. Rahatoimikamarin kaupunginvaltuuston siitä tekemän päätöksen mukaisesti [11]) vuoden varrella osoitettua avustuksia suurelle joukolle asevelvollisten omaisia sekä kun kaupunki syyskuun 23 päivänä 1919 annetun, avustusten antamisesta eräille vakinaisessa palveluksessa olevain asevelvollisten omaisille annetun lain 6 §:n säännöksen johdosta oli oikeutettu valtiolta saamaan korvausta helmikuun 8 päivästä lähtien maksamistaan avustuksista, päätti [12]) rahatoimikamari lääninkonttorilta anoa tuollaista korvausta 187,045 markkaa vastamainitusta ajankohdasta marraskuun 1 päivään.

Sittenkuin vastamainittu laki oli annettu ja maaherran sen mukaan tuli määrätä asevelvollisten omaisille annettavan avustuksen suuruus, kehoitettiin [13]) rahatoimikonttoria edelleen maksamaan rahatoimikamarin aikai-

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 21. 3. 26 §. — [2]) S:n 3. 10. 11 §. — [3]) S:n 3. 2. 22 §. — [4]) S:n 6. 10. 9 §. — [5]) S:n 8. 8. 87 §. — [6]) S:n 21. 2. 25 §. — [7]) S:n 15. 8. 33 §. — [8]) S:n 6. 10. 17 §. — [9]) S:n 17. 3. 14 §. — [10]) S:n 27. 1. 8 §. — [11]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 90. — [12]) Rkmrin pöytäk. 12. 12. 32 §. — [13]) S:n 17. 10. 66 §.

semmin myöntämät apurahat, kunnes maaherra oli tehnyt lain säännösten mukaisen päätöksen.

Kavallettujen verojen tileistä poisto. Rahatoimikamari päätti [1]) vuosilta 1908, 1910, 1911 ja 1912 kannettuja kunnallisveroja poistettavaksi tileistä 8,467: 61 markkaa, syystä että nämä, jotka Turun avustava kaupunginvouti J. Färling oli perinyt, sisältyivät tämän kassassa ilmenneeseen vajaukseen ja häntä vastaan aloitettu konkurssimenettely oli lakkautettu pesän riittämättömäin varain johdosta.

Liikennemaksujen palautus. Suomen petroliosakeyhtiö Helsingin Masutin tullattua kokonaisen laivanlastillisen petrolia ja tästä myös suoritettua tuulaakin ja liikennemaksun, mutta kun osa lastia oli purettu Vaasassa ja yhtiöltä siellä jälleen oli velottu liikennemaksuja, joka kaksinkertainen veloitus oli johtunut Helsingin tullikamarin virheellisestä menettelystä, päätti [2]) rahatoimikamari yhtiölle palauttaa Vaasassa puretusta lastin osasta kannetut liikennemaksut 4,790 markkaa.

Työntekijäin vakuuttaminen tapaturman varalta. Rahatoimikamari päätti [3]) tehdä Suomen teollisuuden harjoittajain keskinäisen tapaturmavakuutusyhdistyksen kanssa sopimuksen kaupungin työntekijäin vakuuttamisesta tapaturman varalta puolen vuoden ajaksi, tammikuun 1 päivästä lukien, varaamalla sopimuksen pitentämisen yhtä pitkäksi ajaksi. Sittemmin päätti [4]) kamari eri yhtiöiltä tarjouksen hankittuaan edelleen pitää kaupungin työntekijät vakuutettuina vasta mainitussa yhdistyksessä.

Rahatoimikamari päätti [5]) edelleen, että myös köyhäinhoitohallituksen ja hätäapukomitean alaiset työntekijät sekä osa sairaalain henkilökuntaa oli vastedes vakuutettava tapaturman varalta.

Vahingonkorvausta ruumiinvammasta. Rahatoimikamari päätti [6]), että vahingonkorvauksena ruumiinvammasta 1917 vuoden laissa säädetyn ja asianomaisen vakuutuslaitoksen suorittaman 3 markan lisäksi päivältä oli vuoden jäljellä olevana aikana kaikille vahingonkorvaukseen oikeutetuille suoritettava edelleen 3 markkaa päivässä, jonka määrän sama laitos maksaisi ja sittemmin velkoisi kaupungilta.

Seuraaville kaupungin työntekijöille, joita oli kohdannut tapaturma työssä, annettiin apurahaa alempana mainitut vuotuiset määrät:

kaasutehtaantyöntekijä K. N. Lempiselle 582 markkaa, helmikuun 26 päivästä 1918 lukien [7]);

työmies E. Wassmanille 209: 20 markkaa, marraskuun 19 päivästä 1918 marraskuun 2 päivään 1920 [8]);

työmies J. Havukaiselle 613: 06 markkaa, joulukuun 5 päivästä 1918 lukien [9]), ja

työmies K. Väänäselle 819: 81 markkaa, lokakuun 3 päivästä 1918 lukien [10]).

Ulkotyöntekijä A. Salmiselle annettiin [11]) 1,250 markan vuosiapuraha helmikuun 14 päivästä huhtikuun 1 päivään 1918 sekä 500 markan vuosiapuraha viimeksi mainitusta päivästä huhtikuun 1 päivään 1920, minkä jälkeen hänen oikeutensa vahingonkorvaukseen otettaisiin uudelleen tutkittavaksi.

Vesijohtotyöntekijä J. E. Korpi sai [11]) 196 markan vuosiapurahan helmikuun 19 päivästä 1918 lokakuun 23 päivään 1919. Sittemmin uudelleen tut-

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 12. 9. 2 §. — [2]) S:n 21. 11. 64 § ja 19. 12. 13 §. — [3]) S:n 9. 1. 31 §. — [4]) S:n 17. 11. 3 §. — [5]) S:n 10. 10. 62 § ja 12. 12. 28 §. — [6]) S:n 3. 11. 2 § ja 14. 11. 23 §. — [7]) S:n 23. 1. 28 §. — [8]) S:n 17. 2. 26 §; ks. 1917 vuod. kert. siv. 272. — [9]) S:n 10. 10. 31 §. — [10]) S:n 5. 12. 68 §. — [11]) S:n 28. 2. 42 §.

kittaessa hänen vahingonkorvausoikeuttaan havaittiin hänen edelleen olevan samassa työssä kuin ennenkin, minkätähden hän ei enää viimeksi mainitusta päivästä lähtien ollut oikeutettu apurahan saantiin [1]).

Kirvesmies M. Tallgrenin ruumiinvammasta saamaa elinkautisapurahaa, 129: 60 markkaa, korotettiin [2]) 21: 60 markalla heinäkuun 1 päivästä, syystä että hänen terveydentilansa oli huonontunut.

Hätäaputyöntekijättärelle A. L. Sollolle annettiin [3]) kerta kaikkiaan 78 markan apuraha.

Merikoulukassa. Kaupunginvaltuuston päätettyä [4]), että kaupunki ottaisi n. s. merikoulun kassan hoitaakseen, oli valtioneuvosto päättänyt [5]) sen jätettäväksi valtiokonttorin hoidettavaksi.

Lahjoitettujen rahastojen korko. Rahatoimikamari päätti [6]) kaupungin lahjoitusrahastoista annettujen lainain koron toukokuun 1 päivästä korotettavaksi ½ prosentilla eli 6 ja 5 ½ %:iin.

Osakkeiden merkintä. Rahatoimikonttori oikeutettiin [7]) Helsingin panttiosakeyhtiön uusia osakkeita annettaessa, jolloin aikaisemmilla osakkailla oli merkintäoikeus, kaupungin lahjoitusrahastojen hyväksi, joilla oli aikaisemmin 10 osaketta yhtiössä, merkitsemään niiden osalle tulevan uuden osakemäärän.

R. Ahlströmin testamentti. Johtaja R. Ahlström-vainajan kuolinpesän selvitysmiehen varatuomari R. Rydin ilmoitettua, että rouva Andrée Krogius, o. s. Ahlström, ja hänen miehensä johtaja A. Krogius aikoivat moittia johtaja Ahlströmin testamenttia, jolla hän m. m. oli antanut [8]) kaupungin hallitsemalle säätiölle osan jäämistöään, valtuutti [9]) rahatoimikamari varatuomari Rydin Krogiuksen aviopuolisojen kanssa tekemään sopimuksen ehdoilla, joita hän piti kaupungille edullisina. Sittemmin lähetti hra Ryti laaditun sopimusehdotuksen, jonka mukaan hän moitteeseen katsomatta oikeutettiin muuttamaan pesän omaisuus rahaksi, minkä jälkeen ja sittenkuin pesän velka oli maksettu, Krogiuksen aviopuolisojen laskettu osa, kahdeksaskolmattaosa säästyneestä jäämistöstä, oli selvitysmiehen pidätettävä, kunnes päätös vireille pannusta kanteesta oli annettu, ja rahatoimikamari hyväksyi [10]) mainitun sopimuksen. Samalla hyväksyi kamari ehdotuksen velkakirjoiksi, jotka eräät A. Ahlströmin osakeyhtiön osakkaat, jotka aikoivat lunastaa pesässä olevat 117 mainitun yhtiön osaketta, lukuun ottamatta niitä 5 osaketta, jotka ehkä tuomittaisiin Krogiuksen aviopuolisoille, aikoivat suorittaa näiden maksuna. Lunastushinta olisi yhtiöjärjestyksen ja velkakirjain mukaan oleva 52,956: 38 markkaa, mikä tuli jokaisen osakkeen osalle, jos yhtiön omat säästyneet rahastot jaettiin kaikkien osakkeitten kesken, eli yhteensä 5,931,114: 56 markkaa, jolloin testamentin määräysten mukaan edellä mainittu yhtiö toistaiseksi hoitaisi velkakirjoja miljoonan markan määrään.

C. Muut asiat.

Suomen- ja ruotsinkielen käyttö. Rahatoimikamari päätti [11]) suomen- ja ruotsinkielen käyttöön nähden esittelyissään:

a) että jokainen esityslistan asia on selostettava myös suomeksi sekä ruotsiksi saapuneita kirjelmiä esiteltäessä lyhyt selonteko annettava suomeksi;

[1]) Rkmrin pöytäk. 17. 10. 53 §. — [2]) S:n 22. 8. 30 §; ks. 1917 vuod. kert. siv. 272. — [3]) S:n 6. 10. 1 §. — [4]) Ks. tätä kert. siv. 125. — [5]) Rkmrin pöytäk. 28. 10. 55 §. — [6]) S:n 28. 2. 23 §. — [7]) S:n 7. 4. 62 §. — [8]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 163. — [9]) Rkmrin pöytäk. 2. 1. 24 ja 25 §. — [10]) S:n 9. 1. 37 §. — [11]) S:n 6. 2. 19 §.

b) että rahatoimikamarin jäsenet asiain käsittelyssä ovat oikeutetut käyttämään sitä kieltä, jota he parhaiten hallitsevat; sekä

c) että asiat esitellään ja toimituskirjat laaditaan sillä kielellä, jolla aloite on tehty.

Ilmoittaminen. Rahatoimikamarin ilmoitukset oli julkaistava [1]) Hufvudstadsbladetissa, Uudessa Suomessa, Helsingin sanomissa ja Suomen sosialidemokraatissa.

Kaupungin lämmityskojeet. Rahatoimikamari päätti [2]) kaupungin edelleen vuoden pysyvän Förening för kraft- och bränsleekonomi yhdistyksen jäsenenä.

Asianomaisia talojen isännöitsijöitä käskettiin [3]) antamaan kaupungin lämpöteknikolle insinööri O. W. Fagerholmille ne tiedot, joita hän saattoi pyytää, ja noudattamaan hänen antamiaan ohjeita sekä ainoastaan yksissä neuvoin hänen kanssaan ottamaan ja erottamaan koneenkäyttäjät.

Kaupungin viranpitäjäin huoltokonttori. Rahatoimikamari asetti [4]) komitean, johon valittiin maistraatinnotaari E. Öhrnberg puheenjohtajaksi sekä kamreeri G. Weckman ja arkkitehti B. Brunila jäseniksi, valmistelemaan kysymystä huoltokonttorin perustamisesta kaupungin viranpitäjille, ja tämä komitea antoi [5]) sittemmin mietinnön asiasta.

Majatalonpito ja kyydityys. Rahatoimikamari päätti [6]) irtisanoa pika-ajuri A. Willbergin kanssa tehdyn sopimuksen majatalonpidosta ja kyydityksestä kaupungissa kolmivuotiskautena 1918—1921, syystä että lain mukaan kyydityksenkin kustantaminen vastedes oli valtion asia.

Pika- ja kuorma-ajuritaksain huojistus. Rahatoimikamari päätti [7]) maistraatilta anoa pika- ja kuorma-ajuritaksain huojistusta sekä tarkempaa valvontaa, että siten vahvistettuja taksoja todella noudatettiin.

Lahjoitus. Vuori-insinööri O. Trüstedt luovutti [8]) kaupungille Korkeasaarelle asetetun yleisön käytettävän kivennäiskokoelman.

Kauppahallien toimihenkilöjen loma. Kauppahallien vahtimestarit oikeutettiin [9]) nauttimaan 3 viikon ja samain laitosten rengit 2 viikon lomaa vuosittain.

Rahatoimikamarin ja sen alaisten laitosten kanslia-aika. Rahatoimikamari päätti [10]) kansliansa pidettäväksi avoinna klo ½ 10—½ 12 a. p. ja 1—4 i. p., minkä ohessa pöytäkirjanpitäjä olisi tavattava kansliassa 1 ½ tuntia ja asiamies 2 ½ tuntia päivässä. Sittemmin päätti [11]) kamari, että sen kanslia-aika oli tammikuun 1 päivästä 1920 oleva klo 10 a. p. —4 i. p. (lauantaisin ja pyhäpäivän edellisinä päivinä klo 3 i. p. asti).

Rahatoimikonttorin virka-aika määrättiin [12]) klo 10 a. p.—5 i. p. sekä aika, jona konttorin tulisi olla avoinna yleisölle, klo 10 a. p.—3 i. p.; lauantaisin ja pyhäpäivän edellisinä päivinä pidettäisiin konttori avoinna klo ½ 3 i. p. asti ja työaika päättyisi klo 4 i. p.

Tilastokonttorin työaika määrättiin [13]) klo ½ 10—½ 12 a. p. ja 1—4 i. p. (lauantaisin ja pyhäpäivän edellisinä päivinä klo 3 i. p. asti), ollen johtaja toistaiseksi oikeutettu myöntämään konttorin viranpitäjille toisen yhtä pitkän työajan, josta osan pitäisi tulla klo ½ 12 a. p. ja klo 1 i. p. väliselle ajalle.

Rahatoimikamari päätti [14]), että Kasarmintorin kauppahalli pidettäisiin avoinna klo 9 a. p.—6 i. p.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 28. 2. 58 §. — [2]) S:n 13. 2. 28 §. — [3]) S:n 21. 2. 35 §. — [4]) S:n 23. 1. 30 §. — [5]) S:n 22. 4. 21 §. — [6]) S:n 3. 10. 50 §; ks. 1918 vuod. kert. siv. 169. — [7]) S:n 19. 9. 40 §. — [8]) S:n 12. 5. 35 §. — [9]) S:n 20. 6. 76 §. — [10]) S:n 22. 4. 14 §. — [11]) S:n 16. 12. 30 §. — [12]) S:n 26. 9. 35 §. — [13]) S:n 3. 3. 12 §. — [14]) S:n 28. 3. 48 §.

Historiallisen teoksen tilaus. Rahatoimikamari päätti [1]) tilata 10 kappaletta intendentti A. O. Heikelin kirjoittamaa Kaivopuiston historiaa.

Soutuveneiden hankkiminen. Rakennuskonttoria kehoitettiin [2]) hankkimaan hengenpelastusvene V poliisipiiriin.

Helsingin uimareille olisi luovutettava [3]) soutuvene käytettäväksi Humallahden uimalaitoksessa.

Rahatoimikamarin alaisten toimihenkilöjen irtisanomisaika ja loma. Rahatoimikamari päätti [4]) kirjelmässä palkkalautakunnalle ehdottaa, että kamarin viranpitäjäin irtisanomisaika olisi: sihteerin, apulaissihteerien, asiamiehen ja notaarin 3 kuukautta, pöytäkirjurin, vakinaisten ja ylimääräisten kanslistien, talojen taloudenhoitajain, kaupungin Oulunkylässä ja Pakinkylässä olevain palstain isännöitsijän, ent. seurahuoneen taloudenhoitajan ja koneenkäyttäjän ynnä kauppahallien kaitsijain 1 kuukausi, sekä vahtimestarin, vahtimestariapulaisten, virutushuoneiden järjestysmiesten ja kauppahallien renkien 14 päivää.

Kamari päätti [4]) lisäksi ilmoittaa, että asiamiehen ja pöytäkirjurin toimia hoidettiin sivutoimina, koska kaupunginvaltuusto asianomaisia viranpitäjiä valitessaan ei ollut vaatinut heitä luopumaan aikaisemmista valtionviroistaan.

Lopuksi päätti [4]) kamari ilmoittaa, ett äsihteeri, apulaissihteerit ja notaari nauttivat vuosittain kuukauden lomaa, siten että kaksi mainituista toimihenkilöistä aina oli virassa, että pöytäkirjurilla niinikään oli kuukauden loma, jona aikana pöytäkirjan teki joku esittelijöistä, että asiamiehellä niinikään oli kuukauden loma, jona aikana tointa hoiti kamarin palkkaama viransijainen, että kanslisteilla ja vahtimestareilla oli kuukauden loma vuoroonsa, että kauppahallien kaitsijoilla ja rengeillä, ent. Seurahuoneen koneenkäyttäjällä ja virutushuoneiden järjestysmiehillä oli 14 päivän loma, jona aikana rahatoimikamari tarpeen mukaan palkkasi viransijaiset, sekä etteivät talojen taloudenhoitaja, kaupungin Oulunkylässä ja Pakinkylässä olevain asuntopalstain isännöitsijä eikä ent. Seurahuoneen taloudenhoitaja olleet oikeutettuja lomaa saamaan.

Rahatoimikamarin viranpitäjät. Kaupunginvaltuuston myönnettyä [5]) tarpeellisen määrärahan tarkoitukseen määrättiin [6]) kanslisti I. Heikel rahatoimikamarin apulaisnotaariksi kesäkuun 1 päivästä vuoden loppuun 400 markan pohjapalkoin kuukausittain.

Kaupunginvaltuuston päätöksen [7]) mukaisesti ryhtyi [8]) johtaja K. A. Widenius rahataloussihteerin toimeen heinäkuun 1 päivästä 3,000 markan kuukausipalkoin.

Yliopettaja filosofiantohtori A. K. Ottelin vapautettiin [9]) kesäkuun 30 päivästä lähtien määräyksestä olla rahatoimikamarin ylimääräinen esittelijä.

Rahatoimikamarin ylimääräisiksi kanslisteiksi otettiin [10]) neidit E. Ekholm (sittemmin naimisissa Cavonius) helmikuun 11 päivästä ja A. Laakkonen kesäkuun 15 päivästä 600 markan kuukausipalkoin. Viimeksi mainitun palkasta pantaisiin 216: 66 markkaa maksettavaksi budjettimäärärahasta toisen kanslistin palkkaamiseksi.

Toiseksi vahtimestariapulaiseksi otettiin [11]) E. Niemura.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 25. 4. 51 §. — [2]) S:n 9. 5. 8 §. — [3]) S:n 27. 6. 37 §. — [4]) S:n 22. 4. 14 §. — [5]) Ks. tätä kert. siv. 179. — [6]) Rkmrin pöytäk. 4. 7. 3 §. — [7]) Ks. tätä kert. siv. 187. — [8]) Rkmrin pöytäk. 4. 7. 17 §. — [9]) S:n 4. 7. 2 §. — [10]) S:n 10. 2. 15 §, 13. 2. 1 § ja 13. 6. 62 c §. — [11]) S:n 10. 2. 4 §.

Rahatoimikamarin v. t. vahtimestariksi siksi ajaksi, jona vahtimestari O. Fahlström suoritti asevelvollisuuttaan, määrättiin [1]) ensimmäinen vahtimestariapulainen C. Wagello ja tämän viransijaiseksi W. Semenius.

Rahatoimikamari myönsi [2]) lokakuun 1 päivästä eron ensimmäiselle vahtimestariapulaiselle C. Wagellolle ja vapautti v. t. ensimmäisen vahtimestariapulaisen W. Semeniuksen määräyksestään sekä otti ensimmäiseksi vahtimestariapulaiseksi E. Törnströmin, joka samalla määrättiin v. t. vahtimestariksi. Toinen vahtimestariapulainen E. Niemura määrättiin v. t. ensimmäiseksi vahtimestariapulaiseksi ja R. Ahlholm hänen viransijaisekseen.

Rahatoimikonttorin viranpitäjät. Kaupunginkamreeri I. Timgrenin kuoltua toimitti [3]) rahatoimikamari inventtauksen sekä määräsi kaupunginkassanhoitaja S. Ehrstedtin v. t. kaupunginkamreeriksi toistaiseksi 2,500 markan kuukausipalkoin.

Rahatalousasiain ylimääräinen esittelijä oikeutettiin [4]) asettamaan rahatoimikonttoriin kaksi ylimääräistä apulaista avustamaan tililaitosuudistuksen toimeenpanossa, ja valittiin näiksi pankinjohtaja A. Danielson ja kauppakoulunjohtaja A. E. Lehto, ensin mainittu 2,000 ja jälkimmäinen 1,500 markan kuukausipalkoin.

Rahatoimikonttorin konttorikirjurille H. Wegeliukselle myönnettiin [5]) kuukauden virkavapaus, rouva H. Sarlin viransijaisena. Samaten myönnettiin [6]) konttorikirjuri M. Apostolille 2 viikon virkavapaus, neiti M. Unonius viransijaisena, sekä sittemmin [7]) edelleen vapautta, kunnes hänen erohakemukseensa oli myönnytty.

Liikennekonttorin viranpitäjät. Liikennekonttorin v. t. nuoremmaksi kirjanpitäjäksi määrättiin [8]) nuorempi kassanhoitaja J. Gummerus, tämän viransijaiseksi vanhempi konttorikirjuri V. Strömberg, hänen viransijaisekseen nuorempi konttorikirjuri A. Einighorst ja tämän viransijaiseksi ylimääräinen konttorikirjuri E. Jernström, kesäkuun 18 päivästä lukien.

Liikennekonttorin v. t. vahtimestariksi määrättiin [9]) hissikoneenkäyttäjä S. Lindstén ja tämän viransijaiseksi herra A. W. Borgman.

Satamakonttorin viranpitäjät. Satamakonttorin v. t. tarkastuskonstaapelit J. M. Helin ja K. A. Lind sekä v. t. satamakonstaapelit J. A. Sjöblom ja J. F. Törnroos valittiin [10]) toimiinsa vakinaisiksi.

Tilastokonttorin viranpitäjät. Tilastokonttorin amanuenssi W. Sjöström ja filosofiankandidaatti K. A. N. Kalliala määrättiin [11]) tammikuun 1 päivästä sinä aikana, joksi toinen aktuaari E. Waronen oli kutsuttu sotapalvelukseen, kuitenkin viimeistään kesäkuun 15 päivään hoitamaan, edellinen konttorin toisen aktuaarin- ja jälkimmäinen amanuenssinvirkaa, ja oli edelliselle maksettava lisäpalkkiota 100 markkaa ja jälkimmäiselle 600 markkaa kuukaudessa kuluvan vuoden menosääntöön tarkoitusta varten merkitystä määrärahasta.

Tilastokonttorin amanuenssille ja v. t. toiselle aktuaarille W. Sjöströmille myönnettiin [12]) taudin tähden virkavapautta helmikuun 10 päivästä maaliskuun 25 päivään, ja määrättiin v. t. amanuenssi K. A. N. Kalliala ja ylioppilas A. L. Hintikka mainittuna aikana hoitamaan, edellinen toisen aktuaarin- ja jälkimmäinen amanuenssintointa. Aktuaari Sjöströmillä oli pysytettävä amanuenssipalkkansa ja v. t. amanuenssi Kalliala saapa lisäpalkkiota 100

[1]) Rkmrin pöytäk. 25. 4. 4 §. — [2]) S:n 26. 9. 56 §. — [3]) S:n 8. 8. 80 §. — [4]) S:n 11. 7. 33 §, 25. 7. 30 § ja 8. 8. 82 §. — [5]) S:n 12. 5. 41 §. — [6]) S:n 11. 7. 54 §. — [7]) S:n 15. 9. 47 §. — [8]) S:n 27. 6. 19 §. — [9]) S:n 8. 8. 67 §. — [10]) S:n 10. 10. 26 §. — [11]) S:n 7. 1. 65 §. — [12]) S:n 10. 2. 22 §; ks. tätä kert. siv. 73.

markkaa kuukaudessa budjettiin merkitystä viransijaisuusmäärärahasta, jota vastoin ylioppilas Hintikalle oli kaupunginvaltuustolta hankittava 600 markan kuukausimääräraha eli kaikkiaan 900 markkaa.

Sittemmin ja toisen aktuaarin E. Warosen jälleen palattua virantoimitukseen myönnettiin [1]) amanuenssi Sjöströmille edelleen virkavapautta maaliskuun 26 päivästä huhtikuun 17 päivään, jona aikana hän oli oikeutettu kantamaan täyden palkkansa huhtikuun 9 päivään, ja määrättiin filosofiankandidaatti K. A. N. Kalliala v. t. amanuenssiksi mainituksi ajaksi, minkä ohessa 300 markan määräraha oli kaupunginvaltuustolta hankittava hänen palkkaamisekseen maaliskuun 26 päivästä huhtikuun 9 päivään.

Tilastokonttorin johtajan filosofianmaisteri H. Dalströmin siirryttyä [2]) toiseen toimeen kunnallishallinnossa määräsi [3]) rahatoimikamari ensimmäisen aktuaarin O. Bruunin hoitamaan mainittua virkaa heinäkuun 1 päivästä, kunnes se oli vakinaisesti täytetty, minkä ohessa toinen aktuaari E. Waronen, amanuenssi W. Sjöström ja filosofiankandidaatti K. A. N. Kalliala määrättiin hoitamaan asianomaisia ensimmäisen aktuaarin, toisen aktuaarin ja amanuenssin toimia. Kaupunginvaltuuston päätettyä [4]), ettei johtajanvirkaa ollut toistaiseksi täytettävä, sekä määrättyä ensimmäisen aktuaarin O. Bruunin sitä hoitamaan, pitensi [5]) rahatoimikamari Warosen ja Sjöströmin määräykset sekä määräsi ent. assistentin V. Kuhlefeltin syyskuun 15 päivästä toistaiseksi hoitamaan amanuenssin tointa.

Tilastokonttorin toinen aktuaari filosofianmaisteri E. Waronen sai [6]) pyytämänsä eron tammikuun 1 päivänä 1920.

Yliopettaja filosofiantohtori A. K. Ottelin vapautettiin [7]) toimittamasta kunnalliskertomuksen I ja II osastoja ja määrättiin aktuaari O. Groundstroem toimittamaan mainitut 1919 vuoden kunnalliskertomuksen ja notaari K. V. Puuska seuraavain vuosikertomusten osat.

Kauppahallien toimihenkilöt. Hakaniementorin kauppahallin rengiksi otettiin [8]) tammikuun 1 päivästä viilaaja O. L. Grönberg.

Vallilan kauppahallin kaitsijaksi valittiin [9]) ajuri O. Sylvander ja saman kauppahallin rengiksi [10]) ent. välskäri F. Packalén.

Kun Kasarmintorin kauppahalliin ei ollut saatavissa renkiä, päätti [11]) rahatoimikamari, että hallin kaitsijan oli suoritettava rengintehtävät 200 markan kuukausipalkkiosta maaliskuun 18 päivästä lukien.

Fredriksperin kauppahallin kaitsijaksi otettiin [12]) K. V. Lindström ja yövartijaksi K. R. Helenius.

Talonisännöitsijän toimet. Talojen taloudenhoitaja K. Gustavsson määrättiin [13]) talojen Suvilahdenkadun n:o 4, Runeberginkadun n:o 63, Neitsytpolun n:o 5 ja Kaasutehtaankadun n:o 3 isännöitsijäksi.

Rahatoimikamari päätti [14]) huhtikuun 1 päivästä lakkauttaa niiden talojen isännöitsijäntoimen, jotka oli luovutettu [15]) sotilasmajoitusta varten.

Johto- ja lautakuntain jäsenet. Kaupungin yleisten töiden hallituksen jäseneksi valittiin [16]) herra Björkenheim ja varajäseneksi herra Raittinen.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen jäseneksi valittiin [17]) herra Hjelmman ja varajäseneksi herra Laherma.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 24. 3. 21 §; ks. tätä kert. siv. 73. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 182. — [3]) Rkmrin pöytäk. 20. 6. 63 §. — [4]) Ks. tätä kert. siv. 182. — [5]) Rkmrin pöytäk. 15. 9. 43 §. — [6]) S:n 28. 11. 62 §. — [7]) S:n 5. 12. 41 §. — [8]) S:n 2. 1. 34 §. — [9]) S:n 13. 2. 33 §. — [10]) S:n 28. 3. 29 §. — [11]) S:n 7. 4. 59 §. — [12]) S:n 19. 12. 24 a §. — [13]) S:n 2. 5. 54 §, 12. 9. 29 § sekä 24. 10. 18 §. — [14]) S:n 11. 4. 41 §. — [15]) Ks. 1916 vuod. kert. siv. 193. — [16]) Rkmrin pöytäk. 6. 2. 13 §. — [17]) S:n 6. 2. 14 §.

Sosialilautakunnan jäseneksi valittiin [1]) filosofiankandidaatti J. W. Keto ja varajäseneksi konttoristi E. Fagerholm.

Kaupungin painatustyöt. Tilastokonttorin annettua siltä vaaditun lausunnon kunnalliskertomuksen viipymisen syistä päätti [2]) rahatoimikamari antaa herra Raittisen ja apulaissihteeri A. Ervastin toimeksi valmistella kysymystä sen seikan tehokkaan valvonnan järjestämisestä että puheenalaiset kertomukset ilmestyvät ajoissa sekä että kaupungin painatustöitä ylipäätään valvottiin.

Asetettuja komiteoja. Kysymys hätäaputöiden uudesti järjestämisestä siten, että ne kävisivät kaupungille vähemmän rasittaviksi, lähetettiin [3]) komiteaan, johon valittiin herra Raittinen, insinööri I. Killinen ja arkkitehti A. Nyberg; insinööri Killisen sijaan valittiin [4]) sittemmin neiti E. Somersalo komitean jäseneksi.

Kysymys eräiden kaupungin satamissa vallitsevain epäkohtain poistamisesta lähetettiin [5]) komiteaan, johon valittiin tullinhoitaja R. Staudinger, valtionrautateiden ensimmäinen kirjanpitäjä K. Hj. Lindberg sekä satamakapteeni A. Lindfors, [5]) minkä ohessa kaupungin yleisten töiden hallitus jäseneksi valitsi v. t. kaupungininsinöörin S. Randelinin, jonka kamari valitsi komitean puheenjohtajaksi.

Rahatoimikamari päätti [6]) asettaa komitean valmistelemaan apulaissihteeri K. Hård af Segerstadin nostamaa kysymystä yleisiin tarkoituksiin osoitettavia tontteja koskevan kysymyksen yhdenmukaisen käsittelyn aikaansaamisesta sekä valitsi sen jäseniksi herra Salmion, apulaissihteeri K. Hård af Segerstadin ja kaupunginasema-arkkitehti B. Brunilan.

Kaupungin edustajiksi komiteaan käsittelemään kysymystä muiden maa-alueiden myöntämisestä kaupungille korvaukseksi Stora Enskärin ja Rysskärin saarista valitsi [7]) rahatoimikamari herrat Björkenheimin ja Makkosen, minkä ohessa kaupungingeodeetti W. O. Lille määrättiin avustamaan komiteaa töissään.

Tilapäisiä määräyksiä. Kaupunginvaltuuston vahvistettua kaupungin kassa- ja tililaitosjohtosäännön päätti [8]) rahatoimikamari antaa johtajain E. Sederholmin ja K. A. Wideniuksen toimeksi asiantuntijoina avustaa uudistuksen toimeenpanoa.

V. t. avustava kaupunginarkkitehti A. Flinckenberg valittiin [9]) kaupungin asiamieheksi niihin toimituksiin, joilla Nikkilän mielisairaalan johtavan raitiotien alue erotettaisiin palstatiloiksi.

Vahtimestari K. W. Willberg sai [10]) toimekseen pitää silmällä kaupungissa olevia n. s. kahvikojuja 180 markan kuukausipalkkiosta.

Semmoiseksi kaupungin asiamieheksi, jota 18 § kesäkuun 27 päivänä 1919 annetussa laissa perinnöstä ja lahjasta edellyttää, valittiin [11]) 1920 vuoden loppuun varatuomari G. Norrmén sekä hänen saatuaan vapautuksen tästä tehtävästä johtaja K. A. Widenius.

Brunakärrin ja Nyåkerin alueiden pakkolunastuslautakuntaan valittiin [12]) ent. protokollasihteeri B. Wasastjerna ja kaupungin asiamieheksi pakkolunastustoimitukseen kaupungingeodeetti W. O. Lille.

Agronoomi E. R. Alcenius valittiin [6]) kaupungin asiamieheksi niihin

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 10. 2. 14 §. — [2]) S:n 31. 3. 15 §. — [3]) S:n 22. 8. 32 §. — [4]) S:n 29. 8. 29 §. — [5]) S:n 8. 8. 93 §, 22. 8. 50 §, 29. 8. 47 §, 5. 9. 65 § ja 15. 9. 46 §. — [6]) S:n 7. 11. 40 §. — [7]) S:n 8. 8. 59 § ja 24. 10. 11 §. — [8]) S:n 3. 3. 5 §. — [9]) S:n 11. 7. 58 §. — [10]) S:n 11. 7. 70 §. — [11]) S:n 15. 8. 66 § ja 5. 9. 58 §. — [12]) S:n 17. 3. 15 §. — [6]) S:n 11. 7. 37 §.

toimituksiin, joissa venäläisen sotaväen linnoitustöistä Brusaksen, Pehrin Strömsin ja Karlsin tiloille, Boxbackan ja Tuomarinkylän maatiloille, Oulunkylässä ja Kårbölessä oleville kaupungin tiluksille sekä Vikin virkatalolle koituneet vammat arvioitaisiin.

Pankinjohtajat A. R. Ehrnrooth ja K. Ignatius valtuutettiin [1]) Englannissa sopimaan kaupungin luotosta sikäläisten rahalaitosten kanssa.

Kaupungininsinööri G. Lindqvist määrättiin [2]) edustamaan kaupunkia Brändö Spårvägsaktiebolag yhtiön aloitteesta pidettävässä kokouksessa sen raitiotien suuntaa määrättäessä, johon raitiotieyhtiö oli saanut toimiluvan Brändön ja Botbyn kartanoiden välille Hertönäsin kautta. Sittemmin valittiin [3]) herra Salmio mainitun yhtiön kanssa neuvottelemaan raitiotien suuntaamisesta Hertonäsiin.

Kaupungin asiamieheksi palstatilaksi erotettaessa kaupungille myytyä Merholman osaa ynnä Drumsönselän vesialuetta valittiin [4]) kaupungingeodeetti W. O. Lille.

---

[1]) Rkmrin pöytäk. 13. 10. 1 §. — [2]) S:n 24. 10. 24 §. — [3]) S:n 21. 11. 37 §. — [4]) S:n 5. 12. 71 §.

III. Tilastokonttori.

Tilastokonttorin vuodelta 1919 antama kertomus oli seuraava:

Konttorin henkilökunta. Vuoden varrella kärsi tilastokonttori tuntuvan vahingon menettäessään johtajansa filosofianmaisteri H. Dalströmin, joka heinäkuun 1 päivänä siirtyi toiseen toimeen kunnallishallinnon alalla. Hän oli konttorin perustamisesta asti johtanut sen toimintaa, järjestänyt sen työt ja suunnitellut sen julkaisut valvoen suureksi osaksi henkilökohtaisesti niiden laatimista. Tällöin hän on uhrannut paljon työtä tehdäkseen konttorin julkaisemat tiedot mahdollisimman päteviksi ja luotettaviksi pyrkien sen ohessa saamaan julkaisut ulkoasultaan samalla sekä käytännöllisiksi ja halvoiksi että täsmällisiksi ja miellyttäviksi.

Johtaja nautti virkavapautta tammikuun 1 päivästä saman kuukauden 17 päivään, jona aikana ensimmäinen aktuaari O. Bruun rahatoimikamarin määräyksestä oman virkansa ohella hoiti johtajan tehtäviä.

Samoin hoiti ensimmäinen aktuaari johtajanvirkaa heinäkuun 1 päivän jälkeen. Virka julistettiin kesän aikana avonaiseksi, jolloin kaksi henkilöä sitä haki; mutta koska konttori kaupunginvaltuustolle lähettämässään ehdotuksessa tilastokonttorin uudeksi johtosäännöksi oli esittänyt m. m. uudet pätevyysvaatimukset johtajanviran pitäjälle, päätti valtuusto elokuun 19 päivänä täyttää viran vasta sitten, kun oli tehty päätös mainitun ehdotuksen suhteen. Syyskuun 9 päivänä määräsi kaupunginvaltuusto aktuaari Bruunin hoitamaan konttorin johtajanvirkaa, kunnes se tulisi vakinaisesti täytetyksi.

Filosofianmaisteri O. Bruun hoiti ensimmäisen aktuaarin virkaa heinäkuun 1 päivään, jonka jälkeen sitä rahatoimikamarin määräyksen mukaan hoiti toinen aktuaari E. Waronen.

Toinen aktuaari filosofianmaisteri E. Waronen nautti sotapalvelukseen kutsuttuna virkavapautta vuoden alusta maaliskuun 26 päivään, jona aikana virkaa hoitivat amanuenssi W. Sjöström helmikuun 10 päivään ja senjälkeen filosofiankandidaatti K. A. N. Kalliala. Heinäkuun 1 ja joulukuun 31 päivän välisenä aikana, jolloin aktuaari Waronen hoiti ensimmäisen aktuaarin virkaa, oli amanuenssi Sjöström määrätty hoitamaan hänen virkaansa.

Marraskuun 28 päivänä myönsi rahatoimikamari aktuaari Waroselle, joka oli otettu kunnallisen keskustoimiston aktuaariksi, eron tammikuun 1 päivästä 1920 lukien. Kun toisen aktuaarin virka sen jälkeen julistettiin avonaiseksi, haki sitä seitsemän henkilöä, mutta ei virkaa vuoden aikana täytetty.

Amanuenssi filosofianmaisteri W. Sjöström hoiti toisen aktuaarin virkaa vuoden alusta helmikuun 10 päivään ja heinäkuun 1 päivästä vuoden loppuun sekä nautti kivulloisuuden tähden virkavapautta helmikuun 10 päivästä huhtikuun 17 päivään. Amanuenssinvirkaa hoiti vuoden alusta helmikuun 10 päivään filosofiankandidaatti K. A. N. Kalliala, viimeksimainitusta päivästä maaliskuun 26 päivään ylioppilas A. L. Hintikka, sen jälkeen uudelleen huhtikuun 17 päivään filosofiankandidaatti Kalliala, heinäkuun 1 päivästä syyskuun 15 päivään sama sekä viimeksimainitusta päivästä vuoden loppuun konttorin ent. assistentti V. Kuhlefelt. Amanuenssin viransijaisen palkkaamiseksi kahtena kuukautena siitä ajasta, jona filosofianmaisteri Sjöström kivulloisuuden tähden nautti virkavapautta, myönsi kapunginvaltuusto helmikuun 25 ja huhtikuun 17 päivänä yhteensä 1,200 markkaa.

Vakinaiselle laskuapulaiselle A. Paatelalle myönnettiin ero helmikuun 15 päivästä; virkaan otettiin ylimääräinen laskuapulainen B. Salmi. Vakinainen laskuapulainen G. Fontell nautti sairauden tähden virkavapautta heinäkuun 20 päivästä elokuun 20 päivään sekä lokakuun 1 päivästä vuoden loppuun. Viransijaisina toimivat edellisen ajan kuluessa neiti M. Björklund sekä jälkimmäisen ylimääräiset laskuapulaiset A. Brunou lokakuussa ja A. Grönroos marras- ja joulukuussa. Heidän palkkaamisekseen myönsi kaupunginvaltuusto elokuun 19 ja marraskuun 26 päivänä yhteensä 2,300 markkaa.

Ylimääräisiksi laskuapulaisiksi otettiin neidit A. Grönroos tammikuun 1, A. Brunou helmikuun 1, A. Kivimäki maaliskuun 1, M. Björklund syyskuun 1 ja A. Seijes syyskuun 15 päivästä.

Vahtimestari A. Springille myönnettiin ero helmikuun 15 päivästä. Vahtimestarina toimi sanotusta päivästä lokakuun 1 päivään nuorukainen T. Nordberg, viimeksimainitusta päivästä marraskuun 15 päivään nuorukainen J. Gröndahl ja senjälkeen vuoden loppuun eduskunnan kirjaston vahtimestari V. F. Aarnio. Vahtimestarin apulaisena toimi marraskuun 16 päivästä vuoden loppuun nuorukainen J. Gröndahl.

Sittenkuin yliopettaja filosofianlisensiaatti A. K. Ottelin, jonka rahatoimikamari vuonna 1917 oli ottanut kunnalliskertomuksen I ja II osaston toimittajaksi, oli ilmoittanut olevansa estetty edelleen täyttämästä hänelle uskottua tehtävää, määräsi rahatoimikamari joulukuun 5 päivänä tilastokonttorin ehdotuksen mukaisesti maataloushallituksen aktuaarin filosofianmaisteri O. Groundstroemin hoitamaan mainittujen osastojen toimitusta 1919 vuoden kunnalliskertomuksessa sekä notaario K. V. Puuskan huolehtimaan vastaavien osastojen toimituksesta 1920 ja seuraavien vuosien kertomuksissa myöntäen heille palkkioksi tarkoitusta varten menosääntöön merkityn määrärahan, 5,000 markkaa vuosikerralta.

Henkilökunnan palkkaedut. Elinkustannusten jatkuvan kohoamisen tähden korotettiin tilastokonttorin virkailijoille myönnettyjä kalliinajanlisäyksiä kahdesti vuoden kuluessa, minkä lisäksi heille joulukuun 1 päivänä lahjapalkkiona maksettiin rahamäärä, joka vastasi yhden kuukauden palkkaetuja ennen marraskuun 1 päivää, jolloin uusi kalliinajankorotus astui voimaan. Allaoleva taulukko osoittaa tarkemmin ne palkkamäärät, jotka tilastokonttorin virkailijoille tammi- ja joulukuussa maksettiin:

	Pohjapalkka.	Kalliinajanlisäys.	Yhteensä.	Kalliinajanlisäys % koko palkasta.
	Markkaa ja penniä.			
Tammikuu.				
1 johtaja	[1]) 1,008 33	325 —	1,333 33	24.4
1 ensimmäinen aktuaari	708 35	325 —	1,033 35	31.5
1 toinen aktuaari	583 32	325 —	908 32	35.8
1 amanuenssi	450 —	312 50	762 50	41.0
2 assistenttia	300 —	275 —	575 —	52.2
5 vakinaista laskuapulaista	233 33	258 32	491 65	54.5
1 ylimääräinen laskuapulainen	200 —	250 —	450 —	55.6
1 „ „	125 —	[2]) 261 25	386 25	70.9
2 ylimääräistä laskuapulaista	125 —	231 25	356 25	64.9
1 vahtimestari	150 —	237 50	387 50	61.3
Joulukuu.				
1 johtaja	916 65	1,087 50	2,004 15	54.3
1 ensimmäinen aktuaari	708 35	931 25	1,639 60	56.8
1 toinen aktuaari	583 32	837 40	1,420 72	58.9
1 amanuenssi	450 —	737 50	1,187 50	62.1
2 assistenttia	300 —	625 —	925 —	67.6
5 vakinaista laskuapulaista	233 35	575 —	808 35	71.1
4 ylimääräistä laskuapulaista	200 —	550 —	750 —	73.3
1 ylimääräinen laskuapulainen	125 —	[2]) 460 —	585 —	78.6
2 ylimääräistä laskuapulaista [3])	125 —	400 —	525 —	76.2
1 vahtimestari	150 —	[2]) 692 50	842 50	82.2

Kaikkien virkailijoiden kokonaispalkat kohosivat keskimäärin 60.4 % ollen nousu yleensä suurempi pienempipalkkaisille virkailijoille. Esim. vahtimestarin palkankorotus oli 117.4 % vastaten johtajan 50.3 %.

Vaikka siis kalliinajanlisäyksiä vuoden varrella huomattavasti korotettiin, on kuitenkin varmaa, että tilastokonttorin virkailijoille maksetut palkat olivat aivan liian pienet, joten monet heistä vain vaivoin saattoivat tulla toimeen sillä palkalla, jonka kunta heille tarjosi.

Painatusolot eivät vuonna 1919 suinkaan olleet tyydyttävät. Koska oli mahdotonta hankkia uusia koneita ja kirjasimia, oli kaikilla kirjapainoilla ylenmäärin töitä, joten ne eivät mielellään ottaneet suorittaakseen uusia painatuksia. Latominen ja painaminen vei paljon aikaa, ja korjausvedokset saatiin usein vasta monien muistutusten jälkeen.

Koska kokemus oli osoittanut, että Tidnings- och tryckeriaktiebolag-yhtiön kirjapaino, jossa useimmat konttorin julkaisut siihen asti oli painettu, ei enää suoriutunut kaikista sille annetuista tehtävistä, oli konttori, jouduttaakseen mikäli mahdollista julkaisujen valmistumista, pakotettu jakamaan painatustyöt useiden kirjapainojen kesken. Muutamat näistä eivät kuitenkaan täyttäneet niille asetettuja vaatimuksia. Kaikesta huolimatta ei konttorin painatustöitä voitu jouduttaa niin suuresti kuin olisi ollut toivottavaa; erittäinkin joulun edellisinä kuukausina työt joka taholla jäivät seisauksiin. Vuo-

[1]) Mukaan luettuna ikäkorotus 5 vuoden palveluksesta. — [2]) Mukaan luettuna perheenelatusmaksu. — [3]) Toinen näistä laskuapulaisista ei nostanut taulussa mainittua palkkaansa joulukuulta, jolloin hän toimiessaan erään vakinaisen laskuapulaisen viransijaisena tämän ollessa sairaana sai palkkaa kaupunginvaltuuston tähän tarkoitukseen myöntämän 600 markkaa.

den vaihteessa oli konttorilla keskeneräisiä painatustöitä viidessä eri kirjapainossa.

Painatuskustannukset kohosivat vuoden varrella alinomaa. Supistaakseen niitä niin paljon kuin mahdollista otti konttori harkittavaksi, voitaisiinko julkaisujen kokoa pienentää jättämällä niistä pois muutamia vähemmän tärkeitä tietoja ja järjestämällä painatus käytännöllisemmäksi. Tällöin konttori tuli seuraaviin tuloksiin:

Tilastollista vuosikirjaa, joka sisältäen yksinomaan tauluja on erittäin kallis, voitaisiin kooltaan jonkin verran supistaa jättämällä siitä pois muutamia aikaisempiin vuosiin kohdistuvia tauluja, joihin sisältyvät tiedot ovat saatavissa vastaavista vuosikerroista. Kuitenkin täytyy vuosittain julkaista kiinteistö-, rakennus-, asunto- ja väestölaskentain tärkeimmät tulokset, koska ne ovat erittäin tärkeät, joten sekä kunnallisviranomaiset että yleisö niitä usein käyttävät. Toiselta puolen on nykyisin ripeästi edistyvä yhteiskunnallinen kehitys tehnyt tarpeelliseksi monen uuden ennen käsittelemättömiä yhteiskuntaelämän puolia valaisevan taulun julkaisemisen. Tällaisia ovat esimerkiksi ne vuoden 1919 vuosikirjan taulut, joissa annetaan tietoja elintarvevarastoista ja -jakelusta sodan aikana. Vuoden 1920 vuosikirjassa tullaan julkaisemaan uusia tauluja, jotka koskevat työssä sattuneita tapaturmia ja köyhäinhoitoa Helsingissä. Luonnollista on, että äskenmainittu vuosikirjan koon pienentäminen täten osittain estyy.

Helsingin kaupungin kunnalliskertomuksessa sekä terveydenhoito- ja opetustilastossa ilmestyvistä kunnallisten hallitusten, lautakuntien ja virastojen toimintakertomuksista tulee konttori vastedes jättämään pois muutamia arvottomia yksityisseikkoja ja toivoo siten voivansa säästää huomattavia summia.

Samaten tullaan terveydenhoitotilastossa suurin osa sairaalain vuosikertomuksiin kuuluvista numerotiedoista äskettäin kaupungin sairaalain ylihallituksen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti erottamaan kertomuksista ja yhdistämään kaikille sairaaloille yhteisiksi tauluiksi; myöskin täten voitanee kustannuksia paljon huojentaa. Näiden säästöjen merkitys vähenee sen johdosta, että viime vuosina on syntynyt monta kunnallista laitosta ja virastoa, joiden vuosikertomukset konttorin on julkaistava.

Kunnallista kauppatilastoa tullaan sensijaan laajentamaan. Se on tähän asti käsittänyt vain sotavuodet 1916—1918, jolloin mainittavassa kauppavaihdossa oltiin vain harvojen maiden kanssa. Vuodesta 1919 alkaen täytyy sitä laajentaa niin, että eri tuonti- ja vientimaat tulevat siinä selostetuiksi.

Lopuksi esitettäköön muutamia toimenpiteitä, joihin tilastokonttori säästäväisyyssyistä on ryhtynyt. Niinpä on Tilastollinen vuosikirja vuosi vuodelta ladottu samalla kirjasinlajilla, jolloin kallista taulujen latomista helpotetaan, kun vuosittain vain numerot täytyy muuttaa taulun otsakkeiden ja viivoituksen pysyessä samoina. Samaten painetaan saman julkaisun ruotsalaisen ja suomalaisen painoksen tauluosasto siten, että numerolatomus pysytetään entisellään, samoin myös viivat ja mahdollisesti esiintyvät ranskalaiset otsakkeet, joten vain suomalaiset tai vastaavat ruotsalaiset otsaketekstit jäävät uudelleen ladottaviksi. Täten tulee tilastokonttorin kahdella kielellä ilmestyvien julkaisujen molemmista painoksista myöhäisempi halvemmaksi kuin aikaisempi. Hinnanero on sitä suurempi, kuta laajempi tauluosasto vastaavissa julkaisuissa on. Valitettavasti on yllämainittuja toimenpiteitä suuresti haitannut se, että konttori on ollut pakotettu käyttämään eri vuosina eri kirjapainoja. Vihdoin mainittakoon, että tilastokonttori on pyrkinyt sisällyttämään mah-

dollisimman paljon tekstiä samalle sivulle, käyttämällä tarpeen vaatiessa pienempiä kirjasinlajeja, painattamalla luettelot y. m. kahtena palstana j. n. e. Mitä tämän kautta voidaan saada aikaan, nähdään parhaiten vertaamalla toisiinsa esim. terveydenhoitolautakunnan vuoteen 1909 julkaisemaa laajaa vuosikertomusta ja tilastokonttorin keskitettyä terveydenhoitotilastoa.

Ilmestyneet julkaisut. Vuonna 1919 ilmestyivät tilastokonttorin toimesta seuraavat 13 julkaisua alempana mainittuina aikoina:

Maalisk.	26.	Helsingfors stads statistik. I. Hälso- och sjukvård. 7. 1916. Senare delen. XIV + 112 + 178 siv.
Toukok.	19.	Helsingin kaupungin tilasto. I. Terveyden- ja sairaanhoito. 8. 1917. Edellinen osa. VI +256 siv.
Heinäk.	15.	Helsingin kaupungin tilasto. II. Ulkomaan kauppa. 2. 1917. VI + 56+84 siv.
Heinäk.	31.	Helsingfors stads statistik. II. Utrikes handel. 2. 1917. VI + 56+84 siv.
Elok.	31.	Berättelse angående Helsingfors stads kommunalförvaltning. 28. 1915. VI + 438 siv.
Syysk.	2.	Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 27. 1914. VI + 456 siv.
Syysk.	14.	Statistisk årsbok för Helsingfors stad. Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. 12. 1919. XLVI + 606 siv.
Syysk.	18.	Helsingin kaupungin tilasto. I. Terveyden- ja sairaanhoito. 7. 1916. Jälkimäinen osa. XIV. + 112 + 178 siv.
Syysk.	26.	Helsingin kaupungin tilasto. III. Merenkulku. 1. 1915—17. VI + 36 siv.
Lokak.	25.	Helsingfors stads statistik. III. Sjöfart. 1. 1915—17. VI + 36 siv.
Marrask.	12.	Helsingfors stads statistik. VI. Undervisningsväsen. 1. 1916—17. VI + 188 + 24 siv.
Jouluk.	15.	Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. III. 1919. XII + 404 siv.
Jouluk.	30.	Helsingin kaupungin tilasto. VI. Opetuslaitokset. 1. 1916—17. VI + 188 + 24 siv.

Näitä julkaisuja laadittaessa tehdyistä muutoksista mainittakoon tässä seuraavat:

Mitä ensinnä vuosikirjaan tulee, lisääntyi sen taulujen luku 395:stä 450:een eli 55:llä ja taulusivujen luku 520:sta 590:een eli 70:llä. Useimmat uusista tauluista kohdistuivat pula-ajalle ominaisiin olosuhteisiin. Siten on varsinkin elintarpeiden säännöstelyä ja myyntiä valaistu monilla osittain tilastokonttorin laatimilla tauluilla. Samoin julkaistiin monta taulua, jotka koskivat valtiolle tulevien sotaverojen maksettavaksi panoa ja kantoa; ne perustuvat lääninkonttorin antamiin tietoihin. Teoksessa julkaistiin nyt ensi kerran ranskankielinen sisällysluettelo.

Vuosikirja toimitettiin muutetun suunnitelman mukaan siten, että siinä julkaistut tiedot eivät enää rajoitu johonkin määrättyyn, nimilehdellä mainittuun vuoteen, vaan että jokaisessa eri tapauksessa julkaistaan mahdollisimman tuoreita tietoja. On nimittäin osoittautunut, että ne ensitiedot, joihin vuosikirjan luvut nojautuvat, ovat hyvin eri aikoina saatavissa; osa niistä saadaan heti sen vuoden kuluttua, johon tiedot kohdistuvat, kun toiset taas ovat valmiina vasta yhden tai puolentoista vuoden kuluttua. Vuonna 1919 ilmestyneessä vuosikirjassa ei ole kuitenkaan voitu läpeensä toteuttaa tätä uudistusta. Siitä kuitenkin johtuu, että nimilehdellä nyttemmin mainitaan se vuosi, jona vuosikirja on ilmestynyt.

Vuoden varrella ilmestyi kunnalliskalenterin kolmas suomenkielinen painos. Konttorin tarkoituksena oli alkuaan ollut julkaista puheenaoleva teos jo kesällä vuonna 1917, jolloin se olikin valmiiksi ladottuna kirjapainossa. Silloin julistettu pitkällinen kirjaltajalakko keskeytti kuitenkin painattamisen ja vastaava ruotsalainenkin painos saatiin töin tuskin valmiiksi. Kirjaltajalakon loputtua päätti konttori siirtää teoksen julkaisemisen kevääseen vuonna 1918, jolloin uusien kunnallislakien määräämät kaupunginvaltuuston sekä kunnallisten

hallitusten ja lautakuntien uudet vaalit olisivat tapahtuneet. Kevään 1918 kapina esti kuitenkin tämän päätöksen toteuttamisen ja vuoden lopulla kutsuttiin toinen konttorin vakinaisista ja virkaatekevistä virkailijoista toisensa jälkeen sotapalvelukseen, joten konttori ei käytettävinään olevilla kokemattomilla työvoimilla uskaltanut jouduttaa kalenterin julkaisemista. Vasta 1919 vuoden alussa konttori saattoi siihen ryhtyä. Kalenterin ilmestyminen myöhästyi kuitenkin suuresti sen vuoksi, että se kirjapaino, jonka kanssa vuonna 1917 oli tehty sopimus, ei niin nopeasti ja täsmällisesti, kuin tämän kaltaisessa työssä on välttämätöntä kyennyt toimittamaan korjausvedoksia, joten painatuksen aikana tapahtui paljon muutoksia, jotka korjattiin teokseen liitetyissä oikaisuissa ja lisäyksissä. Puheenaoleva nidos sisälsi 102 sivua enemmän kuin 1914 vuoden suomenkielinen ja 50 sivua enemmän kuin 1917 vuoden ruotsinkielinen kalenteri.

Kunnalliskalenterin toimittamista haittasi suuresti se, että kunnan viranpitäjät usein vaihtuivat; sitä paitsi koko kunnallishallinto oli uudestijärjestelyn alaisena. Tehdäkseen kunnan viranomaisille mahdolliseksi seurata tapahtuneita muutoksia ja voidakseen antaa mahdollisimman tuoreita tietoja, aikoo konttori vastaisuudessa julkaista kalenterin vuosittain, joka toinen vuosi suomeksi, joka toinen ruotsiksi. Tähän päätökseen on myös vaikuttanut vaikeus nykyisten tukalien painatusolojen vallitessa saada kalenterin molemmat painokset samalla kertaa painetuiksi.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto marraskuun 21 päivänä 1916 oli velvoittanut tilastokonttorin vuosittain toimittamaan tilastoa Helsingin kaupungin merenkulusta, julkaisi konttori vuoden aikana ensimmäisen vuosikerran tätä kunnallisen tilaston uutta (III) sarjaa. Se käsitti kolme sotavuotta 1915—17 selostaen osaksi kaupungin kauppalaivastoa, osaksi ulkomaista meriliikennettä. Kauppalaivastoa koskevat tiedot, jotka tarkastettiin merenkulkuhallituksen tilastokonttorin antamien tietojen nojalla, huomattiin varsin vajanaisiksi. Tämän johdosta kohdistuivat ne vain 1917 vuoden lopulla vallinneeseen asiain tilaan, jolta ajalta mainittu konttori oli lähettänyt tarkistetut tiedot. Tätä osastoa tullaan kuitenkin seuraavassa vuosikerrassa laajentamaan. Myös ulkomaista merenkulkua käsiteltiin vain lyhyesti, koska se puheenaolevina vuosina oli hyvin rajoitettu.

Vuoden varrella ryhdyttiin julkaisemaan myös erästä toista uutta sarjaa Helsingin kaupungin tilastoa, nimittäin sarjaa VI, Opetuslaitokset. Siihen painettiin kaupungin opetuslaitosten, nimittäin ammattikoulujen, alempain käsityöläiskoulujen, kansakoulujen, kasvatuslautakunnan, Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin, kansanlastentarhain sekä työväenopiston antamat vuosikertomukset. Nämä vuosikertomukset, jotka ryhdyttäessä teosta toimittamaan jo olivat valmiit painettaviksi, julkaistiin, ainoastaan muodollisessa suhteessa korjailtuina, pääasiallisesti siten kuin ne olivat laaditut. Muutamia suurehkoja tauluja siirrettiin vuosikertomuksista julkaisun lopussa olevaan tauluosastoon. Seuraavissa vuosikerroissa tulee konttori koettamaan saada eri vuosikertomukset yhtenäisesti ja selväpiirteisesti järjestetyiksi, jonka ohessa, kuten jo aikaisemmin on mainittu, erikoista painoa tullaan panemaan pyrkimykselle alentaa julkaisun painatuskustannuksia pienentämällä sen kokoa siten, että kertomuksia useissa kohdin supistetaan ja tarpeettomat ja liian yksityiskohtaiset tiedot jätetään niistä pois.

Suuri osa tilastokonttorin julkaisutyöstä käsitti julkaisuja, jotka 1919 vuoden päättyessä vielä olivat painossa. Muutamat niistä olivat jo osittain valmiiksi painetut, toisista oli saatu korjausvedoksia.

Tilastotietoja annettiin sekä kunnallisille että muille viranomaisille ja laitoksille ja konttorin apua käytettiin erilaatuisten kysymysten selvittämiseen. Niinpä toimitettiin terveydenhoitolautakunnalle ja Tukholman kaupungin tilastokonttorille säännöllisesti tietoja kuolleisuudesta. Tilastolliselle päätoimistolle konttori hankki tietoja kunnallistaksoituksesta, viemäriverkon arvosta, kaupungin menoista sotilasmajoitukseen sotavuosina sekä kaupungin satamaoloista. Kouluhallitukselle konttori laati luettelon yhdistyksistä ja järjestöistä, jotka työskentelevät lasten ja nuorison hyväksi, ja maaherranvirastolle toimitettiin luettelot kaupungissa olevista käsityöläisistä sekä niistä liikkeistä ja henkilöistä, jotka harjoittivat lääkeaineiden kauppaa. Vihdoin konttori lähetti järjestysmuotoaan koskevia tietoja »Kristiania folkeregister og statistiske kontor»'ille.

Tilastokonttorin johtaja oli läsnä useissa sosialihallituksen tilasto-osaston järjestämissä neuvotteluissa, joissa käsiteltiin kysymystä elinkustannustutkimuksen toimeenpanosta. Samoin toimi johtaja sen komitean puheenjohtajana, jonka tehtäväksi kaupunginvaltuusto huhtikuun 15 päivänä oli antanut tutkimuksen toimittamisen sosialihallituksen ehdottaman asuntotilaston suhteen.

Kunnalliskertomuksen julkaisemisen myöhästyminen. Sittenkuin kaupunginvaltuusto joulukuun 10 päivänä 1918 oli pyytänyt rahatoimikamarilta selitystä siitä, mistä kunnalliskertomuksen ja muiden tilastokonttorin toimittamain julkaisujen ilmestymisen viivästyminen johtuu, vaati rahatoimikamari konttorin lausuntoa asian johdosta. Antamassaan lausunnossa esitti konttori, että sen perustamisesta kevääseen vuonna 1917 asti oikeastaan vain yksi sen toimittamista julkaisuista, nimittäin kunnalliskertomus, oli sanottavasti myöhästynyt. Tämä johtui siitä, että mainittu julkaisu oli myöhästynyt jo silloin, kun konttori ryhtyi sitä toimittamaan; toiminta-aikanaan ei konttori ollut kyennyt voittamaan menetettyä aikaa takaisin. Konttorin muut julkaisut sitävastoin eivät varsinaisesti olleet myöhästyneet, vaikka niiden ilmestyminen olisi voinut tapahtua jonkin verran aikaisemmin, jos yksinomaan olisi pyritty niiden julkaisemista jouduttamaan. Viimeksimainitun pyrkimyksen kanssa on konttori kuitenkin aina rinnastanut toisen yhtä oikeutetun pyrkimyksen, nimittäin kunnallisen tilaston kehittämisen yhä suurempaan täydellisyyteen, selvyyteen ja tarkkuuteen. Pätevien ammattimiesten antamista lausunnoista onkin käynyt selville, että konttorin työ tässä suhteessa ei ole ollut turhaa.

Keväästä 1917 alkaen olivat konttorin työt kuitenkin suuresti kärsineet kirjapainojen tuotantokyvyn vähentymisestä, joka johtui silloin vallitsevasta valtiollisesta tilanteesta. Kirjapainojen työt olivat useaan kertaan keskeyksissä, jotapaitsi kahdeksan tunnin työpäivän käytäntöön ottaminen vielä vähensi kirjapainojen kykyä tuottaa korjausvedoksia. Luonnollisena seurauksena siitä, että konttori ei tänä aikana voinut jakaa painatuksiaan useille kirjapainoille, koska niillä kaikilla oli ylenmäärin töitä, oli konttorin julkaisujen myöhästyminen. Koska toiveet pikaisesta parannuksesta painatusalalla näyttivät aivan vähäisiltä, odotti konttori kärsimättömästi, että sen vuonna 1917 vireille panema kysymys kirjapainon ostamisesta tai perustamisesta kunnalle tulisi ratkaistuksi. Koska painatuskustannukset edelleen peloittavassa määrässä kohosivat, arveli konttori, että puheenaoleva aloite mahdollisimman pian olisi käsiteltävä, joten se lausunnossaan teki sitä koskevan ehdotuksen. Myöhemmin vastaanotti tilastokonttori vielä rahatoimikamarilta kirjelmän, jossa esitettiin, että käytännölliselle kunnalliselämälle olisi erittäin tärkeätä, että kunnalliskertomukset julkaistaisiin mitä pikimmin, jonka tähden konttorin olisi huolehdittava siitä, että vuoden 1918 kertomus ensi tilassa ilmestyisi, vaikka

kaikki aikaisemmat vuosikertomukset eivät vielä olleetkaan valmiit. Antamassaan vastauksessa selvitti tilastokonttori niitä toimenpiteitä, joihin se oli ryhtynyt kunnalliskertomusten julkaisemisen jouduttamiseksi, kuten käsillä olevassa kertomuksessa jo onkin mainittu.

Elinkustannuksia valaiseva tilasto. Sittenkuin kaupungin yleisten töiden hallitus oli esittänyt, että asetettaisiin eri komitea, jonka tehtävänä olisi koota tietoja elintarvehintojen vaihteluista, joiden tietojen perusteella voitaisiin laskea suhdelukuja esiintyvien palkkariitojen ratkaisun helpottamiseksi, velvoitti rahatoimikamari tilastokonttorin antamaan asiasta lausunnon. Kahdessa eri kirjelmässä [1]) esitti konttori, että sosialihallituksen jo muutamien vuosien aikana julkaisema tilasto elintarpeitten hinnoista olisi puheenaolevaan tarkoitukseen sopiva, jos sitä täydennettäisiin siten, että se tulisi käsittämään myös asuntovuokrat sekä vaatetustarpeiden ja muiden tärkeiden tarvikkeiden hinnat. Koska kuitenkin eri tarvikkeiden kulutusmäärä paljon vaihteli, arveli konttori, ettei yksinomaan hintatilasto kyennyt kylliksi selvittämään elinkustannusten nousua, vaan että sitä varten olisi saatava selville, miten talousarviot eri yhteiskuntaluokkien keskuudessa olivat laaditut ja miten eri menoerät suhtautuivat menojen kokonaissummaan. Tämä taas voitiin saada selville ainoastaan tilikirjoihin perustuvien tutkimuksien kautta, jonka tähden konttori ehdotti, että sen tehtäväksi annettaisiin sellaisen toimeenpano. Konttori laati ohjelman tutkimuksen suorittamista varten arvioiden siihen tarvittavat kustannukset 73,000 markaksi, jonka summan konttori myöhemmin katsoi voivansa alentaa 66,000 markkaan. Siinä tapauksessa, että samanlainen tutkimus, kuten oli ehdotettu, sosialihallituksen toimesta järjestettäisiin maan kaikissa asutuskeskuksissa ja kaupunki kävisi yhteistyöhön valtion viranomaisten kanssa, jolloin se maksutta saisi tilikirjat ja sosialihallituksen tilasto-osasto suorittaisi laskutyöt, voisivat kaupungin menot aleta 19,000 markkaan. Kaupunginvaltuusto päätti lokakuun 28 päivänä rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti sekä anoa sosialihallitukselta, että elintarpeiden hintoja koskevaa tilastoa täydennettäisiin ja sen julkaisemista joudutettaisiin että antaa tilastokonttorin toimeksi, jos koko maan käsittävä elinkustannustiedustelu valtion toimesta järjestettäisiin, käydä yhteistyöhön asianomaisen valtionviranomaisen kanssa siinä mielessä, että mainittu tiedustelu toimitettaisiin niin perusteellisesti, että sen voisi panna perustukseksi kunnallisten viranpitäjäin ja työntekijäin elinehtojen luotettavalle selvitykselle.

Tämän tehtävänsä mukaisesti asettui tilastokonttori yhteyteen sosialihallituksen tilasto-osaston kanssa. Sittenkuin viimeksimainittu oli päättänyt järjestää koko maan käsittävän elinkustannustiedustelun, jolloin kustannukset ylläkerrotulla tavalla jaettaisiin valtion ja asianomaisten kuntien kesken, esitti konttori kaupunginvaltuustolle, että valtuusto päätöksellään antaisi konttorin tehtäväksi puheenaolevan tiedustelun järjestämisen Helsingissä yhdessä sosialihallituksen tilasto-osaston kanssa. Kustannukset arvioi konttori nyt 47,500 markaksi; lisäys edelliseen arvioon nähden johtui etupäässä siitä, että konttori katsoi tarpeelliseksi korottaa kirjanpitoa suorittaneille perheille maksetun palkkion ensin ehdotetusta 50 markasta 200 markkaan. Kaupunginvaltuusto suostui joulukuun 22 päivänä konttorin ehdotukseen sillä poikkeuksella, että se yhtyen rahatoimikamarin lausuntoon katsoi riittäväksi maksaa kirjanpitoa suorittaneille perheille vain 100 markan suuruisen korvauksen. Tiedustelun järjestämiseksi otettiin 1920 vuoden menoarvioon 6,000 markkaa.

Palkkatilasto. Sittenkuin sosialilautakunta oli pyytänyt tilastokonttoria

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 43.

ryhtymään toimiin työpalkkojen sotavuosina tapahtuneiden vaihtelujen selvittämiseksi, onnistui konttorin saada muutamien yksityisten liikkeiden palkkakirjojen yhteenvedot viime vuosilta ja ryhtyi se näiden perusteella laskemaan palkkojen suuruutta ja niiden nousua eri työaloilla. Työtä ei vuoden kuluessa suoritettu loppuun.

Ehdotus uudeksi johtosäännöksi. Pyynnöstä lähetti tilastokonttori heinäkuun 29 päivänä kaupunginvaltuustolle ehdotuksen uudeksi johtosäännöksi konttorille. Voimassaolevaan johtosääntöön tehtyjä muutoksia vaativat ensiksi kaupunginvaltuuston hyväksymä kaupungin kunnallisten viranpitäjäin palvelusehtoja koskeva sääntö ja toiseksi kaupunginvaltuuston päätös kaupungin kassa- ja tililaitoksen uudelleen järjestämisestä tammikuun 1 päivästä vuonna 1920 alkaen. Sitäpaitsi katsoi konttori tässä yhteydessä tarpeelliseksi sisällyttää johtosääntöön sen virkailijoilta vaadittavia pätevyysehtoja koskevia määräyksiä, koska voimassaoleva johtosääntö oli tässä kohden vaillinainen. Vuoden päättyessä ei kaupunginvaltuusto ollut tehnyt päätöstä asian suhteen.

Kaupungin viranpitäjäin palvelusehdot. Sittenkuin palkkalautakunta oli kehoittanut tilastokonttoria tekemään ehdotuksen Helsingin kaupungin kunnallisten viranpitäjäin palvelusehtoja koskevan säännön 1, 4, 5, 7 ja 15 §§:ssä edellytettyjen määräysten suhteen, ehdotti tilastokonttori toukokuun 6 päivänä, että assistenttien sekä vakinaisten ja ylimääräisten laskuapulaisten irtisanomisaika määrättäisiin yhdeksi kuukaudeksi ja vahtimestarin kahdeksi viikoksi. Edelleen ehdotti konttori johtosääntönsä 9 §:n muutettavaksi siten, että konttorin koko henkilökunta olisi oikeutettu saamaan yhden kuukauden kesäloman.

Tilastokonttorin assistenttien ja vakinaisten laskuapulaisten palkkaedut olivat kaupunginvaltuuston joulukuun 30 päivänä 1918 hyväksymän kalliinajanjärjestelyn johdosta päinvastoin kuin useimpien muiden virkailijoiden alentuneet edellisten 35 ja jälkimmäisten 25 markalla kuukaudessa. Koska tämä epäkohta saattoi puheenaolevat virkailijat huonompaan asemaan kuin kaupungin muiden virastojen yhtä vastuunalaisissa toimissa olevat virkailijat, teki konttori tammikuun 8 päivänä palkkalautakunnalle esityksen sen korjaamiseksi. Ehdotusta ei kuitenkaan hyväksytty, jonka johdosta konttori anoi kaupunginvaltuustolta, että assistenttien palkat tammikuun 1 päivästä 1919 korotettaisiin 3,600 markasta 4,200 markkaan ja vakinaisten laskuapulaisten palkat 2,800 markasta 3,220 markkaan. Tätäkään ehdotusta ei otettu huomioon. Ehdotukseen 1920 vuoden menosäännöksi merkitsi konttori assistenttien ja vakinaisten laskuapulaisten palkat yllämainitun ehdotuksensa suuruisiksi, mutta periaatteellisista syistä päätti rahatoimikamari budjetin käsittelyssä olla ratkaisematta eri virastojen ja viranomaisten menosääntöehdotustensa yhteydessä tekemiä esityksiä palkankorotuksista ja virkailijoiden lukumäärän lisäämisestä, vaan neuvottiin asianomaista sitä varten kääntymään palkkalautakunnan puoleen ja esittämään erityinen ehdotus. Koska siis kaikesta päättäen ei ollut mitään toiveita siitä, että konttorin puheenaolevaa asiaa koskeva ehdotus saisi kannatusta, luopui konttori enemmistä tämänsuuntaisista yrityksistä.

Vakinaisten laskuapulaisten lukumäärän lisääminen. Ehdotuksessa 1920 vuoden menosäännöksi oli tilastokonttori esitettyjen perusteiden nojalla lisännyt vakinaisten laskuapulaisten luvun 5:stä 7:ään. Rahatomikamarin äsken kerrotun periaatteellisen päätöksen johdosta kääntyi konttori sittemmin marraskuun 28:ntena päivätyssä kirjelmässä palkkalautakunnan puoleen saadakseen pyytämänsä muutoksen merkityksi budjettiin. Tämäkään aloite ei vuoden varrella johtanut mihinkään tulokseen.

Konttorin työaika. Maaliskuun 3 päivänä hyväksyi rahatoimikamari tilastokonttorin ehdotuksen, että konttorin vakinaisen henkilökunnan työaika olisi 5 tuntia, nim. klo ½10—½12 a. p. ja klo 1—4 i. p., ollen johtaja kuitenkin oikeutettu suomaan virkailijoille toisen mainitunpituisen työajan, jonka osittain tulisi sattua klo ½12 a. p. ja klo 1 i. p. väliseksi ajaksi.

Palovakuutus. Rahatoimikamarin kehoituksesta esitti konttori kirjelmässä syyskuun 18 päivältä, että vakuutettaessa sen omaisuutta palovahingon varalta huonekalut ja kalusto olisi arvioitava 20,000 markan, lasku- ja kirjoituskoneet 15,000 markan sekä kirjavarasto 50,000 markan arvoiseksi.

Konttorin menot. Tilastokonttorin menot nousivat vuonna 1919 371,673: 24 markkaan jakautuen seuraaviin eriin:

Tili.	Vakinaiset määrärahat.	Lisämäärärahat.	Yhteensä määrärahoja.	Menot.	Ylitetty (+) tai säästetty (—) määrä.
	Markkaa ja penniä.				
Palkkoja ja palkkioita:					
Vakinaiset viranpitäjät	56,000 —	— —	56,000 —		
Sotapalveluksessa olevan toisen aktuaarin viransijaisen palkkaus	3,850 —	— —	3,850 —	59,171 —	— 679 —
Ylimääräiset apulaiset	10,000 —	— —	10,000 —	10,050 —	+ 50 —
Viranpitäjäin sairastaessa viransijaisille maksetut palkat	— —	3,500 —	3,500 —	3,500 —	— —
Kunnalliskertomuksen I ja II osaston toimitus	5,000 —	— —	5,000 —	4,000 —	—1,000 —
Tilasto- ja käännöstyöt konttorin ulkopuolella	9,000 —	1,000 —	10,000 —	11,767 —	+1,767 —
Painatuskustannukset	[1]118,367 42	[2]158,000 —	276,367 42	275,033 47	—1,333 95
Kirjallisuuden osto ja kirjojen sidottaminen	1,600 —	750 —	2,350 —	2,348 65	— 1 35
Tarverahat	2,400 —	3,400 —	5,800 —	[3]5,803 12	+ 3 12
Yhteensä	206,217 42	166,650 —	372,867 42	371,673 24	—1,194 18

Tilastokonttorin tilivuoden menojen suhteen esitettäköön tässä seuraavat yksityisseikat:

Vakinaisten virkailijain palkkausmäärärahasta säästettiin 679 markkaa osaksi sentähden, että johtaja vuoden varrella erosi toimestaan, joten hänelle tulevaa lisäystä viiden vuoden palveluksesta ei koko vuodelta tarvinnut suorittaa, osaksi sentähden, että toinen aktuaari aikaisemmin kuin oli arveltu saattoi sotapalveluksesta palata toimeensa konttorissa, joten hänen viransijaisensa palkkaukseen myönnetystä määrärahasta osa jäi käyttämättä. Säästö olisi tullut vieläkin suuremmaksi, jollei rahatoimikamari ottaen huomioon, että v. t. amanuenssi K. A. N. Kalliala n. 2½ kuukauden ajan oli toiminut vapaaehtoisena assistenttina ilman palkkaa, olisi vapauttanut häntä maksa-

[1]) Tästä määrästä oli 97,000 markkaa menosääntöön merkitty määräraha, kun sitävastoin 21,367: 42 markkaa oli siirretty vuodesta 1918. — [2]) Koska kaupunginvaltuusto ei vuoden kuluessa ehtinyt käsitellä tilastokonttorin lisämääräraha-anomusta, sai konttori tammikuun 27 päivänä 1920 oikeuden ylittää määrärahan yllämainitulla summalla. — [3]) Menot olivat oikeastaan 5,834: 12 markkaa, mutta vähennettiin tältä tililtä myydyistä julkaisuista saadut tulot, 31 markkaa, joten saatiin taulussa mainittu määrä.

masta takaisin hänelle erehdyksestä liikaa suoritettua 400 markan palkkamäärää, jolla määrällä puheenaolevaa viransijaismäärärahaa nyt rasitettiin. 1918 vuoden kunnalliskertomuksen I ja II osaston toimittamiseen myönnetystä määrärahasta säästettiin 1,000 markkaa sentähden, että rahatoimikamarin valitseman toimittajan konttorille jättämä käsikirjoitus oli niin vaillinainen, että konttorin oli perinpohjin tarkastettava ja oikaistava se, joten hänelle ei voitu suorittaa koko tarkoitusta varten myönnettyä palkkiota. Koska konttorin oli käytettävä vakinaista henkilökuntaansa suorittamaan tätä arvaamatonta tehtävää, täytyi osa niistä töistä, jotka konttori tavallisissa oloissa itse suorittaa, antaa konttorin ulkopuolella olevien voimien tehtäväksi. Etupäässä tästä johtuikin konttorin ulkopuolella suoritettavien tilasto- ja käännöstehtävien määrärahan ylittäminen 1,767 markalla; ylityssummaa vastaa kuitenkin osaksi kunnalliskalenterin toimittamista varten myönnetyn määrärahan säästö.

Lisäksi mainittakoon, että konttorin ulkopuolella suoritettavia töitä varten myönnetystä määrärahasta suoritetaan palkkiot konttorin julkaisuihin kuuluvien tekstien käännöksistä sekä niistä taulujäljennöksistä ja poiminnoista, jotka konttorin laskuun valmistetaan valtion virastojen tilasto-osastoilla (rautatie-, teollisuus-, sosiaali-, tulli- ja merenkulkuhallituksen tilastokonttoreissa, meteorologisessa keskuslaitoksessa y. m.). Puheena olevat palkkiot kohosivat kalliin ajan johdosta vuoden varrella huomattavasti. Vaikka saatiin 1,000 markan lisämääräraha, ylittivät menot tarjona olevan määrärahan, kuten yllä on mainittu. Kaikkiaan käytti konttori palkkoihin ja palkkioihin 138 markkaa enemmän, kuin menosääntöön otetut määrärahat ja myönnetyt lisämäärärahat osoittivat.

Kirjallisuuden ostoon ja kirjojen sidottamiseen myönnetystä määrärahasta kulutettiin 1,503 markkaa sidottamiseen ja loput, 845: 65 markkaa, kirjallisuuden ostoon.

Tarverahamäärärahoista maksettiin m. m. konttorin siivoojan palkka, joka oli 2,710 markkaa. Koska koko menosääntöön merkitty tarvemääräraha oli vain 2,400 markkaa, oli hankittava 3,400 markan lisäys. Kalliin ajan tähden korotettiin siivoojan palkkaa vuoden varrella kahdesti; sitäpaitsi aiheuttivat myös yhtämittaiset paperin ja kirjoitustarpeiden hintojen koroitukset sen, että menot kohosivat arvioituja suuremmiksi.

Tilastokonttorin toimittamien julkaisujen painatuskustannukset nousivat tilivuonna 275,033: 47 markkaan jakautuen seuraavasti eri julkaisujen kesken:

	Smk.
Hälso- och sjukvård, 1916, senare delen (tekstiosasto)	13,518: 35
Terveyden- ja sairaanhoito, 1917, edellinen osa	12,006: 70
Utrikes handel, 1917 (6 arkista lähtien)	10,805: 30
Ulkomaan kauppa, 1917 (6 arkista lähtien)	8,724: 15
Kunnalliskertomus 1914 (arkit 29—57)	14,772: 75
Kommunalberättelse 1915 (arkit 35—55)	13,716: 50
Statistisk årsbok 1919 (arkit 31—82)	29,443: —
Sjöfart 1915—17	3,520: 97
Merenkulku 1915—17	4,369: 46
Terveyden- ja sairaanhoito 1917, jälkimäinen osa (arkit 23—38)	13,227: 25
Undervisningsväsen 1916—17	13,663: 90
Opetuslaitokset 1916—17	12,808: 85
Kunnalliskalenteri 1919	26,339: 45
Kommunalberättelse 1916 (arkit 1—40)	14,320: —
S:a 1917 (arkit 1—26)	9,308: —
Kunnalliskertomus 1915 (arkit 1—28 sekä 29—40 osittain)	15,819: 90

	Smk.
Hälso- och sjukvård 1917, senare delen (tauluosasto)	25,526: —
S:a 1918, förra delen (arkit 1—30)	12,000: —
Ulkomaan kauppa 1918 (tauluosasto)	9,953: 80
Utrikes handel 1918 »	7,550: 30
Lomakkeiden painatus ja sekalaista	3,939: 40
Karttoja	2,239: 44
Yhteensä	275,033: 47

1920 vuoden menosääntö. Kirjelmässä syyskuun 21 päivältä lähetti tilastokonttori rahatoimikamarille ehdotuksen 1920 vuoden menosäännöksi. Kamari hyväksyi sen paitsi että, kuten aikaisemmin on kerrottu, vakinaisten laskuapulaisten lukumäärää ei, kuten konttori oli ehdottanut, lisätty ja että assistenttien ja vakinaisten laskuapulaisten palkat merkittiin saman määräisiksi kuin ennen, joten ylimääräisten laskuapulaisten palkkausmääräraha vastaavassa määrässä kohosi; sitäpaitsi tehtiin eräitä muutoksia tilijaoitukseen. Konttorin 1920 vuoden menosääntö päättyi 377,200 markkaan vastaten 184,850 markkaa 1919 vuoden menosäännössä. Lisäys luonnollisesti johtui suurimmalta osaltaan painatuskustannusten kohoamisesta. Uusia olivat määrärahat laskukoneen ostamiseksi ja elinkustannuksia valaisevan tiedustelun järjestämiseksi.

Kirjasto. Tilastokonttorin kirjasto lisääntyi vuoden varrella 388 numerolla. Uutuuksien joukossa huomataan ensi sijassa suurenpuoleinen lähetys Ruotsin virallista tilastoa sekä melkein täydellinen sarja Ruotsin yleisten kirjastojen lisäluetteloa, jotka saatiin lahjoina Ruotsin kunink. tilastollisen päätoimiston ja kunink. kirjaston toimesta.

Lähtevät toimituskirjat. Lähteväin toimituskirjain luku vuonna 1919 oli 2,130. Niistä oli lähteviä kirjelmiä 534, niistä 468 koti- ja 66 ulkomaan paikkoihin meneviä sekä jaettuja julkaisuja 1,596, niistä 1,437 koti- ja 159 ulkomaan paikkoihin meneviä.

IV. Palotoimikunta.

Palotoimikunnan kertomus vakinaisen palokunnan toiminnasta vuonna 1919 oli seuraavaa sisällystä:

Palotoimikunnan jäsenet. Palotoimikuntaan, jonka kaupunginvaltuusto valitsee ja jonka tehtävänä on tarkastaa ja valvoa kaupungin palolaitosta, kuuluivat vuonna 1919 pankinjohtaja A. Lundqvist puheenjohtajana, arkkitehti V. Leander varapuheenjohtajana sekä rakennusmestari W. Ekman, mallipuuseppä K. L. Lydman ja vanginvartija A. Siren jäseninä. Toimikunnan sihteerintehtävät hoiti varatuomari A. Tuominen.

Tulipalot. Palokunta hälyytettiin vuoden varrella 322 kertaa, niistä 138 kertaa tulipalojen, 146 kertaa nokivalkeain, 20 kertaa palosavun, 3 kertaa metsänpalojen, 2 kertaa tulenhohteen ja kerta väärinkäsityksen takia sekä 12 kertaa ilkivallasta. Edelliseen vuoteen verraten hälyytysten luku väheni 4:llä ja tulipalojen luku 6:lla.

Tulipalojen ryhmittyminen kuukausien ja viikonpäiväin kesken näkyy seuraavasta taulusta:

	Tammikuu.	Helmikuu.	Maaliskuu.	Huhtikuu.	Toukokuu.	Kesäkuu.	Heinäkuu.	Elokuu.	Syyskuu.	Lokakuu.	Marraskuu.	Joulukuu.	Yhteensä.
Sunnuntai.....	—	—	2	—	2	3	2	—	—	—	4	2	15
Maanantai	1	—	3	2	3	1	1	—	3	3	3	—	20
Tiistai	2	—	—	1	2	1	2	4	2	2	3	1	20
Keskiviikko.....	3	3	5	7	1	—	2	2	1	2	2	4	32
Torstai	2	2	1	1	1	1	2	—	2	5	1	1	19
Perjantai	—	2	1	1	3	1	2	—	3	1	3	1	18
Lauantai	2	1	2	—	—	2	1	2	2	—	—	2	14
Yhteensä	10	8	14	12	12	9	12	8	13	13	16	11	138

Vuorokauden aikaan nähden sattui 54 tulipaloa öiseen aikaan, klo 6 i. p. ja klo 6 a. p. välillä, sekä 84 päivällä, klo 6 a. p. ja klo 6 i. p. välillä. Ensimmäinen tieto tulen irtipääsemisestä saapui 88 tapauksessa puhelimitse, 47 tapauksessa palolennättimellä sekä 3 tapauksessa suullisen sanantuojan kautta.

Tulipalojen ryhmittyminen paikkaan nähden, jossa tuli sai alkunsa, käy selville seuraavasta:

	Kivitaloja.	Puutaloja.	Yhteensä.
Asuinhuone	25	24	49
Kylpyhuone	3	—	3
Kellari	8	2	10
Ullakko	8	1	9
Myymälä tai varastohuone	3	—	3
Tehdas tai työpaja	14	2	16
Tavarasuoja tai ulkohuone	3	15	18
Höyrykattilahuone	4	—	4
Porrashuone	2	—	2
Autotalli	3	—	3
Rakenteella oleva talo	2	—	2
Elävienkuvien teatteri	1	—	1
Kemiallinen laboratorio	1	—	1
Alus	—	—	4
Halkopino	—	—	4
Rikkaläjä tai rikkalaatikko	—	—	3
Pihamaa	—	—	4
Rakennustelineet	—	—	1
Rautatievaunu	—	—	1
Yhteensä	77	44	138

Syynä tulen irtipääsyyn oli alempana mainituissa tapauksissa:

Tulisijasta pudonneet kekäleet tai kipinät	26
Veturista tulleet kipinät	1
Viallinen tulisija tai savujohto	9
Tulenarkain öljyjen varomaton pitely	8
Varomattomuus asfalttia keitettäessä	2
Lampun tai kynttilän varomaton pitely	6
Huolimaton tulitikkujen pitely	2
Lasten leikkiminen tulella	3
Tulensekainen tuhka sijoitettuna sopimattomaan paikkaan	5
Sähköjohdon lyhytsulku	7
Itsesytytys	3
Nokivalkea	2
Tulenarkain esineiden sijoittaminen lämmitetylle uunille	7
Uunin liikalämmitys	2
Kamiini sijoitettuna liian lähelle puusisustusta	3
Varomattomuus sianlihaa savustettaessa	1
Varomaton filmien pitely	1
Sytytys alasputoavan raketin vaikutuksesta	1
Murhapoltto	2
Selvittämätön syy	47
Yhteensä	138

Eri kaupunginosain kesken ryhmittyivät tulipalot seuraavasti:

I	kaup. osa	14	
II	»	10	
III	»	13	
IV	»	23	
V	»	9	
VI	»	8	
VII	»	8	
VIII	»	7	
IX	»	1	
X	»	7	
XI	»	7	
XII	kaup. osa	7	
XIII	»	3	
XIV	»	4	
XX	»	2	
Vallila		5	
Vanhakaupunki		1	
Böle		6	
Meilans		1	
Huopalahti		2	
Yhteensä		138	

Palovahingot olivat seuraavat:

Järjestetyissä kaupunginosissa oli tulen milloin minkin verran vahingoittaman omaisuuden arvo eli vakuutusmäärä, irtaimiston 10,202,800 ja kiinteän omaisuuden 24,339,700 eli kaikkiaan 34,542,500 markkaa, ja taas vahingon suuruus eli palovahingonkorvaus oli irtaimistosta 1,180,982: 68 ja kiinteästä omaisuudesta 468,681: 33 eli yhteensä 1,649,664: 01 markkaa, joten vahinko oli 4,78 % omaisuuden arvosta.

Järjestetyn kaupungin ulkopuolella (esikaupungeissa ja maaseudulla) oli vahingoittuneen irtaimen omaisuuden arvo eli vakuutusmäärä 355,610 ja kiinteän omaisuuden 600,700 eli kaikkiaan 956,310 markkaa vahingon ollessa irtaimeen omaisuuteen nähden 170,156: 65 ja kiinteään omaisuuteen nähden 79,409: 71, siis yhteensä 249,566: 36 markkaa eli 26.10 % omaisuuden arvosta.

Kaupungin koko alueella eli sekä järjestetyssä että järjestämättömässä kaupungissa oli palovahinkojen prosenttimäärä (vahingon ja vakuutussumman välinen suhde) 5.35 %.

Vuoden palovahinkojen koko summasta, 1,899,230: 37 markasta, ovat kotimaiset paloapuyhtiöt korvanneet 1,564,362: 86 ja ulkomaiset yhtiöt 334,867: 51 markkaa. Koska vuoden varrella sattui useita suuria tulipaloja, on syytä lyhyesti mainita muutamia niistä.

Huomattavat tulipalot. Helmikuun 1 päivänä puhkesi vakava tulipalo nelikerroksisen asuinrakennuksen ullakolla Vladimirinkadun 18:ssa. Tuli, joka sammutettiin tunnin kuluessa, ehti aiheuttaa 32,722: 12 markan suuruisen vahingon.

Maaliskuun 12 päivänä puhkesi suuri tulipalo osakeyhtiö Weilin & Göösin kirjapainossa, L. Heikinkadun 20:ssä. Tuli, joka syttyi työväen ollessa päivällistunnilla, jolloin kirjapainon salit olivat tyhjät, levisi raivokkaalla nopeudella huoneesta toiseen ja tunkeutui hissiaukon kautta ylempään kerrokseen ja ullakolle. Palokunnan saapuessa liekit löivät ulos noin kymmenestä akkunasta. Automobiiliruiskusta johdetuilla 14 vesisuihkulla, kahdella höyryruiskulla ja kahdella moottoriruiskulla sammutettiin tuli 4 tunnissa, jonka jälkeen jälkisammutusta pienemmillä välineillä jatkettiin vuorokauden aika.

Tässä tulipalossa vahingoittuneesta omaisuudesta suoritetut palovahingonkorvaukset nousivat 942,482: 18 markkaan, josta kiinteän omaisuuden osalle tuli 108,314 sekä koneiden ja varaston osalle 834,168: 18 markkaa. Koska kuitenkin osa omaisuudesta oli alhaisesti vakuutettu, olivat vahingot todellisuudessa suuremmat.

Maaliskuun 19 päivänä puhkesi vakava tulipalo Eläintarhan huvilassa n:o 3, jonka iso puinen asuinrakennus käsitti kaksi kerrosta. Sammutuksessa käytettiin 15 vesisuihkua. Palovahingonkorvausta maksettiin 55,106: 69 markkaa, siitä 30,000 markkaa kiinteästä omaisuudesta.

Kesäkuun 21 päivänä klo 2 yöllä puhkesi tulipalo itsesytytyksestä Katajanokan talletusmakasiinissa. Vaikkakin palokunta heti sammutti tulen, oli se kuitenkin ehtinyt aikaansaada vahinkoa 48,394: 35 markan arvosta.

Heinäkuun 13 päivänä puhkesi tulipalo Uudenmaankadun talossa n:o 10, jossa muutamia pihalla olevia vanhempia puurakennuksia käytettiin painotuotteiden varastoina. Palokunta pääsi pian tulen herraksi. Palovahingot nousivat 98,419 markkaan josta 8,000 markkaa tuli kiinteistön osalle.

Heinäkuun 24 päivänä puhkesi jälleen vakava tulipalo, tällä kertaa kone- ja siltarakennusosakeyhtiön alueella, jossa muutamat puuvajat olivat syttyneet tuleen. Tuli sammutettiin 15 vesisuihkulla. Tässä tulipalossa vahingoittui omaisuutta 21,340 markan arvosta.

Elokuun 23 päivänä puhkesi laaja tulipalo Kristianinkadun 7:ssä olevan viisikerroksisen asuinrakennuksen ullakolla. Vahingoittuneen omaisuuden arvo oli 100,894: 05 markkaa.

Syyskuun 15 päivänä klo 10 i. p. syttyi, arvatenkin murhapoltosta, vakava tulipalo Suomen valtionrautateiden omistamassa suurenpuoleisessa puisessa makasiinissa Heikinkadulla. Makasiini oli täynnä tulenarkoja aineita, kuten hamppupaaleja, tervaa, öljyjä y. m., joista tuli sai erinomaista virikettä. Tuli sammutettiin kahdessa tunnissa käyttämällä 7 vesisuihkua. Valtiolle kuuluva varasto oli vakuuttamaton, mutta lienevät vahingot nousseet useihin kymmeniin tuhansiin markkoihin.

Syyskuun 22 päivänä puhkesi Arabian posliinitehtaalla melkoinen tulipalo. Sinne lähetti palokunta 20-miehisen osaston, jonka onnistui estää tulen leve-

neminen. Palovahingonkorvausta tulipalon tuhoamasta omaisuudesta maksettiin 182,064: 56 markkaa.

Lokakuun 27 päivänä puhkesi jälleen vakava ullakkotulipalo, tällä kertaa Ison Robertinkadun 3—5:ssä, jolloin palovahingot olivat 30,093: 21 markkaa. Marraskuun 18 päivänä teki tuli tuhojaan Länt. viertotien 28:ssa, 5-kerroksisen asuinrakennuksen ullakolla, aiheuttaen vahinkoa 19,233: 20 markan edestä.

Lopuksi mainittakoon ullakkotulipalo Kansallis-Osake-Pankin talossa Aleksanterinkadun 42:ssa, jolloin omaisuutta tuhoutui n. 60,000 markan arvosta.

Kuten ylläolevista palopäiväkirjan otteista käy selville, sattui vuoden varrella monta vakavaa tulipaloa. Monista palokunnan osaksi tulleista tunnustuksista ilmenee, että sekä yleisö että paloapuyhtiöt ovat olleet tyytyväisiä sen toimintaan näissä tilaisuuksissa.

Niinpä sai palokunta vuoden varrella vastaanottaa seuraavat lahjoitukset: Johtaja G. Svedlundilta 2,000 markkaa Vladimirinkadun 18:n ullakolla sattuneen tulipalon menestyksellisestä sammutuksesta; osakeyhtiö Weilin & Göösiltä 4,000 markkaa sammutustyöstä liikkeen kirjapainossa; Kansallis-Osake-Pankin johtokunnalta 5,000 markkaa pankin talossa sattuneen tulipalon sammutuksesta; kaupunkien yleisen paloapuyhtiön johtokunnalta 5,000 markkaa useiden vuoden varrella sattuneiden vakavien tulipalojen sammutuksesta.

Palolaitoksen sairaankuljetusvaunuja käytettiin vuoden varrella 3,200 kertaa, niistä 3,001 kertaa taudintapausten ja 199 kertaa tapaturmien johdosta. Eri kuukausien kesken ryhmittyivät sairaankuljetukset seuraavasti:

	Taudin-tapauksia.	Tapa-turmia.		Taudin-tapauksia.	Tapa-turmia.
Tammikuu	213	15	Heinäkuu	148	25
Helmikuu	215	14	Elokuu	182	29
Maaliskuu	365	9	Syyskuu	201	22
Huhtikuu	535	11	Lokakuu	230	21
Toukokuu	296	15	Marraskuu	227	12
Kesäkuu	178	9	Joulukuu	211	17
			Yhteensä	3,001	199

Palokunnan avustusrahasto nousi vuoden alussa 45,953: 59 markkaan. Vuoden varrella kertyi rahastoon lisäksi sairaankuljetusmaksuja 12,456 sekä korkoja 2,431: 41 markkaa, joten siinä vuoden lopussa oli 60,841 markkaa. Rahaston varoista annettiin vuoden varrella 2,275: 35 markkaa jakautuen seuraaviin eriin:

Avustusta palokersantinleski I. Saxbergille	Smk	300: —	
» » A. Ohlströmille	»	200: —	
Vuoden varrella kuolleiden palosotilaiden J. Holmqvistin ja A. Nymanin hautauskuluihin	»	690: 35	
Sanomalehtien tilaukseen miehistölle	»	200: —	
Shakkipelin ostamiseksi vartiohuoneeseen	»	45: —	
Kapellimestarin palkkaukseen	»	200: —	
Palkinnoiksi palomiehistön urheilukilpailuihin	»	510: —	
Kestitykseen juhannusiltana	»	130: —	2,275: 35
Joulukuun 31 p:nä 1919 oli säästö	Smk		58,565: 65

Kuten aikaisemmin on mainittu, sai palokunta lahjoina vastaanottaa 16,000 markkaa, jotka kasvoivat 252: 80 markkaa korkoa, joten siis kunnan käytettävissä 1920 vuoden alkaessa oli yhteensä 74,818: 45 markkaa.

Mainitusta määrästä oli joulukuun 31 päivänä 1919 talletettuna 51,364: 20 markkaa karttuvalla pääomatilillä Vaasan osakepankissa, 10,000 markkaa karttuvalla pääomatilillä Suomen Kauppapankki osakeyhtiössä ja 13,454: 25 markkaa säästökassatilillä Helsingin säästöpankissa.

Terveydentila palomiehistön keskuudessa ei vuoden varrella ollut täysin tyydyttävä. Sairaaloissa hoidettiin 23 miestä yhteensä 444 vuorokautta, siitä espanjantaudin tähden 21 miestä 386 vuorokautta. Kaksi palokonstaapelia kuoli mainittuun tautiin.

Tulipaloissa, harjoituksissa ja liikkeelle lähdettäessä ei sattunut ainoatakaan onnettomuustapausta.

Palolaitoksen kaluston ja palokaluston, joita vuoden varrella ei mainittavasti lisätty uusia hankkimalla, kirjoihin merkitty arvo oli vuoden alussa 241,659: 75 ja lopussa 262,103: 75 markkaa.

Menot. Alempana oleva taulu osoittaa eri menotileillä kaupunginvaltuuston menosääntöön merkitsemät määrärahat, myönnetyt lisämäärärahat, vuotuiset kustannukset sekä minkä verran määrärahoja ylitettiin tai säästyi kaupunginkassaan:

	Määrärahat menosäännön mukaan, Smk.		Lisämäärärahat, Smk.		Menot, Smk.		Määrärahoja säästynyt, Smk.	
Palkkaukset, vaatetus, ruoka y. m.	545,157	09	63,322	91	569,171	91	39,308	09
Palotalli	154,550	—	8,000	—	160,443	77	2,106	23
Lämmitys, valaistus, puhtaanapito, vedenkulutus	82,000	—	2,000	—	78,100	85	5,899	15
Palokalut ja kalusto	[1] 122,226	01	12,000	—	[2] 133,916	41	309	60
Sekalaista	33,900	—	1,000	—	33,197	70	1,702	30
Yhteensä	937,833	10	86,322	91	974,830	64	49,325	37

Näihin kustannuksiin eivät sisälly niiden kaupungille kuuluvien huoneistojen vuokrat, joihin palokunta on majoitettu.

Varamiehistö. Varamiehistönä toimi Helsingin vapaaehtoinen palokunta. Vuoden varrella kutsuttiin se kerran tulipaloon, nim. maaliskuun 12 päivänä, jolloin se moottoriruiskullaan tehokkaasti otti osaa Weilin & Göösin kirjapainossa sattuneen tulipalon sammutukseen.

[1]) 1913 vuoden menosääntöön on merkitty 133,000 markan määräraha, josta Smk 84,226: 01 siirrettiin vuoteen 1919 sisältyen tähän määrään. — [2]) Tähän sisältyy siirto vuoteen 1920, 24,226: 01 markkaa.

V. Vaivaishoitohallitus.

Vaivaishoitohallituksen kertomus Helsingin kaupungin vaivaishoidon hallinnosta vuonna 1919 sisälsi seuraavaa:

Vaivaishoitohallituksen kokoonpano. Vaivaishoitohallitukseen kuuluivat samat jäsenet kuin vuonna 1918 helmikuun 26 p:ään 1919, jolloin uuden kunnallislain mukaisesti valittu hallitus kokoontui ensi kerran voimassa olevan ohjesäännön 15 §:n nojalla jakautuakseen osastoihin, valitakseen varapuheenjohtajan, keskushallituksen y. m. Hallitusta, joka edellisinä vuosina oli työskennellyt neljänä osastona, laajennettiin jo 1919 vuoden alussa perustamalla viides osasto, mikä laajennus kävi mahdolliseksi sen kautta että kaupunginvaltuusto maaliskuun 3 p:nä valitsi hallitukseen 6 jäsentä entisten lisäksi. Yhteisen vaivaishoitohallituksen puheenjohtaja oli ylijohtaja B. Breitholtz ja varapuheenjohtaja filosofiantohtori O. W. Louhivuori. Hallituksen jäseninä olivat ylivalvontansa alaisten alueiden mukaan ryhmitettyinä seuraavat henkilöt:

Alue.	Johtaja.	Apulaisjohtaja.
I.	Toimittaja Y. Räisänen	Neiti P. af Heurlin
II.	Filosofianmaisteri E. Heikel	Everstiluutnantti O. Ehrström
III.	Isännöitsijä C. F. Fagerholm	Filosofiantohtori O. W. Louhivuori
IV.	Opettajatar O. Oinola	Asioitsija K. Sinisalo
V.	Palomestari V. Bergström	Puuseppä J. Virtanen
VI.	Neiti A. Snäll	Rouva M. Leino
VII.	Aluelääkäri V. Leontjeff	Vahtimestari J. Kivilahti
VIII.	Filosofiantoht. J. af Forselles	Rouva E. Kajander
IX.	Aluelääkäri L. Wetterstrand	Rouva H. Seppälä
X.	Kansankeittiön omistaja E. J. Hämäläinen [1])	Johtaja A. Kuusi [2])
XI.	Rouva S. Thomasson	Neiti H. Edelmann
XII.	Pastori S. Berglund	Rouva K. Boisman
XIII.	Neiti E. Fagerholm	Lääketieteen- ja kirurgiantohtori R. Löfqvist
XIV.	Kansakoulunopett. A. Noponen	Maalari A. Airisto
XV.	Johtaja A. H. Karvonen	Kirvesmies K. J. Aalto

Varajäseniä olivat lääketieteenlisensiaatti J. Veikkola, toimittaja M. Paasivuori, rouva I. Grönstrand, toimittaja O. H. Puro, lääketieteenlisensiaatti K. A. Tukiainen ja rouva G. Koski.

[1]) Herra E. J. Hämäläinen kuoli vuoden varrella ja hänen sijalleen tuli johtaja A. Kuusi. — [2]) Myöhemmin neiti M. Lindberg.

Tarkastusalueita oli 15 ja ne käsittivät seuraavat osat kaupunkia: I alue: I, II, III ja VIII kaupunginosan sekä Yrjönkadun itäpuoleisen osan IV ja V kaupunginosaa; II alue: VII ja IX kaupunginosan sekä Tehtaankadun eteläpuoleisen osan VI kaupunginosaa; III alue: Tehtaan- ja Merimiehenkadun välisen osan VI kaupunginosaa; IV alue: Merimiehenkadun pohjoispuoleisen osan VI kaupunginosaa sekä Yrjönkadun länsipuoleisen ja Eerikinkadun eteläpuoleisen osan IV ja V kaupunginosaa; V alue: Eerikinkadun pohjoispuoleisen, Yrjönkadun länsipuoleisen sekä Malmin-, Kansakoulun- ja Simonkatujen eteläpuoleisen osan IV kaupunginosaa; VI alue: muut osat IV kaupunginosaa sekä Töölön ja Meilansin; VII alue: Lönnrotinkadun kaakkoispuoleisen ja Viidennen linjan lounaispuoleisen osan XI kaupunginosaa sekä Eläintarhan huvilat; VIII alue: Lönnrotinkadun luoteispuoleisen ja Neljännen linjan lounaispuoleisen osan XI kaupunginosaa; IX alue: muut osat XI kaupunginosaa; X alue: Brahenkadun itäpuoleisen osan XII kaupunginosaa; XI alue: Brahenkadun länsipuoleisen osan XII kaupunginosaa; XII alue: X kaupunginosan; XIII alue: Virtain- ja Vallilanteiden eteläpuoleisen osan Vallilaa sekä Bölen ja Huopalahden; XIV alue: muut osat Vallilaa sekä Vegankadun eteläpuoleisen osan Hermannia; XV alue: muut osat Hermannia, Toukolan ja Vanhankaupungin.

Keskushallitukseen kuuluivat puheenjohtaja Breitholtz, varapuheenjohtaja Louhivuori sekä jäsenet Airisto, Berglund, Bergström, Ehrström, Fagerholm, af Forselles, Hämäläinen, Karvonen, Leontjeff, Räisänen ja Virtanen.

Vaivaishoitohallituksen eri osastojen kokoonpano oli kertomusvuonna seuraava:

1 osastoon kuuluivat I, II ja IV tarkastusalueen johtajat ja apulaisjohtajat, puheenjohtajana herra Ehrström ja varapuheenjohtajana herra Räisänen; 2 osastoon III, V ja VI tarkastusalueen johtajat ja apulaisjohtajat, puheenjohtajana herra Bergström ja varapuheenjohtajana herra Louhivuori; 3 osastoon VII, VIII ja XI tarkastusalueen johtajat ja apulaisjohtajat, puheenjohtajana neiti af Forselles ja varapuheenjohtajana herra Leontjeff; 4 osastoon IX, X ja XII tarkastusalueen johtajat ja apulaisjohtajat, puheenjohtajana herra Berglund ja varapuheenjohtajana herra Hämäläinen; 5 osastoon XIII, XIV ja XV tarkastusalueen johtajat ja apulaisjohtajat, puheenjohtajana herra Karvonen ja varapuheenjohtana herra Airisto.

Suljetun vaivaishoidon lautakuntaan kuuluivat herra Ehrström puheenjohtajana, herra Bergström varapuheenjohtajana ja herra Virtanen jäsenenä; varajäsen oli neiti Snäll.

Vaivaishoitohallituksen virkamiehet ja muu henkilökunta. Vaivaishoitohallituksen henkilökunnassa tapahtuivat vuoden varrella seuraavat muutokset:

Sihteerinvirkaa, joka oli avoinna, hoiti koko vuoden varatuomari A. P. Arvelo, vastaperustettua avustavan kassanhoitajan tointa neiti J. Sjöblom. Kanslianjohtaja H. Myhrbergin sijaisena hänen toimiessaan v. t. toimitusjohtajana oli huhtikuun 1 p:ään rouva T. Landén ja siitä lähtien neiti H. Lindroos. Vastaperustettuun avustavan kanslianjohtajan virkaan nimitettiin kirjuriapulainen rouva E. Mellberg. Avustavan kanslianjohtajan Landénin sijaisena hänen hoitaessaan kanslianjohtajan virkaa toimi huhtikuun 1 p:ään neiti H. Lindroos ja sen jälkeen rouva A. Lundén. Kaitsijoista olivat eronneet rouvat K. Boisman ja E. Höckerstedt; uusiksi kaitsijoiksi otettiin rouvat H. Bergman ja I. Ek sekä neidit L. Koivisto ja S. Soldan. Kansliain kirjuriapulaisista oli rouva E. Mellberg nimitetty avustavaksi kanslianjohtajaksi ja neiti E. Wohlström eronnut. Heidän sijaansa sekä kolmeen uuteen kirjuri-

apulaisen virkaan asetettiin neidit E. Ekholm, L. Lehto, V. Paulin, B. Saari ja H. Spranger. Rekisteritoimiston kolmanneksi kirjuriapulaiseksi valittiin neiti N. Johansson. Ylimääräisinä virkailijoina vaivaishoitohallituksessa toimivat toinen assistentti K. Berger, notaari K. J. Brummer, kanslianjohtaja A. Grönvik, kirjuriapulaiset I. Johansson, H. Paulin ja S. Savander sekä kaitsijat L. Heikkinen ja A. Ritz.

Kunnalliskodin ja työlaitoksen lääkäriksi valittiin vuoden varrella lääketieteenlisensiaatti G. Björkqvist. Kullan torpan lastenkodin johtajattarena oli neiti K. Syvänne.

Kokoukset y. m. Yhteinen vaivaishoitohallitus kokoontui 2 kertaa käsittelemään voimassa olevan ohjesäännön 15 §:ssä mainittuja asioita. Keskushallituksella oli 21 varsinaista ja 2 ylimääräistä kokousta, joissa käsiteltiin 1,411 asiaa. Näistä oli 429 toimitusjohtajan, 275 lastenhoidontarkastajan, 414 sihteerin, 61 johtajanapulaisen ja 232 suljetun vaivaishoidon lautakunnan valmistelemia asioita.

1 osastolla oli 25, 2 osastolla 26, 3 osastolla 29, 4 osastolla 27 ja 5 osastolla 19 kokousta. Niissä käsiteltiin 11,283 asiaa, joista 2,298 1:sellä, 2,285 2:sella, 2,377 3:nnella, 2,761 4:nnellä ja 1,562 5:nnellä osastolla.

Lähtevien toimituskirjain kokonaislukumäärä oli 3,672. Toimitusjohtaja lähetti 297 kirjelmää, johtajanapulainen 670 ja lastenhoidontarkastaja 515.

Huhtikuun 16 p:nä avattiin Pengerkadun 4:ssä toinen haarakanslia. Työ jaettiin eri kansliain kesken niin että It. Heikinkadun 1:ssä olevan pääkanslian toimintapiiriin kuuluivat Pitkänsillan eteläpuoleiset kaupunginosat sekä Töölö ja Meilansi, Pengerkadun varrella olevan I haarakanslian toimintapiiriin X, XI, XII kaupunginosa sekä II, samoin Pengerkadulla sijaitsevan haarakanslian toimintapiiriin Vallila, Hermanni, Toukola, Böle ja Huopalahti. Kanslioissa käsiteltiin yhteensä 75,401 asiaa, kuten taulusta III tarkemmin käy selville.

Elatusvelvollisten korvausvelvollisuus. Mitä tulee kaupungissa asuvain elatusvelvollisten takaisinmaksuvelvollisuuden valvontaan, tehtiin vuoden varrella 1,388 tällaisia asioita koskevaa päätöstä, minkä ohessa poliisille toimitettiin 2,912 kirjallista kutsu- ja noutopyyntöä. Annetun vaivaishoidon korvauksena kertyi kaupungissa asuvilta maksuvelvollisilta elättäjiltä 115,702: 93 markkaa, jota paitsi työlaitoksessa suoritetulla työllä korvattiin 16,573: 50 markkaa. Eri kunnilta saatiin 99,708: 63 markkaa ja valtiolta 285,062: 65 markkaa. Muuta korvausta kannettiin yhteensä 42,841: 42 markkaa.

Eri syistä poliisilla noudetuista 2,912 henkilöstä otettiin kunnalliskotiin ja työlaitokseen 74, joista 46 oli miehiä ja 28 naisia. Maaherralta anottiin 353 velvollisuutensa laiminlyövän perheenelättäjän etsimistä kuulutuksella. Henkilöitä, joita toimitusjohtaja vaivaishoitohallituksen puolesta poliisin pyynnöstä varoitti joutilaisuuden, kerjuun y. m. johdosta, oli 2,666, niistä 857 miestä ja 1,809 naista.

Lastenhoito. Vaivaishoitohallituksen asiana olevaa lastenhoitoa toimitettiin vuonna 1919 pääasiallisesti samaan tapaan kuin edellisenäkin vuonna. Niiden lasten hoidosta, joiden vanhemmat olivat osoittautuneet kykenemättömiksi näitä elättämään, hankki asianomainen osastohallitus lastenhoidontarkastajan lausunnon.

Lastenrekisterissä oli joulukuun 31 päivänä 1918 2,806 henkilöselvitystä ja vuonna 1919 tuli lisäksi 606 uutta selvitystä, joten niitä viimeksi mainitun vuoden päättyessä oli kaikkiaan 3,412.

Rekisteritoimisto työskenteli samoin kuin edellisenä vuonna. Kyselyjen luku osoitti huomattavaa lisääntymistä johtuen siitä, ettei kansakouluissa

jaettu mitään avustuksia ilman että ennakolta oli tiedusteltu asiaa rekisteritoimistolta. Ilmoitusten luku väheni sitävastoin melkoisesti sen johdosta, että hyväntekeväisyysyhdistysten avustustoiminta kertomusvuonna yleensä ei ollut yhtä laaja kuin vuonna 1918. Uusia avustuskortteja annettiin yhteensä 825.

Yksityishenkilöiden, hyväntekeväisyysyhdistysten y. m. vuoden varrella tekemien, avunetsijöitä koskevien tiedustelujen luku oli seuraava:

Suomenkieliset kansakoulut	2,160	Hyväntekeväisyyden järjestämisyhdistys	42
Ruotsinkieliset kansakoulut	1,392	Sedmigradskyn pientenlastenkoulu	24
Amerikkalainen Suomen lasten avustustoimikunta	1,174	Kaupunkilähetys	14
Suomenkielisten kansakoulujen kesäsiirtolatoimikunta	575	Marian turvakoti	7
Lastensuojelukeskus	555	Vankeusyhdistys	3
Yksityishenkilöt	132	Kasvatuslautakunta	2
Työnvälitystoimisto	56	Yhteensä	6,136

Seuraavat määrät ilmoituksia puutteenalaisille henkilöille annetusta avusta tekivät allamainitut yhdistykset ja laitokset:

Suomenkieliset kansakoulut	5,401	Lastenhoidon edistämisyhdistys	45
Kaupunkilähetys	2,745	Kansanlastentarhat	28
Ruotsinkieliset kansakoulut	984	Yhteensä	9,816
Työnvälitystoimisto	515		
Konvalescenthem-Toipumakoti-yhdistys	98		

Ilmoituksia lakanneista jatkuvista avustuksista tehtiin 115, joista 97 saapui Konvalescenthem-Toipumakoti-yhdistykseltä, ja 18 lastenhoidon edistämisyhdistykseltä. Rekisteröityjen korttien luku lisääntyi vuoden varrella 1,871:llä ja oli vuoden päättyessä 20,069. Uusia henkilöselvityksiä tuli lisäksi 2,118, jota vastoin 987 henkilöä poistettiin rekisteristä; selvityksiä oli siis vuoden päättyessä 14,563. Näistä koski 446 henkilöjä, jotka olivat saaneet avustusta ainoastaan armeliaisuusyhdistyksiltä.

304 tapauksessa rekisteritoimistolle tehdyt ilmoitukset koskivat henkilöitä, joilla ei ollut kotipaikkaoikeutta Helsingissä, 287 tapauksessa ilmoitettiin toimistolle, ettei avustus ollut tarpeellinen ja 29 tapauksessa todettiin avunetsijäin antaneen väärän osoitteen. 35 henkilöä ilmoitettiin toimitusjohtajalle saamaan varoituksen kerjuusta.

Avustuksensaajain kokonaisluku. Vaivaishoitohallituksen toimesta vuonna 1919 hoidetuista, elätetyistä ja rahalla avustetuista oli:

Kotonaan suoranaista avustusta saaneita [1])	4,043	Elätteelle annettuja	1,533
Mielisairaaloissa ja turvakodeissa kunnalliskodista erillään hoidettuja	881	Päiväkodissa hoidettuja	836
Sairaaloissa kunnalliskodista erillään hoidettuja	2,580	Lastenkoteihin otettuja [2])	644
Lahjoitettujen varojen koroilla hoidettuja	105	Kunnalliskotiin ja työlaitokseen otettuja	1,099
		Yhteensä	11,721

Kotonaan suoranaista avustusta saaneista 4,043 köyhästä oli maaliskuun 17 p:nä 1879 annetun asetuksen 2 §:n mukaisesti 1,958 vaivaishoitoon ehdottomasti oikeutettuja, kun taas 2,085 oli puutteenalaisia, joilla ei ollut ehdotonta

[1]) Avunsaajain perheitä (miestä tai vaimoa ja lapsia) lukuunottamatta. — [2]) Ks. siv. 272.

oikeutta vaivaishoitoon. Suoranaista avustusta annettiin yhteensä 1,436,496: 75 markkaa; jokaisen avustuksensaajan osalle tuli siis keskimäärin 355: 30 markkaa. Avustus annettiin yleensä rahassa, mutta sen ohella jaettiin ruokaa keskuskeittolasta, jalkineita, valmiita vaatteita, kangasta, sukkalankaa y. m.

Eri laitoksissa hoidetut. Helsingin kaupungin vaivaishoidon kustannuksella hoidettiin vuonna 1919 seuraavissa laitoksissa ja turvakodeissa vieressä mainitut henkilömäärät:

Kivelän mielisairasosastolla ja Greijuksen lisäsairaalassa	359	Seilin mielisairaiden turvakodissa	18
Nickbyn mielisairaalassa (ynnä elätteelle annettuja mielisairaita Sipoossa).....	485	Vaajasalon kaatuvatautishoitolassa	1
Lapinlahden mielisairaiden keskuslaitoksessa	14	Oulun kaatuvatautiskodissa ..	1
Pitkäniemen mielisairaiden keskuslaitoksessa	1	Sortavalan diakonissalaitoksessa	2
		Yhteensä	881

Kunnalliskodista erillään olevissa sairaaloissa hoidetut. Kunnalliskodista erillään olevissa sairaaloissa ja parantoloissa Helsingin kaupungin vaivaishoidon kustannuksella hoidettujen henkilöiden lukumäärä oli:

Yleisen sairaalan eri osastoilla	213	Diakonissalaitoksen lastenkodissa »Droppen»	64
Marian sairaalassa	1,038	Högsandin parantolassa....	13
Kivelän sairaalan yleisellä osastolla	1,029	Muissa parantoloissa	39
Humaliston sairaalassa	133	Yhteensä	2,580
Muissa sairaaloissa	51		

Lahjoitettujen varojen koroilla avustetut. Erinäisten vaivaishoidolle lahjoitettujen, rahatoimikamarin hoitamien rahastojen korot jakoi vaivaishoitohallitus 105 henkilön kesken, jotka maksuosoituksilla nostivat rahatoimikonttorista heille myönnetyt osuudet.

Nämä korkovarat jaettiin seuraavan laskelman mukaan:

Helmikuussa korkoa:		Lokakuussa korkoa:	
Alexandran rahastosta.....	200: —	Maria Bergmanin rahastosta	476: 81
Wilhelm Elgin rahastosta ..	554: 43		
Gustaf Hanellin rahastosta..	283: 84	Joulukuussa korkoa:	
Hedvig Charlotta Gripenbergin rahastosta	534: —	Adolf Fredrik Sierckin rahastosta	350: —
		Elsa Maria Lampan rahast.	512· 84
		Lisette Gardbergin rahast.	103: —
Toukokuussa korkoa:		W. J. E. Westzynthiuksen rahastosta	1,225: 66
Carl Sierckenin rahastosta ..	133: 50	W. Wavulinin rahast. ..	1,018: 82
Gustava Katharina Brobergin y. m. rahastoista	691: 35	Emma Grefbergin rahast.	5,843: 47

Tohtorinrouva Emma Grefbergin rahaston koroista muodostettiin 7,500—2,500 markan suuruista apurahaa, jotka annettiin 4 tytölle ja 3 pojalle. Apurahansaajista sai 1 tyttö opetusta tyttöjen ammattikoulussa, 2 tyttöä suomalaisessa oppikoulussa, 1 tyttö Heponiemen käytännöllisessä koulussa, 1 poika musiikkiopistossa ja 2 poikaa Öfverbyn maamieskoulussa.

Elätteelleanto. Elätteelle annettuihin nähden vuonna 1919 tapahtuneet muutokset käyvät selville seuraavasta taulusta:

	Elätteelle annettuja kaupunkiin.		Elätteelle annettuja maaseudulle.		Elätteelle annettuja yhteensä.	
	Yli 15 v.	Alle 15 v.	Yli 15 v.	Alle 15 v.	Yli 15 v.	Alle 15 v.
Vuodesta 1918 jäljellä olevia	3	280	64	632	67	912
Vuoden varrella elätteelle annettuja	—	188	13	353	13	541
Yhteensä	3	468	77	985	80	1,453
Näistä:						
Siirrettiin toiselle elätteelleantoalueelle	—	14	1	20	1	34
Vanhemmat tai omaiset ottivat huostaansa	—	21	—	60	—	81
Toinen kunta otti huostaansa	—	—	—	1	—	1
Kasvatuslautakunta otti huostaansa	—	1	—	4	—	5
Poistettiin kirjoista työkykyisiksi tultuaan	—	13	1	52	1	65
Otettiin kunnalliskotiin, kunnalliskodin lastenkotiin tai muuhun laitokseen	—	18	4	25	4	43
Kuoli	—	8	8	4	8	12
Vuoden varrella eronneita yhteensä	—	75	14	166	14	241
Vuoteen 1920 jäi jäljelle	3	393	63	819	66	1,212

Maaseudulle elätteelle annettujen jakautuminen niiden eri paikkakuntain kesken, missä vaivaishoitohallituksella on paikallisasiamiehiä, näkyy seuraavasta taulusta:

Elätteelleantoalue.	Jäljellä v:sta 1918.		Vuonna 1919 lisäksi tulleita.		Vuonna 1919 poistuneita.		Jäljellä v:een 1920.	
	Yli 15 v.	Alle 15 v.	Yli 15 v.	Alle 15 v.	Yli 15 v.	Alle 15 v.	Yli 15 v.	Alle 15 v.
Espoon pit.	3	73	—	18	1	13	2	78
Kirkkonummen „	2	64	1	8	—	10	3	62
Siuntion „	4	44	1	2	2	6	3	40
Vihdin „	3	60	—	12	2	10	1	62
Helsingin „	4	70	—	30	1	12	3	88
Tuusulan „	—	49	—	7	—	13	—	43
Sipoon „	1	36	—	4	—	5	1	35
Janakkalan „	—	14	—	2	—	4	—	12
Nurmijärven „	1	40	—	8	—	6	1	42
Vähänkyrön „	—	—	—	41	—	3	—	38
Alavuden „	—	—	—	27	—	4	—	23
Kosken „	—	—	—	15	—	—	—	15
Marttilan „	—	—	—	8	—	2	—	6
Lapinlahden „	—	—	—	5	—	—	—	5
Haapaveden „	—	—	—	5	—	2	—	3
Joroisten „	—	—	—	11	—	1	—	10
Muut kunnat [1]	46	182	11	150	8	75	49	257
Yhteensä	64	632	13	353	14	166	63	819

[1]) Tähän luetaan ne kunnat, joissa ei ole erityisiä asiamiehiä, vaan joissa asianomainen vaivaishoitoviranomainen suorittaa valvonnan.

Vaivaishoitohallituksen Vihdin ja Tuusulan paikallisasiamiehet, neidit F. Gräsbäck ja M. Winqvist, erosivat vuoden varrella; heidän sijaansa otettiin neidit M. Malmgren ja R. Finnberg. Paitsi aikaisemmin käytäntöön otetuille elätteelleantoalueille oli vaivaishoitohallituksen vuonna 1919 pakko sijoittaa joitakin lapsia seuraaviin kuntiin, joissa sosialihallituksen köyhäinhoito-osaston välityksellä hankitut asiamiehet valvoivat lasten hoitoa:

Pitäjä.	Paikallisasiamies.	Pitäjä.	Paikallisasiamies.
Vähäkyrö	Rouva S. Karhu.	Lapinlahti	Rouva E. Halonen.
Alavus	Neiti A. Leppänen.	Haapavesi	Herra R. Huikari.
Koski	Rouva L. Narvi.	Joroinen	Pastori A. Pajula.
Marttila	Diakooni F. Haapakallio.		

Kaupunkiin elätteelle annetuista lapsista suoritettava korvaus korotettiin tammikuun 1 p:stä 1919 90 markkaan lasta kohti kuukaudessa. Elätteelle annettujen tarkastusta vaikeutti suuresti kyytihevosten saannin hankaluus maaseudulla ja osoittautui välttämättömäksi sallia paikallisasiamiesten vähentää tarkastuskäyntien luku 4:stä 2:een vuodessa. Kaupungissa sujui tarkastus häiriöittä.

Lasten käyttäytyminen kodeissa ja kouluissa samoinkuin heidän edistymisensä oli yleensä tyydyttävä. Myöskin lasten terveydentila oli ylipäänsä hyvä. Kaupunkiin elätteelle annetut lapset kävivät seuraavia kouluja:

	Ruotsinkielisiä.		Suomenkielisiä		Yhteensä.
	Poikia.	Tyttöjä.	Poikia.	Tyttöjä.	
Lastentarhassa	2	10	12	16	40
Kansakoulussa	17	31	39	36	123
Oppikoulussa	1	6	—	3	10
Yhteensä	20	47	51	55	173

Päiväkodit. Eri päiväkodeissa hoidettiin vaivaishoidon kustannuksella 836 lasta, näistä 104 vaivaishoidon omissa lastenkodeissa, Hämeenkadun 8:ssa ja Pengerkadun 4:ssä. Ensinmainittu koti perustettiin huhtikuun 1 p:nä silloin käyttämättömään kansakouluhuoneistoon, mutta sen oli pakko lokakuun 3 p:nä lopettaa toimintansa, kun huoneisto jälleen tarvittiin varsinaiseen tarkoitukseensa. Tänä aikana hoidettiin kodissa 79 lasta yhteensä 2,814 päivää. Pengerkadun lastenseimi avattiin lokakuun 15 p:nä ja oli toiminnassa vuoden loppuun. Hoidettujen lasten luku oli 25 ja hoitopäiviä 489.

Lastenkoteja hoidettiin samoin kuin edellisenä vuonna. Vuonna 1919 otettiin koteihin ja erosi niistä seuraavat määrät lapsia:

	Oulunkylän lastenkoti.			Kullan torpan lastenkoti.	Ryttylän lastenkoti.	Koulukoti.	Yhteensä.
	Pikkulastenosasto.	Yleinen osasto.	Yhteensä.				
Jäljellä vuodesta 1918	41	36	77	38	83	14	212
Otettiin vuoden varrella	92	118	210	127	70	25	432
Yhteensä	133	154	287	165	153	39	644
Näistä:							
Ottivat vanhemmat tai omaiset hoitoonsa	14	48	62	48	36	6	152
„ muut kunnat hoitoonsa	1	2	3	4	2	—	9
Annettiin elättelle	27	27	54	15	30	4	103
Otettiin lastenhoitolaitokseen	2	19	21	45	13	17	96
„ sairaalaan	45	27	72	4	3	—	79
Kuoli	12	—	12	—	—	—	12
Yhteensä eronneita	101	123	224	116	84	27	451
Jäljellä vuoteen 1920	32	31	63	49	69	12	193

Vuoden varrella koteihin otetuista lapsista oli 307 avioliitossa ja 125 avioliiton ulkopuolella syntyneitä.

Lastenkotien tila oli kertomusvuonna erittäin tyyten käytetty ja ajoittain vallitsi liikasijoitustakin, etupäässä sen johdosta että vaivaishoitohallituksen kaupungissa vallitsevan asuntopulan johdosta täytyi ottaa niin suuri määrä lapsia hoitoonsa.

Vuonna 1919 sattui Oulunkylän lastenkodissa pikkulasten keskuudessa useita hinkuyskän ja vatsaripulin tapauksia, joista, huolimatta siitä että lapset viipymättä lähetettiin sairaalaan, useimmiten oli seurauksena kuolema. Muissa lastenkodeissa terveydentila yleensä oli tyydyttävä.

Eri lastenkotien kustannukset käyvät selville allaolevasta yhdistelmästä:

	Kokonaiskustannus, Smk.	Lasten ylläpitopäiviä.	Keskikustannus lasta ja päivää kohti, Smk.
Oulunkylän lastenkoti	210,867: 80	25,650	8: 22
Kullan torpan lastenkoti	138,627: 56	14,008	9: 90
Ryttylän lastenkoti	260,457: 08	28,199	9: 24
Koulukoti ..... [1]	38,517: 37	2,319	16: 61
Yhteensä	648,469: 81	70,176	9: 24

Oulunkylän ja Kullan torpan lastenkodit olivat taloudenhoitoon nähden yhdistetyt kunnalliskotiin. Kustannukset ruuasta nousivat ensinmainitussa kodissa 125,122: 69 markkaan ja jälkimmäisessä 89,856: 02 markkaan. Ylläpitopäiviä (sekä hoidokkien että henkilökunnan) oli Oulunkylän lastenkodissa yhteensä 31,845 ja Kullan torpan lastenkodissa 16,476, joten siis yhden henkilön ravinto edellisessä kodissa tuli maksamaan 3: 93 markkaa, jälkimmäisessä 5: 30 markkaa päivässä.

Kunnalliskoti ja työlaitos. Kunnalliskotiin oli vuonna 1919 otettuna 839 ja työlaitokseen 260 henkilöä eli molempiin laitoksiin yhteensä 1,099 henkilöä (1,305 sijasta vuonna 1918). Kunnalliskotiin otetuista henkilöistä oli miehiä 177, naisia 578 ja lapsia 84.

Ikänsä mukaan ryhmittyivät nämä seuraavasti:

	Kunnalliskoti.	Työlaitos.		Kunnalliskoti.	Työlaitos.
Alle 3 vuoden	84	—	60—70 vuotiaita	145	56
15—20 vuotiaita	11	20	70—80 »	212	18
20—30 »	104	28	80—90 »	63	2
30—40 »	82	25	Yli 90 vuoden.....	3	
40—50 »	59	57	Yhteensä	839	260
50—60 »	76	54			

Kunnalliskodin hoidokeista oli 155 syntynyt Helsingissä ja 684 muilla paikkakunnilla, työlaitoksen hoidokeista taas 66 Helsingissä ja 194 muilla paikkakunnilla.

Kunnalliskotiin ja työlaitokseen otetuista 1,099 henkilöstä kuoli vuoden varrella 101 (163 sijasta vuonna 1918), nimittäin 45 miestä, 54 naista ja 2 lasta.

Hoidokkien luku eri kuukausina oli:

	Suurin määrä.	Vähinmäärä.	Keskimäärä.		Suurinmäärä.	Vähinmäärä.	Keski. määrä
Tammikuussa ..	717	681	698.2	Huhtikuussa	764	731	744.4
Helmikuussa....	741	718	728.9	Toukokuussa	728	673	696.4
Maaliskuussa....	746	738	741.9	Kesäkuussa	671	641	650.0

[1] Vuoden varrella laajennetun koulukodin kaluston ostoon käytetyt 18,000 markkaa poisluettuna.

	Suurin-määrä.	Vähin-määrä.	Keski-määrä.		Suurin-määrä.	Vähin-määrä.	Keski-määrä.
Heinäkuussa	644	623	634.1	Lokakuussa	647	624	634.8
Elokuussa	620	612	617.5	Marraskuussa ..	671	645	666.6
Syyskuussa	633	614	622.6	Joulukuussa	682	668	675.2

Mielisairaita oli laitoksessa 10 (vastaten 7 vuonna 1918), joista 5 miehiä ja 5 naisia.

2 miestä, 5 naista ja 3 lasta lähetettiin koteihinsa tai ottivat muista kunnista kotoisin olevat asiamiehet heidät laitoksesta.

Laitoksen kirjoihin merkittyjen avustuksensaajain luku oli vuoden alkaessa 682 ja vuoden päättyessä 682.

Hoidokkien työ. Kuten edellisinäkin vuosina pidettiin kunnalliskotiin otettuja avustuksensaajia itsekunkin kyvyn mukaan sopivassa työssä, mikä käy ilmi siitäkin, että hoidokit valmistivat ja pitivät kunnossa kaikki vuoden varrella tehdyt uudet vaatekappaleet ja suurimman osan kalustoa. Niinpä valmistettiin esim. kunnalliskodin käsityöosastolla vuonna 1919 209 naisen pukua, 242 paria naisen housuja, 109 alushametta, 233 naisen paitaa, 41 alusliiviä, 335 paria naisen sukkia, 14 naisen päällystakkia, 335 esiliinaa, 243 puseroa, 38 hametta, 276 miehen paitaa, 53 paria miehen housuja. Sitäpaitsi valmistettiin vaivaishoitohallituksen elätteelle antamille lapsille melkoinen määrä vaatekappaleita. Kunnalliskodin miesten osastolla valmistettiin sitäpaitsi suurin osa laitoksessa käytetyistä erilaisista harjoista sekä n. 200 paria sarkatöppösiä pienempiä kalustoon kuuluvia esineitä mainitsematta; erilaisia korjaustöitä suoritettiin.

Pesulaitos. Kunnalliskodin pesulaitoksessa suoritettiin Kivelän ja Humaliston sairaalain sekä Oulunkylän, Kullan torpan ja Ryttylän lastenkotien vaatteiden pesu, minkä ohella siellä pestiin laitoksen henkilökunnan ja sen perheiden sekä Ukkokoti-yhdistyksen vaatteet. Kunnalliskodissa pestyjen ja mankeloitujen vaatteiden paino nousi 216,680 kiloon ja tuotti kaupungille 150,579 markkaa; tässä ei kuitenkaan ole otettu huomioon kunnalliskodin ja työlaitoksen vaatteiden pesua.

Maanviljelystä ja puutarhanhoitoa harjoitettiin samalla tapaa kuin aikaisemmin, kuitenkin niin että maa mikäli mahdollista käytettiin perunanviljelykseen. Perunannostoaikana vallinnut sateinen sää vahingoitti perunoita suuresti. Kertomusvuonna korjattiin 125 hl. nauriita, 128 hl. porkkanoita, 220 hl. lanttuja, 20,000 kiloa kaalia, 120,000 kiloa perunoita, 1,000 kiloa raparperia sekä sitäpaitsi sipulia, herneitä, kurkkuja y. m. Maanviljelyksen ja puutarhanhoidon tuottama bruttotulo oli 78,687 markkaa. Menot olivat 47,469: 35 markkaa.

Sianhoitoa harjoitettiin entistä laajemmassa mitassa. Vuoden alussa oli kunnalliskodin sikalassa 194 sikaa ja vuoden lopussa 230 sikaa. 3 siitoseläintä oli ostettu ja sianlihaa oli toimitettu kunnalliskodille 9,363 kiloa, Marian sairaalalle 1,025,5 kiloa, Kivelän sairaalalle 998 kiloa, kulkutautisairaalalle 550,5 kiloa ja Humaliston sairaalalle 209 kiloa eli yhteensä 12,146 kiloa. Sianruoka saatiin osittain kunnalliskodista, osittain kaupungin sairaaloista ja osittain puhtaanapitolaitoksen kautta. Bruttotulot nousivat 113,343 markkaan ja menot 176,700 markkaan, siihen luettuna vuoden varrella tapahtuneesta sianhoidon laajennuksesta aiheutuneet kustannukset.

Kunnalliskodin kirjastoa käytettiin vuoden varrella ahkerasti. 4,800 nidettä lainattiin hoidokeille, niistä 3,406 suomen- ja 1,394 ruotsinkielisiä. Kirjastossa oli yhteensä 606 suomenkielistä ja 308 ruotsinkielistä nidettä paitsi aikakauskirjoja ja jokapäiväisiä lehtiä, joita kaikkia ahkerasti luettiin.

Elatuspäiväivien kokonaismäärä kunnalliskodissa ja työlaitoksessa oli 283,191 (vastaten 288,135 vuonna 1918). Nämä jakautuivat eri laitosten kesken seuraavasti:

	Avustuksensaajia.	Virkailijoita.	Palvelusmiehiä.	Yhteensä.
Kunnalliskoti	206,648	7,430	26,035	240,113
Työlaitos	39,732	365	2,981	43,078
	246,380	7,795	29,016	283,191

Kunnalliskodin ja työlaitoksen menot (maanviljelyksen ja sianhoidon menoja lukuunottamatta) nousivat yhteensä 2,504,600: 72 markkaan; keskikustannus hoidokkia ja päivää kohden oli siis 10: 17 markkaa. Ruokatuotteita käytettiin 1,465,087: 79 markan arvosta; kun tämä summa jaetaan hoidokkien ja henkilökunnan elatuspäivien luvulla, saadaan keskikustannukseksi henkilöä ja päivää kohden 5: 17 markkaa (4: 27 vuonna 1918).

Kunnalliskodin ja työlaitoksen lääkärinhoito. Kunnalliskodin lääkärillä oli vastaanotto sen poliklinikassa joka keskiviikko ja lauantai, minkä lisäksi hän tarvittaessa muinakin päivinä kävi osastoilla. Polikliinisten käyntien luku oli vuonna 1919 2,548 oltuaan edellisenä vuonna 2,887 ja jakautui vuoden kuukausien kesken seuraavasti:

Tammikuu	222	Elokuu	172
Helmikuu	299	Syyskuu	206
Maaliskuu	320	Lokakuu	254
Huhtikuu	120	Marraskuu	267
Toukokuu	145	Joulukuu	170
Kesäkuu	160	Yhteensä	2,548
Heinäkuu	213		

Kulkutauteja esiintyi ainoastaan yksityisiä tuhka- ja vesirokon tapauksia.

Vuoden alussa kaupungissa raivoavan espanjantaudin johdosta avattiin työlaitoksessa huhtikuun 7 p:nä sairaalahallituksen alainen väliaikainen sairaalaosasto, jonka toiminta taas lopetettiin kesäkuun 11 p:nä. Siellä hoidettujen potilaiden suurin määrä oli 39. Kun osoittautui hyvin vaikeaksi varata kaupungin sairaaloissa sijoja eräille pitkällistä tautia poteville tai muuten jatkuvaa hoitoa tarvitseville kunnalliskodin hoidokeille, järjestettiin kunnalliskotiin sitäpaitsi »osasto erityisen hoidon tarpeessa oleville hoidokeille».

Vuoden kuluessa kuoli 101 hoidokkia. Kuolemansyyt olivat seuraavat:

Sydäntaudit	21	Suolitaudit	3
Vanhuudenheikkous	11	Vatsasyöpä	3
Verenvuoto aivoissa	9	Munuaistauti	1
Kalkkeutuminen	6	Ruusu	1
Tuberkulosi	2	Verenmyrkytys	1
Keuhkotulehdus	18	Palo	1
Keuhkopussintulehdus	1	Yhteensä	101
Influensa	23		

Vainajain ryhmittyminen ikänsä mukaan käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

20—30 vuotiaita	6	60—70 vuotiaita	33
30—40 »	6	70—80 »	30
40—50 »	4	Yli 80 »	14
50—60 »	8	Yhteensä	101

Vaivaishoidon menot ja tulot. Allaolevassa taulukossa annetaan tietoja vaivaishoidon lasketuista sekä todellisista menoista ja tuloista vuonna 1919 [1]).

	Lasketut tulot ja menot.		Todelliset tulot ja menot		Määrä, millä todelliset tulot ja menot ylittivät (+) tai alittivat (—) lasketut.	
	Menosäännön mukaiset määrärahat.	Lisämäärärahat.				
Tulot.						
Tuloja kunnalliskodista ..	339,000 —	— —	377,711	55	+ 38,711	55
S:n työlaitoksesta	120,000 —	— —	115,012	87	— 4,987	13
Korvausta köyhäin elatuksesta.....	250,000 —	— —	543,315	63	+ 293,315	63
Yhteensä Smk	709,000 —	— —	1,036,040	05	+ 327,040	05
Menot.						
Vaivaishoitohallitus	274,590 —	74,500 —	338,375	40	— 10,714	60
Kunnalliskoti ja siihen yhdistetyt laitokset (yhteiset kustannukset)	307,301	75	10,500 —	313,359	18	— 4,442	57
Kunnalliskoti	1,241,694	75	766,720	58	2,003,603	40	— 4,811	93
Työlaitos	374,544	50	38,743	92	411,807	49	— 1,480	93
Oulunkylän lastenkoti	199,749	25	12,100 —	210,867	80	— 981	45
Kullan torpan lastenkoti ..	142,416	90	— —	138,627	56	— 3,789	34
Elätteelleantokustannuks. [2])	800,000 —	350,000 —	1,341,976	23	+ 191,976	23
Sairaanhoitokustannukset .	500,000 —	— —	564,417	96	+ 64,417	96
Mielisairaiden hoitokustannukset.....	600,000 —	— —	505,271	85	— 94,728	15
Lääkkeet	35,000 —	45,000 —	87,552	10	+ 7,552	10
Suoranaiset avustukset....	1,250,000 —	600,000 —	1,507,155	47	— 342,844	53
Hautauskustannukset	15,000 —	20,000 —	40,611	80	+ 5,611	80
Yhteensä Smk	5,740,297	15	1,917,564	50	7,463,626	24	— 194,235	41

Kaupungin 1919 vuoden rahasääntöön olivat vaivaishoitoa varten myönnetyt määrärahat merkityt 5,898,297: 15 markan määräisinä, mistä kuitenkin kaupunkilähetyksellä ja pelastusarmeijalla oli käytettävänään yhteiskunnallista toimintaansa varten 128,000 markkaa ja diakonissalaitoksella lastenkotiansa varten 30,000 markkaa. Siten jäi vaivaishoidon menoihin 5,740,297: 15 markkaa. Tämä määrä osoittautui kuitenkin riittämättömäksi yhä lisääntyneihin kustannuksiin, minkä vuoksi kaupunginvaltuusto vuoden varrella myönsi lisäystä menosääntöön merkittyihin eri määrärahoihin yhteensä 1,917,564: 50 markkaa. Vakinaiset menot nousivat 7,463,626: 24 markkaan ylittäen siis menosäännön mukaiset määrärahat 1,723,329: 09 markalla. Menosäännön ulkopuolella kaupunginvaltuusto osoitti uuden puhelinjohdon teettämistä varten kunnalliskotiin 5,042: 50 markkaa, mistä summasta vuoden kuluessa käytettiin 4,951: 60 markkaa. Kaupunkilähetys sai vuoden

[1]) Yksityiskohtaisia tietoja saadaan julkaisusta Helsingin kaupungin tilasto V. 4. 1919. — [2]) Elätteelleantokustannusten määrärahasta suoritettiin myöskin Ryttylän lastenkodin ja koulukodin menot.

varrella 26,800 markan lisämäärärahan. Kalliinajanlisäyksinä maksettiin virka- ja palvelusmiehille 393,451: 32 markkaa ja palkintorahoina 61,782: 68 markkaa.

Tuloja kunnalliskodista ja työlaitoksesta sekä kaupungin saamaa korvausta köyhäin elatuksesta kertyi kaikkiaan 1,036,040: 05 markkaa. Kun edellä esitetystä, kaikkiaan 7,923,811: 84 markan menomäärästä luetaan pois vastamainittu tuloerä, olivat kunnan todelliset vaivaishoitomenot vuonna 1919 kaikkiaan 6,887,771: 79 markkaa.

Seuraava taulu osoittaa eri menoerien välisen erotuksen vuosina 1919 ja 1918.

	Menot.				Lisäännys (+) tai vähentyminen (—) vuonna 1919 verrattuna 1918 vuoden menoihin.		
	1919.		1918.		Absoluutt.		%
Vaivaishoitohallitus	338,375	40	262,253	59	+ 76,121	81	29.0
Kunnalliskoti ja sen yhteydessä olevat laitokset (yhteiset menot)	313,359	18	81,607	50	+ 231,751	68	284.0
Kunnalliskoti	2,003,603	40	1,521,749	35	+ 481,854	05	31.7
Työlaitos	411,807	49	321,638	23	+ 90,169	26	28.0
Oulunkylän lastenkoti	210,867	80	148,862	49	+ 62,005	31	41.7
Kullan torpan lastenkoti	138,627	56	[1] 865,086	—	+ 615,517	79	71.5
Elätteelleantokustannukset [2]	1,341,976	23					
Sairaanhoitokustannukset	564,417	96	295,736	02	+ 268,681	94	90.9
Mielisairaiden hoitokustannukset	505,271	85	453,625	65	+ 51,646	20	11.4
Lääkkeet	87,552	10	35,999	50	+ 51,552	60	143.2
Suoranaiset avustukset	1,507,155	47	1,220,539	73	+ 286,615	74	23.5
Hautausavustukset	40,611	80	25,499	—	+ 15,112	80	5.9
Sekalaista	4,951	60	13,820	70	— 8,869	10	64.2
Kalliinajanlisäykset ja palkkiot	455,234	—	201,656	64	+ 253,577	36	125.7
Yhteensä Smk	7,923,811	84	5,448,074	40	+2,475,737	44	45.5

[1]) Tähän sisältyvät Kullan torpan lastenkodin kustannukset. — [2]) Ks. muist. edell. siv.

Taulu III. Katsaus vaivaishoitohallituk-

Henkilöitä, jotka on lähe

	Kunnalliskotiin ja työlaitokseen.					Lastenkoteihin.					Kaupungin sairaaloihin.									Ylei		
	Kunnalliskotiin.			Työlaitokseen.	Yhteensä	Vaivaishoidon lastenkoteihin, koulukoti muk. luett.	Kasvatuslautakunnan vastaanottokotiin.	Kaupunkilähetyksen vastaanottokotiin.	Eri päiväkoteihin.	Yhteensä.	Marian sairaalaan.		Kunnall. lastensairaalaan.	Kulkutautisairaalaan.	Humaliston sairaalaan.	Kivelän sairaalaan.		Kunnalliskodin välialkaiselle sairaala-osast.	Nickbyn mielisairaalaan.	Yhteensä.	Sisätautien osastolle.	Kirurgiselle osastolle.	Naistautien osastolle.
	Miehiä.	Naisia.	Lapsia.								Sisätautien osast.	Kirurgiselle osast.				Yleisosastolle.	Mielisairaiden hoito-osastolle.					
Pääkanslia.																						
Tammikuu	13	12	—	8	33	21	—	2	5	9	49	20	3	—	4	30	2	—	1	109	2	1	—
Helmikuu	10	10	—	1	21	6	—	2	6	14	37	12	3	—	4	45	6	—	—	107	—	1	1
Maaliskuu	7	11	—	3	21	10	—	1	10	21	27	4	2	—	1	34	3	—	—	71	1	3	3
Huhtikuu	9	—	—	2	11	16	—	1	9	26	22	9	3	—	4	15	1	—	—	54	2	2	—
Toukokuu	2	4	—	—	6	8	1	—	11	20	34	13	3	—	1	27	1	—	—	79	2	—	—
Kesäkuu	4	7	1	—	12	4	—	—	16	20	29	6	1	—	2	32	9	—	—	79	1	2	2
Heinäkuu	—	5	—	1	6	13	—	—	4	17	20	3	9	—	3	12	3	—	—	50	—	1	—
Elokuu	—	5	1	3	9	8	—	—	6	14	23	7	1	—	6	7	3	—	54	101	1	—	1
Syyskuu	2	7	1	1	11	4	—	2	7	13	28	9	—	—	6	21	7	—	—	71	—	2	1
Lokakuu	5	6	1	7	19	6	—	—	14	20	51	7	2	—	4	28	7	—	—	99	2	—	3
Marraskuu	6	4	1	4	15	5	—	—	17	22	36	8	1	—	2	41	10	—	20	118	1	2	3
Joulukuu	6	6	2	3	17	7	—	—	17	24	26	—	—	—	2	23	6	—	—	57	—	3	1
Yhteensä	64	77	7	33	181	89	1	8	122	220	382	98	28	—	39	315	58	—	75	995	12	17	15
Haarakanslia I.																						
Tammikuu	13	33	4	13	63	31	—	1	—	32	36	5	9	—	7	40	6	—	—	103	—	—	3
Helmikuu	7	21	4	12	44	13	—	—	92	105	26	4	6	—	6	52	28	—	—	122	—	—	—
Maaliskuu	10	14	1	7	32	17	—	—	87	104	21	6	12	—	6	41	17	—	1	104	—	1	1
Huhtikuu	4	8	1	6	19	14	—	—	59	73	11	8	2	3	6	22	10	—	—	62	—	1	—
Toukokuu	—	9	1	1	11	16	—	—	103	119	6	4	4	1	7	9	6	—	1	38	—	—	—
Kesäkuu	3	9	5	5	22	21	—	—	105	126	14	11	4	—	9	9	12	—	—	59	1	—	—
Heinäkuu	1	6	—	6	13	4	—	—	50	54	12	3	1	—	7	14	8	—	—	45	—	1	—
Elokuu	—	4	—	1	5	5	—	—	34	39	12	4	2	—	5	5	6	1	—	35	1	1	1
Syyskuu	4	10	—	5	19	15	1	3	74	93	12	3	3	—	6	17	6	6	—	53	1	—	2
Lokakuu	8	4	—	5	17	7	—	—	43	50	17	4	4	—	2	18	21	—	1	67	1	1	3
Marraskuu	3	5	—	5	13	9	2	—	34	45	35	18	10	—	2	34	6	—	35	140	—	—	5
Joulukuu	3	15	2	3	23	4	—	—	15	19	32	3	2	—	3	12	12	—	—	64	—	—	4
Yhteensä	56	138	18	69	281	156	3	4	696	859	234	73	59	4	66	273	138	7	38	892	4	5	19
Haarakanslia II.																						
Tammikuu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Helmikuu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maaliskuu	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Huhtikuu	—	—	—	—	—	—	—	—	14	14	2	1	—	—	2	—	1	1	—	7	—	—	—
Toukokuu	1	2	—	—	3	6	—	—	31	37	10	2	—	—	2	—	4	—	1	19	—	—	—
Kesäkuu	—	—	—	—	—	4	—	—	65	69	16	6	—	—	1	—	2	1	—	26	—	—	—
Heinäkuu	1	2	—	—	3	4	—	—	45	49	5	5	—	—	1	—	4	2	—	17	1	—	—
Elokuu	—	1	—	1	2	12	—	—	16	28	9	3	—	—	2	—	3	—	—	17	1	2	1
Syyskuu	2	4	2	1	9	13	—	2	66	81	13	4	—	—	—	—	6	1	—	24	1	—	—
Lokakuu	3	4	—	—	7	3	—	—	50	53	8	—	—	—	—	—	8	1	—	17	2	—	—
Marraskuu	2	3	—	2	7	12	—	—	26	38	26	2	—	—	1	—	18	2	—	49	—	—	1
Joulukuu	—	2	1	—	3	2	—	—	21	23	5	—	—	1	—	—	3	2	—	11	—	—	—
Yhteensä	9	18	3	4	34	56	—	2	334	392	94	23	—	1	9	—	49	10	1	187	5	2	2

sen kansliain työhön vuonna 1919.

tetty seen sairaalaan. Silmätautien osastolle.	Korvatautien osastolle.	Dermatologiselle osastolle.	Lapsenpäästölaitokseen.	Lastenosastolle.	Yhteensä.	Yksityissairaaloihin. Prof. Engströmin sairaal.	Diakonissalaitokseen.	Yhteensä.	Keuhkotautiparantolaan.	Lääkkeitä.	Sairasparseleja.	Maksutonta lääkärinhoitoa.	Hautauksia.	Varattomuuden todistuksia. Oikeusapua varten.	Verojen maksuun.	Passia varten.	Eläkettä varten.	Parantolaan pääsemiseksi.	Koulunkäyntiä varten.	Muita varattomuuden todistuksia.	Suoranaisia avustuksia.	Eväättyjä anomuksia.	Muita asioita.	Kaiken kaikkiaan.
7	—	—	2	1	13	1	—	1	2	98	1	14	36	17	7	5	2	—	—	10	1,778	8	800	2,943
3	1	1	—	2	9	3	—	3	1	177	2	15	21	15	21	5	3	—	—	7	1,293	9	931	2,654
4	—	1	—	—	12	2	—	2	1	196	—	27	24	15	274	4	10	5	4	4	1,285	19	1,379	3,374
3	1	—	1	1	10	1	—	1	2	229	1	33	54	7	181	4	2	2	2	—	1,288	39	1,344	3,290
1	2	1	—	1	7	1	—	1	2	197	—	32	31	14	83	5	3	5	7	—	1,349	19	483	2,343
6	—	1	—	—	12	—	—	—	1	157	2	11	18	14	5	1	1	4	1	—	1,212	5	491	2,046
2	—	—	—	1	4	—	—	—	1	244	2	2	25	16	51	4	—	2	—	4	998	12	—	1,438
3	—	—	1	—	6	—	—	—	1	153	7	11	13	20	52	—	2	1	4	—	903	5	112	1,414
1	2	—	1	—	7	—	—	—	—	133	2	18	12	25	7	4	1	3	29	18	912	12	—	1,278
1	—	—	1	—	7	—	—	—	—	139	—	15	11	22	21	1	3	—	1	24	1,029	10	934	2,355
—	—	—	—	—	6	—	—	—	1	134	—	23	19	20	11	4	1	—	—	23	1,036	6	858	2,297
5	1	—	—	1	11	—	—	—	1	105	2	16	16	15	8	3	5	2	1	13	1,078	9	853	2,236
36	7	4	6	7	104	8	—	8	13	1,962	19	217	280	200	721	40	33	24	49	103	14,161	153	8,185	27,668
—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	315	4	25	16	17	—	—	1	—	—	—	2,837	82	1,836	5,334
—	5	—	—	—	5	—	—	—	2	264	—	92	8	9	5	—	—	—	—	—	2,733	59	529	3,977
—	5	—	—	—	7	—	—	—	—	282	3	100	14	10	227	—	2	—	—	—	3,234	84	824	5,027
—	—	—	2	1	4	—	—	—	3	326	3	115	46	9	58	—	—	—	—	—	2,844	74	443	4,079
—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	134	2	28	12	11	24	—	—	—	—	—	1,832	88	631	2,931
—	—	1	—	4	6	—	—	—	1	131	4	33	5	5	—	1	—	—	—	—	1,221	71	463	2,148
2	—	—	—	1	4	—	—	—	2	158	3	39	7	8	14	1	—	—	—	—	987	100	401	1,836
—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	175	—	46	7	16	40	—	—	—	—	—	1,061	76	26	1,530
—	—	—	—	—	3	—	2	2	2	120	3	60	4	13	5	—	—	—	9	—	1,117	108	359	1,970
1	2	—	1	—	9	—	—	—	—	122	6	46	6	14	4	—	1	—	1	—	1,212	114	472	2,141
—	1	—	—	—	6	—	1	1	—	138	6	70	6	6	2	—	—	—	1	—	1,191	136	869	2,630
—	3	—	—	—	7	—	—	—	—	133	1	48	7	7	1	—	—	—	—	—	1,229	120	1,027	2,686
3	16	1	3	8	59	—	3	3	10	2,298	35	702	138	125	380	2	4	—	11	—	21,498	1,112	7,880	36,289
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52	1	4	5	—	7	—	—	—	—	—	645	30	30	795
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	88	1	19	3	1	4	—	—	—	—	—	1,073	103	98	1,449
—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	86	1	24	—	3	3	—	—	—	—	—	748	106	124	1,192
—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	74	2	48	—	2	9	—	—	—	—	—	711	148	110	1,175
—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	79	4	50	4	1	10	—	—	—	—	—	575	109	95	978
—	—	—	—	1	2	—	—	—	1	81	1	40	—	4	1	—	2	—	2	—	703	120	206	1,277
—	2	—	—	—	4	—	—	—	—	82	3	38	—	2	—	—	2	—	—	—	814	138	234	1,394
1	—	—	—	—	2	—	—	—	1	88	2	50	3	4	—	—	3	—	—	—	935	247	268	1,697
1	—	—	—	2	3	—	—	—	1	81	3	50	—	4	—	—	—	—	—	—	995	184	129	1,487
2	2	—	—	4	17	—	—	—	5	711	18	323	15	21	34	—	7	—	2	—	7,199	1,185	1,294	11,444

Taulu. I. Helsingin kaupungin työlaitoksen toiminta vuonna 1919.

	Tulot hoidokkien päivätöistä, tarveaineet lukuun otettuina, Smk.																Tehtyjä päivätöitä.	Päivätyön keskiarvo, Smk.	
	Vieraita töitä.		Työlaitokselle tehtyjä töitä.		Kunnallislastenkodille tehtyjä töitä.		Oulunkylän lastenkodille tehtyjä töitä.		Kullan torpan lastenkodille tehtyjä töitä.		Yhteensä.								
Sepänpaja	575	50	174	20	3,450	90	198	50	60	—	4,459	10	544	8	19
Suutarintyöpaja	31,583	45	7,792	—	14,361	53	5,143	—	2,647	—	61,526	98	3,012	20	42
Räätälin- „	1,094	39	1,766	10	422	10	—	—	—	—	3,282	59	1,874	1	75
Puusepän- „	15,544	60	864	50	13,106	43	1,115	85	1,499	55	32,130	93	1,560	20	59
Maalarin- „	3,893	90	2,621	60	8,494	95	704	30	529	75	16,244	50	1,411	11	51
Kirjansidontatyöt	815	25	95	25	376	38	—	—	—	—	1,286	88	359	3	58
Sekalaiset työt	10	10	10,348	—	20,103	35	1,640	—	618	25	32,719	70	24,299	1	35
Yhteensä Smk	53,517	19	23,661	65	60,315	64	8,801	65	5,354	55	151,650	68	33,059	4	59

Taulu. II. Työaineiden käyttö Helsingin kaupungin työlaitoksen työpajoissa vuonna 1919.

	Säästö vuodesta 1918.		Vuoden varrella ostettu.		Yhteensä.		Vuoden varrella käytetty.		Säästö vuoteen 1920.	
	Smk.		Smk.		Smk.		Smk.		Smk.	
Sepänpaja	3,611	84	1,200	20	4,812	04	1,857	90	2,954	14
Suutarintyöpaja	14,575	09	35,788	14	50,363	23	40,250	47	10,112	76
Räätälin „	69	57	1,025	90	1,095	47	887	87	207	60
Puusepän „	17,229	87	33,825	25	51,055	12	22,614	87	28,440	25
Maalarin „	4,644	12	7,266	20	11,910	32	9,806	85	2,103	47
Kirjansidontatyöt	98	34	741	—	839	34	455	48	383	86
Sekalaiset työt	505	33	123	45	628	78	141	82	486	96
Yhteensä Smk	40,734	16	79,970	14	120,704	30	76,015	26	44,689	04
Valmiita tuotteita varastossa	20,304	—	3,035	—	23,339	—	13,893	33	9,445	67
Kokonaistulos Smk	61,038	16	83,005	14	144,043	30	89,908	59	54,134	71

VI. Kaupunginkirjasto.

Helsingin kaupunginkirjaston hallituksen kertomus vuodelta 1919 [1]) oli seuraavaa sisällystä:

Hallitukseen kokoonpano. Kirjaston hallitukseen kuuluivat vuoden alussa varsinaiset jäsenet ent. päätirehtööri R. Sievers puheenjohtajana, professori J. N. Reuter varapuheenjohtajana ja professori H. Bergroth sekä varajäsenet professori K. Grotenfelt, professori Y. Hirn ja filosofiantohtori A. H. Bergholm. Helmikuun 4 p:nä kaupunginvaltuusto asetti uuden hallituksen, johon tulivat ent. päätirehtööri R. Sievers, toimittaja E. Aarnio ja filosofiantohtori H. Holma varsinaisina jäseninä sekä neiti L. Palomäki, professori H. Bergroth ja filosofiantohtori J. Ailio varajäseninä. Ent. päätirehtööri Sievers, joka neljättäkymmentä vuotta oli mitä lämpimintä harrastusta osoittaen hoitanut hallituksen puheenjohtajan tointa, anoi kuitenkin vapautusta hallituksen jäsenyydestä, minkä kaupunginvaltuusto myönsikin. Hänen sijaansa valittiin huhtikuun 15 p:nä varsinaiseksi jäseneksi professori A. Wallensköld, jonka uusi hallitus sittemmin valitsi puheenjohtajaksi. Varapuheenjohtajaksi valittiin herra Holma. Hallitus kokoontui vuonna 1919 5 kertaa.

Henkilökunta. Kirjaston henkilökunnassa tapahtuivat seuraavat muutokset: sittenkuin filosofianmaisteri V. Kilpi, joka n. 6 vuoden ajan oli tunnollisesti ja taitavasti toiminut kirjaston hyväksi, oli anonut ja saanut eron avustavan kirjastonhoitajan toimesta tammikuun 1 p:stä lukien, valitsi kaupunginvaltuusto helmikuun 25 p:nä hänen sijaansa avustavaksi kirjastonhoitajaksi filosofianmaisteri H. Impivaaran. Tämä astui toimeensa kesäkuun 1 p:nä, mutta sai pyynnöstä eron syyskuun 15 p:stä lukien. Toukokuun 8 p:nä sai opintosalin amanuenssi S. Pakarinen, joka yhdessä amanuenssi L. Wennerströmin kanssa oli sijaisena hoitanut avustavan kirjastonhoitajan tointa, pyynnöstä eron amanuenssinvirastaan ja syyskuun 17 p:nä valittiin opintosalin amanuenssiksi filosofiankandidaatti Th. Gripenberg. Pääkirjaston vahtimestariksi otettiin helmikuun 15 p:nä A. Hemmi G. Nyströmin sijaan, joka sai talonmiehen toimen.

Kuukautta pitemmän ajan olivat virkavapaina avustava kirjastonhoitaja H. Impivaara, amanuenssi A. Hertz, amanuenssi S. Pakarinen ja amanuenssi S. Tukiainen.

Vuonna 1919 sai kirjasto päinvastoin kuin lähinnä edellisinä vuosina jotakuinkin häiritsemättä jatkaa toimintaansa. Kallis aika ja kapinaliikkeen jäljet olivat kuitenkin tuntuvat. Kirjallisuuden hankkiminen ja kirjain sidottaminen tuli erittäin kalliiksi ja tuotti vaikeuksia, jotka kuitenkin suurimmaksi

[1]) Kertomukseen liittyvät taulutiedot kirjalainoista sekä lukusalikäynneistä ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1920.

osaksi voitettiin kaupunginvaltuuston myöntämän kirjallisuusmäärärahan lisäyksen avulla. Vuoden varrella liikkeellä olleet kulkutaudit vaikuttivat myöskin ehkäisevästi liikkeeseen. Eniten vaikeutti toimintaa kuitenkin useasti mainittu tilanpuute, joka ei ainoastaan tehnyt useita tarpeellisia parannuksia mahdottomiksi, vaan myöskin teki kirjastotyön järjestämisen yhä vaikeammaksi ja uhkaa aikaansaada seisauksen lähitulevaisuudessa. Näissä oloissa on selitettävissä, ettei kirjallisuuden lainaus vielä saavuttanut täysin samaa laajuutta kuin vuonna 1917, vaikkakin se oli vilkkaampaa kuin vuonna 1918.

Kirjaston hallitus lähetti syksyllä kaupunginvaltuustolle kirjelmän, jossa seikkaperäisesti kuvattiin huoneistosta johtuvia epäkohtia ja anottiin suunnitellun uuden kirjastorakennuksen pikaista rakentamista, tai, ellei tämä tällä hetkellä voinut tapahtua, Rikhardinkadun kirjastotalon suurentamista. Tämä esitys lykättiin kaupunginvaltuuston kirjastovaliokuntaan, joka harrastuksella pohti kysymystä ja pyysi kaupungin rakennuskonttorilta selvitystä lisärakennusmahdollisuuksista. Valiokuntaan kuuluivat kouluneuvos V. T. Rosenqvist, professori A. Wallensköld, ent. päätirehtööri R. Sievers, arkkitehti H. Lindberg ja kouluneuvos O. Mantere. Asiantuntijoina ovat valiokunnan työhön ottaneet osaa kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunila ja kirjastonhoitaja U. Therman.

Muuten ansaitsee mainitsemista, että Kallion kirjastossa syyskuun 1 p:nä avattiin jo kauan suunniteltu lainausosasto lapsille ja nuorisolle. Siitä huolimatta voitiin jatkuvasti muutamina iltoina viikossa varata haaraosastossa tilaa työväenopiston suomenkielisen osaston järjestämille opintopiireille.

Lainausliike. Pääkirjaston ja Kallion haarakirjaston lainausosastot pidettiin yleisölle avoinna 340 päivää (262 vuonna 1918) ja Töölön ja Hermannin haarakirjastojen lainausosastot 301 päivää (222 vuonna 1918). Päivittäinen lainausaika oli entisellään.

Kirjalainojen määrä vuosina 1919 ja 1918 oli seuraava:

	1919.	1918.
Pääkirjastossa	264,677	183,954
Kallion haarakirjastossa	156,701	111,908
Töölön »	27,343	19,022
Hermannin »	16,281	10,468
Yhteensä	465,002	325,352

Lainain keskimäärä lainauspäivää kohti oli pääkirjastossa 778, Kallion haarakirjastossa 461, Töölön haarakirjastossa 91 ja Hermannin haarakirjastossa 54 eli kaikkiaan 1,384.

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaisee seuraava taulu:

	Suomenkielinen kirjallisuus.		Skandinavinen kirjallisuus.		Saksan-, ranskan- ja englanninkiel. kirjallisuus.		Yhteensä.
	Absoluutt. luku.	0/0.	Absoluutt. luku.	0/0.	Absoluutt. luku.	0/0.	
Pääkirjasto	124,476	47.0	135,155	51.1	5,046	1.9	264,677
Kallion haarakirjasto	123,504	78.8	33,197	21.2	—	—	156,701
Töölön „	14,091	51.5	13,252	48.5	—	—	27,343
Hermannin „	9,294	57.1	6,987	42.9	—	—	16,281
Yhteensä	271,365	58.3	188,591	40.6	5,046	1.1	465,002

Aikuisille annettujen sekä lapsille ja 16 vuotta nuoremmille henkilöille annettujen kirjalainojen välinen suhde, joka vuonna 1918 muuttui nuorten eduksi, palautui aikaisemmin sääntönä olleelle kannalle. Tämä suhde käy tarkemmin selville seuraavasta taulusta:

	Kirjalainoja aikuisille.		Kirjalainoja lapsille.		Yhteensä.
	Absoluutt. luku.	%	Absoluutt. luku.	%	
Pääkirjasto	159,791	60.4	104,886	39.6	264,677
Kallion haarakirjasto	65,227	41.6	91,474	58.4	156,701
Töölön „	13,586	49.7	13,757	50.3	27,343
Hermannin haarakirjasto	5,673	34.8	10,608	65.2	16,281
Yhteensä	244,277	52.5	220,725	47.5	465,002

Seuraava taulu osoittaa, miten lainaus pääkirjastossa ja haarakirjastoissa jakautui kirjavaraston eri osastojen kesken:

		Luku.	%
I.	Uskontoa	2,263	0.5
II.	Historiaa ja elämäkertoja	42,234	9.1
III.	Maantietoa, kansatiedettä ja matkakuvauksia	22,148	4.8
IV.	Romaaneja, kertomuksia ja satuja	324,741	69.8
V.	Runoja, näytelmiä, kirjallisuuden-, tieteen- ja taiteenhistoriaa	31,672	6.8
VI.	Terveys- ja lääkintäoppia, luonnontiedettä, matematiikkaa ja teknologiaa	17,025	3.7
VII.	Oikeus- ja valtiotiedettä, yhteiskunnallisia kysymyksiä ja taloutta	6,519	1.4
VIII.	Kielitiedettä	4,259	0.9
IX.	Filosofiaa, siveysoppia, kasvatusta, urheilua sekä muita ja sekalaisia aineita	14,141	3.0
	Yhteensä	465,002	100.0

Kertomus- ja romaanikirjallisuuden sekä opintokirjallisuuden lainauksen välinen suhde käy selville seuraavasta taulukosta, jossa myös on otettu huomioon vanhemmille ja nuoremmille henkilöille annettujen lainain välinen ero.

	Kirjalainoja aikuisille.				Kirjalainoja lapsille ja nuorisolle.				Kirjalainoja yhteensä.			
	Romaanikirjallisuutta.		Muuta kirjallisuutta.		Kertomuskirjallisuutta.		Muuta kirjallisuutta.		Romaani- ja kertomuskirjallisuutta.		Muuta kirjallisuutta.	
	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%	Luku.	%
Pääkirjasto	101,483	63.5	58,308	36.5	76,349	72.8	28,537	27.2	177,832	67.2	86,845	32.8
Kallion haarakirjasto	40,637	62.3	24,590	37.7	71,890	78.6	19,584	21.4	112,527	71.8	44,174	28.2
Töölön „	10,425	76.7	3,161	23.3	11,089	80.6	2,668	19.4	21,514	78.7	5,829	21.3
Hermannin „	3,964	69.9	1,709	30.1	8,904	83.9	1,704	16.1	12,868	79.0	3,413	21.0
Yhteensä	156,509	64.1	87,768	35.9	168,232	76.2	52,493	23.8	324,741	69.8	140,261	30.2

Pienehköjä kirjakokoelmia annettiin lainaksi kasvatuslaitoksiin, merimieslähetykselle ja lastensuojeluyhdistykselle samoinkuin Suomen merisotaväelle ja Tilkan kirurgiselle sairaalalle.

Vuonna 1919 lainatuista kirjoista oli vuoden päättyessä palauttamatta 322; näistä oli 242 annettu pääkirjastosta, 60 Kallion, 13 Töölön ja 7 Hermannin haarakirjastosta. Lukuisat kuolemantapaukset, huomattava muuttoliike pois paikkakunnalta ja vallitsevat epävakaiset asunto-olot vaikeuttivat kirjalainojen perimistä.

Vuosina 1912—19 on 56,942 henkilöä kirjoittautunut lainaajaksi kirjastoon. Näistä on vuonna 1919 lainausoikeuttaan käyttänyt 21,089. Vuoden varrella kirjoittautuneiden uusien lainanottajain lukumäärä oli 6,093. Seuraava taulu esittää lainaajia koskevia tietoja:

	Miehiä.			Naisia.			Lapsia ja nuorisoa.			Kaiken kaikkiaan.
Suomenkielisiä lainaajia.	Ruumiillis. työn tekij.	Muita.	Yhteensä.	Ruumiillis. työn tekij.	Muita.	Yhteensä.	Poikia.	Tyttöjä.	Yhteensä.	
Pääkirjasto	1,023	1,089	2,112	832	1,033	1,865	1,450	616	2,066	6,043
Kallion haarakirjasto ..	814	274	1,088	653	426	1,079	1,296	966	2,262	4,429
Töölön „ ..	94	26	120	120	46	166	202	112	314	600
Hermannin „ ..	65	5	70	59	26	85	131	89	220	375
Yhteensä	1,996	1,394	3,390	1,664	1,531	3,195	3,079	1,783	4,862	11,447
Ruotsinkielisiä lainaajia.										
Pääkirjasto	1,202	1,449	2,651	1,140	1,921	3,061	1,169	738	1,907	7,619
Kallion haarakirjasto ..	168	102	270	131	180	311	367	278	645	1,226
Töölön „ ..	91	34	125	57	56	113	160	118	278	516
Hermannin „ ..	41	14	55	26	21	47	94	85	179	281
Yhteensä	1,502	1,599	3,101	1,354	2,178	3,532	1,790	1,219	3,009	9,642
Kaikkiaan lainaajia.										
Pääkirjasto	2,225	2,538	4,763	1,972	2,954	4,926	2,619	1,354	3,973	13,662
Kallion haarakirjasto ..	982	376	1,358	784	606	1,390	1,663	1,244	2,907	5,655
Töölön „ ..	185	60	245	177	102	279	362	230	592	1,116
Hermannin „ ..	106	19	125	85	47	132	225	174	399	656
Yhteensä	3,498	2,993	6,491	3,018	3,709	6,727	4,869	3,002	7,871	21,089

Lukusalit. Pääkirjaston opintosali oli avoinna 354, yleinen lukusali samoin 354, lasten lukusali 338 ja sanomalehtihuoneet 355 päivää. Kallion haarakirjaston aikuisten lukusali oli avoinna 339, lasten lukusali 337 ja sanomalehtisali 355 päivää. Tehtaankadun sekä Töölön ja Hermannin haarakirjastojen sanomalehtihuoneet olivat avoinna 355 ja aikakauskirjahuoneet 354 päivää.

Päivittäinen aukioloaika muuttui ainoastaan pääkirjaston lasten lukusalissa, jossa aukioloaikaa osan vuotta oli rajoitettava, ja Hermannin lukuhuoneissa niinä päivinä, jolloin haarakirjaston huoneistossa toimitettiin valtion- ja kunnanverojen kantoa.

Lukusalikäyntien luku oli vuonna 1919 seuraava:

Pääkirjasto.		*Kallion haarakirjasto.*	
Opintosali	13,473	Aikuisten lukusali	16,452
Yleinen lukusali	41,112	Lasten »	58,260
Lasten lukusali	15,154	Sanomalehtisali	63,178
Sanomalehtihuoneet	244,451	Yhteensä	137,890
Yhteensä	314,190		

Lukusalikäyntien päivittäinen keskimäärä oli pääkirjastossa 897 (vuonna 1918 638) ja Kallion haarakirjastossa 399 (vuonna 1918 316).

Pääkirjastossa oli lukusaleissa ja sanomalehtihuoneissa yleisön käytettävänä 230 aikakauslehteä 298 kappalein ja 63 sanomalehteä 85 kappalein, Kallion haarakirjastossa 85 aikakauslehteä 118 kappalein ja 39 sanomalehteä 54 kappalein, Töölön haarakirjastossa 33 aikakauslehteä 35 kappalein ja 19 sanomalehteä 24 kappalein, Hermannin haarakirjastossa 32 aikakauslehteä, kappale kutakin, ja 19 sanomalehteä 23 kappalein sekä Tehtaankadun lukuhuoneistossa 34 aikakauslehteä 36 kappalein ja 17 sanomalehteä 27 kappalein.

Kirjavarasto käsitti tammikuun 1 p:nä 1919 90,378 nidettä. Vuoden varrella poistettiin luetteloista 853 ja hankittiin 7,060 uutta nidettä; lisäys oli siis 6,207 nidettä ja kirjavarasto joulukuun 31 p:nä 96,585 nidettä.

Osa kirjavarastosta (vanhempaa ja vähemmän kysyttyä kirjallisuutta) oli tilan puutteen johdosta edelleen sijoitettuna Kallion kirjastotalon varastohuoneeseen.

Sekä yksityishenkilöt että eräät kirjastot, yhdistykset ja laitokset muistivat kirjastoa kirjalahjoilla.

Sisäiset työt. Juoksevan luetteloimistyön ohessa jatkettiin haarakirjastoihin annettujen kirjojen sanakirjaluettelon laadintaa. Tämän luettelon korteista saatiin suurin osa kirjoitetuksi.

Painosta julkaistiin kirjastoon vuonna 1918 hankitun suomenkielisen sekä ruotsin- ja vieraskielisen kirjallisuuden luettelot, samana vuonna hankitun suomen- ja ruotsinkielisen lasten- ja nuorisokirjallisuuden luettelo sekä kertomus kirjaston toiminnasta vuonna 1918.

Tulot. 23,959 tapauksessa velvoitettiin lainanottajat maksamaan sakkoja, joita kertyi kaikkiaan 8,145: 85 markkaa. 5,410 suomenkielistä kirjaluetteloa myytiin kaikkiaan 994: 85 markasta, 4,403 ruotsinkielistä luetteloa 1,161: 70 markasta ja 20 vieraskielisen kirjallisuuden luetteloa 2 markasta. Vanhojen sanomalehtien y. m. myynnistä kertyi 884: 83 markkaa. Tuloja oli kaikkiaan 11,189: 23 markkaa, ja käy näiden ryhmittyminen pääkirjaston ja haarakirjastojen sekä eri kuukausien kesken näkyviin seuraavasta taulusta:

	Pääkirjasto.		Kallion haarakirjasto.		Töölön haarakirjasto.		Hermannin haarakirjasto.		Yhteensä.	
	Smk	p:iä.	Smk	p:iä.	Smk	p:iä.	Smk	p:iä.	Smk	p:iä.
Tammikuussa ..	750	90	234	68	19	—	23	80	1,028	38
Helmikuussa....	624	29	191	20	9	10	13	75	838	34
Maaliskuussa ..	777	80	306	75	14	50	31	85	1,130	90
Huhtikuussa....	646	05	221	65	13	45	22	65	903	80
Toukokuussa....	770	70	202	50	18	70	25	15	1,017	05
Kesäkuussa	571	10	192	30	31	05	21	90	816	35
Heinäkuussa....	581	70	180	70	24	05	20	85	807	30
Elokuussa	615	80	196	11	43	20	25	90	881	01
Syyskuussa	607	45	182	15	19	15	19	95	828	70
Lokakuussa	627	70	256	80	16	75	25	—	926	25
Marraskuussa ..	686	90	240	80	17	70	24	80	970	20
Joulukuussa	744	30	263	50	15	—	18	15	1,040	95
Yhteensä	8,004	69	2,669	14	241	65	273	75	11,189	23

Kirjastolaitoksen menot[1]) näkyvät seuraavasta yhdistelmästä, johon myös on otettu kirjaston vuotuiset määrärahat:

		Määrärahat[2]).	Menot.
Palkat ja palkkiot	Smk	148,150: —	148,079: 80
Kirjat, aikakaus- ja sanomalehdet sekä sidottaminen	»	105,000: —	102,494: 86
Haarakirjastojen vuokrat	»	5,800: —	5,800: —
Painatuskustannukset	»	9,000: —	8,999: 50
Kirjahyllyt ja luettelokaapit.....	»	3,500: —	3,486: 75
Polttoaineet	»	35,000: —	35,181: 50
Valaistus	»	12,000: —	12,502: 61
Irtaimiston palovakuutus	»	250: —	243: 60
Lumenajo	»	500: —	875: —
Vedenkulutus	»	300: —	300: 66
Puhtaanapito.....	»	1,170: —	1,366: 70
Sekalaiset ja arvaamattomat menot....	»	15,000: —	15,021: 10
Yhteensä	Smk	335,670: —	334,352: 08

[1]) Tähän laskelmaan eivät sisälly kulut kirjastorakennusten kunnossapidosta ja palovakuutusmenoista eivätkä myöskään kirjaston vakinaisen henkilökunnan saamat kalliinajanlisäykset. — [2]) Lisämäärärahat, yhteensä Smk 31,000: —, lukuun otettuina.

VII. Rakennustarkastuskonttori.

Rakennustarkastajan vuosilta 1918 ja 1919 antama kertomus oli seuraava:

Vuonna 1918 toimitettiin 281 kirjoihin rekisteröityä tarkastusta, laadittiin 111 kirjettä ja kirjelmää sekä tarkastettiin 19 rakennusarviota ja 60 rakennuspiirustusta. Vuoden varrella syntyi 8 uutisrakennusta, joiden kuutiosisällys oli 11,611.8 m³ ja suoritettiin 48 rakennuksen- ja tulisijan muutosta. Uusia tulisijoja syntyi 151 ja uusia huoneita 92, niistä asuinhuoneita 81 ja keittiöitä 11.

Vuonna 1919 toimitettiin 443 kirjoihin rekisteröityä tarkastusta, laadittiin 211 kirjettä ja kirjelmää, tarkastettiin 130 rakennuspiirustusta ja 56 rakennusarviota. Tarkastuksen alaisten rakennusten lukumäärä oli 188. Vuoden varrella syntyi 53 uutisrakennusta ja suoritettiin 56 rakennuksen- ja tulisijan muutosta. Vuoden varrella syntyneiden uutisrakennusten kuutiosisällys nousi 55,157.14 m³:iin ja vuoden kuluessa syntyi 198 asuinhuonetta, 11 keittiötä ja 94 tulisijaa.

Vapaussodan johdosta oli rakennustoiminta vuoden 1918 alkupuoliskolla kokonaan lamassa. Saman vuoden jälkipuoliskolla oli olemassa jonkin verran rakennustoimintaa, mutta se rajoittui etusijassa suurempiin ja pienimpiin muutosrakennustöihin. Rakennustoimintaa sanan varsinaisessa merkityksessä ei tänä aikana voi katsoa esiintyneen.

Sodan puhjetessa v. 1914 oli useita rakennusyrityksiä keskeytettävä, osittain luottovaikeuksien takia, osittain siksi, että oli vaikeata saada tarvittavia rakennusaineita. Siten oli vuoden 1919 alkaessa tekeillä 59 uutisrakennusta, joista muutamat olivat puolivalmiina, muutamat tuskin alullakaan. Säännöllisempien aikain palattua aloitettiin muutamissa näistä yrityksistä työt uudelleen, jota vastoin eräissä työ yhä vielä on keskeyksissä rakennusaineiden ja varojen puutteen takia. Vuosi 1919 osoittaa kuitenkin tuntuvaa nousua rakennusteollisuudessa ja mainitun vuoden lopulla jätettiin tarkastettavaksi jotenkin monen suuren rakennusyrityksen piirustukset.

Kaupungissa vallitseva asuinhuoneistojen puute tekee rakennustoiminnan lisääntymisen erittäin toivottavaksi ja varmastikin on rakentamisen halu sangen yleinen ja suuri. Kuitenkin kohoaa rakennustoiminnan tuntuvan laajenemisen tielle miltei voittamattomia vaikeuksia. Vaikeudet ovat niin sanoaksemme taloudellista laatua, vaikkakaan suoranainen rahoitus eli käteisten varain hankkiminen ei ole pahin kompastuskivi. Suurta osaa tarvittavista rakennusaineista ei voida saada omasta maasta ja siitä mitä on saatavissa täytyy maksaa suunnattomia hintoja. Saksasta voisi edulliseen hintaan saada hankituksi suuret määrät rakennusaineita, mutta kauppasopimuksia on mahdotonta tehdä valuuttasäännöstelyn, tuontiluvan saannin vaikeuden y. m. takia. Ja loppujen lopuksi työläiset vaativat suunnattomia palkkoja, jotka

eivät ole missään kohtuullisessa suhteessa heidän ammattitaitoonsa eikä työkykyynsä. Kaikista näistä seikoista on seurauksena, että rakennusyritykset tulevat suunnattoman kalliiksi ja niissä olevat huoneistot vaativat vuokria, joita tavallisia tuloja nauttivien perheiden on mahdoton suorittaa. Hyvin monia rakentajia nämä seikat peloittavat, eivätkä he uskalla antautua yritykseen, jonka tällä hetkellä voi toivoa tuottavan voittoa, mutta joka läheisessä tulevaisuudessa varmasti tulee johtamaan epämiellyttävään romahdukseen. Tämä vaikuttaa suuressa määrin yritteliäisyyteen ja me taistelemme turhaan sopivien, ei kohtuuttoman kalliiden huoneistojen puutetta vastaan.

Sen painostuksen keventämiseksi, jonka alainen rakennustoiminta nykyään on, olisi viranomaistemme ryhdyttävä sen suuntaisiin toimenpiteisiin, että rakentavalle yleisölle tehtäisiin mahdolliseksi saada alhaisella korolla tuntuvia rahamääriä hyvien ja terveellisten asuntojen rakentamista varten. Lisenssi- ja valuuttapakko olisi poistettava ja tarpeellisia tavaroita ilman kohtuuttomia tullimaksuja vapaasti saatava tuoda ulkomailta.

Rakennustoiminnan elpyminen olisi erittäin tarpeellinen, mutta lienee tuskin mahdollinen nykyisissä poikkeuksellisissa oloissa.

VIII. Kaupungin yleisten töiden hallitus.

Kaupungin yleisten töiden hallituksen vuodelta 1919 antama kertomus sisälsi seuraavaa:

Kaupungin yleisten töiden hallitukseen kuuluivat vuoden 1919 alussa kaupungininsinööri G. Idström puheenjohtajana, arkkitehdit Y. Sadeniemi ja A. Nyberg sekä konsuli K. Stockmann jäseninä ja rakennusmestari K. J. Rousti varajäsenenä. Helmikuun 4 p:nä toimitettujen uusintavaalien jälkeen kuuluivat hallitukseen seuraavat henkilöt: itseoikeutettu jäsen ja puheenjohtaja kaupungininsinööri G. Idström, varsinaiset jäsenet arkkitehti Y. Sadeniemi, insinööri E. von Frenckell ja muurari T. Uski kaupunginvaltuuston valitsemina, johtaja A. Björkenheim rahatoimikamarin valitsemana, varajäsenet rakennusmestari H. Haahti ja arkkitehti V. Jung kaupunginvaltuuston valitsemina sekä johtaja P. Raittinen rahatoimikamarin valitsemana.

Huhtikuun 1 p:nä herra Idström luopui kaupungininsinöörintoimesta ja vapautettiin samalla hallituksen jäsenyydestä. Hänen sijaansa tuli itseoikeutetuksi jäseneksi v. t. kaupungininsinööri S. Randelin, joka kuitenkin erosi lokakuun 1 p:nä, jolloin vastanimitetty kaupungininsinööri G. Lindqvist tuli hallituksen jäseneksi. Huhtikuun 15 p:nä 1919 tekemällään päätöksellä kaupunginvaltuusto kumosi päätöksen siitä että kaupungininsinöörin on oltava hallituksen puheenjohtajana ja valitsi samalla hallituksen puheenjohtajaksi professori J. Castrénin. Hallitus kokoontui vuoden varrella yhteensä 52 kertaa ja käsitteli tällöin 823 asiaa sekä lähetti 378 kirjelmää. Sihteerinä toimi helmikuun 1 p:ään varatuomari O. Möller sekä senjälkeen valtioneuvos G. A. Gröndahl.

Rakennuskonttorin insinööriosasto jaettiin kaupunginvaltuuston kesäkuun 3 p:nä tekemän päätöksen nojalla kahteen erilliseen osastoon, joista toisen toiminta-ala käsitti satama- ja rautatierakennukset, toisen kaduntasoitukset, viemärit ja kiveämiset. Tämä järjestely teki asianomaisille osastopäälliköille mahdolliseksi keskittyä omaan erikoistehtäväänsä tarvitsematta pirstota huomiotaan ja harrastustaan sangen erilaatuisten töiden kesken. Kumpikin osastopäällikkö sai vakinaisen apulaisen, mutta insinöörien luku osastolla ei sen kautta lisääntynyt, koska kertomusvuoden rahasääntöön paitsi työpäällikköä sisältyi kaksi avustavaa työpäällikköä.

Sittenkuin kaupunginvaltuusto joulukuun 30 p:nä 1918 oli antanut rahatoimikamarille tehtäväksi käsitellä kysymystä kaupungin rakennuskonttorin puhtaanapito-osaston erottamisesta erityiseksi, oman hallituksen alaiseksi laitokseksi, pyysi kamari kaupungin yleisten töiden hallituksen lausun-

toa asiasta. Hallitus asetti tarkoitusta varten valiokunnan, jonka mietintö lähetettiin rahatoimikamarille puhtaanapito-osaston johtajan laatiman tulevan puhtaanapitolaitoksen ja sen hallituksen johtosääntöehdotuksen ohella. Yllämainitun johtosäännön mukaisesti kuuluisi tulevaan puhtaanapitolaitoksen hallitukseen 4 henkilöä, joista 1 olisi kaupunginvaltuuston, 1 rahatoimikamarin ja 1 terveydenhoitolautakunnan edustaja, ja neljäntenä jäsenenä olisi laitoksen johtaja. Kolmelle ensinmainitulle valittaisiin varamiehet, jota vastoin puhtaanapitolaitoksen johtajan varamiehenä olisi laitoksen tuleva tarkastaja.

Koska kaupunginasemakaavaosaston työt olivat tuntuvasti lisääntyneet, otettiin sanotun osaston palvelukseen vuoden varrella kaupunginasemakaavainsinööri.

Kaupungin yleisten töiden hallitus teki kaupunginvaltuustolle esityksen varasto-osaston perustamisesta rakennuskonttoriin ja lähetti siinä tarkoituksessa ehdotuksen mainitun osaston johtosäännöksi. Joulukuun 22 p:nä pitämässään kokouksessa kaupunginvaltuusto periaatteessa hyväksyi tehdyn esityksen ja vahvisti hallituksen lähettämät ehdotukset muutetuiksi johtosäännöiksi olemaan voimassa väliaikaisesti, kunnes valtuusto olisi lopullisesti käsitellyt hallituksen aikaisemmin kaupunginvaltuuston harkittaviksi ja hyväksyttäviksi lähettämät ehdotukset hallituksen ja rakennuskonttorin uusiksi johtosäännöiksi; vuodeksi 1920 varastonjohtajan palkkaamiseksi tarvittava rahamäärä oli otettava määrärahasta uusien virkojen perustamiseksi y. m.

Suhteellisen säännölliset olot vallitsivat kertomusvuonna rakennuskonttorissa, mutta mitään huomattavia teknillisiä töitä ja selvityksiä ei esiintynyt. Sensijaan hallitus useita kertoja käsitteli hätäaputöitä sekä niinhyvin työläisten kuin viranhaltijain palkkaetujen parantamista koskevia kysymyksiä.

Rakennuskonttori työskenteli kertomusvuonna kaupungininsinöörin johdossa 8 osastoon jakautuneena. Nämä olivat satama- ja rautatierakennusosasto, katu- ja viemärirakennusosasto, geodeettiosasto, huonerakennusosasto, kaupunginasemakaavaosasto, kaupunginistutusten osasto, puhtaanapito-osasto ja kamreeriosasto.

Allaoleva taulukko osoittaa työläisten luvun konttorin osastoilla kunkin kuukauden 15 p:nä:

Kuukausi.	Satama-rakennus-osasto.	Katu-rakennus-osasto.	Huone-rakennus-osasto.	Kaupun-ginistutus-ten osasto.	Puhtaana-pito-osasto.	Yhteensä.
Tammikuu	288	51	63	20	380	802
Helmikuu	305	326	66	33	391	1,121
Maaliskuu	363	932	58	40	396	1,789
Huhtikuu	413	1,152	83	22	393	2,063
Toukokuu	401	1,153	76	88	347	2,065
Kesäkuu	364	738	96	106	340	1,644
Heinäkuu	322	559	85	95	322	1,383
Elokuu	265	309	87	92	333	1,086
Syyskuu	319	168	266	81	333	1,167
Lokakuu	246	298	300	65	318	1,227
Marraskuu	200	500	288	35	318	1,341
Joulukuu	207	538	326	19	355	1,445

Vuonna 1919 maksettiin työläisten palkat seuraavan tariffin mukaan:

Ammatti.	Tammik. 1—lokak. 18.		Lokak. 19—jouluk. 31.	
	Tunnilta, Smk.	Kuukaudelta, Smk.	Tunnilta, Smk.	Kuukaudelta, Smk.
Sukeltajat	4: —	900: —	5: —	1,000: —
Koneenkäyttäjät	3: 10	620: —	4: —	800: —
Viilaajat	3: 85	590: —	3: 70—4: —	740: —800: —
Sepät	3: 95	590: —	3: 60—3: 80	720: —760: —
Levysepät	3: 95	590: —	3: 50—3: 70	700: —740: —
Kirvesmiehet ja puusepät	2: 90—3: 10	580: —600: —	3: 50—4: —	700: —800: —
Lataajat	3: —3: 10	600: —620: —	3: 60—4: —	720: —800: —
Kivenhakkaajat	—	—	3: 80—4: —	760: —800: —
Kivenporaajat	2: 85—2: 95	570: —590: —	3: 50—3: 80	700: —760: —
Muurarit	2: 90—3: 10	580: —620: —	3: 50—4: —	700: —800: —
Putkenasettajat ja sementtityöntekijät	2: 75—2: 90	550: —580: —	3: 40—3: 70	680: —740: —
Irroittajat	2: 75—2: 90	550: —580: —	3: 20—3: 40	640: —680: —
Aputyöläiset	2: 65—2: 75	530: —550: —	3: —3: 20	600: —640: —
Puhtaanapitolaitoksen työläiset:				
Miehet	2: 75	560: —	3: 10—3: 30	620: —660: —
Naiset	2: 50	500: —	2: 50—2: 80	500: —560: —
Kaupunginistutusten työläiset:				
Miehet	2: 65—2: 75	530: —550: —	3: —3: 20	600: —640: —
Naiset	2: 15—2: 20	430: —440: —	2: 20—2: 50	440: —500: —
Yövahdit	2: 30	460: —	2: 60	520: —
Kuorma-ajurit	7: —	1,400: —	7: —	1,400: —

Sen lisäksi maksettiin elatusapua Smk 1: 60 päivää ja 15 nuorempaa lasta kohti, kuitenkin enintään 8 markkaa päivässä. Joulukuun 7 p:nä nämä avustukset korotettiin 2 markkaan lasta kohti päivässä ja suurin määrä 10 markkaan kaupunginvaltuuston marraskuun 26 p:nä tekemän päätöksen nojalla.

Tapaturmaisesti vahingoittui yhteensä 33 työläistä. Näille suoritettiin vuoden varrella korvausta 2,484 päivältä. Tapaturmain seurauksena oli 24 tapauksessa ohimenevä työkyvyttömyys, 5 tapauksessa ohimenevä invaliditeetti, yhdessä tapauksessa pysyväinen invaliditeetti, ja 3 tapauksessa kuolema. Invaliditeettikorvausta suoritettiin 939 päivältä.

Kesälomaa myönnettiin vuoden varrella kaikkiaan 666 työntekijälle. Näistä sai 402 2 viikon loman, kun taas 264:lle myönnettiin viikon loma. Kaupungille tästä aiheutuneet kustannukset nousivat 157,077: 88 markkaan.

Satamarakennusosasto aloitti toimintansa lokakuun 1 p:nä. Osasto hoiti paitsi kaikkia satamain ylläpidosta ja rantasiltojen, siltojen, laiturien y. m. rakentamisesta johtuvia töitä myöskin kaikki kaupungin rautatierakennuksia koskevat työt. Myöskin kaikkien rakennuskonttorin varastossa ja työpajoissa suoritettavien töiden johto annettiin satamarakennusosaston toimeksi. Osaston

palvelukseen otettaisiin vakinaisesti yksi työpäällikkö ja yksi avustava työpäällikkö. Koko vuoden insinööriosasto kärsi teknillisen työvoiman puutetta. Useita vakinaisia virkailijoita oli eronnut ja toimintaa voitiin ylläpitää ainoastaan siten, että osittain jäljelläolevat hoitivat useita virkoja, osittain töitä jätettiin ylimääräisille insinööreille. Mutta koska vain riittämätön määrä ylimääräisiä insinöörejä voitiin saada konttorin palvelukseen, kasautui kaikkien teknillisten virkamiesten suoritettavaksi juoksevia tehtäviä, niin että useita selvityksiä ja tutkimuksia täytyi jättää aloittamatta tai loppuun suorittamatta.

Sittenkuin kaupungininsinööri helmikuun 1 p:nä oli saanut anomansa virkavapauden ja huhtikuun 1 p:nä siirtynyt toiseen toimeen, määrättiin satamarakennusten avustava työpäällikkö virkaatekeväksi kaupungininsinööriksi, missä toimessa hän oli lokakuun 1 p:ään, jolloin vakinainen kaupungininsinööri nimitettiin. Työpäällikön siirtyessä toiseen toimeen rakennuskonttorissa määrättiin huhtikuun 1 p:nä ainoa osastolla toimiva avustava työpäällikkö työpäälliköksi ja pysyi hän tässä toimessa lokakuun 1 p:ään, jolloin insinööriosasto jaettiin.

Ylimääräisten insinöörien luku oli vuoden alussa 3. Helmikuun 1 p:nä erosi 1 insinööri ja heinäkuussa 2, sensijaan otettiin huhtikuussa toimeen 1 insinööri, kesäkuun 1 p:nä 1 ja joulukuun 1 p:nä 1. Sen lisäksi oli insinööriosaston palveluksessa kertomusvuonna 3 vaakitsijaa ja 1 piirustaja. Yksityiskohtaisen kirjanpidon toimitti kamreeriosaston henkilökunta.

Niitä töitä, jotka sittemmin joutuivat satamarakennusosaston hoidettaviksi, johti vuoden varrella 11—8 rakennusmestaria ja 9—4 päällysmiestä.

Kertomusvuonna suoritettiin saman vuoden menosääntöön merkityt työt [1]). Satamain ruoppausmääräraha ylitettiin 44,954: 04 markalla sen johdosta että työtä voitiin suorittaa laajemmalti kuin budjettia laadittaessa oli aiottu; se käsitti väylän ruoppauksen Vanhankaupunginselän reitiltä Arabian laituriin, Sörnäsin niemekkeellä olevan Masutin laiturin edustan sekä sinne johtavan väylän syventämisen, Pohjoissatamaan laskevan viemärijohdon laskukohdan ruoppauksen sekä Hietalahden sataman syventämisen rautatien aallonmurtajan ja laivatelakan kohdalta. Yhteensä ruopattiin 772 proomua eli 30,000 m³, josta noin puolet kuljetettiin Jätkäsaareen ja nostettiin ylös ruoppanosturilla, loput taas upotettiin Vanhankaupunginlahteen Kuusisaaren eteläpuolelle Brändön sillan ja Saukko-saaren kohdalle. Kustannukset m³:ltä ruoppaa olivat 6—10 markkaa, jos ruoppakoneen kunnossapitokustannukset otetaan lukuun, kun taas pelkästä työstä ja kuljetuksesta oli kustannuksia 5: 10 m³:ltä. Suuret kustannukset aiheutuivat harvinaisen pitkistä kuljetuksista. Ruoppakone n:o II työskenteli heinäkuun ja osan elokuuta Jätkäsaaren edustalla ja oli lokakuun 15:nnestä marraskuun 10 p:ään vuokrattuna kaupungissa toimiville yksityisille yrityksille. Määräraha satamain ja väyläin syvyysmittauksia ja pohjatutkimuksia varten käytettiin niihin pohjatutkimuksiin, jotka satamatoimikunnan toimenannosta suoritettiin tarjotakseen perustan insinööri Torulfin satamarakennussuunnitelmalle. Nämä tutkimukset antoivat arvokkaan lisän kaupungin vesialueiden laajain osain pohjasuhteiden tuntemiseen.

XX kaupunginosassa olivat työt käynnissä etupäässä Laivarannassa, missä kallioon louhittiin pallit laituriarkkuja n:oja 17, 18 ja 19 varten. Sen ohessa jatkettiin ruoppaustöitä rantasiltaa varten aallonmurtajaa kohti. Kaksi arkkua, n:ot 17 ja 18 salvettiin, mutta vain n:o 17 voitiin laskea paikoilleen.

[1]) Ks. Helsingin kaupungin tilasto V. 4. 1919 siv. 109 ja seur.

Vuonna 1918 paikoilleen asetettujen arkkujen kohdalla saatiin valmiiksi rantasiltamuuri, jonka pituus vuoden 1919 lopussa oli 456 m. Muurikiveä noin 100 m:ksi sekä 57 m. laiturinreunusta louhittiin Hietasaarella muun kivenlouhinnan yhteydessä. Rantasillalle laskettua rautatieraidetta pitennettiin n. 55 m. Murtajankadun pohjoispuolella oleva rantasilta-alue tasoitettiin rakennusjätteillä. Ruoholahdenrantaa varten valmistettiin vuonna 1918 aloitetut 3 upotusarkkua, joiden yhteenlaskettu pituus oli 90 m. ja täytettiin eräältä Tokankadun rakennuspaikalta saaduilla kivillä. Myöskin laiturin takana oleva rantasilta-alue täytettiin louhitulla kivellä ja tasoitettiin. Sitävastoin lykättiin siltamuurin laittaminen arkulle, kunnes insinööri Torulfin ehdotus Hietalahdensataman pohjoisosan täyttämisestä oli käsitelty. Laituriarkkujen yhteenlaskettu pituus oli vuoden päättyessä 160 m. Utterinkadulla louhittiin jäljellä oleva osa Neptuninkadun ja Saukonsalmen välistä vuorta. Katu tasoitettiin ja kanavauoma louhittiin. Ajurinkadun länsiosa vierrettiin. Korttelit n:ot 256 ja 259 järjestettiin varastopaikoiksi, jota vastoin korttelista n:o 261 louhittiin kallio kivenlouhinnan yhteydessä. Hietalahdensatamassa toimitettiin ruoppausta Laivasillan edustalla 8 m:n syvyyteen. Pitkänsillan vahingoittuneiden reunusten ja kaiteiden korvaamiseksi toimitetun kivenhakkauksen yhteydessä hakattiin Saukolla jonkin verran rantasiltakiveä Laivarantaa varten. Hietasaaren läntisellä niemellä louhittiin kalliota, jotta saataisiin täytekiveä nosturin aallonmurtajaa varten. Koska kivi oli laadultaan hyvää, kiilattiin aineet, jotka sitten hakattiin muurikiveksi osittain Laivarantaa, osittain satamaradan tukimuureja varten. Ruoppanosturi toimi vuonna 1919 sen kivisärkän kohdalla, joka oli täytetty Hieta- ja Jätkäsaaren välille Neptuninkadun jatkoksi. Työ, joka suoritettiin Jätkäsaaren töiden määrärahalla, oli sangen laaja, sen johdosta että Hietasaarelta oli pakko rakentaa aallonmurtaja suojaksi etelätuulilta. Aallonmurtaja muodostettiin lisälaituriksi hinaajalaivoja ja proomuja varten. Se rakennettiin arkuksi osittain vanhaan proomuun, osittain erään arkun jätteille, joka vuonna 1914 oli rakennettu Laivarantaa varten ja josta sittemmin toinen puoli oli käytetty sitä varten. Nosturilla nostettiin n. 15,000 m³ ruoppaa, joka rännejä myöten kuljetettiin kortteliin n:o 266. Lokakuun alussa ostettiin 150 hevosvoiman hinaajalaiva. Ostohinta, Smk 99,000: — maksettiin satamain kalustotililtä. Ainesvaraston arvo oli vuoden lopussa 255,641: 12 markkaa. Vuoden kuluessa oli aineksia tullut lisää 492,180: 70 markan arvosta, jota vastoin 348,145: 31 markkaa oli merkitty varaston hyväksi hankinnoista eri töitä varten Jätkäsaarella tai rakennuskonttorin muille rahasääntötileille.

Työt rahasäännön ulkopuolella. Toisten laskuun osasto toimitti töitä yhteensä 133,912: 26 markan hinnasta, niistä 77,530: 67 markan edestä kaupungin muiden laitosten ja viranomaisten ja 56,381: 59 markasta yksityisten henkilöiden tilauksesta. M. m. pantiin kaupungin halkokonttorin maksettavaksi 52,430: 57 markkaa, viemäritoimikunnan 7,967: 35 markkaa, elintarvelautakunnan 7,556: 58 markkaa ja vesijohtolaitoksen 3,410: 21 markkaa. Suuremmista yksityisten laskuun suoritetuista töistä mainittakoon: hiilenpurkauslaituri osuusliike polttoainekonttorille r. l. 22,138: 08 markkaa, pistoraide osakeyhtiö Agrokselle 10,245: 79 markkaa sekä ruoppaustöitä kone- ja siltarakennusosakeyhtiölle 9,608: 80 markkaa ja Brändö villastad aktiebolaget yhtiölle 5,797 markkaa. 15 eri purje- ja höyrylaivan rantasilloille ja laitureille aiheuttamia vaurioita korjattiin yhteensä 6,437: 86 markan kustannuksin. Merenkulkuhallituksen meripelastusosaston toimenannosta nostettiin eräs Pohjoissatamaan uponnut torpeedoalus. Kustannukset tästä nousivat 40,000: — mark-

kaan. Edellisenä vuonna alulle pantu Malmin—Sörnäsin rautatierakennuksen tutkimus suoritettiin loppuun vuonna 1919, ja kustannukset, 12,816: 84 markkaa, pannaan maksettaviksi rautatien rakennusmäärärahasta. Sockenbackan—Otalammen rautatien suunnitelman laatiminen oli jätettävä kesken konttorissa keväällä ja kesällä vallinneen teknillisen työvoiman puutteen takia. Sockenbackan—Otalammen rautatien tutkimuksesta oli vuonna 1918 kustannuksia 30,019: 80 ja vuonna 1919 14,385: 70 markkaa eli yhteensä 44,405: 50 markkaa.

Nostamattomat määrärahat. Edellisinä vuosina myönnetyillä määrärahoilla suoritettiin seuraavat työt: kunnalliseen teurastamoon rakennettavan satamarautatieraiteen pengertä pitennettiin Kyläsaareen vievän sillan yli ja täytettiin täyteen korkeuteensa; vahdinpitoa teurastamorakennuksella ylläpidettiin edelleen. Vuonna 1913 aloitetun rakennuksen kustannukset olivat joulukuun 31 p:nä 1919 nousseet 1,375,725: 25 markkaan. Määrärahasta höyrykaivaus-koneen ja proomun ostamiseksi käytettiin 40,000: — markkaa, joilla hankittiin yksi Priestmanin kaivaja. Aikaisemmin oli käytetty 2,805: 37 markkaa ohjelman laatimiseen y. m.; Smk 1,611: 23 säästyi määrärahasta. Uudet rautatieraiteet laskettiin Sörnäsin rantatielle, jossa myöskin suoritettiin tarpeelliset tasoitustyöt. 35,700: — markan suuruisesta määrärahasta oli vuoden päättyessä jäljellä 25,993: 01 markkaa, jotka siirrettiin vuoteen 1920. Verkkosaarenkadun tonttia n:o 4 ympäröivää viemärijohtoa ei rakennettu. Edellisenä vuonna tätä johtoa varten valmistetut sementtiputket säilytetään kunnallisen teurastamon alueella. Loput määrärahasta, 6,568: 44 markkaa, palautettiin kaupunginkassaan. Pitkänsillan lounaispuolella olevan rantasillan pitentäminen 20 m:llä, jota suunniteltiin vuonna 1915, suoritettiin loppuun vuonna 1919. Viilariparrut Rahapajanrannan kaakkoisosassa korvattiin uusilla, samaten kuluneet kytkyrenkaat ja ankkuriraudat. Koko määrärahasta, 50,000 markasta, jäi jäljelle 7,864: 32 markkaa, jotka palautettiin kaupunginkassaan. Ruoppausproomu n:o 10 korjattiin 5,300: — markan kustannuksin. Määräraha ylitettiin 2,300: — markalla. Kortteliin n:o 534 Sörnäsin haararadan pohjoispuolelle laskettiin rautatiehallituksen toimesta uudet rautatieraiteet. Tarkoitukseen oli vuonna 1915 myönnetty 15,000: — markkaa.

Katu- ja viemärirakennusosastoon, joka lokakuun 1 p:nä aloitti toimintansa itsenäisenä osastona, kuului 1 työpäällikkö, 2 ylimääräistä insinööriä, 1 piirustaja sekä 3 satamarakennusosaston kanssa yhteistä konttoriapulaista, minkä ohessa yksi avustavan työpäällikön virka oli avoinna.

Katu- ja viemärirakennusosaston alaisilla työmailla johti vuoden alkupuoliskolla töitä 19 rakennusmestaria ja 8 esimiestä. Vuoden jälkipuoliskolla työnjohtajien vastaavat luvut olivat 14 ja 7.

Vuoden toiminta käsitti kaupungin katujen ja yleisten paikkain korjauksia pääasiallisesti maistraatin katselmusmiesten esittämien muistutusten mukaisesti, katujen ja yleisten paikkain uudestikiveämistä, uutistöitä, kanavain ja laskuojain kunnossapitoa sekä sekalaisia teiden ja viertoteiden korjauksia.

Kadut ja yleiset paikat. Kaikki menosääntöön merkityt työt [1]) katujen ja yleisten paikkain uudestikiveämiseksi suoritettiin, lukuunottamatta erään Saunakadun osan uudestikiveämistä, joka työ jätettiin tekemättä, koska raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö raiteita korjatessaan korotti ja kivesi uudestaan sen osan ajotietä, joka oli eniten laskeutunut, sekä Fleminginkadun jatkeen ja välittömästi Sörnäsin haararadan pohjoispuolella olevan Suvannontien osan välillä sijaitsevan lastauspaikan viertämistä, jota työtä ei voitu suorittaa,

[1]) Ks. Helsingin kaupungin tilasto V. 4. 1919 siv. 103 ja seur.

ennenkuin rautatieraiteet, jotka olivat painuneet enemmän kuin 1 metrin, oli kohotettu oikeaan korkeuteensa. Erään Makasiinirannan osan uudestikiveäminen I sepelikivillä aloitettiin, mutta oli vilkkaan laivaliikenteen vuoksi keskeytettävä. I sepelikivillä uudesti kivettyjen katujen koko pinta-ala oli 140 m², II sepelikivillä kivettiin uudestaan 260 m² ja ketokivillä 4,400 m², 270 m² katukäy täviä päällystettiin asfaltilla ja 1,980 m² teitä vierrettiin. Myöskin menosääntöön merkityt uutistyöt [1]) suoritettiin lukuunottamatta Viidennen linjan ketokiveämistä, mitä työtä kivien puutteessa ei voitu panna alulle.

Vuoden varrella jatketut kaduntasoitustyöt oli jo vuonna 1917 otettu hätäaputöiksi. Tunturilaakson ja Meilansin työt päättyivät kesän alussa, osittain koska määrärahat alkoivat olla loppuun kulutetut, osittain siksi ettei hätäaputöitä enää ollut tarpeen. Ainoastaan Pakaan alueella jatkettiin töitä, koska oli tärkeätä lähitulevaisuudessa saada siellä teollisuustontteja.

Kanavat ja viemärit. Kanavain ja viemärien kunnossapidosta oli kustannuksia 143,423: 58 markkaa, siitä 18,266: 09 markkaa johtojen huuhteluun ja karistamiseen, 98,206: 56 markkaa syöksykaivojen tyhjentämiseen, 5,599: 23 markkaa ojien puhdistamiseen ja 21,351: 70 markkaa työnjohtoon ja sekalaisiin menoihin. Eläintarhan lokavedenpuhdistusaseman käytöstä ja hoidosta oli kustannuksia 39,834: 79 markkaa, mistä Savilan aseman osalle tuli 34,677: 26 ja pääradan itäpuoleisen aseman osalle 5,157: 53 markkaa. Savilan asemalla kulutettiin voimaa 17,360 kilowattituntia. Molempien asemain puhdistusteho oli kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratoorin säännöllisesti konttorille antamien tutkimusilmoitusten mukaan tyydyttävä. Uutistöitä [2]) viemäreitä varten tehtiin niiden katujen alla, joita paraikaa tasoitettiin; pääasiassa suoritettiin kanavankaivuuta ja louhintatöitä, jota vastoin vain osittain asetettiin viemäriputket paikoilleen ja muurattiin kaivot.

Tiet ja viertotiet. Teiden ja viertoteiden korjausta toimitettiin budjetissa vahvistetun suunnitelman mukaisesti [3]). 4,200 m² vierrettiin uudestaan, niistä 700 m² Seurasaarentien ja Kivelän sairaalan välistä tietä. Sitäpaitsi vierrettiin 870 m² tietä Nordenskiöldin lehtokujasta pohjoiseen. Kaupungin viertoteillä korjattiin yhteensä 13,100 m²:n pinta-ala, josta 6,560 m² Läntisellä ja 6,540 m² Itäisellä viertotiellä.

Geodeettiosasto. Geodeettiosaston henkilökunta käsitti 1 kaupungingeodeetin, 3 mittari- ja kartoitusapulaista, 1 kartanpiirustajattaren sekä 2 tilapäistä kartoitusharjoittelijaa kesäkuukausina. Kun geodeetin työ oli huomattavasti lisääntynyt, tehtiin esitys avustavan geodeetin ottamisesta osaston palvelukseen. Kertomusvuonna suoritettiin seuraavat toimitukset: 76 tontinmittausta, 4 tontinarviointia, 4 kivijalankatselmusta, 125 kolmivuotiskatselmusta, 2 lähtökatselmusta, 151 tarkastuskatselmusta, 62 muuta katselmustoimitusta kaupungin maalla sekä 2 punnitustoimitusta. Rahatoimikamariin annettiin 18 lausuntoa ja kaupungin yleisten töiden hallitukselle 48; lisäksi annettiin 16 vanhojen tonttikarttojen ynnä mittauskirjain jäljennöstä ja n. 50 otetta kaupungin kartoista. Kansanravintohallituksen laskuun kaupungingeodeetti hoiti kaupungin viljelysmaiden vuokrausta ja palstoitusta. Kolmiomittauksia toimitettiin. Munkkiniemen maiden rajanpaalutuksessa kaupungingeodeetti edusti Helsingin kaupunkia, samaten Brunakärrin ja Nyåkerin pakkolunastuksissa. Syksyllä 1919 kaupungingeodeetti valittiin Hertonäs aktiebolag yhtiön johtokuntaan.

---

[1]) Ks. Helsingin kaupungin tilasto V. 4. 1919 siv. 105 ja seur. — [2]) S:n siv. 107—108. — [3]) S:n siv. 108—109.

Huonerakennusosasto. Huonerakennusosaston henkilökuntaan kuului vuonna 1919 1 kaupunginarkkitehti, 1 avustava kaupunginarkkitehti, 1 ylimääräinen arkkitehti, 4 konttoriapulaista, 3 piirustajaa sekä 6—10 työnjohtajaa.

Kertomusvuoden aikainen toiminta käsitti pääasiassa kaupungin rakennusten korjauksia samoinkuin niiden lisä- ja muutosrakennuksia, jotka suoritettiin menosäännössä vahvistetun suunnitelman mukaisesti [1]). Sitäpaitsi suoritettiin kaupunginvaltuuston ja rahatoimikamarin erityisten päätösten nojalla vuonna 1919 seuraavat työt: yksi huone sisustettiin Töölön poliisivahtikonttorissa; eräs riihirakennus Meilansissa pantiin kuntoon; Hermannin poliisiaseman huoneistossa toimitettiin erinäisiä korjauksia; etsivän poliisin vankilaa laajennettiin rakentamalla siihen lisäkerros; Marian sairaalan oppilaskoulun huoneistoa laajennettiin; Sörnäsin satamakonttorin huoneisto korjattiin; kaupungin lämpölaitoksissa suoritettiin sekalaisia korjaus- ja täydennystöitä; Tehtaankadun varrella olevassa koulupuutarhassa korjattiin lauta-aita y. m.; kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratoorissa suoritettiin erinäisiä korjauksia; kunnan työnvälitystoimiston huoneistoa laajennettiin; Kivelän sairaalan mielisairaidenhoito-osasto rakennettiin uudestaan; Pietarinkadun talossa n:o 6 sisustettiin huoneisto poikain ammattikoululle; rahatoimikonttorin huoneistossa suoritettiin muutostöitä; n. s. lentoparakit Hermannissa sisustettiin asunnoiksi ja erinäisiä Harakan rakennuksia korjattiin; Leppäsuon huvila pantiin kuntoon; Märholmassa oleva n. s. Janssonin huvila korjattiin; aikaisemmin vallinneen sotatilan aiheuttamien vahinkojen korjaamiseen käytettiin 246,123: 90 markkaa ja vapaussodan aiheuttamien vaurioiden korjaamiseen 30,087: 96 markkaa eli yhteensä 276,211: 86 markkaa, mistä Sailors homen osalle tuli 78,928: 74 markkaa ja kaupungin kansakoulujen osalle 137,086: 60 markkaa. Uuden työväenasuntoryhmän rakentamiseksi Vallilaan kaupunginvaltuusto kesäkuun 20 p:nä 1919 myönsi lainavaroista 2,160,000 markkaa. Asuntoryhmä, joka suunniteltiin valmiina käsittäväksi 240 asuinhuonetta tarpeellisine ulkohuonerakennuksineen, pantiin alulle syksyllä 1919. Rahatoimikamarin päätöksen mukaan päätettiin aluksi rakennettavaksi vain noin puoli ryhmää eli 128 huonetta, ja oli tästä työstä vuoden lopussa ollut kustannuksia 1,536,030: 67 markkaa.

Huonerakennusosastolla laadittiin sitäpaitsi eräitä piirustuksia ja ehdotuksia uutis- ja muutosrakennuksiksi, joista mainittakoon: yllämainitun Vallilan työväenasuntoryhmän sekä Bölen uuden kauppahallin luonnos-, pää- ja työpiirustukset, Rikhardinkadun kirjastotalon muutos- ja lisärakennuksen piirustusehdotukset, Humallahden uuden uimalaitoksen, etsivän poliisin vankilan korotuksen, Katajanokalle ja Jätkäsaarelle rakennettavain tavarasuojain pää- ja työpiirustukset. Sen lisäksi laadittiin lukuisia juokseviin asioihin liittyviä piirustuksia, arkistopiirustuksia y. m.

Kaupunginasemakaavaosasto. Kaupunginasemakaavaosaston henkilökuntaan nähden ansaitsee mainita, että vastaperustettuun kaupunginasemakaavainsinöörinvirkaan nimitettiin työpäällikkö insinööri T. Öller, joka huhtikuun 1 p:nä astui virkaan. Avustavan kaupunginasemakaava-arkkitehdin virkaan, joka oli ollut avoinna keväästä 1918 lähtien, nimitettiin huhtikuun 1 p:nä arkkitehti B. Nyman. Tämän huhtikuussa kuoltua virka jälleen oli täyttämättä marraskuun 1 p:ään, jolloin arkkitehti B. Aminoff astui virkaan.

---

[1]) Ks. Helsingin kaupungin tilasto V. 4. 1919 siv. 101 ja seur.

Ylimääräiseksi arkkitehdiksi otettiin heinäkuun 1 p:nä arkkitehti E. Kaalamo. Sitäpaitsi osastolla työskenteli 4 piirustajaa.

Vuoden kuluessa laadittiin n. 27 ha:n pinta-alan ja 5,300 m. uusia katuja käsittävä Pakaan kaupunginasemakaava sekä n. 101 ha ja 10,000 m. katuja ja teitä käsittävä Reimarsin tilan jakosuunnitelma. Molemmat nämä asemakaavat niihin kuuluvine rakennusjärjestysehdotuksineen lähetettiin kaupungin yleisten töiden hallituksen välityksellä rahatoimikamariin. Seuraavat kaupunginasemakaavan muutokset suoritettiin: tontinrajain järjestely kortteleissa 358 ja 409, ruotsalaisen teatterin tontin rajan sekä korttelien 45 ja 132 a järjestely. Suunnitelma tonttien yhdistämiseksi kortteleissa 88, 109 ja 376 laadittiin.

Hallitus vahvisti vuoden varrella seuraavat kaupunginasemanjärjestelyehdotukset: kortteleita 304, 311, 322, 353, 354, 393, 402, 403, 448 ja 473 koskevat kaupunginasemanmuutokset; tonttien yhdistämisen kortteleissa 51, 81, 95 a, rakennusrajain muutoksen tontilla n:o 31 korttelissa n:o 219; tontinrajain järjestelyn kortteleissa 358 ja 409, ruotsalaisen teatterin tontin sekä korttelien 45 ja 132 a järjestelyn.

Suunnittelutyöt keskitettiin etupäässä Greijuksen, Kumtähden, Käpylän ja Oulunkylän alueihin. Sitä Käpylän osaa varten, joka sosialihallituksen ehdotuksen mukaan lähitulevaisuudessa tulisi käytettäväksi asutustarkoituksiin, laadittiin yksityiskohtaiset suunnitelmat, jotka käsittivät myöskin kanavoimissuunnitelman. Sitäpaitsi pantiin alulle Helsingin yleisasemakaava, jonka päätarkoituksena on kaikkien kaupungille kuuluvien alueiden käytön ja liikennekysymyksen selvittäminen.

Tämän lisäksi voidaan mainita, että osasto teki aloitteen uuden Helsingin kartan painattamiseksi sekä myöskin kaupunginvaltuuston myönnettyä tähän tarvittavat varat valvoi painatustyötä. Useita promemorioita ja lausuntoja laadittiin, osittain yllä lueteltuihin suunnitelmiin liittyviä, osittain muussa yhteydessä.

Kaupunginistutusten osasto. Kaupunginistutusten osaston henkilökuntaan kuului 1 kaupunginpuutarhuri, 1 assistentti, 2 työnjohtajaa ja 2 työesimiestä.

Osasto toimi kertomusvuonna kalliinajan vaikutuksen alaisissa poikkeuksellisissa oloissa. Suuremmat puistot saivat osakseen vain välttämättömimmän hoidon, jota vastoin pienempien istutusten ja puistikkojen kunnossapitoon uhrattiin enemmän huolta. Istutusten ulkonäkö huononi hoidon puutteellisuuden vuoksi huomattavasti, ja pääkaupungin ennen hyvin hoidetut ja kauniit puutarhaistutukset pääsivät yhä enemmän metsistymään. Kukkakasveja istutettiin kuten edellisenäkin vuonna ainoastaan Runebergin esplanadiin, Aleksanteri II:n patsaan juurelle, Kaivohuoneen viereiselle aidatulle alueelle, Eiran puistikkoon ja Engelintorille. Kaupunginistutusten kokonaispinta-ala oli 756,921 m².

Kukkakasveja myytiin 5,733: — markan, ankkoja 260: — markan ja kaupunginpuutarhasta korjattuja hedelmiä 6,395: 50 markan arvosta. Yhteenlaskettu myyntihinta, 12,388: 50 markkaa, maksettiin kaupungin rahatoimikonttoriin.

Istutusten ja puutaimistojen ylläpitokustannukset nousivat 351,077: 27 markkaan ja jakautuivat eri paikkain kesken, kuten allaolevast aluettelosta tarkemmin ilmenee:

	Smk.
Kasvihuoneet	44,524: 45
Esplanadit	42,637: 94
Kaivopuisto	35,988: 26
Tähtitorninvuoret	28,573: 39
Kaisaniemi	23,925: 77
Eläintarha	19,767: 28
Kaupunginpuutarha	11,504: 40
Puutaimistot	9,488: 55
Punanotko	9,313: 85
Eiran puistikko	8,985: 50
Vanhankirkon puistikko	8,759: 35
Hakasalmi ja Hesperia	8,222: 80
Katajanokka	7,440: 10
Ainespiha	6,911: 25
Kirurginen sairaala	6,008: 65
Engelintori	5,715: 20
Marian sairaala	4,963: 80
Suomen pankki	1,537: 40
Teknillinen korkeakoulu	1,307: —
Arkadian- ja Salomonink. väliset istutukset	1,211: 45
Perämiehenk. istutukset	1,097: 55
Kallion kirkko	4,563: 75
Lapinlahdenkadun tontilla n:o 2 olevat istutukset	3,845: 15
Haapaniemen istutukset	3,311: 15
Koulutori	3,304: 45
Liisanpuistikko	3,050: 30
Korttelin n:o 127 istutukset	3,044: 20
Aleksanteri II:n patsas	3,021: 07
Simonkadun lehtokuja	2,539: 05
Ateneum	2,176: 55
Runeberginpatsas	2,022: 35
Tokantori	2,006: 40
Viidennen linjan istutukset	1,975: 82
Lönnrotinpuistikko	1,861: 85
Ritarihuoneenpuistikko	1,669: 55
Kolmikulma	1,589: 75
Kapteenink. puistikko	1,585: —
Haudat	1,575: 20
Lapinlahdenpuistikko	1,571: 95
Kallion kaup. kirjasto	864: 70
Fredrikintori	517: 65
Konstantinink. istutukset	500: 90
Sekalaista	16,596: 54
Yhteensä	351,077: 27

Kaikki menosääntöön merkityt korjaus- ja kunnossapitotyöt[1]) suoritettiin. Uutistöistä mainittakoon Helsinginniemen huvilakaupungin tasoitus- ja istutustyöt sekä Eläintarhan lammikkojen pohjoispuolella suoritetut tasoitustyöt. Työt supistuivat mullan y. m. ainesten paikallekuljetukseen, riippuen ensinmainitussa paikassa siitä ettei istutusehdotusta ollut lopullisesti vahvistettu, jälkimmäisessä siitä että rautatiehallituksen täyttämistyöt olivat aiheuttaneet ympäröivän maan painumista, minkä johdosta kenttiin ja kävelyteihin oli syntynyt repeämiä. Korjaus ja tasoitus oli senvuoksi jätettävä, kunnes maasuhteet olivat vakiintuneet.

Puhtaanapito-osasto. Puhtaanapito-osaston henkilökuntaan kuului 1 johtaja, 4 kameraalivirkamiestä sekä 18 kaitsijaa.

Osaston työ jakautui kuten ennenkin katujen ja yleisten makkien puhtaanapitoon.

Vuonna 1919 osasto hoiti kaikkien niiden katujen, torien ja yleisten paikkain, rantasiltojen, viertoteiden ja teiden puhtaanapitoa, joiden kunnossapito kuuluu kaupungille, samoinkuin satamain ja jäiden puhtaanapitoa. Lisäksi huolehdittiin kirkoille kuuluvien katuosuuksien puhtaanapidosta, 90:n VI kaupunginosan huvila-alueen yksityisen talon kadun kunnossapidosta, 35:stä Kaivopuiston huviloille kuuluvasta osuudesta sekä 196:sta yksityisille talonomistajille kuuluvasta katuosuudesta muissa osissa kaupunkia. Sitäpaitsi suoritettiin yksityisten henkilöiden laskuun tilapäisiä töitä, kuten lumenajoa, lumensulatusta, jäänhakkuuta y. m.

[1]) Ks. Helsingin kaupungin tilasto V. 4. 1919 siv. 111—112.

Yhteensä osasto huolehti 1,535,121 m²:n laajuisen alueen puhtaanapidosta kustannusten ollessa n. Smk 1: 20 m²:ltä. Koneita oli osastolla 2 kpl. lakaisukoneita, 22 kpl. kasteluvaunuja, 26 kpl. purgatorrattaita sekä 12 kpl. lumensulatuskojeita, ja työssä olleiden työläisten lukumäärä oli 248.

Makkien puhtaanapitoa toimitettiin 27 kaupungille kuuluvassa talossa, kansakouluissa, kirjastoissa, kirkoissa, kauppahalleissa sekä 1,066 yksityishenkilöille ja yhtiöille kuuluvassa talossa; seisotuskaivot tyhjennettiin 910 talossa.

Makkien puhtaanapidossa oli työssä 7 kaitsijaa, 65 ajomiestä hevosineen ja 60 muuta työmiestä.

Kun suurin osa vuoden kuluessa talteen otetuista jätteistä käytettiin kaupungin omien maanviljelystilojen tarpeiksi, liittyivät useat kaupunkia ympäröivän maaseudun maanviljelijät yhteen ja ryhtyivät pitämään huolta puhtaanapidosta useimmissa taloissa, joista voitiin saada lannaksi kelpaavia jätteitä. Puhtaanapito-osastolle jäi sen jälkeen vain niiden talojen puhtaanapito, joista saatiin vähempiarvoisia jätteitä. Yksityisille maanviljelijöille myytiin vuoden varrella 10,174 tonnia ja 16,150 kuormaa lantaa.

Puhtaanapito-osaston menot nousivat kertomusvuonna 4,723,706: 92 markkaan, siitä 2,439,397: 70 markkaa katujen ja 2,284,309: 22 markkaa makkien puhtaanapitoon. Tuloja oli 1,536,954: 95 markkaa.

Kamreeriosasto. Kamreeriosaston henkilökuntana oli kuten edellisenä vuonna 1 kamreeri sekä 5 apulaista. Työ sujui säännöllisesti. Kaupunginvaltuuston joulukuun 17 p:nä 1918 tekemän päätöksen mukaan oli puhtaanapito-osasto muutettava itsenäiseksi tililaitokseksi, jonka toiminnan tuli alkaa vuoden 1920 alusta. Vuoden 1919 lopulla ryhdyttiin tästä uudestijärjestelystä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Kaupungin metsäin hoito. Gumtähden metsässä hakattiin 56 kpl. merkittyjä havupuita ja 72 kpl. koivuja, jolloin saatiin 293 kpl. koivuista, 2 m:n pituista, kallionlouhinnassa käytettävää peitehirttä, 8.24 m³ sahahirsiä ja 47 pituusmetriä rakennuspuita. Sitäpaitsi hakattiin kuivista ja vahingoittuneista puista 34 m³ halkoja. Eri paikoilla Meilansin ja Greijuksen alueilla toimitettiin metsänhakkuuta, jolloin saatiin 515 kpl. koivuisia peitehirsiä, 69 pituusmetriä koivuisia sahahirsiä, 1.04 m³ parruja, 300.5 pituusmetriä rakennushirsiä ja 426 m³ halkoja.

Metsänpuhdistusta toimitettiin Meilansin ja Greijuksen metsässä ja saatiin tällöin 114 m³ halkoja.

Metsänpaloja ei kertomusvuonna sattunut.

Edellisen vuoden lopulla metsänraiskauksesta syytteeseen asetetuista 18 henkilöstä tuomioistuin tuomitsi 11 sakkoihin ja vahingonkorvaukseen, jota vastoin muut lieventävien asianhaarain nojalla pääsivät pelkällä varoituksella. Kertomusvuonna tuomittiin lisäksi 3 henkilöä sakkoihin metsänraiskauksesta.

Kaupungin metsäin vartiointia varten otettiin viikkoa ennen joulunpyhiä ylimääräistä miehistöä, jotta tavanmukainen joulukuusien anastus ehkäistäisiin.

Metsänhoitooon liittyvät työkustannukset jakautuivat seuraaviin eriin:

Metsänhakkuu, apuharvennus ja kuljetus	Smk	17,679: 25
Metsänpuhdistus	»	1,128: —
Ylimääräinen vartiointi	»	1,106: 16
Yhteensä	Smk	19,913: 41

Saadun puuaineen arvo oli 21,458: 65 markkaa, joten siis säästö vuoteen 1920 oli 1,545: 24 markkaa.

IX. Majoituslautakunta.

Majoituslautakunnan kertomus vuodelta 1919 oli seuraava:

Kaupunginvaltuuston joulukuun 7 p:nä 1917 tekemän päätöksen nojalla kuuluivat majoituslautakuntaan vuoden 1919 helmikuun 22 p:ään asti eversti M. af Enehjelm puheenjohtajana, varatuomari A. Söderholm ja alikapteeni A. Lindberg jäseninä sekä ratsumestari Z. Helsingius ja luutnantti L. Karsten varajäseninä. Uusien kunnallislakien mukaisesti toimitetuissa vaaleissa valittiin puheenjohtajaksi eversti af Enehjelm, jäseniksi kansankeittiönomistaja I. Kivilahti ja varatuomari Söderholm sekä varajäseniksi maalari F. A. Lyly ja ratsumestari Helsingius.

Aikaisemmissa viroissaan lautakunnassa olivat edelleen sihteeri asessori E. Lindroos ja majoitusmestari kenraaliluutnantti C. af Forselles.

Kesäkuun 30 p:nä 1919 julkaistiin sotilasmajoitusta koskeva laki, joka m. m. sisälsi määräyksen, että majoituslautakunnan jäsenten on kunnalta saatava kohtuullinen, heidän työtään vastaava palkkio, jonka maaherra harkinnan jälkeen vahvistaa ja josta kunta on oikeutettu saamaan korvausta valtiolta. Kun ei laissa ole mitään määräystä valtion velvollisuudesta korvata myöskin majoituslautakunnan virka- ja palvelushenkilökunnan kunnalle aiheuttamat menot, herätettiin Helsingin kaupungin palkkalautakunnassa kysymys majoituslautakunnan uudestijärjestämisestä. Kaupunginvaltuuston lokakuun 28 p:nä tekemän päätöksen nojalla irtisanottiin sittemmin sihteeri ja majoitusmestari toimistaan helmikuun 15 p:stä 1920 lukien ja palkkalautakunnan lokakuun 1 p:nä päivätyn kirjelmän nojalla majoituslautakunnan vahtimestari K. V. Sandberg vuoden 1919 joulukuun lopusta.

Lokakuun 28 p:nä 1919 kaupunginvaltuusto vahvisti majoituslautakunnalle seuraavan menosäännön vuodeksi 1920:

1 puheenjohtaja	Smk	3,000: —
2 jäsentä à Smk 30: — kokoukselta	»	1,200: —
Tarverahoja	»	10,000: —
Yhteensä	Smk	14,200: —

Kaupunginvaltuuston kesäkuun 4 ja marraskuun 26 p:nä tekemien päätösten nojalla, jotka ovat tarkemmin mainitut lautakunnan sanotun vuoden vuosikertomuksessa, lautakunta vuonna 1919 osoitti tänne vuonna 1918 sijoitetun saksalaisen sotaväen huoneistojen korvausta kaikkiaan 12,287: 13 markkaa, joista aikaisemmin ei oltu annettu laskuja. Sen lisäksi osoitti rahatoimikamari suoraan lokakuun 28:ntena 1919 päivätyn kirjelmänsä mukaisesti samaan tarkoitukseen vuonna 1919 yhdistykselle Sokeain Ystävät 5,244: 90

markkaa, aktiebolaget Kasärngatan 28 yhtiölle 3,183: 28 markkaa sekä Satakuntalaiselle ja Varsinaissuomalaiselle ylioppilasosakunnalle 18,000: — markkaa eli yhteensä 26,428: 18 markkaa.

Sitäpaitsi antoi rahatoimikamari talonomistaja O. S. Holmgrenin Vallilassa olevaa taloa kohdanneiden vahinkojen korvauskysymyksessä rakennuskonttorin tehtäväksi panna toimeen tarpeelliset korjaukset. Mihin määrään korjauskustannukset nousivat, ei lautakunnalla ole tiedossaan.

Vuonna 1919 ei lautakunta välittänyt mitään majoitusta. Kuitenkin olivat muutamat huoneistot, jotka aikaisemmin olivat olleet luovutetut ensin venäläiselle ja sittemmin saksalaiselle sotaväelle, toukokuun 1 p:stä 1918 olleet osittain suomalaisten sotilaallisten laitosten, osittain Uudenmaan piirin sotasaaliskonttorin hallussa. Helsingin kaupungille tästä tulevaa korvaustä laskettuna niiden hintain mukaisesti, jotka lautakunta tammikuun 29:ntenä 1919 päivätyssä, rahatoimikamarille osoitetussa kirjelmässään oli ehdottanut, lautakunta marraskuun 21:senä ja joulukuun 11:ntenä päivätyissä kirjeissä tilasi rahatoimikamarilta, ja oli tämä korvaus vuoden 1918 toukokuun 1 ja joulukuun 31 päivän väliseltä ajalta 42,602: — markkaa, vuoden 1919 tammikuun 1 ja kesäkuun 30 päivän väliseltä ajalta 34,563: — markkaa ja saman vuoden heinäkuun 1 ja joulukuun 31 päivän väliseltä ajalta 31,848: — markkaa eli yhteensä 109,013: — markkaa.

Vuonna 1919 saapui lautakunnalle seuraava määrä kirjeitä ja lähetteitä, nimittäin maistraatilta 10, kaupunginvaltuustolta 9, rahatoimikamarilta 17, muilta viranomaisilta 43 ja eri henkilöiltä 9 eli yhteensä 88. Lähtevien toimituskirjain lukumäärä oli 110.

Tarverahoja kului vuonna 1919 1,500: — markkaa.

Mitä tulee korvauksen suorittamiseen Helsingin kaupungille niistä menoista, joita sillä kertomusvuonna oli vuoden 1918 aikaisesta saksalaisten majoituksesta, on Suomen valtion hallituksen huhtikuun 5 p:nä 1918 Suomen kansalle antaman kehoituksen nojalla suoritettava kaupungille koko tämä määrä eli 12,287: 13 ja 26,428: 18 markkaa eli yhteensä 38,715: 31 markkaa. Samaten on kaupungilla kesäkuun 30 p:nä 1919 sotilasmajoituksesta annetun lain nojalla oikeus vaatia valtiolta korvausta mainituista vuoden 1918 toukokuun 1 ja joulukuun 31 päivän väliseksi ajaksi luovutetuista huoneistoista samoinkuin puheenjohtajan vuoden 1919 jälkipuoliskolta kantamasta palkkiosta.

X. Holhouslautakunta.

Holhouslautakunnan vuoden 1919 vuosikertomus sisälsi seuraavaa:

Lakitieteentohtori A. W. Gadolinin sijaan, joka vuoden 1918 lopussa oli erovuorossa lautakunnasta, kaupunginvaltuusto helmikuun 11 p:nä pitämässään kokouksessa valitsi lakitieteenkandidaatin varatuomari Eino Pekkalan lautakunnan jäseneksi vuosiksi 1919—22. Täten kuuluivat lautakuntaan kertomusvuonna paitsi häntä edelliseltä vuodelta jäljellä oleva puheenjohtaja esittelijäsihteeri J. A. Nordman ja jäsenet hallintoneuvos Axel Rikberg ja lakitieteenkandidaatti varatuomari G. Norrmén. Lautakunnan sihteerinä oli edelleen varatuomari L. Aspegren.

Lautakunta kokoontui kerran viikossa, keskiviikkoisin tai pyhäpäivän sattuessa seuraavana arkipäivänä, paitsi kesä-, heinä- ja elokuussa, jolloin kokouksia oli ainoastaan kuukauden ensimmäisenä ja kolmantena keskiviikkona sekä keskiviikkoina joulukuun 24 ja 31 p:nä, jolloin ei ollut kokouksia. Kokousten lukumäärä oli 44.

Lautakunnan holhouskirjan kappaleessa oli 1919 vuoden alussa mainittuina kaikkiaan 581 holhousta, joista 336 perustui määräykseen ja 245 oli laissa määrättyjä holhouksia, sekä 88 uskotunmiehentointa. Raastuvanoikeuden pitämästä holhouskirjasta on vuoden varrella lautakunnan holhouskirjaan kirjoitettu 1918 vuoden jälki- ja 1919 vuoden alkupuoliskolla lisäksi tulleet kaikkiaan 193 holhousta ja uskotunmiehentointa. Vuoden varrella holhouskirjassa siten mainituista 862 holhouksesta ja uskotunmiehentoimesta poistettiin kuitenkin erinäisistä syistä vuoden varrella 136. Tämän johdosta oli lautakunnan holhouskirjan kappaleessa 1919 vuoden päättyessä kaikkiaan 726 holhousta ja uskotunmiehentointa eli 611 holhousta, joista 345 perustui määräykseen ja 266 oli laissa määrättyjä, sekä 115 uskotunmiehentointa.

Vuoden varrella sai lautakunta kaupungin ruotsalaisten, suomalaisten ja saksalaisten evankelisluterilaisten, baptisti- ja Bethelseurakuntien kirkkoherranvirastoilta vastaanottaa säädetyt luettelot niistä 1918 vuoden jälki- ja 1919 vuoden alkupuoliskolla kuolleista näiden seurakuntain jäsenistä, joiden jälkeensäjättämille alaikäisille lapsille holhooja ehkä olisi määrättävä; ja katsoi lautakunta 95:llä mainituista kuolinpesistä olevan sellaisen varallisuuden, että tili alaikäisten omaisuuden hoidosta olisi annettava. Ruotsalaiselta ja suomalaiselta metodistiepiskopaaliselta, roomalaiskatoliselta ja kreikkalaiskatoliselta seurakunnalta lautakunta ei saanut vastaanottaa tuollaisia luetteloja.

Vuoden varrella on lautakunnan pyynnöstä määrätty tai on lautakunnan mieltä kuultu määrättäessä holhoojia 99 ja uskottujamiehiä 78 tapauksessa sekä 18 täysi-ikäisen henkilön asettamisesta holhunalaiseksi ja 6 tuollaisen henkilön

vapauttamisesta holhunalaisuudesta ynnä 14 kysymyksestä, jotka koskivat lastenkasvatusoikeuden ottamista pois vanhemmilta. Niinikään antoi lautakunta lausunnon 46 tapauksessa alaikäisen kiinteistön myyntiä, 6 tapauksessa alaikäisen kiinteistön kiinnitystä ja 1 tapauksessa alaikäisen kiinteistön vuokraamista koskevista asioista samoinkuin 1 tapauksessa yhtiösopimuksen tekoa koskevasta kysymyksestä sekä käsitteli 1 kysymyksen kiinteistön ostosta, 18 kysymystä lainan ottamisesta alaikäisen puolesta, 1 kysymyksen menemisestä takuuseen toisen velasta ja 2 kysymystä, jotka koskivat oikeutta kantaa holhotille tulevia varoja.

Kaikkiaan 154 holhoojaa ja uskottuamiestä laiminlöi antaa holhouslain 51 §:ssä säädetyn ajan kuluessa tilin holhottiensa omaisuuden hoidosta, minkätähden lautakunta holhouslain 53 §:n säännöksen mukaan siitä ilmoitti raastuvanoikeudelle. Niissä tapauksissa, jolloin lautakunta on velvoittanut asianomaiset holhoojat ja uskotutmiehet oikaisemaan antamiaan laskuja tai heiltä vaatinut tietoja ja todisteita, on lautakunnan osoituksia ja määräyksiä noudatettu muissa paitsi 1 tapauksessa, josta lautakunnan sentähden täytyi tehdä ilmoitus raastuvanoikeudelle.

30 holhouksesta raastuvanoikeus lautakunnan esityksestä määräsi, että vastaiset tilit holhousvarain hoitamisesta saavat käsittää vuotta pitemmän ajan.

XI. Oikeusaputoimisto.

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin vähävaraisten oikeusaputoimiston toiminnasta vuonna 1919 oli seuraava:

Oikeusapulautakunnan jäsenet. Helmikuun 4 p:nä 1919 kaupunginvaltuusto valitsi oikeusapulautakunnan jäseniksi professori W. Chydeniuksen, molempien oikeuksien kandidaatin V. Hakkilan ja varatuomari O. Möllerin sekä varajäseniksi varatuomarit V. Joutsenlahden ja Hj. J. Procopén.

Oikeusapulautakunta kokoontui vuonna 1919 kaikkiaan viidesti, jolloin oikeusaputoimiston juoksevia asioita käsiteltiin.

Oikeusavustajan apulaisen varatuomari M. Wilskmanin vuonna 1918 erottua yllämainitusta toimestaan ja viran ainoan hakijan varatuomari J. S. Ilmasen anottua, ettei häntä otettaisi huomioon virkaa täytettäessä, valittiin virkaan toukokuun 20 p:nä, sittenkuin se oli uudelleen julistettu haettavaksi, kolmesta hakijasta varatuomari A. W. Falck.

Toimiston tarverahain, siivouksen y. m. määräraha, joka oli 3,000: — markan suuruinen, osoittautui vallitsevan kalliin ajan johdosta riittämättömäksi, minkä vuoksi vuoden kuluessa anottiin 1,500: — markan lisämäärärahaa, jonka kaupunginvaltuusto myönsikin.

Toimiston yhteistyö samanlaisten ulkomaisten laitosten kanssa supistui eräihin Tukholman kaupungin oikeusapukonttorin laskuun suoritettuihin tehtäviin. Oman maan köyhäinasianajajain kanssa sensijaan oltiin vilkkaassa vuorovaikutuksessa.

Muutoin jatkui oikeusaputoimiston toiminta vuonna 1919 entiseen tapaan. Toimiston käyttäjäin luku lisääntyi jonkin verran verrattuna edelliseen vuoteen, jolloin toimisto kapinan johdosta oli suljettuna lähes kolme kuukautta. Todennäköistä on, että käyntien luku toimistossa tulee lisääntymään säännöllisten olojen jälleen palattua.

Käyntejä oli kertomusvuonna 3,762 edellisen vuoden 2,162:n sijasta, ja ryhmittyivät ne vuoden eri kuukausien kesken seuraavasti:

Tammikuu	(25 päivää)	315	Heinäkuu	(25 päivää)	273
Helmikuu	(24 »)	301	Elokuu	(25 »)	251
Maaliskuu	(25 »)	352	Syyskuu	(26 »)	401
Huhtikuu	(23 »)	341	Lokakuu	(27 »)	369
Toukokuu	(25 »)	329	Marraskuu	(25 »)	298
Kesäkuu	(22 »)	273	Joulukuu	(23 »)	259
				Yhteensä	3,762

Oikeusaputoimisto oli vuoden varrella avoinna 295 päivää, joten siis päivittäisiä käyntejä oli 12.75 edellisen vuoden 9.12:n sijasta. Suurin päivittäinen käyntien luku oli 31 ja vähin 2.

Vuoden varrella käsiteltiin 635 eri asiaa, joista 601 oli saapunut vuonna 1919 ja 34 oli ratkaisematta edelliseltä vuodelta. Kirjallisia toimituksia oli 790, niistä hakukirjoja 238.

Säätynsä ja ammattinsa sekä sukupuolensa mukaan ryhmittyivät kävijät seuraavasti:

	Mp.	Np.	Yht.
Naimisissa olevia naisia ja leskiä	—	228	228
Työläisiä	73	67	140
Palkollisia	1	121	122
Käsityöläisiä	32	51	83
Neitejä	—	9	9
Kauppa-apulaisia	—	8	8
Konttoriapulaisia	—	5	5
Talonmiehiä	4	—	4
Tarjoilijattaria	—	4	4
Vanginvartijoita	3	—	3
Koneenkäyttäjiä	3	—	3
Asioitsijoita	2	—	2
Partureita	1	1	2
Hierojia	2	—	2
Merimiehiä	2	—	2
Juoksutyttöjä	—	2	2
Kirjaltajia	2	—	2
Autonkuljettaja	1	—	1
Lämmittäjä	1	—	1
Kauppias	1	—	1
Kauppamatkustaja	1	—	1
Vuokra-ajuri	1	—	1
Asukki	1	—	1
Kassanhoitaja	—	1	1
Mekanikko	1	—	1
Muusikko	1	—	1
Yövartija	1	—	1
Ovenvartija	1	—	1
Yksityisopettajatar	—	1	1
Sairaanhoitajatar	—	1	1
Välittäjä	1	—	1
Yhteensä	136	499	635

Vuoden varrella käsiteltyjen juttujen ryhmittyminen laatunsa mukaan käy selville seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:	
Vuokrasopimuksia	46
Työ- ja työehtosopimuksia	106
Muita saamisoikeuksia	113
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	30
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:	
Avioriitoja	20
Avioeroja	32
Kihlauksen purkautumisia	3
Pesäero	1
Perheen elatus	60
Aviottomain lasten elatus	58
Perintöoikeuteen kuuluvia asioita	25
Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	1
Yleisiä veroja koskevia asioita	13
Tapaturmavakuutusta koskevia asioita	7
Vähäpätöisiä rikosasioita	18
Erinäisiä tiedusteluja, hakemuksia, valituksia y. m.	102
Yhteensä	635

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteestä riippui, vuoden varrella lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 618, niinkuin näkyy alempana olevasta taulusta:

Sopimalla ratkaistu	131
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	104
Erin. syistä jätetty sillensä	245
Annettu eri viranomaisille	125
Juttuja, joissa toimisto otti haasteen, mutta ei ajanut juttua	13
Yhteensä	618

Edellä mainitut, eri viranomaisille annetut 125 asiaa jakautuivat eri virastojen ja viranomaisten kesken seuraavasti:

Valtioneuvosto	21	Helsingin holhouslautakunta	1
Korkein oikeus	7	» kaupunginvaltuusto	1
Sotaministeriö	1	» vuokralautakunta	2
Ulkoministeriö	1	» raastuvanarkisto	4
Turun hovioikeus	7	Hollolan kihlak. kruununvouti	1
Rautatiehallitus	1	Hauhon » »	1
Merenkulkuhallitus	1	Kuopion » »	1
Uudenmaan äänin maaherra	22	Maskun » »	1
Porvoon hiippak. tuomiokapituli	8	Pernajan » »	2
Uudenm. lään. kutsuntalautak.	5	Raaseporin » »	1
Vakuutusneuvosto	1	Ahvenanmaan » »	1
Raaseporin tuomiok. tuomari	1	Tornion kaupunginvouti	1
Helsingin maistraatti	15	Turun »	1
Helsingin rahatoimikamari	1	»Aunuksen Hoitokunta»	1
» tutkijalautakunta	13	Viron hallitus	1
		Yhteensä	125

Se seikka että 245 asiaa jätettiin sillensä, johtui enimmältä osalta siitä, etteivät oikudenetsijät, sen jälkeen kuin oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä siitä, että hakijat eivät joko tahtoneet tai voineet esittää varattomuudentodistusta.

Haaste oli otettu 13 jutussa, mutta näitä juttuja ei oikeusaputoimisto sittemmin ajanut, osin syystä että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella sijaitseviin oikeuksiin, osin syystä etteivät hakijat ilmoittaneet toimistolle, milloin jutut tulisivat esille täkäläisessä raastuvanoikeudessa.

Oikeudenkäynnillä ratkaistuista jutuista voitettiin 87 ja hävittiin 17. Kaupungin raastuvanoikeudessa esiinnyttiin kaikkiaan 224 kertaa 156 päivänä.

Vuoden päättyessä oli 17 asiaa lopullisesti ratkaisematta. Näistä oli 5 oikeudenkäynnin ja 12 eri viranomaisten ratkaisun varassa.

XII. Sosialilautakunta.

Sosialilautakunnan kertomus vuodelta 1919 oli seuraava.

Lautakunnan kokoonpano. Sosialilautakuntaan kuuluivat vuonna 1919 seuraavat henkilöt: kaupunginvaltuuston valitsemat jäsenet kunnallisneuvos V. von Wright, taloudenhoitaja K. Heinonen, Suomen ammattijärjestön puheenjohtaja M. Paasivuori, esittelijäsihteeri A. Listo toukokuun 20 p:ään ja sen jälkeen kunnallisen keskustoimiston johtaja filosofianmaisteri Y. Harvia sekä varajäsenet neiti B. Tabelle, maalari K. Nikula, johtaja Y. Similä, filosofianmaisteri Harvia toukokuun 20 p:ään ja sen jälkeen esittelijäsihteeri N. Mannio; rahatoimikamarin valitsemat filosofianmaisteri J. V. Keto ja varajäsen neiti E. Fagerholm; terveydenhoitolautakunnan valitsemat professori vapaaherra O. von Hellens ja varajäsen lääkintöneuvos V. Manner; sekä vaivaishoitohallituksen valitsemat isännöitsijä C. F. Fagerholm ja varajäsen toimittaja Y. Räsänen.

Puheenjohtajaksi valittiin herra von Wright ja varapuheenjohtajaksi herra Heinonen.

Lautakunnan sihteerintehtäviä hoiti helmikuun 1 p:ään asti sihteeri varatuomari E. Cavonius, helmikuun 1 p:stä toukokuun 15 p:ään v. t. sihteeri pormestari T. Malinen ja viimemainitusta päivästä lähtien vakinainen sihteeri arkkitehti A. V. Toivonen.

Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaostoon kuuluivat herrat von Wright, von Hellens ja Heinonen, varajäseninä herrat Fagerholm ja Nikula.

Sosialilautakunnan tontinvuokrajaostoon kuului puheenjohtaja herra Listo toukokuun 20 p:ään ja siitä lähtien herra Harvia, jäsenet herrat von Wright ja Keto sekä varajäsenet neiti Fagerholm ja herra Manner.

Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaostoon kuuluivat herra Harvia puheenjohtajana, herra Paasivuori, herra Listo toukokuun 20 p:ään ja sen jälkeen herra Mannio jäseninä sekä herrat Keto ja Similä varajäseninä.

Työväenopetuslaitosten tarkastajina toimivat insinööri A. Breitholtz ja neiti I. Schreck.

Siirtolapuutarhat. Siihen hallitukseen, jolla oli tehtävänään Korpaksen-Ruskeasuon siirtolapuutarhain lähin valvonta, kuuluivat seuraavat henkilöt: sosialilautakunnan valitsemat professori M. Heikinheimo ja metallityöntekijä V. Salovaara, varamiehinä päiväläinen V. Viherkoski ja kaupunginpuutarhuri S. Olsson; yhdistyksen ungdomsförbundet Fylgia valitsemat mekanikko O. Strömberg ja varamiehenä konttoriapulainen A. Lamberg; Martta-yhdistyksen Helsinginosaston valitsemat rouva A. Wessberg ja varajäsen neiti K. Huldén; sekä Svenska kvinnoförbundet-yhdistyksen valitsemat neiti B. Tabelle ja

varajäsen rouva S. Thomasson. Hallituksen sihteerinä ja siirtolapuutarhaneuvojana toimi puutarhuri O. Lundén.

Lautakunnan edustajat kunnallisissa laitoksissa. Sosialilautakunnan ehdotuksesta valittiin kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan puheenjohtajaksi filosofiantohtori S. Ivalo ja varapuheenjohtajaksi Suomen ammattijärjestön puheenjohtaja M. Paasivuori. Sosialilautakunnan edustajana työväenopiston suomalaisen osaston johtokunnassa oli ylitirehtööri E. Böök ja opiston ruotsalaisen osaston johtokunnassa kirjaltaja K. F. Hellgrén.

Lautakunnan kertomusvuoden kuluessa käsittelemistä asioista mainittakoon tärkeimpinä seuraavat:

Asuntopula. Helmikuun 26 sekä maaliskuun 4 ja 28 p:nä lautakunta kokoontui käsittelläkseen kaupunginvaltuuston kehoituksesta kysymystä toimenpiteistä asuntopulan poistamiseksi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi lautakunnan asiasta antaman ehdotuksen ja antoi lautakunnalle edelleen tehtäväksi antaa ehdotuksen kunnallisen tai kunnan avustaman rakennustoiminnan alkuunpanemiseksi. Asiaa valmistelemaan lautakunta kokoontui huhtikuun 28 ja toukokuun 7 p:nä, minkä jälkeen asiaa koskeva mietintö [1]) toukokuun 10:ntenä päivätyn kirjeen ohella lähetettiin kaupunginvaltuustolle. Valtuusto ei asettunut lautakunnan esityksen kannalle sen koko laajuudessa, vaan päätti kesäkuun 20 p:nä pitämässään kokouksessa, että ainoastaan Vallilan kortteliin n:o 556 rakennettaisiin 240 huonetta käsittävä työväenasuntoryhmä.

Rahatoimikamarin tämän johdosta päätettyä, että eräs mainitun ryhmän 16 huonetta käsittävä asuinrakennus rakennettaisiin ratatiilistä, sosialilautakunta päätti, koska sementtitiilet olivat osoittautuneet soveltumattomiksi eristämään lämpöä ja kosteutta, rahatoimikamarilta anoa yllämainitun päätöksen kumoamista sekä kaikkien työväenasuntojen rakentamista puusta, minkä ehdotuksen rahatoimikamari sittemmin hyväksyikin.

Tilastoa. Maaliskuun 28 p:nä pitämässään kokouksessa sosialilautakunta päätti hankkia tietoja kaupungissa vallitsevasta asuntopulasta ja kehoitti tässä mielessä ilmoituksilla kaupungin sanomalehdissä niitä kaupungin asukkaita, jotka tarvitsivat huoneistoa kesäkuun 1 p:stä, ilmoittautumaan sosialilautakunnan kansliaan. Ennen huhtikuun 15 p:ää saapui 1,048 ilmoitusta, joiden mukaan 3,862 henkilöä kesäkuun 1 p:stä 1919 tarvitsi yhteensä 2,067 asuinhuonetta. Tilastoaineisto lähetettiin kaupungin tilastokonttorin käyteltäväksi.

Asuntopula. Maaliskuun 24:ntenä päivätyssä, rahatoimikamarille osoitetussa kirjelmässä sosialilautakunta ehdotti, että eräät Leppäsuon huvilan huoneet luovutettaisiin häädettyjen perheiden asunnoksi [2]) ja syyskuun 29:ntenä päivätyssä kirjelmässä, että saman huvilan toisen kerroksen huoneet saatettaisiin asuttavaan kuntoon sekä että huoneiden vuokraaminen ja hallinto annettaisiin sosialilautakunnan toimeksi. Rahatoimikamarille osoitetussa lokakuun 7:ntenä päivätyssä kirjelmässä lautakunta edelleen huomautti, että Leppäsuon huvilan pohja- ja ullakkokerrokset olisi kiireellisesti pantava kuntoon, jotta sinne voitaisiin majoittaa kodittomia henkilöitä. Sosialilautakunnan esitykseen myönnyttiin, mikäli se koski mainitun huvilan korjausta, jota vastoin huoneiden hallinnon ehdoksi pantiin, että sosialilautakunta tarpeen vaatiessa luovuttaisi ne takaisin kaupungin käytettäväksi ja siinä tarkoituksessa vaatisi vuokralaisilta sitoumuksen, että heidän käskyn saatuaan on muutettava toiseen, heille mahdollisesti osoitettavaan huoneistoon. Tämän

[1]) Ks. tätä kert. siv. 32. — [2]) S:n siv. 30.

johdosta sosialilautakunta marraskuun 6 p:nä ehdotti, että sitoumuksen vaatiminen annettaisiin tehtäväksi Leppäsuon huvilan isännöitsijälle sekä että rahatoimikamari peruuttaisi päätöksensä Leppäsuon huvilassa asuvien perheiden siirtämisestä Vallilan vasta rakennettuihin työväenasuntoihin; viimemainitun anomuksen rahatoimikamari kuitenkin marraskuun 21 p:nä hylkäsi.

Maaliskuun 24 p:nä pitämässään kokouksessa lautakunta otti keskusteltavaksi kysymyksen Suomenlinnan rakennusten luovuttamisesta kodittomien asunnoiksi. Tämän ehdotuksen, mikäli se koski koko Suomenlinnaa, valtioneuvosto kuitenkin hylkäsi sen nojalla että puheenaolevien rakennusten tarpeellisista korjaus- ja sisustustöistä olisi ollut kustannuksia $1^1/_2$ miljoonaa markkaa; myöhemmin luovutettiin kuitenkin Harakan saarella olevat rakennukset yksityisasunnoiksi [1]).

Hermannin n. s. lentoparakkeihin kaupunginvaltuusto päätti antaa sisustaa 40 huonetta, ja toistasataa perhettä, joista useat asuivat kellareissa, ullakoilla ja muissa sentapaisissa paikoissa, anoi saada muuttaa huoneisiin, mikä selvästi osoittaa asuntopulan laajuutta.

Arkkitehti E. Wileniuksen antaman ehdotuksen johdosta, joka koski toimenpiteisiin ryhtymistä kaupungin omien ja sen avustamien rakennusyritysten kustannusten vähentämiseksi, kaupunginvaltuusto anoi lausuntoa rahatoimikamarilta, joka taas lähetti ehdotuksen sosialilautakuntaan, jossa sitä käsiteltiin lokakuun 27 ja 29 p:nä pidetyissä kokouksissa. Viimemainittuna päivänä päivätyssä rahatoimikamarille osoitetussa kirjelmässä lautakunta lausui käsityksenään, etteivät arkkitehti Wileniuksen ehdottamat toimenpiteet johtaisi tarkoitettuun tulokseen.

Vallilan tonttien vuokraus. Tammikuun 25 p:nä päivätyssä kirjelmässä sosialilautakunnalle ilmoitettiin, että rahatoimikamari katsoi kaupungin myytävinä olevien tonttien hintaa olevan korotettava 25 %:lla 1917 vuoden hinnoista, ja lautakuntaa kehoitettiin ottamaan harkittavaksi, eikö ollut syytä samassa suhteessa korottaa lautakunnan valvonnan alaisten Vallilan tonttien vuokria. Sosialilautakunnan tontinvuokrajaoston valmisteltua kysymystä lautakunta kesäkuun 13 p:nä pitämässään kokouksessa tekemänsä päätöksen mukaisesti vastasi, ettei se katsonut mainitunlaisten tonttien vuokramaksun korottamisen olevan paikallaan ajankohtana, jolloin asuntojen hankkimista vähävaraisille oli yleisistä varoista avustettava. Rahatoimikamari hyväksyi sosialilautakunnan esityksen elokuun 8 p:nä, mutta päätti samalla kehoittaa lautakuntaa ottamaan harkittavaksi, mihin toimenpiteisiin kaupungin taholta olisi ryhdyttävä keinottelun estämiseksi Vallilan tonteilla. Viimemainitun kysymyksen lautakunta jätti selviteltäväksi tontinvuokrajaostolleen. Lokakuun 1:senä päivätyssä lausunnossa rahatoimikamarille lautakunta sittemmin huomautti, että Vallilan alueelle vahvistetuissa vuokrasopimuksissa oli keinottelun estämistä tarkoittavia määräyksiä ainoastaan 8:nnessa kohdassa, jonka mukaan kaupungilla, jos keinottelua on ilmennyt, on oikeus sovintolautakunnan määräämästä hinnasta lunastaa rakennukset, mutta ettei ollut kaupungin edun mukaista ryhtyä tällaiseen lunastamiseen aikoina, jolloin sekä työaineiden hinnat että työpalkat olivat tavattoman korkeat, eikä kaupunki ollutkaan osoittanut varoja tähän tarkoitukseen. Edellä lausuttuun katsoen lautakunta esitti mielipiteenään, että niiden vuokrasopimusten mukaan, jotka oli laadittu ennen n. s. uutta säännöstelyä, ei ollut olemassa mitään sopivia keinoja keinottelun ehkäisemiseksi, jota vastoin asiainlaita oli toinen niissä

[1]) Ks. tätä kert. siv. 12.

tapauksissa, jolloin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta oli saatu laina, joka voitiin sanoa irti, jos keinottelua todettiin.

Osakeyhtiö Helsingin kansanasunnot. Eräs kaupunginvaltuuston asettama komitea oli ehdottanut [1]), että Osakeyhtiö Helsingin kansanasunnot purettaisiin ja sen omaisuus luovutettaisiin kaupungille. Tämän johdosta sosialilautakunta joulukuun 8 p:nä pitämässään kokouksessa otti kysymyksen käsiteltäväksi ja anoi kaupunginvaltuustolta, että komitean yllämainittu ehdotus hylättäisiin.

Käpylän puutarhaesikaupunki. Joulukuun 12 p:nä pitämässään kokouksessa rahatoimikamari päätti, että kaupungin yleisten töiden hallituksen tuli yksissä neuvoin sosialilautakunnan ja kaupunginarkkitehdin kanssa laatia ehdotus Käpylän puutarhaesikaupungin rakentamista koskeviksi määräyksiksi. Tätä tehtävää suorittamaan lautakunta puolestaan valitsi sihteerinsä arkkitehti Toivosen. Sittemmin sosialilautakunta kokouksissaan lokakuun 29, marraskuun 30 ja joulukuun 23 p:nä käsitteli Käpylän puutarhaesikaupunkia koskevaa kysymystä, ja käsittelyn tuloksena oli viimemainittuna päivänä päivätty, kaupunginvaltuustolle osoitettu esitys [2]) Käpylä nimisen puutarhaesikaupungin perustamisesta lähivuosina Kottbyn pysäkin itäpuolelle.

Pieniä asuinrakennuksia Toukolaan. Syyskuun 19:ntenä päivätyllä lähetekirjelmällä rahatoimikamari vaati sosialilautakunnan lausuntoa kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatimasta suunnitelmasta Toukolan jakamiseksi pienten asuinhuoneiden paikoiksi tarkoitettuihin alueihin, ja olisi lautakunnan sitäpaitsi laadittava puheenaolevien alueiden vuokrasopimusehdotukset. Joulukuun 3:ntena päivätyssä kirjelmässä sosialilautakunta puolsi kaupunginasemakaavaa, jota varten lautakunta oli laatinut rakennusjärjestysehdotuksen, sekä ehdotti edelleen, että kaupungin yleisten töiden hallitukselle annettaisiin tehtäväksi pitää huoli alueen paalutuksesta ja laatia ehdotus vesi- ja viemärijohtojen kuntoonpanettamiseksi sekä että tonttien luovutukseen nähden vahvistettaisiin yleiseksi säännöksi, että vuokrakauden tulisi kestää vähintään 50 ja enintään 60 vuotta ja päättyä kaikkiin tontteihin nähden yhtaikaa, ja että rahatoimikamari vahvistaisi vuokramaksun suuruuden sosialilautakunnan ehdotuksesta ja kaupunginvaltuuston äskettäin tekemän periaatepäätöksen mukaisesti, jota vastoin ne tontit, jotka säännöllisten olojen palattua olivat vapaina, tarjottaisiin vuokralle määrätystä vuokramaksusta, jota varten tontti sitä ennen oli arvioitava ottamalla huomioon sen laatu ja asema ja vuosivuokra vahvistettava 5 %:ksi tontin arvioidusta arvosta. Edelleen lautakunta ehdotti, että jos eri henkilöt haluavat vuokrata saman tontin, se henkilö on etuoikeutettu, jolla on aikomuksena rakentaa asunto itselleen, ja useasta tällaisesta hakijasta se, joka on kauan ja säännöllisesti työskennellyt ammatissaan tai työpaikassaan ja muuten tunnetaan huolelliseksi työmieheksi, palvelusmieheksi tai käsityöläiseksi, ja siinä tapauksessa että useat hakijat olisivat yhtä ansiokkaat, se jolla on suurin perhe. Samassa kirjelmässä sosialilautakunta edelleen ehdotti, että kaupunginvaltuusto vahvistaisi lautakunnan laatiman ehdotuksen alueen vuokrasopimuksiksi sekä että alueen vuokraaminen annettaisiin rahatoimikamarin tehtäväksi.

Kansanpuisto ja kansanmerikylpylä Santahaminaan. Jo 3 vuotta takaperin oli kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Jung esittänyt, että kaupunginasemakaavan uudestijärjestelyn ja laajennuksen yhteydessä sen toiminnan jatkona, jonka tuloksena oli ollut Korkeasaaren ja Seurasaaren järjestäminen, otettaisiin

[1]) Ks. tätä kert. siv. 46. — [2]) Kvston pain. asiakirj. n:o 12, 1920.

käsiteltäväksi kysymys leikki- ja urheilukenttien sekä puistojen laittamisesta Helsinkiä ympäröivään saaristoon. Hallituksen asetettua komitean laatimaan ehdotusta Suomenlinnan ja siihen kuuluvien saarien käyttöä varten sosialilautakunta maaliskuun 4 p:nä pitämässään kokouksessa päätti jättää mainitulle komitealle kirjelmän, jossa viitattiin yllämainittuihin seikkoihin ja ehdotettiin, että Santahamina luovutettaisiin kaupungille yllä esitettyyn tarkoitukseen sekä kansanmerikylpylän perustamiseksi sinne.

Asunnonvälitys. Sen johdosta että valtioneuvoston lokakuun 27 p:nä 1919 tekemän päätöksen 19 § sisältää määräyksen, että pakollinen ja maksuton kunnallinen asunnonvälitys on järjestettävä niillä paikkakunnilla, joilla on vuokralautakunta, otti sosialilautakunta lokakuun 29 p:nä pitämässään kokouksessa käsiteltäväksi kysymyksen asunnonvälityksen järjestämisestä Helsingissä, mutta jätti asian edelleen valmisteltavaksi sihteerilleen. Kaupungin vuokralautakunnat tekivät sittemmin kaupunginvaltuustolle esityksen asunnonvälityksen järjestämisestä, ja kaupunginvaltuusto vaati asiasta rahatoimikamarin lausuntoa, joka taasen samassa tarkoituksessa marraskuun 7 p:nä lähetti asiakirjat sosialilautakunnalle. Marraskuun 12:ntena päivätyssä lausunnossa [1]) lautakunta kannatti vakinaisen asunnonvälityksen järjestämistä sekä vuokralautakuntain johtosääntöehdotuksen vahvistamista olemaan voimassa toistaiseksi, mutta ehdotti samalla, että kaupunginvaltuusto antaisi sosialilautakunnan tehtäväksi laatia uuden ehdotuksen, kun pakollinen välitys oli päättynyt. Asunnonvälitystoimiston perustamiskustannusten peittämiseksi lautakunta ehdotti myönnettäväksi 25,000: — markkaa, ja vuotuinen menosääntö arvioitiin 40,000: — markaksi, kuitenkin niin että virkamiesten palkkausedut olisivat samojen muutosten alaiset kuin muiden viranpitäjäin palkat. Edelleen lautakunta anoi, että kaupunginvaltuusto tekisi valtioneuvostolle esityksen säännösten muuttamisesta sikäli, että vuokralautakunnat oikeutettaisiin talonomistajasta riippumatta valitsemaan vuokralaiset vapaiksi jääneisiin huoneistoihin.

Vahingonkorvaus työntekijälle tapaturman aiheuttamasta ruumiinvammasta. Sosialilautakunnan joulukuun 30 p:nä 1918 pitämässä kokouksessa oli otettu käsiteltäväksi kysymys, eikö kaupungin tulisi maksaa vahingonkorvausta työntekijöille, jotka kaupungin töissä ollessaan saivat ruumiinvamman, kuten työntekijäin tapaturmavakuutuksesta elokuun 18 p:nä 1917 annetussa asetuksessa ja mainitun asetuksen voimaanastumisesta ja sovelluttamisesta joulukuun 28 p:nä 1917 annetussa asetuksessa säädetään, ja otettiin asia jatkuvasti käsiteltäväksi tammikuun 27 p:nä 1919 pidetyssä kokouksessa, jolloin lautakunta päätti jättää kysymyksen lepäämään.

Satamatöiden kunnallistuttaminen. Vaadittuna antamaan lausuntonsa kaupunginvaltuustolle jätetystä anomuksesta [2]) sovittelutoimenpiteisiin ryhtymisestä paraikaa jatkuvan satamatyöläislakon johdosta sosialilautakunta syyskuun 29 p:nä otti kysymyksen käsiteltäväkseen. Koska lakko silloin oli loppunut, ei lautakunta katsonut olevan syytä yksityiskohtaisesti lausua kantaansa anomukseen nähden, mutta huomautti kuitenkin kaupunginvaltuustolle osoitetussa kirjelmässä, että satamatöiden kunnallistuttamista koskeva ehdotus ansaitsi huomiota, mutta että asia tältä osaltaan koski satamatoimikuntaa.

Lastensuojelukeskuksen avustaminen. Lastensuojelukeskuksen sosialilautakunnalle osoittaman elokuun 28:ntena päivätyn kirjelmän johdosta, joka sisälsi

[1]) Kvston pain. asiakirj. n:o 50. — [2]) Ks. tätä kert. siv. 195 ja seur.

anomuksen toimenpiteisiin ryhtymisestä varojen hankkimiseksi lasten vastaanottohuoneen ylläpitämistä varten, lautakunta syyskuun 4 ja 10 p:nä pitämissään kokouksissa otti asian käsiteltäväkseen, ja päätti tällöin lähettää kirjelmän kasvatuslautakunnalle. Kasvatuslautakunnan palautettua kirjelmän oman lausuntonsa ohella kysymys otettiin käsiteltäväksi sosialilautakunnan lokakuun 1 p:nä pitämässä kokouksessa ja päätettiin tällöin palauttaa kirjelmä lastensuojelukeskukselle, jota samalla kehoitettaisiin kääntymään asiassa suoraan kaupunginvaltuuston puoleen.

Lautakunnan virkakieli. Kysymys sosialilautakunnan virkakielestä otettiin käsiteltäväksi jo elokuun 23 p:nä, mutta ratkaistiin vasta syyskuun 4 p:n kokouksessa, jolloin äänestyksen jälkeen päätettiin, että yleisölle menevät toimituskirjat oli laadittava rinnan suomeksi ja ruotsiksi, mikäli kirjelmät olivat kauppakirjoja, vuokra-, urakka- ja tontinvuokrasopimuksia tai muita suurehkon tai pysyväisen merkityksen omaavia asiakirjoja tai jos niitä kirjoitettaessa voitiin käyttää kaavaketta. Sitävastoin oli suomenkieltä käytettävä päiväkirjan pidossa, mietintöjen ja muiden asiakirjain laadinnassa, samoinkuin kirjelmäin vaihdossa kaupunginvaltuuston, virastojen ja muiden viranomaisten kanssa; kaupungin ruotsinkielistä väestöä edustavain elinten kanssa tapahtuvassa kirjelmäin vaihdossa oli käytettävä ruotsinkieltä. Muut asiakirjat ja kirjeet yksityisille henkilöille oli yleisen kieliasetuksen mukaisesti laadittava sillä kielellä, jota asianosaiset tarvitsivat tai toivoivat.

Vallilan rakennusyritysten piirustukset on puheenaolevan alueen rakennusjärjestyksen mukaisesti sosialilautakunnan tarkastettava, ja päätti lautakunta joulukuun 3 p:nä pitämässään kokouksessa antaa tämän tehtävän tontinvuokrajaostonsa toimeksi.

Lautakunnan kanslia. Sen johdosta että sosialilautakunnan kanslian työ oli siinä määrin lisääntynyt, ettei sihteeri yksin ehtinyt sitä suorittaa, päätti lautakunta joulukuun 3 p:nä pitämässään kokouksessa tehdä kaupunginvaltuustolle esityksen, että lautakunta oikeutettaisiin 1920 vuoden alusta ottamaan palvelukseensa naisapulaisen ja että lautakunnan menosääntöön tätä varten merkittäisiin 2,400: — markan suuruinen määräraha. Sitäpaitsi lautakunta päätti anoa 2,530: — markan määrärahan ottamista menosääntöön kirjoituskoneen ostamiseksi lautakunnan kansliaan.

Opinnot. Lautakunnan sihteeri arkkitehti A. V. Toivonen sai kaupunginvaltuuston kesäkuun 20 p:nä tekemän päätöksen mukaisesti 1,500: — markan apurahan Ruotsinmatkaa varten. Hän kävi heinäkuun 1 ja 17 päivän välisenä aikana Malmössä, Göteporissa ja Tukholmassa.

Sosialilautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto myönsi kaupungin työväenopetuslaitosten tarkastajalle insinööri A. Breitholtzille 2,500: — markan matka-apurahan opintoja varten Tanskassa ja Norjassa.

Kokoukset. Sosialilautakunta kokoontui vuoden varrella 27 kertaa.

Kunnallisten työväenasuntojen hallintojaostolla oli kertomusvuonna kaikkiaan 13 kokousta. Helmikuun 27 p:nä pitämässään kokouksessa jaosto päätti korottaa kaupungin Vallilassa ja Kristiinankadun varrella olevien talojen asuntojen vuokria 20 %:lla kesäkuun 1 p:stä lukien. Jaoston valvonnan alaiseksi asetettiin kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti myöskin Annankadun kansakoulutalo, joka toistaiseksi, ei kuitenkaan kauemmaksi kuin heinäkuun 1 p:ään, luovutettiin osakeyhtiö Insulan talosta häädetyille henkilöille. Kesäkuun 13 p:nä, pöytäkirjan 3 §:ssä, jaosto päätti, että jos kunnallisten työväenasuntojen vuokralaiset yrittivät keinotella huoneistoillaan, heidät heti häädettäisiin. Muut jaoston käsittelemät kysymykset olivat juoksevia asioita.

Tontinvuokrajaosto kokoontui yhteensä 9 kertaa. Tällöin käsiteltiin rahatoimikamarin jaostolle lausunnon antamiseksi lähettämät sellaisten henkilöiden tekemät anomukset, jotka halusivat saada itselleen siirretyksi eräiden Vallilan tonttien vuokraoikeuden; tällaisia anomuksia saapui lautakunnalle yhteensä 37.

Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaosto ei kokoontunut kertomusvuonna kertaakaan.

Korpaksen-Ruskeasuon siirtolapuutarha käsitti 156 varsinaista viljelyspalstaa, joista Helsingin kansakoulujen nuoriso- ja raittiusliitolla Fylgialla oli käytettävänään 49 palstaa, Martta-yhdistyksellä 54 palstaa ja Ruotsalaisella naisyhdisyksellä 53 palstaa. Fylgia-yhdistyksellä oli sitäpaitsi 14 ylimääräistä palstaa. Kevättyöt voitiin siirtolapuutarhassa panna alulle vasta toukokuun 1 p:nä. Puutarhaneuvoja puutarhuri Lundén järjesti alueelle 400 m²:n laajuisen mallipuutarhan. Elokuun 19 p:nä siirtolapuutarhanviljelijöillä oli puutarhassa yhteinen ulkoilmajuhla esitelmineen. Sitäpaitsi oli siirtolapuutarhahallituksella kesän aikana kolme kokousta.

XIII. Kunnan työnvälitystoimisto.

Kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan vuodelta 1919 [1]) antama kertomus oli seuraavaa sisällystä:

Kunnan työnvälitystoimiston johtokuntaan kuuluivat vuonna 1919 filosofiantohtori S. Ivalo puheenjohtajana, ent. senaattori M. Paasivuori varapuheenjohtajana sekä rakennusmestari J. Ahde, uunitehtailija A. Malmi, työnjohtaja T. Lillkvist ja kirvesmies J. Suominen jäseninä. Varajäseniä olivat maalarimestari A. Haanoja, kirjansitojamestari O. J. Lillja, puuseppä V. Långholm ja muurari J. Nevalainen.

Toimiston henkilökuntaan kuuluivat johtaja A. H. Karvonen, naisosaston apulaiset rouvat I. Petelius ja R. Hänninen sekä neidit A. Bruun heinäkuun 1 p:stä, E. Sundström ja L. Ahlgren, miesosaston apulaiset H. E. Blomqvist, W. O. Ahtio heinäkuun 1 p:stä ja U. Vinha sekä vahtimestari V. Jyrkänne.

Toimiston toiminta. Vuonna 1919 toimisto jälleen työskenteli säännöllisissä oloissa. Työolojen samoinkuin muunkin elämän vapaata kehitystä ehkäisivät tosin monet sodan ja kapinan aiheuttamat seikat, kuten yleisen valtiollisen tilanteen epävarmuus, raaka-aineiden puute ja suunnaton hintainnousu, ajoittain myös ammattitaitoisten työmiesten puute eräillä aloilla, joka teki tyhjäksi odotetun suuren tuotannon lisääntymisen. Siitä huolimatta työolot muodostuivat jotenkin normaalisiksi.

Edellisinä vuosina oli toimiston toimintaan vaikuttanut suuri väen hankinta sotilaallisiin linnoitustöihin ja niiden tultua lopetetuiksi alkanut suuri työnpuute, joka pakotti kunnan järjestämään hätäaputöitä useille tuhansille työntekijöille. Välitykset näihin töihin muodostivat suuren osan toimiston toiminnasta. Vuonna 1919 esiintyi välitystä kunnan töihin vain vähässä määrin, miehille vain talvella. Varsinaisia hätäaputöitä järjestettiin ainoastaan naisille. Tämän takia oli liike toimiston miesosastolla, varsinkin työnhakemusten luku, tuntuvasti pienempi kuin edellisinä vuosina. Naisosastollakin oli työnhakemusten luku pienempi kuin edellisenä vuonna, johtuen pääasiallisesti siitä että työtä etsivien palvelijattarien luku oli hyvin pieni, jota vastoin työpaikkain tarjousten ja välitysten lukumäärät huomattavasti lisääntyivät.

Toimiston liikkeen valaisemiseksi esitetään seuraavassa seikkaperäisempiä tietoja työnhakemuksista ja työnhakijoista sekä tarjotuista ja täytetyistä paikoista.

Työnhakemusten luku, jaettuna työnhakijain sukupuolen mukaan, käy selville seuraavista numeroluvuista:

---

[1]) Osaa kertomusta seuranneita tilastotietoja ei ole tässä julkaistu.

	1918.		1919.		Vähennys vuonna 1919 verrattuna vuoteen 1918.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Miehiä	15,381	47.3	10,905	42.8	4,476	29.1
Naisia	17,139	52.7	14,578	57.2	2,561	14.9
Yhteensä	32,520	100.0	25,483	100.0	7,037	21.6

Työnhakemuksia teki 11,745 eri henkilöä, joista 4,719 eli 40.2 % oli miehiä ja 7,026 eli 59.8 % naisia, ja jotka jouduttuaan uudelleen työttömiksi uudistivat työnhakemuksensa 13,738 tapauksessa.

Kirkonkirjoituspaikan mukaan jakaantuivat työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsinki	4,617	97.8	5,146	73 2	9,763	83.1
Muut paikkakunnat	102	2.2	1,880	26.8	1,982	16.9
Yhteensä	4,719	100.0	7,026	100.0	11,745	100.0

Miespuolisia työläisiä muutti kaupunkiin vähemmän kuin säännöllisinä vuosina on ollut tavallista, johtuen osaksi vallitsevasta työnpuutteesta, osaksi kaupungin elintarve- ja asuntopulasta. Ainoastaan pienehkö määrä metalliteollisuudessa työskenteleviä ammattityöläisiä muutti muilta paikkakunnilta Helsinkiin. Rakennusteollisuus oli lamassa, minkä vuoksi huomattava määrä kaupungista kotoisin olevia rakennustyöläisiä oli työssä muilla paikkakunnilla. Palvelijattaria muutti toimiston välityksellä kaupunkiin suhteellisen suuressa määrin. Useimmat heistä olivat todennäköisesti henkikirjoissa Helsingissä, mutta kun he eivät voineet esittää todistusta tästä, niin heidät tilastossa luettiin muilta paikkakunnilta kotoisin oleviksi.

Perheolojen mukaan ryhmitettyinä jakaantuivat toimistoon ilmoittautuneet työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Perheellisiä[1])	2,186	46.3	1,793	25.5	3,979	33.9
Yksinäisiä	2,533	53.7	5,233	74.5	7,766	66.1
Yhteensä	4,719	100.0	7,026	100.0	11,745	100.0

Äidinkielen mukaan ryhmittyivät työnhakijat seuraavasti:

	Miehiä.		Naisia.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Suomenkielisiä	4,152	88.0	6,324	90.0	10,476	89.2
Ruotsinkielisiä	561	11.9	701	10.0	1,262	10.7
Muunkielisiä	6	0.1	1	—	7	0.1
Yhteensä	4,719	100.0	7,026	100.0	11,745	100.0

Ruotsin- ja suomenkielisten työnhakijain lukumäärän välinen suhde osoittaa ensinmainittujen luvun edelliseen vuoteen verraten vähentyneen.

Tarjottuja paikkoja oli kaikkiaan 17,418, niistä 7,324 eli 42.0 % miehille ja 10,094 eli 58.0 % naisille. Edelliseen vuoteen verraten väheni tarjottujen paik-

[1]) Perheellisiin on tässä luettu, paitsi naimisissa olevia, myöskin yksinäiset naiset ja lesket, joilla on lapsia elätettävänä, ja yksinäisiin myöskin lapsettomat lesket, joten ryhmitystä ei ole tehty sivilisäädyn, vaan perheenelatusvelvollisuuden mukaan.

kain luku miesosastolla 2,873:lla, mikä johtui samoista seikoista kuin työnhakijain luvun väheneminen, mutta naisille tarjottujen paikkain luku lisääntyi 1,489:llä johtuen palvelijattarien kysynnän lisääntymisestä. Muutamia epämääräisiä työväen kyselyjä metsätöihin ei merkitty tilastoon, kun ei tarkempia tietoja työehdoista saatu.

Tarjotuista paikoista oli:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	6,506	88.8	8,456	83.8	14,962	85.9
Muualla	818	11.2	1,638	16.2	2,456	14.1
Yhteensä	7,324	100.0	10,094	100.0	17,418	100.0

Muilla paikkakunnilla tarjona olevain paikkain luku oli suurempi kuin edellisenä vuonna, jolloin miehille tarjotuista paikoista 3.4 % ja naisille tarjotuista paikoista 9.0 % oli muilla paikkakunnilla.

Täytetyt paikat. Tarjotuista paikoista täytettiin:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	6,123	94.1	7,651	90.5	13,774	92.1
Muualla	320	39.1	1,049	64.0	1,369	55.7
Yhteensä	6,443	88.0	8,700	86.2	15,143	86.9

2,460 tapauksessa (38.2 %) oli miehille ja 4,006 tapauksessa (46.0 %) naisille välitetty työ tilapäistä ja kesti ainoastaan muutaman päivän.

Miespuolisten työläisten välitysten luku Helsingissä oli pienempi kuin edellisenä vuonna, mikä oli seurauksena siitä että suhteellisen vähän miehiä välitettiin kunnan töihin, mutta välitykset muille paikkakunnille ja naisten välitykset lisääntyivät.

Välitykset tilapäisiin töihin lisääntyvät etenkin naisosastolla vuosi vuodelta. Tämä johtuu siitä että viime aikoina on alettu perheissä yhä enemmän käyttää tilapäisiä apulaisia vakinaisen palvelusväen asemesta.

Täyttämättä jääneet paikat. Toimistolle tarjotuista paikoista jäi täyttämättä:

	Miesten paikkoja.		Naisten paikkoja.		Yhteensä.	
	Luku.	%.	Luku.	%.	Luku.	%.
Helsingissä	383	5.9	805	9.5	1,188	1.9
Muualla	498	60.9	589	36.0	1,087	44.3
Yhteensä	881	12.0	1,394	13.8	2,275	13.1

Kuten ylläolevasta yhdistelmästä ilmenee, onnistui toimiston täyttää suurin osa miehille Helsingissä tarjona olleista paikoista. Täyttämättä jääneet paikat olivat pääasiallisesti metallityöläisten, poraajien ja laivakirvesmiesten paikkoja. Eräitä paikkoja ei voitu täyttää sen vuoksi ettei hakijoita ilmoittautunut, toisia taas siksi etteivät asianomaiset voineet sopia työehdoista. Miehille muilla paikkakunnilla tarjotut, täyttämättä jääneet paikat olivat suurimmaksi osaksi halonhakkaajain, rakennusammattityöläisten ja maataloustyöläisten paikkoja. Mainituilla työläisillä oli kaiken vuotta työtä saatavissa, mutta halukkaista hakijoista oli puute. Naisille tarjotuista paikoista jäi suhteellisen

suuri määrä täyttämättä, ennen kaikkea palvelijattarenpaikkoja sekä Helsingissä että maaseudulla, ja lisäksi maaseudulla maanviljelystöissä tarjottuja paikkoja. Koko vuoden oli palvelijattaristа, ennen kaikkea ruotsinkielisistä, suuri puute, maanviljelystyöntekijättäristä oli puutetta syksyllä.

Edellisenä vuonna jäi täyttämättä Helsingissä tarjotuista paikoista 9.1 %, muilla paikkakunnilla tarjona olleista 18.9 %.

Työolot Helsingissä vuonna 1919. Maailmansodan päätyttyä ja rauhallisten olojen jälleen palattua maahan odotettiin yleensä voimakasta nousukautta kaikilla tuotannon aloilla. Monet sodan aiheuttamat, taloudellisen elämän kehitystä ehkäisevät seikat, kuten raaka-aineiden saantivaikeudet, ulkomaisen valuutan puute, rahamarkkinain kärjistyminen, vientiä ehkäisevä tonniston puute, kohtuuton hinnannousu y. m. saivat kuitenkin aikaan, että odotettu elpyminen useimmilla työaloilla jäi tulematta. Varsinkin nämä seikat ehkäisivät rakennusteollisuuden nousua ja metalliteollisuus toimintaa.

Siitä huolimatta paikkakunnan työolot muodostuivat suhteellisen normaalisiksi. Hyvienkin työolojen vallitessa oli työttömyys talvisaikaan, jolloin rakennus- ja ulkotöitä ei voitu suorittaa samassa laajuudessa kuin kesällä, tullut säännölliseksi ilmiöksi. Myöskin vuonna 1919 oli olemassa työttömyyttä talvella, mutta miesten keskuudessa se ei ollut niin laajalle levinnyt kuin useana vuonna ennen sotaa. Naisten keskuudessa työttömyys oli suhteellisesti suurempi.

Eri työalojen työoloista paikkakunnalla ei toimiston välitystilasto kyennyt antamaan edes lähimainkaan tarkkaa kuvaa, koska monet ammatit olivat siinä harvalukuisesti tai ei ensinkään edustetut. Työoloja seuraamalla saavutetun kokemuksen nojalla esitettäköön tässä tietoja eri ammattialoilta.

Maanviljelyksessä, jota tässä kosketellaan ainoastaan ottaen huomioon kaupungin lähimmän ympäristön olot, oli talvikuukausina tarjona huomattavasti enemmän työvoimaa kuin voitiin käyttää. Paitsi paikallista työväkeä kulki Helsingistä työläisiä osittain työttömyyden, osittain elintarvepulan takia työnhakuun naapuripitäjiin, joissa useissa paikoin oli halkojen hakkuuta saatavissa. Työolojen keväällä vilkastuttua kaupungissa palasivat jotkut maaseudulla metsätöissä olleista työläisistä takaisin kaupunkiin. Maanviljelystöiden alettua vallitsi paikoitellen puute työläisistä ja maanviljelyspalvelijoista. Toimisto sijoitti näihin töihin noin 200 työtöntä helsinkiläistä naista ja muutamia kymmeniä miehiä. Vakinainen palvelusväki, jota elintarvepulan takia edellisenä syksynä oli ollut hyvin helppoa saada, irtisanoutui keväällä suuressa määrin, mistä oli seurauksena palvelusväen kysynnän lisääntyminen toimistossa Kesän loppupuolella oli tuntuva puute maanviljelystyöväestä viljan ja juuri kasvien korjuuaikana sekä loka- ja marraskuussa maanviljelyspalvelijoista. Näihin töihin toimisto syksyn kuluessa välitti 40 miestä ja 336 naista, joista noin puolet oli muilta paikkakunnilta tänne saapuneita työnhakijoita.

Metalliteollisuudella oli lukuisia tilauksia toimitettavana, mutta vuoden ensi puoliskolla vallitsi suuria raaka-aineiden puute, minkä johdosta useissa tehtaissa oli pakko supistaa töitä ja vähentää työläisten lukua. Senvuoksi oli talvikuukausina työttömiä metallityöläisiä, etupäässä viilaajia. Toimiston kirjoihin oli näitä merkittynä satakunta. Metallityöläisiä siirtyi toisiin töihin, muutamat heistä eivät enää palanneet entisiin ammatteihinsa, koska palkat heidän uusissa ammateissaan kohosivat enemmän kuin heidän varsinaisissa ammateissaan. Huhti- ja toukokuussa työt pääsivät parempaan vauhtiin ja jatkuivat säännöllisesti koko vuoden. Eräs laivatelakka lopetti vuoden lopulla työnsä vararikon takia, mutta siellä työssä olleet ammattityöläiset

saivat työtä toisissa tehtaissa. Ammattitaitoisista työläisistä oli puute koko loppuosan vuotta. — Kulta- ja kellosepänammateissa vallitsivat kaiken vuotta hyvät työolot.

Kiviteollisuudessa, varsinaisissa kivenhakkaamoissa, työolot kertomusvuonna olivat hyvät. Koska paikkakunnan hakkaamot olivat suhteellisen pienet, ei niiden työvoima voinut mainittavasti lisääntyä. Rakennusteollisuudessa esiintyvää n. s. karkeiskivenhakkuuta tavattiin kaupungissa hyvin vähän, minkä vuoksi nämä ammattityöläiset suurimmaksi osaksi työskentelivät muissa ammateissa.

Kemian teollisuudessa, jota edustavat ainoastaan muutamat teknilliskemialliset tehtaat ja pari värjäämöä, olivat työolot erinomaisen hyvät. Sen johdosta että useiden kemiallisten valmisteiden tuonti on ollut osittain kielletty, osittain muiden seikkain estämä, on tämä teollisuuden haara viime vuosina suuresti kehittynyt ja sen vuoksi on työvoimakin lisääntynyt.

Nahkateollisuudessa on huomattavissa tuntuva nousu. Paikkakunnan ainoa nahkatehdas toimi täysin työvoimin. Jalkinetehtaat laajensivat liikettään, pari uutta tehdasta perustettiin. Yksi tehdas seisoi koneiden uudistuksen takia loppuosan vuotta. Varsinaisessa suutarinammatissa oli koko vuoden runsaasti työtä.

Kehruu- ja kutomateollisuuslaitoksia on kaupungissa ainoastaan suurehko silkkikutomo, joka pantiin käyntiin kesäkuussa ja raaka-aineiden puutteen takia työskenteli vain osittaisella työvoimalla.

Vaatetus- ja puhdistusammateissa vallitsivat koko vuoden hyvät työolot huolimatta, vaikeudesta saada kankaita. Vaatturinliikkeillä oli työtä kaiken vuotta. Kun valmiiden vaatteiden tuonti oli rajoitettu aivan vähiin, oli tästä seurauksena kotimaisen valmistuksen lisääntyminen. Villakutomoissa sensijaan rajoitettiin työtä raaka-aineiden puutteen takia. Puhdistusteollisuudessa, pesulaitoksissa, vallitsivat hyvät työolot.

Paperiteollisuuteen kuuluvia laitoksia on kaupungissa ainoastaan kirjansitomoja sekä kotelo-, rasia-, pussi- ja viivoitustehtaita. Nämä työskentelivät koko vuoden korkeakonjunktuurin alaisina. Useissa tehtaissa lisättiin työvoimaa, mikäli vain tila salli. Muutamia pienehköjä tehtaita perustettiin.

Puuteollisuudessa, pienemmissä huonekalupuusepänpajoissa, työskenneltiin säännöllisesti kaiken vuotta. Suuremmissa puusepänpajoissa, joissa rakennusaineiden valmistus jo useita vuosia oli ollut kokonaan seisauksissa, ehkäisi työtä jalompien puulaatujen puute ja muiden raaka-aineiden suunnaton hinnannousu. Töiden valmistaminen varastoon oli lopetettava, ja tilaustöistä riippuvaisena tehtaiden liike alkoi kannattaa huonosti, minkä vuoksi pari suurenpuoleista liikettä päätti lakkauttaa toimintansa pannen päätöksensä toimeen seuraavan vuoden alusta. Useat vapaiksi jääneet työläiset perustivat omia pieniä liikkeitä. Varsinaisia ammattityöläisiä oli tammi- ja helmikuussa muutamia kymmeniä työttömänä. Keväällä ja syyspuolella oli jossain määrin puutetta kokeneista ammattimiehistä. Paikkakunnan ainoa sahalaitos seisoi pari kuukautta, mutta muun osan vuotta siellä oli työssä tavallinen työvoima. Rakennusaineksia valmistavista höyläämöistä oli vuoden alussa pari suljettuna.

Rakennusteollisuus näytti vuoden alussa tointuvan lamaannustilastaan. Lukuisia uusia rakennusyrityksiä suunniteltiin ja noin kymmenkunta pantiin alkuun. Rakennusaineiden saantivaikeus ja niiden hinnan ja työpalkkain suuri kohoaminen olivat kuitenkin syynä siihen että useat suunnitelmat saivat raueta tai lykkääntyä toisiin aikoihin. Viisi suurehkoa, jo käyntiin pantua rakennusyritystä keskeytettiin keväällä. Muutamia uutisrakennuksia valmis-

tui kuitenkin; niistä mainittakoon ensi sijassa kunnan rakentamat työväenasuntorakennukset ja pari varastorakennusta sekä eräs rautatien tehdasrakennus ja pari yksityistä tehdasrakennusta. Vaikka uutisrakennuksia syntyi verraten vähän, suoritettiin kaupungissa erilaisia korjaus- ja muutostöitä, samaten sisustettiin liike- ja tehdashuoneistoja sekä ullakkohuoneistoja. Myös kaupungin ympäristössä suoritettiin pienehköjä rakennustöitä.

Vuoden ensimmäisinä kuukausina oli joukko rakennustyöläisiä, aputyöläisiä, kirvesmiehiä, muurareita, maalareita ja kivityöläisiä työttömänä. Työnpuutteen poistamiseksi kunta järjesti eräitä kadunjärjestelytöitä. Rakennustyöläisiä oli nyt, samoinkuin edellisenäkin vuonna, työssä maaseudulla.

Ravinto- ja nautintoaineteollisuudessa työolot olivat epätasaiset. Varsinaisessa leipurinammatissa työolot olivat säännölliset, vaikkakaan pienet leipomot, jotka jo edellisenä vuonna elintarvesäännöstelyn takia olivat lopettaneet toimintansa, eivät vielä tulleet käyntiin, minkä vuoksi joidenkin naisleipurien edelleen oli pakko etsiä työtä toisilta työaloilta. Sokeritehtaat olivat käynnissä suurimman osan vuotta. Myöskin karamellitehtaat, jotka verraten kauan olivat olleet suljettuina, pantiin keväällä osittain käyntiin, joten osa niiden aikaisemmista työläisistä, etupäässä naisia, sai tilaisuuden palata entiseen ammattiinsa. Tupakkatehtaat, joista muutamat edellisenä vuonna olivat työskennelleet tuntuvasti vähennetyin työvoimin, vieläpä jotkut seisoneetkin, eivät vielä tänä vuonna raaka-aineiden puutteen takia voineet saada tuotantoaan kohoamaan läheskään entisiin määriin. Vuoden alussa tehtaiden työvoima oli noin neljäsosa entisestään, mutta keväällä ja kesällä se lisääntyi noin kahteen kolmannekseen säännöllisten aikojen työvoimasta, yhdessä tehtaassa kuitenkin vain puoleen. Sikarien valmistusta tavataan nytkään tuskin ensinkään. Työläisistä sai niinmuodoin osa työtä omassa ammatissaan, mutta osa työskenteli jatkuvasti muilla työaloilla.

Graafisessa teollisuudessa vallitsivat erittäin hyvät työolot. Kirjapainoilla oli tarjona enemmän työtä kuin ne voivat suorittaa. Liikkeiden laajentamista riittävässä määrässä ehkäisi ammattitaitoisen työvoiman puute ja koneiden saantivaikeus.

Liike-elämä, joka edellisenä vuonna kapinan ja maailmansodan johdosta oli ollut suuresti rajoitettu, vilkastui kertomusvuonna melkoisesti, vaikkakin tavarain saannin vaikeus ehkäisi sen kehitystä. Kun sotalaitos ja useat muut valtion laitokset tarvitsivat paljon enemmän korkeamman sivistyksen omaavaa työvoimaa, vallitsi liike-elämässä puute korkeamman liikesivistyksen omaavista henkilöistä.

Meri- ja satamaliikenne oli paljon vilkkaampi kuin edellisenä vuonna, vaikkakaan se rajoitetun tuonnin, Neuvosto-Venäjää vastaan käydyn sodan ja maailmansodan aikana vähentyneen tonniston takia ei voinut kehittyä säännölliseen laajuuteensa.

Ravintola- ja hotelliliike lisääntyi vuoden varrella huolimatta kieltolain ehkäisevästä vaikutuksesta. Matkustajaliikenne lisääntyi liike-elämän vilkastuessa. Uusia kahviloita ja ruuantarjoiluja, joista useat edellisinä vuosina vallinneiden elintarvevaikeuksien takia olivat olleet suljettuina, avattiin. Kuitenkin etsivät jotenkin monet aikaisemmin näiden laitosten palveluksessa olleet naiset työtä toimistosta.

Kotitalouden alalla vallitsi koko vuoden puute perhepalvelijattarista, ja oli tämä puute erikoisen suuri elo- ja syyskuussa, jolloin noin 400 toimistolle tarjottua paikkaa jäi täyttämättä. Koko vuonna jäi noin 1,300 palvelijattaren paikkaa täyttämättä, niistä noin 800 Helsingissä ja noin 500 maaseudulla, etu-

päässä Helsingin lähellä olevissa huvilayhteiskunnissa. Muihin taloustoimiin oli sensijaan aina runsaasti pyrkijöitä, kuten siivoojattaria ja pesijättäriä. Palvelusväen puutteen ja palkkain kohoamisen tähden perheet entistä enemmän käyttivät tilapäisiä tai vakinaisia apulaisia, minkä vuoksi näiden välitys toimistossa viime aikoina suuressa määrin lisääntyi.

Kuten tässä esitetystä selonteosta ilmenee, olivat työolot miesten öaloilla, paria tuotannonhaaraa lukuunottamatta, erittäin hyvät. Työttömyyttä oli miesten keskuudessa havaittavana ainoastaan talvikuukausina. Työnpuutteen poistamiseksi kunta järjesti kadunjärjestelytöitä ja joitakin rakennustöitä. Näihin toimisto talvikuukausina lähetti noin 1,400 miestä. Näitä töitä ei kuitenkaan voi pitää varsinaisina hätäaputöinä, vaikka ne työohjelmassa on varattu suoritettaviksi työttömyyskausien aikana.

Varsinaisiin hätäaputöihin, joita järjestettiin kaupungille kuuluvalla Boxbackan tilalla, lähetettiin talvikuukausina 67 miestä.

Useilla naisten työaloilla työttömyys oli verraten suuri. Kuten edellä jo mainittiin, oli työttömänä etupäässä rakennusaputyöläisiä, siivoojattaria ja pesijättäria sekä n. s. sotaleskiä, joiden miehet olivat kaatuneet kapinan aikana, karanneet tai joutuneet vangiksi. Näille oli kaupungin hätäapukomitean toimesta jo edellisenä vuonna järjestetty erilaisia hätäaputöitä, kuten ompelutyötä (sotaväen- ja suojeluskuntalaisunivormuja sekä lastenvaatteita), tallukkain valmistusta, verkonkudontaa y. m. sekä maanjärjestely ja metsänraivaustöitä kaupungin omistamalla Boxbackan tilalla. Näitä töitä jatkettiin ja laajennettiin talvella. Talvikuukausina työskenteli hätäaputöissä noin 600 naista ja 80 miestä. Toukokuun lopussa erotettiin näistä töistä kaikki naimattomat naiset ja miehet, minkä jälkeen niihin jäi noin 20 miestä ja 450 naista.

Muille paikkakunnille toimisto vuoden varrella välitti 320 miestä ja 1,049 naista eli yhteensä 1,369 henkeä. Jotkut näistä joutuivat lyhyehkön ajan kestäviin päivätöihin ja palasivat niiden päätyttyä kaupunkiin. Suurin osa jäi kuitenkin maalle.

Työttömät. Työolojen valaisemiseksi esitettäköön tässä työttömien lukumäärä kunkin kuukauden lopussa.

	Miehiä.	Naisia.	Yht.		Miehiä.	Naisia.	Yht.
Tammikuu	653	512	1,165	Heinäkuu	151	175	326
Helmikuu	572	471	1,043	Elokuu	118	136	254
Maaliskuu	293	360	653	Syyskuu	88	111	199
Huhtikuu	293	293	586	Lokakuu	168	221	389
Toukokuu	166	220	386	Marraskuu	184	182	366
Kesäkuu	75	200	275	Joulukuu	465	207	672

XIV. Hätäapukomitea.

Helsingin kaupungin hätäapukomitean antama kertomus lokakuun 1 ja joulukuun 31 päivän väliseltä ajalta 1918 sekä vuodelta 1919 oli seuraavaa sisällystä:

Komitean jäsenistö. Kokouksessaan syyskuun 24 päivänä 1918 kaupunginvaltuusto päätti pitentääi silloisen hätäapukomitean toimikauden [1]) talveksi 1918—19, ja joulukuun 10 päivänä s. v. komiteaa täydennettiin valitsemalla siihen sosialihallituksen työnvälitysosaston johtaja, filosofiantohtori E. Kuusi.

Helmikuun 11 päivänä 1919 kaupunginvaltuusto päätti hätäapukomitean uusittavaksi, ja helmikuun 25 päivänä s. v. toimitetussa vaalissa valittiin sen jäseniksi eversti O. Ehrström puheenjohtajaksi, johtaja A. H. Karvonen, arkkitehti A. Nyberg, kamreerinrouva E. Holmberg, neiti E. Somersalo, herrat A. Aalto, K. J. Aalto ja A. Airisto sekä varalle professori M. Heikinheimo, rouva K. Boisman, filosofiantohtori J. af Forselles, neiti B. Tabelle, herra J. Järvinen, neiti M. Lindberg sekä pastori K. Ilmonen.

Komitean sihteerinä toimi herra B. Flinck kesäkuun 1 päivään ja siitä lähtien neiti H. Kauppinen.

Hätäapukomitea kokoontui kertomuskauden kuluessa kaikkiaan 21 kertaa sekä käsitteli 139 asiaa.

Hätäaputyöläisten lukumäärä. Hätäapukomitean uuden toimintavuoden alkaessa lokakuun 1 päivänä 1918 oli 680 naista alempana luetelluissa hätäaputöissä:

Boxbackan maatöissä	94	Ompelutöissä Betaniassa, Perämiehenkadun 13:ssa.....	90
Ompelutöissä It. Viertotien 7:ssä ..	140	Työssä pesulaitoksessa »Puritas»	60
» Salomoninkadun työtuvassa	190	» » It. Viertotien 7:ssä	24
» Työtuvassa It. Heikink. 17 :ssä	82	Yhteensä	680

Boxbackan maatöissä toimi sitä paitsi 20 miestä. It. Viertotien ja Salomoninkadun työtuvat sekä It. Viertotien pesulaitos olivat naisjärjestöjen ylivalvonnan alaisia, It. Heikinkadun työtupaa valvoi naistöiden keskustoimisto, jota vastoin kaupunkilähetys johti hätäaputöitä Betaniassa, missä muuten vain muutamilla naisilla oli tilaisuus työskennellä; suurempi osa sai työtä tehtäväksi kotonaan. Boxbackan sekä pesulaitos Puritaksen työt olivat välittömästi komitean silmälläpidon alaisina.

Tuntipalkka. Boxbackassa teetettiin pääasiallisesti ojankaivuuta ja ojanreunat verhottiin turpeilla; sittemmin myös poistettiin venäläisten asetta-

[1]) Ks. 1918 vuod. kert. siv. 259, 366 ja 367.

mat väkäslanka-aidat ja ampumahaudat täytettiin. Sepelikiviä hakattiin. Tuntipalkka oli naisilla 1: 30—1: 50 ja miehillä 1: 75—1: 90 markkaa sekä sitä paitsi perheenelatusapua 65 penniä päivässä kullekin alaikäiselle lapselle. Marraskuun 21 päivänä 1918 pidetyssä kokouksessa tuntipalkat korotettiin 15 pennillä sekä lapsiavustus 95 pennillä lasta kohti päivässä, ei kuitenkaan useammalle kuin enintään 5 lapselle samasta perheestä. Samalla päätettiin teettää kaikki työt mikäli mahdollista urakkatöinä.

Boxbackan rautatiematkat. Rautatiehallituksen lakkautettua työttömille aikaisemmin myöntämänsä Boxbackan lipunhinnan alennuksen teki komitea valtioneuvoston asettamalle työttömäin keskuskomitealle anomuksen määrärahan myöntämisestä rautatielippujen hankkimiseksi hätäapukomitean työläisille. Päätöksellä tammikuun 2 päivältä 1919 keskuskomitea myönsi mainittuun tarkoitukseen 12,000 markkaa, josta rahamäärästä työläisille viikottain maksettaisiin puolet rautatielippujen hintaa. Viikkolippujen hinta oli tähän aikaan 16: 20 markkaa.

Ompelutöitä teetettiin pääasiallisesti tilauksesta, m. m. Suomen sotaväen intendenttiosaston tarpeisiin. It. Viertotien 7:ssä olevassa työtuvassa valmistettiin tosin myös pehmeitä tohveleita, n. s. »tallukoita», sekä kudottiin kalaverkkoja y. m. Työtuvassa It. Heikinkadun 17:ssä teetettiin yksinoman tilaustöitä, pääasiallisesti sotaväen tarpeisiin.

Kun pesulaitos »Puritaksen» isännät olivat irtisanoneet hätäapukomitean kanssa tehdyn vuokrasopimuksen huhtikuun 15 päivään, lopetettiin työt tuona päivänä mainitussa pesutuvassa. Uuden työtuvan olivat sitä vastoin naisjärjestöt jo aikaisemmin panneet kuntoon Puutarhakadun talossa n:o 1. Ompelutöistä maksettiin tähän aikaan tuntipalkkaa 1: 90 sekä pesulaitoksissa 1: 40 markkaa, minkä ohessa lapsiavustusta annettiin 1: 60 markkaa lasta kohti päivässä. Näissä töissä laskettiin palkka mikäli mahdollista kappalehinnan mukaan.

Maaliskuun 1 päivänä 1919 olivat hätäapukomitean valvottavina alempana mainitut työtuvat y. m., joissa työskenteli seuraava määrä naisia:

Boxbackan töissä	155
Työtuvassa, It. Heikinkadun 17:ssä	92
» Salomoninkadun 5:ssä	140
» It. Viertotien 7:ssä	185
» Puutarhakadun 1:ssä	98
» Perämiehenkadun 13:ssa	97
Pesulaitoksessa It. Viertotien 7:ssä	30
Yhteensä	797 naista

Boxbackassa oli sitä paitsi töissä 62 miestä.

Hätäapukomitean tulot lokakuun 1 päivän 1918 ja maaliskuun 1 päivän 1919 välisenä toimikautena käyvät selville seuraavasta yhdistelmästä:

Tilierotus edelliseltä tilivuodelta	Smk	291,333: 71
Kaupunginvaltuuston myöntämät määrärahat:		
marraskuun 26 päivänä 1918	»	200,000: —
joulukuun 17 „ »	»	300,000: —
helmikuun 11 „ 1919	»	300,000: —
Maksamattomia laskuja	»	52,550: —
Yhteensä	Smk	1,143,883: 71

Menoja oli samaan aikaan 1,109,070: 98 markkaa ja jakautuivat ne seuraaville tileille:

Kaupunkilähetys	Smk	38,768: 13	Boxbackan työt	Smk	244,151: 65
Pelastusarmeija	»	1,440: —	Tappio voikukanjuurien keruusta	»	408: 25
Naisjärjestöt	»	552,517: 50	Hinnanalennuslipput ..	»	3,014: 40
Työtupa It. Heikink. 17	»	47,060: 45	Puukenkäin valmistus	»	45,364: —
Sekalaiset ompelutarvikkeet	»	10,988: —	Kalusto	»	4,605: 70
Pesulaitos »Puritas» ..	»	119,012: 35	Sekalaiset kulut	»	22,742: 70
S:n It. Viertotie 7 ..	»	18,997: 85	Yhteensä	Smk	1,109,070: 98

Kassasäästö maaliskuun 1 päivänä 1919 oli 34,812: 73 markkaa.
Hätäapukomitean varat samana päivänä olivat:

Kassa	Smk	34,812: 73	Saippua ja kemikaliot	Smk	17,500: —	
Valmiit ompelutyöt, työmaineet y..	»	26,988: —	Puukengät	»	45,364: —	
Perimättömät saamiset ompelutöistä	»	58,000: —	Kalusto	»	4,605: 70	247,270: 43
S:n myydyistä kemikalioista ja saippuasta..	»	60,000: —	Maksamattomia laskuja			52,550: —
			Yhteensä	Smk		194,720: 43

Hätäapukomitean kokoukset y. m. Hätäapukomitean kokouksessa maaliskuun 22 päivänä päätettiin Valkonauha-yhdistyksen pyynnöstä mainitulle yhdistykselle antaa 10,000 markan apuraha ompelutuvan laittamiseen työansion hankkimiseksi prostituoiduille naisille, kuitenkin sillä ehdolla että yhdistys hätäapukomitealle antaisi laskelman yrityksen kannattavaisuudesta, selonteon ompelutöiden laadusta sekä tiedon työntekijäin lukumäärästä.

Samassa tilaisuudessa päätti hätäapukomitea pyynnöstä myöntää Helsingin kaupunkilähetykselle 10,000 markan apurahan Betaniassa, Perämiehenkadun 13:ssa, ja Sörnäsissä It. Viertotien 59:ssä olevain, kaupunkilähetyksen perustamain työtupain edelleen voimassa pitämiseen, joissa työtuvissa oli marraskuun 1 päivästä 1918 lähtien työskennellyt 97 naista, sekä 20,000 markkaa työpalkkain ja lapsiavustusten edelleen suorittamiseen. Samalla päätti komitea kiinnittää kaupunkilähetyksen huomiota siihen, että ensimmäisessä kohdassa mainittuun tarkoitukseen anottua apurahaa vastedes oli pyydettävä köyhäinhoitohallitukselta, koska työtuvissa toimivia naistyöläisiä — vanhoja naisia — ei ollut pidettävä tavallisina hätäaputyöläisinä.

Kokouksessa huhtikuun 26 päivänä ilmoitettiin kaupunginvaltuuston saman kuukauden 22 päivänä päättäneen myöntää 100,000 markkaa naisjärjestöjen hätäapukomitealle vaatteiden valmistamiseen varattomista kodeista oleville lapsille sekä oikeuttaneen hätäapukomitean varastostaan luovuttamaan puukenkiä 30,000 markan arvosta.

Edustajakseen Suomen työntekijäin avustuskomiteaan, jonka oli tutkittava kapinan johdosta hätään joutuneiden perheiden avustamismahdollisuuksia, päätti hätäapukomitea valita herra K. J. Aallon sekä varalle neiti M. Lindbergin.

Naisjärjestöjen keskustoimiston anomukseen, että hätäapukomitea suorittaisi naisjärjestöjen kankaista ja ompelutarvikkeista asettamia laskuja kaikkiaan 32,660 markkaa, komitea päätti myöntyä.

Tarkastajattaren vaali. Päätettyään asettaa naispuolisen tarkastajan hätäapukomitea kesäkuun 5 päivänä pitämässään kokouksessa valitsi tähän toimeen neiti H. Filénin.

It. Viertotien talossa n:o 7 sijaitsevan työtuvan komitea päätti lakkauttaa.

Hätäapukomitean aikaisempi päätös erottaa komitean töistä kaikki ne henkilöt, joilla ei ollut perhettä elätettävänä tai jotka eivät erikoistöitä varten olleet aivan välttämättömiä, tarkistettiin kesäkuun 26 päivänä pidetyssä kokouksessa siten, että nelisenkymmentä vanhempaa naista otettiin jälleen työhön.

Kulkulaitosministeriö oli Boxbackassa työskenteleväin työläisnaistenrautatielippujen kustantamiseen myöntänyt 12,000 markan määrärahan. Näistä varoista päätti komitea osoittaa puolet naistyöläisten rautatielippujen kustantamiseen.

Kokouksessa elokuun 13 päivänä esiteltiin rautatiehallitukselta saapunut kirjelmä ilmoituksineen hätäapukomitealle, että hallitus oli suostunut anomukseen 50 %:n hinnanalennuksen myöntämisestä työntekijäin rautatielipuista.

Kokouksessa elokuun 26 päivänä esiteltiin kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön kirjelmä, jonka mukaan hätäapukomitealle myönnettiin 8,000 markan suuruinen määräraha Boxbackassa toimivain työntekijäin rautatielippujen kustannusten suoritukseen.

Kokouksessa syyskuun 6 päivänä myönnyttiin kaupunkilähetyksen anomukseen 10,000 markan osoittamisesta Betanian työtuvan toiminnan lopettamiseen.

Kokouksessaan syyskuun 26 päivänä päätti hätäapukomitea asettaa erityisen henkilön hoitamaan naisjärjestöjen kirjanpitoa sekä rahavaroja. Puheenalaiseen toimeen otettiin rouva A. Hindström 600 markan kuukausipalkoin.

Kokouksessaan lokakuun 18 päivänä päätti komitea pääasiassa yhtyä rahatoimikamarin tarkoitusta varten asettaman komitean antamaan mietintöön kaupungin hätäaputöiden uudesti järjestämisestä [1]).

Rouva A. Hindströmin luovuttua naisjärjestöjen kirjanpitäjän ja kassanhoitajan toimesta valittiin lokakuun 27 päivänä pidetyssä kokouksessa 800 markan kuukausipalkoin neiti E. Engström tahi, siinä tapauksessa että hän kieltäytyisi vastaanottamasta puheenalaista tointa, neiti A. Sandström mainittuun toimeen.

Kaupunginvaltuuston joulukuun 15 päivänä tehtyä päätöksen kaupungin hätäaputöiden uudesti järjestämisestä julisti komitea kokouksessaan joulukuun 19 päivänä vastaperustetun toimitusjohtajanviran avonaisena haettavaksi. Tätä koskevassa kuulutuksessa päätettiin mainita, että puheenalaisen toimihenkilön tuli käyttää koko aikansa puheena olevaan toimeen, jota hän ei saanut pitää sivutoimena. Toimitusjohtajan apulaiseksi otti komitea neiti H. Filénin 1,000 markan kuukausipalkoin.

Suoritetut työt. Puheenjohtajan, everstiluutnantti O. Ehrströmin pyynnöstä on vanhin työnjohtaja O. F. Jurvanen joulukuun 14 päivänä antanut seuraavat tiedot töistä, joita hätäapukomitean toimesta on teetetty Boxbackan, Strömsin, Domarbyn, Åggelbyn ja Kårbölen talojen mailla.

35,219 m väkäslanka-aitaa poistettiin; 15,646 m ampumahautoja täytettiin ja reunat tasoitettiin, joten 312,920 m² maata tuli täysin viljelyskel-

[1]) Kyston pain. asiakirj. n:o 45.

poiseksi; 4,000 m³ 4 metrin korkuista tien suojusvallia tasoitettiin; 950 m katettuja juoksu- ja ampumahautoja hävitettiin ja tasoitettiin (piirut seinistä ja kattoparrustosta otettiin irti ja kuopat täytettiin); 45,000 m² telttain pohjia otettiin irti ja muutoin kuoppaisia ja epätasaisia viljelysmaita tasoitettiin; 8 maanalaista, hirsistä tehtyä parakkia purettiin ja kuopat täytettiin; rautabetonista tehty kuularuiskukammio särjettiin dynamiitilla; 300 m tietä raivattiin ja tasoitettiin; 2,500 m³ maata rakennuksien vieriltä poistettiin ja isohko määrä kuoppia täytettiin; 11,593 m laskuojaa kaivettiin; 5,419 m sarkaojia kaivettiin; 296 m³ kiviä poistettiin lasku- ja sarkaojista; 8 siltaa tehtiin laskuojain poikki; 64,650 m² uutisviljelmiä raivattiin, jolloin paikoitellen puita kiskottiin irti juurineen; 1,396 m kaapeliojia täytettiin.

Edellä oleva kertomus antaa selvän käsityksen töiden laadusta ja laajuudesta sekä osoittaa osaltaan perättömäksi käsityksen, että niistä olisi ollut vain vähän hyötyä. Eritoten iso, kertomuksessa mainittu, 11,593 metrin pituinen laskuoja lienee ollut arvaamattomaksi hyödyksi koko seudulle, joka aikaisemmin oltuaan erittäin hallanarkaa, nyttemmin on muuttunut täysin viljelyskelpoisiksi vainioiksi.

Hätäapukomitean työtuvissa tehtiin vuonna 1919 alempana luetellut työt:

Sotaministeriön intendenttiosastolle:

Sarkahousuja	paria	12,000	Lakanoita	kpl.	12,220
Kesäpuseroja	kpl.	18,375	Jalkasiteitä.....	paria	94,769
Kesähousuja	paria	19,617	Jalkavöitä	»	60,000
Alushousuja	»	34,250	Säkkejä	kpl.	20,000
Lakanoita	kpl.	3,800			

Suojeluskunnille valmistettiin selkäreppuja, patruunavöitä, pukuja ja lakkeja; lastensuojelukeskukselle lasten vaatteita, sukkia y. m.; elintarvelautakunnalle korjattiin säkkejä; kulkutautisairaalalle valmistettiin takkeja, pukuja ja lakkeja; yksityisille tilaajille kaikenlaisia miehen-, naisen- ja lapsenpukuja sekä omiin varastoihin myytäviksi kaikenlaatuisia vaatekappaleita samoinkuin n. s. »tallukoita» ja tohveleita.

Hätäapukomitean käytettävinä olivat selonteon käsittämänä aikana seuraavat määrärahat:

Kaupunginvaltuuston myöntämät:

Marraskuussa 1918	Smk	[1] 200,000: —	Syysk. 1919	Smk	600,000: —
Joulukuussa »	»	[1] 300,000: —	Jouluk. »	»	400,000: — 2,700,000: —
Helmikuussa 1919.....	»	[1] 300,000: —	Valtioapua 1919 työläisnaisten rautatielippuihin		60,000: —
Maaliskuussa »	»	500,000; —			
Kesäkuussa »	»	400,000: —	Yhteensä	Smk	2,760,000: —

Komitean menot nousivat samaan aikaan 2,642,609: 16 markkaan, niinkuin alempana olevasta taulusta tarkemmin näkyy:

Maksettu kaupunkilähetykselle:

Vuonna 1918	Smk	23,768: 13	
» 1919	»	105,000; —	Smk 128,768: 13
		Siirto Smk	128,768: 13

[1]) Ks. siv. 2.

			Siirto Smk	128,768: 13
Maksettu naisjärjestöille:				
Vuonna 1918	Smk	171,000: —		
» 1919	»	1,122,333: 65	Smk	1,293,333: 65
Boxbackan tilan työt $^{1}/_{10}$ 1918—$^{31}/_{12}$ 1919			»	1,033,150: 05
Työtupa It. Heikinkadun 17:ssä			»	109,331: 48
Pesulaitos It. Viertotien 7:ssä			»	78,025: 85
			Yhteensä Smk	2,642,609: 16

1919 vuoden tilinpäätöksessä poistettiin seuraavat määrät alempana mainituilta tileiltä:

Kaupunkilähetys	Smk	128,768: 13	Voikukanjuurten keruu	Smk	408: 25
Pelastusarmeija	»	1,440: —	Alennusliput (ruuan		
Pesulaitos It. Viertotien 7:ssä	»	81,881: 50	ostoon)	»	3,099: 10
Naisjärjestöt	»	1,182,408: 35	Kulungit	»	48,139: 96
Työtupa It. Heikinkadun 17:ssa	»	84,960: 94	Helsingin kaupungin kunnalliskoti	»	532: —
Pesulaitos »Puritas» ..	»	57,494: 95	Sekalaiset menot	»	120: —
Boxbackan työt	»	1,033,150: 05	Yhteensä	Smk	2,622,403: 23

Tasaustili joulukuun 31 päivänä 1919:

Debet:			An	Rahatoimikonttori	Smk	1,023: —
An Kassatili	Smk	124,148: 14		Yhteensä	Smk	379,565: 58
» Naisjärjestöt	»	212,755: 25				
» Pesulaitos It. Viertotien 7:ssä ..	»	5,429: 45	*Kredit:*			
» Työtupa It. Heikink. 17:ssä ..	»	1,370: 54	Per	Myönnettyjä varoja	Smk	280,753: 28
» Kalusto	»	2,585: 20	»	Kerätyt varat ..	»	92,527: 45
» Puukengät.....	»	22,388: 20	»	Valtioapu rautatielippuihin ..	»	6,284: 85
» Lastensuojelukeskus	»	9,865: 80		Yhteensä	Smk	379,565: 58

XV. Huoneenvuokralautakunta.

Huoneenvuokralautakunnan vuodelta 1919 antama kertomus sisälsi seuraavaa:

Huoneenvuokralautakunta työskenteli vuonna 1919 kolmena osastona, joista kaksi osastoa (I ja II huoneenvuokralautakunta) käsittelivät asuinhuoneistoja koskevia vuokra-asioita ja kolmas osasto (III huoneenvuokralautakunta), joka aloitti toimintansa huhtikuun 25 p:nä, liikehuoneistoja ja yleisiin tarkoituksiin käytettyjä huoneistoja koskevia sekä n. s. asunnonvälitysasioita.

I huoneenvuokralautakuntaan kuuluivat asessori U. J. Castrén puheenjohtajana, varatuomari L. Gestrin varapuheenjohtajana, talonomistajain edustajat rakennusmestari W. Ekman ja toimittaja R. Itkonen, varamiehinä maalarimestari A. Haanoja ja seppä B. Haarala, sekä vuokralaisten edustajat arkkitehti S. Savonius ja kirvesmies A. Halme, varamiehinä rappaaja O. Lindholm ja sokeritehtaan työntekijä V. Rantanen.

II huoneenvuokralautakunnan puheenjohtajana oli varatuomari H. F. Lindeman ja varapuheenjohtajana varatuomari A. Wickström. Talonomistajien edustajat olivat rakennusmestari K. V. Angervuori ja kirvesmies S. Hellsten, varamiehinä vahtimestari B. W. Björklund ja taloudenhoitaja K. R. Heinonen, kun taas vuokralaisia edustivat agronoomi V. G. Bäckman ja ulkotyömies K. F. Hellgren, varamiehinä työnjohtaja A. Miettinen ja maalari A. Airisto.

III huoneenvuokralautakuntaan kuuluivat: varatuomari A. Tollander puheenjohtajana, varatuomari E. Niemelä varapuheenjohtajana, talonomistajain edustajat yliopiston reistraattori K. Koskimies ja muurari J. Koskinen, varalla rakennusmestari A. Malmi ja agronoomi F. Behm sekä vuokralaisten edustajat kauppias P. Stude ja puuseppä W. Långholm, varamiehinä kauppias Th. Wulff ja kaupanjohtaja A. Björklund.

Sihteerinä oli I huoneenvuokralautakunnassa varatuomari H. S. Sundqvist, II huoneenvuokralautakunnassa varatuomari A. Timgren ja III huoneenvuokralautakunnassa varatuomari Th. Vikman.

Kanslia, jonka palveluksessa oli kanslianhoitaja sekä 6 kuukauden ajan kanslia-apulainen samoinkuin kaksi vahtimestaria, oli avoinna joka arkipäivä klo 12—2 i. p. hakemusten vastaanottamista ja haasteiden antoa varten sekä klo 6—7 i. p., paitsi pyhäin edellisinä päivinä, vuokra-asioita koskevien neuvojen antamista varten.

I ja II huoneenvuokralautakunta kokoontuivat It. Heikinkadun 17:ssä ja III huoneenvuokralautakunta Pohj. Esplanadikadun 11—13:ssa joulukuun 8 p:ään, jolloin kaikki osastot siirrettiin Fredrikinkadun 34:ään.

Huoneenvuokralautakunnat kokoontuivat vuoden varrella yhteensä 188 kertaa. Eri kuukausien kesken jakautuivat kokoukset seuraavasti:

	I ja II huoneenvuokralautak.	III huoneenvuokralautakunta.		I ja II huoneenvuokralautak.	III huoneenvuokralautakunta.
Tammikuu	15	—	Heinäkuu	8	3
Helmikuu	16	—	Elokuu	5	1
Maaliskuu	20	—	Syyskuu	8	2
Huhtikuu	20	1	Lokakuu	10	2
Toukokuu	19	7	Marraskuu	9	4
Kesäkuu	8	5	Joulukuu	18	7
			Yhteensä	156	32

I ja II huoneenvuokralautakunta käsittelivät yhteensä 916 eri asiaa, jotka käsittivät 1,333 pykälää, ja III huoneenvuokralautakunta 112 asiaa, jotka käsittivät 172 pykälää. Laatunsa mukaan jutut ryhmittyivät, kuten allaolevasta yhdistelmästä tarkemmin ilmenee:

	I ja II huoneenvuokralautakunnan käsittelemät jutut.	III huoneenvuokralautakunnan käsittelemät jutut.	Yht.
Vuokrasopimuksen irtisanomisia	446	58	504
Vuokrankorotuksia	351	19	370
Vuokranhuojennuksia	119	35	154
Yhteensä	916	112	1,028
Jutuista ratkaistiin:			
ensimmäisessä käsittelyssä	699	52	751
kerran lykättyinä	126	34	160
kahdesti »	62	26	88
kolmesti »	29	—	29
Yhteensä	916	112	1,028
Asianosaisten luku kussakin jutussa oli:			
1 henkilö	642	98	740
2—5 henkilöä	141	10	151
6—10 »	50	3	53
11—25 »	54	1	55
26—50 »	29	—	29
Yhteensä	916	112	1,028

XVI. Verotusvalmistelukunta.

Verotusvalmistelukunnan vuodelta 1919 antama kertomus oli seuraavansisältöinen:

Verotusvalmistelukunnan puheenjohtajantoimi ei vuoden 1919 alussa ollut vakinaisesti täytetty, vaan hoiti sitä maistraatin määräyksestä kamreeri E. E. Eneberg helmikuun loppuun, jolloin hänet siitä vapautettiin. Sen jälkeen määrättiin filosofiantohtori K. Willgren hoitamaan sanottua tointa, josta hänet vapautettiin seuraavan heinäkuun päättyessä. Tästä ajankohdasta lähtien puheenjohtajantointa hoiti kamreeri Eneberg, jonka kaupunginvaltuusto viimemainitun kuukauden 19 p:nä nimitti sen vakinaiseksi haltijaksi. Valmistelukunnan muina jäseninä olivat protokollasihteeri B. Wasastjerna ja filosofianmaisteri A. Ekström helmikuun 4 p:ään, jolloin kaupunginvaltuusto valitsi jäseniksi apteekkari P. F. Elmgrenin ja konttoristi E. Jalavan. Apteekkari Elmgren vapautettiin tehtävästään seuraavan toukokuun 20 p:nä, jolloin hänen seuraajakseen tuli filosofianmaisteri A. Ekström.

Ensimmäisen sihteerin toimi oli avoinna vuoden alusta toukokuun 20 p:ään, jolloin varatuomari B. von Fieandt, joka toukokuun 1 p:ään oli ollut toisen sihteerintoimen vakinainen haltija, valittiin vakinaiseksi ensimmäiseksi sihteeriksi, johon virkaan liittyviä tehtäviä hän myöskin sitä ennen oli maistraatin määräyksestä hoitanut. Huhtikuun 1 p:stä vuoden loppuun oli filosofianmaisteri V. V. Nordlund vakinaisena toisena sihteerinä.

Verotusvalmistelukunnan tehtävänä on sen johtosäännön mukaisesti kaupungin kunnallisverotuksen yksityiskohtainen valmistelu. 1918 vuoden kapina oli erittäin suureksi haitaksi valmistelukunnan työlle, joten ei ainoastaan 1917 vuoden, vaan seuraavankin vuoden kunnallisverotus tuntuvasti viivästyi. Samoin oli asianlaita vuonna 1919, johtuen osaksi samoista syistä, osaksi siitä että koko verotusmenettely pakollisen itseilmoituksen voimaanastuttua, jota ensi kerran sovellettiin mainitun vuoden verotuksessa, oli perinpohjin muuttunut samalla kuin verotettujen luku oli tuntuvasti kasvanut. Esilläoleva kertomus kohdistuu kalenterivuoteen 1919, mutta käsittää sitäpaitsi selonteon mainitun vuoden tulojen perusteella vuonna 1920 toimitetusta verotuksesta.

Verotusvalmistelukunta antoi vuonna 1919 rahatoimikamarille lausunnon 63 verotusasiasta ja maistraatin määräyksestä 9:stä vuosien 1916 ja 1917 suostuntaveron maksunpanoa koskevasta asiasta sekä teki rahatoimikamarille ja muille viranomaisille 56 eri asioita koskevaa esitystä. Tämän työn suorittamiseksi valmistelukunta vuoden varrella kokoontui 44 kertaa (edellisenä vuonna 52 kertaa).

Verotuslautakunnan kokoukset alkoivat tammikuun 21 p:nä 1920 ja loppuivat s. v. heinäkuun 28:ntena. Yhteensä 15 kokouksessa käsiteltiin lautakunnan eri osastojen puheenjohtajien tarkoitusta varten otettujen apuvoimien avulla sitä ennen tarkastamat ja tarpeen vaatiessa hankitulla uudella selvityksellä täydennetyt vuoden 1919 tulotiedot, jotka verovelvolliset olivat lautakunnalle antaneet ja joiden lukumäärä oli edellisen vuoden 2,388:sta kohonnut 54,376:een. Myöskin viranomaisten, yhtiöiden ja yksityishenkilöiden lautakunnalle antamat ensitiedot oli tarkastuksessa otettu huomioon. Verovelvollisille, joiden etupäässä manttaaliluettelon nojalla oli todettu laiminlyöneen ilmoitusvelvollisuutensa, verotuslautakunta pani maksettavaksi veroäyrit laissa määrättyine veronkorotuksineen. Verotettujen lukumäärä oli 67,423. Verotuslautakunnan toimittaman verotuksen tuloksena oli, että maksavien veroäyrien luku, joka vuodelta 1918 oli 1,546,945, vuodelta 1919 kohosi 2,303,144:ään. Lisäännys oli siis 756,199 äyriä, ja aiheuttivat sen etupäässä liikemiesten suuremmat vuosivoitot sekä palkannauttijain korotetut tulot.

1919 vuoden tulojen verotuksesta tehtiin tutkijalautakunnalle 2,321 valitusta edellisen vuoden 12,950 valituksen sijasta. Näitä valituksia käsitteli tutkijalautakunta 5 kokouksessa syyskuun 7 ja 21 päivän välisenä aikana 1920, minkä jälkeen veroluettelot voitiin lokakuun 2 päivänä antaa kaupungin rahatoimikonttoriin. Edellä mainituista valituksista tutkijalautakunta hyväksyi kokonaan 1,001 ja osittain 235, jota vastoin loput eli 1,085 hyljättiin. Tutkijalautakunnan tekemäin oikaisujen johdosta maksavain veroäyrien luku väheni 44,689:llä, joten 1919 vuoden verotuksen perustuksena oli jäljellä 2,258,455 äyriä. Maksavain veroäyrien luvun lopullinen lisäännys oli 974,572.

Veroäyri, joka vuonna 1918 oli 31 markkaa 50 penniä, kohosi vuodelta 1919 34 markkaan 25 penniin.

Kaupungin 1919 vuoden verotusoloja valaistaan tauluissa, jotka kaupungin tilastokonttori on laatinut verotusvalmistelukunnan kustannuksella ja jotka ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1921.

XVII. Museolautakunta.

Helsingin kaupungin museolautakunnan kertomus vuodelta 1919 oli seuraavansisältöinen:

Museolautakunnan jäsenistö oli sama kuin edellisenä vuonna helmikuun 4 p:ään 1919, jolloin toimitettiin uusintavaalit ja jäseniksi valittiin valtionarkistonhoitaja filosofiantohtori R. Th. Hausen, filosofiantohtori J. Ailio ja filosofiantohtori J. Rinne. Sittenkuin herra Hausenille helmikuun 25 p:nä oli myönnetty anomansa ero, valittiin hänen sijaansa jäseneksi arkkitehti M. Schjerfbeck joka kertomusvuoden ajan toimi lautakunnan puheenjohtajana.

Vuonna 1919 pidettiin kuusi kokousta, joissa museon hoitaja herra N. Wasastjerna toimi sihteerinä.

Museon kokoelmat lisääntyivät tuntuvasti ostojen ja lahjoitusten kautta. M. m. liitettiin kokoelmiin luutnantti Kocken ja vapaaherra J. Wallénin öljyvärimuotokuvajäljennökset, jotka taiteilija B. Hahl lautakunnan tilauksesta oli maalannut.

Lahjoja saatiin m. m. seuraavilta henkilöiltä: insinööri E. F. Holmbergilta kokoelma ohjelmia y. m., taiteilija A. Gallénilta kolme valokuvaa, Taidetakomo Koru osakeyhtiöltä sota-ajan sokerirasioita, Uudenmaan läänin hevosystäväin yhdistykseltä hopeamalja, herra O. A. Öflundilta kokoelma painonäytteitä, varatuomari W. Brummerilta flyygeli merkinnällä: A. Nederström, Helsingfors y. m.

Ajan olojen johdosta esineet eivät olleet kertomusvuonna näytteille asetetut, ja museo oli yleisöltä suljettuna.

XVIII. Musiikkilautakunta.

Musiikkilautakunnan kertomus toiminnastaan soitantokautena 1919—20 oli seuraava:

Musiikkilautakunnan jäsenistö. Syksyllä 1919 kuuluivat musiikkilautakuntaan yliarkkitehti H. Lindberg puheenjohtajana, professori E. Melartin varapuheenjohtajana sekä kirjaltaja V. Mikkola, filosofianmaisteri V. Pesola, johtaja A. Niklander, toimittaja R. Sventorzetski ja filosofiantohtori H. Ramsay jäseninä.

Joulukuun 22 p:nä toimitetuissa vaaleissa uskoi kaupunginvaltuusto, joka sitä ennen oli supistanut musiikkkilautakunnan jäsenmäärän viiteen, mainitun tehtävän vuodeksi 1920 seuraaville henkilöille: yliarkkitehti H. Lindbergille, professori E. Melartinille, kirjaltaja V. Mikkolalle, filosofianmaisteri V. Pesolalle ja filosofiantohtori H. Ramsaylle. Näistä toimi herra Lindberg puheenjohtajana ja herra Melartin varapuheenjohtajana.

Kaupunginorkesterin toiminta. Soitantokautena 1919—20 kaupungin orkesterin toiminnassa noudatettiin pääasiassa samaa työsuunnitelmaa kuin edellisenäkin. Orkesterin miesluku oli 68 edellisen työvuoden 55:n sijasta. Orkesterin johtajana toimi professori R. Kajanus.

Soitantokauden kuluessa toimeenpannuista 15 varsinaisesta sinfoniakonsertista johti professori Kajanus 8, professori F. Mikorey 2, herra K. Ekman samoin 2, herra L. Funtek 1 sekä professori Kajanus sitäpaitsi 2 konserttia, joista toisessa herra L. Ikonen ja toisessa herra H. Kaski johti osan ohjelmaa. Sen lisäksi pantiin toimeen 2 ylimääräistä konsertti (Wagner-ilta ja päiväkonsertti vapunpäivänä), joista edellisen johti professori Kajanus ja päiväkonsertin herra O. Fohström.

Soitantokauden kuluessa annettiin lisäksi 17 kansansinfoniakonserttia ja 8 kansankonserttia. N. s. helppotajuisia konsertteja ei vuoden kuluessa voitu järjestää epäsuotuisten huoneisto-olojen takia.

Orkesteri avusti 129 oopperanäytännössä, 91 teatteri- ja operettinäytännössä sekä 18 sävellys- ja muussa konsertissa samoinkuin erilaisissa juhlatilaisuuksissa.

Yllämainituissa konserteissa esiintyivät seuraavat solistit: herrat W. Burmeister, A. Siloti, M. Poljakin, R. Burgin, P. Tscherkasski ja E. Selin (viulu); rouva E. Rängman, neidit E. Laitinen ja A. Molander sekä herrat K. Ekman, W. Alme ja W. Kempff (piano), herra O. Fohström (sello) samoinkuin rouvat A. Hagelstam ja A. Kuula sekä herra H. Falkman (laulu). Sitäpaitsi avustivat rouva I. Brander ja laulukuoro »Suomen Laulu» Sibeliuksen »Snöfridin» esityksessä.

Sinfoniakonserteissa esitettiin seuraavat sävellykset: Sibelius: Pohjolan tytär, Snöfrid, Sinfoniat n:ot 1, 2, 3, 4 ja 5 sekä Viulukonsertti d-moll; Kuula: Merenkylpijä-neidot, Metsässä sataa ja Kun metsänhaltiat sytyttävät virvatulia; Schubert: Sinfonia n:o 7 ja Moment musical (viulu); Moszkowski: Konsertti op. n:o 59 pianolle; Wagner: Alkusoitto Faustiin; Siegfried-idylli, Alkusoitto oopp. Rienzi ja Vorspiel sekä Isoldens Liebestod oopp. Tristan ja Isolde; Beethoven: Sinfonia n:o 3, Konsertti n:o 4 g-dur; Mozart: Sinfonia n:o 2; Alfvén: Sinfonia n:o 2; Wiklund: Konsertti n:o 1 pianolle; Aulin: Ruotsalaisia tansseja I—IV; R. Strauss: Aus Italien, Sinfooninen fantasia ja Eulenspiegels lustige Streiche; Glazounow: Konsertti op. n:o 82; Liadov: Acht russische Volksweisen; Franck: Sinfonia d-moll; Brahms: Konsertti d-dur; Ravel: Sinfoonisia fragmentteja Daphniksen ja Chloën balettimusiikista; Tschaikowsky: Romeo ja Julia, Uvertyyrifantasia ja Sinfonia n:o 5; Debussy: Aaria oopp. L'enfant prodigue; Wolf-Ferrari: Enkelien tanssi Vita nuovasta; Dupase: Phydilé; Georges: Hymne au Soleil; Ikonen: Sinfonia inornata; Reger: Variatsioneja ja fuuga Mozartin teemasta; Berlioz: Symphonie fantastique; Liszt: Tasso, sinfooninen runoelma ja Totentanz; Händel: Conserto grosso d-moll; Bach: Konsertti c-moll; Louis Glass: Sinfonie n:o 4; Bruckner: Sinfonia n:o 4, ess-dur; Wolf: Anakreons Grab, Rattenfänger ja Prometheus; Melartin: Surullinen puutarha op. n:o 52; Bruch: Konsertti g-moll; Bach-Burmester: Air (viulu); Paganini: Hexentanz (viulu); van Goens: Konsertti a-moll.

Yleisön suhtautumisesta konsertteihin mainittakoon, että soitantokautena 1919—20 myytiin lippuja keskimäärin sinfoniakonsertteihin 430, kansansinfoniakonsertteihin 505 ja kansankonsertteihin 660. Wagner-illassa oli kuulijoita 423 henkeä ja Vapunpäivänä pidetyssä päiväkonsertissa 400.

Taloudellinen tulos. Kaupunginorkesterin tulot kalenterivuodelta 1919 nousivat 296,910: 75 markkaan, siitä 91,270: 75 markkaa tuloja omista konserteista ja 205,640: — markkaa avustuksesta muissa esityksissä. Menot olivat samalta vuodelta 404,994: 42 markkaa, siitä palkkoja 318,938: 29 markkaa, konserttikustannuksia 77,056: 13 markkaa ja muita menoja 9,000: — markkaa. Maksettujen palkkain määrään eivät sisälly ne kalliinajanlisäykset ja palkkiot, jotka orkesterin henkilökunnalle maksettiin samojen perusteiden mukaisesti kuin muille kunnan viranpitäjille.

Kuukausitilintarkastukset. Musiikkilautakunnan voimassa olevan johtosäännön mukaan on taloudenhoitaja velvollinen kuukausittain, viimeistään seuraavan kuukauden 5 päivänä, musiikkilautakunnalle antamaan kaksin kappalein laaditun tilin siihen kuuluvine todisteineen sekä vahvistetun kaavakkeen mukaisen, tuloja ja menoja osoittavan taulun. Kohta näiden asiakirjain saavuttua ovat musiikkilautakunnan puheenjohtaja ja sihteeri ynnä vuorotellen yksi lautakunnan jäsen kunkin kuukauden alussa toimittaneet tilintarkastuksen, ja on näissä kuukausitilintarkastuksissa tilien aina havaittu olevan kunnossa ja kassan tilan pitävän yhtä kirjojen kanssa. Tilit todisteineen on viipymättä lähetetty rahatoimikonttoriin.

Eräiden kaupungin avustamain sivistysyritysten valvontaa, joka on musiikkilautakunnan tehtävänä, hoidettiin samalla tapaa kuin aikaisemminkin, ja oli tarkempi valvonta jaettu lautakunnan jäsenten kesken.

Uudet korotetut maksut orkesterin vuokrauksesta vahvistettiin soitantokauden kuluessa kahdesti, ensimmäinen kerta lautakunnan lokakuun 6 p:nä 1919 pitämässä kokouksessa ja toinen kerta tammikuun 22 p:nä 1920.

Huvivero. Rahatoimikamarille antamassaan vuoden 1920 budjettiehdotuksessa musiikkilautakunta ehdotti, että kamari tekisi kaupunginvaltuustolle esityksen ryhtymisestä toimenpiteisiin, jotta huvivero kaupunginorkesteriin nähden poistettaisiin tai siitä myönnettäisiin huojennusta. Kaupunginvaltuusto jätti kuitenkin tämän esityksen, jota rahatoimikamari oli puoltanut, huomioon ottamatta. Toukokuun 6 p:nä 1920 pitämässään kokouksessa musiikkilautakunta valtuutti puheenjohtajansa lautakunnan puolesta allekirjoittamaan näyttämöllisten ja soitannollisten yhtymäin yllämainitun tarkoituksen saavuttamiseksi suunnitteleman hallitukselle osoitetun esityksen, ja huomautettakoon tässä, että huviveroa vuoden kuluessa huomattavasti alennettiin sivistys- ja valistusyrityksiin nähden, koskien tämä toimenpide myöskin kaupunginorkesteria.

Uudet sopimuskaavakkeet y. m. Syyskuun 3 p:nä 1919 pitämässään kokouksessa musiikkilautakunta hyväksyi ehdotuksen kaupunginorkesterin soittajien uusiksi virkasitoumussopimuksiksi sekä kaupunginorkesterin järjestyssäännöt.

Kaupunginorkesterin harjoitushuoneisto. Rahatoimikamarille osoitetussa huhtikuun 16 p:nä 1920 päivätyssä kirjelmässä musiikkilautakunta anoi että koska se harjoitushuoneisto, joka kaupunginorkesterilla oli käytettävänään Kiinteistöosakeyhtiö Ostrobotnian talossa, oli sekä sopimaton että kallis, kamari ryhtyisi sen suuntaiseen toimenpiteeseen että kaupunginorkesteri syyskuun 1 p:stä 1920 jälleen saisi käyttää ent. seurahuoneen suurta salia. Tämän esityksen rahatoimikamari kuitenkin epäsi.

XIX. Palkkalautakunta.

Palkkalautakunnan vuodelta 1919 antama kertomus sisälsi seuraavaa:

Palkkalautakuntaan kuuluivat 1919 vuoden alussa puheenjohtaja professori A. L. Hjelmman sekä jäsenet protokollasihteeri B. Wasastjerna, lääketieteentohtori vapaaherra O. von Hellens, varatuomari J. Uggla ja pankinjohtaja V. Leander. Helmikuun 4 p:nä toimitetuissa uusintavaaleissa kaupunginvaltuusto valitsi lautakunnan puheenjohtajaksi pankinjohtaja C. A. Öhmanin ja jäseniksi professori A. L. Hjelmmanin, protokollasihteeri B. Wasastjernan, maalari A. F. Lylyn ja ravintoloitsija E. J. Hämäläisen sekä viimemainitun heinäkuussa kuoltua kirvesmies A. Halmeen.

Vuonna 1919 lautakunta käsitteli yhteensä 164 asiaa, joiden lopullinen ratkaiseminen oli sen asiana. Sen ohessa lautakunta teki kaupunginvaltuustolle 37 esitystä, minkä lisäksi se antoi siltä vaaditut lausunnot yhteensä 97 asiasta kaupunginvaltuustolle ja 42 asiasta kaupungin eri virastoille ja lautakunnille. Lähetettyjen kirjelmien lukumäärä oli 383, minkä lisäksi pöytäkirjan otteita annettiin 69 asiassa.

Vuoden 1919 budjetin mukaan kaupungin viranpitäjille maksetut palkat nousivat n. 580,000 markkaan kuukaudessa, mihin vuoden alussa tuli lisäksi kalliinajanlisäystä n. 500,000 markkaa kuukaudessa. Vuoden kuluessa korotettiin näitä kalliinajanlisäyksiä kahdesti, jolloin kaupungille koitui lisäkustannusta huhtikuun 1 p:stä suoritetusta korotuksesta n. 160,000 markkaa ja marraskuun 1 p:nä voimaan astuneesta korotuksesta n. 570,000 markkaa kuukaudessa. Sen lisäksi palkkalautakunta erinäisissä tapauksissa myönsi viranpitäjille ylimääräisiä kalliinajanlisäyksiä, jotka kuitenkin poistettiin jälkimäisen kalliinajanlisäyskorotuksen voimaan tultua, niin että tällaisia ylimääräisiä lisäyksiä vuoden vaihteessa suoritettiin vain 1,170 markkaa kuukaudessa.

Lautakunnan aloitteesta pantiin kertomusvuonna toimeen se kunnallisten kansliain virka-aikaa koskeva uudistus, että niiden työaika pitennettiin 4 à 5 tunnista 6 tuntiin päivässä.

Lautakunnalla oli vuoden varrella yhteensä 39 kokousta, jotka pidettiin kaupunginvaltuuston kansliassa.

ASIALUETTELO.

Ahlström, R., hänen tekemänsä testamentti 242
Ajotie kunnalliskodin ja Oulunkylän aseman välillä, sen kuntoonpano 43
Alempi käsityöläiskoulu, Kallion, huoneisto sille 30
Alempia käsityöläiskouluja varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha .. 134
Alipalomestari, toinen, hänen palkkaetujensa parantaminen 64
Alkoholipitoiset aineet, niiden myyntilupa 196
Alppipaviljonki, uuden höyrykattilan osto sinne 37
Aluelääkärin anomus saada asua alueensa ulkopuolella 190
Amerikkalaisen avustuskomitean huoneisto 222
Ammatinharjoittajain, alaikäisten, valvontaa varten myönnetty määräraha 114, 116
Ammattientarkastajaksi valittu neiti I. Schreck 184
Ampuma-aseiden kaupan harjoittamisen lupia 198
Ampumaradan, Fredriksperin, hankkiminen 8
» » käyttö 228
» kuntoonlaittaminen Malmille 228
Apteekit, niille myönnetty lupa myydä alkoholipitoisia aineita 196
Apurahan anomuksia, evättyjä 116
Apurahoja, kunnollisen palvelusväen palkitsemiseen 122
» lahjoitetuista varoista 270
» myönnettyjä 240
» sodan johdosta hätään joutuneille henkilöille 118
» yleishyödyllisille yhdistyksille myönnettyjä 114
» » » » ehdot niiden saamiseen 115
Arbetets vänner, yhdistys, sille myönnetty määräraha 114
Armeliaisuusseuroja varten myönnetty määräraha 133
Arvonta, obligatioiden 234
Asevelvollisten omaisten avustaminen 240
Asunnonvälitys 311
Asunnonvälitystoimiston johtosääntö 156
» menosääntö 64
Asunto-olot Helsingissä, niiden tutkimus 102
Asuntopula, toimenpiteet sen lieventämiseksi 12, 24, 30, 32, 33, 193, 308
Asuntotarkastajan palkkaukseen myönnetty määräraha 76
» toimen hoitaminen 184
Automobiilin osto rakennuskonttorille 239
Autotaksan muutos 87
Avustuksensaajat, vaivaishoidon 269

Bardy, H., dosentti, otettu Marian sairaalan kirurgisen osaston ylilääkäriksi 184
Bergman, W., leskirouva, hänen tekemänsä testamentti 124
Betoniseinä- ja välikattotehtaan rakentaminen Taivalsaareen 23
Bjällbon uimahuoneen laajennus 35
Boxbacka osakeyhtiön purkaminen 45
Brunakärrin pakkolunastus 227
Bruun, O., filosofianmaisteri, määrätty hoitamaan tilastokonttorin johtajanvirkaa 182
Brändö raitiotieosakeyhtiön oikeus johtaa raitiotie Hertonäsin maatilan alueen halki 8, 10
Brändö, sen raitiotiemaksujen korotus 87
Brändön huvilakaupungin kanssa tehty sopimus veden antamisesta 172
» » palojärjestys 197
» » rajat 197
Brändönmaan evätty ostotarjous 227
Budjetin järjestykseen tehtyjä muodollisia muutoksia 128
Budjetinlaadinnassa annetusta avusta jätetty korvausanomus 75
Budjetinlaatimista koskeva kiertokirjelmä 238
Budjettivaliokunta, kaupunginvaltuuston, sen jäsenten vaali 198
Böle, maan pakkolunastus siellä 228
» sen tonttien järjestäminen 42

Castrén, U. J., rahatoimikamarin pöytäkirjanpitäjä, hänelle myönnetty ero 182
Cavonius, E., lakitieteenkandidaatti, valittu rahatoimikamarin sihteeriksi 181

Dalström, H., filosofianmaisteri, hänelle myönnetty henkilökohtainen palkanlisäys .. 181
» » valittu sihteeriksi kaupunginvaltuuston valiokuntatöitä varten 181
Desinfioimislaitokseen lähetettävien vaatteiden kuljetusta varten myönnetty määräraha 92
Desinfioimismajalan maalaustyöt 36
Desinfioitsija A. W. Forsströmille myönnetty lääkärinhoidon korvaus 92
Diakonissalaitoksen sikatarhan muuttaminen 159
Diakonissalaitos, sen ja kaupungin välinen maa-alueen vaihto 5
» sille myönnetty korvaus räjähdysvahingosta 238

Eduskuntavaaleja varten myönnettyjä lisämäärärahoja 102
Ehrnrooth, A. R., pankinjohtaja, muistolahja hänelle 122
Eiran sairaalan silmäpoliklinikalle myönnetty määräraha 92
Eknäsin maatilan kyseessä oleva osto 227
Elinkautiseläkkeitä, myönnettyjä 121
Elinkeino-oikeushakemuksia 197
Elinkustannustilasto 192, 256
Elintarpeiden, amerikkalaisten, jakaminen 117
» hankinta kaupunkiin 111
Elintarpeidenkulutus kaupungin sairaaloissa 94
Elintarvetoimikunnan jäsenten vaali 201
Elintarvetuontikunnan tarkoitus 111
Eläintarhan käyttäminen kansanpuistona 220
Eläintarhan urheilukentän kuntoonpano 45
Eläkemaksut, kansanlastentarhain, niiden evätty määräraha-anomus 100
Eläkeperusteet, kaupungin työntekijäin 151
Eläkkeiden, kaupungin maksamain, järjestäminen 58

Eläkkeitä, evättyjä 121
» ja apurahoja varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 139
» myönnettyjä 121
Elätteelleannetut henkilöt, köyhäinhoidon 271
Elätteelleantoa varten myönnetty lisämääräraha 96
Englantilaiset rahalaitokset, kaupungin luotto niissä 248
Ensimmäisen kaupunginlääkärin palkkasäännön vahvistus 60
» » » vaali 184
» kaupunginvoudin lainopillisen apulaisen palkankorotus 60
Enskär, Stora, sen myynti 209
Erikoistoimikunta, kaupungin viranpitäjäin suhtautumista kapinaan tutkimaan asetettu 190
Esitys kaupungin hallinnon uudesti järjestämiseksi 144
» raittiuslautakunnan asettamiseksi 157
» toimenpiteiksi asunnonpuutteen lieventämiseksi 32
Eteläsataman tihtaalin korjaus 43
Eteläsuomen voimaosakeyhtiön ja sähkölaitoksen välinen välikirja 174
» » oikeus maksutta johtaa johtonsa Hertonäsin maatilan alueen halki 10

von Fieandt, B., varatuomari, otettu verotusvalmistelukunnan ensimmäiseksi sihteeriksi 183
Finlands allmänna svenska folkskollärar- och lärarinneförenings Helsingforskrets yhdistykselle myönnetty määräraha 114
Furuhjelm, K., kaupunginvaltuuston ensimmäinen sihteeri, hänen jättämänsä erohakemus 181
Fylgia ungdomsförbund yhdistykselle myönnetty määräraha 114

Geitlin, B., kaupungin laboratoorin johtaja, hänelle myönnetty ero 184
Geodeetintoimen, avustavan, perustaminen rakennuskonttoriin 180

Hakasalmen puisto, erinäisten töiden teettäminen siellä 45
» » pääsy sinne 225
Halkojen saanti kaupungin varastoista 113
Hallintojaosto, Helsingin kaupungin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston 307
» kunnallisten työväenasuntojen 307
Hallintosäännön, kaupungin sairaalain, tarkistus 161
Hallitus, kaupungin teknillisten laitosten, sen puheenjohtajan, jäsenen ja varajäsenen vaali 200, 205, 246
» » yleisten töiden, sen jäsenten ja varajäsenten vaali 200, 202, 205, 246
» » » » » puheenjohtajan palkkio 180
» » » » » » toimi 180
» » » » » vuosikertomus 289
Harakan rakennusten ottaminen kaupungin haltuun 12
Haudat Vanhan kirkon puistikossa 44
Hautauspaikka Nikkilän mielisairaalalle 12
Heinäinosto, tutkimus siinä tulleesta tappiosta 239
Helsingin anniskeluosakeyhtiön hallinto vuonna 1918 196
» » Korkeasaarella ja Seurasaarella olevain laitosten haltuunotto 47
» » osingonjako vuodelta 1917 196

Helsingin anniskeluosakeyhtiön tilintarkastajan vaali 206
» koelyseon vanhempain neuvoston vaali 207
» kuuromykkäyhdistykselle myönnetty määräraha 114
» makasiiniosakeyhtiölle myydyt tavarasuojat 18
» makasiiniosakeyhtiön kanssa tehty vuokrasopimus Hieta- ja Jätkäsaaren käytöstä 20
» » uusien osakkeiden merkintä..... 51, 140
» opettajaliiton puutarhakomitealle myönnetty määräraha 114
» palvelijataryhdistykselle myönnetty määräraha 114
» pörssin sääntöjen muutos 169
» ruotsinkieliselle kansanopistolle myönnetty määräraha 99
» ruotsinkielisten kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistykselle myönnetty määräraha..... 114
» suomenkielisten kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistykselle myönnetty määräraha..... 114
» vapaaehtoisen palokunnan toiminta 265
» vapautuksen vuosipäivän vietto 142
Henkiluettelo, korvaus kaupungin kappaleesta 102
Henkilökohtainen palkanlisäys kaupungingeodeetti W. O. Lillelle 85
» » kaupunginvaltuuston sihteerille H. Dalström'ille 181
» » sairaalatarkastaja G. Palanderille 184
Henkilökohtaisten palkanlisäysten lakkautus 129
Hermannin lentoparakkien osto 12
» vuokratonttien käyttö..... 27, 28
Hertonäs gods aktiebolag yhtiön osake-enemmistön osto..... 8, 227
» » » » osakkeiden ostoa varten otettava obligatiolaina 50
» » » » purkaminen 45
Hesperian puistoon pääsy 225
» sairaalaan ostetut vaatteet 93
Hieta- ja Jätkäsaaren alueen vuokraaminen..... 220
» » » tavarasuojain myynti 18
Hiilivarasto Skatakubbenilla 19
Hisinger, F., lääket. lis., valittu ensimmäiseksi kaupunginlääkäriksi 184
Holhouslautakunta, sen antama vuosikertomus..... 302
» » puheenjohtajan ja jäsenen vaali 198, 201
» sille myönnetty lisämääräraha 89
Holmgrenin, Adolf, rahasto, sen korkovarain käyttö 124
Hotelliliikkeen valvonta 92
Humaliston sairaalan lisämääräraha 94
» » sairasmaksutaksa 81
Huoltokonttori kaupungin viranpitäjiä varten 243
Huoneistot, huoneenvuokralautakunnan oikeus vuokraisännästä riippumatta vuokrata niitä 156
» kaupungin virastojen ja laitosten 222, 223
Huutokauppaajan ammatti, evätty lupa sen harjoittamiseen 198
Huvivero 52, 334
Hylyn poishankkiminen 233
Hyväntekeväisyyslaitoksille myönnettyjä apurahoja 114
Hätäapukomitean apu vaatteiden hankinnassa vähävaraisille..... 112
» kokoonpanon muutos 168
» laatima selonteko 32

Hätäapukomitean puheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali 201, 206
Hätäaputyöläisten palkat 109
Hätäaputyöt, niiden määrärahain ylitys 101
» » toimeenpano ja järjestysmuoto 103, 107, 247

Ikäkorotuksen laskeminen 70, 73
Ikäkorotuksia varten myönnetty määräraha 73
Ilmanen, S., varatuomari, valittu rahatoimikamarin asiamieheksi 182
Influensakulkutaudin vastustaminen 94
Inventtaajat, kaupungin irtaimen omaisuuden 158, 206
» » kassan 206
Isoonrokkoon sairastuneiden henkilöiden hoito 95
Istutusten kunnossapito 45, 297
Itäisen viertotien laajentaminen ja uudesti rakentaminen 42

Jatko-opetus kansakouluissa 163
Johto- ja lautakuntain, kaupungin, jäsenet, muutettu tapa valita 147
» » » » jäsenten vaali 199, 203
Johtokunnat, kaupungin kansakoulujen, jäsenten vaali 201
Johtokunta, kansanlastentarhain, sen jäsenten vaali 200, 205
» kunnan työnvälitystoimiston, sen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali 201, 204
» Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin, sen jäsenten vaali 200, 205
» Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin, vastuunvapaus sille 50
» tyttöjen ammattikoulun, sen jäsenten ja varajäsenten vaali.. 200, 202, 205
» valmistavan poikain ammattikoulun, sen jäsenten vaali.... 200, 202, 205
Johtosääntö, asunnonvälitystoimiston 156
» kaupungin rakennuskonttorin apulaisgeodeetin 181
» » tililaitoksen 236
» tilastokonttorin 257
Juurikasviviljelyksen kustannukset 113
Jäidenotto-oikeus 230
Järjestyssäännöt, tukkukauppiaiden kalapihan Et. Makasiinik. talossa n:o 1 219
Järvinen, K. K., filosofianmaisteri, valittu kaupungin laboratoorin johtajaksi 184
Jäähdytyslaitoksen hankkiminen kaasulaitokseen 41

Kaasulaitoksen korjaukset ja uutistyöt 41
» toimitusjohtajan palkanparannus 69
» uusi jäähdytyslaitos 41
Kaasun hinnankorotus 83
Kaatopaikka Malmilla, sinne vievän pistoraiteen kuntoonpano 38
Kaatopaikkoja, lumen, niiden lukumäärän lisääminen 19
Kahdeksan tunnin työpäivä kaupungin töissä 165
Kahvikojut, lupa niiden pystyttämiseen 224
» niiden valvonta 247
Kahvilaliikkeen valvonta 92
Kaisaniemenkadun suunnittelu 221
Kaivopuisto, Läntinen, eräiden tonttien käyttö 27
Kaivopuiston historia 244

Kalain tukkukauppaa varten luovutettu paikka 20
Kalaosaston, Rantatorin kauppahallin, käyttöoikeus 30
Kalapihan käyttöoikeus 219
Kalliinajanlisäykset kaupunginorkesterin kantahenkilökunnalle 69
» kaupunginviranpitäjäin, niiden lisääminen 54
» » niitä koskevain määräysten muuttaminen 57
» » niitä varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 139
» » poikkeuksia vahvistetuista määräyksistä 54
» korotetut, eläkkeen- ja apurahansaajille 120
» » taideteollisuuskeskuskoulun toimihenkilöille 77
» poliisilaitoksen virkamiehille ja palvelijoille 64
Kammion sairaala-alueeseen kuuluvain tonttien myynti 16
Kanavoimistöitä varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 137
Kannanta, kunnallisverojen 192
» valtionverojen, rahatoimikonttorin toimesta 237
Kansakouluhammaspoliklinikalle myönnetty lisämääräraha 99
Kansakoulujen jatko-opetus 163
» johtokuntain jäsenten vaali 201
» ohjesäännön täydennys 180
» opettaja- ja opettajataryhdistyksille myönnetty määräraha 114
Kansakoulukokousta varten myönnetty määräraha 118
Kansakoululasten kesäsiirtolat 114
» kesätyöskentely 98
» rautatielippuja 98
Kansakoulunopettajain oikeus saada lukea viransijaisuusaika virkavuosiksi 70
Kansakouluntarkastajain vapaakirjeoikeus 237
Kansakouluopettajatarten palkkausolot raskauden aikaisen virkavapauden aikana 71
Kansakoulut, niiden valtioapu 88
» niitä varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 133
» palkankorotuksia niiden henkilökunnalle 67
» ruotsinkieliset, filosofiantohtori K. A. Laurent otettu niiden tarkastajaksi 185
» » niiden tarkastajalle myönnetty ero 185
» » » vanhan kaluston myynti 240
» suomenkieliset, » apulaistarkastajan vaali 185, 187
» » seminaarinlehtori A. Jotuni valittu apulaistarkastajaksi 185
» voimistelunneuvojain asettaminen 179
» ylitetyt ja lisätyt määrärahat 98
Kansakoulutalo Annankadulla, häädettyjen perheiden sijoittaminen sinne 30
» Töölönkadulla, koulukeittolan laittaminen sinne 37
Kansakoulutalon piirustusten laadinta 34
» rakentaminen Töölööseen 34
Kansalaisuushakemukset, Suomen 197
Kansanlastentarha, köyhäinhoitohallituksen sille luovuttama huoneisto 161
Kansanlastentarhan opettajattarelle myönnetty vapautus korvausvelvollisuudesta .. 100
Kansanlastentarhat, niiden tarkastajalle myönnetty ero 185
» » tarkastajan palkankorotus 68
» niiltä evättyjä määrärahoja 100

Kansanlastentarhat, päiväkotien ja työtupien perustaminen niihin 194
Kansanopistolle myönnetty määräraha 99
Kansanpuiston laittaminen Santahaminaan 310
Kansanpuistot, saarien varaaminen niitä varten 220
Kansanravintohallituksen tehtävät 168
» velvollisuus korvata kaupungin istutuksista saamansa juurikasvit 113
Kanslia-aika rahatoimikamarissa y. m. virastoissa 243
Kapinaliike, eräiden viranpitäjäin suhtautuminen siihen 190
Kapinan aika, evätty anomus saada palkkaa siltä 240
» » korvaus ruumiinvammasta 122
» hyvitystä palkantappiosta 122
» kasvatuslautakunnan tilit 99
» köyhäinhoitohallituksen tilit 96
» poliisikonstaapeli A. Railion palkka 90
Kapinan aikaisten laskujen kirjanpito 236
Kassavajaus kasvatuslautakunnan kassassa, kapinan aikana sattunut 99
Kasvattilasten hoidon silmälläpidon siirtäminen kasvatuslautakunnalle 164
» ruumiillista hoitoa koskevan säännön muutos 164
» » » koskeva sääntö 164
Kasvatuslaitoksia, lakkautettuja 195
Kasvatuslaitosten johtajain vapaakirjeoikeus 237
» määrärahat 99, 133
Kasvatuslautakunnan aviottomain lasten osastolle lahjoitusrahastosta myönnetty apuraha 124
» hoidokeille myönnetyt rautatieliput 99
» vahtimestarille myönnetty palkankorotus 68
» vastaanotto- ja havaintokodin vuokrankorotus 222
Kasvatuslautakunta, koululasten huoltajan asettaminen sinne 99
» sen ammattiholhoojan ja sihteerin vaali 185
» » puheenjohtajan ja jäsenten vaali 200, 205
» sille siirretty kasvattilasten ruumiillisen hoidon valvonta 164
» sitä varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 133
Katajanokan varastopaikkain vuokraus 25
Katselmukset, rakennustarkastajan tekemät 287
Katselmusmiehet, kaupungin kiinteän omaisuuden 157
Katuammatteja harjoittavien lasten valvonta 116
Katuja ja yleisiä paikkoja varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha.... 137
Katujen puhtaanapito 298
Katukauppa vaunuista ja pöydiltä, muutettuja määräyksiä siitä 39
Katuliikenne 159
Katuvalaistus 136, 232
Kauppahalleja ja kauppatoreja varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 139
Kauppahalli, Rantatorin, käyttöoikeus sen kalaosastoon 30
» » vapaakaivon laittaminen sen läheisyyteen 41
Kauppahallien myymäkojujen käyttö 224
» toimihenkilöt 246
» » heidän kesälomansa 243
Kauppahallin teettämistä varten Böleen myönnetty määräraha 34
Kauppakorkeakoulun johtokunnan jäsenten vaali 207

Kaupunginasemakaava-arkkitehdin, avustavan, palkanparannus 70
Kaupunginasemakaavan muutos, korttelien n:o 45 ja 132 a 3
» » » » 304, 311, 322, 353, 354 ja 393 5
» » » » 402 ja 403 6
» » » » 448 ja 473 6
» » korttelin n:o 51 6
» » » » 133..... 227
» » » » 449..... 14
» » ruotsalaisen teatterin tontin 5
Kaupunginasemakaavaosasto, rakennuskonttorin 296
Kaupunginasemakartan, uuden, painatus 101
Kaupunginaseman järjestelyä koskevaan neuvottelukuntaan valittu edustaja..... 2
Kaupungingeodeetille kuuluvien virkasivutulojen poistaminen 84
» myönnetty henkilökohtainen palkanlisäys 84
Kaupungininsinööri G. Idströmille myönnetty virkaero 185
Kaupungininsinööriksi valittu vanhempi insinööri L. G. Lindqvist 185
Kaupungininsinöörinviran uudesti järjestäminen 180
Kaupunginistutusten kunnossapito 297
Kaupunginkamreerin palkkasäännön vahvistus 60
Kaupunginkamreerinviran hoidattamiseen myönnetty määräraha 76
Kaupunginkassanhoitajan palkkasäännön vahvistus 60
Kaupungin kiinteä omaisuus, tulot siitä vuoden 1920 tulosäännön mukaan 142
Kaupunginkirjasto, sen avustavan kirjastonhoitajan toimi 185, 187
» » henkilökunnan lisäyksiä 180
» » johtokunnan jäsenten ja varajäsenten vaali..... 200, 202, 205
» » menot 286
» » tonttipaikka 19
» » vahtimestarin palkanparannus 68
» » vuosikertomus 281
» sille myönnetty määräraha 100, 134
Kaupunginlääkäriksi, ensimmäiseksi, valittu lääket. lis. F. Hisinger 184
Kaupunginorkesteri, palkkioita ja kalliinajanlisäyksiä sen henkilökunnalle 68
» sen henkilökunnan kesäloma 165
» » » palvelusehdot 165
» » valtioapu 88
» sille anottu valtioapu 165
» sitä varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 134
Kaupunginorkesterin ottaminen kaupungin haltuun 164
» toiminta 332
Kaupunginpalvelijain, maistraatin, palkankorotusanomus 60
» raastuvanoikeuden, viransijaisuuspalkkiot ja kesäloma 59
Kaupunginreviisoriksi valittu everstiluutnantti G. Winter 182
Kaupungin sairaalaylihallituksen puheenjohtajan ja jäsenten vaali 199, 204
Kaupungin vakinaisten tulojen lisääminen 51
Kaupunginvaltuuston kanslia, filosofianmaisteri K. Rein määrätty väliaikaisesti palvelemaan siellä 186
» » muutoksia sen henkilökunnassa 181
» » sen palkkasääntö 61
» » » uudestijärjestäminen 60, 177
» » sinne perustettuja uusia virkoja 60
» kokoonpano 1

Kaupunginvaltuuston toimenpiteet Helsingin vapautuksen vuosipäivän viettoa varten 142
Kaupunginvaltuutettujen kokoukset ... 2
» palkkio ... 78
» puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja valmisteluvaliokunnan toimikauden pitennys ... 2, 192
» tarverahain lisäyksiä ... 88
» toimikauden pitennys ... 2, 192
» työjärjestys ... 142
» valmisteluvaliokunta ... 2
Kaupunginviskaalinviran, toisen, hoitamista varten myönnetty määräraha ... 75
Kaupunkiin liittäminen, rajakkaisten alueiden ... 226
Kaupunkilähetykselle myönnetty määräraha ... 114
Kaupunkilähetyksen työlaitoksille myönnetty lisämääräraha ... 97
Kemikaliokauppiaille myönnettyjä alkoholipitoisten aineiden myyntilupia ... 197
Kerjuu ... 268
Kertomus kaupungin 1917 vuoden tilien ja hallinnon tarkastuksesta ... 49
» » » 1918 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä ... 49
» » lahjoitettujen rahastojen 1918 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä ... 50
» muonitustoimikunnan toiminnasta ... 111
Kesäsiirtoloiden voimassapitoa varten myönnetty määräraha ... 114
Kiinnitys taloon n:o 5 Saariniemenkadulla, sen myöhemmäksi siirtäminen ... 51
Kiinteä omaisuus, kaupungin, sen katsastusmiehet ... 157
» » » sitä varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha ... 139
Kioskipaikkojen vuokraaminen ... 224
Kirjaltajain yhdenpäivänkoulun johtokunnan vaalin johdosta tehty valitus ... 203
» » menosääntö ... 68
Kirjasto, ks. Kaupunginkirjasto.
Kirkollismaksut, Helsingin pitäjälle suoritettavat ... 239
Kivelän sairaalan istutusten kunnossapito ... 228
» » korjaustyöt ... 37
» » lisämääräraha ... 93
» » lääkärinpäivystys ... 93
» » sairasmaksutaksa ... 81
» » uusia toimihenkilöitä ... 178
Kivennäiskokoelman lahjoittaminen kaupungille ... 243
Kojuista y. m. harjoitettavan kaupan paikan vuokrauksesta muutettuja määräyksiä ... 39
Komitea, asunnonpuutteen poistamista varten ... 193
» asuntolaskennan toimeenpanoa varten ... 102
» erinäisten saarten korvaamista varten ... 247
» Fredriksperin ampumaradan käyttöä varten ... 228
» Hertonäsin maatilan ostoa varten ... 8
» hätäaputöiden uudestijärjestämistä varten ... 106, 247
» kansanlastentarhain vastaista asemaa selvittämään asetettu ... 199
» kaupungin maanhankintapolitiikkaa ja teollisuuden tilantarvetta koskevia kysymyksiä käsittelevä, sen peruuttaminen ... 18
» kaupungin satamissa vallitsevain epäkohtain poistamista varten ... 247
» » viemäriolojen järjestämis-, sille myönnetty määräraha ... 140
» » viranpitäjäin huoltokonttorien perustamista pohtiva ... 243
» Korkeasaaren ja Seurasaaren vastaista hoitoa varten ... 47

Komitea Kuninkaankatu-nimisen liikenneväylän aikaansaamista varten 43
» kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta haettujen apurahojen jakamista varten 199
» kuntainvälinen, sen jäsenen vaali 207
» laatimaan ehdotusta kaupungin hallinnon uudesti järjestämiseksi..... 145
» lastensuojelutoiminnan keskittämistä varten 164
» liikennesäännösten laadintaa varten 159
» torikaupan järjestämistä varten 224
» yhdenmukaisten liikennetaksain aikaansaamiseksi, sen jäsenten vaali.... 207
» yleisiin tarkoituksiin tarvittavien tonttien osoittamista varten..... 247
» yritysten, joissa kaupungilla on osake-enemmistö, hallintaa pohtiva 45
Kone- ja siltarakennusosakeyhtiön tonteille Vallilassa myönnetty vuokravapaus.... 26
Konttokuranttilainain uusiminen 50
Konttokuranttiluotto kaupunginkassasta..... 237
Konvalescenthem—Toipumakotiyhdistykselle myönnetty määräraha 114
Korjaukset kaupungin rakennuksissa ..... 36—38, 232
Korkeasaari, Helsingin anniskeluosakeyhtiön siellä olevain laitosten haltuunotto 47
» hinta matkasta sinne 238
» sen kaluston lunastus 102
» » kunnossapitoa varten myönnetty lisämääräraha 48
» » » » vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 139
Korkeavuorenkadun lastentarhan sähkövalo 100
Korot, kaupunginkassan lainojen 237
» lahjoitusrahastojen 242
Korvaus vahingon kautta koituneesta ruumiinvammasta..... 122, 139, 241, 311
Koulupuutarhan, Tehtaankadun, aidan korjaus..... 45
Koulupuutarhoja varten myönnettyjä määrärahoja 114
Kuljetusradan laittamiseen myönnetty lupa 28
Kulkutautien vastustaminen 94
Kulkutautisairaalan määrärahat 93
» sairasmaksutaksa 80
» seerummaksut 82
» uusien toimihenkilöjen ottaminen..... 67
Kullan torpan kauppakirjain kartoitus 8
» » lastenkoti 272
Kumtähden sairaalan läheisyyteen laitettu vesiputki 40
Kuninkaankatu-nimisen liikenneväylän suunnitelu 43
Kunnallis-asetuskokoelman täydennys 192
Kunnallisen keskuskeittolan voimassapito 168
Kunnalliset työväenasunnot, korjaukset niissä 231
» » niiden hallintojaosto 307
Kunnallishallintoa varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 130
Kunnalliskertomusten laatiminen 255
Kunnalliskoti, koneiden osto sen pesulaitokseen 97
» sen hoidokkien sairaanhoito 95, 195
» » lisämääräraha 96
» » lääkärinhoito 162
» » toiminta 273
» » uudet toimihenkilöt 178
» sinne hankittu sairasvaunu 96
» » Oulunkylän asemalta johtavan ajotien kuntoonpano 43
» » teetetty puhelinjohto 38

Kunnallisvaalia varten myönnetty lisämääräraha 102
» -vaalien aika 192
» -verojen kannanta 192
» -verotus 329
Kunnan työnvälitystoimiston henkilökunnan lisääminen 89, 177
» » huoneiston laajentaminen 89
» » johtajan laatima vuosikertomus 314
» » määräraha 89
» » palkkasääntö 64
» » vahtimestarin asunto 89
» viranpitäjäin palvelusehtosäännöt 150
Kuntainvälinen kaupungin työntekijäin vakuutuslaitos 152
Kuorma-ajurien uusi taksa 87
Kutsuntalautakunta, sen luottamusmiesten vaali 207
Kyyditys 197, 243
Käpylän puutarhaesikaupunki 310
Käännöstyöt, kaupunginvaltuuston kanslian, niitä varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 130
Köyhäinhoidon lastenkodit 272
» tulot ja menot 276
Köyhäinhoito, sen määrärahain ylityksiä ja lisäyksiä 96
» sitä varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 132
» tulot siitä vuoden 1920 tulosäännön mukaan 141
Köyhäinhoitohallituksen kokoukset 268
» tarkastusalueet 267
» virkamiehet ja muu henkilökunta 178, 267
Köyhäinhoitokanslian, uuden, perustaminen 161

Lagerblad, G., rahatoimikamarin asiamies, hänelle myönnetty ero 182
Lahjapalkkio ent. kansakouluvahtimestari E. S. Hagelinille 122
» kaupungin viranpitäjille 57
Lahjapalkkiot, rahatoimikamarin myöntämät 240
Lahjoitus kaupungille, kivennäiskokoelman 243
Lahjoitusrahastot, kaupungin, kertomus niiden hoitamisesta 50
» niistä annettujen lainojen korko 242
» niitä koskevat asiakirjat 128
Laina lyhyemmällä kuin 2 vuoden takaisinmaksuajalla 33, 50, 51
Lainat, kaupungin tilapäiset, rahatoimikamarille myönnetty oikeus lisätä niitä 50
» määrärahat niistä vuoden 1920 tulosäännön mukaan 140
Laiturivalaistus 232
Laivalaiturin jatkaminen 43
Lapinniemen käyttöoikeuden hankinta 10
Lapsiavustus hätäaputöissä toimiville naisille 108
Lastenhoito, sen edistämisyhdistykselle myönnetty määräraha 114, 116
» vaivaishoitohallitukselle kuuluva 268, 272
Lasten kesätyöskentelyä varten myönnetty määräraha 98, 114
Lastenkodit, niille myönnetty määräraha 114
» vaivaishoidon 272
Lastenkoti, Oulunkylän, sille myönnetty lisämääräraha 96
Lastentarhain kesäsiirtoloille myönnetty määräraha 114
Lastenseimi, pelastusarmeijan, huoneiston osoittaminen sille 30

Lastenseimille myönnetty määräraha 114
Lastensuojelukeskus, sen avustus vaatteiden jakamisessa vähävaraisille 112
» » huoneisto 222
» sille myönnetty määräraha 116, 311
Lastensuojelukodeille myönnetty määräraha 114
Lastensuojelutoiminta 116, 164
Lasten työtupia varten myönnetty määräraha 114
Lausunto elinkeino-oikeudesta 197
» oikeudesta saada harjoittaa huutokauppaajan ammattia 198
» » » » kauppaa ampuma-aseilla 198
» » » » » myrkyllisillä aineilla 198
» » » » paikanvälitysliikettä 198
» » » » rohdoskauppaa 198
» » » omistaa kiinteistöjä 198
» » » pitää biljaardia 198
» Suomen ampujainliiton säännöistä 198
» tuulaakiverotuksen kumoamiskysymyksestä 52
Lausuntoja Suomen kansalaisuusoikeudesta 197
» tuulaakimaksun laskemisesta vuosina 1919 ja 1920 54
» vuositilintarkastajain kaupungin 1916 vuoden tilejä vastaan tekemäin muistutusten johdosta 48
Lavantaudin vastustaminen 95
Leikkipaikat, lasten, niiden järjestäminen 43
» yleiset, lasten valvonta niissä 116
Leppäsuo n:o 68 c, asuntotontti, sen lunastus 13
» » 68 a huvila-alue, sen lunastusoikeus 220
Leppäsuon huvilassa olevien vapaiden huoneistojen vuokraaminen 30, 223
» » toimitetut korjaustyöt 37, 222, 231
Lihakauppa kauppatorilla 160
Lihantarkastusaseman kassanhoitajan virka 189
» lisämääräraha 92
» toimihenkilöt 184
» vanhemman tarkastuseläinlääkärin virka 189
Liikennekonttori, ero sen nuoremmalle kirjurille 182
» kassanhoitaja J. S. Gummerus valittu sen nuoremmaksi kirjuriksi 182
» nuoremman kirjanpitäjänviran perustaminen sinne 177
» sen lisämääräraha 89
» » vaakain korjaus 36
» » viranpitäjät 245
Liikennemaksut, niiden korotus 78, 238
» » palautus 241
» vapautus niistä 78
Liikennesäännösten laadinta 159
Lindqvist, L. G., vanhempi insinööri, otettu kaupungininsinööriksi 185
Liukkonen, R., filosofianmaisteri, otettu ammattiholhoojaksi ja sihteeriksi 185
Lomat, terveydenhoitolautakunnan 91
Luistelun, koulunuorison, edistäminen 98
Lumen kuljettaminen 19
Lupa halkojen uittamiseen 229
» heinäin korjaamiseen 230
» hiilikalastukseen kaupungin satamissa 230

Lupa jäidenottoon 230
» kadulla myydä hautaseppeleitä 225
» kaislain korjaamiseen 230
» kansakoulukaluston myymiseen 240
» kilpa-ajojen järjestämiseen jäälle 225
» lasinkalastukseen kaupungin satamissa 230
» myydä denaturoituja alkoholipitoisia aineita 196
» puiden kaatamiseen vuokra-alueella 230
» pystyttää paviljonkeja 221
» » » puhelinkaappeja 221
» sähköilmajohtojen ja kaapelien johtamiseen 225
» tavarain nostoon satamista 230
Lähtö- ja tulokatselmus, virka-asuntojen 56
Lämmityslaitosten, kaupungin, hoito 243
» » » korjaus ja täydennys 35
Lääkärinavusta äkillisissä taudintapauksissa korotettu palkkio 82
Lääkärinhoidon korvaus 92
Lääkärinhoito kunnalliskodissa 162
Lääkäripäivystys kaupungin sairaaloissa 93

Maalaustöiden, kaupungin, teettäminen 166
Maanmittausosasto, rakennuskonttorin, taksa sen suorittamista toimituksista 85
Maidonhankinta kaupunkiin 112, 159
Maidonkäsittelyn tarkastus maaseudulla 194
Maistraatin ent. venäjänkielen kääntäjälle myönnetty korvaus 75
» kokoonpano 152
» tarverahoihin myönnetty lisämääräraha 88
» vahvistettu palkkasääntö 60
Maitopisara yhdistykselle myönnetty määräraha 114
Majatalonpito ja kyyditys 243
Majoituskustannukset vuoden 1920 menosäännön mukaan 131
Majoituslautakunnan menosääntö 65
» puheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali 199, 202, 204
» toimihenkilöiden irtisanominen 183
» » palkkaamista varten myönnetty määräraha 76
» vuosikertomus 300
Malmgårdin virkatalon lunastus 227
Malmilla säilytettävät ruumiit 229
Mankala fors aktiebolag yhtiön hallinta 45
Mankalan kosket, korvausta avustamisesta niiden ostossa 122
» » niiden käyttö 228
Marian sairaala, dosentti H. Bardy valittu sen kirurgisen osaston johtajaksi 184
» » influensaosaston voimassapito 95
» » palkankorotus sen sairaanhoitajatarkoulun johtajattarelle 66
» » sen sairaanhoitajatarkoulun laajentaminen 92
» » » sairasmaksutaksa 80
» » sille myönnettyjä lisämäärärahoja 92
» » ylimääräinen kalliinajanlisäys sen yövartijalle 92
Marsio, A., insinööri, otettu sähkölaitoksen toimitusjohtajaksi 185
Matkastipendi Gustav Pauligin rahastosta 124
» kaupungin työväenopetuslaitosten tarkastajalle 124

Matkastipendi sosialilautakunnan sihteerille 123
» terveydenhoidontarkastajalle 124
» verotusvalmistelukunnan puheenjohtajalle 123
Meilansin riihen kuntoonpano 37
Meilansiin suunnitellut asuinrakennukset 24
Meno- ja tulosääntö, vuoden 1920 127
Menosääntö, asunnonvälitystoimiston 64
» kaupunginvaltuuston kanslian 61
» kirjaltajain yhdenpäivänkoulun 68
» majoituslautakunnan 65
» poliisilaitoksen 64, 65
» raastuvanoikeuden 59
» rahatoimikonttorin 62
» sairaalain tiliviraston 66
Merholman huvilarakennuksen korjaaminen 37
» osan lohkaiseminen kaupungille 248
Merikoulukassan hallinta 125, 242
Metsäin, kaupungin, hoito 299
Mielisairaala ks. Nikkilän mielisairaala.
Mielisairaalaa varten varattava alue Meilansista 11
Mielisairaalaan, valtion, kaupungin tarvetta varten varattavat sairassijat 11
Mukavuuslaitosten kuntoonlaittaminen 232
Muonitustoimikunnan tilinpäätös 111
Museolautakunnan jäsenten vaali 200, 202, 205
» laatima vuosikertomus 331
Musiikkilautakunnan jäsenten vaali 200, 205
» laatima vuosikertomus 332
Musiikkiopistolle varattava tontti 6
Myrkyllisten aineiden myyntiluvat 198
Myynti, kaupungille kuuluvain rakennusten 26
» tonttien ks. Tontit.
Määräykset, joita on noudatettava valtuuston suhteellisissa vaaleissa 145

Naisjärjestöjen rakennuskomitean anomus saada tonttipaikka 19
Nikkilän mielisairaala, juurikasvikellarin rakennuttaminen sinne 34
» » kantelu sen viranomaisten menettelyn johdosta 194
» » korvaus varastetuista vaatteista sen hoitajille 94
» » määräraha sen vesijohtotöitä varten 41
» » sen keittiön sisustus 231
» » » määrärahojen ylitys 94
» » » raitiotiealueen palstoittaminen 247
» » » sielunhoito 94
» » sille myönnetty lisämääräraha 94
» » uusia osastonhoitajattaria sinne 178
Nordlund, V. V., filosofianmaisteri, valittu verotusvalmistelukunnan toiseksi sihteeriksi 183
Norrmén, A., pankinjohtaja, hänen muotokuvansa 238
Nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle myönnetty määräraha 114
Nyåkerin pakkolunastus 227

Obligatioiden arvonta 234
» kuolettaminen 236

Obligatiolaina Hertonäs gods aktiebolag yhtiön osakkeiden ostoa varten 50
Ohjesääntöjä, muutettuja, eräiden johto- ja lautakuntain 146
Oikeusapulautakunnan jäsenten ja varajäsenten vaali 199, 204
Oikeusaputoimiston lisämääräraha 90
» toiminta vuonna 1919 304
» varatuomari A. V. Falck valittu sen oikeusavustajan apulaiseksi 183
Oikeustoimi, valtion huolehtiminen sen ylläpidosta 53
Oopperatalolle varattava tontti 6
Opetus- ja sivistyslaitokset, niitä varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 133
» » tulot niistä vuoden 1920 tulosäännön mukaan 141
Opintoapurahat, kaupungin teknillisten laitosten menosääntöön niitä varten otettu määräraha 135
Opintomatkoja 123, 124, 312
Orkesteri ks. Kaupunginorkesteri.
Orkesterivaltuuskunnan, kaupunginorkesterin, anomus saada korkeampaa kalliinajanlisäystä 56
Osakeyhtiö Agroksen kanssa tehty sopimus pistoraiteen rakentamisesta 233
» Arbetarbostäderna å villan Lugnet, sen anomus saada lunastaa vuokratontti 210
» Brändö villastad, sen kanssa tehty sopimus Hertonäsin maatilan myymisestä 8
» Helsingin kansanasunnot, sen purkaminen 46, 310
» Hietalahden laivatokka ja konepaja, hyljätty valitus alueen vuokraamisesta sille 21
» Nya varvet, sen Mustikkamaalla sijaitsevien laitosten vuokraoikeus .. 26
» P. J. Bögelunds kartongfabrik, sille myönnetty lupa kuljetusradan laittamiseen 28
» Stevedoring, sille myönnetty lupa tavarasuojan pitoon 225
» suunnitellun liikenneväylän aikaansaamiseksi Töölöösseen 43
» Tokankatu 7, sille myönnetty lupa väliaikaisesti järjestää rullavaunuraide 225
» Unionsgatan 45, sen kanssa tehty sopimus tonttien käyttämisestä 3
Osakkeiden hankinta Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiössä 87
» merkintä Helsingin makasiiniosakeyhtiössä 51
» » » panttiosakeyhtiössä 242
Osto, automobiilin 239
» Hermannin lentoparakkien 12
» hinaajaveneen 239
» nosturien 232
» rakennusten korttelissa n:o 473 13
» talon n:o 5 Neitsytpolulla 12
Oulunkylän kesäpäiväparantolalle myönnetty lisämääräraha 92
» lastenkoti 273
Oulunkylässä olevien kaupungin kiinteistöjen isännöitsijän palkkaedut 70

Painatuskulut, kaupungin tilastollisten julkaisujen 252, 258
Painatustyöt, kaupungin, niiden valvonta 247
Pakkolunastus, Brunakärrin ja Nyåkerin 227
» maan Bölessä 228
Pakkolunastuslautakunta, Brunakärrin ja Nyåkerin 247
Palander, G., lääket. lis. valittu sairaalatarkastajaksi 184

Palautus, liikennemaksujen 241
» verotettujen varojen, sitä varten myönnetty määräraha 140
Palkankorotuksia 57, 59, 60, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 77, 238
Palkkaetuja, ylimääräisiä, kunnan viranpitäjille 58
Palkkalautakunnan jäsenten vaali 199, 204
» laatima vuosikertomus 335
Palkkasäännöstely, kunnan viranpitäjäin 57
Palkkasäännöt, valtioneuvoston vahvistamat 59
Palkkio, johto- ja lautakuntain puheenjohtajain ja jäsenten 78
» kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiesten 157
» kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja jäsenten 78
» korotettu, lääkärinavusta äkillisissä taudintapauksissa 82
Palkkionkorotus sosialilautakunnan jäsenille 90
» työväenopiston tuntiopettajille ja vahtimestareille 100
Palkkiot, eri toimista maksetut 240
Palmgren, R., filosofianmaisteri, otettu Korkeasaaren ja Seurasaaren intendentiksi .. 48
Palokunta, ikäkorotusten laskeminen sen alipäällystölle 70
» vapaaehtoinen, tontin anomus sille 18
Palolaitoksen menot 265
» sairaankuljetusvaunun käyttö 264
» varamiehistö 265
Palolaitos, sille myönnetty lisämääräraha 90
» sitä varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 131
Palomiehistön terveydentila 265
Palosääntö Brändön huvilayhdyskunnalle 197
Palotoimikunta, sen jäsenten ja varajäsenten vaali 199, 204
» » vuosikertomus 261
Palovahingon korvaus tuhoutuneesta omaisuudesta 262
Palvelijatarkodille myönnetty määräraha 114
Palvelusehtosääntö, kunnan viranpitäjäin 150
Parakkien rakennuttaminen asuntotarkoituksiin XIV kaup. osaan 33
Parmaustaksan korotus 78
Parturinliikkeelle myönnetty lupa myydä alkoholipitoisia aineita 196
Pauligin, Gustav, rahasto, matka-apurahan myöntäminen siitä 124
Pelastusarmeijan lastenseimelle luovutettava huoneisto 30
Perunakaupan vapauttaminen 111
Pesulaitokseen, kunnalliskodin, ostetut koneet 97
Pika-ajurien taksa 87
Pippingsköldin turvakodille myönnetty määräraha 116
Pitennetty rakennusaika 144
» vuokraoikeus, eräiden tonttien 27, 28
Pitäjänmäen huvilayhdyskunnan terveydenhoitojärjestys 197
Pohjavedentutkimukset 170
Pohjoissatama, oikeus merenkulkuhallitukselle rakentaa rantasiltalaite sinne 43
Poisto, kunnallisverojen 241
» sotilasmajoituksesta suoritettujen ennakkokustannusten 51
» verotettujen varojen, niitä varten myönnetty määräraha 140
Poliisijärjestyksen muutoksia 158
Poliisilaitoksen huoneistojen korjaukset 36
» huoneistokysymys 31
» käyttöoikeus sapöörikasarmin alueeseen 36

Poliisilaitoksen lisämääräraha 91
» uudet toimet 65
Poliisilaitos, kaupungin osanotto sen menoihin 53, 65, 91, 237
» sen uusi menosääntö 64
» sitä varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 131
Poliisivalvonta, satama-alueiden 231
Poliisivartiokonttorille sisustettava huoneisto Töölössä 13
Polttoainemääräin ilmoittaminen budjettiehdotuksessa 129
Presenninkien, hukkaanjoutuneiden, korvaaminen 240
Privata svenska flickskolans byggnadsaktiebolag yhtiölle myyty tontti 15
Puhelinjohdon teettäminen kunnalliskotiin 38
Puhtaanapitoa kaupungissa koskevat määräykset 159
Puhtaanapitolaitoksen lisämääräraha 102
» toiminta 298
Puiden hakkaamiseen myönnetty lupa 230
» luvattomasta ottamisesta nostettu syyte 230
Puistojen järjestäminen lapsille 43
Puuportaiden teettämiseen Malmin ja Etel. Rautatienkadun kulmaukseen myönnetty määräraha 42
Päiväkodin laittaminen lapsille 100

Raastuvanoikeuden kuudennen osaston huoneisto 221
» palkkasääntö 59, 60
» rikosasiainnotarien palkan korotus 58
» tarverahojen lisäykset 88
» uudesti järjestäminen 59, 152
» viransijaisuuspalkkiot 75
Raastuvanoikeus, sille myönnetty määräraha viransijaisten palkkaamiseen 75
» » » » ylim. oikeusneuvosmiesten palkkaam. 75
Rahastajain, kaasutehtaan, anomus tontin luovuttamisesta 16
Rahasto, Adolf Holmgrenin, sen korkovarain käyttö 124
» Bergmannin aviopuolisojen, sitä koskevia määräyksiä 124
» Berndt Vilhelm Strandbergin, sitä koskevia määräyksiä 125
» Gustav Pauligin, siitä annettu matka-apuraha 124
» kunnollisen palvelusväen palkitsemis-, siitä annettu apuraha 122
Rahastot, köyhäinhoidolle lahjoitetut, niiden korkovarain käyttö 270
» ks. myös Lahjoitusrahastot.
Rahatalouslaskelma, vuoden 1920 129
Rahatoimikamarin alaisten virkailijain irtisanomisaika ja kesäloma 244
» apulaissihteerin virka 186
» henkilökunnan muutokset 181, 244
» ilmoitukset 243
» kanslia-aika 243
» kanslia, avustavan notaarin palkkaaminen 177
» kokoonpano 208
» puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali 199, 203
» raha-asiain esittelijä 187
» suomen- ja ruotsinkielen käyttö 242
Rahatoimikonttorin henkilökunnan muutokset 182, 245
» huoneiston muutostyöt 35
» työvoimain lisääminen 62

Rahatoimikonttorin uusi menosääntö 62
» virka-aika 243
» ylitetyt ja lisämäärärahat 88
Raitiotie Brändön ja Botbyn kartanon välillä 248
» ja omnibusosakeyhtiö, sille myönnetty lupa Länt. viertotielle teettää haararaide 225
» » omnibusosakeyhtiön aitausten teettämiseen myönnetty lupa 225
» » » osakkeiden hankinta 87
» » » puolesta merkitty takaus 51
Raitiotiemaksujen korotus 86
Raitiotiematkat, Brändöseen, niiden maksuja korotettu 87
Raitiotieverkon ulottaminen Böleen 38
Raittiuskokousta varten myönnetty määräraha 118
Raittiuslautakunnan asettaminen 157
Rakennukset ja tilukset, rahatoimikamarin vuokraamat 223
» rahatoimikamarin myymät 229
» sotasaaliskonttorin » 229
Rakennusaika, tonttien, sen pitennys 144
Rakennusainetoimisto, kunnallinen, sen perustaminen 166
Rakennusjärjestyksen muutoksia ja lisäyksiä 144
Rakennuskonttori, apulaisgeodeetinviran perustaminen sinne 181
» kirjanpitäjänviran » » 181
» palkankorotus sen kamreerille 70
» sen toiminta vuonna 1919 290
» » työpäällikköjen vaali 186
» » työpäälliköntointen uudesti järjestäminen 180, 186
» » viransijaisuusmääräyksiä 189
» sitä varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 136
» valitus työpäällikön vaalin johdosta 186
» varasto-osaston perustaminen sinne 166
Rakennuskonttorin geodeettiosasto 295
» huonerakennusosasto 296
» kamreeriosasto 299
» katselmustoimitusten ja toimituskirjain taksan muutos 84
» katu- ja viemärirakennusosasto 294
» kaupunginasemakaavaosasto 296
» kaupunginistutusten osasto 297
» osastopäällikköjen palkkaedut 70
» puhtaanapito-osasto 298
» satamarakennusosasto 291
Rakennuspiirustukset, rahatoimikamarin hyväksymät 221
Rakennusrajat, sisäiset, niiden muutokset 7
Rakennustarkastajantoimi, avustava, sen hoitaminen 184
Rakennustarkastuskonttori, sen kanslistille myönnetty palkankorotus 76
» » laatima vuosikertomus vuosilta 1918 ja 1919 287
Rakennustoiminta, suunniteltu, sen avustaminen 24
Rankkurille hevosen elatukseen myönnetty apumaksu 75
» korvaukseksi myönnetty määräraha 131
Ratkaisemattomain asiain poisto kaupunginvaltuuston diaareista 142
Rautatie, Malmin—Hertonäsin 233

Rautatieasema, käymälän teettäminen sen lähelle 35
Rautatielippuja kansakoululapsille 98
» kansanlastentarhaoppilaille 100
» kasvatuslautakunnan hoidokeille 99
Ravikilpailut jäällä 225
Ravintolaliikkeen valvonta 92
Reimarsin tilalla teetetyt mittaus- ja punnitustyöt 46
» tilan käyttö 25
» » luovuttaminen asunto- ja viljelystarkoituksiin 46
Rein, K. A., filosofianmaisteri, valittu kaupunginvaltuuston toiseksi sihteeriksi 181
Rekisteritoimisto, köyhäinhoitohallituksen, hyväntekeväisyysyhdistysten velvollisuus käyttää sitä 115
Resvoin rauhankappelin pois muutto 196
Revisionikonttorin reviisorinvirat 187
» viranpitäjät 182
Rikosasiainnotaarien, raastuvanoikeuden, palkan korotus 58
Rikostuomioiden toimeenpanijan konttorille myönnetty lisämääräraha 88
Risatautisten lasten parantolayhdistykselle myönnetty määräraha 114
Rohdoskauppa, lupa myydä alkoholipitoisia aineita 197
» » sen harjoittamiseen 198
Rouvasväen yhdistykselle myönnetty määräraha 114
» yhdistyksen omistamain rakennusten osto 12
Rukoushuoneelle anottu tonttipaikan luovuttamista Töölössä 15
Ruokarahat, sairaalahenkilökunnan lomanaikaiset 77
Ruotsalaisen teatteritalon laajennus 5
Rysskärin myynti 209
Rönnskär, Länsi, lupa loiston y. m. pystyttämiseen saarelle 221

Saaret, kaupungin läheiset, niiden varaaminen virkistyspaikoiksi 220
Sahlstein, W., varatuomari, valittu avustamaan valtuuston ensimmäistä notaaria .. 181
Sailors home, sen tilintarkastajan vaali 207
» » » toimikunnan jäsenen ja varajäsenen vaali 207
» » siltä vuokrattujen huoneistojen kuntoonpano 37
Sairaalahoito, köyhäinhoidon kustantama 270
» varattomain, lahjoitus sen hyväksi 125
Sairaalain hallintosäännön tarkistus 161
» henkilökunnan loman aikaiset ruokarahat 77
» sairasmaksujen korotus 79
» tiliviraston menosääntö 66
Sairaalakaluston osto 95
Sairaalan, ylimääräisen, kuntoonpano 94
Sairaalatarkastajaksi valittu lääket. lis. G. Palander 184
Sairaalatarkastajan virkamatkat 92
Sairaalatarkoituksiin luovutettava tontti 15
Sairaanhoitajatarkoulu, Marian sairaalan, sen laajentaminen 13, 92
Sairaanhoito, kunnalliskodin hoidokkien 195
Sairaankuljetukset, palolaitoksen sairaankuljetusvaunun toimittamat 264
Sairassijain luovutus Virossa haavoittuneille vapaaehtoisille 29
Sairasvaunun hankinta kunnalliskotiin 96

Sanomalehtikaupittelijoita koskevat määräykset poliisijärjestyksessä 158
Santahamina, kansanpuiston ja kansanmerikylpylän perustaminen sinne 310
Sapöörikasarmeissa toimitetuista korjauksista anottu korvaus 36, 232
Satamahallinnon keskitys 153
Satamakonttorin määräraha 89
» Sörnäsin, muutto 40
» tarkastuskonstaapelille myönnetty palkanparannus 76
» viranpitäjät 245
» virkasivutulojen poistamisesta tehty ehdotus 63
Satamamaksujen huojistus 78
» korotus 78
Satamaradan laajennustöissä käytetty urakkajärjestelmä 38
» laajentamista varten anotun valtioavun epääminen 88
Satamarakennukset 291
Satamataksan uudistaminen 153
Satamat, hylkyjen viitoittaminen 233
» niiden poliisivalvonta 231
» nosturien osto 232
» ruoppaukset y. m. 233
Satamatoimikunnan etuanti 89
» selonteko teollisuustonttien hankkimisesta 192
» vahvistaminen 19
Satamatyöntekijäin lakko 195
Satamatöiden kunnallistuttaminen 311
Sedmigradskyn pientenlastenkoulu ja Marian turvakoti, sen johtokunnalle myönnetty vastuunvapaus .. 50
» » » » » » tilintarkastajain vaali .. 206
» » » » » » valitus sen johtokunnan vaalin johdosta .. 203
Seurasaarella olevain Helsingin anniskeluosakeyhtiön laitosten haltuunotto 47
Seurasaaren kaluston lunastus 102
» kunnossapitoa varten myönnetty lisämääräraha 48
» » » vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha .. 139
Shekit rahoja nostettaessa, niiden käyttö 237
Siirtolapuutarhat 307
» Greijuksessa, laskuojan teettäminen niihin 43
Siirtolapuutarhoille varatut viljelyspalstat 44
Sikoja, oikeus kaupungissa pitää 159
Silavan, tutkimattoman, myynti 194
Silmäpoliklinikka, Eiran sairaalan, sitä varten myönnetty lisämääräraha 92
Skatakubben, merenkulkuhallitukselle myönnetty oikeus sen käyttämiseen 19
Sonckin, L., arkkitehti, anomus saada ostaa kortteli n:o 449 14
Sosialilautakunnan apulaisten lisääminen 177
» jäsenten ja varajäsenten vaali 199, 202, 204, 247
» » palkkioiden korottaminen 90
» laatima vuosikertomus 307
» virkakieli 312
» vuokrajaosto 307
Sosialilautakunta, sen lisämääräraha 90

Sosialilautakunta, sen sihteerinvirka 183, 187
Sotasaaliskonttorin myymät kaupungin rakennukset 229
Sotilasmajoitus kaupungin rakennuksiin 29
» siitä suoritettujen ennakkokustannusten poisto 51
Soutuveneiden hankkiminen 244
Stipendejä kansakoulunopettajille 123
» ks. myös Matkastipendejä.
Stipendimäärärahan ottaminen budjettiin 123
Strengin, A. V., johtaja, anomus saada tonttipaikka asuntorakennuksia varten 24
Suhteellisia vaaleja koskevat säännökset 145
Suljetun vaivaishoidon lautakunta 267
Suojeluskunnan, Helsingin, avustaminen 118
» Meilansin, maksuton valaistus 239
Suojeluskuntavärusteiden kustantaminen 118
Suomalaista oopperaa varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 135
Suomen ampujainliiton säännöt 198
» kansalaisuusoikeushakemuksia 197, 198
» kaupunkien liitto sairaiden ja haavoittuneiden sotilaiden hoitoa varten, kaupungin osallisuus sen velkaan 96
» » » » » haavoittuneiden sotilaiden hoitoa varten, sen hajoittaminen 206
» » » » » haavoittuneiden sotilaiden hoitoa varten, sille kuuluvan kaluston osto 95
» lasten hätäapukomitealle myönnetty määräraha 117
» messujen hallintoneuvostoon valitut edustajat 207
» sähköteollisuus-osakeyhtiön anomus tonttipaikan luovuttamisesta 21
» työntekijäin avustuskomitean määrärahan anomus 119
Suomenlinnassa sijaitsevain valtion rakennusten käyttäminen asuntotarkoituksiin 32
Svenska gården i Helsingfors fastighetsaktiebolag yhtiön anomus saada ostaa tontit korttelista n:o 198 15
Sähkölaitoksen akkumulaattorien uudistus 101
» ja Eteläsuomen voimaosakeyhtiön välinen välikirja 174
» ylimääräinen tileistä poisto 101
Sähkölaitos, ero sen toimitusjohtajalle 185
» insinööri A. Marsio valittu sen toimitusjohtajaksi 185
» sen apulaisjohtajan pätevyysvaatimukset 180
» turbogeneraattorin hankkiminen sinne 42
» vuokrarahoja sen ensimmäiselle käyttöinsinöörille 69
Sähkövalo kansanlastentarhaan 100
Sähkövirran hankinnasta tehty välikirja 174
» hinnankorotus 83
» rajoitushinta 84
» taksa 82
Säilytyssuoja, Hieta- ja Jätkäsaaren, sen myynti 18
» kappaletavaran 29
Säännöt, Helsingin pörssin 169
» kaupungin sairaalain 161

Taideteollisuuskeskuskoulu, sen toimihenkilöille myönnetty palkankorotus 77
» sinne järjestettävä kurssi ammattimaalareita varten 97

Taideteollisuusyhdistyksen toimikunnan jäsenten ja varajäsenten vaali 207
Taivalsaaren vuokraus 23
Takaus Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön puolesta, rahatoimikamarin merkitsemä .. 51
Taksa, ajurien 243
» autojen 87
» Helsingin kaupungin kunnansairaalain sairasmaksu- 80
» » » sähkölaitoksen sähkövirran 82
» kuorma-ajurien 87, 243
» kytkettyjen veneiden 78
» parmaus-, sen korotus 78
» rakennuskonttorin katselmustoimitusten ja toimituskirjain 84
» terveydellisten tutkimusten uusi 79
Talonisännöitsijän toimet 246
Talous, kaupungin, toimenpiteet sen parantamiseksi 51
Taloushallinnon, kaupungin, uudestaan järjestäminen 187
Tapaturmavakuutus, kaupungin työntekijäin 151, 241
Tarkastus, kaupungin 1917 vuoden tilien ja hallinnon 49
Tavarakatoksien rakennuttaminen 33, 231, 232
Teattereita varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 135
Teknilliset laitokset, kaupungin, kuoletussuunnitelma niiden uutishankintaa varten sotavuosina 49
» » niitä varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha .. 135
» » oikeus määrärahainsa ylittämiseen 101
» » sen henkilökunnan opintomatkoja varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 135
» » » palkanlisäysten kirjanpito 70
» » tulot niistä vuoden 1920 tulosäännön mukaan 141
» » ks. myös Sähkölaitos, Kaasulaitos ja Vesijohtolaitos.
Tenniskentät, Kaisaniemen, maksu niiden käyttämisestä 225
Teollisuuden tonttitilan tarve 18, 192
Termografin ostoon myönnetty määräraha 132
Terveydellisten tutkimusten laboratoorin johtajanvirka 184, 187
» » » laajennus 36
» » » laboraattorin irtisanominen 186
» » » lisämääräraha 92
Terveydenhoitojärjestyksen soveltaminen 159
Terveydenhoitojärjestys Pitäjänmäen huvilayhdyskunnalle 197
Terveydenhoitolautakunnan jäsenten ja varajäsenten vaali 199
» kesälomia varten myönnetty määräraha 91
» lisämääräraha 91
» toimistoon otettuja uusia toimihenkilöitä 178
Terveyden- ja sairaanhoito, sitä varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 131
» » » tuloja siitä vuoden 1920 tulosäännön mukaan 141
Terveyspoliisiin perustettu neljäs desinfioitsijan toimi 66
Terveystoimisto veneristen tautien vastustamiseksi, sille myönnetty lisämääräraha.. 92
Testamenttisäädöksiä 124, 125, 242
Teurastamon johtajan irtisanominen 184
Tilasto elinkustannuksista 256
» työpalkoista 256

Tilastokonttorin henkilökunnan palkkaedut 250, 257
» johtajan toimi 182
» kanslia-aika 243
» menot 258
» määrärahain ylitys ja lisäys 89
» viranpitäjäin palkanparannuksista tehty esitys 63
» viranpitäjät 245
» vuosikertomus 249
Tililaitosuudistuksen toimeenpano 149, 236, 247
Tilinpäätös v. 1917 48
» » 1918 49
Tilit, kaupungin, vuoden 1917, kertomus niistä 48
» » » 1918 » » 49
» » » » niiden tarkastus 49
» » » 1916, niitä vastaan tehdyt muistutukset 48
Timgren, I., kaupunginkamreeri, etuantina kannetun palkan poisto 75
Toivoniemen kasvatuslaitokseen rakennettu sauna 37
Tolvmans aktiebolag yhtiön hallinto 46
Tontinhintain korotuksia 210
Tontinrajain muutoksia 7
Tontit, korttelissa n:o 198, IV:ssä kaup. os., kysymys niiden myynnistä 15
» » » 449, XIII:ssa » » niiden myyminen huutokaupatta 14
» » » 534, Vallilassa, niiden vuokraus 21
» n:ot 16 ja 18 Hertankadulla, niiden järjestäminen 42
» » 55 ja 57 It. Viertotiellä, niiden tontinrajain muutos 7
» » 5 ja 7 Kangasalantiellä, » vuokraus 22
» » 3, 5 ja 6 Ludviginkadulla, » yhteenrakentaminen 6
» » 35 ja 37 Pengerkadulla, » käyttö 27
» » 27, 29 ja 31 Runebergink:lla, » myyntihinta 239
» » 31 ja 33 Töölönkadulla, » myyminen 16
» » 33 ja 34 Vladimirinkadulla, » yhdistäminen 7
» rahatoimikamarin myymät 208
Tontti n:o 3 Alavudenkadulla, evätty anomus sen luovuttamisesta 16
» » 5 Apollokadulla, sen jakaminen 6
» » 12 » » luovutus koulutarkoituksiin 15
» » 15 Bölenkadulla » järjestäminen 42
» » 31 Ehrensvärdint:llä » sisäisten rakennusrajain muuttaminen 7
» » 85 It. viertotiellä » vuokraus 22
» » 3 Kansakoulukadulla, evätty anomus sen myymisestä 19
» » 21 Lapinlahdenkadulla, sen lunastaminen 210
» » 3 Mikonkadulla, siellä sijaitsevain rakennusten purkaminen 221
» » 5 Neitsytpolulla, » sijaitsevain rakennusten osto 12
» » 54 Runeberginkadulla, lupa asua yhdessä sen rakennuksista 225
» » » » sinne rakennettava rukoushuone 15
» » 4 Ruusulankadulla, sen myyminen 16
» » 18 Siltavuorenrannassa, sen kaupunginasemakaavan muutos 3
» » 4 Tavaststjernankadulla, » myyminen 15
» » 1 Unioninkadulla » kaupunginasemakaavan muutos 3
» » 23 Vaasankadulla » myyminen 15
» » 41 » » myyntihinta 239

Tontti n:o 10 Valhallankadulla, sen myyminen 15
Torikauppa 160, 224
Toukolaan rakennettavat pienet asuinrakennukset 310
Toukolan—Vanhankaupungin viertotien laajentaminen 42
Tuberkulootisten lasten virkistyskoti 114
Tukkukauppa, kalain, paikan luovutus sitä varten 20
Tulipalonsyyt 262
Tulipalot 261, 263
Tulli- ja pakkahuoneiden rakentaminen ja kunnossapito 53
» » pakkahuone, sähköhissin laittaminen sinne 36
Tullikamarin huoneisto, kassaholvin laittaminen sinne 36
Tuloa tuottavat oikeudet, tulot niistä vuoden 1920 tulosäännön mukaan 141
Tulokatselmukset, virka-asuntojen 56
Tulot, kaupungin, toimenpiteet niiden lisäämiseksi 51
Turbogeneraattorin hankkiminen sähkölaitokseen 42
Tutkijalautakunnan jäsenten vaali 202, 204
Tuulaakiverotus 52
Työtöjen ammattikoulun lisämäärärahat 97
» » opettajatarten palkankorotus 67
» » tilapäiskursseista kertyneiden varojen käyttö 97
Työaika kaupungin töissä 165
Työkoti köyhiä lapsia varten, sen kuntoonpano talossa Hämeenkatu n:o 6 97
» » » » sille myönnetty määräraha 114
Työlaitoksen järjestäminen Fredriksperiin 97
» toiminta 280
Työläiset, kaupungin töissä olevat, eläkeperusteiden muutos 151
» » » » heidän kesälomansa 139
» » » » » palkkauksensa 110
» » » » » tapaturmavakuutuksensa 151, 247
» rakennuskonttorissa olevat 290
Työnhakemukset kunnan työnvälitystoimiston kautta 314
Työnvälitysliike, lupa sen harjoittamiseen 198
Työnvälitystoimisto, ks. Kunnan työnvälitystoimisto.
Työolot Helsingissä vuonna 1919 317
Työpalkat 256, 291
» korotetut, tähän tarkoitukseen varattujen määrärahain käyttö 42
Työväenopetuslaitokset, niitä varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 130, 134
Työväenopisto, huoneisto sen suomenkieliselle osastolle 30
» sen johtokuntain jäsenten vaali 200, 205
» sille myönnetty määräraha 100
Töölön koulupuutarhaa varten myönnetty määräraha 114
» poliisivartiokonttorin huoneiston kuntoonpano 13
» rukoushuoneyhdistyksen anomus tonttipaikan luovuttamisesta 15

Uggla, J., varatuomari, hänelle valmistettavaksi jätetty kysymys rajakkaisten alueiden liittämisestä kaupunkiin 226
Uimakoulujen voimassapitoa varten myönnetty määräraha 31
Uimalaitosten, kaupungin, käyttö 31, 224
Ulkomaan kansalaisten oikeus saada omistaa kiinteistöä 198

Ulosottoapulaisten lisäpalkan anomus 60
Ulosottotoimen ylläpito 53
Ungdomsförbundet Fylgia yhdistykselle myönnetty määräraha 114
Urakkajärjestelmän käyttö satamaradan laajennustöissä 38
Urheilulautakunnan asettaminen 157
» jäsenten vaali 201, 204
Urheilulautakuntaa varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 131
Uudenmaan kasarmialueen raja 228
Uudenmaan läänin vaalipiirin keskuslautakunnan jäsenten vaali 207
Uudesti järjestäminen, kaupungin hallinnon 144

Vaaleissa, valtuuston ja muiden kunnallisten hallintokuntain toimitettavissa suhteellisissa, noudatettavat määräykset 145
Vaaleista koituvat kustannukset 102
Vaali, kaupunginaseman järjestelyä koskevan neuvottelukunnan jäsenen 2
» kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain 206
» kaupungin johto- ja lautakuntain jäsenten 147
» » » » » » vuodeksi 1919 198
» kaupunginkassan inventtaajain 206
» kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiesten 206
» tilintarkastajain 206
» valiokuntain ja komiteain, vuodeksi 1920 198
Vaalilautakunta, kaupunginvaltuuston, sen jäsenten vaali 198
Vaalit, kunnalliset, niiden aika 192
Vaatteiden hankinta vähävaraisille 112
» kuljettaminen desinfioimislaitokseen 92
Vaivaishoitohallituksen apulaisjohtajan viransijaisuuspalkkion anomus 77
» jäsenten luvun lisääminen 162
» kansliain työnvalvonta 278
» kokoonpano 266
» laatima kertomus 266
» osasto vieraitten kuntain avustusten perimistä varten 162
» osastot 267
» puheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali 199, 201, 204
» rekisteritoimisto 268
» tilit kapinanaikana 96
» uusia virkoja 161
» viidennen osaston perustaminen 201
» virkailijain oikeus saada puita kaupungin varastosta 113
Vajaus vuodelta 1919, vuoden 1920 menosääntöön otettu 129
Valiokunta, kaupunginsatamahallinnon keskittämistä pohtiva 199
» Lapinniemen käyttöoikeuden hankintaa » 10
» muutoksia eräisiin johto- ja lautakuntain johto- ja ohjesääntöjen määräyksiin pohtiva 146
» sodanaikaisten toimikuntain saattamista likeisempään yhteyteen kaupungin vakinaisen hallinnon kanssa pohtiva 199
» Suomen kansalaisuusoikeuksia koskevia kysymyksiä pohtiva 198
» väki- ja mallasjuoma-asiain 198
» yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamista pohtiva 198
Valitukset vaaliasioissa 203

Valkonauhayhdistykselle myönnetty määräraha 114
Vallila, sen tonteilla keinottelemisen ehkäiseminen 125
» » tonttien vuokraaminen 309
» työväenasuntojen rakentaminen sinne 32
Vallilan lainarahaston lainojen ehdot 125
» uutisrakennusrahaston yhdistäminen yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämisrahastoon 125
Valmistavan poikain ammattikoulun opettajain anomus saada henkilökohtaista palkanlisäystä 77
» » » uusi opettajanvirka 179
» » » » työpajahuoneisto 29
Valtioavut 88, 141, 165
Valvonta, hotelli-, ravintola- ja kahvilaliikkeiden 92
» kaupungilta avustusta saaneiden yhdistysten 115
» maidonkäsittelyn maaseudulla 194
Vanhankaupunginlahden erään vesialueen vuokraaminen 225
» väylän ruoppaus 39
Vanhan kirkon puistikossa olevat Viron vapaussodassa kaatuneitten haudat 44
» » » olevien sotilashautojen hoito 44
Vanhempainneuvoston, koulujen, vaali 207
Vantaanjoki, lupa uittaa halkoja siinä 229
Vapaakaivon laittaminen 41
Vapaakirjeoikeus, kansakouluntarkastajain ja kasvatuslaitosten johtajien 237
Vapautus johto- ja lautakuntain jäsenyydestä 202
Varasto-osaston perustaminen rakennuskonttoriin 166
Varastopaikat, niiden vuokraus Katajanokalta 25
» satamissa 225
Varkaus Kallion suomenkielisessä lastentarhassa 100
Vastuunvapaus kaupungin johto- ja lautakunnille vuodelta 1917 49
» muonitustoimikunnalle 49
» Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle 50
Vedenhankinta Brändö villastad yhtiölle 172
» kaupungin 100, 170
» laivoihin satamissa 238
Veistolaitos, poikain, sitä varten myönnetty määräraha 114
Velat, kaupungin, niitä varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 129
Venäläisen sotaväen varustustyöt kaupungin maalla 247
Verojen, kunnallisten, kanto 192
» valtion, kannanta 237
Verotetut vuonna 1919 330
Verotuslautakunta, valtiolle tulevaa tilapäistä varallisuusveroa määräämään asetettu, sen puheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali 207
Verotusvalmistelukunnan jäsenten vaali 199, 201, 202
» puheenjohtajantoimi 182
» sihteerin toimet 177, 183
» vuosikertomus 329
Veroäyrin suuruus v. 1919 330
Vesijohdon hankkiminen Lautatarhan- ja Työpajankadulle 40
» » Sörnäsin satamasillalle 40

Vesijohtolaitoksen ja Aktiebolaget Brändö villastad yhtiön välillä tehty sopimus .. 172
» toimitusjohtajan palkanparannus 69
Vesijohtotöitä varten Nikkilän mielisairaalaan myönnetty määräraha 41
Vesiputken laittaminen Kumtähden sairaalan läheisyyteen 40
Widenius, K. A., johtaja, hänelle annettu toimeksi ehdotuksen tekeminen kaupungin taloushallinnon uudestaan järjestämisestä 187
» » » otettu raha-asiain esittelijäksi rahatoimikamariin 187
Viemärijohdot, niitä varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 137
» vuonna 1919 teetetyt 295
Vikin sotilasvirkatalon lunastaminen 226
Vikstedt, K. A., rahatoimikonttorin nuorempi kirjuri, hänen palkkauksensa 76
Viranpitäjät, kunnalliset, esitys heidän palkkaetujensa parantamisesta 56
» » heidän palkanjärjestelynsä 58
» » heille myönnetty kalliinajanlisäys 54
» » » myönnetyt luvat asua kaupungin ulkopuolella 190
» » » » ylimääräiset palkkaedut 58
Viransijaisuusmääräyksiä 187
Viransijaisuuspalkkiot 59, 72, 74
Virastot, kaupungin, niitä varten vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha .. 130
Virkaloma, kauppahallien toimihenkilöiden 243
» raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijain 59
» rakennuskonttorin työläisten 291
Virkamatkoja varten v. t. sairaalatarkastajalle myönnetty määräraha 92
Virkavapauden aikaisten viransijaisten palkkaukseen myönnettyjä määrärahoja 72
Virkavapauksia, myönnettyjä ..... 188—189
Virkavapaus, kunnan viranpitäjäin, sitä koskevat määräykset 150
» oikeus palkan kantamiseen sen aikana 71, 72
» viransijaisten palkkaukseen myönnettyjä määrärahoja 72
Virkavuosien laskeminen 70, 73, 74
Viron avustusretkikunnan sairaanhoitokomitean anomus saada sairassijoja 29
» vapaussodassa kaatuneiden vapaaehtoisten haudat 44
Virvoitusjuomakaupan muutetut määräykset 39
» oikeuksia 224
Voimistelunneuvojain asettaminen kansakouluihin 179
» kaupungin kansakoulujen, palkkaedut 68
Vuokraaminen, huoneistojen, asunnonvälitystoimiston kautta 156
» » ja rakennusten 223
Vuokrajaosto, sosialilautakunnan 307
Vuokralautakunnan henkilökunnan lisäys 90
» kolmannen, asettaminen 90, 201
» lisämääräraha 90
» puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali 201, 206
» toiminta 154
» työnjako 154
» vuosikertomus 327
Vuokralle annetut tilukset 210
Vuokrankorotus, vastaanotto- ja havaintokodin 222
Vuokraoikeuden pitennys 211
» siirto 214

Vuokraoikeus, Mustikkamaan laitosten 26
Vuokrasopimukset, rahatoimikamarin tekemät tilapäiset 217
Vuokrasopimus, Hieta- ja Jätkäsaaren käyttöä koskeva 20
Vuokraus, Greijuksen maa-alueen 24, 26
» Itäisen viertotien tontin n:o 85 22
» Kangasalantien, tonttien n:o 5 ja 7 22
» Kumtähden 22, 23
» Meilansin maa-alueen 26
» mekaanisen tehtaan, sitä koskeva valitus hyljätty 21
» Mustikkamaan alueen 23
» Oulunkylän viljelyspalstain 22
» ravintolain 223
» Taivalsaaren 23
» Tilkan viereisen maa-alueen 24
» uimahuoneiden 224
» Vallilan tonttien 309
» varastopaikkain Katajanokalta 25
» viljelyspalstain vähävaraisille 22
Vuokravapaus, korttelin n:o 555 Vallilassa 26
Vuositilintarkastajain muistutukset kaupungin 1916 vuoden tilejä vastaan 48
Välikirja sähkölaitoksen ja Eteläsuomen voimaosakeyhtiön välinen 174
» vesijohtolaitoksen ja Aktiebolaget Brändö villastad yhtiön välinen 172
Väyläin, Helsinkiin johtavien, tutkiminen 39
Väylän, Vanhankaupunginlahden, ruoppaus 39

Yhdistyksille, yleishyödyllisille, myönnettyjä määrärahoja 100, 113, 114
Yhteenrakentaminen, tonttien 3, 7
Yhteismäärärahoista maksettuja palkkoja 54
Yleisen syyttäjistön ylläpito 53
Yleiset rasitukset, niitä varten myönnetty määräraha 131
Yleiset työt, kaupungin, niissä maksetut palkat 110
» » » sen hallituksen laatima vuosikertomus 289
» » niitä varten myönnettyjen määrärahain käyttö 232
» » » » vuoden 1920 menosääntöön otettu määräraha 136
» » vuonna 1919 tehdyt 289
» » ylitetyt määrärahat 101
Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämisrahaston yhdistäminen Vallilan uutisrakennusrahastoon 125
Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustaminen 113, 140
Ylitettyjä määrärahoja 42, 89, 94, 95, 96, 98, 100, 101
Yövartijan, Marian sairaalan, palkkaus 92

Julkaisuluettelo.

A. Helsingin kaupungin tilasto.

I. **Terveyden- ja sairaanhoito.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—6. 1910—15.
Edell. osa. 7—11. 1916—20.
Jälk. „ 7—8. 1916—17.

II. **Ulkomaan kauppa.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—6. 1916—21.

III. **Merenkulku.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1. 1915—17.

IV. **Helsingin kaupungin teknilliset laitokset.** Helsingin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen julkaisema.
1—6. 1916—21.

V. **Kaupungin tilit ja tilinpäätös.** Helsingin rahatoimikonttorin julkaisema.
1—6. 1916—21.

VI. **Opetuslaitokset.** Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1—4. 1916—21.

B. Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja. Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
5—11. 1909—15.
12—14. 1919—21.

C. Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
21—32. 1908—19.

D. Helsingin kaupungin kunnalliskalenteri. Helsingin kaupungin tilastokonttorin julkaisema.
1. 1911.
2. 1914.
3. 1919.
4. 1922.